BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE ROMA
55
9 K
5
H 315

DE SACROSANCTO INCARNATIONIS MYSTERIO

Tractatus

AVCTORE AVGVSTINO OREGIO,
Pontificijs Eleemoſynis generali Præfecto,

Sanctiſsimi Domini Noſtri VRBANI Octaui Theologo, & Intimo Cubiculario, Baſilicæ Vaticanæ Canonico, ſanctæ, ac Vniuerſalis Romanæ Inquiſitionis Conſultore.

ROMAE, Ex Typographia Vaticana. M. DC. XXXIII.

SVPEBIORVM PERMISSV.

S.MO D. N.

VRBANO VIII.

AVGVSTINVS OREGIVS

Beatiſsimis pedibus prouolutus S. F.

BEATISSIME PATER. Verbi Dei Romanum Pontificem verum interpretem qui negāt, exuti Fide, impietatem induunt, viſibile Caput Eccleſiæ Matri amputantes; in eiuſque Sponſum Chriſtum Dominum qui iugiter interius gratiam, virtutes, & dona in Sanctos influit, iniurioſi exiſtunt, eum tacitè reprehendentes, quod non ſatis ſaluti fidelium conſuluiſſet, ſi Paſtorem atque Rectorem animarum non præfeciſſet, qui poſſet veræ Fidei ſimplici, ſed infallibili credendorum pro-

poſitione lac præbere infantibus, & eos qui contradicunt redarguere doctrina diuinitus inſpirata, quæ vtilis eſt ad docendum, ad arguendum, ad corripiendum, ad erudiendum in iuſtitia: vt perfectus ſit Homo Dei ad omne opus bonum inſtructus. Quod etſi verum ſit de omni doctrina quæ Deum reuelantem auctorem habet: negari tamen non poteſt quin peculiari ratione ei quæ de Chriſto Domino eſt diſciplina, conueniat, cuius Sanctitas Tua vices in Terris gerit. Quare non incongruum erit, ſi ego qui a ſacris tibi conſultationibus adſum, quam de Verbi incarnati ſacroſancto Myſterio tractationem compoſui, Sanctitati Tuæ offeram: vt quæ a puriſsimæ veritatis loco manant, ita caſtigata prodeant, ne alterius cenſuram deſiderent quàm illius, cui in docendo Spiritus ſanctus adſtat.

IN-

INDEX CAPITVM, ET QVAESITORVM HVIVS TRACTATVS.

Caput primum. De conuenientia, atque neceſsitate Incarnationis. pag. 2

Quæſ. 1. Vtrum Verbum carnem aſſumere poſſibile fuerit. 4

Quæſ. 2. An Deum carnem ſumere conueniens fuerit. 14

Quæſ. 3. An Verbum carnem ſumere ad redimendum Hominem a peccatis neceſſarium fuerit. 19

Quæſ. 4. An ſi Adam non peccaſſet Verbum carnem ſumpturum fuiſſet. 30

Caput II. De modo vnionis Verbi Incarnati. 43

Quæſ. 1. Vtrum vnio Verbi Incarnati facta ſit in natura. 44

Quæſ. 2. Vtrum vnio Verbi Incarnati facta ſit in ſuppoſito, hypoſtaſi, ſeu perſona. 50

Quæſ. 3. Vtrum ſit facta aliqua vnio animæ, & corporis in Chriſto. 56

Quæſ. 4. Vtrum Natura humana Verbo Dei fuerit accidentaliter vnita. 63

Quæſ. 5. An vnio Verbi Incarnati ſit idem quod aſſumptio. 70

Quæſ. 6. An vnio duarum Naturarum in Chriſto ſit maxima Vnionum. 72

Quæſ. 7. An vnio duarum Naturarum in Chriſto ſit facta per gratiam. 78

Caput III. De aſſumente Perſona. 82

Quæſ. 1. An aſſumere naturam creatam conueniat Perſonæ diuinæ, an Naturæ. 82

Quæſ. 2. An Perſona Verbi duas Naturas humanas aſſumere poſsit. 88

ciationes de Chriſto Domino loquentes ſint admittendæ. 174
Quæſ. 1. An vera ſit hæc enunciatio, Deus eſt Homo, vel hæc alia, Homo eſt Deus. 175
Quæſ. 2. An ea quæ conueniunt Filio Hominis, poſsint prædicari de Filio Dei, & è conuerſo. 176
Quæſ. 3. An hæc ſit vera enunciatio; Deus factus eſt Homo. 181
Quæſ. 4. An hæc enunciatio ſit vera, Chriſtus eſt creatura. 184
Caput XII. De Chriſti Domini Voluntate. 185
Quæſ. vnicum. An in Chriſto ſint duæ Voluntates. 186
Caput XIII. De Chriſti Domini virtutum, & operationum ordine. 189
Quæſ. vnicum. An Chriſtus Dominus qua ratione homo Patri, ac ſibi fuerit ſubiectus. 189
Cap. XIV. De Chriſti Domini Oratione. 190
Quæſ. vnicum. Vtrum Chriſto Domino qua ratione Homo eſt, orare competat. 191
Caput XV. De Sacerdotio Chriſti. 193
Quæſ. 1. An Chriſto Domino Sacerdotem eſſe conueniat qua ratione Homo. 193
Quæſ. 2. Quæ fuerit a Sacerdote Chriſto oblata Hoſtia. 195
Caput XVI. De adoptione Chriſti. 198
Quæſ. 1. An Chriſtus quatenus Homo ſit Filius Dei adoptiuus. 198
Quæſ. 2. An Chriſtus Dominus dici poſsit prædeſtinatus. 200
Quæſ. 3. An vna eademque adoratione adoranda ſit Chriſti diuinitas, & eius humanitas. 202
Quæſ. 4. An Chriſtus Dominns qua ratione Homo inter Deum,

Deum, & Homines Mediator fuit. 203

Caput XVII. De Virgine Dei Matre. 205

Quæſ. 1. An B. Virgo fuerit in vtero Matris ſanctificata. 205

Quæſ. 2. An B. Virgo tantam in primo inſtanti ſuæ Conceptionis gratiam habuerit, vt ei non potuerit additio fieri. 212

Caput XVIII. De Mariæ Matris Ieſu virginitate. 214

Quæſ. vnicum. An inter Mariam, & Ioſeph fuerit verum Matrimonium. 216

Cap. XIX. De Conceptione Saluatoris. 218

Quæſ. 1. An caro Chriſti fuerit ſumpta de Adam. 219

Quæſ. 2. An Corpus Chriſti de puriſsimis ſanguinibus Virginis formatum fuerit. 224

Quæſ. 3. An Chriſtus Dominus conceptus ſit de Spiritu ſancto. 225

Quæſ. 4. An B. Virgo ſit Mater Dei. 226

Caput XX. De Natiuitate Domini noſtri Ieſu Chriſti ſecundum carnem. 231

Quæſ. vnicum. An Filio Dei in tempore naſci ſecundum carnem conueniat. 231

Caput XXI. De Chriſti Saluatoris Miraculis. 234

Caput XXII. De Chriſti Domini Paſſione, ac morte. 236

Quæſ. vnicum. An Chriſti Domini Anima ſecundum ſe totam verè paſſa eſſe dicatur. 237

Impri-

Imprimatur, ſi videbitur Reuerendiſsimo P. Magiſtro ſacri Palatij Apoſtolici.

A. Torniellus Viceſg.

HVnc Illuſtriſsimi D. mei Auguſtini Oregij, eximij Theologi *De Sacro Incarnationis Myſterio Tractatum*; quem poſt alios eiuſdem Auctoris de Trinitate, deque Angelis libros à me non ita multò antè maximoperè laudatos, Reuerendiſsimi P. Nicolai Riccardij ſacri Apoſtolici Palatij Magiſtri auctoritate perlegi, eodem prorſus, atque illos commendationis genere probandum, atque in lucem edendum ad commune bonum puto. Illud tamen in hoc opere præ alijs laudandum cenſeo, quòd eius dogmata tam copioſè ex ſacris Litteris, ſanctis Patribus, doctiſque Theologis ad margines confirmantur, vt omnium ſacrorum Doctorum penè dixerim volumina euoluiſſe Auctor, & ponderaſſe videatur.

Ita ſentio Stephanus Bubalus Societatis Ieſu, & S. A. Pœnitentiariæ Theologus Conſultor.

Imprimatur.

Fr. Nicolaus Riccardius Ord. Præd. Sacri Palatij Apoſtolici Magiſter.

DE SACROSANCTO INCARNATIONIS MYSTERIO TRACTATVS.

INCARNATIONIS Myſterium diuino [a] conſilio ab æterno [b] prædefinitum, a ſæculis [c] abſconditum, Patriarchis [d] repromiſſum, a Moyſe [e] in lege, atque Prophetis [f] prænunciatum: & tandem nouiſſimis temporibus per ipſummet Chriſtum [g] manifeſtatum, explicare ſi aggrediamur, ne perſcrutatores [h] Maieſtatis effecti opprimamur a gloria, non ab humana ſapientia quæ apud Deum [i] ſtultitia eſt; rationes inquiremus; ſed ex ſcripturis, atque traditionibus, quæ Dei veracitate nituntur, ea quæ per Chriſtũ in nos contulit beneficia Deus grata memoria recolentes, recenſere ſtudebimus. Quod vt conſequamur, ſit

[a] S.Ambroſ. lib.2.in Lucam in princ. S.Leo ſer.2.de Nati.
[b] S.Tho.3.p.q.6.a.3 ad 3. & q.24.a.1. & ſeqq.
[c] 1.Cor.2. ad Eph.3 S.Tho.3.p.q.44.a.1. ad 2.
[d] Gen. 3. 12.17.18. 22.26.28. & 49. S.Hieron. ad c.3. ad Galat. S.Tho.3.p. q.4. ar.6. ad 3.
[e] Num.24.Deut.18.
[f] 1.Reg.2.& 2.Reg.7 Pſ.2.3.15.21.40.49. 67.68. & 109. Eccleſ.24. Iſa.2.7.8.9.11.28.35 40.42.45.46.49.50. 52.59.60.62. Ierem.11.19.23.30. & 33. Ezech.17.34. & 37. Daniel 7. & 9. Ioelis c.2. Amos cap.9. Michææ 2.4. & 5. Aggæi cap. 2. Zachar.2.3.9.12. & 13. Malach.3.4. & 5. S. Cyprian. de Idolorum vankate.
[g] Matth.1.3.8.11.16.17.22.26. & 27. Marci 9. & 15. Lucæ 1.2.9. & 22. Ioan.1.2.3.4.5. 6.7.8.9.10.11.12.14.15.17. & 20.
[h] Prouerb.25.
[i] Iob cap.5. Pſal.93. 1.Cor.3.

ROMA

CAPVT PRIMVM.

De Conuenientia, atque neceſsitate Incarnationis.

AD ea quæ hoc capite quærentur intelligenda, Animaduertendum eſt, Incarnationis nomen (quãtum ad præſens ſpectat negociũ) duobus modis ſumi. Primò pro[a] actione illa, qua in humanitate Chriſti à tota Trinitate (cuius[b] operationes ad extra communes ſunt & indiuiſæ) productus eſt nexus ille, quem vnionem dicunt, quo humanitas illa Verbo ita coniuncta, atque vnita fuit, vt à Verbo aſſumpta fuerit in vnitate[c] ſuppoſiti, hypoſtaſeos, ſiuè perſonæ, & ob quam Verbum caro factum dicitur, ſeu quod idem eſt, ob quam filius Dei Homo factus eſt.

Caro namq. nõ pro ſola parte, quę eſt corpus, ſed pro toto ſumitur Homine; vt ex[d] Scripturis,

[a] S. Hilar. in Prolog. ſup. Pſal. S. Aug. ep. 3. ad Voluſianum. S. Damaſc. li. 3. orth. fid. c. 6.

[b] S. Auguſt. lib. 1. de Trin. c. 4. & 5. S. Tho. 3. p. q. 32. a. 1.

[c] Conc. Epheſinũ 3. Generale per totum. Cõc. Chalced. Act. 5. Quinta Synod. Gener. can. 4. 5. & 6. Sexta Synod. Gener. Act. 4. Conc. Later. ſub Martino I. conſult. vltima can. 6. Conc. Hiſpalenſe 11. cap. vlt. Conc. Tolet. 6. cap. 1. S. Baſil. lib. 4. con. Eunom. in illa verba, Dominꝰ creauit me, S. Ambr. lib. de Incar. Domin. Sacram. c. 5. S. Cyrill. Alex. in epiſt. ad Neſtorium quæ lecta fuit in Concilio Epheſino p. 1. Act. 8. & in Apologetico pro duodecim capitulis.

[d] Gen. 6. Num. 18. Ioſue c. 23. Pſal. 55. 64. 77. 135. & 144. Prouer. 4. Sapien. 7. Eccleſiaſtici 13. 16. & 17. Iſa. 40. 49. & 66. Ierem. 12. 17. 25. & 45. Ezech. 11. 32. & 39. Ioel. 2. Zachar. 2. Matth. 24. Marci 13. Lucæ 3. & 13. Ioan. 1. Act. 2. Ad Rom. 1. & 3. 1. Cor. 1. & 15. Ad Galat. 2. 1. Timot. 3. Ad Hebr. 5.

ris, Concilia,[a] & Patres [b] docent: apud quas frequens eſt huius vocis explicata ſententia.

Et quam explicauimus actionem, vnitionem [c] vocant.

Secundò autem modò accipitur Incarnatio pro nexu, coniunctione, ſeu vnione, qui eſt terminus explicatæ ſuperius actionis, quo caro, ſeu humanitas ita vnitur Verbo, vt per ipſum & Verbum Homo dici poſſit, & Homo Deus.

His ita poſitis,

[a] Conc. Nicænũ primum Gener. in Symbolo. Conc. Conſtantinop. 1. in Symbolo. Conc. Epheſ. Generale 1. p. c. 8. Concil. Chalced. in Symbolo. Conc. Tolet. 1. in aſſert. Fid. Conc. Lateſ. ſub Innoc. III. cap. Firm.

[b] Tertull. li. de carne Chriſti c. 6. Origen. hom. 2. ſup. Pſ. 38. & Tract. 33. in Matth. Gregor. Neocæſarie. orat. in Epiphaniam. S. Cyprian. lib. 2. con. Iudæos cap. 2. & de Idolorum vanit. Lactant. Firm. lib. 4. diu. Inſtit. cap. 8. & 11. Eutychianus Papa ep. ad Ioannem, & Epiſcopos Boetiæ. Gaius Papa ep. ad Felicem Epiſcopum. S. Athan. in ep. ad Epictetum poſt medium, & ſerm. 4. con. Arianos. S. Hilar. in Prologo Pſalmorum & l. 9. de Trinit. S. Greg. Nazianz. ep. 1. ad Chelidonium. S. Epiphan. in Ancorato. S. Ambroſ. lib. de Iſaac c. 2. & lib. de Incarn. domin. Sacram. c. 6. S. Hieron. ſup. c. 2. Zachar. & in illud Marci 1. Non ſum dignus ſoluere &c. S. Io. Chryſoſt. in c. 1. Ioan. in illa verba. Et Verbum caro factum eſt. S. Aug. lib. 9. de Ciu. Dei cap. 7. & lib. 83. qq. q. 80. S. Cyrill. Alex. lib. de Incarn. Vnigeniti cap. 24. & ep. ad Neſtorium quæ habetur in Concil. Epheſino 1. p. cap. 8. & lecta fuit p. 2. Act. 1. Theodoretus in Dialogo qui dicitur Immutabilis. S. Leo concione 2. de Natiu. & ep. 10. ad Flauianum c. 4. S. Greg. li. 34. Moral. c. 2. Iſidor. ad Florentinam ſororem c. 6. S. Io. Damaſcenus l. 1. de fid. c. 13. & l. 3. c. 6. S. Tho. 1. p. q. 5. ar. 3. ad 1. & q. 16. ar. 6. & 7. Scot. in 3. diſt. 1. q. 1. Bellarm. tom. 1. controu. l. 1. de Chriſto c. 6. & l. 3. de Incarnat. c. 4.

[c] Conc. Chalced. Act. 5. in fine. Quinta Synod. Gen. collat. 8. c. 12. Sexta Syn. Gen. Act. 17. Conc. Florent. ſub Eugen. IV. in Decreto pro Armenis. Agatho Papa ep. ad Conſtantinum, Heraclium, & Tiberium Auguſtos.

QVÆRITVR PRIMO.

Vtrum Verbum carnem aſſumere poſsibile fuerit.

QVamuis Verbum carnem ſumpſiſſe certiſſimum ſit; cum tamen non poſſit perfectè intelligi, num conueniens, aut neceſſarium fuerit Verbum aſſumere carnem, niſi eæ ſoluantur difficultates, quibus aduerſarij probare nituntur fieri non poſſe vt Verbum carnem aſſumat, quęſitum propoſuimus, cui

Reſpondetur Dicendum. Verbum carnem aſſumere potuit.

Probant [a] Concilia, & Patres [b] ex ijs omnibus Scripturæ [c] locis, quibus & Verbum caro factum, & Chriſtus Dominus verus Deus, & verus Homo dicitur.

Quod cum eſſe non potuerit abſque eo quod Verbum carnem ſumeret;

Dicendum eſt, poſſibile fuiſſe Verbum carnem ſumere, Deum Hominem fieri, & in vnitate hypoſtaſeos; ſuppoſiti, ſeu perſonæ humanitatem ex vero corpore, & anima conſtantem Diuinitati fuiſſe coniunctam; ob quam vnionem, ſeu nexum non ex tribus naturis vna eſt, aut natura compoſita, vel vna in aliam conuer-

[a] Conc. Nicænum 1. Gen. in Symbolo, Conc. Conſtantinop. 1. Gener. 2. in Symb. Conc. Epheſ. per tot. Conc. Chalcedon. in Symbolo, & alibi ſæpiſſime. Quinta Synodus Generalis in Symbolo, can. 4. 5. 6. & Act. vlt. cap. 12. Sexta Synodus Gen. tertia Conſtantinop. Act. 4 in Symbolo, & alibi ſæpè. Septima Synod. Gen. Nicæna II. Act. 3. in Symbolo. Octaua Synod Gen. 4 Cōſtantinop. Act. 3. & 4. Act. 7. c. 2. & 6. Act. 8. c. 20. Act. 9. c. 3. & Act. 10. in fine. Conc. Later. 4. Gen. 12. ſub Innocen. III. c. Firm. de ſum. Trin. & Fid cat. Conc. Gener. 13. Lugdunenſe 1. in Admonitione Prelator. &c. & ſuper Cruciata. Conc. Lugdunen. 2. Gener. 14. in ep. Michaelis Imperat. ad Gregor. X. Papam. Conc. Viennenſe ſub Clem. V. Gen. 15. cap.

ſa

ſa, ſeu cum illa confuſa; ſed cum perfecta naturarum diſtinctione, atque multiplicitate, hypoſtaſeos, ac perſonæ eſt perfecta vnitas; vt ex ijs quæ infra dicenda ſunt explicabitur.

Quod Deo adiuuante fiet, ſi quæ in contrarium obijciuntur, diluemus.

OBII-

Regnans in cælis &c. Conc. Conſtant. Gener. 16. ſeſs. 8. in ſent. damnationis doctrinæ Ioannis Vuicleff, & ſeſs. 15. in ſentẽtia con. Ioannem Huſz. Conc. Flor. Gen. 17. in Decreto Eugẽ. IV. Conc. Later. ſub Leone X. ſeſs. 1. cap. Solent hi &c. & ſeſs. 8. cap. Apoſtolici regiminis &c. Conc. Trid. in Symb. ſeſs. 6. & alibi ſæpè.

b S. Ignatius epiſt. ad Trallianos. S. Dionyſ. de diu. nom. c. 2. p. 1. & ep. 4. ad Caium. Iuſtinus Martyr in expoſitione fidei, & Dialogo cum Triphone. Origen. l. 2. in Iob. Irenæus l. 3. c. 32. & l. 5. c. 1. Tertull. in Apologet. c. 21. & l. 4. con. Marcionem ante med. S. Cyprian. l. 2. con. Iudæos c. 5. & 7. ep. 73. & de bono Patientiæ. Lactant. Firm. lib. 4. cap. 13. 15. 17. & 18. Euſeb. Cæſ. l. 5. de Demonſt. Euang. c. 25. 26. & 27. l. 6. c. 17. 21. & 24. l. 8. c. 2. & 3. & l. 9. & 10. S. Athan. in Symbolo, lib. de Humanitate Verbi poſt medium, & orat. 4. con. Arianos. S. Hilar. l. 5. de Trin. in fine & l. 10. Cyrill. Hieroſol. catech. 4. de generat. Filij. S. Baſil. l. 1. con. Eunomium in fine, & l. 4. circa finem. Nazianz. orat. 4. de Theologia. S. Epiphan. orat. de laudibus Virginis, & hæreſi 20. S. Ambroſ. l. 1. de fid. c. 2. l. 2. c. 3. ſerm. 5. in Pſ. 118. & in c. 1. Lucæ. S. Greg. Nyſſen. orat. 2. de pauperibus amandis. S. Hieron. in c. 35. 45. & 52. Iſa. in c. 2. & 3. Zach. in c. 14. Matt. & ad c. 4. ep. ad Galatas. Prudentius in Apotheoſi con. Ebionem. Chryſoſt. in orat. Quod Chriſtus ſit Deus, in c. 10. Ioan. & hom. de S. Ioan. Baptiſta. S. Aug. ep. 3. ad Voluſianum l. 18. de Ciu. Dei c. 18. & 23. lib. 20. c. vlt. Tract. 49. in Ioan. hæreſi 11. & 21. & de Fide con. Manichæos cap. 36. Cyrill. Alex. in c. 35. & 52. Iſa. l. 4. in Ioan. c. 28. & l. 8. & 10. con. Iulian. Theodor. in c. 3. Baruch, & in c. 2. & 3. Zachar. Iſidor. Peluſiota ep. 112. & 121. Petrus Chryſol. ſerm. 144. S. Flauianus ep. ad Leonem Pontificem. S. Leo ſer. 1. & ſeqq. de Natiu ſer. 1. 2. & ſeqq. de Epiphania. S. Proſper ſentent. 64. S. Cæſarius Arelat. hom. 5. de Paſcha. S. Fulgent. de Fid. ad Petr. cap. 2. Boet. l. de duabus Naturis, & vna perſona Chriſti. Caſsiod. ad Pſ. 33. S. Greg. l. 4. mor. c. 12. l. 17. c. 18. & l. 18. c. 12. Iſid. Hiſpal. de doctrina & Fide Eccleſiaſticorum dogmatum c. 2. Agatho ep. ad Conſtantium Imp. & habetur in ſexta Sinod. Conſtantinop. Act. 4. Beda in c. 1. & 11. Lucæ. Damaſc. l. 3. de Fid. cap. 2. S. Anſel. de excellen. B. Mariæ Virg. cap. 11. ad cap. 1. Matt. & ad cap. 8. ad Rom. S. Bernar. in c. 1. Lucæ, & ſer. 2. ſuper Miſsus eſt. Magiſt. in 3. diſt. 2. Pet. Bleſenſis ep. 83. S. Tho. 3. p. q. 1. 2. 3. & ſeqq. S. Bonau. in 3. diſt. 1. 2. 3. & deinceps, & p. 4. Breuiloq. c. 3. & 8. Scot. in 3. diſt. 1. 2. 3. & ſeqq. Bellar. to. 1. controu. l. 1. & 2. de Chriſto, & l. 3. de Incarnat.

c Gen. 3. 12. 17. 26. & 49. Exod. 20. ex Epiſt. Iudæ. Num. 21. ex Apoſtolo 1. Cor. 10. & c. 24. Deuter. 32. ex Epiſt. Iudæ. Pſ. 2. 21. 44. 56. 67. Ex D. Paulo ad Epheſ. 4. 96. 101. ex Apoſtolo ad Heb. 1. & Pſ. 131. Iſa. 6. ex Ioan. cap. 12. Apoc. 4. ex Actis Apoſt. 4. & ex D. Paulo ad Philip. 3. & 2. Timot. 4. Iſa. 7. & 8. ex Luca c. 2. ex epiſt. ad Rom. 9. & 1. Pet. 2. & c. 25. 35. & 40. ex Matt. 3. Marc. 1. Luc. 1. 10. 1. & c. 41. 44. & 45. Ex Apoſtolo ad Rom. 14. 48. & 52.

53.& 55. Ierem.5.& 33. Baruch.2.& 3. Ezech. 17.34. & 37. Daniel.7.& 9. Oſeæ 1.& 6. Ioelis 2. Michææ 5. Aggæi 2. Zach.2.3.9.10.11.12. & 13. Malach.3.ex Matt.11.& Luc.1. Matth. 1.3.11. & 16. Marci 1. Lucæ 1.2.& 4. Ioan.1.3.4.5.8.9.10.12.14.15.19. & 20. Actor.1. & ſeqq. Ad Rom.1.7.8.9. & 14. 1.Cor.2.8.& 10. Ad Galat.1.& 4. Ad Epheſ.4. Ad Philip.2. & 3. Ad Coloſ.1.1.Timot.2. 2.Tim.4. Ad Heb.1.2. & ſeqq. 1.Pet.2.3.& 4. 1. Io.1.2. 3.4. & 5. 2.Io.5. Epiſt. Iudæ. Apocal.1.4. & 13. Symbolum Apoſtolorum.

OBIICIES PRIMO.

[a] Conc.Epheſ. 1. p. cap.8. Conc. Later. ſub Innoc. III. cap. Firm. S.Ambroſ.de Incarn. domin. Sacram. c.6. & 7. S.Auguſt.tract.49. in Ioan. Cyrill. Alex. epiſt. ad Neſtorium quæ lecta fuit in Conc. Epheſ. p.2. Act.1. S.Leo ſerm.3.de Paſſione Domini c.1. S. Greg. hom. 25. in Euang.

[b] Exod. 3. Sap. 13. Ioan.8. S.Dionyſ.c.5.de diu. nom. S.Athan.in orat.con. Idola. S.Hilar.lib.1.3.6. & 13. de Trin. Cyrill.Hieroſol. catecheſi 6. S.Baſil.ep.141.ad Cæſarianos. S.Gregor.Nazianz.orat.42. & 49. S. Ambroſ. lib. 10. in cap. 22. Lucæ. S.Hieron. in c.3. ad Epheſios, & ep. ad Damaſum, Quoniam vetuſto. Chryſoſt. ſerm. de S. Trinit: tom. 3. S.Aug.lib.1.de Trin.cap.1.lib.5.cap.2. & 3. Tract. 38. & 99. in Ioan. Tract. de eo quod dictum eſt a Deo ad Moyſen, Ego ſum qui ſum. De natura boni con. Manichæos cap. 1. & lib.7.confeſs.cap.11. S. Cyrill. Alexan. lib. 1. Theſaur. cap. 8. S. Leo epiſt. 93. decret. cap. 5. & 6. Boetius lib. de Hebdom. cap.1. Beda ad cap.8.Ioan. S. Damaſc.lib.2.orthod.fid. cap.2. S.Anſel. in Monologio cap.4. Magiſt. in 2. diſt. 37. S.Tho.1.p.q.3.ar.3.& 4. & q.13.ar.11.

Verbum carnem aſſumere nihil aliud eſt quàm Verbum fieri[a] Hominem. Sed Verbum fieri Hominē non eſt poſſibile. Ergo neque etiam fieri poteſt, vt Verbum carnem aſſumat.

Minor probatur. Quando vnum fit aliud, quod fit aliud cōuertitur in illud aliud, quod fit. At Deum qui eſt ſuum[b] eſſe cōuerti in aliud contradictionem implicat. Non poteſt enim concipi aliquid per eſſentiam exiſtere, & deſinere eſſe. quod autem conuertitur deſinit eſſe.

Reſpondetur, per Incarnationem Verbum fieri carnem, ſeu Hominem non ex eo quod in Homi-

Hominem [a] conuertatur; ſed ex eo quod humanitatem aſſumat, illamq. ſibi vniat in vnitate ſuppoſiti, hypoſtaſeos, ſiue perſonæ; ex qua vnitione; ſeu vnione cum ſequatur Hominem ſubſiſtere ſubſiſtentia Verbi, fit vt duæ naturæ eadem ſubſiſtant ſubſiſtentia; & quæ ſubſiſtentia ab æterno diuinæ naturæ dabat ſubſiſtere, ſecundamque ſanctiſſimæ Trinitatis conſtituebat perſonam, de nouo ſine ſui mutatione incipit naturam terminare humanam, quæ Verbi ſubſiſtentia terminata, eſt hic Homo huius humanitatis concretum; ex quo per communicationem [b] idiomatum, ideſt proprietatum, quod Dei eſt de Homine prædicatur, & quod Hominis eſt, huius ſcilicet qui eſt Chriſtus Dominus, poteſt de Deo prædicari.

Non tamen quod de diuinitate prædicatur, illud de humanitate aut natura humana prædicari poteſt. Naturarum namque diſtinctio, quæ poſt carnis aſſumptionem remanet inter humanam, diuinamq. naturam efficit, vt quod vnius naturæ eſt proprium non poſſit de alia abſtractè ſumpta prædicari.

Quamobrem Verbum caro factum dicitur non per conuerſionem, ſed per aſſumptionem humanitatis ad ſe in vnitate ſuppoſiti, hypoſtaſeos, ſeu perſonæ.

OBII-

[a] Conc. Epheſ. 1. p. cap. 8. Concil. Chalced. in Symbolo. Quinta Synodus General. can. 2. 7. 8. 10. & 11. Sexta Synod. Gener. Act. 4. Conc. Later. ſub Martino I. can. 6. Conc. Tolet. 2. in aſſert. Fidei. Conc. Hiſpalenſe 11. can. 13.

[b] S. Dionyſ. c. 3. Eccleſ. Hierarch. Euſeb. Cæſar. li. 4. de demonſt. Euang. c. 13. S. Athan. in Symbolo, & in ep. ad Epictetū. S. Hilar. l. 9. de Trin. S. Cyrill. Hieroſol. catecheſi 4. S. Baſil. li. 1. con. Eunom. poſt medium. Nazianz. orat. in Chriſti Natiuit. S. Ambr. l. de Incarn. domin. Sacram. c. 6. & l. 2. de fid. ad Gratianum. Nyſsen. or. catechet. cap. 24. & 32. S. Hieron. in c. 55. Iſa. in illa verba, Ecce teſtem populis &c. S. Aug. lib. 3. de Trin. cap. 7. & ſerm. 191. de temp. S. Cyrill. Alex. ep. 8. ad Neſtorium. Theodor. in Dialogo 2. qui inſcribitur, Inconfuſus, & Dialogo 3. Impatibilis. Vincentius Lyrinenſis adu. Hæreſes. c. 19. S. Leo ep. 10. ad Flauianum, & ep. 97. S. Greg. l. 18. Moral. c. 36. S. Damaſc. lib. 3. orthod. Fid. cap. 6. S. Tho. 3. p. q. 2. a. 1.

[b] S. Auguſt. lib. 1. de Trinit. cap. 11. 12. & 13.
Vincentius Lyrinenſis cap. 19. adu. Hæreſes.
S. Leo ſer. 1. de Natiu. ſer. 3. & 17. de Paſſione, & ep. 10. ad Flauianum cap. 4.
S. Fulgent. l. 1. ad Thraſimundum c. 7. & 20. l. 3. c. 9. & ad Donatum c. 6.
Boetius l. de duabus in Chriſto naturis &c. S. Damaſc. l. 3. orthod. fid. c. 3. & 4.
Adrianus Primus Papa ep. ad Epiſcopos Galliæ de errore Elipandi Epiſcopi Toletani.
Leo IX. ep. ad Petrum Antiochenum.
S. Anſel. lib. cur Deus Homo cap. 18. & ad cap. 15. 1. ad Corint.
S. Tho. 3. p. q. 3. ar. 6. ad 3. q. 9. ar. 1. ad 3. q. 10. ar. 1. ad 3.

OBIICIES SECVNDO.

Qvamuis per incarnationem non ſit natura humana in diuinam, aut diuina in humanam conuerſa, ſed perfecta remaneat naturarum [a] diſtinctio; adhuc ſequitur ex pluribus naturis, humana nempe, ac diuina, corpore ſcilicet, Anima, atque diuinitate, Chriſti perſonam compoſitam eſſe; & per conſequẽs Deum aut naturam diuinam in compoſitionem venire, partemq. eſſe illius ſuppoſiti, hypoſtaſeos, ſeu perſonæ quæ Chriſtus eſt.

Quod tamen abſurdũ eſt, cum alicuius partem eſſe diuinæ naturæ quæ Deus eſt, repugnet.

Reſpondetur; Chriſti Domini perſonam non dici compoſitam ita, vt diuina, atque humana natura illius ſint componentes partes.

Eſt enim eodem modo ſimplex ſi in ſe ſpectetur hypoſtaſis Verbi, ſuppoſitum, atque perſona, ſicut ab æterno fuit. Verum poſt carnis aſſumptionem compoſita dicitur, quia ſubſiſtentia Verbi quæ prius tantum diuinæ naturæ dabat

[a] Matth. 10. & 28. Marci 16. Lucæ 2. & 24. Ioan. 5. 6. & 11. 1. Petr. 4. Conc. Nicænum, & Conſtantinopolit. in Symbolo. Conc. Epheſ. per tot. Conc. Chalced. Act. 5. Quinta Synodus Gener. cap. 2. & 3. Sexta Synodus Gen. Act. 17. Conc. Tolet. 1. in aſſertione fidei. Conc. Tolet. 4. c. 1. Conc. Tolet. 6. c. 1. Conc. Arelatenſe 4. In confeſſione fidei. S. Clemens Papa l. 7. Conſtitut. Apoſtolicarum cap. 37. S. Ignatius epiſt. ad Epheſios. S. Dionyſ. Areop. c. 1. de diu. nom. & ep. 4. ad Caium. Iuſtinus Martyr in expoſit. fidei de recta confeſſione. Iren. l. 3. c. 18. & 20. Tertull. in Apologet. c. 21. de carne Chri-

dabat ſubſiſtere; poſt aſſumptam carnem facit, vt etiam ſubſiſtat natura humana, & ſit per hypoſtaſim Verbi Homo, qui ante aſſumptionem non erat. Antequã enim natura humana Chriſti Domini intelligatur aſſumpta, & ſubſiſtens, non eſt hic Homo, ſed hæc humanitas.

Concreta [a] namque ſubſtantialia quæ ſimpliciter abſoluta dicuntur, ſunt a ſubſiſtentia integram terminante naturam; ſicut & accidentis concreta quæ connotatiua dici poſſunt, ab inhærentia ſunt. non enim eſſet album ſi ſubiecto non inhæreret albedo: ita non eſt hic Homo, niſi hoc corpus, & hæc Anima vnita ſint, & ſubſiſtant; nam corpus & Anima ſi abſque ſubſiſtentia vniantur, faciunt hanc humanitatem, non Hominem hunc.

ſti c. 5. & lib. 5. contra Marcionem c. 9. Clemens Alexandr. orat. exhortatoria ad Gentes. Origenes lib. 1. de Principijs in Proœmio, & tract. 33. in Matth. S. Cyprian. de Idolorum vanitate. Gregor. Neocæſarienſis orat. in Epiphan. Felix Papa epiſt. ad Maximum Epiſcopũ Alexandrinum. Eutychianus Papa ep. ad Ioannem, & Epiſcopos Bæticę. Caius Papa ep. ad Felicem Epiſcopum. Lactan. Firm. lib. 4. Inſtit. cap 8. & 13. Euſeb. Cæſar. lib. 4. de demonſtr. Euang. cap. 10. & 13. Iulius Papa epiſt. ad Proſdocium.

S. Athan. ſer. 4. cont. Arianos, & in Symb. S. Hilar. lib. 9. de Trinit. S. Cyrill. Hieroſ. catecheſi 4. S. Baſil. orat. de Euchariſtia. Nazian. orat. 31. in illud dictum, Cum conſumaſſet hos ſermiones, & orat. 35. quæ eſt oratio prima de Filio, & 31. de Theologia. S. Damaſus Papa in Profeſsione Fidei ad Paulinum Epiſcopum Teſſalon. S. Epiphan. in Ancorato. S. Ambroſ. lib. 1. de Fid. cap. 6. & lib. 1. de Incar. Domin. Sacram. cap. 6, & 7. Nyſſen. hom. 13. in Cantic. S. Hieron. ad cap. 3. ad Galat. ad cap. 2. ad Titum, & epiſt. 150. ad Hedibiam q. 9. Prudentius in Pſychomachia, in pugna pudicitiæ, & libidinis. S. Chryſoſt. hom. de Cruce, & hom. 11. in Marcum. S. Auguſt. in Enchiridio ad Laurentium cap. 35. & epiſt. 57. ad Dardanum q. 1. S. Maximus hom. 1. de Epiphania. Cyrill. Alex. de recta Fide ad Reginas comment. 1. cap. Quod Chriſti mors ſit ſalutaris, ex catholica Petri, & cap. Quod Ieſus Chriſtus vnus ſit Dei Filius, &c. ex epiſt. ad Epheſ. & lib. 11. in Ioan. cap. 21. Theoderetus Dialogo 2. & 3. Flauianus Conſtantinop. ad Theodoſium Imperatorem de Fide, & epiſt. ad Leonem Pontificem. Vincentius Lyrinenſis cap. 19. aduerſus Hæreſes. Petrus Chryſol. ſerm. 63. & 77. Leo Mag. ſer. 1. de Natiu. c. 2. ſer. 3. de Paſsione c. 1. Cæſarius Arelat. hom. 5. de Paſcha. S. Fulgent. lib. 1. ad Traſimundum c. 7. & 10. Boetius lib. de duabus in Chriſto naturis, & vna perſona. S. Tho. 3. par. q. 16. ar. 5. Bonau. par. 3. Centiloquij cap 27.

[a] S. Thom. 1. p. q. 29. ar. 1. q. 36. ar. 4. ad 7. q. 39. ar. 3. 3. p. q. 2. ar. 1. ad 2. ar. 2. & 3. & ar. 5. ad 1. & q. 16. ar. 5. Scot. in 1. diſt. 12.

Cum igitur in Chriſto Domino ante aſſumptionem non poſſit intelligi natura humana ſubſiſtens, non eſt hic Homo, ſed hæc humanitas; quæ cum poſt aſſumptionem cæperit ſubſiſtere ſubſiſtentia Verbi, per vnionem hypoſtaticam factum eſt vt natura humana in Chriſto Domino [a] ſubſiſtat ſubſiſtentia Verbi, eademq. perſona quæ eſt Chriſtus, dici poſſit, & verè ſit Homo, & Deus.

Quarè hypoſtaſis Verbi quæ eſt perſona Chriſti, non dicitur compoſita ex naturis, humana nempe, atque diuina, quia hæ naturæ illius ſint partes; ſed quia vniuntur ita, vt eadem ſubſiſtant ſubſiſtentia, eademque in Chriſto ſit perſona & Verbum quod eſt Deus, & naturæ humanæ concretum quod eſt Hic Homo. Vniuntur enim duæ naturæ in Chriſto in vna perſona non vt partes componentes perſonam, ſed vt eadem ſubſiſtant ſubſiſtentia, idemq. ſit duarum

[a] Concil. Epheſ. 1. p. c. 8. in ep. Synodi ad Neſtorium, & can. 2. 3. & 4. Concil. Chalced. in Symb. & Act. 1. & 5. Quinta Synodus Generalis can. 4. & 5. Sexta Synodus Act. 4. & 17. Conc. Flor. in Decreto Eugenij IV. Conc. Later. ſub Martino I. can. 2. Conc. 2. Hiſpal. c. 13. Conc. Tolet. 4. c. 1. Conc. Tolet. 6. cap. 1. Concil. Arelat. 4. in confeſs. Fid. Conc. Vuormatienſe in confeſs. Fid. S. Dionyſ. ep. 3. & 4. ad Caium. S. Cypr. lib. de vanit. Idolorũ. Nazian. orat. 31. S. Ambr. lib. de Incar. Domin. ſacram. c. 7. & lib. 2. de Fid. c. 4. S. Hieron. ep. 150. ad Hedibiam q. 9. Chryſoſt. homil. 11. in Marcum. S. Auguſt. lib. 13. de Trinit. cap. 17. Tract. 27. in Ioan. ep. 57. ad Dardanum q. 1. & ſer. 58. in Ioan. de verbis Domini. S. Cyrill. Alex. epiſt. ad Neſtorium quæ lecta fuit in Concil. Epheſ. p. 2. act. 1. de recta Fide ad Reginas comment. 1. cap. Quod Ieſus Chriſtus vnus ſit Dei Filius, & Dominus, ex epiſt. ad Epheſ. Vnus Dominus, vna Fides. & lib. 11. in Ioan. cap. 21. Vincentius Lyrinen. cap. 19. aduer. hæreſes. S. Leo Mag. ſer. 1. de Natiu. Domini cap. 2. & ep. 10. ad Flauianum. S. Fulgent. c. 6. ad Donatum. Boetius lib. de duabus in Chriſto naturis, & vna perſona. Caſsiodorus ad Pſal. 2. in concluſione, & ad Pſ. 3. & 8. Ioannes XI. Papa epiſt. ad Auienum, Liberium, &c. de duabus in Chriſto naturis. S. Gregor. lib. 18. Moral. c. 27. Iſidor. Hiſpal. de doctrina, & Fide Eccleſiaſticorum dogmatum c. 2. & lib. 7. originum c. 2. Agatho Papa in epiſt. ad Conſtantinum, Heraclium, & Tiberium Auguſtos. Beda ad c. 2. & 5. Lucæ. Leo IX. Papa ep. ad Petrum Antiochenum. S. Anſel. lib. 2. cur Deus homo c. 18. S. Bernard. ſerm. de B. Maria, & lib. 2. de Natiu. Dom. S. Thom. 3. p. q. 2. ar. 2. & ſeq. & q. 16. ar. 5.

duarum naturarum ſuppoſitum, Chriſtus Dominus, Homo Deus.

Dicitur ergo compoſita Chriſti perſona naturis tribus, quia per eandem ſubſiſtentiam in Chriſto ſubſiſtit caro, anima, & diuinitas, non quia hæ tres naturę tanquam partes Verbi componant perſonam, ſed quia illius ſubſiſtentia ſubſiſtunt omnes, caro ſcilicet, anima, & diuinitas; diuerſimodè tamen.

Diuinitas namq. ſubſiſtentia Verbi ita ſubſiſtit, vt ab illa non re [a], ſed ratione tantum diſtinguatur.

Natura autem humana eſt à Verbo re diſtincta, quamuis illi perfectè coniuncta.

[a] Concil. Rhemenſe ſub Eugen. III. Concil. Later. ſub Innocet. III. cap. Dam. de ſumma Trinit. & fid. Cath. Conc. Flor. ſeſs. 18. & 19. S. Hilar. lib. 3. de Trin. S. Baſil. lib. 2. contra Eunom. Nazian. orat. 25. 37. & 51. S. Aug. lib. 7. de Trin. S. Cyrill. Alex. lib. 1. Theſau. cap. 1. S. Tho. 1. p. q. 28. ar. 2. q. 29. ar. 3. q. 40. ar. 1. & 3. p. q. 2 ar. 2. Bellarm. lib. 2. de Chriſto cap. 9. Nos ſupra Tract. 1, de Trin. c. 2. q. 2.

OBIICIES TERTIO.

PEr hunc ineffabilem nexum perfectiſſimo modo ſe humanitati communicat Verbũ, quam ita aſſumit, vt poſt illius aſſumptionem humanitatis concretum quod eſt Homo, & Deus verè ſit, & eſſe dicatur.

Hoc autem fieri non poteſt, niſi Verbum vti forma humanitati quam perficit, ac terminat, ita ſe communicet, vt in genere cauſæ formalis illi det eſſe ſuppoſitum, hypoſtaſim, ſeu perſonam.

Eius igitur concreti quod eſt Homo, pars eſſet Verbum. Quod de Deo affirmari non po-

teſt, qui cum ſit per eſſentiam [a] exiſtens, & actus purus, omnem in ſe continens [b] perfectionem, alterius pars eſſe [c] nequit.

Reſpondetur. Verbum naturam aſſumens humanam non eſt pars, aut hominis [d] forma; ſed [e] terminus, qui humanitatem terminando perficit ita, vt idem concretum humanitatis quod eſt homo, ſit etiam Deus.

Qui terminandi modus ſi ad aliquod cauſarum genus referatur, ad cauſam magis formalem, quàm ad aliud cauſarum genus reduceretur: formaliter namque per ſubſiſtentiam eſt vltimò terminata natura humana quantum ſatis eſt ad hoc, vt ſubſtantiale concretum humanitatis quod eſt homo, ſit etiam Deus.

Et quemadmodum non repugnat, vt in genere

[a] Lactan. lib. 2. de origine erroris c. 8. Cyrill. Hieroſol catecheſi 6. Caſsiodor. de Amicitia cap. de orig. Amicitiæ. S. Greg. lib. 16. Moral. cap. 16. Iſidor. lib. 7. Etymol. cap. 1. S. Anſelm. in Proſol. cap. 14. S. Bernard. lib. 5. de conſid. ad Eugen. c. 6. Magiſt. in 1. diſt. 8. S. Tho. 1. p. q. 61. a. 2. 1. Bellar. to. 4. controu. lib. 4. de amiſs. gratię & ſtatu peccati c. 16.

[b] Pſal. 18. & 38. Iſa. 40. Matth. 5. Ioan. 1. Act. 17. Ad Rom. 11. S. Dionyſ. c. 5. de diu. nom. Tertull. Apolog. adu. gen. c. 17. & de iudicio Domini c. 2. Origen. hom. 12. in Gen. & lib. 1. in Iob. S. Cypr. de Idolorum vanit. Lactan. de origine erroris lib. 2. c. 8. Euſeb. Cæſar. de præpar. Euang. lib. 8. cap. 2. S. Athan. in qq. de Deo. S. Hilar. lib. 1. & 2. de Trin. Cyrill. Hieroſol. catecheſi 4. & 6. S. Baſil. hom. in illa verba, In principio erat Verbum. S. Ambr. de Fide cont. Arianos c. 6. Nyſſen. orat. in ea verba, Faciamus homimem. Nazian. orat. 49. S. Hier. ep. 148. ad Marcellam. Prudentius Hymno de S. Romano. Chryſoſt. hom. 17. in Gen. & hom. 4. ad c. 1. Ioan. S. Aug. lib. 5. de Trin. cap. 1. Cyrill. Alex. lib. 1. in Ioan. cap. 9. Theodor. ſer. 2. de Prouid. Petrus Cryſol. ſerm. 61. S. Fulgen. lib. de Fid. ad Petr. c. 33. Beotius lib. 1. de Trin. S. Gregor. lib. 2. in Iob c. 1. Damaſc. lib. 1. orth. Fid. c. 1. 2. & 4. S. Bern. ſerm. 6. & 81. ſuper Cant. S. Tho. 1. p. q. 4. per totam, & q. 11. ar. 3.

[c] Conc. Tolet. 1. in Aſsert. Fidei. Caius Papa ep. ad Felicem Epiſc. Nazian. orat. 35. S. Aug. ſer. 58. in Ioan. de verbis Domini, & ſerm. 191. de temp. S. Cyrill. Alex. de recta Fide ad Reginas, cap. Quod Ieſus Chriſtus vnus ſit Dei Filius & Dñs, & ep. 8. ad Neſtorium. Vincentius Lyrinenſis adu. hæreſes c. 9. S. Leo ſer. 1. de Natiu. c. 2. & ſer. 3. de Paſs. c. 1. S. Fulgent. lib. 1. ad Traſimundum c. 20. Boet. lib. de duab. in Chriſto nat. & vna perſona. Caſsiod. ad Pſal. 2. in concluſ. & ad Pſal. 8. S. Greg. lib. 18. in Iob c. 27. Iſidor. Hiſpal. de doctrina & Fide Eccleſiaſticorum dogmatum cap. 2. & lib. 7. Originum cap. 2. S. Damaſc. lib. 3. orthod. Fid. cap. 2. & 3.

[d] S. Thom. 3. p. q. 2. ar. 5. ad 3. & q. 50. ar. 2. ad 3.

[e] S. Thom. 3. p. q. 3. ar. 1. & ſeqq.

nere cauſæ formalis tanquam [a] exemplar, & Idea det rebus omnibus eſſe Deus; ita per ſubſiſtentiam ſuam vti purus [b] terminus humanæ naturæ dans ſubſiſtere Verbum, nihil impedit quominus poſſit in genere cauſæ formalis aliquo modo alienam terminare naturam.

Quòd quomodo fiat, tunc clarè intelligemus, cum apparuerit [c] gloria Domini.

Nec dedignari debet Homo in mortali carne exiſtens id ſe clarè [d] non intueri, de quo tanquam neſcientes in Pſalmo 23. introducuntur Angeli [e] interrogare, Quis eſt iſte Rex gloriæ? & de quo edoceri ab Eccleſia Angelos [f] Apoſtolus aſſerere non veretur, in quo tot, tantaq; arcana continentur, vt de illis vſque in diem iudicij erudiri, atque edoceri poſſe beatas mentes non temerè [g] proferatur.

In cuius meditatione, atque contemplatione ſi ſemper perſiſteret Homo, non diutius quàm tanti myſterij ratio exigit, moraretur.

Non enim huius ineffabilis [h] nexus, quo humana natura coniungitur Verbo, vlla poteſt eſſe contemplatio, quæ non referatur ad Verbum, in quo infinitus eſt ſcientiæ, atque ſapientiæ diuitiarum [i] theſaurus.

[a] Eccleſ. 17. Ioan. 1. Ad Hebr. 11. S. Aug. tract. 2. in Io. de natura boni cont. Manichęos, & lib. 83. qq. q. 46. Boet. lib. 3. de conſol. Metro 9. S. Tho. 1. p. q. 15. per totam, & q. 18. ar. 4. Nos ſupra Tract. 1. de Deo vno c. 1. & 11.

[b] S. Tho. 3. p. q. 3. ar. 1. & deinceps.

[c] 1. Ioan. cap. 3.

[d] Pſ. 23. Iſa. 53. & 63. Matth. 16. 1. Cor. 2. ad Epheſ. 3. S. Dionyſ. c. 2. de diu. nom. 3. p. in fine. Origenes lib. 2. Periarchon cap. 6. Nazian. in orat. panegyr. de Chriſti Natiu. Nyſſen. cap. 11. orat. catecheticæ. S. Aug. ep. 3. ad Voluſianum. Cyrill. Alex. lib. 8. cont. Iulian. S. Leo ſerm. 3. de Natiu. Domini.

[e] Iſa. cap. 63. S. Dionyſ. cap. 7. cæleſt. Hierar. S. Hieron. in Pſ. 23. in cap. 63. Iſa. & in c. 3. ad Epheſ. Mag. in 2. diſt. 12. S. Tho. 1. p. q. 57. ar. 5. & q. 106. ar. 4. in 3. arg.

QVÆ-

[f] Ad Epheſ. c. 3. S. Hieron. in c. 3. ad Epheſ. S. Cryſoſt. hom. 7. in cap. 3. ad Epheſ. S. Anſel. in c. 3. ad Epheſ. [g] S. Tho. 1. p. q. 106. ar. 4. ad 3. [h] S. Dionyſ. c. 1. & 2. de diu. nom. & ep. 4. ad Caium. S. Aug. ep. 3. ad Voluſianum. S. Cyrill. Alex. ep. 8. ad Neſtorium. S. Maxim. ſerm. de Natiu. S. Greg. lib. 18. Moral. cap. 27. & hom. 7. in Euang. Agatho Papa epiſt. ad Conſtantinum, Heraclium, & Tiberium.
[i] Eccleſ. 1. Iſa. 11. Ad Epheſ. 1. Ad Coloſ. 2.

QVÆRITVR II.

An Deum carnem ſumere conueniens fuerit?

EVidenti conſequentia ex dictis ſuperiori quæſito deducitur, Verbum carnem ſumere, & per conſequens Deum Hominem fieri potuiſſe, quemadmodum à Spiritu Sancto per Scripturas [a], ac traditiones edocta Eccleſia [b] credit; cuius veritatis magiſtrum etiam Chriſtum Dominum habuit, qui non ſolum doctrina, ſed & virtutibus, ſignis, atque operibus quæ nemo alius, niſi in [c] virtute eius

[a] Gen. 3. 12. 17. 22. & 49. Num. 24. Deut. 18. 1. Reg. 2. 2. Reg. 7. Pſal. 2. 21. & 109. Iſa. 7. 9. 11. 28. 42. 49. 53. 61. & 62. Ierem. 23. Ezech. 34. Mich. 5. Aggæi 2. Zach. 2. 3. & 9. Matth. 1. 2. 3. 4. 7. 8. 10. 11. 14. 16. 17. 22. 24. 27 & 28. Marci 1. 5. 8. 9. 15. 16. & deinceps. Luc. 1. 2. 3. 4. 7. 8. 9. & ſeqq. Ioan. 1. 2. 3. per totũ. Act. Apoſt. c. 1. 2. 3. & ſeqq. Ad Rom. 8. 9. &c. 1. Cor. 2. & 5. 2. Cor. 4. & 5. Ad Galat. 3. & 4. Ad Philip. 2. Ad Coloſ. 1. & 3. 1. Timot. 2. 2. Timot. 2. & 4. Ad Hebr. c. 1. & ſeqq. 1. Ioan. 1. 2. &c. 1. Petr. 2. Apoc. c. 1, & deinceps. Symbol. Apoſtol. Symbol. Eccleſiæ.

[b] Conc. Nicænum 1. Gener. in Symbolo. Conc. 1. Conſtantinop. 2. Gener. in Symbolo. Conc. Epheſ. per totum. Conc. Chalced. per totum. Quinta Synodus Gener. in Symbolo, & can. 4. 5. & 6. Sexta Synodus Gener. in Symb. act. 4. & alibi ſæpiſsimè. Septima Synodus Gener. in Symbolo. Octaua Synodus Gener. act. 8. c. 20. act. 9. c. 3. & act. 10. in fine. Conc. Later. ſub Innoc. III. cap. Firmi. Conc. Trid. ſeſs. 3. 5. 6. 7. 13. 14. &c. Conc. Tolet. 1. in Aſſertione Fidei. Conc. Hiſpalenſe 11. cap. 13. Concil. Tolet. 4. cap. 1. Conc. Tolet. 6. c. 1. Synodus Later. ſub Martino I. conſult. 5. cap. 2. Conc. Arelat. 4. in confeſſ. Fidei. Conc. Vuormatienſe in confeſs. Fidei. Felix Papa epiſt. ad Maximum Epiſcopum Alexandrinum. Eutychianus Papa epiſt. ad Ioannem, & Epiſcopos Bæticæ. Caius Papa epiſt. ad Feſicem Epiſcopum. Iulius Pontifex epiſt. ad Proſdocium. S. Damaſus in profeſsione Fidei ad Paulinum Theſſaloñ. Epiſcopum. Leo Magnus epiſt. 10. ad Flauianum c. 4. Hormiſda Pontifex epiſt. 76. ad Iuſtinum Imp. Ioannes Papa XI. epiſt. 3. ad Auienum, Liberium, &c. de duabus in Chriſto naturis. Gregor. Magnus hom. 25. in Euang. Agatho epiſt. ad Conſtantinum, Heraclium, & Tiberium Auguſtos. Adrianus I. ep. ad Epiſcopos Galliæ de errore Eliphandi Toletani Epiſcopi. Leo Nonus epiſt. ad Petrum Antiochenum.

[c] Pſal. 105. Marci 6. Lucæ 6. Ioan. 14. Ad Galat. 3. S. Aug. tract. 71. in Ioan. S. Leo ep. 10, ad Flauianum. S. Tho. 1. p. q. 110. ar. 4. & 3. p. q. 43. ar. 1. 2. 3. & 4.

eius effecit, veritatem hanc ita confirmauit, vt ab ipſa recedere non ſapere ſit, ſed deſipere.

Ad quam veritatem melius intelligendam,

Quærunt Theologi, An conueniens fuerit Deum incarnari; quibuſcum

Reſpondetur, dicendum, Verbum incarnari, ſeu quod idem eſt, Hominem fieri, conueniens [a] fuit.

Probatur, diuinæ naturæ, cuius eſſentia eſt bonitas [b], perfectiſsimo modo ſe communicare congruum eſt.

Sed hoc ineffabili myſterio perfectiſsimo modo creaturæ ſe communicat Deus.

Conueniens igitur fuit Deum carnem ſumere, & Hominem fieri.

Cumque

[a] Ad Epheſ. Tertull. in lib. de carne Chriſti. Clemens Alex. lib. 1. Pedag. cap. 3. Origenes lib. 3. cont. Celſum. S. Cypr. lib. de cardinalibus Chriſti operibus cap. de Natiu. Chriſti. S. Athan. lib. de Incarnat. Verbi, & in orat. ad Adelphium cont. Arianos. S. Baſil. hom. de principio Euang. S. Ioan. in fine, & lib. 5. con. Eunom. ante med. Nazian. orat. 42. S. Amb. lib. de Incarnat. Dom. ſacram. c. 7. Nyſsen. orat. de Natali Chriſti, & in orat. catechet. cap. 24. 25. & 26. Chryſo. hom. in c. 1. Ioan. S. Auguſt. lib. 13. de Trinit. c. 17. & lib. 15. c. 11. in Manuali c. 25. & 26. Tract. 80. in Ioan. & lib. de Prædeſt. Sanctorum c. 15. Theodor. lib. de curand. affect. Græcorum. S. Leo ſerm. 1. de Natiu. S. Damaſc. lib. 3. orth. Fid. in princ. & cap. 17. & orat. de Transfig. Domini in fine. S. Anſel. in lib. de Incarn. Verbi, præſertim cap. 4. & lib. 2. cur Deus Homo cap. 9. S. Bernard. ſerm. 1. de Aduentu. S. Tho. 3. p. q. 1. ar. 1. & q. 3. ar. 8. S. Bonau. in 3. diſt. 1. art. 2. q. 1.

[b] Num. 23. 1. Reg. 2. Sapient. 7. 2. Machab. 1. Matth. 19. Marci 10. Lucæ 18. S. Dionyſ. c. 1. 2. & 4. de diu. nom. Origenes lib. 1. in Iob. Euſeb. Cæſar. lib. 8. de præpar. Euang. c. 2. S. Athan. de Incarn. Verbi, & orat. con. Idola. Cyrill. Hieroſol. catech. 6. S. Baſil. hom. quod Deus non eſt auctor malorum, hom. de Fide, & lib. 4. cont. Eunom. Nazian. orat. 4. de Theologia, quæ eſt 36. & orat. 49. S. Epiphan. hæreſi 69. S. Ambr. lib. 1. de Fid. cap. 2. & lib. 2. c. 1. S. Hieron. in c. 3. ad Epheſ. & ad c. 19. Matth. Chryſoſt. lib. 1. de Prouid. Dei circa medium, in Pſal. 106. hom. 50. ad Populum Antioch. & in c. 19. Matth. S. Auguſt. lib. 1. de Trin. c. 2. lib. 5. c. 1. lib. 8. c. 3. de natura boni cont. Manichæos. lib. 7. Confeſs. cap. 11. lib. 11. de Ciuit. Dei cap. 18. & lib. 14. cap. 13. S. Leo Magnus ep. 93. decret. c. 5. & 6. & ſerm. 2. de Natiu. c. 1. S. Proſper Epigram. 60. Caſsiod. de Amicitia cap. de orig. Amicit. Boetius lib. 3. de conſol. proſa 10. S. Greg. hom. 14. in Euang. Iſidor. lib. 1. de ſum. bono c. 1. & ſeqq. Beda ad c. 8. Ioan. Damaſc. lib. 1. orth. Fid. cap. 1. & 2. & lib. 2. c. 29. S. Anſel. in Monol. c. 4. & in Proſol. cap. 14. S. Bernar. ſerm. 1. ſuper Salue Regina, & lib. 5. de conſid. cap. 11. & 12. Magiſt. in 1. diſt. 36. & 37. S. Tho. 1. p. q. 6. per totam, & 3. p. q. 1. ar. 1. q. 20. ar. 1. & q. 46. ar. 2. ad 3. S. Bonau. in 2. diſt. 5. ar. 1. q. 2. Bellarm. tom. 1. controu. lib. 1. de Chriſto c. 8.

Cumque non minus per eſſentiam ſit[a] potens Deus, quàm bonus; dexteræ ſuæ potentiam in hoc opere demoſtrauit, in quo infima ſupremis ita coniunxit, naturam nempè humanam diuinæ in vnitate ſuppoſiti, hypoſtaſeos, atque perſonæ, vt verè de Deo dici poſsit, & Homo factus eſt; & de hoc Homine, qui eſt Chriſtus verè etiam dici poſsit, eſt Deus.

Quod opus cum non magis diuinam bonitatem, atque potentiam quæ eſt eius ſempiterna virtus, quàm ſapientiam manifeſtet, quæ difficillimi[b] pretij decentiſsimam inuenit ſolutionem;

Dicendum eſt, congruum[c] fuiſſe ad redimendum genus humanum, Deum Hominem fieri, vt miſericordiam cum iuſtitia coniunctam, ſicut ex infra dicendis patebit, demonſtraret.

Neque huic veritati obſtat, quod finiti[d] ad infinitum nulla ſit proportio; & per conſequens nulla congrua coniunctio; qualis nec etiam congrua eſt, ſi quæ diuerſæ ſunt ſpeciei propria, ſimul nectantur; vt ſi quis Pictor humano corpori

a Gen. 1. 17. 18. 28. 35. 43. 48. & 49. Exod. 15. Num. 11. 2. Paralip. 14. Pſalm. 70. 105. 134. 135. 138. 144. & 148. Ierem. 23. & 32. 2. Machab. 1. & 8. Matth. 19. Marci 14. Lucæ 1. Ioan. 1. ad Rom. 9. ad Eph. 3. ad Philip. 3. Symbol. Apoſtol. Symbol. quo Eccleſia vtitur. Symb. Athan. Conc. Nicænũ, Conſtantinop. Epheſ. & Chalced. in Symb. Conc. Tolet. 6. in cõfeſs. Fid. Conc. Later. ſub Innoc. iij. c. Firm. S. Dionyſ. c. 5. de diu. nom. Tertull. de Iudicio Domini cap. 2. & adu. Praxeam c. 10. Cyprian. epiſt. 81. de tribus pueris Dan. 3. Lactan. de ira Dei c. 11. & 13. S. Hilar. in Pſal. 134. & lib. 8. & 12. de Trinit. Nyſſen. orat. 3. de Reſurrect. Cyrill. Alex. lib. 11. in Ioan. cap. 1. Petrus Chryſ. ſer. 61. S. Fulgent. lib. 1. ad Monimum cap. 12. S. Tho. 1. p. q 25. ar. 3. & 3. p. q. 13. ar. 1. & 2. & q. 46. ar. 1. in 1. arg.

b Nyſsen. in orat. catechetica c. 24. 25. & 26. S. Damaſc. lib. 3. orthod. Fid. in princ. S. Tho. 3. p. q. 1. ar. 2.

c S. Irenæus lib. 5. c. 1. S. Athan. lib. de Incarn. Verbi in princ. S. Aug. in Enchir. cap. 29. lib. de vera Relig. cap. 16. lib. 13. de Trinit. cap. 10. & ſerm. 13. de tempore. Theodor. lib. 6. de Prouid. Diuina cont. Græcos. S. Leo ſerm. 2. de Natiuit. ſer. 5. 12. & 24. de Paſsione Domini, & ep. 10. cap. 3. S. Gregor. lib. 4. Moral. cap. 9. S. Anſel. lib. 5. cur Deus Homo c. 16. & 17. S. Bernar. ſerm. 1. de Aduentu. Magiſt. in 2. diſt. 21.

d S. Tho. 3. p. q. 1. ar. 1. in 2. arg. & ad 2. S. Bonau. in 3. diſt. 1. ar. 1. q. 1. Scot. in 3. diſt. 1. q. 1. in principio.

pori cerui adiungeret caput, incongruè videretur pingere; & deficere, ac peccare diceretur natura ſi tale produceret monſtrum.

Nam finiti [a] ad infinitum nulla eſt proportio talis, qua multiplicatum finitum poſſit infinitum æquare.

Verum finiti ad infinitum poteſt eſſe illa proportio [b], qua finitum ab infinita virtute produci poſsit, & conſeruari, atque ab illa recipere quamcunque perfectionem cum qua poteſt coniungi; ſiue quod recipit connaturale ſit, ſiue etiam ſupernaturalis ordinis, qualia ſunt ſupernaturalia dona gratiæ, atque virtutum, quibus intelligens, ſeu rationalis natura in ſupernaturalem ſuum ducitur finem [c] qui eſt gloria; qua recepta cum nihil deturpans, ſed decorem addens, atque ſplendorem recipiat, non monſtrum, ſed perfectum Dei opus dicitur: quod ſi vſque ad miraculum, & in infinitum etiam augeatur, & decor creſcit, & pulchritudo, & ſplendor.

Nec quod à Deo fit qui eſt ſua ſapientia [d], & virtus, aut monſtruoſum, aut ab intento fine poteſt eſſe deficiens.

[a] Scot. in 3. diſt. 1. q. 1. §. Ad Argumenta circa medium.
[b] S.Tho. 3. p. q. 1. ar. 1. ad 2.
S.Bonau. in 3. diſt. 1. ar. 1. q. 1. in Reſolut.
Scot. in 3. diſt. 1. q. 1. §. Ad Argumenta, & in qq. Quodlib. q. 19.
[c] S.Tho. 1. p. q. 12. ar. 4. & 5. q. 26. ar. 3. & 4. q. 62. art. 2. & p. 2. q. 5. ar. 5. q. 91, ar. 4. in corp. & ad 3. & q. 109. ar. 5. ad 3.
[d] Eſther 14. Iob 21. & 28. Pſal. 138. Eccleſ. 23. & 24. Sapien. 8. Eccleſ. 42. Dan. 13. ad Rom. 11. ad Coloſ. 2. ad Heb. 4 1. Ioan. 3.
Ariſt. lib. 12. Meth. tex. 36. & ſeqq. lib. 10. Ethic. cap. 8.
S. Athan. in qq. de Deo.
Cyrill. Hieroſol. catecheſi 6. de Deo.
S. Baſil. in Pſal. 32.
Nazianz. in Apolog. orat. 1. & Iambico 15. de Definit.
Nyſſen. diſp. de Anima, & reſurrect.
S. Hieron. in c. 3. Eccleſiaſten cap. 3.
S. Auguſt. lib. 7. de Trinit. cap. 7. & lib. 6. de Gen. ad lit. cap. 20. & ſeqq.
Cyrill. Alexan. de adoratione in ſpiritu lib. 6. & 9. Theodor. in Pſal. 138.
S. Fulgent. de Fid. ad Petrum cap. 33. Boet. lib. 3. de conſol. metro 9.
Caſſiodor. de Amicitia cap. de origine amicitiæ.
Iſidor. Hiſpal. de Vniuerſitatis diſpoſitione c. 1. Damaſc. lib. 1. orthod. Fid. c. 2.
S. Anſel. in Proſol. c. 14. S. Tho. 1. p. q. 14. ar. 1. & ſeqq. & 3. p. q. 9. ar. 1. ad 1.

Sicut contra in naturæ [a] operibus, atque artis vitia, & peccata reperiuntur.

Quod ſi interdum etiam Deus [b] monſtra producat;

Non eſt ex defectu ſapientiæ, virtutis, ſeu potentiæ; ſed diuini conſilij, atque prouidentiæ [c] opus, quo vult aut terrere homines Deus, vt reſipiſcant à malo; vel pœnis torquere eos qui miſericordiam eius contemnentes, eiuſdem iuſtitiæ iudicium experiri debent.

Et hæc de ijs quæ à ſolo Deo fiunt.

Nam cum cauſis ſecundis deficientibus concurrens Deus, abſque vllo virtutis defectu ad monſtra producenda concurrit iuxta cauſarum ſecundarum exigentiam, potens, & paratus concurrere ad omnes naturæ, ac cauſarum ſecundarum effectus [d]; in quibus nullus reperitur defectus.

Cum igitur per vnionem hypoſtaticam perfectiſſimo modo natura humana coniungatur Deo; hypoſtatica vnio & naturæ humanæ, & Verbo congrua erit.

Conueniens enim eſt cauſam perficere effectum, & vice verſa, effectum a cauſa perfici.

Et in artis operibus quæ vnius ſunt generis perfici, & ornari per ea quæ ſunt ſuperioris naturæ,

Ariſt. lib. 2. Phyſ. tex. 82.
[b] S. Dionyſ. c. 4. de diu. nom. Lactan de ira Dei c. 13. S. Aug. lib. 83. qq. q. 24. & in Enchir. cap. 11.
[c] Boet. lib. 3. de conſol. Proſ. 12. S. Tho. 1. p. q. 22. ar. 2. ad 2. q. 49. art. 2. q. 103. ar. 5 & ſeqq. Nos ſup. tract. 1. c. 15. de Prouid.
[d] Eſther 15. Iob 9. Pſal. 103. & 148. Sap. 6. 8. 11. 13. & 14. Matth. 10. & 13. Ioan. 5. Act. 17. Ad Rom. 11. Ad Coloſ. 1. Ad Hebr. 1.
S. Dionyſ. cap. 12. de diu. nom. Iuſtinus in Dialogo cum Triphone. Irenęus lib 2. cap 45. Clemens Alex. lib. 1. ſtrom. ante medium. Orig. hom. 3. in Gen. & lib. 1. con. Celſum. Hilar. in Pſal. 146. S. Athan. lib. de Incarn. Verbi. Euſeb. lib. 6. de præpar. Euang. c. 5. & 6. Cyrill. Hier. catec. 8. S. Baſil. hom. in Pſ. 48 S. Ambr. lib. 1. de Officijs c. 13. 14. & 15. S. Hier. in c. 32. Ier. Chryſoſt. hom. 9. & 10. ad populum Antiochenum.
S. Aug. lib. 4. ſup. Gen. ad lit. cap. 12. lib. 5. cap. 21. & lib. 1. & 2. de ordine. Boet. lib. 3. de conſol. metro 9. S. Greg. lib. 4. Moral. cap. 16. & lib. 16. cap. 18. S. Tho. 1. p. q. 22. per totam, & q. 103. ar. 1. & ſeqq.

turæ, paſsim videmus; ſtamnum enim, & aes auro [a] ornantur; accipiuntque decorem ex coloribus tabulæ, atque parietes.

Nec etiam rerum quæ poſſunt a Deo fieri menſura eſt intellectus humanus [b], qui cuique maxime obuia, & familiaria an ſint, in dubium ſæpè reuocat, vt motum [c] quidam negare auſi ſunt, quo nihil ſenſibus notius; apparenti quadam ratione conuicti.

QVAERITVR III.

An Verbum carnem ſumere ad Redimendum Hominem a peccatis neceſſarium fuerit.

NOn quærimus hîc, vt ex quæſito patet, num ſimpliciter, & abſolutè neceſſarium fuerit Verbum carnem ſumere, & Hominem fieri.

Liberè [d] namq. efficit quicquid extra ſe operatur

[a] Conc.Tolet.15.in Symb.Fid. §. B.enim Cyrillus in fine.

[b] 1. Corint. 2. Ad Epheſ. 3. Ad Coloſſ. 1. S. Dionyſ.epiſt.4. ad Caium. Euſeb. Cæſar. lib. 5. demonſt.Euang.c.4. lib.6.cap.1. & lib.7. cap. 1. S.Amb.in c.2. poſterioris ep. ad Corint. & lib. 1. de Fid. ad Gratianum c.5. S.Hieron.in c.45.Iſa. Chryſoſt. hom. 2. in Matt. hom.10.in Io. & hom.4. in id; Inuenta eſt in vtero. S.Aug. ep. 3. ad Voluſianum. & lib. 10. de Ciuit.c.19. Cyrill.Alex. lib. de Fide ad Theod.lib.5. in Ioan.c.2. & lib.de Incarn.Vnigeniti c.7. Theodor.in Dialogo, Inconfuſus. S. Leo ep.10. & 11. & ſerm.8.de Natiuit. S.Gregor. hom.7. in Euang. Damaſc.lib. 3.orth.Fid. cap.1.

[c] Zeno apud Ariſtotel.lib.6.Phyſ.ſum.5. c.1. a tex.75.

[d] Gen.45. & 50. Deut.8. 1.Reg.9. Tob.7. Iob 9. & 12. Pſal.102.113.126. & 134. Prou.10.16.19 20. & 21. Sapient.11.& 12. Eccleſ. 39. Iſa.26.& 45. Ierem.10.& 27. Daniel.2.& 5. Matth.6.11.& 20. Luc.12. Ioan.5. ad Rom.9. 2.Cor.3. ad Epheſ.1. ad Heb.13. Apoc.4. Lactant.c.13.de Ira. Euſeb.Cæſar.de demonſt.Euang.lib.4.c.1. S.Hilar.in Pſal.134. S.Epiph.hæreſi 77. Nyſſen.orat.3.de Reſur. Chryſoſt.hom.34. ad c.13. Gen. & hom.2. in Symb.Apoſt. S.Aug. lib.5. de Ciu.Dei c.10. & lib.21.c.1. S.Leo ſerm.2. de Natiu.c.1. Theodor. Dialogo 3. & lib.4.de Materia, & Mundo. S.Fulgent.lib.1.ad Monimum c.3. Boet.lib.4.de conſol.proſa 1. Caſſiod.de Anima c.9. S.Greg.ad Pſ.5.Pœnit. Iſidor.lib.7.orig.c.1. Damaſc.lib.1.orth.Fid.c.8. S.Anſel.in c.1.ad Heb. S.Bern.lib.5.de conſid.c.11.& ſer.6.ſup.Cant. S.Tho.1.p.q.19.ar.3.& 4.

ratur Deus, qui cum per eſſentiam exiſtat, ſuumque ſit eſſe, nulla re extra ſe indiget vt ſit perfectè beatus, cui nullam vel minimam tota rerum creatarum collectio perfectionem addit, eſtò propter [a] ſe ipſum, & gratia ſui omnia operetur Deus. Eſt enim rerum omnium [b] efficiens, & finis [c], A, [d] & Ω, a quo effici omnia debent, & in quem tanquam in finem referuntur.

Quæſtio igitur præſens tantum eſt, An ad redimendum genus humanum a ſeruitute peccati, Verbum carnē ſumere neceſſarium fuerit.

Cui quæſito,

Reſpondetur dicendum primo. Simpliciter,

[a] Prouerb.6.& 16. Lact. de ira Dei c.14. Nazian. orat.42. S. Ambr. lib. de Noe, & Arca. S. Aug. lib. 1. de doct. Christiana c. 13. S. Bernard. ſerm. 6. ſuper Cant. Magiſt. in 2. diſt. 1. S. Tho. 1. p. q. 91. ar. 4. q. 96. ar. 1. & 2. Bellarm. tom. 4. controu. lib. de gratia primi Hominis c. 9.

[b] Eſther 13. 2. Machab. 1. Ad Rom. 1. & 11. Symbolum Apoſtol. Symbolum quo Eccleſia vtitur. Symbolum Athan. Conc. Later. ſub Innocent. III. cap. Firm. de ſum. Trinit. & Fid. cathol. Plato lib. 9. de vno omnium principio, & lib. 10. de ſummo bono. Ariſt. lib. 8. Phyſ. c. 9. 2. Meth. tex. 4. & 12. Meth. contex. vlt. S. Dionyſ. c. 2. & 5. de diu. nom. & in ep. ad Polyc. Tertull. in Apolog. adu. Gent. cap. 17. Origenes in procemio lib. 1. de Principijs. S. Cyprian. de Idolorum vanit. Lactan. lib. 1. Inſtit. cap. 3. & lib. de ira Dei cap. 11. Euſeb. Cæſar. lib. 8. de præpar. Euang. c. 2. Cyrill. Hieroſ. catecheſi 4. Nazian. orat. 49. S. Ambr. ad c. 9. Lucæ. Prudent. cont. hær. Duitarum. Chryſoſt. hom. 4. ad c. 1. Ioan. Cyrill. Alex. lib. 4. & 8. cont. Iulianum. Theod. in ep. diu. decret. & ad c. 3. ep. ad Rom. Boet. in lib. de Hebdom. Caſsiod. de Amicitia c. de orig. amic. S. Greg. lib. 2. in Iob cap. 7. Iſidor. lib. 1. de ſummo bono a cap. 1. S. Anſelm. in Proſol. cap. 14. S. Bonau. in 1. diſt. 2. ar. 1. q. 1. S. Tho. 1. p. q. 6. q. 26. ar. 3. & 4. q. 44. ar. 1. 2. & 3. q. 105. ar. 3. & p. 2. q. 22. ar. 2. in 1. argumento.

[c] Prouerb. 6. & 16. Ad Rom. 11. Ariſt. lib. 2. de Anima tex. 34. & 35. S. Dionyſ. c. 1. 2. 4. & 5. de diu. nom. S. Cyprian. expoſit. in Symb. Apoſt. in princ. S. Athan. de Incarnat. Verbi. Nazian. orat. 36. S. Epiphan. hæreſi 69. S. Ambr. lib. 1. de Officijs c. 22. 24. & 47. & lib. 1. de Fid. cap. 2. S. Hieron. in cap. 3. ad Epheſ. & epiſt. ad Damaſum, Quoniam vetuſto. S. Aug. de natura boni cont. Manichæos, & lib. 11. de Ciu. Dei. c. 27. & 28. S. Leo epiſt. 93. decret. ad Turribium c. 5. & 6. Boetius de conſol. lib. 3. proſa 10. Beda ad cap. 8. Ioan. S. Damaſc. lib. 1. orth. Fid. cap. 1. 2. & 4. & lib. 2. cap. 29. S. Bernard. ſerm. 1. ſuper Salue Regina, & lib. 5. de conſid. cap. 11. Magiſt. in 1. diſt. 1. & in 2. diſt. 1. & 38. S. Tho. 1. p. q. 6. per totam, q. 59. ar 1. & ſeqq. q. 80. ar. 1. & 2. p. 2. q. 2. ar. 8. q. 26. ar. 1. q. 29. ar. 1. q. 30. ar. 1. ad 3. & 3. p. q. 20. ar. 1.

[d] Apocal. cap. 1.

ter [a] ad redimendum genus humanum non fuit neceſſarium Deum fieri Hominem.

Probatur. Illud ſimpliciter eſt ad aliquem finem neceſſarium, ſine quo nullo modo finis ille obtineri poteſt.

Sed Deus, omnipotens cum ſit, infinitis poterat modis Hominem a peccatis liberare, illique gratis condonare culpam, peccatum remittere, peccati pœnas auferre, mortem tollere, dona quæ per peccatum amiſerat Homo reſtituere, & beatitatem quæ eſt ſempiterna gloria, gratis abſque vllo merito illi donare; quod ſi feciſſet Deus nec quiſquam illum reprehendere potuiſſet, nec bonitati eius fuiſſet incongruum.

Nihil enim ad extra neceſſariò operatur Deus, nec quod optimum eſt vt ſemper efficiat, neceſſe eſt.

Finitas namque in infinitum cum maioris atque maioris perfectionis res producere poſsit, nullam tam perfectam producit, quin ea perfectiorem aliam producere poſsit; aliàs ad nihil producendum ſe determinare poſſet.

Cuius virtus, & ſapientia, bonitas, atque ars omnibus in rebus elucet magis, aut minus, prout magis, aut minus de diuino eſſe creaturæ participant.

Non fuit igitur ſimpliciter neceſſarium ad redimendum genus humanum Verbum carnem

[a] Pſal. 93. Sapient. 12. Iſa. 4. Ierem. 18. Ioan. 3. & 15. Ad Rom. 1. 5. & 9. 1. Corint. 11. Ad Epheſ. 2. S. Athan. ſerm. 3. contra Arianos. Nazian. orat. 2. in Paſcha. S. Auguſt. lib. 13. de Trinit. cap. 3. 10. 13. & 18. & lib. de Agone Chriſtiano c. 12. S. Leo ſerm. 2. de Natiuit. Chriſti. S. Gregor. lib. 17. Moral. cap. 18. lib. 20. c. 26. & lib. 24. c. 2. Magiſt. in 3. diſt. 20. S. Tho. 3. p. q. 1. ar. 2. S. Bonau. in 3. diſt. 20. Scot. in 3. diſt. 20.

BIBLIOTECA ... ROMA ...

nem ſumere, ſeu quod idem eſt, Deum fieri Hominem.

Dicendum tamen ſecundò. Verbum carnem ſumere ad redimendum genus humanum fuiſſe neceſſarium, vt pro peccato quo Deus offenſus erat, iuſta & æqualis eidem offenſo Deo ſatisfactio redderetur.

Quod ex ijs Scripturæ [a] locis, quibus Chriſtus Dominus & redemptio noſtra, & pretium fuiſſe dicitur, Patres [b], ac orthodoxę fidei ſcholæ [c] omnes docent.

Id etiam ratione probatur. Iniuria namque in

[a] Pſal. 25. ex S. Aug. enar. 2. in eund. Pſal. & Pſal. 37. 97. 106. & 129. Sap. 7. & 10. Iſa. 45. & 53. Daniel. 9. Zach. 9. Matth. 1. 12. & 15. Lucæ 2. 4. 9. & 19. Ioan. 1. 3. & 12. Act. 4. Ad Rom. 3. 5. 7. 14. & 15. 1. ad Cor. 6. 7. & 15. 2. Cor. 5. Ad Galat. 4. Ad Coloſ. 2. Ad Epheſ. 5. 1. ad Timot. 1. Ad Tit. 2. Ad Heb. 9. 1. Petr. 1. & 2. 2. Petri 1. 1. Ioan. 2. 3. & 4. Apoc. 1. 5. & 14. Symbolum Apoſtolorum. Symbolum Eccleſiæ.

[b] S. Ignatius epiſt. ad Smyrnenſes, & ep. ad Trallianos. S. Dionyſ. c. 4. Eccleſ. Hierar. S. Iuſtinus in expoſit. Fidei de vera, rectaq. confeſs. S. Irenæus lib. 3. c. 22. & lib. 5. c. 1. Tertull. adu. Iudæos cap. 13. Clemens Alex. lib. 6. Stromatum. Origenes hom. 24. in Num. & tract. 2. in Matth. S. Cyprianus con. Demetrianum. Caius Papa ep. ad Felicem Epiſc. Lactan. de beneficijs Chriſti. Euſeb. Cæſar. lib. 4. de demonſt. Euang. c. 29. & lib. 10. in Præfat. S. Antonius epiſt. 2. S. Athan. de Natura humanit. ſuſcepta cont. Apollinarem. Didymus Alex. lib. 2. de Spiritu ſancto. S. Hilar. lib. 4. de Trinit. Cyrill. Hieroſol. ad Conſtantinum Auguſtum de ſigno crucis in cælo apparente. S. Baſilius in Pſal. 48. Nazian. orat. 38. quæ eſt oratio Panegyrica in Chriſti Natiuit. S. Epiph. hęreſi 55. S. Ambr. lib. 9. ep. 71. Nyſſen. de vita Moſis. S. Hier. lib. 14. in Iſa. S. Chryſoſt. hom. 9. in ep. ad Rom. S. Aug. enarr. in Pſal. 95. S. Maximus hom. 4. de ieiunio Quadrag. Caſsian. lib. 4. de Incarn. c. 4. Cyrill. Alex. hom. Epheſi dicta con. Neſtor. Theodor. q. 9. in Num. Sixtus III. de Diuitijs. Iſidor. Peluſiota lib. 1. epiſt. 192. Petrus Chryſol. ſerm. 111. Leo Magnus ſerm. 10. de Natiuit. Domini c. 6. & ſerm. 12. de Paſsione c. 3. S. Proſper ad primam obiectionem Vincentianam. Cæſarius Arelatenſis ſerm. 7. de Paſchate. S. Fulgent. ſerm. de duplici Chriſti Natiuit. Symmachus Papa ep. 4. ad Clerum Dardaniæ. Caſsiod. lib. de Anima c. 14. Greg. Mag. lib. 3. in Iob c. 11. Iſidor. lib. 1. de ſum. bono c. 16. Martinus Papa ep. ad Amandum. Beda ad c. 1. prioris ep. Ioannis. S. Damaſc. lib. 4. orth. Fid. c. 2. & orat. de Transfig. Domini. S. Anſel. in interrogationibus, infirmis in extremis conſtitutis proponendis. S. Bern. ſerm. 1. in Annunt. Mariæ. Petrus Bleſenſis ep. 83. Innocent. III. ſerm. 1. de Natiu. Chriſti.

[c] Magiſt. in 1. diſt. 48. & in 3. diſt. 18 19. & 20. S. Tho. 3. p. q. 1. ar. 2. q. 43. ar. 3. ad 2. q. 44. art. 3. q. 47. art. 4. q. 48. art. 1. 2. & ſeqq. & q. 52. art. 1. & 2. S. Bonau. in 3. diſt. 18. 19. & 20. & p. 4. Breuiloquij cap. 1. Scot. in 3. diſt. 19. & 20. Bellarm. tom. 1. controu. lib. 5. de Chriſto Mediatore.

[library stamp]

in Deum illata quandam habet in ratione iniuriæ, atque offenſæ infinitatem, eo quod infinitam Dei Maieſtatem offendat, infinitæ eiuſdem dignitati, ac bonitati aduerſetur, & ab eo ſit vel fuerit, Homine ſcilicet, qui ſubditus erat, & infinita recedens diſtantia a diuina Maieſtate, ac dignitate; ob quas cauſas creſcit [a] iniuria.

Vt igitur pro offenſa, ſeu iniuria digna offerretur ſatisfactio, infinitæ debebat eſſe dignitatis perſona quæ ad ſatisfaciendum eſſet idonea.

Cumque ſolus Deus infinitæ [b] ſit dignitatis; ipſe vnus poterat infiniti valoris, atque dignitatis exercere opera, quibus eidem Deo pro peccatis dignè ſatisfieret.

Verum quia nec qui offenſus eſt ſibi ipſi ex iuſtitia ſatisfacere poteſt, quamuis iniuriam remittere, ſatisfactionem condonare poſsit, cum eiuſdem ad ſe ipſum non ſit iuſtitia: vt pro hominis offenſa in Deum æquale redderetur pretium, & ex iuſtitia ad pondus, atque excedens etiam eſſet hominis à peccato redemptio;

Neceſſe fuit Deum fieri Hominem, vt quod perierat humanum genus ſaluum fieret, & in viam veritatis rediret Homo, qui per peccatum ab illa receſſerat.

Quamobrem venit Chriſtus quærere [c], & ſaluum facere quod perierat.

Non enim poteſt, quæ per peccatum à Deo

recedit

[a] Ariſt. lib. 5. Ethic. cap. 5.

[b] Pſal. 38. Iſa. 40. Concil. Later. ſub Innocet. III. cap. Firm. de ſumma Trinit. & Fid. cath.
S. Dionyſ. c. 9. de diu. nom.
S. Hippolytus Martyr Epiſc. Portuenſis de Theologia, & Incarn. c. 1. cont. Beronem, & Helicen hæreticos tom. 3. mag. Bibliot. vet. Patrum.
S. Hilar. li. 2. de Trin.
S. Baſil. hom. ad illa verba, In principio erat Verbum, &c.
Nazian. orat. 49.
Theodor. lib. 2. de Prouid.
S. Fulgent. lib. 1. ad Monimum c. 7.
S. Gregor. lib. 2. in Iob cap. 7.
Damaſc. lib. 1. orth. Fid. cap. 1. 2. & 4.
S. Bernard. ſerm. 6. ſuper Cant.

[c] Matth. 18. Lucæ 10.

recedit intelligens creatura, ad illum redire, niſi diuina quæ per Chriſtum datur, adiuuetur gratia [a]. Nam peccatorum coinquinata labe creatura, opera exercere non poteſt quæ grata ſint Deo, ac æterna retributione digna.

Nec poſſet dignè pro peccatis ſuis ſatisfacere Deo, etiam gratiam habens, niſi Chriſti Domini paſsionis merito niteretur.

Ex pluribus namque capitibus puræ creaturæ iniuria in Deum creſcit, quàm obſequium.

Neceſsè igitur fuit ad redimendum humanum genus vt Verbum caro fieret, & Homo eſſet Deus, qui poſſet pro peccatis dignè, & ex iuſtitia [b] ſatisfacere.

OBII-

[a] Eccleſ. 7. Ioan. 6. & 12. 2. ad Timot. 2. Conc. Trident. ſeſſ. 6. cap. 5. & 6. S. Innocent. in ep. ad Conc. Carthag. Cæleſtinus in ep. ad Gallos c. 8. & 9. S. Hieron. in epiſt. ad Cyprianum. Chryſoſt. hom. 16. in epiſt. ad Hebr. S. Auguſt. lib. 4. in Iulian. cap. 8. S. Leo ſerm. 16. de Paſsione Domini. S. Fulgen. in lib. de Incarn. & gratia Chriſti cap. 17. S. Gregor. lib. 12. Moral. cap. 5. S. Iſidor. lib. 2. de ſum. bono c. 15. & 19. S. Anſel. in Commentario ad c. 12. Matth.

[b] Iob 6. Pſal. 2. 37. 68. 97. 106. & 129. Sap. 7. Iſa. 52. & 53. Matth. 12. Lucæ 9. Ioan. 12. Ad Rom. 3. & 5. 1. Cor. 6. & 7. Ad Epheſ. 2. & 5. Ad Coloſ. 1. & 2. Ad Hebr. 9. 1. Petri 1. & 2. 2. Petri 1. 1. Ioan. 2. & 3. Apocal. 1. 5. & 14. Conc. Tolet. 6. cap. 1. Conc. Tolet. 11. in confeſs. Fidei. Conc. Trid. ſeſſ. 6. c. 2. & 7. Anacletus Papa epiſt. 2. decret. Clemens VI. in Extrauag. Vnigenitus, de Pœnitentijs, & remiſsionibus. S. Dionyſ. cap. 3. de Eccleſ. Hierar. S. Iuſtinus in expoſit. Fidei. S. Irenæus lib. 3. cap. 20. & 22. Cyprian. ſerm. de paſs. Domini. Euſeb. Cæſar. lib. 4. demonſtr. Euang. cap. 10. S. Athan. in lib. de Incarnat. Verbi in principio, lib. de humanitate Verbi ante medium, & ſerm. de Cruce, & paſs. Domini. S. Hilar. can. 14. in Matth. & lib. 9. de Trinit. S. Cyrill. Hieroſol. catecheſi 13. S. Baſil. in Pſal. 28. & 48. Nazian. orat. 2. in Paſcha. & orat. 42. S. Ambr. lib. 5. de Sacram. c. 4. lib. 4. in Lucam, & c. 9. ad Hebr. Nyſſen. orat. catechet. cap. 23. S. Hieron. in c. 63. Iſa. in illa verba, Torcular calcaui ſolus, & in c. 3. ad Galat. Chryſoſt. hom. 20. in Ioan. S. Aug. lib. 3. de Trinit. cap. 14. in Enchir. c. 49. & 108. enar. 2. in Pſal. 21. lib. 9. de Ciuit. c. 17. & ſerm. 8. de verbis Apoſtoli. S. Cyrill. Alex. lib. 11. in Ioan. in illa verba cap. 18. Si ergo me quęritis, &c. lib. 1. de Fide ad Reginas cap. Quod per Chriſti ſanguinem redempti ſumus, lib. 2. ad Reginas in illud ad Hebr. 2. decebat eum, &c. lib. de Incarnat. Vnigeniti c. 21. & lib. 2. Theſau. c. 21. S. Leo ſerm. 1. 4. & 10. de Natiu. ſerm. 7. & 8. de Epiph. ſerm. 8. de Quadrag. ſerm. 1. & 12. de Paſsione, & ep. 13. 81. & 95. Agap. Papa in ep. ad Antig. Vigil. lib. 5. contra Eutychet. S. Fulgent. de Incarnat. & gratia cap. 4. & 7. S. Greg. lib. 17. Moral. c. 16. S. Anſel. lib. 1. cur Deus Homo a c. 20. Magiſt. in 3. diſt. 20. S. Tho. 3. p. q. 1. ar. 2. ad 2. & q. 48. ar. 2. S. Bonau. in 3. diſt. 3. 5. & 20.

OBIICIES PRIMO.

EIuſdem [a] ad ſe ipſum non poteſt eſſe iuſtitia.

Sed Chriſtus Dominus qui Deo pro peccatis ſatisfecit, erat Deus cui erat pro peccatis Hominum ſatisfaciendum.

Ergo eius ſatisfactio iuſtitiæ actus eſſe non potuit, ſed ſimplex & gratuita offenſæ atque culpæ remiſsio, iniuriæ condonatio.

Non fuit igitur neceſſarium vt ad redimendum genus humanum Verbum carnem ſumeret, vt humani generis redemptio ex iuſtitia eſſet.

Simplex namque eius quod debetur remiſſio, ſeu condonatio non iuſtitiæ, ſed liberalitatis eſt actus, aliuſue virtutis quæ ſit a iuſtitia diſtincta, qualis eſt Miſericordia, & Caritas, cæteræque virtutes, quæ in alium beneficum reddunt habentem, nec tamen iuſtitiæ propriè nomen merentur.

Reſpondetur; eiuſdem ad ſe ipſum iuſtitiam eſſe non poſſe.

Verum licet Chriſtus Dominus ſit [b] Deus,

D eſt

[a] Ariſt. lib. 5. Ethic. cap. 1. Cicero lib. 1. de offic. cap. de Iuſtitia. S. Tho. 2. 2. q. 58. art. 1. & 2.

[b] Exod. 20. ex ep. Iudæ. Num. 21. ex Apoſtolo 1. Cor. 10. 2. Reg. 7. Pſal. 2. 44. 67. 88. 96. 101. 109. Eccleſ. 24. Iſa. 6. 9. 35. 40. 45. 52. Ierem. 23. & 33. Baruch 3. Mich. 5. Zachar. 2. 12. & 13. Matth. 1. 3. & 22. Marci 11. Lucę 1. & 2. Io. 1. 2. 5. 8. 12. & 20. Act. 4. & 13. Ad Rom. 1. 9. & 14. 1. Cor. 10. Ad Galt. 4. Ad Epheſ. 4. Ad Coloſ. 1. Ad Hebr. 1. & 2. 1. Io. 5. Apoc. 4. Symbol. Apoſtol. Symb. Eccleſiæ. Concil. Nicænum in Symbolo. Sexta Synodus gen. Act. 17. Conc. Flor. in Decreto Eugenij IV. Conc. Tolet. 4. c. 1. Conc. Tolet. 6. cap. 1. Concil. Arelat. 4. in confeſs. Fid. Soter Papa ep. 1. dec. S. Ignat. in ep. ad Philipp. S. Dionyſ. c. 1. de diu. nom. Irenæus lib. 3. c. 22. Tertull. lib. 4. cont. Marcionem c. 13. & cont. Praxeam c. 13. Clemens Alex. orat. adhortatoria ad Gentes. Cypr. lib. 2. cont. Iudæos c. 7. & 20. & lib. 2. ad Quirinum c. 6. de Idolorum vanit. vltra medium. Euſeb. lib. 7. demonſtr. c. 4. lib. 8. cap. 4. & lib. 9. c. 8. S. Athan. in id, Omnia mihi tradita ſunt a Patre meo, lib. de Incarn. Verbi poſt medium, & libro de humanit. aſſumpta in fine. S. Hilar. lib. 4. de Trin. circa finem. & lib. 6. vltra med. Cyrill. Hieroſol. a catecheſi 7. vſque ad 11. S. Nazian. orat. 36. quæ eſt 4. de Teologia, &

eſt etiam Homo [a] , atque ita qua ratione Homo offenſo Deo ſatisfacere poterat.

Neque obſtat ſi dicas, Hominis opera finiti eſſe valoris, ac dignitatis.

Nam Chriſtus Dominus eſt Homo Deus, qui qua ratione Homo exercebat opera per quę ſatisfaciebat Deo, humanitati Verbo dignitatem conferente.

Dignitatem namque confert ſuppoſitum naturæ in qua ſubſiſtit.

Cum

orat. 49. Epiphan. contra hæreſes c. 57. 65. & 69. S. Ambr. lib. 1. de Fid. c. 2. & lib. 2. cap. 3. S. Hier. in c. 45. Iſa. in c. 5. Michææ, & in c. 2. & 13. Zachar. Chryſoſt. hom. 5. de incompreh. Dei nat. hom. 5. in Marcum, & hom. quod Chriſtus ſit Deus. S. Auguſt. lib. 20. de Ciu. c. 30. & lib. 1. de Trin. c. 6. Cyrill. lib. 1. in Ioan. c. 15. & lib. de Incar. Vnigeniti cap. 2. S. Fulgen. lib. 1. ad Petrum c. 1. in lib. 3. ad Monimum, & in libris ad Traſimundum. Boet. in lib. de Trinit. S. Greg. lib. 3. Dialog. c. 29. & ſeqq. Iſidor. lib. de Trinit. Damaſc. lib. 1. de Fid. orthod. c. 2. 6. & 8. S. Anſel. in lib. de S. Trinit. S. Bernar. ep. 190. ad Innocentium cont. Petrum Abailardum. Magiſt. in 3. diſt. 1. & ſeqq. S. Tho. 3. p. q. 1. & ſeqq. Scot. in 3. diſt. 1. & deinceps. Bellarm. lib. 5. de Chriſto c. 4. & ſeqq.

a Deuter. 18. Iſa. 7. Matth. 1. 2. & 26. Lucæ 2. & 24. Marci 15. & 16. Ioan. 1. 6. 8. 9. 10. 11. & 18. Act. 2. ad Rom. 1, & 5. ad Galat. 4. ad Philip. 2. 1. Timot. 2. ad Hebr. 2. 1. Petri 3. & 4. 1. Ioan. 4. 2. Ioan. 5. Symb. Apoſt. Symb. Eccleſiæ. Conc. Nicænum, Conſtantinopolitanum, Epheſinum, & Chalcedonenſe in Symbolo. Sexta Synod. gener. act. 4. Conc. Tolet. 1. in Aſſert. Fid. Conc. Bracar. c. 2. Synodus Later. ſub Martino I. conſult. 5. c. 2. Conc. Vuormatienſe in confeſſ. Fid. Conc. Later. ſub Innocent. III. cap. Firm. Conc. Trident. in Symbolo, & ſeſſ. 6. cap. 2. & ſeqq. S. Ignat. ep. ad Smyrnenſes. S. Dionyſ. c. 2. de diu. nom. p. 1. Iuſtinus Martyr in expoſ. Fid. Irenæus lib. 3. c. 32. Origenes lib. 2. in Iob. Petrus Alex. lib. de Deitate. Alexander Epiſcopus Alexandriæ ep. ad Alexandrum Epiſc. Conſtantinop. S. Athan. in Symbolo. S. Baſil. in Liturgia. Cyrill. Hieroſol. catecheſi 4. de generatione Filij, & catecheſi 13. Epiphan. hæreſi 20. Nyſſen. orat. 2. de pauperibus amandis. Hymnus SS. Ambr. & Aug. Chryſoſt. hom. 24. in priorem ad Corint. & hom. de S. Ioan. Baptiſta. S. Aug. hær. 11. & 21. & de Fid. cont. Manichæos c. 26. S. Maximus hom. 5. de Chriſti Natiu. & hom. 6. Cyrill. Alex. de recta in Deum fide ad Theodoſium. Theodor. dialogo 1. Iſidor. Peluſiota lib. 1. ep. 102. & ep. 121. Petrus Chryſol. ſerm. 144. Leo Mag. ſerm 1. de Natiu. c. 1. & ſerm. 7. de Epiphan. c 3. Cæſarius Arelat. hom. 5. de Paſcha. S. Fulgent. de Fid. ad Petrum c. 2. Boetius de duabus naturis, & vna perſona Chriſti. Caſsiod. ad Pſal. 33. S. Gregor. lib. 4. Moral. c. 12. Iſidor. lib 7. originum c. 2. Agatho ep. ad Conſtantinum Imperatorem, quæ habetur in 6. Synodo act. 4. Beda ad c. 1. & 11. Lucæ. Damaſc. lib. 1. orthod. Fid. c. 14. & lib. 3. c. 2. Anſel. ad c. 1 Matth. & lib. de excellentia B. Mariæ virginis c. 11. S. Bernard. ſerm. 1. de Aſſumpt. B. Mariæ; & lib. 5. de confid. c. 10. Magiſt. in 3. diſt. 2. Petrus Bleſen. epiſt. 83. S. Thom. 3. p. q. 5. art. 1. S. Bonau. in 3. diſt. 2. & p. 4. Breuiloquij cap. 3. & 8. Scot. in 3. diſt. 2. Bellarm. tom. 1. controu. lib. 3. de Incarnat.

Cum actiones[a] ſint ſuppoſitorum, quæ operari denominantur.

Quod ſi dicas vlterius. Si actiones ſunt ſuppoſitorum, hypoſtaſeon, ſeu perſonarum:

In Chriſto autem nulla alia erat niſi diuina, & Verbi hypoſtaſis, ſeu perſona:

Igitur Verbum ipſum, ſeu Dei Filius qui eſt Deus, Deo ſatisfecit.

Reſpondetur: actiones eſſe ſuppoſiti, in quo ſi ſint plures naturæ, quaſdam per vnam exercet naturam, quaſdam per aliam. Purus namque etiam Homo aliquas habet, quæ ſint animati corporis operationes, qua ratione vegetans, aut ſentiens eſt; & alias quæ ſunt ſolius animæ, vt intelligere, iudicare, atque diſcurrere.

Eodem igitur modo in Chriſto, quamuis vnicum tantum ſit ſuppoſitum; duæ tamen naturæ ſunt, humana nempè, atque diuina, & per eas quæ humanæ naturæ erant actiones ſatiſfacere potuit,

Naturæ humanę perſona dignitatē conferētे.

Quarè Chriſtus Dominus qua ratione Homo operando ſatisfaciebat[b]: & qua ratione

D 2 Deus

[a] Ariſt. lib. 1. de Anima tex. 64. & lib. 1. Meth. in principio. S. Damaſc. lib. 3. de Fide cap. 15. S. Tho. 1 p. q. 29. ar. 1. q. 40. ar. 1. ad 3. & ar. 2. & 2. 2. q. 58. ar. 2. & 3. p. q. 2. ar. 3. q. 3. ar. 1. q. 20. ar. 1. Bellar. lib. 2. de Chriſto c. 15. tom. 1. controu.

[b] Iob 6. ex S. Greg. lib. 7. Moral. c. 2. Pſal. 129. Iſa. 10. ex Apoſtolo ad Rom. 9. Anacleto ep. 2. Cypriano lib. 1. cont. Iudæos, Ambroſio ad Rom. 9. & S. Hieron. in idem cap. 10. Iſaię. Iſa. 40. ex Iuſtino dialogo cont. Tryphoné, & S. Ambr. in Pſ. 37. & in Pſ. 119. ſerm. 19. & Iſa. 63. Ad Rom. 5. in illa verba, ſicut per vnum Hominem, &c. ex Agapeto Papa in epiſt. ad Antig. Leone Magno epiſt. 81. 95. & ſerm. 12. de paſsione. & Chryſoſt hom. 10. in epiſt. ad Rom. Ad Rom. 9. in illa verba, Verbum conſumãs, & abbreuians in ęquitate. 1. Cor. 6. Ad Hebr. per totam epiſt. & præcipuè c. 7. 8. 9. & 10. 1. Petri 1. 1. Ioan. 2. Conc. Tiburien. cap. 19. Clemens 6. in Extrauag. Vnigenitus de Pœnit. & remiſs. S. Cyprian. in ſerm. de Aſcenſione, & in ſerm. de ratione Circumciſionis. S. Athan. in lib. de Incarnat. poſt princip. S. Baſil. in Pſ. 48. Nazian. orat. 42. in fine. S. Ambr. lib. de Incarn. c. 6. & præfat. in Pſ. 35. Chryſoſt. hom. 8. in ep. ad Hebr. Cyrill. Alex. lib. 1. de Fid. ad Reg. cap. Quod mors Chriſti Mundo fuerit ſalutaris. S. Anſel. lib. 1. cur Deus Homo cap. 14. & 19. S. Tho. 3. p. q. 7. ar. 11. ad 2. q. 46. ar. 6. q. 48. ar. 2. q. 49. per totam. S. Bonau. in 3. diſt. 3. ar. 1. q. 2.

Deus humanitatis operibus, aut etiam liberè ſuſceptis paſsionibus infinitam [a] dignitatem præbebat, atque valorem.

Vnde qua ratione Homo erat is qui ſatiſfaciebat; cui [b] qua ratione Deus ſatisfactum eſt pro peccatis, ſicut & Patri, ſanctoq. Spiritui.

OBIICIES SECVNDO.

SI Verbum in Chriſto Domino operibus hominis dignitatem, atque valorem tribuebat:

Ergo non ex ijs quę ſunt Hominis propria, ſed ex ijs quæ Dei ſunt propria ſatisfecit.

Verum debitor qui ex creditoris bonis ſatiſfacit, non ex iuſtitia, ſed ex liberalitate creditoris debitum remittere volentis, ſatisfacit.

Non igitur Hominis per Chriſtum Dominum facta redemptio iuſtitiæ opus fuit, ſed miſericordiæ tantum, aut alterius virtutis, quæ inſtitia non ſit.

Reſpondetur; non poſſe ex iuſtitia eum qui debet creditori ſatisfacere ex ijs quæ creditoris tantum ſunt; poteſt autem ex ijs quæ ſunt debitori, & creditori communia; & poteſt creditor eum qui debet adiuuare vt habeat vnde reddat debitum.

Quamuis igitur non habeat Homo qua ratione Homo id quo ex iuſtitia ſatisfacere Deo poſsit;

[a] Agatho Papa in 6. Synodo act. 4. ep. 1. S. Dionyſ. epiſt. 4. ad Caium, & cap. 2. de diu. nom. Nazian. or. 2. de Filio quæ eſt 4. de Theol. Leo Mag. ep. 10. ad Flauianum. S. Damaſc. lib. 3. orth. Fid. c. 15. & 19. S. Tho. 3. p. q. 7. ar. 11. ad 2. q. 8. ar. 1. q. 25. ar. 1. & 2. & q. 48. ar. 2. ad 3.

[b] 2. ad Cor. 5. Ad Epheſ. 2. 1. Timot. 2. S. Epiphan. hęreſi 55. Ambroſ. lib. 3. de Fide cap. 5. Chryſoſt. hom. 11. in c. 5. 2. ad Cor. S. Aug. ſerm. 120. de temp. lib. 9. de Ciu. Dei c. 15. lib. 10. c. 20. & enar. 2. in Pſ. 29. Cyrill. lib. 12. Theſau. cap. 10. & in defenſ. anathem. ad Euopt. Beda in 1. ad Timot. cap. 2. S. Anſelm. in cap. 2. 1. ad Timot.

poſsit; poteſt tamen a Deo adiuuari, & ad tantam dignitatem eleuari, vt eidem Deo ex iuſtitia ſatisfacere poſſit; ideſt itaut tanta ſit dignitas, & maior etiam in opere ſatisfaciendi, quanta fuit iniuria, & culpa in actu peccati.

Et hoc, quod reuelatione [a] diuina per Spiritum ſanctum edocta Eccleſia [b] credit, ſi ſatis eſt ad rigorem iuſtitiæ:

De rigore iuſtitiæ Chriſtus Dominus pro peccatis Hominum ſatisfecit.

Aliàs enim quæcunque operatur Homo ſiue naturæ ſint, ſeu gratiæ opera, & à Deo [c] ſunt; & in

[a] Iob 6. Pſal. 2. 37. 68. 97. 106. & 129. Sap. 7. Iſa. 49. 52. & 53. Oſeæ 13. Matth. 12. Lucæ 9. Ioan. 12. & 14. Ad Rom. 3. 5. & 9. 1 ad Cor. 6. 7. & 13. Ad Galat. 3. Ad Epheſ. 2. & 3. Ad Coloſ. 1. & 2. 2. ad Timot. 1. Ad Titum 2. Ad Heb. 7. 8. 9. & 10. 1. Petri 1. & 2. 2. Petri 1. 1. Ioan. 2. & 3. Apoc. 1. 5. & 14.

[b] Clemens VI. in Extrauag. Vnigenitus de pœnit. & remiſs. S. Ignatius ep. ad Trallianos. S. Irenæus lib. 5. c. 1. Cyprian. tract. 2. in Matth. S. Athan. lib. de Incar. S. Hilar. ad c. 14. Matt. S. Baſil. in Pſ. 48. Nazian. orat. 42. circa fin. Nyſſen. ad Olympiodorum Monachum de perfecti Hominis forma. S. Ambr. præfat. in Pſ. 35. ad c. 7. Lucæ, ad Rom. 9. & lib. 9. ep. 71. S. Hieron. in c. 3. ad Galat. & lib. 14. in Iſa. S. Chryſoſt. hom. 9. 10. & 16. in ep. ad Rom. S. Aug. lib. 13. de Trin. a c. 12. enar. in Pſal. 95. & ſerm. 8. de temp. S. Maximus hom. 4. de ieiun. Quadrag. & hom. 1. de cruce & paſs. Dñi. Sixtus III. de Diuitijs. Cyrill. hom. Epheſi in Neſtorium dicta, & Exegeſi ad Valerianum de Verbi Incarnat. Theodor. ad c. 2. ep. ad Epheſ. Chryſol. ſerm. 111. S. Leo ep. 81. & 95. & ſerm. 12. de Paſsione. S. Proſper de Ingratis c. 43. & ad primam obiectionem Vincentianam. Cæſarius Arelat. hom. 7. & 25. de Paſchate. S. Fulgent. ſerm. de duplici Chriſti natiuit. Symmachus Papa ep. 4. ad Clerum Dardaniæ. S. Damaſc. de dormitione Deiparæ, & lib. 4. orth. Fid. c. 12. S. Anſelm. lib. 1. cur Deus Homo cap. 6. S. Bernar. epiſt. 120. S. Tho. 3. p. q. 48. ar. 2.

[c] Gen. c. 1. & 2. Pſal. 76. 84. 101. & 142. Prou. 8. Sap. 11. Iſa. 47. & 65. Ezech. 38. Ierem. 18. Lucæ 18. & 19. Ioan. 1. 6. & 15. Act. 17. ad Rom. 7. 9. & 11. 1. Cor. 1. 3. 4. & 15. ad Philip. 1. & 2. 1. Petr. 1. Iacobi 1. Symbol. Apoſtol. Symbol. Eccleſiæ, Symbolum Athanaſij. Conc. Nicænum, Conſtantinop. Epheſ. & Chalced. in Symbolo. Conc. Later. ſub Innoc. III. cap. Firm. Conc. celeb. in Paleſtina in cauſa Pelagij, vt refert S. Aug. ep. 106. Conc. Carthag. ſub Innoc. I. Conc. Mileuit. 2. ſub Innoc. I. Conc. Africanum ſub Bonifacio, & Cæleſtino c. 80. Conc. Arauſicanum c. 5. 6. & 7. Conc. Rom. 1. ſub Gelaſio I. Conc. Trid. ſeſs. 3. & 6. diſt. 15. can ſancta Romana. Innoc. I. ep. 24. ad Conc. Carthag. & ep. 25. ad Conc. Mileuit. Zoſimus ep. ad omnes Epiſcopos, vt refert Cæleſtinus in ep. ad Gallos c. 8. Cæleſtinus I. ep. ad Gallos c. 8. & 9. Gelaſius I. ep. 5. ad omnes Epiſc. per Picenum. S. Leo Mag. ep. 93. decret c. 5. & 6. S. Greg. hom. 9. in Ezech. Ariſt. lib. 12. Meth. c. 7. tex. 38. S. Dionyſ. c. 1. 2. 4. & 5 de diu. nom. S. Cyprian. lib. 3. ad Quirinum c. 4. Euſeb. Cæſar. lib. 8. de præpar. Euang. c. 2. S. Baſil. hom. 1. in Gen. S. Ambr. lib. 2. in Luc. c. 12. & lib. de Noe, & Arca. Nazian. orat. 42. S. Hieron. lib. 3. con-

& in eundem Deum [a] tanquam in finem referri debent.

Vt autem melius intelligatur quomodo ad redimendum humanum genus carnem ſumpſerit Deus:

QVÆRITVR IV.

An ſi Adam non peccaſſet Verbum carnem ſumpturum fuiſſet.

QVęcunque extra ſe producit Deus cum liberè operetur, reuelatione remota, æternum eius ignoramus conſilium.

Ex Scripturis [b] igitur, ac traditionibus cum propter ſalutem hominum, quæ in peccatorum redemptione eſt, Verbum carnem ſumpſiſſe credamus [c];

Certum

tra Pelagian. in princ. S. Aug lib. 7. confeſſ. c. 11. lib. 6. ſup. Gen. c. 12. lib. 2. cont. duas epiſt. Pelagianorum, cap. 5. & 10. lib. de prędeſt. Sanctorũ c. 2 lib. de gratia Chriſti c. 26. & 47. lib. 1. ad Bonifacium cap. 19. lib. 2. c 8 & lib. de grat. & lib. arb. c. 14. Theodor. q. 3 in Gen. S. Proſper lib. contra Collatorẽ c. 6. & 38. & in reſponſione ad 8. cap. Gallorum. S. Fulgent. lib. de Incarnat. & gratia Chriſti cap. 13. & 18. Boet. lib. 3. de conſol. metro 9. Iſidor. de Vniuerſit. diſpoſ. c. 1. S. Gregor. hom. 9. in Ezech. Damaſc. lib. 1. orthod. Fid c. 1. 2. & 4. S. Anſel. in Monolog. c. 4. S. Bern. in lib. de gratia & lib. arb. lib. 5. de conſid. cap. 11. & ſerm. 6. ſuper Cant. Magiſt. in 2. diſt. 1. & 25. §. vltimo, diſt. 26. 27. 28. & 29. S. Tho. 1. p. q. 3. ar. 4. q 6. ar. 4. q. 19. ar. 4. q. 22. ar. 1. q. 44. ar. 1. & ſeqq. 2. 2. q. 109. & deinceps, 3. p. q. 1. ar. 1. & q. 20 ar. 1. S. Bonau. in 2. diſt. 26 27. 28. & 29. Bellar. tom. 4. controu. lib. 6. de gratia & lib. arb. c. 1. & ſeqq.

[a] Prou. 6. & 16. Ad Rom. 11. Apocal. 1. & 22. Ariſt. lib. 2. de Anima tex. 34. & 35. S. Dionyſ. cap. 5. de diu. nom. S. Athan. de Incarnat. Verbi. Nazian. orat. 36. S. Epiphan. hæreſi 69. S. Hieron. in cap. 3. ad Epheſ. S. Aug. de natura boni contra Maniehæos, & lib. 11. de Ciuit. Dei c. 27. & 28. Iſidor. lib. 1. de ſum. bono c. 1. & ſeqq. S. Thom. 1. p. q. 6. per totam, q. 59. ar. 1. & ſeqq. q. 80. ar. 1. & 2. q. 105. ar. 4. q. 106. ar. 2. p. 2. q. 2. ar. 8. q. 23. ar. 1. q. 26. ar. 1. q. 29. ar. 1. q. 30. ar. 1. ad 3. & 3. p. q. 20. ar. 1.

[b] Iſa. 52. & 53. Zachar. 9. Matth. 18. & 20. Lucæ 10. 15. & 19. Ioan. 1. 3. & 10. Act. 4. Ad Rom. 3. & 5. Ad Galat. 4. Ad Epheſ. 2. & 5. 1. ad Timot. 1. Ad Tit. 2. Ad Hebr. 2. 1. Petr. 1. 1. Ioan. 1. 2. 3. & 4. Apoc. 1.

[c] Symbolum Apoſtolorum. Symbolum Eccleſiæ. Symbolum S. Athanaſij. Conc. Nicænum, Conſtantinop. Epheſinum, & Chalcedonenſe in Symbolo. Octaua Synodus gener. act. 10. Concil. Later. ſub Innocent. III. cap. Firm. Conc. Florent. in de-

Certum eſt ad redimendum Hominem à peccatis carnem à Verbo aſſumptam.

Sic enim canit Eccleſia [a]. O certe neceſſarium Adæ peccatum, quod Chriſti morte deletum eſt; ò felix culpa, quæ talem, ac tantum meruit habere Redemptorem.

Controuerſia igitur tantum eſſe poteſt, num Chriſtus Dominus Hominum, atque Angelorum caput [b], primogenitus [c] omnium creaturarum,

creto Eugenij IV. Concilium Trident. ſeſſ. 3. & 6. Conc. Tolet. 4. c. 1. Conc. Tolet. 6. c. 1. Conc. Later. ſub Martino I can. 2. 4. 11. 12. & 16. Conc. Arelat. in confeſs. Fidei. Concil. Tolet. 11. in confeſs. Fidei. Concil. Tolet. 12. in Symb. Conc. Tolet. 13. in Symbolo. Concil. Tolet. 14. & 15. in Symbolo. Conc. Tolet. 16. in Symb. Conc. Tolet. 17. in Symb. S. Ignatius ep. ad Smyrnenſes, & ad Tralliano's. S. Dionyſ. c. 3. & 4. de Eccleſ. hierar. circa finem. Iuſtinus lib. de vera Fidei expoſitione, & orat. ad Antoninum Pium. Irenæus lib. 3. c. 20. 21. & 22. & lib. 5. c. 1. & 14. Origen. hom. 24. in Num. tract. 2. in Matth. & lib. 2. in ep. ad Rom. Tertull. lib. de carne Chriſti adu. Iudæos c. 13. & lib. 3. cont. Marcionem c. 9. Cyprian. ſerm. de Paſs. Domini. Lactan. lib. 4. de vera ſapientia cap. 24. & 25. & de beneficijs Chriſti. Euſeb. Cæſar. de demonſt. Euang. lib. 4. c. 29. lib. 10. in præfat. & c. 1. S. Athan. lib. de humanit. Verbi, & ſerm. 3. con. Arianos. S. Hilarius lib. 4. de Trin. ad c. 14. Matth. & Hymno in Epiphan. S. Cyrill. Hieroſol. catecheſi 6. S. Baſilius hom. in ſanctam Chriſti natiuit. & in Pſal. 48. Nazian. orat. 36. & 38. orat. in S Baptiſma, & orat. 2. in Paſcha. Epiphan. hæreſi 55. & in Ancorato. S. Ambr. lib. de Incarnat. domin. ſacram. c. 6. Hymnus SS. Ambr. & Auguſt. Nyſſen. lib. de S. Baptiſmo in princ. & in quodam ſerm. de Chriſti natiuit. S. Hieron. in c. 7. Ezech. & lib. 14. in Iſa. Chryſoſt. hom. 2. & 3. in Matth. hom. 1. in Pſal. 9. & ſerm. 3. in Lucam. S. Aug. concione 1. in Pſal. 68. concione 2. in Pſal. 36. ſerm. 8. & 9. de verbis Apoſtoli, lib. 1. de peccatorum meritis c. 26. & 27. in Enchir. c. 49. tract. 49. in Ioan. & ſerm. 36. de verbis Domini. Cyrill. Alex. in ep. ad Neſtorium quæ habetur in Conc. Epheſ. 1. p. cap. 8. lib. 5. Theſau. c. 8. & lib. 8. contra Iulian. Theodor. in Epitom. diuin. decret. cap. de Incarnat. Caſsianus lib. 4. de Incarn. c. 4. Petrus Chryſol. ſerm. 111. & 150. S. Leo Mag. ſerm 10. de natiuit. Domini c. 6. ſerm. 12. de Paſs. cap. 3. ep. 10. ad Flauianum. ſerm. 3. de Pentec. & ep. 83. ad Epiſcopos Paleſtinæ c. 3. S. Proſper ad primam obiectionem Vincentianam, & c. 43. de Ingratis. S. Fulgent. ſerm. de duplici Chriſti natiuit. Symmachus Papa ep. ad Clerum Dardaniæ. S. Greg. lib. 4. in 1. Reg. c. 1. lib. 17. Moral. cap. 18. & hom. 39. in Euang. Iſidor. lib. 1. de ſummo bono cap. 16. Martinus Papa epiſt. ad Amandum. Beda ad cap. 1. epiſt. 1. Ioan. S. Damaſc. lib. 3. orthod. Fid cap 1. & lib. 4. cap. 4. S. Anſel. lib. 1. & 2. cur Deus Homo, & de concept. Virginis cap. 17. Leo Nonus epiſt. ad Petrum Antiochenum. S. Bernar. ſerm. 1. in Vigilia Natiuit. S. Tho. 3. p. q. 1. art. 3. & 4. & q. 49. ar. 5. S. Bonau. in 3. diſt. 1. ar. 2. q. 1.

a in Benedictione Cerei Paſchalis.

b Matth. 4. Ad Epheſ. 1. Ad Philip. 2. Ad Coloſſ. 1. & 2. S. Cypr. de Aſcenſ. Chriſti. S. Hieron. in c. 1. & 3. ad Epheſ. in cap. 2. ad Philip. & in c. 2. ad Coloſ. S. Aug. lib. 4. de Symbolo ad catechumenos c. 1. S. Chryſoſt. hom. 3. in c. 1. ad Epheſ. & hom. 5. in c. 2. ad

rarum, ab æterno [a] prædeſtinatus vt is qui eſſet ad gloriam dandam venturus, carnem ſumpturus fuiſſet, etiam ſi Homo non peccaſſet.

Affirmantem ſententiam, quam grauiſſimi docent Auctores [b], nec abſurdam, nec rationibus carere, ſuadetur ex eo, quod diuinæ bonitati id maximè congruere videtur; quia per incarnationem Verbi perfectiſſimo modo creaturæ ſe communicat Deus.

Per vnionem namque hypoſtaticam fit vt Homo ſit Deus.

Iuxta igitur diuinæ bonitatis naturam philoſophantur ij qui aſſerunt, Verbum carnem ſumpturum fuiſſe, etiam ſi nõ peccaſſet Homo.

Veruntamen Quæſito

Reſpondetur, dicendum. Si Adam [c] non peccaſſet, nulla eſt ratio quæ Verbum carnem ſumpturum fuiſſe, conuincat.

Probatur: Nam quicquid extra ſe efficit, liberè operatur Deus.

Sed

Heb. S. Leo ſerm. 1. de Aſcenſ. cap. 4. S. Gregor. hom. 29. in Euang. & lib. 27. Moral. c. 7. S. Anſel. in c. 1. ad Epheſ. in c. 2. ad Philip. & in c. 2. ad Coloſ. S. Bernar. ſerm. 2. de Pentecoſt. S. Tho. 3. p. q. 8. ar. 1. Bellarm. tom. 1. controu. lib. 5. de Chriſto Mediatore c. 10. & tom. 4. controu. lib. 2. de gratia & lib. arb. cap. 17.

[c] Eccleſiaſtici 24. Lucæ 2. Ad Rom. 8. Ad Coloſ. 1. Ad Hebr. 1. Concil. Epheſ. 1. p. cap. 4. & 5. Conc. Sardicenſe in ep. ad omnes Epiſc. Concil. Tolet. 11. in profeſs. Fidei. S. Ignatius epiſt. ad Smyrnenſes. Nazian. orat. 43. Hieron. in cap. 1. ad Coloſſ. Chryſoſt. hom. 15. in cap. 8. ad Rom. & in c. 1. ad Coloſ. S. Aug. lib. con. Epiſt. Fundam. c. 3. S. Anſel. in cap. 1. ad Coloſ.

[a] Prouerb. 8. Eccleſiaſtici 24. Ad Rom. 1. 1. Corint. 1. & 2. 1. Petri 1. Conc. Tolet. 11. in profeſs. Fidei. Chryſoſt. hom. 7. in c. 2. 1. ad Cor. S. Auguſt. de Prædeſt. Sanctorum c. 15. de bono perſeu. cap. vlt. & tract. 15. in Ioan. S. Bernar. lib. 5. de conſiderat. circa finem. S. Tho. 3. p. q. 24. art. 1. & ſeqq. Scot. in 3. diſt. 7. q. 3. diſt. 19. q. 1. §. In iſta quæſtione.

[b] Anſel. lib. 1. cur Deus Homo c. 18. Scot. in 3. diſt. 7. q. 3. diſt. 19. q. 1. §. In iſta quęſtione.

[c] S. Dionyſ. c. 3. de Eccleſ. hierar. circa finem. Irenæus lib. 5. c. 14. Origen. hom. 24. in Num. S. Athan. ſerm. 3. contra Arianos. Nazian. orat. 4. de Theologia. S. Ambroſ. lib. de Incarnat. Domin. ſacram. cap. 6. Nyſſen. orat. de Chriſti natiuit. S. Aug. ſerm. 36. de verbis Domini, ſerm. 8. & 9. de verbis Apoſtoli, & in Pſal. 36. concione 2. circa medium. S. Leo ſerm. 3. in Feſto Pentec. & tract. contra Eutychetem, & alios Hæreticos in principio. S. Greg. in lib. 1. Reg. lib. 4. cap. 1. S. Tho. 3. p. q. 1. ar. 3. S. Bonau. in 3. diſt. 1. ar. 2. q. 2.

Sed vnionem hypoſtaticam per quam fit vt Homo ſit Deus, extra ſe operatur Deus.

Igitur ſi Homo, ſeu Adam non peccaſſet, nulla eſt ratio quæ Verbum carnem ſumpturum fuiſſe conuincat.

OBIICIES PRIMO.

POſt Adæ peccatum indigna magis beneficiorum Dei eſt humana natura.

Igitur ſi abſque culpa fuiſſet, non tanto honore, ac dignitate priuanda fuiſſet, quanta fuit illa, quæ per hypoſtaticam vnionem ei fuit conceſſa.

Reſpondetur. Hominis lapſus non naturæ humanæ dignitatem, ſed Dei miſericordiam [a] exaltat, qui vt ſeruum [b] redimeret, Filium tradidit. qui potuiſſet etiam, hominis ſublato peccato, Vnigenitum ſuum mittere in mundum hominibus gloriam largiturus.

OBIICIES SECVNDO.

SI Adam non peccaſſet, adhuc cæteri Homines peccare potuiſſent, & eorum multos peccaturos fuiſſe probabile eſt, ſicut pecca-

[a] Pſ.59.91. & 101. Iſa.49. Cant. B.Mariæ, & Zach. Lucę 1. 1. Corint. 2. ad Epheſ. 1. & 2. 1. ad Timot. 3. Conc.Trident. ſeſſ.6. c.16. Hymnus, Ieſu noſtra redemptio. S.Dionyſ.c.1.de diu. nom. & c. 2. p.1. & de Eccleſ.hierar.c.3. non longè a fine. S.Athan.in Apologia de fuga ſua, lib. 1. de Incarnat. Verbi paulo poſt initium, & lib. de humanit. Verbi. S.Baſil.in Liturgia. S.Ambr.lib.7. in Lucam, & in lib. de Incarnat. c.6. S. Aug. tract. 28. in Ioan. in Pſal.54.ſerm. 3. de Aſcenſione, qui eſt 176. de temp. & in lib.de qq.veter.& noui Teſtam.q.83. S. Leo ſer.10. & 11. de Paſs. Domini, ſer. 2. de Natiuit. cap. 3. tract. contra errores Eutychetis, &c. & ep.10.ad Flauianum. S. Gregor. hom. 26. in Euang. S.Tho.3.p.q.1.ar.5. in 1. argum. & ad 2. & art.6.

[b] Matth. 18. Lucæ 15. & 19. Ioan. 3. & 10. Ad Rom. 4. & 8. 1. ad Cor. 11. Ad Galat. 2. & 4. Ad Epheſ. 5. Ad Philip. 2. Ad Hebr.9. 1. Ioan.4. Apoc. 1. Canit Eccleſia in benedictione Cerei Paſchalis. Hymnus Vexilla Regis, Pange lingua, Luſtris ſex, Ad cœnam Agni, & Rex ſempiternę Domine.

uit & Adam, cui non minora naturæ, ac gratiæ [a] dona conceſſit Deus, quàm cæteris hominibus conceſſurus fuiſſet ſi nō peccaſſet Adam.

Igitur etiam ſi Adam non peccaſſet, Verbum carnem ſumpturum fuiſſet, vt Homines qui in peccatis erant, redimeret; ne vel ouis vna aberraret a grege, & abſque Paſtore qui illam quæreret, relinqueretur.

Reſpondetur, ex Scripturis [b] colligi Verbum carnem

[a] Gen. 1. & 2. Pſal. 8. & 48. Eccleſ. 17. Lucæ 10. Ad Epheſ. 4. Concil. Arauſicanum 2. cap. 19. Iuſtinus Martyr Apologia 2. Irenæus lib. 3. c. 20. & 37. Tertull. lib. de Patientia cap. 5. Origen. lib 2. in Iob, hom. 9. in Leuiticum, & tract. 24. in Matth. S. Cyprian. ſerm. 3. de bono patientiæ, & in ep. ad Pompeium. Euſeb. Cæſar. lib. 11. de præp. Euang. c. 14. S. Athan. orat. contra Idola, & de Incarn. Verbi. S. Baſil. in Pſal. 48. hom. 10. in Hexam. in lib. de Spiritu ſancto ad Amphilochium c. 16. & hom. Quod Deus non eſt auctor malorum. Nazian. orat. 42. quæ eſt orat. 2. de Paſcha. S. Ambr. lib. 6. Hexam. c. 7. lib. de Iſaac, & Anima c. 5. lib. 2. de Iacob, & beata vita c. 5. lib. de Helia, & ieiunio cap. 4. in Pſal. 114. in lib. de Paradiſo c. 14. lib. 7. in Lucam c. 47. & ep. 41. ad Sabinum. Nyſſen. c. 3. de Hominis opificio. S. Hieron. in cap. 28. Ezech. & in cap. 3. Oſeæ. Prudentius in Hamartigenia. S. Aug. lib. contra Adimantium c. 5. lib. 12. de Ciuit. Dei c. 9. & 11. lib. 13. c. 13. lib. 14. c. 10. 17. & 26. lib. 11. de Gen. c. 13. lib. 4. in Iulia. c. vlt. lib. 3. de lib. arb. c. 20. 22. & 24. lib. de cor. & gratia c. 10. & 11. & lib. 1. Retract. c. 9. Chryſoſt. hom. 14. 15. & 16. in Gen. Cyrill. Alex. lib. 1. in Ioan. c. 9. 13 & 15. lib. 2. c. 3. lib. 11. c. 25. lib. 3. in Iulian. lib. de adorat. in ſpiritu ante medium, lib. quod Spiritus ſit Deus circa initium. Theodor. q. 27. in Gen. S. Leo ſerm. 4. de Natiuit. cap. vltimo. S. Proſper lib 2. de vita contemp. c. 18. & 19. S. Fulgent. de Incarn. & gratia Ieſu Chriſti cap. 6. S Gregor. lib. 4. in Iob c 26. & lib. 5. ep. 14. Beda ad c. 2. Gen. ad Pſal. 79. hom. in Octaua Epiphaniæ, & in c. 10. Lucæ. Damaſc. lib. 2. orthod Fid. c. 11. & 12. Adrianus I. ep. ad Conſtantinum Imperatorem, & Irenem. Anſel. de excellentia Mariæ Virginis c. 9. de Concept. Virginis c. 3. & 16. de concordia, gratia, & libero arbitrio, & ad c. 3. ep. ad Coloſ. S. Bernard. ſerm. 1. de Annunciat. ſerm. de cœna Domini, & ſerm. 2. de eo, Immiſit Dominus ſoporem &c. Magiſt. in 2. diſt. 19. & 23. S. Tho. 1. p. q. 94. ar. 3. q 95. ar. 1. & 3. q. 101. ar. 1. ad 1. & 1. 2. q. 82. ar. 1. ad 3. q. 85. ar. 1. & 2. & q. 87. ar. 7. S. Bonau. in 2. diſt. 23. & 29. ar. 2. q. 1. Scot. in 2. diſt. 29. q. vnica. Bellarm. tom. 4. controu. lib. de gratia primi hominis cap. 2. 3. & ſeqq.

[b] Iſa. 52. Matth. 18. Lucæ 19. Ioan. 3. Ad Rom. 3. 4. & 5. Ad Galat. 2. & 4. Ad Epheſ. 1. & 5. 1. ad Timot. 1. Ad Tit. 2. Ad Hebr. 2. 5. & 10. 1. Ioan. 2. 3. & 4. Conc. Epheſ. 1. p. c. 8. Conc. Tolet. 6. c. 1. Conc. Tolet. 11. in profeſſ. Fidei. S. Athan. in lib. de humanit. Verbi. S. Aug. in Enchir. c. 49. lib. 1. de peccatorum meritis, & remiſſ. c. 26. ſerm. 9. de verbis Apoſtoli, & tract. 12. in Ioan. S. Cyrill. Alex. in ep. ad Neſtorium quæ lecta fuit in Conc. Epheſ. p. 2. act. 1. & lib. 5. Theſau. c. 8. S. Bruno Epiſcopus Herbipolenſis in Comment. Symb Apoſt. tom. 11. Magnæ Bibliotecæ veterum Patrum. S. Tho. 3. p. q. 1. ar. 4. q. 5. ar. 4. q. 49. ar. 5. & q. 52. at. 5.

carnem ſumpſiſſe vt Homines non ſolum ab originali, ſed etiam à peccatis actualibus liberarentur; eſto [a] primò ad redimendum hominem à peccato originali in hunc mundum veniſſe dicatur.

Non enim tanta neceſsitas fuiſſet in ſtatu naturæ integræ, in quo pauci in peccata lapſi fuiſſent, à Verbo carnem ſumi, vt illos à peccatis redimeret, quos alijs gratiæ, ac virtutum donis liberare poterat à peccatis, ſi voluiſſet; eſt enim infinitæ potentiæ, quam miſerendo maximè manifeſtat etiam, in aſſumpta carne paſsionibus ſubiecta Deitatis exercens opera [b].

Quod ſi Deus vnigenitum ſuum in mundum miſit, vt totum humanum genus à peccato redimeret; non eſt abſurdum credere etiam ſi Adam non peccaſſet, Verbum carnem ſumpturum fuiſſe.

[a] Ioan. 1. Ad Rom. 5. 1. ad Cor. 15. Irenæus lib. 3. c. 11. Origenes homil. 10. in Num. Cyprian. lib. de duplici Martyrio. Caius Papa ep. ad Felicem Epiſcopum. S. Hilar. can. 18. in Matth. S. Aug. lib. 12. contra Fauſtum c. 30. & c. 14. Soliloquiorum. S. Leo ep. 82. ad Palæſtinos Epiſc. cap. 3. ep. 97. ad Leonē Auguſtum c. 12. ſerm. 3. de Pentec. & tract. adu. errores Eutychetis, &c. S. Greg. hom. 34. in Euang. & in 1. Reg. lib. 4. cap. 1. Beda ad c. 1. Ioan. S. Tho. 3. p. q. 1. ar. 4.

[b] Matth. 4. 7. 8. 9. & 21. Marci 1. 5. 7. & 8. Lucæ 4. 5. 6. & 23. Ioan. 1. 2. 4. 5. 6. 8. 9. 10. 11. 12. & 15.

S. Dionyſ. in ep. ad Polycarpum. S. Hippolytus Epiſcopus Portuenſis ad Pſal. 2. tom. 3. mag. Bibliot. vet. Patrum. Origen. hom. 7. in c. 15. Matth. & lib. 8. contra Celſum. Lactan. lib. 4. de vera ſapientia c. 15. S. Athan. lib. 1. de Aſſumpt. Hominis ad Theophilum contra Marcellionem hæreticum, lib. de verbis Matth. 12. Quicunque dixerit verbum adu. Filium Hominis, &c. & in lib. de Incarnat. Verbi, eiuſque corporali aduentu. S. Hilar. c. 21. in Matth. S. Ambr. lib. 4 in c. 14. Lucæ. S. Hieron. in c. 8. 9. & 21. Matth. Chryſoſt. hom. 9. 28. 29. 30. 33. 50. 54. & 68. in Matth. in c. 1. Marci, in c. 4. Lucæ, hom. 20. 21. & 37. in Ioan. concione 2. de Lazaro, & hom. de Cruce. S. Aug. ep. 3. ad Voluſianum, tract. 21. 30. 44. & 112. in Ioan. & lib. 1. de Trinit. c. 6. Cyrill. in c. 4. Lucæ, & lib. 12. de adorat. & cultu in ſpiritu, & veritate circa medium. S. Leo ep. 10. ad Flauianm. Beda c. 14. in c. 4. Lucæ, & c. 34. in c 8. Marci. S. Tho. 3. p. q. 43. per totam, & q. 44. art. 1. & ſeqq. Scot. in prolog. ſenten. q. 4.

OBIICIES TERTIO.

QVod optimum eſt, non poteſt eſſe gratia eius, quod minus eſt bonum. Finis [a] namque is eſt à quo ſumunt bonitatem media.

Verum Chriſtus Dominus cum ſit Homo, & Deus, rationem finis habet, & optimi.

Non ipſe igitur propter cæteros homines, ſed cæteri propter [b] ipſum ad gloriam prædeſtinati dici debent, de cuius plenitudine [c] omnes accipiunt, quique Angelorum, & Hominum caput eſt.

Ergo etiam ſi Adam non peccaſſet Verbum carnem ſumpturum fuiſſet, ne Homines, & Angeli ſuo carerent capite; & ne quod optimum eſt, illius gratia ſit quod minus eſt bonum.

Optimum namque relinquere, deficere eſt; quod de Deo cogitare qui ſuum eſſe, ac rectitudo eſt, etiam naturalis ratio prohibet.

Reſpon-

[a] Proueb. 6. & 16. Ad Epheſ. 3. Ariſtot. lib. 2. phyſ. tex. 29. 78. & 88. lib. 1. de generat. tex. 55. 1. ethic. c. 2. & 7. lib. 7. ethic. cap. 8. 2. meth. c 2. tex. 5. 3. meth. c. 2. & lib. 5. met. tex. 2. c. 2. S. Dionyſ. c. 4. de diu. nom. Nyſſen. de vita Moyſis prope fin. S. Aug. tract. 26. in Ioan. lib. 2. de moribus Eccleſ. & Manichæorum c. 13. lib. 1. de doctr. Chriſtiana cap. 22. 30. 32. 33. & lib. 8. de Ciu. Dei c. 8. & lib. 19. c. 1. Magiſt. in 1. diſt. 1. S. Tho. 1. p. q. 5. ar. 6. & q. 19. ar. 5. p. 2. q. 1. ar. 3. q. 4. ar. 4. q. 5. ar. 7. q. 8. ar. 2. & 3. & q. 102. ar. 1. & 2. S. Bonau. in 1. diſt. 1. dub. 13. Scot. in 1. diſt. 1. q. 4. & in 2. diſt. 25. q. 1.

[b] Prouerb. 8. Ad Rom. 8. 1. Cor. 1. 2. & 3. Ad Epheſ. 1. Ad Coloſ. 1. Ad Hebr. 2. 1. Petri 1. Conc. Hiſpalen. 2. c. 13. Conc. Trid. ſeſſ. 6. c. 7. Irenæus lib. 3. c. 33. S. Hilar. lib. 12. de Trin. S. Hieron. in c. 8. ad Rom. & ad Epheſ. 2. Chryſoſt. hom. 66. & 71. in Ioan. hom. 15. in cap. 8. ad Rom. & in cap. 1. ad Coloſ. S. Aug. lib. 1. de Nupt. c. 21. ſerm. 58. de verbis Domini, lib. 1. de Trin. c. 21. & lib. de prædeſt. Sanctorum c. 15. Cyrill. Alex. lib. 5. Theſaur. c. 8. S. Anſel. in c. 8. ad Rom. S. Tho. 3. p. q. 24. ar. 3. & 4. Scot. in 3. diſt. 7. q. 3. diſt. 19. §. In iſta quæſt.

[c] Ioan. 1. Ad Epheſ. 4. S. Athan. lib. 1. de Aſſumpt. hominis ad Theophilum contra Marcellionem. Nazian. orat. 2. in Paſcha. S. Auguſt. lib. 2. ſuper Gen. ad lit. c. 8. S. Bernard. ſerm. 22. S. Tho. 3. p. q. 12. art. 3. & 4. & q. 20. art. 1. S. Bonau. in 3. diſt. 13. art. 2. q. 3. Catechiſmus Romanus in explicat. Art. 3. Symbol. Apoſt.

Reſpondetur, hoc argumento probari rationibus non deſtitui ſententiam quæ aſſerit, ſi Adam non peccaſſet, adhuc Verbum carnem ſumpturum fuiſſe. Verum non conuincit adducta ratio, ſi Adam non peccaſſet a Verbo carnem neceſſariò fuiſſe ſumendam.

Quod enim extra ſe, & in tempore producit Deus, liberè & non neceſſariò operatur; qui licet propter noſtram ſalutem de cælis deſcendiſſe credatur; noſtra tamen ſalus non eſt aduentus Domini ſecundum carnem vltimus finis, ſed eius gloria quæ oſtenditur in ſacroſancto Incarnationis myſterio per opus redemptionis humanæ, in quo iuſtitia ſumma cum miſericordia coniuncta manifeſtatur.

Quarè Deus ipſe vltimus eſt Incarnationis finis, & eorum omnium quæ in aſſumpta carne operatus eſt Deus. Qui cum ſit ſuum [a] eſſe, non poteſt a ſeipſo deficere [b], nec quicquam extra ſe operari, quod in ſe ipſum tanquam in finem non referat.

Verum nulla eſt neceſſitas vt perfectiſsimo modo naturæ humanæ ſe communicet Deus, ſed eiuſdem miſerentis Dei eſt opus naturam aſſu-

[a] Exod. 3. Sapien. 13. Ioan. 8. S. Dionyſ. cap. 5. de diu. nom. Nazian. or. 42. & 49. S. Aug. lib. 7. confeſs. cap. 11. Cyrill. Alexan. lib. 1. Theſaur. cap. 8. Remigius Rhemenſis Epiſcopus in c. 4. ep. ad Rom. tom. 5. magnę Bibliotecæ veterum Patrum parte 3. S. Bruno Epiſc. Herbipolenſis in commentario Symb. S. Athanaſij, habetur tom. 11. mag. Bibliotecæ veterum Patrum, editæ Colonię Anno 1618. Ioannes Cypariſsiotus decade 5. cap. 5. tom. 11. mag. Bibliot. veterum Patrum.

[b] Exodi 23. Iudit 5. Pſal. 5. 44. 54. 72. 91. Sap. 14. Prou. 15. 2. Machab. 1. Matth. 19. Lucę 18. Ioan. 14. Concil. Arauſicanum can. vltimo. Conc. Trident. ſeſs. 6. can. 6. S. Dionyſ. cap. 4. de diu. nom.

Arnob. lib. 2. adu. gentes in principio tom. 3. magnæ Bibliotecæ veterum Patrum. S. Athan. de Incarn. Verbi, & orat. cont. Idola. Titus Epiſc. Boſtrenſis lib. 1. cont. Manichæos tom. 4. magnæ Bibliot. veterum Patrum. S. Leo epiſt. 93. decret. cap. 5. & 6. S. Fulgent. lib. 1. ad Monimnm cap. 19. Boet. lib. de Hebdom. & de conſolat. lib. 3. proſa 10. Damaſc. lib. 2. orthod. Fid. cap. 29. S. Bernard. ſerm. 1. ſuper Salne Regina. Magiſt. in 1. diſt. 1. & in 2. diſt. 1. & 7. S. Tho. 1. p. q. 6. per totam, & 3. p. q. 14. ar. 4. S. Bonau. in 2. diſt. 3. ar. 1. q. 1.

aſſumere humanam ad ſubſiſtendum ſubſiſtentia Verbi. Quod opus ſi Deus in aliud quàm in ſe ipſum tanquam in vltimum retuliſſet finem, defeciſſet.

Non defeciſſet tamen ſi tantum beneficium in humanum genus quod morte dignum erat, non contuliſſet; nec defecit ex eo quod hoc opus, in quo tanta dignitas erat, ad oſtendendum bonitatis ſuæ theſaurum in ſalutem hominis tanquam in ſecundarium finem retulerit.

Nam propter noſtram ſalutem de cælo deſcendiſſe creditur [a] Deus: qui ſi ob aliam cauſam, vt in argumento petitur, deſcendiſſet de cælis, nihil alienum a ſua bonitate, ſed maximè congruum operatus fuiſſet; nec in alium quàm in ſe ipſum vt in vltimum finem referre poterat.

[a] Ioan. 1. & 3. Ad Galat. 4. Symb. Apoſtolorum. Symbolum Eccleſiæ. Symb. S. Athanaſij. Catechiſmus Romanus in expoſit. Act. 4. Symbol. Apoſt. S. Hippolytus Epiſc. Portuenſis contra Beronē, & Helicen hæreticos de Theologia & Incarnat. cap. 2. tom. 3. mag. Bibliot. veterum Patrum, & hom. de Deo Trino, & vno, & de Incarn. contra Noetum. Hymnus SS. Ambroſij, & Auguſtini. S. Auguſt. tract. 12. in Ioan. & lib. 4. de Trinit. c. 3. S. Leo ſerm. 1. de Natiuit. S. Tho. 3. p. q. 1. ar. 3. 4. & ſeqq. q. 48. ar. 1. 2. 3. 4. 5. & 6. q. 49. art. 1. & ſeqq. q. 59. art. 1. & 6.

OBIICIES QVARTO.

EX Scripturis colligi poſſe videtur in mente diuina prius non quidem natura, ſed ratione noſtri modi concipiendi, ac rationis ſigno Chriſtum Dominum fuiſſe prędeſtinatum Eccleſiæ ſponſum, quàm eſſet præuiſum Adæ peccatum.

Ab initio namque creaturæ ante Adæ peccatum ſtatim ac fuit ædificata in mulierem coſta quæ ex Adam ſumpta fuerat, dictum eſt ab

Adam

Adam [a]. Hoc nunc os ex oſsibus meis, & caro de carne mea, &c.

Quem locum ad Epheſios quinto interpretans Apoſtolus, dixit. Sacramentum hoc magnum eſſe in Chriſto [b], & Eccleſia.

Cum igitur quæ ſunt ante peccatum Sacramentum ſint, & ſignum aduentus Domini in carne, ſufficientem habemus rationem concipiendi ante peccatum Chriſtum Dominum fuiſſe prædeſtinatum.

Eo enim modo in mente diuina ſunt ab æterno præordinatæ, atque diſpoſitæ res, quo modo illas in tempore efficit Deus.

Sed ante peccatum fuit Sacramantum aduentus Domini in carne.

Ergo & ante peccatum fuit a Deo præuiſus atque diſpoſitus.

Igitur etiam ſi Adam non peccaſſet Verbum carnem ſumpturum fuiſſet.

Reſpondetur. Argumentum hoc ſupponere videtur, quæ prius à Deo intenta ſunt opera, etiam in executione prius eſſe futura.

Quod tamen vulgato Axiomati Philoſophorum [c] repugnat, dicentium.

Quod eſt prius in intentione, eſt poſterius in executione. quod & experientia in omnibus naturæ operibus, atque artis confirmatur.

Ars namque & Natura cum prius perfe-
ctum

[a] Geneſ. c.2.
[b] Matth. 19.
Tertull. de Anima c. 11. & 21. lib. 3. contra Marcionem c. 5. & lib. 5. cap. 18.
Origen. hom. 7. ſuper Matth.
S. Epiphan. hęreſi 48.
S. Ambr. in c. 2. Gen.
S. Hieron. in cap. 5. ad Epheſ.
S. Chryſoſt. hom. 20. in ep. ad Epheſ.
S. Aug. ſerm. 2. de Natiuit. tract. 9. in Ioan. lib. 1. de Gen. ad lit. cap. 1. & lib. 9. c. 19.
S. Proſper lib. 1. de promiſs. & prædict. Dei p. 1. c. 1.
S. Leo epiſt. 22. circa finem.
S. Bernar. ſerm. 6. in vigil. natiu. Domini, & ſerm. 2. Septuageſ.
Philippus Solit. lib. 3. Regulæ rei Chriſtianæ ad Callinicũ Monacum cap. 3. tom. 12 mag. Bibliot. vet. Patrum p. 1.
S. Tho 3. p. q. 1. ar. 3. in 5. arg.

[c] Ariſt. lib. 2. Phyſic. tex. 78. & 83.
S. Tho. 1 p. q. 5. ar. 4. & p. 2. q. 1. ar. 4. q. 18. ar. 7. ad 2. & q. 20. art. 1. ad 2.

aſſumere humanam ad ſubſiſtendum ſubſiſtentia Verbi. Quod opus ſi Deus in aliud quàm in ſe ipſum tanquam in vltimum retuliſſet finem, defeciſſet.

Non defeciſſet tamen ſi tantum beneficium in humanum genus quod morte dignum erat, non contuliſſet; nec defecit ex eo quod hoc opus, in quo tanta dignitas erat, ad oſtendendum bonitatis ſuæ theſaurum in ſalutem hominis tanquam in ſecundarium finem retulerit.

Nam propter noſtram ſalutem de cælo deſcendiſſe creditur [a] Deus: qui ſi ob aliam cauſam, vt in argumento petitur, deſcendiſſet de cælis, nihil alienum a ſua bonitate, ſed maximè congruum operatus fuiſſet; nec in alium quàm in ſe ipſum vt in vltimum finem referre poterat.

[a] Ioan. 1. & 3. Ad Galat. 4. Symb. Apoſtolorum. Symbolum Eccleſiæ. Symb. S. Athanaſij. Catechiſmus Romanus in expoſit. Act. 4. Symbol. Apoſt. S. Hippolytus Epiſc. Portuenſis contra Beronē, & Helicen hæreticos de Theologia & Incarnat. cap. 2. tom. 3. mag. Bibliot. veterum Patrum, & hom. de Deo Trino, & vno, & de Incarn. contra Noetum. Hymnus SS. Ambroſij, & Auguſtini. S. Auguſt. tract. 12. in Ioan. & lib. 4. de Trinit. c. 3. S. Leo ſerm. 1. de Natiuit. S. Tho. 3. p. q. 1. ar. 3. 4. & ſeqq. q. 48. ar. 1. 2. 3. 4. 5. & 6. q. 49. art. 1. & ſeqq. q. 59. art. 1. & 6.

OBIICIES QVARTO.

Ex Scripturis colligi poſſe videtur in mente diuina prius non quidem natura, ſed ratione noſtri modi concipiendi, ac rationis ſigno Chriſtum Dominum fuiſſe prędeſtinatum Eccleſiæ ſponſum, quàm eſſet præuiſum Adæ peccatum.

Ab initio namque creaturæ ante Adæ peccatum ſtatim ac fuit ædificata in mulierem coſta quæ ex Adam ſumpta fuerat, dictum eſt ab

Adam

Adam[a]. Hoc nunc os ex oſsibus meis, & caro de carne mea, &c.

Quem locum ad Epheſios quinto interpretans Apoſtolus, dixit. Sacramentum hoc magnum eſſe in Chriſto[b], & Eccleſia.

Cum igitur quæ ſunt ante peccatum Sacramentum ſint, & ſignum aduentus Domini in carne, ſufficientem habemus rationem concipiendi ante peccatum Chriſtum Dominum fuiſſe prædeſtinatum.

Eo enim modo in mente diuina ſunt ab æterno præordinatæ, atque diſpoſitæ res, quo modo illas in tempore efficit Deus.

Sed ante peccatum fuit Sacramantum aduentus Domini in carne.

Ergo & ante peccatum fuit a Deo præuiſus atque diſpoſitus.

Igitur etiam ſi Adam non peccaſſet Verbum carnem ſumpturum fuiſſet.

Reſpondetur. Argumentum hoc ſupponere videtur, quæ prius à Deo intenta ſunt opera, etiam in executione prius eſſe futura.

Quod tamen vulgato Axiomati Philoſophorum[c] repugnat, dicentium.

Quod eſt prius in intentione, eſt poſterius in executione. quod & experientia in omnibus naturæ operibus, atque artis confirmatur.

Ars namque & Natura cum prius perfe-

ctum

[a] Geneſ. c.2.
[b] Matth.19.
Tertull. de Anima c. 11. & 21. lib.3. contra Marcionem c.5. & lib.5.cap.18.
Origen.hom.7.ſuper Matth.
S.Epiphan.hęreſi 48.
S.Ambr. in c.2.Gen.
S. Hieron. in cap.5. ad Epheſ.
S.Chryſoſt.hom.20. in ep.ad Epheſ.
S.Aug.ſerm.2.de Natiuit. tract.9.in Ioan. lib.1.de Gen. ad lit. cap.1. & lib.9.c.19.
S.Proſper lib.1.de promiſs. & prædict. Dei p.1.c.1.
S.Leo epiſt.22. circa finem.
S.Bernar.ſerm.6. in vigil. natiu. Domini, & ſerm.2.Septuageſ.
Philippus Solit.lib.3. Regulæ rei Chriſtianæ ad Callinicũ Monacum cap.3.tom.12 mag. Bibliot. vet.Patrum p.1.
S.Tho 3.p.q.1.ar.3. in 5. arg.

[c] Ariſt.lib.2.Phyſic. tex.78.& 83.
S.Tho.1 p.q.5.ar.4. & p.2.q.1.ar.4.q.18. ar.7.ad 2. & q.20. art.1.ad 2.

ctum opus intendant, quod imperfectum eſt exequuntur primò.

Quod ſi dicas. Vim argumenti in eo ſitam eſſe, quod Chriſtus Dominus præſignatus fuerit eo Sacramento, ac ſigno quod præceſsit peccatum, quale fuit Adam, & Euæ coniugium.

Igitur ſignum eſt ante peccatum præuiſum prædeſtinatum fuiſſe Chriſtum.

Hæc quæ additur inſtantia non neceſſariò efficit, quod volunt ij qui ſic argumentantur. Nam ſi quis in aliquo rationis ſigno [a] concipiat prius decreuiſſe Deum cum ijs naturæ, ac gratiæ donis producere Hominem, quibus ęternam conſequi poſſet beatitatem; deinde in alio ſigno vidiſſe Deum, futurum fuiſſe vt per peccatum ab ea iuſtitia cum qua conditus fuerat Homo, recederet; & in tertio rationis ſigno intelligamus decreuiſſe Deum redimere ab iniuſtitia, iniquitate, ſeu peccato Hominem per Chriſtum Dominum: intelligemus etiam quomodo Deus poſt caſum Adæ præuiſum, Redemptorem dare decreuerit.

[a] Ex Scot. in 3. diſt. 19. q. 1. §. Quantum ad primum.

Hæc enim rationis ſigna iuxta modum, quo Homo diuina concipit, plura, aut pauciora eſſe poſſunt.

In quibus diſtinguendis ea eſt adhibenda cautio, ne quid contra Fidem dicatur: quod & in diuinis Notionibus multiplicandis admonuit S. Thom. 1. p. quæſt. 32. ar. 4.

Poteſt

Poteſt igitur intelligi ab æterno Deus in aliquo rationis ſigno, ad oſtendendum bonitatis ſuæ theſauros, poſt caſum Adæ præuiſum decreuiſſe mittere vnigenitum ſuum ad redimendum Hominem a peccatis; quamuis aliquod in executione Chriſti Domini Sacramentum Adę peccatum tempore præceſſerit.

Sicut & multi effectus aduentus Domini eum præceſſerunt.

Salus [a] namque Patriarcharum, & eorum omnium qui ante Chriſtum a peccatis liberati fuerunt, per eundem Chriſtum Dominum facta eſſe creditur.

Nec qui ab initio mundi creati fuerunt homines,

[a] Pſal. 15. & Pſal 67. ex Apoſt. ad Eph. 4. Eccleſ. 24. Zachar. 9. Oſeæ 13. ex S. Aug. ſerm. 137. de temp. & S. Gregor. lib. 12. Moral. cap. 8. Ioan. 10. & 12. ex S. Greg. hom. 22. in Euang. & Ioan 14. Act. 2. ex S. Ambroſ. lib. 3. de Fid. cap. 5. & S. Aug. ep. 99. ad Epheſ. 1. ad Phil. 2. ad Coloſ. 2. ad Hebr. 9. & 10. ex S. Chryſoſt. hom. 15. in c. 9. & hom. 18. in c. 10. ad Hebr. 1. Petr. 3. ex S. Athan. in epiſt. ad Epictetum, S. Hilario in illud Pſal. 118. Defecerunt oculi mei in eloquium tuum, S. Epiphanio hæreſi 87. & Cyrillo Alexan. lib. 12. in Ioan. cap. 36. lib. 1. de Fid. ad Reginas poſt medium, & lib. de Fid. ad Theodoſium circa medium. 1. Ioan. 3. Concil. Epheſ. 3. p. cap. 22. & in Symbolo circa medium. Conc. Tolet. 4. can. 1. S. Ignatius in ep. ad Trallianos. Irenæus lib. 4. contra Hæreſes cap. 45. & lib. 5. c. 31. Tertull. lib. 2. contra Marcionem cap. 4. & in lib. de Anima cap. 2. Clemens Alexan. lib. 6. ſtromatum circa medium. Origen. hom. 15. in Gen. & ad c. 5. epiſt. ad Romanos. S. Cyprian. lib. 2. ad Quirinum cap. 27. S. Athan. in lib. de Incarnat. Chriſti circa medium, de ſalutari Chriſti aduentu, & hom. de ſemente. S. Hilar. lib. 10. de Trinit, & in Pſal. 53. Cyrill. Hieroſol. catecheſi 4. & 14. S. Baſil. in Pſal. 44. & concione 13. in Pſal. 48. Nazian. orat. 2. de Paſcha, & orat. 3. de Theologia. S. Epiphan. hæreſi 46. contra Tatianos, & hæreſi 69. contra Arianos. Nyſſen. orat. 1. in Seruatoris Chriſti reſurrectionem. S. Ambroſ. in lib. de Incarnat Domin. ſacram. c. 5. & lib. 3. de Fide cap. 3. S. Hieron. in c. 13. Oſeæ, & in c. 4. ad Epheſ. ep. 129. ad Dardanum, dialog. 1. contra Pelag. & in cap. 9. Zachar. Chryſoſt. ſerm. 5. de Reſurr. & hom. 4. in Marcum. S. Aug. lib. 12. ſuper Gen. ad lit. c. 33. & 34. lib. 19. contra Fauſtum c. vlt. & lib. 1. Retract. c. 22. Cyrill. Alex. ad Theodoſium Imperatorem de recta in Deum fide. Theodor. dialog. 3. S. Greg. lib. 13. Moral. c. 15. 16. & 20. & hom. 22. in Euang. S. Damaſc. lib. 3. orth. Fid. c. 29. orat. de Transfig. Domini, orat. de Paſchate, & orat. de Fidelibus defunctis. S. Anſelm. lib. 2. cur Deus Homo cap. 16. S. Bernar. ſerm. 75. ſuper Cant. & ep. 98. Magiſt. in 3. diſt. 18. & in 4. diſt. 1. & 2. S. Bonau. in 3. diſt. 18. 19. & 22. Scot. in 3. diſt. 19. q. 1. & in 4. diſt. 2. & 45. q. 1 art. 3. in fine.

mines, Redemptore caruerunt, qui in fide [a] venturi Meſſiæ ſaluabantur.

In quo cum tot, tantaque Sacramenta [b] ſint abſcondita, quot capere humana mens non eſt ſufficiens:

Vt aliquam de hoc ineffabili myſterio explicitam habeamus cognitionem, qualem viator Homo per fidem habere poteſt;

De modo vnionis per quem diuina atque humana natura in vnitate perſonæ coniunctæ ſunt, agere incipiemus, ad alia conſequenter explicanda progreſſuri, quæ tanti Sacramenti cognitionem adiuuare poſſunt.

C A-

a Ad Hebr. 11. ex S. Anſel. in eundem locum.
S. Thom. 3. p. q. 49. ar. 5. ad 1. q 52. ar. 5. ad 2. art. 7. ad 1. & art. 8. ad 3.

b Conc. Epheſ. 1. p. cap. 8. & 3. p. c. 10. Catechiſmus Romanus in proœmio, & in explicatione Art. 2. & 3. Symboli Apoſtolorum.
S. Hippolytus Martyr Epiſcopus Portuenſ. de Theologia, & Incarnatione contra Beronem, & Helicen hæreticos cap. 1. tomo 3. mag. Bibliotecæ vet. Patrum.
Nazian. orat. in S. Baptiſma, & orat. 2. in Paſcha.
S. Maximus Epiſcopus Taurinenſis homil. 1. & 5. in Natali Domini.
S. Remigius Epiſcopus Rhemenſis in cap. 3. ad Epheſ. tom. 5. mag. Bibliot. veterum Patrum p. 3. S. Leo epiſt. 10, ad Flauianum cap. 2. & epiſt. 11. ad Iulianum. S. Gregor. lib. 18. in Iob cap. 27. Agatho Papa in epiſt. ad Conſtantinum, Heraclium, & Tiberium Auguſtos. S. Bruno Epiſcopus Herbipolenſis expoſitione in Pſal. 8. tom. 11. magnæ Bibliotecæ veterum Patrum.

CAPVT II.

De modo vnionis Verbi Incarnati.

CVm in Chriſto Domino humana, atque diuina reperiantur Naturæ[a] in vnitate perſonæ coniunctæ, de ipſo vnionis modo agendum eſt prius; qui cum ſit de genere eorum quæ ad aliud dicuntur, & abſque ha-

[a] Geneſ. 22. Pſal. 44. 68. 98. & 131. Iſa. 7. Matt. 1. 4. & 16. Marci 14. Lucæ 1. 2. 22. & 24. Ioan. 1. 4. & 20. Ad Rom. 9. 1. Cor. 15. ad Phil. 2. ad Galat 4. ad Tit. 2. Ad Hebr. 1. 1. Ioan. 3. & 4. Conc. Nicænum, Cõſtantinopolitanum, Epheſinum, & Chalcedonenſe in Symb. Quinta Synodus gener. collat. 8. Sexta Synodus act. 4. Conc. Later. ſub Innoc. III. cap. Firm. de ſum. Trin. & Fid. cath. Conc. Hiſpal. 2. c. 13. Conc. Tolet. 4. & 6. c. 1. Conc. Later. ſub Martino I. can. 6. 7. & ſeqq. conſult. 5. Conc. Arelat. 4. in confeſſione Fidei. Conc. Vuormatienſe in confeſs. Fidei. Catechiſmus Romanus in expoſit. Artic. 2. & 3. Symboli Apoſt. Clemens VI. Extrauag. Vnigenitus de pœnit. & remiſs. c. 2. S. Ignatius Martyr ep. ad Philippenſes de vera Chriſti humanitate tom. 1. mag. Bibliot. vet. Patrum. S. Hippolytus Martyr Epiſc. Portuenſis de Theologia, & Incarnatione contra Beronem & Helicen c. 1. 2. 3. 4. & ſeqq. & hom. de Deo Trino, & vno, & de myſterio Incarnationis cont. hæreſim Noeti, tom. 3. mag. Bibliot. veterum Patrum. S. Greg. Thaumaturgus in 2. expoſit. Fidei, & in c. 1. 2. & ſeqq. de Fide, tom. 3. Bibliot. vet. Patrum. S. Athan. in Symbolo, & in epiſt. ad Epictetum. Felix I. Papa in ep. ad Maximum Epiſcopum, & Clerum Alexandrinum. Iulius I. Papa in ep. ad Docimum. S. Baſil. hom. de humana Chriſti generatione. Greg. Nazian. orat. in ſanctum Baptiſma circa finem, & orat. 2. in Paſcha. Nyſſenus orat. in die Natalis Domini noſtri Ieſu Chriſti, & hom. 13. in Cant. cantic. Theophilus Epiſc. Alexandriæ ex ep. 5. & 6. Paſchali. S. Maximus Epiſc. Taurinenſis hom. 1. & ſeqq. de Natali Domini. S. Cyrill. Alex. in ep. ad Neſtorium quæ habetur in Conc. Epheſ. 1. p. c 8. Vincentius Lyrinenſis commonitorio 1. adu. hæreticos c. 17. 18. 19. 20. 21. & 22. tom. 5. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 2. S. Leo ep. 10. ad Flauianum c. 3. & ſeqq. tract. cont. Eutychetem, & alios hæreticos, ep. 11. ad Iulianum Epiſc. Coenſem contra Eutychianæ impietatis errorem, ep. 13. ad Pulcheriam Auguſtam, & ep. 97. ad Leonem Auguſtum. Petrus Diaconus lib. de Incarnatione &c. ad Fulgentium, & alios Epiſcopos Africæ c. 2. & ſeqq. tom. 6. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 1. Ferrandus Carthaginenſis Eccleſiæ Diaconus ep. ad Anatolium, contra Eutychianos, & ep. ad Seuerum Scolaſticum tom. 6. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 1. Leontius Byzantinus de Sectis act. 6. 7. & 8. & lib. 1. 2. & 3. cont. Neſtor. & Eutych. tom. 6. mag. Bibliot. vet. Patrum 1. p. Iſidorus lib. 7. Originum c. 2. Agatho Papa ep. ad Conſtantinum, Heraclium, & Tiberium Auguſtos. Beda ad c. 2. & 5. Lucæ. Adrianus I. ep. ad Epiſcopos Galliæ de errore Eliphandi Epiſc. Toletani. Leo IX. Papa ep. ad Petrum Antiochenum. S. Anſel. lib. 2. cur Deus Homo c. 18. S. Bernar. ſerm. 2. de Natali Do-

bitudine ad proprium terminum, atque ſubiectum explicari non poſſit;

De eius termino, ac ſubiecto ea recenſere ſtudebimus, quibus facilè eorum vitemus errores, qui defecerunt a fide, quæ eſt apertis Scripturis per Spiritum ſanctum Eccleſiæ manifeſtata, a Patre confirmata, & per Filium ore proprio prædicata, miraculis, ac ſignis comprobata.

mini, & ſerm. de B. Maria. Petrus Bleſenſis ſer. 2. de Aduentu Domini. S. Tho. 3. p. q. 2. 3. & ſeqq. Scot. in 3. diſt. 1. & deinceps. Bellar. tom. 1. contr. lib. 3. de Incarnatione per totum.

QVÆRITVR PRIMO.

Vtrum vnio Verbi Incarnati facta ſit in Natura.

NOn quęrimus hic hypoſtaticę vnionis ſubiectum, ſed terminum; non enim hæc quæſtio eſt ad inquirendum, an nexus hic, quem ſcitè Patres, atque Theologi vnionem [a] dicunt, in natura humana, vel diuina; ſiue

[a] Conc. Epheſ. 1. p. c. 8. & 26. 2. p. act. 5. & 3. p. c. 1. & ſeqq. Quinta Synodus gener. collat. 6. & 8. Sexta Synodus general. act. 4. Conc. Later. ſub Martino I. can. 6. Cont. Trident. ſeſſ. 13. cap. 3. Eutychianus Papa ep. ad Ioannem, & Epiſcopos Bæticæ. S. Hippolytus Epiſc. Portuenſis de Theologia, & Incarnatione contra Beronem, & Helicen hæreticos c. 1. tom. 3. mag. Bibliot. vet. Patrum. S. Hilar. li. 9. de Trin. S. Auguſt. ſerm. 58. in Ioan. de verbis Dñi. Cyrill. Alex. in ep. ad Neſtorium quæ lecta fuit in Conc. Epheſ. 1. p. act. 1. Vincentius Lyrinenſis common. 1. adu. hæreticos c. 19. & ſeqq. tom. 5. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 2. S. Leo epiſt. 10. ad Flauianum c. 3. & epiſt. 11. ad Iulianum Epiſcopum Coenſem contra Eutychianæ impiet. errorem. Boetius in lib. de duabus in Chriſto naturis, & vna perſona. Hormiſda Papa ep. 76. ad Iuſtinum Imperatorem. Petrus Diaconus lib. de Incarnat. &c. ad Fulgentium, & alios Epiſcopos Africæ cap. 2. & deinceps, tom. 6. mag. Bibliot. veterum Patrum p. 1. Leontius Byzantinus lib. 1. contra Neſtor. & Eutych. tom. 6. mag. Bibliot. veterum Patrum p. 1. Anaſtaſius Epiſcopus Antiochenus lib. 3. de rectis Fidei dogmatibus de diuina diſpenſat. Incarnationis, & lib. 4. de paſſione, & impaſſibil. Chriſti tom. 6. mag. Bibliotecæ veterum Patrum p. 2. Damaſc. lib. 3. orthod. Fid. cap. 2. 3. 4. & 6. Magiſt. in 3. diſt. 1. 2. 3. & ſeqq. S. Thom. 3. p. q. 2. per totam, & deinceps. S. Bonau. in 3. diſt. 1. 2. 3. & ſeqq. Scot. in 3. diſt. 1. 2. 3. & deinceps. Bellar. tom. 1. controu. lib. 3. de Incarnatione.

ſiue in perſona Verbi tanquam in ſubiecto inhæreat; ſeu recipiatur.

Sed quærimus vtrum natura humana, atque diuina vniantur ita, vt ex illis ſit vna natura.

Reſpondetur, dicendum primo: Naturam humanam, & diuinam non vniri inter ſe ita vt ſint confuſione [a] vnum.

Probatur. Tunc vnum confuſione fit, quando plures naturæ perfectæ, & integræ vniuntur abſque ordine; vt contingit in aceruo lapidum, in quo abſque ordine, temerè quodammodo, & caſu lapides in vnam congerũtur maceriem.

Sed perfectiſsimum opus quod operatus eſt Deus, qui omnia pondere, ac menſura fecit, vnum confuſione & abſque ordine eſſe ſi quis aſſerat, inſipiens fit nimis ſapere volens.

Non igitur ex humana natura, atque diuina confuſione vnus dicendus eſt eſſe Chriſtus Dominus, qui cum ſit verus Homo, & Deus, non poteſt

[a] Conc. Epheſ. p. 1. c. 8. & 26. 2. p. act. 1. & 3. p. c. 1. & in Apologetico Cyrilli pro duodecim Capitulis adu. Orientales Epiſcopos. Conc. Chalcedonenſe in Symbolo. Quinta Synodus gener. collat. 6. & 8. in Anathematiſmis. Sexta Synodus gen. act. 4. 17. & 18. Concil. Florent. ſub Eugenio IV. in decreto pro Armenis. Conc. Later. ſub Martino I. can. 6. 7. & ſeqq. conſult. 5. Conc. Tolet. 14. c. 8. S. Dionyſ. Areopag. c. 3. de Eccleſ. hierar. Caius Papa in ep. ad Felicem Epiſcopum. S. Hippolytus Martyr Epiſc. Portuenſis de Theologia, & Incarnatione contra Beronem, & Helicen c. 5. & ſeqq. hom. de Deo Vno, & Trino, & de Incarnatione contra Noetum tom. 3. magnæ Bibliot. veterum Patrum. S. Athan. in Symbolo, & in epiſt. ad Epictetum. S. Baſil. hom. de humana Chriſti generatione. S. Auguſt. ſerm. 191. de tempore, & ſerm. 58. de verbis Domini. Vincentius Lyrinenſis commonitorio 1. aduerſus hæreſes cap. 19. & ſeqq. tom. 5. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 2. S. Leo ep. 10. ad Flauianum, ep. 11. ad Iulianum Epiſc. Coenſem contra Eutychetem, & tract. aduerſus errores Eutychetis, & aliorum hæreticorum. Vigilius Epiſcopus Tridentinus lib. 4. contra Eutychetem tom. 5. mag. Bibliot. veterum Patrum p. 3. S. Fulgentius lib. 1. ad Traſimundum cap. 7. & 20. Hormiſda epiſt. 76. ad Iuſtinum Imperatorem. Leontius Byzantinus lib. 1. 2. & 3. contra Neſtor. & Eutych. tom. 6. mag. Bibliot. veterum Patrum p. 1. Caſſiodor. ad Pſal. 2. in Concluſione, & ad Pſal. 3. & 8. Ioannes II. Papa ep. 5. ad Auienum, Liberium, &c. de duabus in Chriſto naturis. S. Gregor. lib. 18. Moral. cap. 27. Iſidor. de doctrina, & Fide Eccleſiaſt. dogmat. c. 2. Agatho Papa in epiſt. ad Conſtantinum, Heraclium, & Tiberium Auguſtos. S. Damaſc. lib. 3. orthod. Fidei cap. 2. 3. 4. & 6. S. Tho. 3. p. q. 2. ar. 1.

poteſt naturarum confuſione eſſe vnus.

Nec natura diuina, quia magnitudine molis [a] caret, poteſt eſſe vti pars eorum quæ coaceruatione ſunt vnum.

Dicendum ſecundò. Per hypoſtaticam vnionem non poteſt eſſe Chriſtus Dominus naturarum commixtione [b] vnus.

Mixtio namque eſt miſcibilium alteratorum vnio.

At natura diuina cum ſit per eſſentiam exiſtens, & actus purus, alterationis omnis ac mutationis expers, non poteſt commixtione cum humana natura vnum componere Chriſtum.

Non eſt igitur Chriſtus Dominus naturarum mixtione vnus.

Repugnat etiam diuinæ naturæ miſcibilis rationem induere.

Nam

a Nyſſen. orat. in ea verba, Faciamus Hominem, &c. S. Aug. lib. 5. de Trin. c. 1. & lib. 6. c. 8. S. Bernar. ſerm. 6. ſuper Cant.

b Conc. Epheſ. 3. p. cap. 1. 2. 3. & ſeqq. Conc. Chalcedonen. ſeſſ. 5. in Symbolo. Quinta Synodus gen. collat. 8. Sexta Synodus gen. act. 4. Conc. Florent. in decreto Eugen. IV. pro Armenis. Conc. Tolet. 11. in aſſertione Fidei. Conc. Later. ſub Martino I. can. 6. & ſeqq. conſultat. 5. Conc. Hiſp. 2. can. 13. Conc. Arelat. 4. in confeſſ. Fidei. Conc. Tolet. 14. c. 8. S. Dionyſ. c. 3. Eccleſ. hierarch. Felix Papa in epiſt. ad Maxim. Epiſc. Alexan. Eutychianus Papa ep. ad Ioannem, & Epiſcopos Bæticæ. Caius Papa in ep. ad Felicem Epiſcopum. S. Hippolytus Epiſc. Portuenſis de Theologia, & Incarnatione contra Beronem, & Helicen c. 5. & ſeqq. hom. de Deo Vno, & Trino, & de Incarnat. contra Noetum tom. 3. mag. Bibliot. vet. Patrum. Iulius Papa epiſt. ad Proſdocium. S. Athan. in Symb. S. Hilar. lib. 9. de Trinit. S. Baſil. hom. de humana Chriſti generat. S. Epiphan. in Ancor. S. Ambroſ. lib. 1. de Incarnat. Dominicæ ſacram. cap. 6. & 7. Theophilus Epiſc. Alexand. ep. 2. Paſchali tom. 4. mag. Bibliot. vet. Patrum. S. Auguſt. ſerm. 58. in Ioannem de verbis Domini, epiſt. 57. ad Dardanum q. 1. & in Enchiridio ad Laurentium cap. 35. Vincentius Lyrinenſis commonitorio 1. aduerſus hæreſes cap. 19. & ſeqq. tom. 5. Bibliot. vet. Patrum p. 2. Iſidor. Peluſiota lib. 1. epiſt. 102. tom. 5. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 2. S. Leo ep. 10. ad Flauianum, ep. 11. ad Iulianum contra Eutychianæ impietatis errorem, & tract. contra errores Eutychetis, &c. Arnobius junior ad Pſal. 68. tom. 5. mag. Bibliot. veterum Patrum 3. p. S. Fulgent. lib. 3. ad Traſimundum c. 9. Boetius in lib. de duabus in Chriſto naturis, & vna perſona. Caſſiod. ad Pſal. 2. in Concluſione, & ad Pſ. 8. Ioannes II. Papa epiſt. 3. ad Anienum, Liberium, &c. de duabus in Chriſto naturis. S. Gregor. lib. 18. in Iob cap. 27. Iſidor. Hiſpal. lib. de doctrina & Fide Eccleſiaſt. dogmatum cap. 2. S. Damaſc. lib. 3. orthod. Fid. cap. 2. 3. 4. & 6. Leo IX. ep. ad Petrum Antiochenum. S. Anſel. ad c. 15. 1. ad Cor. S. Tho. 3. p. q. 2. ar. 1.

Nam miſcibilia à forma mixti perficiuntur; quod repugnat actui puro per eſſentiā exiſtenti.

Dicendum tertio, Vnionem hypoſtaticam humanæ, atque diuinæ naturæ in Chriſto non fuiſſe in natura ita, vt ex illis vna [a] ſit natura.

Probatur. Nam quando ex duabus naturis vna eſt natura tamquam ex partibus ad naturæ rationem pertinentibus, illæ duæ naturæ ex quibus eſt tertia, debent ita vniri, vt vna ſit actus, alia potentia; ſicut contingit in vnione materiæ cum forma.

Verum nullius rei pars eſſe poteſt natura diuina, cum ſit actus purus, rerum omnium in ſe perfectionem continens, quod parti repugnat, quæ a totius ratione perficitur, & illi compararata

[a] Concil. Nicænum in Symbolo. Conc. Epheſ. 1. p. c. 8. & 26. & 3. p. c. 10. Conc. Chalcedonenſe in Symbolo. Conc. 5. gener. collat. 6. & 8. can. 2. 7. 8. 10. & 11. Sexta Synodus general. act. 4. Concil. Florent. ſub Eugenio IV. in decreto Vnionis. Conc. Later. ſub Martino I. can. 6. Conc. Tolet. 1. in aſſertione Fidei. Cōc. Hiſpal. 2. can. 13. Conc. Tolet. 4. & 6. c. 1. Conc. Tolet. 14. cap. 8. 9. & 10. Catechiſmus Romanus in expoſit. art. 3. & 3. Symboli Apoſt. S. Dionyſ. cap. 3. Eccleſ. hierarch.

Origenes in proœmio lib. 1. de principijs. Greg. Neocæſarienſis orat. de ſingulari Fide, & orat. in Epiphan. tom. 3. mag. Bibliot. vet. Patrum. Euſeb. Cæſar. lib. 4. de demonſtr. Euang. c. 13. S. Athan. in Euang. de ſanctiſs. Deipara, in ep. ad Epictetum, & in Symb. S. Hilar. lib. 9. de Trinit. Cyrill. Hieroſol. catecheſi 4. S. Baſil. lib. 1. cont. Eunom. poſt medium, & hom. de humana Chriſti generat. Nazian. orat. in Chriſti natiuit. & orat. in ſanctiſs. Baptiſma. S. Epiphan. in Ancorato. S. Ambr. lib. de Incarnat. Domin. ſacr. c. 6. & lib. 2. de Fide ad Gratianum. Nyſſen. orat. catecheticæ c. 11. 24. & 32. S. Hieron. in cap. 55. Iſa. in illa verba, Ecce teſtem populis, &c. & epiſt. 150. ad Hedibiam q. 9. S. Chryſoſt. hom. de Cruce, & hom. 11. in Marcum. S. Aug. epiſt. 57. ad Dardanum q. 1. ep. 102. ad Euodium, ſerm. 191. de tempore, & lib. 3. de Trin. c. 7. S. Maximus Taurinenſis hom. 1. & ſeqq. in Natali Domini. Cyrill. Alex. in epiſt. 8. ad Neſtorium quæ habetur in Conc. Epheſ. p. 1. cap 8. & lib. de recta Fide ad Reginas tom. 1. cap. Quod Chriſti mors ſit ſalutaris, & cap. Quod Ieſus Chriſtus vnus ſit Dei Filius. Theodor. in dialogo 2. qui inſcribitur Inconfuſus, & dialogo 3. Impatibilis. Iſidor. Peluſiota lib. 1. epiſt. 102. tom. 3. mag. Bibliot. vet. Patrum. Petrus Chryſol. ſerm. 57. 58. 59. & ſeqq. in Symbolum Apoſt. S. Leo ep. 10. ad Flauianum, & ep. 11. ad Iulianum, ep. 13. ad Pulcheriam, ep. 97. ad Leonem Auguſtum, & tract. cont. errores Eutychetis, & aliorum hæreticorum. Ferrandus Diaconus ep. ad Anatolium, & ep. ad Seuerum tom. 6. mag. Bibliot. veterum Patrum p. 1. Leontius Byzantinus lib. 1, 2. & 3. con. Neſtor. & Eutych. tom. 6. mag. Bibliot. vet. Patr. p. 1. S. Greg lib. 18. Moral. c. 36. Damaſc. lib. 3. orth. Fid. c. 2. 3. 4. & 6. Petrus Bleſenſis ſerm. 2. de Aduentu Domini. S. Tho. 3. p. q. 2. ar. 1. & ar. 5. ad 2.

rata quodammodo materiæ [a] rationem habet, & pars quælibet comparata toti minus perfectionis habet quàm totum: Quod ſi de Deo concipias, Dei deſtruis conceptum, qui cùm ſit ſuum eſſe, nihil eo perfectius excogitari poteſt.

Non poteſt igitur natura diuina ita cum humana vniri, vt vna ſit, aut fiat ex illis natura, quæ ſit aliquo modo compoſitione vna; actui namque puro alterius naturæ partem eſſe omnino repugnat.

[a] Ariſt. lib. 1. Phyſ. tex. 28. & lib. 5. Met. cap. 1. de cauſis.

OBIICIES.

IN Chriſto Domino conſiderare eſt naturam diuinam, humanam, & Verbi hypoſtaſim, ſeu ſubſiſtentiam.

Sed neque natura humana, neque diuina, neque Verbi hypoſtaſis ſi ſeorſim accipiantur ſunt totus [b] Chriſtus.

Ergo hæc tria, natura ſcilicet humana, diuina, & hypoſtaſis Verbi, partes erunt huius ſuppoſiti, quod nobis conſtituunt, qui eſt Chriſtus Dominus, Homo, Deus.

Reſpon-

[b] Conc. Epheſ. 2. p. act. 1. & 3. p. c. 1. Conc. Chalcedonenſe act. 5. Conc. Later. ſub Innocet. III. cap. Firm. Concil. Arelat. 4. in confeſs. Fidei. Conc. Vuormat. in confeſs Fidei. Conc. Trid. ſeſſ. 13. cap. 1. & 3. Catechiſmus Romanus in explicat. art. 3. Symb. Apoſt. Iuſtinus Martyr in expoſit. Fidei de recta confeſſ. Hippolytus Epiſcopus Portuenſis ad Pſal. 2. tom. 3. mag. Bibliot. veterum Patrum. S. Athan. in Symbolo. Chryſoſt. hom. de Cruce. Eucherius Lugdunenſis in Dominica Pentec. ad Patrem vado, & in Feria 4. Dominicæ 4. Aduent. tom. 5. mag. Bibliot. veterum Patrum. Petrus Diaconus de Incarnat. Domini c. 1, tom. 6. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 1. Anaſtaſius Epiſc. Antiochenus de rectis veræ Fid. dogmat. lib. 3. de diu. diſpenſ. incarnat, & lib. 4. de paſsione, & impaſsibilitate Chriſti tom. 6. mag. Bibliotecæ vet. Patrum p. 2. S. Fulgentius lib. 1. ad Traſimundum c. 7. & 20. & lib. 3. cap. 9. S. Anſel. lib. 2. cur Deus Homo cap. 18. S. Bernar. ſerm. 2. de Natali Domini. S. Tho. 3. p. q. 16. art. 5.

Reſpondetur. In Chriſto eſſe naturam [a] humanam, & diuinam [a], ac Verbi hypoſtaſim [a]; ita tamen, vt ex vnione naturæ humanæ ad diuinam in hypoſtaſi non ſit compoſita vna natura, ſed vt ex illis ſit vna hypoſtaſis, ſuppoſitum, ſeu perſona; in qua hypoſtaſi natura humana, atque diuina cum non faciant vnam naturam, ſed vniantur tantum ad ſubſiſtendum eadem ſubſiſtentia, non ſunt partes vnius naturæ.

Quod vt intelligatur, & explicetur magis,

[a] Conc. Epheſ. p. 2. act. 1. & ſeqq. Conc. Chalcedonenſe per totum. Quinta Synodus gen. act. 1. & coll. 8. can. 8. Sexta Synodus act. 11. 13. & 18. Conc. Later. ſub Martino I. conſult. 5. a can. 4. vſque ad 9. Conc. Later. ſub Innocent. III. c. Firm. de ſum. Trin. & Fid. cath. Conc. Florent. in litteris vnionis. Conc. Tolet. 1. 4. 5. 6. & 11. Conc. Hiſpal. 2. c. 13. Conc. Trid. ſeſſ. 6. & ſeſſ. 13. c. 1. & 3. S. Ignat. ep. ad Epheſ. S. Dionyſ. c. 1. de diu. nom. & epiſt. 4. ad Caium. S. Martialis Epiſc. Lemouicenſis ep. ad Burdegalenſes cap. 1. & 10. tom. 1. mag. Bibliot. vet. Patrum. Iuſtinus Martyr in expoſitione Fidei tom. 2. mag. Bibliot. vet. Patrum. Irenæus c. 18. & 20. Tertullianus de carne Chriſti c. 5, & lib. 5. contra Marcionem c. 9. Clemens Alexand. orat. exhortatoria ad Gentes. Origenes tract. 33. in Matth. S. Cyprianus de Idolorum vanitate. Felix Papa ep. ad Maximum Epiſc. Alexandrinum. Eutychianus Papa ep. ad Ioannem, & Epiſcopos Bæticæ. Caius Papa epiſt. ad Felicem Epiſcopum. Lactan. lib. 4. Inſtit. c. 8. & 13. Euſebius Cæſar. lib. 4. de demonſtr. Euang. c. 10. & 13. Iulius Papa ep. ad Proſdocium. S. Athan. ſerm. 4. contra Arianos. Nazian. orat. 31. in illud dictum, Cum conſumaſſet hos ſermones, & orat. 35. quæ eſt orat. 1. de Filio, & 3. de Theologia. S. Damaſus in profeſſione Fidei, quam ſcripſit ad Paulinum Epiſcopum Theſſalon. S. Epiphanius in Ancorato. S. Ambr. lib. 1. de Fid. cap. 6. S. Hieron. ad c. 3. ad Galat. & ad cap. 2. ad Titum. S. Auguſt. in Enchir. ad Laurentium c. 35. & ſerm. 58. in Ioan. de verbis Domini. S. Chryſoſt. hom. de Cruce, & hom. 11. in Marcum. S. Maximus hom. 1. de Epiphania Domini. Proclus Conſtantinop. Epiſc. in ep. de Fide ad Armenos tom. 5. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 1. Cyrill. Alex. lib. 11. in Ioan. c. 21. & in ep. ad Neſtorium. Iſidor. Peluſiota lib. 3. ep. 130. tom. 5. mag. Bibliot. vet. Patr. p. 2. Cæſarius Arelatenſis hom. 5. de Paſcha, tom. 5. mag. Bibliot. veterum Patrum p. 3. Vigilius Tridentinus lib. 4. contra Eutychetem tom. 5. mag. Bibliot. veterum Patrum 3. p. Boetius lib. de duabus in Chriſto naturis, & vna perſona. Hormiſda ep. 76. ad Iuſtinum Imperatorem. Caſſiodor. ad Pſal. 2. in concluſione, ad Pſal. 3. & 8. Ioannes II. Papa ep. ad Auienum, Liberium, &c. de duabus in Chriſto naturis. S. Greg. lib. 18. in Iob c. 27. Magiſt. in 3. diſt. 1. 2. & ſeqq. S. Tho. 3. p. q. 16. ar. 5. S. Bonau. in 3. diſt. 1. 2. & ſeqq. Scot. in 3. diſt. 1. & deinceps. Bellarm. tom. 1. controu. lib. 3. de Incarnat.

QVÆRITVR II.

Vtrum vnio Verbi Incarnati facta ſit in ſuppoſito, hypoſtaſi, ſeu perſona.

AD intelligendum quod quæritur, Animaduertendum eſt, ſuppoſiti nomine [a] ac hypoſtaſis intelligi quodlibet ſubſtantię indiuiduum completum, atque perfectum, in quo eſt primò conſiderare eſſentiam, ſeu naturam quatenus tantum ea includit, quæ ipſius conceptum eſſentialem ingrediuntur, quale eſt genus, & differentia metaphyſicè ſi loquamur; vel materia, & forma, ſi rei eſſentia phyſicè conſideretur in ijs quæ materia, & forma conſtant.

Secundo loco in rebus creatis conſideratur exiſtentia, quæ eſt modus [b] per quem res actù in ſe ipſa ita eſt, vt habeat proprium eſſe, ſeu exiſtere; quod cum accipiant res ab efficienti cauſa per quam educuntur de potentia ad actũ, exiſtentiam quidam explicant per hoc, quod eam dicant eſſe id quo vnaquæque res ita eſt, vt ſit extra propriam cauſam.

Verum hic non eſt vniuerſaliſsimus exiſtentiæ conceptus, cum diuinæ non conueniat exiſtentiæ, cuius eſſentia eſt eſſe [c], ſeu exiſtere.

Melius

[a] Boet. in lib. de duabus naturis. Magiſt. in 3. diſt. 5. S. Tho. 1. p. q. 29. ar. 1. & 3. p. q. 2. ar. 2. & 3. & q. 16. ar. 12. ad 2. Bellarm. tom. 1. controu. lib. 2. de Chriſto c. 4. & 5.

[b] Nos ſupra Tract. 1. de Deo vno c. 1.

[c] Exodi 3. Sap. 13. Ioan. 8. S. Dionyſ. c. 5. de diu. nom. S. Athan. orat. contra Idola. S. Hilar. lib. 1. 3. 6. & 12. de Trinit. S. Baſil. epiſt. 141. ad Cæſarianos. Nazian. or. 42. & 49. Cyrill. Hieroſol. catecheſi 6. S. Ambroſ. lib. 10. in cap. 22. Lucæ. Didymus Alex. enarrat. in ep. 1. Ioan. c. 3. tom. 4. mag. Bibliot. veterum Patrum. S. Hieron. in c. 3. ad Epheſ. & ep. ad Damaſum, Quoniam vetuſto. Chryſoſt. ſerm. de S. Trinit. S. Auguſt. tract. de eo quod dictũ eſt a Deo ad Moyſen, Ego ſum qui ſum, & lib. 2. confeſſ. cap. 11. S. Remigius Epiſcop. Rhemenſis explanat. in c. 4. ep. ad Rom. tom. 5. mag. Bibliot. veterum Patrum p. 3. S. Leo ep. 93. decret. c. 5. & 6. Zacharias Epiſc. Mytilenenſis de Mundi creatione contra Philoſophos ante medium, tom. 6. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 1. Anaſtaſij Patriarchæ Antiocheni, & Cyrilli Alexand. compendiaria orthodoxæ Fidei explicatio, tom. 6. ma-

Melius igitur exiſtentia dicitur id, quo vnaquæque res ſimpliciter, & abſolutè eſt, quod primò Diuinæ conuenit exiſtentiæ, quæ in eſſentiali Dei conceptu includitur. Et ab hoc modo qui exiſtentia eſt, non habent rerum naturæ, ſeu eſſentiæ vt ſint vltimò terminatæ, niſi ad illas exiſtentes accedat ſubſiſtentia, quæ eſt modus tertio loco conſiderandus, ſecundum quem res ita ſubſiſtunt, terminatæ, ac indiuiduæ ſunt, vt non poſsint in alio exiſtere ſi non ſint partes, ſed naturæ integræ.

Totius namque naturæ exiſtenti adueniens ſubſiſtentia, illam incommunicabilem [a] reddit.

Quarè in rebus ex materia, & forma compoſitis vnica tantum pars quantumuis ſubſiſtens, non eſt hypoſtaſis [b], ſuppoſitum, ſeu perſona, quæ tria in rationali, ſeu intelligenti natura inter ſe nomine [c] tantum differunt.

Hypoſtaſis enim, ſuppoſitum, ſeu perſona formaliter, & vltimò ſunt ab ipſa totius ſubſiſtentia [d], cuius concretum in rebus ratione, ſeu intellectu carentibus ſuppoſitum ſemper quidem dicitur, hypoſtaſis non tam frequenter, licet vis nominum ſi perpendatur, exiguam, imò nullam ſit in his vocibus reperire differentiam, quam vſus apud latinos Theologos, ſi qua eſt differentia, fecit, qui hypoſtaſeos nomen quod

G 2 Græcum

gnę Bibliotecæ veterum Patrum p. 2.
Boet lib. de hebdom. cap. 1.
S. Greg. Mag. lib. 16. Moral. cap. mihi 16.
Iſidor. li. 7. etym. c. 1.
Beda ad cap. 8. Ioan.
S. Damaſc. lib. 1. orth. Fidei cap. 2.
S. Anſel. in Monolog. c. 4. & in Proſol. c. 14.
S. Bruno Epiſc. Herbipolenſis commentario in Symb. S. Athanaſij verſ. 4. §. Confundere eſt cõmiſcere, tom. 11. mag. Bibliot. vet. Patrum.
Joannes Cypariſsiotus dec. 5. de propr. diuin. nom. c. 5. decade 8. de infinit. Dei in creationibus cap. 10. tom. 11. magnæ Bibliot. vet. Patrum.
S. Bern. lib. 5. de conſid. ad Eugenium c. 6.
Magiſt. in 1. diſt. 8. & in 2. diſt. 37.
S. Tho. p. 1. q. 1. ar. 3. & ſeqq.
Bellarm. tom. 4. controu. lib. 4. de amiſs. gratiæ, & ſtatu peccati cap. 16.
Nos ſupra Tract. 1. de Deo vno cap. 1.

a S. Tho. p. 1. q. 29. ar. 1. & 3. p. q. 3. ar. 1. in 2. argum. Scot. in 3. diſt. 1. q. 1. diſt. 2. q. 2. & diſt. 5. q. 2.

b S. Tho. 1. p. q. 29. ar. 1. ad 5. & 3. p. q. 2. ar. 2. ad 3. & ar. 3. ad 2. S. Bonau. in 3. diſt. 5. ar. 2. q. 2.

c S. Tho. 1. p. q. 29. ar. 1. & 2. & q. 39. ar. 1. Bellarm. lib. 2. de Chriſto cap. 4.

d S. Anſel. lib. 2. cur Deus Homo c. 9. S. Tho. 3. p. q. 2. ar. 2. ar. 3. ad 2. & q. 19. ar. 1. ad 4.

Græcum eſt, frequentius pro perſona ſupponunt; cum tamen perſonæ [a] nomen pro indiuiduo completo, hypoſtaſi, ſeu ſuppoſito intelligentis, vel rationalis naturæ ſumatur ſemper. Diuinæ autem perſonæ relationibus quæ ſunt perſonales proprietates conſtituuntur [b], iuxta ea quæ diximus Tractatu 2. qui eſt de ſacroſancto Indiuiduæ Trinitatis Myſterio, cap. 3. q. 1.

His poſitis,

Quæſito Reſpondetur, dicendum. Vnio incarnati Verbi in hypoſtaſi, ſuppoſito, ſeu perſona [c] facta eſt.

Proba-

[a] Boetius in lib. de duabus naturis. Magiſt. in 3. diſt. 5. S. Tho. 1. p. q. 29. ar. 1. & 3. p. q. 2. ar. 2. & 3. S. Bonau. in 3. diſt. 5. ar. 2. q. 2. Scot. in 3. diſt. 5. q. 2. Bellar. lib. 2. de Chriſto c. 4. & 5. & lib. 3. de Incarnat. cap. 8. tom. 1. controu.

[b] Conc. Tolet. 11. cap. 1. Conc. Later. ſub Innocent. III. c. Firm. & cap. Dam. de ſum. Trin. & Fid cath. Conc. Flor. ſub Eugenio IV. ſeſſ. 25. S. Athan. con. Anom. S. Baſil. lib. 2. cont. Eunom. Nazian. orat. 5. de Theologia, 25. & 37. S. Aug. ſerm. 1. & 6. in feſto SS. Trin. S. Cyrill. Alex. lib. 7. theſ. c. 1. & lib. 2. de Trin. Boet. lib. 1. de Trin. c. 12. S. Damaſc. lib. 1. orth. Fid. c. 10. & lib. 3. orth. Fid. cap. 3. & 5. S. Bernar. lib. 5. de conſid. cap. 7. & 8. S. Tho. p. 1. q. 28. ar. 3. q. 29. ar. 4. q. 30. ar. 2. q. 32. ar. 3. q. 36. ar. 4. q. 40. ar. 2. q. 41. ar. 6. & 3 p. q. 3. ar. 3. Bellarm. lib. 2. de Chriſto cap. 15.

[c] Matth. 16. Lucæ 1. Ioan. 1. 1. Cor. 8. Ad Galat. 4. 1. Ioan. 2. & 4. Symb. Apoſt. Symbolum Eccleſiæ. Symb. S. Athanaſij. Conc. Nicænum, & Conſtantinop. in Symb. Concil. Epheſ. 1. p. c. 8. & 26. in ep. ad Neſtorium, & can. 2. 3. & 4. Conc. Chalcedonenſe in Symb. & act. 1. & 5. Quinta Synodus gener. can. 4. & 5. Sexta Synod. act. 4. & 17. Conc. Later. ſub Innocet. III. cap. Firm. Conc. Florent. in decreto Eugenij IV. pro Armenis. Conc. Tolet. 1. in aſſert. Fidei. Conc. Hiſpal. 2. c. 13. Conc. Tolet. 4. & 6. c. 1. Conc. Tolet 14. c. 8. & 10. Conc. Arelat. 4. in confeſs. Fidei. Conc. Vuormatienſe in confeſs. Fidei. Catechiſmus Romanus in explicat. 2. & 3. art. Symb. Apoſt. S. Ignatius ep. ad Trallianos, & ep. ad Smyrnenſes tom. 1. mag. Bibliot. veterum Patrum. S. Dionyſ. ep. 3. & 4. ad Caium. S. Martialis Lemouicenſis Epiſcopus ep. ad Burdegalenſes c. 2. & 10. tom. 1. magnæ Bibliot. veterum Patrum. Iuſtinus Martyr in expoſit. Fidei tom. 1. mag. Bibliot. vet. Patrum. S. Irenæus lib. 3. c. 17. 18. 20. & 21. Tertull. de carne Chriſti c. 5. & lib. 5. con. Marcionem c. 9. Clemens Alex. orat. exhortatoria ad Gentes. S. Hippol. Epiſc. Portuenſis ad Pſal. 2. tom. 3. mag. Bibliot. vet. Patrum. Origen. tract. 33. in Matth. & lib. 2. in Iob. S. Cyprian. lib. de vanit. Idolorum. Felix Papa in ep. ad Maximum Epiſcopum, & Clericos Alexandriæ. Eutychianus Papa ep. ad Ioannem, & Epiſcopos Bæticæ. Caius Papa ep. ad Felicem Epiſcopum. Euſeb. Cæſar. lib. 4 de demonſtr. Euang. c. 10. & 13. S. Athan. in orat. 4. contra Arianos, & in ep. ad Epictetum. S. Hilar. lib. 9. de Trin. Cyrill. Hieroſol. catecheſi 4. de generat. Filij. S. Baſil. ep. 65. ad Sozopolitanos, & in Liturgia. S. Epiphan. in Ancorato. Nazian. ep. 1. ad Chelidonium & orat. 31. & 35. S. Ambroſ. in lib. de Incarnat Domin. ſacram. c. 7. & lib. 2. de Fide c. 4. Nyſſen. orat. 13. in Cant. Theophilus Alex. ep. 2. Paſchali tom. 4. mag. Bibliot. veterum Pa-

Probatur. In eo vnio Verbi Incarnati facta dicitur, in quo ſunt vnum natura humana, atque diuina.

Sed natura humana, atque diuina poſt vnionem, perfectam retinentes diſtinctionem, ſunt vnum ratione ſuppoſiti, hypoſtaſeos, ſeu perſonæ.

Vnio igitur Incarnati Verbi facta eſt in ſuppoſito, hypoſtaſi, ſeu perſona.

OBIICIES PRIMO.

SI vnio naturæ humanæ, atque diuinæ in Chriſto Dominò facta eſſet in ſuppoſito, hypoſtaſi, ſeu perſona, ex humana, atque diuina natura perſona Verbi poſt vnionem diceretur compoſita.

Verum perſona Verbi cum ſit Deus, eſt ſimplex [a] omninò, & actus purus.

Non

trum. S. Hieron. ep. 150. ad Hedibiã q. 9. Chryſoſt. hom. de Cruce, & homil. 11. in Marcum. S. Auguſt. lib. 13. de Trinit c. 17. & tract. 27. in Ioan. S. Maximus Taurinenſis hom. 1. de Epiphania Domini. S. Cyrill. Alex. in ep. ad Neſtoriũ quæ habetur in Conc. Epheſ. 1. p. c. 8. ep. 30. ad Eulogium Presbyterum, & lib. de recta in Chriſtũ Fide ad Theodoſium. Theod. dialog. 2. & 3. Vincentius Lyrinenſis adu. hæret. c. 19. & ſeqq. tom. 5. mag. Bibliot. vet. Patr. p. 2. Iſidor. Peluſiota lib. 1 ep. 102. & lib. 3. ep. 130. tom. 5. mag. Bibliot. vet. Patrũ p. 2. Petr. Chryſol. ſer. 63. S. Leo ep. 10. ad Flauianum, tract. contra Eutychetem, & alios hæreticos, ſerm. 1. de natiu. Domini c. 2. & ſerm. 3. de Paſsione Domini c. 1. S. Cæſarius Arelat. hom. 5. de Paſcha tom. 5. mag. Bibliot. vet. Patrum 3. p. S. Fulgentius de Fide ad Petrum c. 2. & lib. 11 ad Traſimundum c. 7. & 20. Boetius lib. de duabus in Chriſto naturis, & vna perſona. Caſſiodor. ad Pſal. 3. & 8. Ioannes II. Papa ep. ad Auienum, Tiberium &c. de duabus in Chriſto naturis. S. Greg. lib. 18. Moral. c. 36. Iſidor. lib. 7. originum c. 2. Agathò Papa ep. ad Conſtantinum, Heraclium, & Tiberium Auguſtos. Beda ad c. 2. & 5. Lucæ. Damaſc. lib. 3. orthod. Fid. cap. 2. 3. 4. & 6. Leo IX. ep. ad Petrum Antiochenum. S. Anſelm. lib. 2. cur Deus Homo. S. Bernar. lib. 2. de natali Domini, & ſerm. de B. Maria. Mag. in 3. diſt. 1. 2. & ſeqq. S. Tho. 3. p. q. 2. ar. 2. & 3. S. Bon. in 3. diſt. 1. 2. 3. & deinceps. Scot. in 3. diſt. 1. 2. 3. & ſeqq. Bellar. tom. 1. controu. lib. 3. de Incarnatione per totum.

[a] Ioan. 1. & 5. Conc. Epheſ. 1. p. c. 8. circa medium, & c. 26. & 3. p. c. 1. in declaratione quinti Anathematiſmi, & in defenſione Cyrilli. Conc. Later. ſub Innoc. III. c. Firm. & cap. Dam. de ſum. Trinit. & Fid. cath. S. Dionyſ. c. 5. de diu. nom. Origenes lib. 1. de Principijs. Euſeb. Cæſar. lib. 4. de demonſtr. Euang. c. 13. S. Athan. in decretis Nicænæ Fidei contra Arium, orat. contra Idola, & ſerm. 4. contra Arianos. S. Baſil. lib. 1. & 2. con-

Non igitur poteſt Incarnati Verbi vnio facta eſſe in ſuppoſito, hypoſtaſi, ſeu perſona.

Reſpondetur, perſonam Verbi poſt vnionem a ſancto Thoma [a] ex Patribus [b] dici compoſitam, non quia ex pluribus fiat naturis; verum ex eo quod poſt vnionem Verbum ſeu perſona Verbi in duabus ſit ſubſiſtens naturis, vt ſæpius diximus.

OBII-

tra Eunom. & hom. de Fide. Nazian. orat. 34. 35. 45. & 49. ſeu lib. de Fide, & epiſt. 1. ad Chelidonium. Nyſſen. orat. 1. in ea verba, Faciamus Hominem, &c. S. Chryſoſt. hom. 1. in expoſit. Symb. Apoſt. & ſerm. de S. Trin. S. Aug. lib. 5. de Trin. cap. 11. & lib. 6. & 7. per totum. Cyrill. Alex. lib. 1. in Ioan. c. 9. ep. ad Caloſyrium. lib. 7. theſau. c. 1. lib. 2. de Trin. & in ep. ad Neſtoriũ, quę lecta fuit in Cõc. Epheſ. p. 2. act. 1. S. Leo epiſt. 93. decret. ad Turrib. c. 5. S. Damaſc. lib. 5. orth. Fid. c. 2. 4. 7. & 10. S. Bernar. ſerm. 6. ſuper Cant. Magiſt. in 1. diſt. 8. S. Tho. 1. p. q. 2. ar. 1. & 3. q. 3. ar. 2. q. 11. ar. 3. & 3. p. q. 2. ar. 4. & q. 6. ar. 6. ad 2.

[a] 3. p. q. 2. ar. 4. [b] Conc. Epheſ. p. 1. c. 8. & 26. & 2. p. act. 1. Quinta Synodus gen. collat. 8. can. 4. & 7. Sexta Synodus act. 4. 11. & 13. Conc. Later. ſub Innoc. III. cap. Firm. Conc. Later. ſub Martino I. conſult. 4. & conſult. 5. can. 6. 8. & 17. S. Dionyſ. cap. 1. de diu. nom. ante medium, c. 3. de Eccleſ. hierar. p. 3. circa finem, & ep. 4. ad Caium. Iuſtinus lib. de vera Fidei expoſitione circa finem. Tertull. de carne Chriſti. Athan. orat. Quod vnus ſit Chriſtus, & in Symbolo. S. Hilar. lib. 2. de Trinit. circa fin. & lib. 9. non longè ab initio. S. Baſil. lib. 2. contra Eunom. circa finem. Nazian. orat. 24. non longè a principio, orat. 31. 35. & 42. & epiſt. 1. ad Chelidonium. S. Epiphan. in Ancorato. S. Chryſoſt. hom. 10. in Ioan. S. Auguſt. epiſt. 3. ad Voluſianum, lib. 1. de Trinit. c. 17. lib. 4. c. 13. lib. 13. cap. 17. tract. 78. in Ioan. & ſerm. 198. de tempore. S. Cyrill. epiſt. ad Neſtorium quæ habetur in Conc. Epheſ. p. 1. cap. 8. & lecta fuit 2. p. act. 1. & de recta fide ad Reginas commentario 1. cap. Quod Ieſus Chriſtus vnus ſit Dei Filius, & Dominus. Flauianus Conſtantinopolitanus ad Theodoſium Imperatorem de Fide, habetur in Conc. Chalcedon. p. 1. c. 5. Vincentius Lyrinenſis adu. hæreſes cap. 19. Ioannes Maxentius lib. 2. Dialogi cap. 2. tom. 6. mag. Bibliotecæ veterum Patrum p. 1. S. Leo ep. 11. ad Iulianum Epiſcopum Coenſem. Caſsiodorus ad Pſal. 2. in Concluſ. Petrus Damianus de Incarnatione & gratia c. 3. tom. 6. mag. Bibliot. veterum Patrum p. 1. S. Gregor. hom. 38. in Euang. & lib. 18. in Iob cap. 27. Anaſtaſius Epiſcopus Antiochenus lib. 3. de rectis veræ Fidei dogmatibus de diuina diſpenſatione Incarnationis, & lib. 4. de paſsione, & impaſsibilitate Chriſti tom. 6. mag. Bibliotecæ veterum Patrum p. 1. S. Sophronius Epiſcopus Hieroſol. in epiſt. quæ habetur in ſexta Synodo gener. act. 11. Agatho Papa in epiſt. ad Conſtantinum, Heraclium, & Tiberium Auguſtos. Damaſc. lib. 3. orth. Fid. c. 3. 4. 5. & 7. Magiſt. in 3. diſt. 6. S. Bonau. in 3. diſt. 6. ar. 1. q. 2. Scot. in 3. diſt. 6. q. 3.

OBIICIES SECVNDO.

SI Verbi Incarnati vnio in perſona facta fuiſſet, illius ſubiectum fuiſſet idem Verbum. In eo enim, in quo aliquid fit, recipitur.

At in perſona Verbi naturarum dicitur facta vnio.

Ergò & in Verbo recepta conſequenter dici debet.

In Verbo autem qui eſt Deus, tanquam in ſubiecto aliquid recipi, eſt contra [a] naturam actus puri per eſſentiam exiſtentis.

Non igitur in perſona Verbi naturarum eſt facta vnio, humanæ nempè, atque diuinæ.

Reſpondetur. Incarnati Verbi vnio in perſona facta dicitur, non quia illius ſubiectum ſit Verbi perſona; ſed terminus [b].

Subiectum namque illius nexus qui vnio dicitur, natura humana [c] eſt, quæ ad ſubſiſtendum

[a] Num. 13. Pſal. 101. Malach. 3. 1. ad Timot. 6. Iacobi 1. Conc.Epheſ. 1.p.c.8. Conc. Arelat. 4. in confeſs. Fid. Conc. Later. ſub Innocent.III.cap.Firm. S. Ignatius epiſt. ad Epheſ. tom. 1. mag. Bibliot. vet.Patrum. S.Dionyſ.c.9.de diu. nom. Euſeb. Cæſar. lib. 4. de demonſtr. Euang. cap. 13. S.Athan. orat. 2.& 4. contra Arianos, & in ep. ad Epictetum. S.Hilar.lib.9.de Trin. S. Baſil. lib. 1. & 2. cont.Eunom.& hom. in cap.1. Ioan. S. Ambr. lib. 1. de fide ad Gratianum c.9. & lib. 1. de Incarnat. Domin.ſacram.c.6. Nyſſen.ep.adu. Apollinarem. S. Epiph. in Ancorat. Nazian. orat. 31. & 35.& ep.1.ad Chelidonium. Chryſoſt.in c.1.Ioan. S.Auguſt. lib.83.qq.q.73. lib.1.de Trin.c.1. lib.5.c.2.& 5. lib.1. de natura boni c.1. & 10. lib. 3.contra Maximinum c.12. & ep.57. ad Dardanum q.1. Cyrill.Alex.lib.2.de Trin. lib.1.theſau.c.2.& 9. de recta Fid.ad Reginas comment.1. cap- Quod Chriſti mors ſit ſalutaris, & ep.ad Neſtoriũ quæ lecta fuit in Conc.Epheſ.p.1.act.1. Theodor.dial.1. qui dicitur Immutabilis. Vincentis Lyrinen.adu.hæreſes c.19.& ſeqq. S.Leo ſerm.17.de Paſs. & ſerm.1.de Natiuit.c.2. S.Fulgent.lib.3.ad Traſimundum c.9. Caſsiodorus ad Pſal.8. S.Greg.lib.12. Mor.c.15. lib. 18.c.27.& hom.25. in Euang. S.Sophronius Epiſc.Hieroſol.ſerm.de Natali Domini tom.7. mag.Bibliotecæ vet.Patrum. Beda ad c.2.Lucæ. Damaſc.lib.3. orth.Fid.c.23. & ſeqq. S.Anſel.ad c.15.1.ad Cor. Mag.in 3 diſt.6. S.Tho.3.p.q.2.ar.6.ad 1. Bellar.tom.1.controu.lib.3.de Incarnat.c.4.

[b] S.Tho.3.p.q.2. ar.1.2.7.& 8. q.3.ar.1. & ſeqq. q.4.ar.3. S.Bonau.in 3.diſt.1.ar.1. q.2. diſt.5. ar.1. q.1. & diſt.6.ar.2.q.1. Scot. in 3. diſt.1. q.1. & 5. & diſt.5.q.2.

[c] S.Tho.3.p.q.2.ar.7.q.4.ar.1.& ſeqq. Bellar.tom.1.controu.lib.3.de Incarnat.c.4.

dum ſubſiſtentia Verbi aſſumitur.

Nec obſtat ſi dicas, deberi etiam in termino vnionem recipi, ſi ex ſubiecto, & termino vnum quid perfectè vnum fieri debet.

Sed vnione hac vnus eſt Chriſtus, qui eſt perfectè vnus.

Neceſſe igitur eſt in perſona Verbi receptam eſſe hypoſtaticam vnionem.

Reſpondetur enim, adhoc vt ex duobus vnum fiat, aut ſit, ſatis eſt ſi vnio in altero extremorum recipiatur, & ad aliud terminetur.

QVAERITVR III.

Vtrum ſit facta aliqua vnio Animæ, & Corporis in Chriſto.

NAturam [a] humanam, corpus nempè atque Animam cum ſumpſerit Verbum;

Quærendum eſt, an præter admirabilem illam vnionem qua caro, & anima fuerunt Verbo vnita, aliam ha-

buerint

[a] Iſa. 7. Matth. 1. Lucæ 1. 2. & 24. Ioan. 1. ad Rom. 1. Ad Galat. 4. Ad Philip. 2. 1. Timot. 2. Hebr. 2. 1. Petri 3. & 4. 1. Ioan. 4. & 5. Symb. Apoſtolorum. Symbolum Eccleſiæ. Symb. S. Athanaſij. Conc. Nicænū, Conſtantinop. Epheſ. & Chalcedon. in Symb. Conc. Later. ſub Innocent. III. c. Firm. Conc. Trid. ſeſſ. 3. in decreto de Symb. Fidei, ſeſſ. 6. c. 2. & ſeſſ. 13. cap. 1. & 3. Catechiſmus Romanus in procemio, & in expoſit. art. 2. 3. & 4. Symboli Apoſt. S. Ignatius ep. ad Trallianos, & ep. ad Smyrnenſes. Iuſtinus Martyr dialogo cum Triphone. Irenæus lib. 5. c. 1. Origen. lib. 1. de Principijs, & tract. 33. in Matth. Greg. Thaumaturgus in explicat. Fidei 1. & 2. orat. in Epiph. & ſerm. 1. 2. & 3. de Anunciat. Virginis, tom. 3. mag. Bibliot vet. Patrum. Euſeb. Cæſar. lib. 4. de demonſtr. Euang. c. 10. & 13. S. Athan. orat. 4. cont. Arianos, & ep. ad Epictetum cont. hæreticos. Cyrill. Hieroſol. catecheſi 13. Illuminatorum. S. Baſil. in ep. ad Amphilochium. Nazian. orat. 31. & 35. quæ eſt 1. de Filio, & 3. de Theolog. Epiph. in Ancorato. Amphilochius Epiſc. Iconij orat. in illud, Pater maior me eſt, orat. adu. Arianos, & orat. in illud, Si poſsibile eſt tranſeat à me calix iſte, tom. 4. mag Bibliot. veterum Patrum. Nyſſen. hom. 13. in Cant. Theophilus Alex. ep. 1. 2. & ſeqq. Paſch. tom. 4. mag. Bibliot. vet. Patr. Chryſoſt. hom. de Cruce, & hom. 11. in Marcum. Proclus Conſtantinop. ep. ad Armenos, & de Ieſu Chriſti natiuit. tom. 5. mag. Bibliot. veterum Patrum p. 1. Cyrill. Alex. ep. ad Neſtor. quæ le-

buerint naturalem vnionem, per quam antequam intelligantur corpus & anima vnita Verbo, inter ſe iuncta dicerentur ad integram conſtituendam humanitatem, quæ à Verbo aſſumpta, integer eſſet Homo.

Quæſito Reſpondetur, dicendum. Inter corpus & animam diſtinctum ab vnione hypoſtatica reperiri nexum [a], quo anima & corpus ordine naturæ prius intelliguntur vnita, quàm à Verbo aſſumpta.

Probatur. Corpus & Anima abſque naturali vnione ac nexu non ſunt neque hic Homo, neque hæc humanitas.

Neceſsè namque eſt naturæ partes vniantur ad hoc, vt ex illis vna fiat natura.

Sed quam aſſumpſit Verbum natura humana verè vna fuit.

Neceſsè igitur eſt in naturæ humanæ partibus naturæ ordine corporis, & animæ præceſſiſſe vnionem antequam natura humana aſſumi, vel aſſumpta intelligeretur.

Quod confirmatur ex eo quod cum in triduo mortis anima, & corpus Verbo fuerint

cta fuit in Cõc. Epheſ. p. 2. act. 1. & lib. 11. in Ioan. cap. 21. Theod. dialog. 2. & 3. Iſidor. Peluſiota lib. 3 ep. 130. tom. 5. mag. Bibliot. vet. Patr. p. 2. Petrus Diaconus de Incarn. Domini c. 2. tom. 6. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 1. Damaſc. lib. 3. orth. Fid. c. 2. 3. 4. & ſeqq. S. Bonau. in 3. diſt. 5. ar. 2 q. 1. & 2. Scot. in 3. diſt. 2. q. 2. & diſt. 5. q. 1. Bellarm. tom. 1. controu. lib. 3. de Incar.

[a] Conc. Epheſ. p. 1. cap. 2. 3. & 8. Conc. Chalcedonenſe act. 1. & 5. Sexta Synodus gen. act. 11. in ep. Sophron. & act. 13. c. 4. Conc. Later. ſub Innocet. III. cap. Firm. Conc. Trid. ſeſſ. 13. cap. 3. Canit Eccleſia in feſto Circũciſionis Domini In 1. Antiphona ad Laudes. Catechiſmus Romanus in explicat art. 3. Symbol. Apoſt. Alexand. III. c. Cum Chriſtus, de hæret.

S. Leo tract. con. Eutychetem, & alios hæreticos, & ep. 97. ad Leonem Auguſt. c. 11. in fine. S. Athan. in Symbolo. S. Hilar. lib. 10. de Trinit. poſt medium. S. Hieron. in expoſit. Symboli ad Damaſum Papam. S. Auguſt. tract. 47. in Ioan. lib. 1. de Trinit. c. 7. & 13. lib. 13. cap. 17. & 19. in Enchir. cap. 35. 36. & 38. ep. 3. & lib. de Fide ad Petrum c. 17. S. Cyrill. Alex. ep. 8. ad Neſtorium, ep. ad Monachos Aegypti, & de recta in Chriſtum Fide ad Theodoſium Imper. Theodor. dial. 2. Inconfuſus. S. Sophronius Epiſc. Hieroſol. in ep. Synodica quæ habetur act. 11. Concilij 6. gen. S. Damaſc. lib. 3. orth. Fid. c. 3. 4. 5. 6. 7. 11. & 27. Magiſt. in 3. diſt. 2. 5. & 6. S. Tho. 3. p. q. 2. ar. 5. & q. 50. art. 4. ad 1. S. Bonau in 3. diſt. 2. diſt. 5. ar. 2. q. 2. & diſt. 6. Scot. in 3. diſt. 2. q. 2. & diſt. 6. q. 3.

vnita [a], non tamen viuebat per animam corpus.

Vt igitur viuens corpus aſſumptum intelligatur, neceſsè eſt inter corpus, & animam naturæ ſaltem ordine præceſsiſſe corporis, & animæ naturalem nexum, concipiamus.

OBIICIES PRIMO.

Animatum rationali anima corpus eſt hic Homo, humanitatis abſolutum concretum; & per conſequens naturæ rationalis indiuiduum completum, hypoſtaſis, ſuppoſitum, ſeu perſona, quæ cum prius naturæ ordine intelligatur quàm aſſumpta; in Chriſto erunt duæ hypoſtaſes, ſeu perſonæ, humana ſcilicet quæ eſt hoc indiuiduum naturæ rationalis abſolutum concretum; & hypoſtaſis Verbi: atque ita

a Symbolum Apoſt. Symbolum Eccleſiæ, Symb. Athanaſij. Conc. Epheſ. in Symbolo circa medium. Concil. Tolet. 11. in confeſs. Fid. Catechiſmus Romanus in explicat. art. 5. Symb. Apoſt. S. Ignatius epiſt. ad Trallianos. Irenæus lib. 5. c. 31. Tertull. lib. de Anima cap. 55. Origenes hom. 15. in Gen. & ad cap. 5. ep. ad Rom. S. Cyprian. de Cardinalibus Chriſti operibus. Euſeb. Cæſar. lib. 4. demonſtrat. Euangel. cap. 12. & lib. 10. c. 8. & lib. 1. Eccleſ. hiſtor. cap. 13. S. Athan. in epiſt. ad Epictetum, lib. de Incarnat. Chriſti, in Reſcripto ad Liberium Papam, & homil. de ſemente. S. Hilarius lib. 10. de Trin. & ad Pſal. 53. Cyrill. Hieroſol. catecheſi 4. Illuminatorum, & 14. S. Baſil. hom. in Pſal. 44. & 48. Nazian. orat. 35. quæ eſt 3. de Theologia. S. Epiphan. hæreſi 69. contra Arianos. Nyſſen. orat. 1. de Reſurrect. S. Ambr. de myſterio Paſchæ cap. 4. Prudentius in Apotheoſi contra Ebionem. S. Hieron. ad Pſal. 15. Theophilus Alexandr. ep. 1. Paſchali. Chryſoſt. demoſtrat. adu. Gentiles, quod Chriſtus ſit Deus, & hom. 4. in Marcum. S. Aug. tract. 47. in Ioan. lib. contra Felicianum c. 14. ſerm. 3. de Aſcenſ. ep. 57. ad Dardanum, & ep. 99. ad Euodium. Titus Boſtrenſis ad c. 23. Lucæ tom. 4. mag. Bibliot. veterum Patrum. Cyrill. Alex. ad Theodoſium Imperatorem de recta in Deum Fide. Vigilius Tridentinus lib. 2. contra Eutychetem tom. 5. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 3. S. Leo ſerm. 1. de Aſcenſione. S. Fulgent. lib. 3. ad Traſimundum Regem c. 31. & 34. Symmachus Papa Apolog. adu. Anaſtaſium Imperatorem. S. Greg. hom. 29. in Euang. & lib. 13. Moral. cap. 15. & 16. Beda ad Pſal. 85. S. Damaſc. lib. 3. orth. Fid. c. 27. & 29. & orat. de Fidelibus defunctis. S. Bernat. ſerm. 75. ſuper Cant. Mag. in 3. diſt. 21. S. Tho. 3. p. q. 50. ar. 2. 3. & ſeqq. S. Bonau. in 3. diſt. 21. Scot. in 3. diſt. 2. q. 2. & diſt. 21. Bellarm. tom. 1. controu. lib. 3. de Incarnat. cap. 8. & lib. 4. de Anima Chriſti cap. 6. & ſeqq.

ita in Chriſto eſſent duæ perſonę, quod orthodoxæ fidei repugnat[a].

Non igitur ante aſſumptionem præintelligitur corpori vnita anima, quæ in corpore exiſtens Hominem hunc, ſeu perſonam cõſtituit, quæ eſt naturæ rationalis indiuidua ſubſtantia.

Reſpondetur. Anima[b] in corpore exiſtens animatum facit corpus, quod eſt perſona, ſi anima, & corpus propriã habeant ſubſiſtentiã.

Verum corpus, & anima antequam intelligerentur a Verbo aſſumpta, non habebãt propriam ſubſiſtentiam; & ideò natura humana aſſumpta fuit quæ ante aſſumptionem non erat hic Homo[c], ſed hæc humanitas exiſtens tantum, & non ſubſiſtens.

[a] Matth. 16. Lucæ 1. Ioan. 1. 3. 9. 10. & 20. Ad Rom. 8. & 9. 1. Cor. 8. Ad Philip. 2. Ad Hebr. 1. 2. & ſeqq. 1. Ioan. 1. 2. 3. 4. & 5. Symb. Apoſt. Symbol. Concil. Nicæni, & Conſtantinopolitani. Symb. Athanaſij. Conc. Epheſ. p. 1. c. 8. & can. 2. 3. & 4. & alibi ſæpiſſimè. Conc. Chalcedonenſe in Symbol. & act. 1. & 5. Quinta Synod. gen. can. 4. 5. & 6. Sexta Synod. gener. act. 4. Concil. Later. ſub Innoc. III. cap. Firm. Concil. Florent. ſub Eugenio IV. in decr. Concil. Tolet. 1. in aſſert. Fid. Conc. Hiſpal. 2. cap. 13. Conc. Tolet. 4. & 6. cap. 1. Synodus Lateran. ſub Martino I. conſult. 5. cap. 2. Conc. Arelat. 4. in confeſſ. Fid. Conc. Vvormat. in confeſſ. Fid. Conc. Trid. ſeſſ. 6. Catechiſmus Romanus in explicat. art. 4. Symb. Apoſtol. Felix Papa in epiſt. ad Maximum Epiſcopum Alexandrinum. Eutychianus Papa epiſt. ad Ioannem, & Epiſcopos Bæticæ. Caius Papa ep. ad Felicem Epiſcopum Leo Mag. ep. 10. ad Flauianum, tract. contra Eutychetem, & alios hæreticos, ſerm. 1. de Natiu. cap. 2, ſerm. 3. de Paſſione cap. 1. & ſerm. 17. de Paſſione cap. 1. Hormiſda epiſt. 76. ad Iuſtinum Imperat. Ioannes II. ep. 3. ad Auienum, Liberium, &c. de duabus in Chriſto naturis. Gregor. Mag. lib. 18. Moral. cap. 27. & hom. 25. in Euãg. Agatho Papa ep. ad Conſtantinum, Heraclium, & Tiberium Auguſtos. Adrianus I. epiſt. ad Epiſcopos Galliciæ de errore Eliphandi Epiſc. Toletani. Leo IX. ep. ad Petrum Antiochenſ. Clem. VI. Extrauag. Vnigenitus de pœnit. & remiſſ. Profeſſio Fid. Mardini Aſſyrij Antiocheni Patriarchæ Legatus, quam ſuo, & Patriarchæ ſui nomine profeſſus eſt Romæ ſub Iulio III. anno 1552. tom. 16. magnæ Bibliot. veterum Patrum. Profeſſio Fidei quã Sulaka electus Patriarcha a Neſtorianis ore, ac ſcripto pfeſſus eſt Romę anno 1553. tom. 16. mag. Bibliot. vet. Patrum. Profeſſio Fidei a Græcis facienda iuſſu Greg. XIII. Profeſſio Fidei pro Orientalibus edita iuſſu Clementis VIII. anno 1595.

[b] Ariſt. lib. 2. de Anima tex. 37. S. Tho. 1. p. q. 75. ar. 4. & 3. p. q. 2. ar. 5. & q. 50. art. 4. S. Bonau. in 3. diſt. 5. ar. 2. q. 2.

[c] Felix Papa in ep. ad Maximum Epiſc. Alexand. Magiſt. in 3. diſt. 5. S. Bonau. in 3. diſt. 5. ar. 2. q. 2.

Quod ſi interdum apud probatos Auctores [a] legimus, Hominem a Verbo fuiſſe aſſumptum;

Vel Hominem pro humanitate [b] ſuppoſuiſſe dicendi ſunt, vel Homo aſſumptus dicitur, quia per aſſumptionem factum eſt, vt hæc humanitas vnita in hypoſtaſi Verbo, ſit hic homo.

OBIICIES SECVNDO.

Chriſti corpus & anima antequam intelligantur aſſumpta, & vnita ſunt, & exiſtunt. At non in alio.

Ergo per ſe exiſtunt.

Per ſe autem exiſtere, eſt ſubſiſtere, vt docere videtur Sanctus Thomas [c].

Antequam igitur natura humana intelligatur aſſumpta, eſt ſubſiſtens, & per conſequẽs ſuppoſitum, ſeu perſona. Quod ſi dicatur, in Chriſto Domino contra Fidem multiplicantur perſonæ.

Reſpondetur; corpus, & anima Chriſti Domini antequam a Verbo intelligantur aſſumpta,

[a] Pſalm. 64. Concil. Epheſin. p. 1. cap. 26. Anathematiſmo 8. & p. 2. act. 1. Conc. Chalcedonenſe act. 1. Conc. Tolet. 4. cap. 1. Concil. Tolet. 11. in profeſſ. Fidei. Conc. Tolet. 13. c. 8. Concil. Arelat. 4. in confeſſ. Fid. Concil. Vvormatien. in confeſſ. Fid. Iren. li. 3. c. 13. & 20. Origenes tract. 33. in Matth. S. Cypr. de Idolorum vanitate. Felix Papa ep. ad Maximum Epiſcopum Alexandrinum. Euſeb. Cęſar. lib. 4. de de nõſtr. Euang. c. 10. S. Hilar. lib. 9. de Trin. Nazian. ep. 1. ad Chelidonium. S. Epiph. in Ancorat. Hymn. SS. Ambroſij, & Auguſtini. S. Hieron. ad cap. 3. ad Galat. S. Aug. lib. 1. de Trin. cap. 7. lib. de agone Chriſtiano cap. 11. ſerm. 129. & 191. de temp. ep. 102. ad Euodium, in expoſ. Symboli, & c. 15. lib. 1. de prædeſt. Sanctorum. Theodor. dialogo 3. S. Leo epiſt. 11. ad Iulianum Epiſcopum Coenſem contra Eutychianæ impietatis errorem. Boetius lib. de duabus in Chriſto naturis, & vna perſona. Caſſiodorus ad Pſal. 3. Petrus Cluniacenſis lib. 2. contra Iudæos cap. 2. & lib. 5. cap. 1. Magiſt. in 2. diſt. 5. & 6. Scot. in 3. diſt 5. q. 2.

[b] Iulius I. Papa in epiſt. ad Docimum, & epiſt. ad Proſdocium. Ioannes Maxentius Monachus li. 1. Dialogi cap. 12. tom. 6. magnæ Biblior. vet. Patrum p. 1. Magiſt. in 3. diſt. 5. S. Tho. 3. p. q. 4. art. 3.

[c] 3. p. q. 2. ar. 2. ad 3. ar. 3. in 2. arg. & ar. 5. ad primum.

pta, intelligi exiſtentia & non in alio, ſed per ſe, negatiuè [a] tantum, non autem poſitiuè; nã ad poſitiuè per ſe exiſtendum non ſufficit ſola exiſtentia, ſed & ſubſiſtentia requiritur, quæ eſt modus realis quo [b] vltimò cõſtituitur perſona, quæ eſt naturæ rationalis indiuidua ſubſtantia, quæ [c] nec in ſubiecto eſt, nec de ſubiecto dicitur; cum ſit prima ſubſtantia quæ maximè propriè ſubſtantia dicitur.

Quod ſi dicas. Sola anima exiſtens & non ſubſiſtens corpori aduenіens illud facit animatum [d].

Ante aſſumptionem igitur ſi fuiſſet rationalis anima vnita corpori, hic homo fuiſset.

Hoc enim viuens intelligenti anima hic homo eſt, qui eſt perſona [e] intelligentis naturæ indiuidua ſubſtantia.

Reſpondetur. ſi corpus & anima concipiantur vnita etiam cum exiſtentia abſque ſubſiſtentia, faciunt ſubſtantiæ concretum adiectiuo nomine, non abſoluto ſignificatum; quod requiritur ad ſuppoſiti rationem, quod vltimò a ſubſiſtentia [f] terminante naturam conſtituitur.

Quod

[a] S.Thom. 3.p. q.2. art.2.

[b] Anſelm. lib. 2. cur Deus Homo cap. 9. Magiſt. in 3. diſt. 5. & 6. S.Tho. p.1. q.29. ar.1 & 2. & 3.p.q.2. ar.2. & 3. q.3. art.1. in 2. argum. & q.19. art.1. ad 4. S.Bonau. in 3. diſt. 5. ar.2. q.2. Scot. in 3. diſt. 1. q.1. diſt.2. q.2. & diſt. 5. q. 2.

[c] Ariſt. in Anteprædicamentis c. 5. & in Prædicament. c.1. de ſubſtantia, lib.5. Met. c.8. tex. 15. & lib. 7. ſum.2. c.1. tex.7. Auer. in c.1. Ariſt. de ſubſtantia, in cap. 8. lib.5. Met. & in c.1. ſum.2. lib.7. Meth. Alexander Aphrodiſienſis in 5. lib. Meth. cap.14. & 15. & in lib.7. cap. 5. Ammonius Cõment. in cap. 1. Ariſt. de ſubſtantia. Simplicius in tex.39. lib.3. Phyſ. Ariſt. S.Tho. lect. 10. in lib. 5. Meth. Ariſtot. lect. 2. in lib.7. & p.1. q. 29. art.1. & 2.

[d] Ariſt. lib.2. de anima tex.37. S.Tho p.p.q.75.ar.4. 3.p.q.2.art.1. & q.50. art.4.

[e] Odo Epiſcopus Cameracenſis lib.2. Opuſculorum ſacrorum cap. de Perſona, tom.15. mag. Bibliot. vet. Patrum in Supplemento. S.Bonau. in 3. diſt.5. ar.2. q.2.

[f] S.Anſelm. lib. 2. cur Deus Homo cap. 9. Magiſt. in 3. diſt. 5. & 6. S.Thom. p.1. q.29. ar.1. & 2. & 3.p.q.2. art.2. & 3. ad 2. & q.19. art.1. ad 4. S.Bonau. in 3. diſt. 5. art. 2. q.2. Scot. in 3. diſt. 1. q.1. & diſt. 5. q.2. Suarez tom.1. 3.p. q.2. art. 8. ſect. 4. Bellarm. tom. 1. controu. lib.2. de Chriſto cap.15.

Quod ſi vlterius inſtes. Homo, & animal quæ genus & ſpeciem ſignificant, abſoluta ſunt nomina.

Non igitur abſoluto nomine ſignificatur tantum indiuiduum ſubſtantiæ completum.

Reſpondetur; conceſſo Antecedenti, negatur conſequentia, ſi abſolutum nomen ſtrictè ſumatur pro eò ad quod primò ſignificandum impoſitum eſt. ſicut & ſubſtantiæ nomen primò [a] accipitur pro indiuiduo quod per ſe exiſtit, & transfertur deinde ad ſignificandum quicquid ad illius eſsentiam [a] ſpectat. quin etiam transfertur ad ſignificandum cuiuſque rei eſſentiam [a].

[a] Ariſt. in lib. Prædicam. c. 1. de ſubſtantia. lib. 5. Meth. c. 8. tex. 15. & lib. 7. ſum. 2. cap. 1. tex. 7. Ammonius Côment. in cap. 1. Prædicam. Ariſt. de Subſtantia. Simplicius Côment. in tex. 39. lib. 3. Phyſ. Ariſtot. Alexander Aphrodiſ. enar. in lib. 5. Meth. Ariſto. cap. 14. & 15. & enar. in lib. 7. c. 5. Auerroes tract. 2. in Prædicament. Ariſto. ſerm. de Prædicamêto ſubſtantiæ, & Côment. in cap. 8. lib. 5. Met. Ariſto. & in c. 1. ſum. 2. lib. 7. Met. S. Tho. comment. in lib. 5. Met. Ariſt. lect. 10. in lib. 7. lect. 2. & p. 1. q. 29. art. 1. 2. & 3. p. q. 2. art. 6. ad 3. Bellarm. tom. 1. controu. lib. 2. de Chriſto cap. 4.

Quamobrem cum natura diuina, atque humana ſint vnum ſubſiſtens in Chriſto; ſunt vnum vnitate ſuppoſiti, ad quod primò ſignificandum eſt ſubſtantiæ nomen impoſitum; ſicut & abſolutum nomen, quod primò per ſe ſubſiſtens ſignificat.

Quod vt intelligatur magis,

QVÆ-

QVÆRITVR IV.

Vtrum Natura humana Verbo Dei fuerit accidentaliter vnita.

RESpondetur dicendum. Natura humana non fuit Verbo Dei [a] accidentaliter vnita.

Probatur. Ea quæ vniuntur in hypoſtaſi, ſubſiſtentia, ſuppoſito, atque perſona, non accidentaliter vniuntur.

hypo-

[a] Conc. Epheſ. p. 1. c. 8. & can. 2. Concil. Chalcedon. act. 1. & 5. Quinta Synodus gen. collat. 8. can. 3. & 4. Sexta Synodus gen. can. 4. & act. 4. & 17. Conc. Later. ſub Martino I. conſultat. 5. can. 6. & 8. Concil. Hiſpalen. 2. cap. vlt. Conc. Tolet. 6. & 11. in confeſs. Fid. Conc. Vuormat. in confeſs. Fidei. Alexand. III. Papa in ſua Decretali c. Cum Chriſtus, de hæret. Clemens VI. Archiepiſcopo Tarraconen̄ in Extrauag. Vnigenitus, de pœnit. & remſs. Felix Papa in ep. ad Maximum Epiſcopum Alexandrinum. Eutychianus Papa in ep. ad Ioannem, & Epiſcopos Bæticæ. Caius Papa in ep. ad Felicem Epiſcopum. Iulius Papa in ep. ad Proſdocium. S. Athan. in Symbolo. S. Hilar. lib. 9. de Trinit. Nazian. in ep. ad Chelidonium, vel orat. 51. S. Aug. ſerm. 58. in Ioan. de verbis Domini, in Enchir. c. 5. & 36. & lib. 83. qq. q. 73. Vincentius Lyrinenſis adu. hæreſes c. 19. tom. 5. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 2. Cyrill. Alex. in ep. ad Monachos Aegypti, ep. 8. ad Neſtorium, ep. 10. in Apologetico contra Orientales in defenſione 4. Anathematiſmi, & in Apologetico contra Theodoretum. S. Leo ep. 10. ad Flauianum, ep. 11. ad Iulianum, ep. 13. ad Pulcheriam, & ep. 15. ad Epheſinam Synodum 2. Flauianus Conſtantinop. in libello Fidei ad Theodoſium Imperat. & habetur in Conc. Chalcedonenſi act. 1. c. 5. & ep. 1. & 2. ad Leonem Pontificem, quæ habentur inter ep. eiuſdem Leonis poſt 8. Ioannes Caſsianus in 7. lib. de Incarnat. Chriſti contra Neſtorium, tom. 5. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 2. S. Fulgent. contra ſermonem Faſtidioſi Ariani, & de Fid. ad Petrum Diaconum c. 17. Ioannes Maxentius in profeſs. Fid. de Chriſto, in ratione adunationis Verbi Dei ad propriam carnem, & lib. 2. Dialogi cap. 1. & ſeqq. tom. 6. mag. Bibliot. veterum Patrum 1. p. Anaſtaſius Sinaita Patriarcha Antiochenus in lib. viæ dux cap. 1. & 2. §. Quid eſt vnio, & cap. 15. & ſeqq. tom. 6. mag. Bibliot. veterum Patrum p. 1. S. Sophronius Epiſcopus Hieroſol. in epiſt. quæ habetur in 6. Synodo gener. act. 11. Agatho Papa in ep. ad ſextam Synodum, quæ habetur in ead. Synodo act. 4. S. Greg. Mag. lib. 18. Moral. c. 27. Iſidor. Hiſpal. c. 2. de doctrina, & Fid. Eccleſiaſticorum dogmatum, & lib. 7. originum c. 2. Boetius lib. de duabus in Chriſto naturis, & vna perſona. Caſsiodorus ad Pſal. 3. Damaſc. lib. 3. orth. Fid. c. 3. 5. & 26. Leo IX. ep. ad Petrum Antiochenum. Niceta Coloſsenſis lib. 3. theſau. orth. Fid. de Verbi diuini Incarnat. c. 2. tom. 12. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 2. S. Bernar. ſerm. 3. in vigilia Natalis Domini. Theorianus in colloquio cum Catholico Armeniorum tom. 12. mag. Bibliot. vet. Patr. p. 2. Magiſt. in 3. diſt. 5. & 6. S. Tho. 3. p. q. 2. ar. 6. S. Bonau. in 3. diſt. 6. ar. 1. q. 3. Scot. in 3. diſt. 6. Bellar. tom. 1. controu. lib. 3. de Incarn. cap. 6. & 8.

Hypoſtaſis namque, ſuppoſitum, ſeu perſona quæ formaliter eſt à ſubſiſtentia, non accidens, ſed ſubſtantia eſt.

Natura igitur humana Chriſti Domini, quę aſſumpta fuit a Verbo ad eiuſdem Verbi ſubſiſtentia ſubſiſtendum, non fuit accidentali [a] nexu Verbo coniuncta.

OBIICIES.

Quod aduenit enti in actu perfecto, atque completo cui nulla poteſt aut naturæ, aut modi fieri additio, accidentaliter [b] non ſubſtantialiter aduenit.

Sed natura humana per aſſumptionem coniungitur Verbo qui eſt Deus per eſſentiam exiſtens, & actus purus, perfectiſsimo modo in actu exiſtens, & ſubſiſtens.

Igitur natura humana a Verbo perfectiſſimo modo in actu exiſtente aſſumpta, eidem Verbo erit accidentaliter coniuncta.

Reſpondetur. Quod aduenit enti in actu ad illud aliquo modo perficiendum, eſt accidens conceditur; quod aduenit enti in actu ab illo perfectionem recepturum quæ ad ſubſtantiam pertineat, eſt accidens [c], negatur: natura autem humana aduenit Verbo ab illo ſubſiſtentiam [d] receptura.

Quod ſi dicas. humanitas a Verbo aſſumpta eſt

[a] S. Leo ep. 97. ad Leonem Auguſtum c. vlt. in fine, & tract. contra Eutychetem, & alios hæreticos. Petrus Diaconus in lib. de Incarn. & gratia Chriſti ad Fulgentium cap. 2. & ſeqq. tom. 6. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 1. S. Fulgentius in lib. de Incarn. & gratia Chriſti ad Petrum Diaconum, & alios c. 2. & ſeqq.

[b] S. Tho. 3. p. q. 2. ar. 6. in 2. arg.

[c] S. Tho. 3. p. q. 2. ar. 6. ad 2.

[d] Cyrill. Alex. ep. ad Monachos Aegypti. S. Damaſc. lib. 3. orthod. Fid. c. 15. S. Tho. 3. p. q. 2. ar. 6. Bellarm. tom. 1. controu. lib. 3. de Incarnat. cap. 8.

eſt inſtrumentum [a] Verbi. Ad operandum igitur confert Verbo.

Eſt ergo accidentaliter vnita Verbo, quod idoneum facit operandi principium.

Reſpondetur. Verbum non aſſumpſit naturam humanam tanquam inſtrumentum quo indigeret ad operandum quæ ſunt naturæ diuinæ, aut Dei opera propria; ſed aſſumpſit naturam humanam ad ſui ſubſiſtentia ſubſiſtendum [b] vt illam redderet perfectum operandi principium, & exercendi opera quæ in ratione meriti tantum haberent valoris, ac dignitatis, quantum iniuriæ ac culpæ fuit in actu peccandi primi Hominis, & eorum omnium, qui a lege Dei receſſerunt.

Neque hinc ſequitur ad dignitatem [c] tantum

[a] Euſeb. lib. 4. demonſtr. Euang. c. 13. S. Ambroſ. ſerm. 90. & 91. S. Auguſt. tract. 14. in Ioan. & lib. 22. de Ciu. Dei cap. 9. Theodoretus dialogo Immutabilis. Sophronius Epiſcop. Hieroſol. in epiſt. Synod. quæ habetur in Conc. 6. gen. act. 11. S. Damaſc. lib. 3. orthod. Fid. cap. 15. S. Tho. 3. p. q. 2. ar. 6. in 4. arg. & ad 4. Bellarm. tom. 1. controu. lib. 3. de Incarnat. cap. 5.

[b] Conc. Alexand. in epiſt. cum duodecim Anathematiſmis, quę recepta, & approbata fuit in Conc. Epheſino, & Chalcedon. anathemat. 2. 3. & 4. Septima Synodus gener. act. 3. & 6. Octaua Synodus gener. act. 10. Conc. Tolet. 14. cap. 8. & 10. Conc. Tolet. 15. in profeſs. Fid. S. Aug. ſerm. 1. de Natiu. ep. 102. ad Euodium, & epiſt. 120. ad Honoratum cap. 4. Cyrill. Alex. epiſt. 8. ad Neſtorium. Vincentius Lyrinen. adu. hæreſes commonit. 1. a c. 17. & deinceps, tom. 5. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 2. Arnobius iunior de Deo Trino, & vno lib. 1. & 2. tom. 5. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 3. S. Leo epiſt. 97. ad Leonem Auguſtum c. 1. Petrus Diaconus de Incar. Domini cap. 2. tom. 6. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 1. Leontius Byzant. de Sectis act. 1. tom. 6. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 1. S. Maximus Monachus in libello de duabus in Chriſto naturis, tom. 7. mag. Bibliot. vet. Patrum. Damaſc. lib. 3. orthod. Fid. cap. 5. S. Anſelm. lib. 2. cur Deus Homo c. 18. S. Bernar. ſerm. 3. in vigil. natalis Domini. Magiſt. in 3. diſt. 6. S. Tho. 3. p. q. 2. ar. 5. Scot. in 3. diſt. 6. Bellarm. tom. 1. controu. lib. 3. de Incarnatione cap. 8.

[c] Conc. Epheſ. p. 1. c. 2. 3. 8. & 26. can. 3. & 11. & c. 27. & 3. p. c. 1. & 4. Conc. Chalcedonenſe act. 5. & 3. p. c. 1. Quinta Synod. gen. can. 4. & 5. Sexta Synod. gen. act. 4. Conc. Later. ſub Martino I. can. 2. Conc. Hiſpal. 2. c. 13. S. Dionyſ. Areop. ep. 4. ad Caium. Iulius Papa in ep. ad Docimum. S. Athan. in ep. ad Epictetum. Nazian. ep. 1. ad Chelid. S. Cyrill. Alex. in ep. 8. ad Neſtorium, quæ lecta fuit in Conc. Epheſ. p. 2. act. 1. & in ep. 30. Commonitoria ad Eulogium Presbyterum, in ep. ad Acacium Melitenſem Epiſcopum, in lib. de recta in Chriſtum Fide ad Theodoſium, in ep. ad Monachos Aegypti, & in epiſt. ad Neſtorium de excommunicat. quæ habetur in Conc. Epheſ. p. 1. c. 26. S. Leo Mag. ep. 97.

tum diuini Verbi naturam humanam eſſe aſſumptam.

Nam in vnitate ſuppoſiti etiam eidem Verbo fuit coniuncta. Quod vnionem ad ſubſtantiam pertinentem, non accidentalem nexum ſignificat.

Nec quicquam contra hanc veritatem facit quod ad Philippenſes 2. de Filio Dei dicitur: & habitu inuentus eſt vt Homo.

Ideo namque habitu vt Homo inuentus dicitur; quia quod exterius ſenſibus obijciebatur, hominis [a] tantum habebat ſpeciem, qua diuinitas quodammodo [b] tegebatur; quæ & interdum in homine opera Dei exercente cognoſcebatur, & verè per illam dici poterat Verbum videri [c]:

Quod tamen carnis aſſumptione non eſt immutatum [d].

Quamobrem rectè Chriſtus vnus ſubſtantia dicitur, hypoſtaſis ac perſonæ vnitate, non naturarum confuſione;

Vt Eutyches [e], atque Dioſcorus [e] non modo

ad Leonem Auguſtũ cap.vlt. & tract.con. Eutychetem, &c.
Ioannes Caſs. lib. 1. de Incarn.c.2.tom.5. mag.Bibliot,veterum Patrum p. 2.
Petrus Diaconus lib. de Incarn.ad Fulgen. cap.3.tom.6.magnæ Bibliot.vet.Patr.p.1.
Ioannes Maxent.Monachus in profeſsione de Chriſto,tom.6. mag.Bibliot. vet.Patrum p. 1.
Magiſt. in 3. diſt.6.
S.Tho.1.p.q.2. ar.6.
[a] S.Ambr.lib.7. ep. 47. ad Sabinum Epiſcopum.
Chryſoſt. in cap.2.ad Philip.
S.Theophilus Epiſc. Alexand. in epiſt. 2. Paſchali contra Origenem, tom. 4. mag. Bibliot. vet Patrum.
[b] Scot. in 3. diſt. 6. q. 3.
[c] S. Auguſt. lib. 83. qq. q.73.
S.Leo tract. cont.errores Eutychetis, & aliorum hæreticorũ.
Bellarm. tom.1. controu.lib.3. de Incar. cap.7.

[d] S.Aug.lib.83.qq. q.73. S.Cyrill.lib.11.in Ioan.c.14. Theodor.dialogo Immutabilis, & dialogo Impatibilis. S.Tho.3.p.q.2.ar.6.ad 1. Scot.in 3.diſt.6. q.3. Bellar. tom. 1. controu.lib.3. de Incarn. cap.7.

[e] Conc. Chalcedonenſe per totum. Conc. Conſtantinop. 1. & 2. in cauſa Eutychetis anno Domini 448. & 449. ſub Leone Papa, quorum acta habentur in Conc. Chalcedon. act. 1. Conc. Conſtantinop. anno Domini 450. ſub Leone, in quo dictum fuit anathema Eutycheti, atque Neſtorio. Quinta Synodus gen. can.2. Sexta Synodus gen.act. 4. & 17. Conc.Later.ſub Martino I. conſult.vlt.can.4. & 6. Conc.Tolet.6.c 1. Conc.Tolet.11. cap.5.& 6. Conc.Hiſpal.2.c.13. S.Epiph.hæreſi 77. Chryſoſt.hom.de Aſcenſ.Dom. S.Aug.hæreſi 55.in ep.ad Dardanum c.6.& in ep.ad Voluſianum. Cyrill.Alex.lib.de re-

do falsò, ſed & impiè de Chriſto Domino ſenſerunt, humanam atque diuinam interimentes naturam.

Nam ſi in Chriſto Domino ita ſunt humana atque diuina natura confuſæ, vt illarum non maneat diſtinctio; nec verè Homo, nec verè Deus eſſet Chriſtus Dominus, contra Scripturas [a], Concilia [b], atque Patres [c].

Ex quibus Eutycheti, ac Dioſcoro anathema dicere licet, qui naturarum ſublata diſtinctione, vtramque interimunt.

cta Fid. ad Theodoſ. Theodor. dial. Immutabilis, dial. Inconfuſus, & dialogo Impatibilis. Vincentius Lyrinenſis commonit. 1. adu. hæreſes à cap. 17. & ſeqq. tom. 5. mag. Bibliot. vet. Patr. p. 2. S. Flauianus ep. 1. & 2. ad Leonem Pontificem, quæ habentur inter ep. eiuſd. S. Leonis poſt 8. S. Leo ep. 10. ad Flauianum, contra perfidiam, & hæreſim Eutychetis, epiſt. 11. ad Iulianum contra Eutychianæ impietatis errorem, ep. 12. ad Theodoſium Auguſtum, ep. 13. ad Pulcheriam Auguſtam, ep. 19. ad Epheſinam Synod. 2. & tract. contra errores Eutyhcetis, &c. Vigilius Epiſcopus Tridentinus in quinque libris cont. Eutychen, & alios hæreticos, tom. 5. mag. Bibliot vet. Patrum 3. p. Gelaſius Papa in lib. de duabus naturis contra Eutychetem tom. 5. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 3. S. Tho. 3. p. q. 2. ar. 6. S. Bonau. in 3. diſt. 5. ar. 2. q. 2. Bellarm. tom. 1. controu. lib. 3. de Incarn. cap. 2. & ſeqq. Baronius ad annum Domini 448. 449. 450. & 451.

I 2 Ex

a Gen. 22. ex Apoſt. ad Gal. 3. Pſal. 2. 13. 21. 44. 68. 96. 98. 101. ex Apoſt. ad Hebr. 1. 115. & 131. Prouer. 8. Iſa. 7. 9. 35. 41. & 48. ex Apoc. cap. 1. Ierem. 23. Baruch 3. Matth. 1. 3. 4. 13. 16. 26. & 28. Marci 11. 14. 15. & 16. Lucæ 1. 2. 22. & 24. Ioan. 1. 3. 4. 5. 6. 8. 10. 11. 12. 14. 16. 17. 19. & 20. Act. 1. 4. & 7. ex Paulo 1. Cor. 2. ad Rom. 1. 5. 8. & 9. 1. Cor. 8. & 15. 2. Cor. 5. 8. & 13. ad Epheſ. 2. & 5. ad Galat. 1. 2. & 4. ad Philipp. 2. ad Coloſ. 2. ad Titum 2. 1. Timot. 2. & 3. ad Hebr. 1. 2. 3. 4. & ſeqq. 1. Petri 2. 1. Ioan. 1. 2. 3. 4. & 5. Apoc. 4. & 17. Symbolum Apoſtolorum.

b Conc. Nicænum, Conſtantinopolitanum, Epheſinum, & Chalcedonenſe in Symbolo. Quinta, & ſexta Synod. gener. in Symbolo. Septima Synodus gener. act. 3. Octaua Synodus gener. act. 4. & 10. Conc. Later. ſub Innocent. III. cap. Firm. Conc. Florent. in decreto Eugenij IV. Conc. Trid. ſeſſ. 3. in Symb. Fidei, ſeſſ. 6. c. 2. & ſeſſ. 13. c. 1. & 3. Conc. Tolet. 1. 4. 6. 8. 11. 12. 13. 14. 15. 16. & 17. in Symbolo.

c Catechiſmus Romanus in explicat. art. 2. 3. 4. & 5. Symbol. Apoſt. S. Ignatius ep. ad Trallianos. S. Dionyſ. c. 1. de diu. nom. & ep. 4. ad Caium. Iuſtinus Martyr dialogo cum Triphone. Greg. Thaumaturgus in 1. & 2. Fid. explicat. & ſerm. 1. 2. & 3. de Annunciat. Virginis, tom. 3. magnæ Bibliot. vet. Patrum. S. Athan. in Symbolo. S. Hilar. lib. 6. de Trin. S. Ambr. ſerm. 5. in Pſal. 118. S. Auguſt. tract. 49. in Ioan. & hæreſi 33. Theodor. lib. 2. & 4. hæret. fabul. cap. vltimo. S. Leo ſerm. 1. & ſeqq. de Natiuit. & in ſerm. de Epiphania Domini. S. Gregor. lib. 18. Moral. cap. 12. Beda in cap. 1. Lucæ, & in lib. Boetij de Trinit. S. Bernard. ſerm. 2. ſuper Miſſus eſt, & in cap. 1. Lucæ.

Ex ijs etiam quę dicta ſunt reijciuntur Theodorus [a], atque Neſtorius [a] duas in Chriſto ponentes perſonas.

De Chriſto namque loquentes verè dicimus & Homo eſt, & Deus.

At ſi in Chriſto Domino cum naturarum diſtinctione non eſſet hypoſtaſeos, ſeu perſonæ vnitas, non poſſet Chriſtus Dominus dici verus Homo, & Deus. Nihil enim in Chriſto eſſet quod ad ſubſtantiam hominis & Dei pertineret; quia hominis natura a diuinitate diſtincta eſt. Ergo ſi etiam homo & Deus ſuppoſito, hypoſtaſi, ſeu perſona diſtinguantur, nihil erit ad ſubſtantiam pertinens quo Chriſtus Dominus dici poſſit Homo, & Deus. atque ita quærenti quid eſt Chriſtus, non poſſet reſponderi, eſt Homo & Deus.

Quam etiam ob cauſam in Chriſti humanitate

[a] Matth. c. 16. Marci 14. Lucę 1. Ioan. 1. 3. 4. 9. & 10. 1. Cor. 8. ad Philip. 2. Conc. Epheſ. per tot. Conc. Chalcedonenſe act. 5. Conc. Romanum ſub Cęleſtino Papa anno Domini 430. contra Neſtorium. Quinta Synod. gener. can. 4. 5. & 6. Sexta Synodus gen. act. 4. Octaua Synodus gener. act. 10. Conc. Later. ſub Martino I. conſultat. vlt. can. 6. Concil. Hiſpalen. 2. cap. 13. Conc. Tolet. 6. c. 1. Cæleſt. Papa in epiſt. ad Neſtorium, in ep. ad Clerum, & Populum Conſtantinop. & in epiſt. ad Ioannem Epiſc. Antiochenum, quæ habētur in Concil. Epheſ. p. 1. c. 18. 19. & 20.

Ireuæus lib. 1. c. 25. & lib. 3. c. 17. S. Cypr. in tract. de eleemoſyna: S. Athan. ep. ad Epictetum. S. Hilar. lib. 1. 2. & 10. de Trin. Nazian. orat. in Natalem Saluatoris. S. Ambr. lib. 1. de Virginibus, & lib. ad Sororem virginem. S. Hieron. in lib. ad Euſtochium, & in c. 9. Prouerb. Chryſoſt. hom. de Cruce, & Latrone, & hom. de Aſcenſ. cap. 3. 4. & 5. S. Cyrill. in lib. de Incarnat. Domini, in Apologetico pro duodecim capitulis, in ep. ad Neſtorium, quæ habetur in Conc. Epheſ. p. 1. c. 8. & in explanat. duodecim capitum, quæ habetur in eod. Conc. p. 3. c. 1. Theodor. lib. 4. hæret. fabul. & dialogo Inconfuſus. Ioannes Caſſianus in lib 7. de Incarn. Chriſti cont. Neſtorium, tom. 5. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 2. Vincentius Lyrinenſis commonit. 1. adu. hæreſes cap. 17. & ſeqq. tom. 5. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 2. S. Leo ep. 97. ad Leonem Auguſtum de Blaſphemijs Neſtorij, atque Eutychetis, eorumq. digno Anathemate. Leontius Bizantinus in confutatione vtriuſque fictionis inter ſe contrariæ, Neſtorij, & Eutychetis, &c. tom. 6. mag. Bibliot. veterum Patrum p. 1. Euagrius lib. 1 hiſtoriæ Eccleſiaſticæ cap. 2. & ſeqq. tom. 6. mag. Bibliot. veterum Patrum p. 2. S. Greg. lib. 18. Moral. cap. 36. S. Tho. 3. p. q. 2. ar. 6. S. Bonau. in 3. diſt. 5. ar. 2. q. 2. Bellar. tom. 1. controu. lib. 3. de Incarn. cap. 5. & ſeqq. Baronius anno Domini 428. 429. 430. 431. & ſeqq.

nitate non ſolum tanquam in templo [a] inhabitauit Deus.

Sic enim omnes iuſti [b] in quibus inhabitat Spiritus ſanctus, dicerentur Deus.

Et multò minus quærenti quid eſt Chriſtus, liceret reſpondere, eſt Homo Deus ex eo tantum quod hominis voluntas [c] ſemper fuiſſet Dei voluntati conformis.

Nam hoc modo cæleſtes omnes mentes quę Dei viſione fruuntur, dicerentur Deus: cum nihil velle poſsint, quod diuinæ voluntati aduerſetur.

Eſt igitur Chriſtus Dominus ſuppoſitum [d] vnum in duabus naturis ſubſiſtens, cui diuini honores debentur, & quia Deus, & quia homo eſt Verbi ſubſiſtentia ita ſubſiſtens, vt non ſit alia perſona hominis, & Verbi, quod ad vnitatem perſonæ naturam ſumpſit humanam, cui propriam communicans ſubſiſtentiam, ad vnitatem ſuppoſiti aſſumpſit ſecundum eam ratio-

[a] Conc. Epheſ. p. 1. c. 26. can. 11. & 3. p. c. 1. anathematiſ. 11. & c. 4. §. 17. Qui Fidem, & §. 18. Ait alibi Deus. S. Athan. in epiſt. ad Epictetum. Nazian. ep. ad Chelidonium. S. Cyrill. Alex. in ſcholion de Vnigeniti Incarnat. c. 17. & 18. & in ep. ad Neſtorium de excommunicat. in 11. anathematiſmo. Theodor. lib. 5. diu. decret. cap. de Seruatoris Incarnat. S. Leo ep. 97. ad Leonem Auguſtum c. vlt. S. Tho. 3. p. q. 2. ar. 6. Bellarm. tom. 1. controu. lib. 3. de Incarnat. cap. 6.

[b] Pſal. 81. 1. Cor. 3. 6. & 12. 2. Corint. 5. Ad Galat. 4. Conc. Epheſ. p. 1. c. 2. & 26. & 3. p. cap. 4. circa medium. S. Cyrill. in epiſt. ad Monachos Aegypti, & in ſcholion de Vnigeniti Incarnat. cap. 17. & 18. & in epiſt. ad Neſtorium de excommunicat. quæ habetur in Conc. Epheſ. p. 1. cap. 26.

[c] S. Leo ep. 97. ad Leonem Auguſtum cap. 11. S. Tho. 3. p. q. 2. ar. 6.

[d] Conc. Epheſ. p. 1. c. 26. & 27. Conc. Chalced. 3. p. c. 1. & ſeqq. Catechiſmus Romanus in expoſit. 2. art. Symb. Apoſt. Iulius Papa in ep. ad Docimum. S. Hilar. lib. 2. de Trinit. Nazian. hom. de Epiphania poſt medium. S. Ambr. lib. 1. de Fide cap. 6. & lib. 2. c. 4. Chryſoſt. hom. de Aſcenſ. Domini c. 3. S. Aug. tract. 78. in Ioan. poſt medium. Cyrill. Alex. in ep. ad Neſtorium de excommunicatione, & in ep. ad Clerum, Populumque Conſtantinop. quæ habentur in Conc. Epheſ. p. 1 c. 26. & 27. Theophilus Epiſcopus Alex. in 1. 2. & 3. epiſt. Paſchali, tom. 4. mag. Bibliot. veterum Patrum. S. Leo ep. 71. ad Epiſcopos qui in S. Synodo Chalcedonenſi congregati fuerunt, in ep. 62. ad Maximum Epiſcopum Antiochenum, & ep. 97. ad Leonem Auguſtum. S. Fulgentius in lib. de Incarnatione, & gratia Chriſti ad Petrum Diaconum, &c. c. 2. & ſeqq. & in lib. de fide ad eundem Petrum cap. 17. Magiſt. in 3. diſt. 5. Scot. in 3. diſt. 6. q. 2.

rationem, ſecundum quam ſubſtantia maximè propriè ſubſtantia dicitur.

Subſiſtentia namque eſt vltimò conſtitutiua ſuppoſiti, quod primò & per ſe eſt ſubſtantiæ nomen ſortitum.

QVAERITVR V.

Vtrum vnio Verbi Incarnati ſit idem quod aſſumptio.

RESpondetur dicendum. Aſſumptio [a] non eſt alia res ab vnione diſtincta.

Probatur. Actio & terminus qui per actionem producitur, non ſunt duæ res, ſed vna [b].

Sed aſſumptio eſt actio, vnio autem eſt terminus.

Non igitur aſſumptio, & vnio ſunt res duæ inter ſe realiter diſtinctæ.

OBICIES.

ACtio qua producitur vnio totius eſt Trinitatis [c], & aſſumptio eſt ſolius Verbi. Aſſumptio igitur non eſt actio per quam producitur vnio; nam tota Trinitas carnem ſumpſiſſet, & Homo eſſet; ac tota Trinitas paſſa fuiſ-

a S.Tho. 3. p. q. 2. art. 8.

b Ariſt. lib. 3. Phyſ. cap. 3. tex. 18. 19. 20. 21. & 22. Themiſtius in tex. 21. lib. 3. Phyſ. Ariſt. Symplicius in cap. 6. lib. 3. Phyſ. Ariſtot. tex. 22. S.Tho. in lib. 11. Met. Ariſt. lect. 9. & p. 1. q. 41. ar. 1. Scot. in 4. diſt. 13. q. 1.

c Conc. Later. ſub Martino I. can. 2. Conc. Later. ſub Innocent. III. c. Firm. Conc. Tolet. 6. c. 1. Concil. Tolet. 11. & 16. in profeſs. Fid. Catechiſmus Romanus in expoſit. art. 3. Symbol. Apoſtol. S.Aug. lib. 1. de Trin. cap. 4. & 5. lib. 13. cap. 11. lib. de Fid. ad Petrum c. 2. tract. 10. & 12. in Ioan. & in Enchir. c. 38. S.Leo tract. contra Eutychetem, & alios hæreticos. S.Fulgent. in lib. contra ſermonem Faſtidioſi Arriani poſt medium. Magiſt. in 1. diſt. 1. S.Tho. 3. p. q. 2. ar. 8. & q. 32. ar. 5.

ſa fuiſſe diceretur; quod fidei [a] repugnat.

Reſpondetur. Aſſumptio non ſolum eſt agentis actus qua ratione tantum agens eſt; hoc enim modo tota Trinitas eſt actionis principium, & cauſa qua producitur vnio: ſed aſſumptio eſt principij producentis actio, quod ſimul eſt terminus vnionis quæ producitur; quod ſoli filio [b] conuenit, qui ſolus eſt Homo conceptus de Spiritu [c] ſancto, natus [d] ex Maria Virgine, & paſſus ſub Pontio [e] Pilato.

Et ex his facilè erit alias quæ in contrarium adducuntur rationes, infirmare.

QVÆ-

[a] Conc. Romanū 1, ſub Felice III. contra Acacium Conſtantinopolitanum, & Petrum Fullonem. Theodor. dialogo 1. Immutabilis, & dialogo 3. Impaſſibilis. Felix Papa III. in ep. 3. ad Petrum Fullonē Epiſc. Antiochiæ. S. Quintianus Epiſc. Aſculanus anathematiſmo 4. in ep. ad Petrum Fullonem, quæ habetur in Conc. Roman. 1. ſub Felice III. in cauſa eiuſdem Petri, &c. Petrus Diaconus in lib. de Incarn. & gratia Chriſti ad Fulgen. cap. 3. & 4. tom. 6. mag. Bibliot. veterum Patrum p. 1. S. Fulgent. in lib. de Incarn. & gratia Chriſti ad Petrum Diaconum, & alios c. 11. & in lib. contra ſermonē faſtidioſi Arriani ad Victorem. Ferrandus Eccleſiæ Carthaginen. Diaconus in ep. ad Seuérum ſcolaſticum Conſtantinop. tom. 6. magnæ Bibliotecæ veterum Patrum p. 1.

[b] S. Thom. 3. p. q. 32. art. 1. ad 2. & art. 2.

[c] Matth. 1. Lucæ 1. Ioan. 3. Rom. 1. 1. Cor. 12. Ad Galat. 4. Conc. Later. ſub Martino I. can. 2. & 3. Conc. Tolet. 11. in profeſs. Fid. Catechiſmus Romanus in explicatione art. 3. Symb. Apoſt. S. Baſil. hom. de hum. Chriſti gener. Nazian. or. 2. de Paſcha. S. Ambroſ. lib. 2. de Spiritu ſancto cap. 5. S. Hieron. in expoſit. cath. Fid. tom. 2. Chryſoſt. hom. 1. operis imperf. in Matth. S. Aug. in Enchir. cap. 38. & 40. S. Leo ep. 10. ad Flauianum, & ep. 13. ad Pulcheriam Auguſtam. S. Fulgent. in lib. de Fid. ad Petrum Diaconum c. 2. S. Damaſc. lib. 3. orth. Fidei cap. 2. S. Tho. 3. p. q. 32. ar. 1. & ſeqq.

[d] Petrus Diaconus de Incarn. & gratia Chriſti ad Fulgent. c. 4. & 5. tom. 6. mag. Bibliot. vet. Patr. p. 1. S. Fulgent. de Fid. ad Petrum Diaconum c. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. & 20.

[e] Matth. 27. Marci 15. Lucæ 23. Ioan. 19. Symbolum Apoſtolorum. Catechiſmus Romanus in explicat. art. 4. Symb. Apoſt. Felix Papa III. in ep. 3. ad Petrum Fullonem Epiſcopum Antiochiæ. S. Hyppolitus Martyr de Deo Trino, & vno, & de Incarnatione contra hæreſim Noeti, tom. 3. mag. Bibliot. vet. Patrum.

QVÆRITVR VI.

Vtrum vnio duarum Naturarum in Chriſto ſit maxima vnionum.

RESpondetur, dicendum primò. Naturæ [a] quæ in hypoſtaſi Verbi vniuntur, non ſunt nec ante, nec poſt vnionem maximè vnum.

Probatur. Nam poſt vnionem, perfectam retinent diſtinctionem natura humana, atque diuina. non enim eſt naturarum [b] facta vnitas; quia non eſſet Chriſtus Dominus verè homo, & Deus, ſi ex duabus naturis, humana nempe atque diuina, vna poſt vnionem extitiſset natura.

Dicendum ſecundo. Nec tanta [c] fuit inter naturam humanam aſſumptam, & Verbum aſſumens vnitas, quin maior ſit vnitas inter Verbum, & naturam diuinam.

Probatur; nam identitate [d], & perfecta vnitate

[a] S. Tho. 3. p. q. 2. art. 9.

[b] Conc. Epheſ. p. 1. cap. 1. 2. 3. 4. & ſeq. 2. p. act. 1. & deinceps, & 3. p. cap. 1. 2. 3. & ſeqq. Concil. Chalcedon. act. 1. & 5. Quinta Synodus gen. can. 8. Conc. Rom. I. ſub Felice III. contra Acacium Conſtantinop. & Petrum Fullonem Epiſc. Antiochenum. S. Hyppolitus Epiſc. Portuenſis de Theologia, & Incarn. contra Beronem, & Helicen hæreticos, & de Deo Trino, & vno, & Incarnat. contra hæreſim Neoti, tom. 3. mag. Bibliotecæ veterum Patrum. Felix III. in ep. 3. ad Petrum Fullonē Epiſcopum Antiocheñ. S. Quintianus Epiſc. Aſculanus in epiſt. ad Petrum Fullonē anathematiſ. 1. & ſeqq. quæ habetur in Cōc. Rom. 1. ſub Felice iij. S. Fulgent. in lib. de Fid. ad Petrum c. 16. S. Damaſc. lib. 3. orth. Fid. c. 3. 4. & 5. S. Tho. 3. p. q. 2. ar. 1. & ſeqq.

[c] S. Bernar. lib. 5. de conſid. ad Eugen. poſt medium. S. Tho. 3. p. q. 2. ar. 9. in fine.

[d] Ioan. 1. 1. Ioan. 5. Conc. Nicænum in Symbolo. Conc. Sardicenſe in Symbolo. Conc. Conſtantinop. Epheſ. & Chalced. in Symbolo. Quinta Synod. gen. collat. 8. c. 1. Sexta Synodus gen. act. 1. & 17. Conc. Later. ſub Innoc. III. cap. Firm. & cap. Dam. de ſum. Trin. & Fid. cath. Conc. Flor. ſeſſ. 18. 19. & 25. Conc. Tolet. 1. 4. 6. 8. & 11. in profeſs. Fid. Conc. Rhemenſe ſub Eugenio III. Conc. Arelat. 4. ſub Leone III. Conc. Vuórmat. ſub Hadriano II. S. Dionyſ. c. 3. de myſtica Theologia. Martialis Epiſcopus Lemouiceñ. ep. ad Burdegal. c. 10. tom. 1. mag. Bibliot. vet. Patr. Iuſtinus Martyr in expoſit. orth. Fid. Tertull. in Apologet. c. 21. Origen. dial. 1. de recta in Deum Fide. S. Cyprian. de orat. Dñica. Lactan. lib. 4. Inſtit. c. 8. & 29. Euſeb. Cæſar. lib. 4. demonſt. Euang. c. 3. Oſius Cordubenſis in lib. 2. Synodi Nicænæ. S. Athan. in Symb. & orat. 5. con-

tate vnum ſunt Verbum, & natura diuina, cum inter Verbum, & diuinam naturam nulla ſit relatiua oppoſitio; & per conſequens nec realis diſtinctio: cum tamen natura humana etiam poſt aſſumptionem ſit realiter a Verbo diſtincta, & vice verſa, Verbum ſit realiter ab humana diſtinctum natura.

Dicendum tertio; nec maior [a], aut tanta fuit vnio in vnitate ſuppoſiti inter naturam humanam aſſumptam, & aſſumens Verbum, quanta eſt inter Perſonas diuinas naturæ, eſſentiæ, ſeu ſubſtantiæ vnitas.

Probatur; quia diuinę Perſonę ita ſunt vnum in ſubſtantia, vt nulla maior poſſit excogitari vnitas; & tanta eſt hæc vnitas in diuinis Perſonis, vt per eſſentiam vnum [b] ſint: per quam eſ-

K ſentiæ,

tra Arianos. Lucifer Calaritanus de non conueniendo cũ hæreticis, tom. 4. mag. Bibliot. vet. Patrum. S. Hilar. lib. 3. de Trin. & de Synodis aduer. Arianos. Cyrill. Hieroſol. catecheſi 4. de Chriſto. S. Baſil. lib. 2. contra Eunom. & hom. de Fide. Nazian. orat. 25. 37. & 51. & in carminibus de Filio. S. Epiphan. hęreſi 62. S. Ambr. lib. 2. de Fide c. 4. & lib. 1. de dignit. humanæ condit. cap. 2. S. Martinus Epiſc. Turoneñ. in profeſs. Fid. tom. 4. mag. Bibliot. vet. Patrum. Nyſſen. ad Simpliciũ de Fide. Damaſ. Papa in Symbolo, & in ep. ad Paulinum Epiſc. Theſſaloñ. S. Hieron. ep. 57. ad Damaſum, & ad c. 4. ad Epheſ. Prudentius pręfat. in Apotheoſin, & in Apotheoſi contra Vniotas. Chryſoſt. ſerm. de ſancta, & conſubſtantiali Trinitate. S. Aug. lib. 11. de Ciu. Dei c. 10. lib. 1. de Trin. c. 4. lib. 7. c. 6. & lib. 1. cont. Maximinum Arianum c. 10. Paulinus Nolanus ep. 23. & 25. tom. 5. mag. Bibliot. vet. Patr. p. 1. Cyrill. Alex. lib. 1. in Ioan. c. 2. & lib. 1. theſau. c. 1. S. Leo ſerm. 1. 2. & 3. de Pentecoſt. & ep. 23. ad Clerum, & plebem Conſtantinop. Vrbis. Boetius lib. 1. de Trinit. c. 12. Hormiſda Papa ep. 76. ad Iuſtinum. Damaſ. lib. 1. orthod. Fid. c. 2. S. Bernar. lib. 5. de conſid. poſt medium, & ſerm. 3. in vigil. Natal. Domini. Magiſt. in 1. diſt. 5. S. Tho. p. 1. q. 27. ar. 1. ad 2. & 3. q. 28. ar. 2. q. 29. ar. 3. q. 40. ar. 1. q. 41. ar. 1. ad 2. & 3. p. q. 2. art. 2. Bellarm. lib. 2. de Chriſto c. 7. 8. 9. 15. & 16.

[a] S. Tho. 3. p. q. 2. ar. 9.

[b] Deut. 6. 1. Reg. 2. Pſal. 17. & 85. Sap. 12. Eccleſ. 1. Iſa. 43. Malach. 2. Marci 12. 1. Cor. 8. ad Galat. 3. ad Epheſ. 4. 1. Tim. 2. Symb. Apoſt. Symbolum quo Eccleſia vtitur. Symb. S. Athanaſij. S. Ignatius ep. ad Philip. & ep. ad Antiochenos. S. Dionyſ. c. 1. de diu. nom. Iuſtinus Martyr in Euerſione quorundam dogmatum Ariſtotelic. Irenæus lib. 1. c. 2. & 19. lib. 2. c. 1. & lib. 3. c. 3. Clemens Alexan. lib. 1. & 6. Stromatum. Origenes in Euang. Ioan. ad illa verba, Nunc dico vobis vt cum factum fuerit credatis. S. Cyprian. de Idolorum vanit. Lactan. lib. 1. inſtit. c. 3. & de ira Dei c. 11. Euſeb. Cæſar. de præpar. Euang. lib. 11. c. 9. S. Athan. orat. contra Idola, & in dictum illud, Omnia mihi tradita ſunt a Patre. S. Hilar. in Pſal. 134. Cyrill. Hieroſ. catech. 6. & 16. S. Baſil. ep. 141. Nazian. orat. 13. quæ eſt 2. de Pace, & orat. 29. quæ eſt

de dogmate, & conſtit. Epiſc. & orat. 32. Epiphan. hæreſi 57. contra Noetianos, & in Ancorato. S. Ambroſ. lib. 2. de Fide cap. 4. Nyſſen. pręfat. in orat. catecheticā, & c. 39. S. Hieron. in cap. 4. ad Epheſ. Chryſoſt. hom. 20. in 1. ad Cor. S. Aug. lib. 1. de Trinit. cap. 4. Cyrill. Alexan. lib. 4. & 8. cont. Iulianum, & lib. 4. in Ioan. c. 18. S. Fulgent. in lib. de Fid. ad Petrũ Diaconum c. 1. 16. & 22. Boetius de conſolat. Philoſophica lib. 3. proſa 10. Caſsiod. ad Pſal. 116. S. Greg. hom. 27. in Ezechielem. Iſidor. præf. in Num. Beda in lib. Boetij de Trinit. S. Anſel. de Incarnat. Verbi c. 8. & ad c. 4. ep. ad Epheſ. S. Bernard. ſerm. 51. paruorum ſermonum. Magiſt. in 1. diſt. 2. Petrus Bleſenſis ep. 99. S. Thom. p. 1. q. 11. art. 3.

ſentiæ, ſeu ſubſtantiæ vnitatem vna perſona etiamſi ab alia ſit diſtincta, in alia tamen eſſe dicitur.

Eſt namque totus [a] in Verbo Pater, & totus in Patre Filius; eodemque modo totus in Spiritu ſancto Pater, & Filius; & vice verſa, totus eſt in Patre, ac Filio Spiritus ſanctus per circuminſeſsionem [b], vel vt alij [c] loquuntur, per circumince ſsionem, cui voci magis verbum græcum, quod, περιχώρησις eſt, reſpondere videtur. Pater enim non eſt aliud ab eſſentia diuina diſtinctum, quæ cum ſit tota in Filio, & totus etiam Pater in Filio eſt; & vice verſa, cum Filius non diſtinguatur ab eſſentia diuina quæ tota in Patre eſt, totus etiam Filius in Patre eſſe dicitur; atque eodem modo de Spiritu ſancto philoſo-

a Ioan. 14. Hymnus feriæ 2. ad Laudes. S. Hyppolitus Martyr de Deo Vno, & Trino, & de Incarn. myſterio contra hæreſim Noeti, tom. 3. mag. Bibliot. veterum Patrum. Gregor. Neocæſarienſis in confeſs. Fid. tom. 3. mag. Bibliot. vet. Patrum. S. Athan. in expoſit. Fidei, & de æterna ſubſtantia Filij, & Spiritus ſancti contra Sabellij gregal. S. Hilar. lib. 4. & 7. de Trin. S. Baſil. hom. 10. in Hexameron, & hom. 28. contra Sabellianos, & Arium, & Anomœos. S. Ambr. in c. 13. 2. ad Cor. S. Epiphan. hæreſi 57. S. Martinus Epiſcopus Turonenſis in profeſs. Fid. tom. 4. mag. Bibliot. veterum Patrum. S. Chryſoſt. orat. 9. in fine tom. 5. & in c. 14. Ioan. S. Auguſt. lib. 1. de Trinit. c. 10. lib. 6. cap. vlt. & tract. 70. in Ioan. S. Cyrill. Alex. adu. Anthropomorphitas c. 6. & in c. 14. Ioan. S. Maximus Epiſc. Taurinenſis hom. 4. de ſepultura Domini, & de Maria Magdalenæ. S. Fulgent. de Fid. ad Petrum cap. 1. & in lib. contra ſermonem Faſtidioſi Arriani. S. Maximus Monachus & Martyr cent. 2. de caritate nu. 29. tom. 7. mag. Bibliot. vet. Patr. Beda in c. 14. Ioan. S. Damaſc. hom. 1. de Fide c. 9. 10. & 11. S. Bernar. ſerm. 8. in cœna Domini. Magiſt. in 1. diſt. 19. S. Tho. p. 1. q. 39. ar. 1. & 2. & q. 42. ar. 5. S. Bonau. in 1. diſt. 19. q. 4. Scot. in 1. diſt. 19. q. 1. Nos ſup. tract. 2. de Trin. cap. 1. quæſ. 2.

b Suar. p. 1. de Deo vno, & trino, lib. 4. de vera vnitate, & ident. trium perſonarum c. 16.

c S. Damaſc. lib. 1. orth. Fid. c. 11. Bellarm. tom. 1. controu. lib. 2. de Chriſto c. 5.

philoſophari licet: quia eſt in Patre, Filio, & Spiritu ſancto diuina eſſentia tota, quæ res illa eſt quæ totus eſt Pater, totus Filius, ac totus Spiritus ſanctus.

Hoc autem modo non poteſt dici tàm perfectè natura humana in Verbo, & vice verſa in natura humana Verbum, quemadmodum in Patre Filius, & in Filio Pater.

Vnitate namque naturæ quæ Dei ſubſtantia eſt, ſunt perfectiſsimo modo vnum omnes diuinæ perſonæ; cum tamen Verbum, & natura humana non ſubſtantia, ſed vnione ſint vnum.

Dicendum tamen quarto; ſi conſideretur terminus in quo humana, & diuina natura vniuntur in ratione ſuppoſiti, eſt maxima [a] vnio inter Verbum, & Hominem.

Probatur; nam Verbum in quo vniuntur hæ duæ naturæ, eſt maximè vna, atque indiuidua perſona.

Quarè naturę humanæ concretum in Chriſto quod eſt, hic Homo, ſubſiſtens ſubſiſtentia Verbi, qua ratione eſt hypoſtaſi Verbi terminatus, magis [b] eſt vnum cum Filio in perſona, quàm Pater, & Filius: nam hic Homo vt ſubſiſtit ſubſiſtentia Verbi, & Verbum non ſunt duæ, ſed vna perſona [c]; cum tamen Pater, &

[a] S. Auguſt. lib. 1. de Trinit. cap. 10. S. Cyrill. lib. de Incar. Vnigeniti cap. 7. S. Leo ſerm. 17. de Paſſione. S. Bernard. lib. 5. de conſid. ad Eugenium poſt medium. S. Tho. 3. p. q. 2. ar. 9. S. Bonau. in 3. diſt. 6. q. vlt. Scot. in 3. diſt. 6. q. 1. Gregorius de Valent. tom. 4. diſp. 1. q. 2. de vnione duarum naturarum puncto 6.

[b] S. Auguſt. lib. 1. de Trinit. cap. 10. S. Tho. 3. p. q. 2. ar. 9.

[c] Conc. Rom. 1. ſub Felice III. in cauſa Acacij Conſtātinop. & Petri Fullonis. S. Hyppolitus Martyr Epiſc. Portuenſis de Theologia, & Incarn. contra Beronem, & Helicen hæreticos c. 1. tom. 3. magnæ Bibliot. vet. Patrum: S. Chryſoſt. hom. 11. in Marcum. Felix III. in ep. 3. ad Petrum Fullonē Epiſcopum Antiochenſ. S. Quintianus Epiſc. Aſculanus in epiſt. ad Petrum Fullonē, quæ habetur in Conc. 1. Rom. ſub Felice III. anathematiſmo 7. S. Fulgent. in lib. de Fide ad Petrum c. 17. Ferrandus Carthaginenſis Eccleſiæ Diaconus ep. ad Seuerum Scolaſticum, tom. 6. magnę Bibliotecæ veterum Patrum p. 1. Magiſt. in 3. diſt. 5. & 6. S. Tho. 3. p. q. 2. ar. 2. 3. & 9.

Filius non vna, ſed duæ perſonæ ſint inter ſe realiter diſtinctæ.

OBIICIES:

NAtura diuina, atque humana ideo ſunt in Chriſto Domino vnum; quia vnam nobis Chriſti perſonam conſtituunt, vel componunt.

Sed quæ compoſitione ſunt vnum, non ſunt maximè vnum; cum etiam poſt vnionem, realem retineant diſtinctionem.

Natura igitur humana, atque diuina non ita in Chriſto Domino ſunt vnum vnitate ſuppoſiti, quin maior ſit inter Patrem, & Filium per circumminceſsionem in hypoſtaſi vnitas, ſecundum quam vna perſona quamuis ab alia realiter diſtincta, in illa tamen reperitur.

Reſpondetur. Natura humana, & diuina in vnitate ſuppoſiti ita vniuntur, vt eadem formaliter perſona [a] ſit Verbum, & hic Homo qui eſt Chriſtus; quia ſubſiſtunt eadem ſubſiſtentia, quæ eſt perſonalis proprietas Filij, quæ eſt maximè vna.

Quare perſona Chriſti in qua natura diuina, & humana ſubſiſtunt, non poteſt in ratione perſonæ magis eſſe vna; quam vnitatem non aufert naturarum diſtinctio. Illæ namque naturæ non ſunt partes componentes aut naturam

[a] S. Hyppolitus Epiſcopus Portuenſis de Deo trino, & vno, & de Incarnat. cont. hereſim Noeti, tom. 3. mag. Bibliot. veterum Patrum.
Petrus Diaconus in lib. de Incarn. & gratia Chriſti ad Fulgentium cap. 2. 3. 4. & 5. tom. 6. mag. Bibliot. veterum Patrum p. 1.
S. Fulgent. de Incarn. & gratia Chriſti ad Petrum, & alios c. 2. 3. 4. 5. & ſeqq.
Leontius Bizant. lib. 1. 2. & 3. contra Neſtorium, & Eutychet. tom. 6. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 1.
Anaſtaſius Sinaita in lib. Dux viæ cap. 2. & ſeqq. tom. 6. magnæ Bibliotecæ veterum Patrum p. 1.
S. Damaſc. lib. 3. orthod. Fid. c. 3. 4. & 5.
S. Bernar. hom. 1. & ſeqq. ſuper Miſſus eſt, & ſerm. 3. in die Natalis Domini.
Magiſt. in 3. diſt. 5.
S. Tho 3. p. q. 2. ar. 2. 3. 9. & 10.
S. Bonau. in 3. diſt. 5. & diſt. 6. ar. 1. q. 1.
Scot. in 3. diſt. 6. q. 2.
Bellarm. tom. 1. controu. lib. 3. de Incarnat. cap. 6. & ſeqq.

ram vnam, aut perſonam ita, vt perſona [a] ex illis compoſita eſſe dicatur; ſed quia in illis ſubſiſtit.

Quod ſi vlterius vrgendo inſtes. Quando plura conſtituunt vnum, illa plura partis rationem habent.

Sed natura humana, & diuina cum hypoſtaſi Verbi vnum [b] nobis conſtituunt Chriſtum.

Hæc tria igitur Chriſti Domini partes erunt.

Reſpondetur. Quando plura conſtituunt vnum in vnitate ſuppoſiti, & naturæ, ea rationem partis habent, vnumque compoſitionem propria faciunt.

Verum quando plures naturæ vniuntur in vnitate ſuppoſiti tantum, nec propriè [c] componunt, nec partes propriè [c] dici poſſunt.

Nam non dicuntur vnum ex eo quod vnius perſonæ ſint partes conſtituentes;

Sed quia vna ſubſiſtunt ſubſiſtentia, qua ſubſiſtentes, vna melius dicitur perſona ſubſiſtere in duabus naturis, quàm ex duabus naturis compoſita eſſe dicatur tanquam ex partibus.

Dici-

[a] Magiſt. in 3. diſt. 6. S. Tho. 3. p. q. 2. ar. 4. S. Bonau. in 3. diſt. 6. ar. 1. q. 2. Scotus in 3. diſt. 6. q. 3.

[b] Conc. Epheſ. p. 1. cap. 4. 8. & 26. Quinta Synodus collat. 8. can. 4. & 7. Sexta Synod. act. 4. 11. & 13. Conc. Later. ſub Martino I. conſult. 5. can. 6. & 8. S. Athan. in Symb. S. Hilar. lib. 2. de Trin. S. Baſil. lib. 2. contra Eunom. circa finem. S. Chryſoſt. hom. 10. in Ioan. S. Aug ep. 3. ad Voluſianum, & ſerm. 198. de tempore. S. Cyrill. Alex. ep. 8. ad Neſtorium. Vincentius Lyrinen. adu. hæreſes cõmonit. 1. c. 17. & ſeqq. tom. 5. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 2. S. Fulgent. in lib. de Fid. ad Petrum Diaconum c. 17. Petr. Diaconus in lib. de Incarnat. & gratia Ieſu Chriſti ad Fulgentium c. 3. tom. 6. mag. Bibliot. veterum Patrum p. 1. Ferrandus Carthagineſi Eccleſiæ Diaconus in ep. ad Seuerum Scolaſticum Conſtantinop. tom. 6. magnæ Bibliothecæ veterum Patrum p. 1. Boetius in lib. de vnit. & vno. Agatho Papa in epiſt. ad Conſtantinum, Heraclium, & Tiberium Auguſtos. S. Damaſc. lib. 3. orth. Fid. c. 3. 4. & 5. Magiſt. in 3. diſt. 6. S. Tho. 3. p. q. 2. ar. 4. S. Bonau. in 3. diſt. 6. ar. 1. q. 1. Scot. in 3. diſt. 6. Nos ſupra hoc eod. cap. q. 2. in reſp. ad primam objectionem.

[c] S. Damaſc. lib. 3. orthod. Fid. cap. 49. Magiſt. in 3. diſt. 6. S. Tho. 3. p. q. 2. ar. 1. & 4. & q. 3. ar. 1. ad 3. S. Bonau. in 3. diſt. 6. ar. 1. q. 2. Scot. in 3. diſt. 6. q. 3.

Dicitur ergo Chriſti Domini perſona compoſita ex pluribus naturis, quia in illis ſubſiſtit [a]; vel quia in illa plures ſubſiſtunt naturæ.

QVÆRITVR VII.

Vtrum vnio duarum Naturarum in Chriſto ſit facta per gratiam.

REſpondetur, dicendum primò. Si nomine gratiæ intelligamus diuinam voluntatem aliquid gratis, & liberè donare volentem, vnio duarum naturarum in Chriſto eſt facta per gratiam [b].

Probatur; nam illud diuino voluntatis dono gratis, & liberè fit, quod nec neceſſariò efficit Deus, neque præcedentis meriti intuitu.

Sed vnio duarum naturarum in Chriſto nec neceſſariò eſt a Deo, ſed liberè [c], cum ſit in tempore:

Nec aliquod præceſſit Hominis meritum, cui de condigno tanquam præmium deberetur vnio duarum naturarum in Chriſto; quia per hanc vnionem Chriſtus eſt, qui eſt principium [d] meriti, quod non cadit ſub meritum.

Gratis ergo & libera Dei voluntate facta eſt vnio duarum naturarum in Chriſto, quam nec

Abra-

[a] S. Damaſc. lib. 1. orth.Fid. c. 10. & lib. 3. c. 2. 3. 4. & ſeqq. Magiſt. in 3. diſt. 6. S.Tho. 3. p. q. 2. ar. 1. ad 2. art. 2. ad 1. & ar. 4. & 5. Scot. in 3. diſt. 5. & 6.

[b] Chryſoſt. hom. 49. in Gen. S. Aug. lib. 2. de Præ- deſt. Sanctorum c. 15. & lib. 13. de Trinit. cap. 19. Magiſt. in 3. diſt. 4. S.Tho. 3. p. q. 2. ar. 10. S. Bonau. in 3. diſt. 2. art. 3. q. 2. & diſt. 4. ar. 2. q. 3. Scot. in 3. diſt. 2. q. 1. §. Ad vltimum dico.

[c] Pſal. 73. Ad Rom. 5. & 9. Ad Titum 3. S. Aug. lib. de Prædeſt. Sanctorum c. 15. S.Tho. 3. p. q. 2. ar. 11. S. Bonau. in 3. diſt. 4. ar. 2. q. 1. 2. & 3. Scot. in 3. diſt. 2. q. 2. & diſt. 16. q. 2. & in 4. diſt. 1. q. 3. §. De primo dico.

[d] Ioan. 1. Conc. Trid. ſeſſ. 6. c. 3. 4. 5. 6. 7. 9. 10. 14. & 16. & can. 2. 10. 11. & 12. S. Greg. lib. 13. Moral. cap. 20. S.Tho. 3. p. q. 2. ar. 11. S. Bonau. in 3. diſt. 4. ar. 2. q. 1.

Abraham [a] meruit, nec alius purus Homo mereri [a] potuit.

Quod ſi Geneſis 22. facta ſit promiſſio Incarnationis Abrahæ, qui rem dignam fecit vt ex eius ſemine naſceretur Chriſtus:

Non tamen meruit Abraham vt ſimpliciter naſceretur Chriſtus; ſed diuino ſuppoſito decreto quo vnigenitus Dei Filius erat in mundum mittendus vt per [b] ipſum ab interitu animę genus humanum liberaretur; eam incarnationis meruit conditionem, vt ſcilicet ex eius ſemine [c] Verbum carnem ſumeret.

Sicut potuit & glorioſa Virgo mereri [d] vt Chriſti mater eſſet.

Non enim Chriſtus Dominus ideo eſt principium meriti, quia aut ex ſemine Abrahæ ſit, aut ex Maria Matre carnem ſumpſerit.

Nam ſi ex alio ſemine, aut alia Matre natus fuiſſet,

[a] Pſal. 8. Lucæ 1. Ioan. 1. & 3. Ad Epheſ. 2. 1. ad Timot. 3. Ad Titum 2. & 3. Ad Hebr. 2. Irenæus lib. 5. contra hæreſes c. 2. S. Hieron. lib. 1. contra Pelagianos. S. Auguſt. lib. de Præd. Sanctorū c. 15. de bono perſeuerant. cap. vlt. de corrept. & gratia c. 11. in Enchir. c. 36. & 40. lib. 13. de Trinit. c. 17. & tract. 2. in Ioan. Magiſt. in 3. diſt. 4. S. Tho. 3. p. q. 2. ar. 11. S. Bonau. in 3. diſt. 4. ar. 2. q. 1.

[b] Conc. Lugdun. 2. ſub Greg. X. in epiſt. Michaelis ad eundem Gregorium. S. Hyppolitus Martyr de Theologia, & Incarnat. contra Beronem, & Helicen hæreticos, & de Deo trino, & vno, & de Incarnat. contra hæreſim Noeti, tom. 3. mag. Bibliot. veterum Patrum. S. Baſil. in lib. de Spiritu ſancto ad Amphilochium cap. 8. Chryſoſt. hom. 3. in cap. 1. & hom. 6. in cap. 2. ad Coloſ. S. Anſel. lib. 1. cur Deus Homo c. 20. & ſeqq. & in lib. de excellentia B. Mariæ Virginis cap. 9. 10. 11. & 12. S. Bernar. ſerm. 8. in cœna Domini.

[c] Gen. 22. Pſal. 131. Ad Galat. 4. Chryſoſt. homil. 47. in Gen. S. Tho. 3. p. q. 2. ar. 11. S. Bonau. in 3. diſt. 4.

[d] Canit Eccleſia in Antiphona, Regina cæli &c. S. Epiphan. hæreſi 78. contra Antidicomarianitas. S. Baſilius hom. de humana Chriſti generat. S. Ambr. ep. 82. ad Siricium, & lib. 2. de Virginibus. S. Hieron. in ep. 22. ad Euſtochium, de cuſtodia Virginitatis, & dialogo 1. contra Pelag. S. Prudentius in Cathemerino. S. Chryſoſt. hom. 49. in Gen. S. Auguſt. in lib. de natura, & gratia c. 36. & ſerm. 20. de Natiu. S. Fulgent. de Incarnat. & gratia cap. 7. Chryſol. ſerm. 143. Euſeb. Emiſſenus hom. in Feriam 4. poſt Dominicam 3. Aduentus, tom. 5. mag. Bibliot. vet. Patr. p. 1. Ioannes Maxentius dialogo 1. contra Neſtorianos, tom. 6. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 1. S. Greg. cap. 1. in lib. 1. Reg. S. Damaſc. lib. 4. orthod. Fid. c. 15. S. Anſel. de laudibus Virginis cap 8. S. Bernard. ſerm. 1. & 4. de Aſſumpt. & ſerm. de Natiu. B. Mariæ. S. Tho. 3. p. q. 2. ar. 11. ad 3. S. Bonau. in 3. diſt. 4. ar. 2. q. 2.

fuiſſet, adhuc Homo & Deus eſſet, infiniti valoris ac meriti exercere potens opera, quibus dignè pro peccatis Hominum, & ex iuſtitia ſatiſfacere potuiſſet.

Hinc etiam deducitur. Si gratię nomen accipiatur pro dono [a] ſeu re quæ gratis datur, vnio duarum naturarum in Chriſto eſt facta per gratiam; quia illam gratis donauit Deus; vt patet ex ijs quæ hîc immediatè ſupra dicta ſunt.

Dicendum ſecundo. Si gratiæ nomine intelligamus caritatem, aut habitualem gratiam, ſecundum quam qui eam habet eſt carus, & gratus Deo, per ſimilitudinem diuinæ conſors factus naturæ; quamuis hæc in Chriſto maxima fuerit, non eſt tamen hæc gratia vnio [b] duarum naturarum in Chriſto, ſecundum quam & Verbum caro factum eſt; & poſt aſſumptionem hic Homo qui eſt Chriſtus, verè dicitur Deus.

Probatur; Nam gratia hoc modo ſumpta in omnibus [c] reperitur iuſtis, ſecundum quam ſunt grati Deo, & per adoptionem [d] Filij.

At Chriſtus Dominus non eſt per adoptionem

[a] S. Aug. in Enchir. cap. 37. & 41. Chryſoſt. homil. 49. in Gen. Magiſt. in 3. diſt. 4. S. Thom. 3. p. q. 2. art. 10. S. Bonau. in 3. diſt. 4. ar. 2. q. 1. Scot. in 3. diſt. 2. q. 2.

[b] S. Tho. 3. p. q. 2. art. 10. S. Bonau. in 3. diſt. 2. ar. 3. q. 2. Scot. in 3. diſt. 2. q. 1. §. Quantum ad 2. Bellarm. tom. 1. controu. lib. 3. de Incarnatione cap. 8.

[c] Ad Rom. c. 5. & 8. Conc. Francofor. ſub Hadriano I. cont. Elipandum, & Felicem, ac eorum hæreſim. Conc. Triden. ſeſſ. 6. cap. 2. & 4. Nazianz. in epiſt. ad Chelidonium. S. Cyrill. Alex. in ep. 1. Synodali Concilij Epheſini ad Neſtor. S. Greg. Mag. in c. 1. Iob. Adrianus Papa I. in ep. ad Epiſc. Gallicię, & Hiſpaniarũ de errore Elipandi. Primaſius comment. in ep. ad Coloſ. tom. 6. magnæ Bibliot. veterum Patrum p. 2. S. Tho. 3. p. q. 2. art. 10. in 3. arg. & ad 3.

[d] Ioan. 1. Ad Rom. 8. & 9. Ad Epheſ. 1. Ad Galat. 4. Ad Titum 3. Iacob. 1. 1. Petri 1. & 3. 1. Ioan. 3. S. Cyprian. in expoſit. orat. Dominicæ. S. Athan. orat. 2. contra Arianos, & in ſerm. de Paſſione, & Cruce Domini. S. Baſil. lib. 4. contra Eunom. S. Aug. ep. 120. cap. 4. & lib. 3. contra Fauſtum c. 3. Chryſoſt. hom. 22. in Gen. hom. 13. in Ioan. hom. 14. in epiſt. ad Rom. Cyrill. Alex. lib. 1. in Ioan. c. 14.

nem Filius, ſed naturalis [a], cum eius humana natura aſſumpta fuerit ad ſubſiſtendum ſubſiſtentia Verbi, ſecundum quam hic Homo qui eſt Chriſtus, eſt perſona Verbi; & per conſequens naturalis Filius Dei: in cuius Anima quamuis ſit donum gratiæ habitualis, & quæ ipſum ſequuntur virtutes; non ſequitur tamen Chriſtum Dominum Filium eſſe adoptiuum.

Nam virtutes, & gratia dantur Chriſto Domino tanquam ornamenta naturali debita Filio; ſecundum quam rationem gratia, & caritas ſi dentur, non faciunt recipientem per adoptionem Filium.

In quo enim omnis plenitudo [b] diuinitatis corporaliter inhabitat per hypoſtaticam vnionem Verbo terminatam, non adoptiuus, ſed naturalis eſt Filius.

[a] Pſal. 2. & 109. Prouerb. 8. Matth 3. 16. 20. & 26 Lucæ 1. Ioan. 1. 5. 6. 8. 10. 12. 14. 15. 16. 17. 20. & 22. Ad Rom. 1. & 8. Ad Galat. 4. Ad Philip. 2. Ad Hebræos 1. 1. Ioan. vlt. Concil. Nicænum in Symbolo. Conc. Lugdunenſe 2. ſub Greg. X. in epiſt. Michaelis Imperat. ad eundem Gregorium. Conc. Foroiulienſe ſub Adriano I. a Paulino Aquileienſi celebratum in cauſa ſanctiſs. Trinitatis, & Incarnat. Verbi. Conc. Ratiſponenſe ſub Adriano I. in quo Felix Vrgelitanus Epiſcopus condemnatus eſt. Concil. Francofordienſe ſub Adriano I. per totum contra Elipandum, & Felicem. Adrianus I. Papa in ep. ad Epiſcopos Hiſpaniæ, & Galliciæ de errore Elipandi Epiſcopi Toler. S. Hyppolitus Epiſc. Portuenſis de Deo trino, & vno, & de myſterio Incarn. contra hæreſim Noeti, tom. 3. mag. Bibliot. vet. Patrum. S. Athan. in Symb. S. Baſil. lib. 4. contra Eunom. Nazianz. in epiſt. ad Chelidonium. S. Ambr. in lib. de Incarnat. Domin. ſacram. cap. 8. B. Vigilius Epiſc. Trident. in Diſp. de Chriſto, & Fide ſanctiſs. Trinit. inter Sabellium, Fotinum, Arium, & Athanaſium, tom. 5. mag. Bibliot. vet. Patrum 3. p. S. Anſel. in lib. de excelientia B. Virginis c. 3. S. Bernar. ſerm. 5. in die Natalis Domini. Magiſt. in 3. diſt. 4. & 10. S. Tho. 3. p. q. 23. ar. 2. 3. & 4. Scot. in 3. diſt. 4. q. 1.

[b] Apoſtolus ad Coloſ. 1. & 2. Conc. Francoford. ſub Adriano I. contra Elipandum, & Felicem in libello ſacroſyllabo, &c. S. Ambr. in c. 2. ad Coloſ. S. Hier. in c. 2. ad Coloſ. S. Chryſoſt. hom. 3. in c. 1. ad Coloſ. & hom. 6. in c. 2. ad Coloſ. S. Aug. ep. 57. ad Dardanum. Theodor. in c. 2. ad Coloſ. S. Proſper ſententia 293. S. Fulgent. in lib contra ſermonem Faſtidioſi Ariani. Gelaſius de duabus in Chriſto naturis contra Eutychetem, & Neſtorium, tom. 5. mag. Bibliot. vet. Patrum 3. p. Anaſtaſius Sinaita in lib. Viæ dux c. 16. tom. 6. magnæ Bibliotecæ veterum Patrum p. 1. Primaſius commenr. in epiſt. S. Pauli ad Coloſ. tom. 6. mag. Bibliot. veterum Patrum p. 2. S. Tho. 3. p. q. 2. ar. 10. ad 2.

CAPVT III.

De aſſumente Perſona.

HYpoſtatica vnio quamuis non ſit pura relatio, de genere tamen eorum eſt quæ ad aliud [a] dicuntur, nec ſine ſubiecto, ac termino intelligi poteſt, qui etiam eſt ejus efficiendi [b] principium, ad quem relatiuè dicitur. quod vt intelligatur magis;

QVÆRITVR PRIMO.

Vtrum Aſſumere naturam creatam conueniat Perſonæ Diuinæ, an Naturæ.

REſpondetur, dicendum primo. Propriè, & per ſe aſſumere conuenit perſonæ [c] diuinæ.

Probatur. Illud propriè, & per ſe dicitur aſſumere naturam creatam, quod producendo vnionem illius eſt terminus.

Sed

[a] Gelaſius de duabus in Chriſto naturis adu. Neſtoriū, &c. tom. 5. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 3. Magiſt. in 3. diſt. 2. S. Tho. 3. p. q. 3. ar. 2. S. Bonau. in 3. diſt. 1. ar. 1. q. 1. Scot. in 3. diſt. 1. & 2. Bellarm. tom. 3. controu. lib. 3. de Incarnat. cap. 8.

[b] Ad Philip. 2. Ad Hebr. 2. Concil. Francoford. ſub Hadriano I. in libello ſacroſyllabo. Magiſt. in 3. diſt. 1. S. Tho. 3. p. q. 2. ar. 1. 2. & 7. & q. 3. ar. 1. & ſeqq. S. Bonau. in 3. diſt. 1. ar. 1. q. 2. Scot. in 3. diſt. 1. q. 1. 2. 3. 4. & 5.

[c] Conc. Chalcedonenſe act. 5. Quinta Synod. gener. cap. 5. Sexta Synodus gen. act. 4. & 8. Conc. Later. ſub Martino I. can. 2. 7. & 8. Conc. Tolet. 6. & 11. in principio. S. Dionyſ. c. 2. de diu. nom. p. 1. Elias Cretēſis in orat. 51. Nazianzeni, §. At inquit. S. Aug. in lib. de hæreſibus c. 41. S. Fulgent. in lib. de Fid. ad Petrum c. 2. Agatho Papa in ep. ad ſextam Synodum quæ habetur in eadem Synodo act. 4. Damaſc. lib. 3. de Fid. cap. 6. & 10. Nicetas lib. 3. Theſau. cap. 34. tom. 12. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 1. S. Anſel. lib. de Incarnat. Verbi cap. 1. & 4. S. Tho. 3. p. q. 3. art. 1. & ſeqq. S. Bonau. in 3. diſt. 1. ar. 1. q. 2. & diſt. 5. ar. 1. q. 1. Scot. in 3. diſt. 1. q. 5. §. In iſta quæſtione, & in ſolut. ad 2. & diſt. 5. q. 1. Bellarm. tom. 1. controu. lib. 3. de Incarn. c. 8.

Sed perſona diuina ita hypoſtaticam producit vnionem, vt illius per ſe, ac formaliter terminus [a] ſit.

Primò igitur & per ſe diuinæ perſonæ aſſumere conuenit.

Dicendum ſecundo. Naturæ [b] diuinæ creatam conuenit aſſumere naturam, non primò, & per ſe, ſed ratione perſonæ.

Probatur. Quod ita eſt producendi principiũ illius nexus quem hypoſtaticam dicimus vnionem, vt ratione perſonæ ſit terminus, ratione illius etiam aſſumere dicitur naturam creatam.

Verum natura diuina ita eſt producendi principium vnionis hypoſtaticæ, vt ratione perſonæ illius ſit terminus.

Non enim eſt in natura [c], ſed in perſona

 duarum

[a] S.Tho. 3. p. q. 2 ar. 1. 2. & 7. & q. 3 ar. 1. & deinceps.

[b] Conc. Chalcedonenſe act. 1. Quinta Synodus gen. collat. 8. can. 8. Sexta Syn. gen. act. 11 Conc. Later. ſub Martyno I. can. 5. S. Athan. in Symb. S. Hilar. li. 12. de Trin. Nazian. orat. 1. & 51. S. Hieron. de Symbolo Fidei ad Damaſũ. S. Aug. lib. 1. de Trin. cap. 7. & 11. in Enchir. c. 34. & ep. 57. S. Cyrill. ep. 2. ad Succeſſum, epiſt. 29. ad Acacium, & ep. 30. ad Eulogium. S. Leo ep. 10. ad Flaulanum. Gelaſius in lib. de duab. naturis, tom. 5. mag. Bibliot. veterum Patrum 3. p. Petrus Diaconus in lib. de Incar. ad Fulgent. c. 2. tom. 6. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 1. S. Fulgent. lib. de Fid. ad Petrum Diaconum c. 2. & q. 2. ad Ferrandum. Ioannes Maxentius in profeſs. ſuæ Fid. tom. 6. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 1. S. Sophronius in ep. quæ habetur in 6. Synod. act. 11. Leontius Bizant. lib. contra Neſtorianos, &c. tom. 6. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 1. S. Damaſc. lib. 3. orthod. Fid. cap. 6. & 11. Nicetas lib. 3. Theſaur. c. 34. & 35. tom. 12. mag. Bibliotecæ veterum Patrum p. 1. Magiſt. in 3. diſt. 5. S. Thom. 3. p. q. 3. ar. 2. S. Bonau. in 3. diſt. 1. ar. 1. q. 1.

[c] Septima Synod. gen. act. 4. & 6. Conc. Foroiulienſe ſub Adriano I. à Paulino Aquileienſi celebratum in cauſa SS. Trinitatis, & Incarnat. Verbi diuini. Conc. Francoford. ſub Adriano I. contra Elipandum, & Felicem. Conc. Lugdun. 2. ſub Gregorio X. in ep. Michaelis Imper. ad eundem Gregorium. Nazian. orat. in die Natalis Domini. Amphilochius Epiſcopus Iconij ſerm. in diem ſancti Sabbati, tom. 4. magnæ Bibliotecæ vet. Patrum. Nyſſen. in lib. contra Eunomium. S. Aug. tract. 28. in Ioan. & lib. de Fid. ad Petrum c. 2. Gelaſius lib. de duabus naturis, tom. 5. mag. Bibliot. veterum Patrum 3. p. S. Remigius Rhemenſis in explanat. c. 3. ep. ad Epheſ. tom. 5. mag. Bibliot. vet. Patrum 3. p. Vigilius Epiſc. Trident. in diſput. de Chriſto, & ſanctiſs. Trinit. & lib. 1. 2. &c. contra Eutychetem, & alios hæreticos, tom. 5. mag. Bibliot. vet. Patr. 3. p. S. Damaſc. lib. 3. orthod. Fid. c. 3. 4. & 5. S. Anſel. de Incarn. Verbi c. 5. lib. 2. cur Deus Homo c. 7. & 9. & de excellentia B. Mariæ Virginis c. 3. & ſeqq. S. Bernard. ſerm. 5. in Natali Domini. S. Tho. 3. p. q. 2. ar. 1. 2. & ſeqq. & q. 3. ar. 3. ar. 1. 2. & deinceps.

duarum naturarum in myſterio Incarnationis facta vnio.

Naturæ igitur diuinæ ratione perſonæ humanam naturam aſſumere conuenit.

Non tamen valet inferre [a] ex eo quod natura diuina ratione perſonæ cui eſt idem, dicatur aſſumere naturam humanam;

Ergo & Patri, & Spiritui ſancto qui ſunt idem cum eſſentia diuina, ratione eſſentiæ ſeu diuinę ſubſtantię naturam aſſumere humanam conueniet.

Naturæ namque diuinæ [b] aſſumere conuenit quatenus eſt idem cum Verbo ſeu Filio, qua ratione Filius relatiuè opponitur Patri, & Spiritui ſancto, & ab vtroque diſtinguitur.

Non autem ratione alicuius abſoluti prædicati, quod ſit idem [c] in tribus diuinis perſonis.

Secunda igitur diuina perſona vt relatione, ac perſonali proprietate ab alijs diſtincta, humanam ad ſe aſſumens naturam, illam terminando perficere poteſt, ineffabili ſed vero modo eidem ſubſiſtentiam communicando ita, vt per eam Chriſtus Dominus Homo ſit, & Deus, natura multiplex, perſona & hypoſtaſi vnus.

OBII-

a S.Tho. 3. p. q. 3. ar.2. in 2. arg. & ad 2. S Bonau. in 3. diſt. 5. ar. 1. q. 1. Scot. in 3. diſt. 5. q. 1.

b S.Tho. 3. p. q. 3. a. 2. S. Bonau. in 3. diſt. 5. art. 1. q 3. Scot. in 3. diſt. 1. q. 5. & diſt. 5.

c Septima Synodus gen. act. 3. Concil. Foroiulienſe ſub Adriano I. in cauſa SS. Trinit. & Incarnat. Domini in Symbolo Fidei. Conc. Later. ſub Innocet. III. cap. Firm. de ſum. Trin. & Fid. cath. Concil. Tolet. 11. in profeſs. Fid. S. Dionyſ. c. 2. de diu. nom. S. Athan. lib. 2. de propriet. perſon. ad Theophilum. S. Hilar. in lib. de Synodis. S. Baſil. hom. de Fide, & lib. 1. & 2. contra Eunom. Nazian. orat. 23. 25. & 37. S. Aug. lib. 1. de Trin. c. I. & 2. lib. 5. c. 10. & 11. & ſerm. 1. & 6. in feſto SS. Trinit. S. Cyrill. Alex. lib. 3. Theſaur. c. 1. & 8. lib. 7. c. 1. lib. 12. c. 13. & lib. 11. in Ioan. c. 2. S. Leo ſerm. 1. & 3. de Pentec. Boetius lib. 1. de Trinit. c. 12. S. Damaſc. lib. 1. orth. Fid. c. 2. 8. & 10. S. Bernar. lib. 5. de conſid. c. 7. & 8. S. Tho. p. 1. q. 28. ar. 3. q. 30. ar. 2. q. 32. ar. 2. & 3. q. 36. ar. 2. & 4. q. 37. ar. 2. q. 40. ar. 1. & 2. q. 41. ar. 6. & 3. p. q. 3. ar. 2. ad 2. & q. 16. ar. 1. in 4. arg. S. Bonau. in 3. diſt. 5. ar. 1. q. 1. Bellarm. tom. 1. controu. lib. 2. de Chriſto cap. 22. & lib. 3. de Incarnat. cap. 8.

OBIICIES PRIMO.

PErſona [a] eſt naturæ intellectualis, ſeu rationalis indiuidua ſubſtantia, quæ ideo indiuidua dicitur; quia alteri communicari [b] non poteſt: quod enim indiuiduum completum ſubſtantiæ eſt, in alio reperiri repugnat.

Perſonæ igitur diuinæ quæ maximè perfecta eſt, alteri ſe communicare repugnat.

Verum in aſſumptione humanitatis ad ſe, illam perficiendo, eidem ſe communicaret.

Ergo non poteſt diuina perſona naturam aſſumere humanam.

Reſpondetur. Perſona indiuidua, & incommunicabilis dicitur; quia non poteſt eſſe in pluribus ſuppoſitis [c], nec de illis prædicari.

Non enim hic Homo de pluribus Hominibus prædicari poteſt; verumtamen de perſona poſſunt multa prædicari; quinimo genera, ſpecies, & differentiæ, proprietates, & accidentia indiuiduo, & ſuppoſito inſunt [d], & de illo prædicantur [d]. Et ideo ſuppoſitum quod eſt prima ſubſtantia, nec in alio eſt, nec de alio prædicatur.

Quam-

[a] Boetius in lib. de duabus naturis. Odo Epiſc. Cameracenſis lib. 2. opuſculorum ſacrorum cap. de Perſona, tom. 15. magnæ Bibliot. veterum Patrum in ſupplemento. Magiſt. in 3. diſt. 5. S.Tho. p. 1. q. 29. ar. 1. & 2. & 3. p. q. 2. ar. 2. & 3. & q. 4. a. 2. S. Bonau. in 3. diſt. 5. ar. 1. q. 2. & ar. 2. q. 2. Scot. in 3. diſt. 5. q. 2. Bellar. lib. 2. de Chriſto c. 4. & 5. & lib. 3. de Incar. c. 8. tom. 1. controu.

[b] S.Tho. p. 1. q. 29. ar. 1. & 3. p. q. 3. ar. 1. in 2. arg. S. Bonau. in 3. diſt. 5. ar. 1. q. 2. & ar. 2. q. 2. Scot. in 3. diſt. 1. q. 1. diſt. 2. q. 2. & diſt. 5. q. 2.

[c] S. Bonau. in 3. diſt. 5. ar. 1. q. 2.

[d] Ariſt. in Antepræ dicam. cap. 5. in lib. Prædicam. c. de ſubſtantia. lib. 1. de partibus animalium c. 4. lib. 5. Meth. cap. 8. tex. 15. & lib. 7. ſum. 2. c. 1. tex. 7. Ammonius in Comment. cap. 1. lib. Prædicam. Ariſt. de Subſtantia. Alexander Aphrodiſienſis enar. in lib. 5. Meth. Ariſt. cap. 15. & enar. in lib. 7. cap. 5. Auerroes tract. 2. in Prædicam. Ariſt. ſerm. de Prædicamento ſubſtantiæ, & Comment. in cap. 8. lib. 5. & in cap. 1. ſum. 2. lib. 7. Meth. Ariſt. Theodorus Abucara Epiſc. Cariæ in explanat. vocum quibus Philoſophi vtuntur, &c. tom. 9. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 2. S. Tho. comment. in lib. 5. Meth. Ariſt. lect. 10. & in lib. 7. lect. 2.

Quamobrem non eſt abſurdum nec quicquam contra rationem perſonæ dicitur, ſi in hypoſtaſi Verbi poſt humanitatis aſſumptionem plures reperiantur naturæ quæ de illo prædicari poſsint; ſuo tamen modo. Nam nec poſt aſſumptam carnem poteſt dici, Verbum eſt natura [a] humana, ſed Homo.

Quod ſi dicas. Homo eſt ſuppoſitum, & perſona.

Sed ſuppoſitum [b], & perſona non poteſt de perſona prædicari.

Igitur Homo quod eſt naturæ humanæ concretum, hypoſtaſis, ſeu perſona, non poteſt de Verbo prædicari quod eſt indiuiduæ Trinitatis ſecunda perſona, quæ vice verſa ob eamdem rationem non poterit de Homine prædicari.

Reſpondetur. Hic Homo qui eſt Chriſtus Dominus, ſuppoſitum eſt, ſeu perſona indiſtincta [c] in ratione hypoſtaſeos, ſeu perſonæ a Verbo; & ideo hic Homo poterit de Verbo prædicari, & vice verſa: nec tamen erit identica propoſitio; quia idem ſuppoſitum de ſe ipſo prædicatur vt in alia, & alia ſubſiſtens natura. Nam quando dicitur, Verbum eſt hic Homo, prædicatur ſuppoſitum Verbi de Verbo vt in natura humana ſubſiſtens. Cum verò dicitur, hic Homo eſt Verbum, prædicatur Verbum de Homine qua ratione eſt ſubſiſtens in natura diuina, quæ in concreto ſumpta poteſt de aſſum-

pto

[a] S. Tho. 3. p. q. 3. art. 7. ad 3. & q. 16. art. 1.
Bellar. tom. 1. contr. lib. 3. de Incarn. c. 9.
Suarez tom. 1. in 3. p. q. 16. diſp. 35. ſect. 2.

[b] Theodorus Abucara Epiſc. Cariæ in explanat. vocum quibus Philoſophi vtuntur, &c. tom. 9. mag. Bibliot. vet. Patr. 2. p.
S. Tho. 3. p. q. 3. ar. 1. ad 3. & q. 16. ar. 1.
S. Bonau. in 3. diſt. 5. ar. 1. q. 2.
Scot. in 3. diſt. 5. q. 2.

[c] S. Leo ſerm. 1. & ſeqq. in Epiphania Domini.
Theodorus Abucara Cariæ Epiſc. in cõfutatione hæreſis Acephalorum &c. & in epiſt. Fidei orth. &c. tom. 9. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 2.
S. Bernar. hom. in Dominica infra octauam Epiphaniæ.
Magiſt. in 3. diſt. 1. 2. & ſeqq.
S. Tho. 3. p. q. 2. ar. 1. 2. & ſeqq. q. 3. ar. 1. & deinceps. & q 16. ar. 1. 2. 3. 4. & ſeqq.
S. Bonau. in 3. diſt. 2. & ſeqq.
Scot. in 3. diſt. 2. 5. & 6.
Bellarm. tom. 1. controu. lib. 3. de Incarn. cap. 8.

pto Homine prædicari. vniuntur namque in eadem hypoſtaſi, ſeu perſona[a] duæ naturæ [a] in Chriſto.

Quarè abſque naturarum confuſione poteſt Deus de Homine, & Homo de Deo prædicari per ſe, cum ſint vnum ſuppoſito ſecundum eam rationem, quæ eſt formaliter conſtitutiua ſuppoſiti, quæ eſt ſubſiſtentia; nam & quæ per accidens ſunt idem ſubiecto, ſeu ſuppoſito, poteſt vnum de alio prædicari, & vice verſa: ſi enim quis ſit ſimul grammaticus, & albus, poteſt dici, hic grammaticus eſt albus, & vice verſa.

OBIICIES SECVNDO.

Si naturæ diuinæ conueniret aſſumere, illi conueniret eſſe principium quod agendi. aſſumere namque agere eſt.

Verum natura eſt principium quo agendi, non autem quod.

Non igitur naturæ diuinæ conuenit humanam ad ſe ſumere naturam.

Reſpondetur. Natura diuina cum ſit idem cum perſona, eſt id [b] quo perſona agit, & agens perſona. inter naturam enim, & perſonam non eſt relatiua oppoſitio: quarè quod de perſona

[a] Conc. Conſtantinop. ſub Agapeto, & Menna contra Anthimum, Seuerũ, alioſq. Acephalorum Principes act. 1. in libello Imperat. oblato poſt obitum Agapeti; & act. 5. in libello epiſtolarum ad Imperat. cõtinente confeſsionem Fidei orthod. Quinta Synod. gener. collat. 6. & 8. Septima Synod. gen. act. 1. 2. 3. 4. & 6. Conc. Foroiulien. ſub Adriano I. in Symbolo Fidei. Conc. Frãcoford. ſub Adriano I. contra Elipandum, & Felicem in lib. ſacroſyllabo. S. Leo Mag. ep. 83. ad Epiſcopos Paleſtinæ. Theodorus Presbyter Antioch. de Incarn. Domini contra hęreſes tom. 5. magnæ Bibliot. vet. Patr. 3. p. Vigilius Papa in Conſtituto de trib. capitulis ad Iuſtinianum Auguſtum, & habetur tom. 2. Conc. Gener. & Prouinc. p. 2. Adrianus I. Papa in ep. ad Taraſium, quæ habetur in ſeptima Synodo act. 2. & in epiſt. ad Epiſcopos Galliciæ, & Hiſpaniarum de errore Elipandi Epiſc. Tolet. Theodorus Agiopolitanus diſp. 3. cum Neſtoriano, tom. 15. mag. Bibliot. veterum Patrum in ſupplemento. S. Anſel. in lib. de excellentia B. Mariæ Virginis cap. 1. & ſeqq.

[b] S. Thom. 3. p. q. 3. art. 2. ad 3. & art. 3.

ſona prædicatur, poteſt & de natura prædicari, vnam ſi excipias relatiuam perſonarum oppoſitionem. Natura enim nulli perſonæ relatiuè opponitur.

Nam natura diuina licet ſit Pater qui generat, Filius qui generatur, & Spiritus ſanctus qui procedit; non tamen generat [a], aut generatur; ſpirat, aut procedit.

Quod ſi naturam diuinam interdum genitam legas [b]; Geniti [c] voce intellige illud, quod generatione communicatur, non autem generationis terminum, qui eſt perſona Filij per veram generationem à Patre procedens.

QVAERITVR II.

Vtrum Perſona Verbi duas naturas humanas aſſumere poſsit.

Reſpondetur dicendum. Perſona Verbi duas [d] poteſt humanas naturas aſſumere.

Probatur. Aſſumere [e] eſt vnionem hypoſtaticam in natura quæ aſſumitur ita producere, vt quod efficiendi principium eſt, illud idem ſit terminus.

Sed poſt vnam aſſumptam humanitatem Verbo non deeſt potentia producendi, & vis terminandi.

Duas

[a] Concil. Later. ſub Innoc. III. cap. Dam. de ſum. Trinit. & Fid. cath. S. Aug. lib. 1. de Trin. c. 1. & lib. 7. c. 1. & 6. Magiſt. in 1. diſt. 5. S. Tho. p. 1. q. 39. ar. 5 Bellar. lib. 2. de Chriſto c. 7. & 8. Nos ſup. Tract. 2. de Deo Vno & Trino, cap. 2. quæſ. 2. cap. 3. quæſ. 1. cap. 9.

[b] S. Auguſt. lib. 7. de Trin. c. 1. & 2. Fulgent. lib. de Fid. ad Petrum cap. 2.

[c] S. Tho. p. 1. q. 39. ar. 5. ad 1.

[d] S. Auguſt. epiſt. 3. ad Voluſianum. S. Tho. 3. p. q. 3. ar. 7. Scot. in 3. diſt. 1. q. 3.

[e] Magiſt. in 3. diſt. 1. & 5. S. Tho. 3. p. q. 3. ar. 1. & ſeqq. & q. 6. ar. 1. ad 1. & ar. 5. ad 3. S. Bonau. in 3. diſt. 1. art. 1. q. 2. & diſt. 5. art. 1. q. 2. Scot. in 3. diſt. 1. q. 1.

Duas igitur Verbum naturas aſſumere poteſt humanas.

Subſiſtentia namque Verbi ſecundum quam eſt formalis[a] terminus vnionis hypoſtaticæ, infinita eſt, ſicut infinita[b] eſt diuina Natura, cui eſt idem ſubſiſtentia; ſeu quod idem eſt Verbi perſonalis proprietas.

Nec eſſent poſt aſſumptionem humanitates illæ Homines duo[c]; ſed vnus tantum. ad multiplicationem enim ſubſtantialium[d] concretorum quæ abſoluta ſunt, non tantum naturæ, ſed & hypoſtaſeos multiplicatio requiritur. terminus namque abſolutus concretus primò & per ſe illud totum quod ex natura, & ſubſiſtentia eſt, ſignificat.

Vt multiplicetur igitur ſubſtantiæ concretum; & naturæ, & hypoſtaſes multiplicari debent.

Ergo duæ humanitates illæ ad vnitatem hypoſtaſeos aſſumptæ, non duo Homines, ſed vnus Homo eſſent; & quæ vnius humanitatis ſunt operationes, alteri in concreto ſumptæ per

[a] Sexta Synod. gen. act. 8. Conc. Tolet. 6. & 11. cap. 1. S. Dionyſ. c. 2. de diu. nom. p. 1. poſt med. Elias Cretenſis in orat. 51. Nazian. S. Damaſc. lib. 3. de Fid. cap. 6. S. Anſel. lib. de Incar. Verbi cap. 4. Nicetas lib. 3. theſau. c. 34. tom. 12. mag. Bibliot. vet. Patr. p. 1. S. Tho. 3. p. q. 3. ar. 1. & 2. S. Bonau. in 3. diſt. 1. ar. 1. q. 2. & diſt. 5. ar. 1. q. 1. Scot. in 3. diſt. 1. q. 5. In iſta quæſtione, & in ſolut. ad 2. & diſt. 5. q. 1.

[b] Pſal. 144. Baruch 3. Conc. Later. ſub Innocent. III. c. Firm. de ſum. Trin. & Fid. cath. S. Dionyſ. cap. 9. de diui nom. S. Hyppolitus Martyr Epiſcopus Portuenſis de Theologia, & Incarnat. contra Beronem, & Helicen hæreticos cap. 1. tom. 3. mag. Bibliot. veterum Patrum. S. Hilar. lib. 2. de Trin. & enar. in Pſal. 118. S. Baſil. hom. ad illa verba, In principio erat Verbum &c. Nazian. orat. 49. de Fide. Nyſſen. orat. in cap. 1. Ioan. S. Auguſt. enar. in Pſal. 85. Theodor. ſerm. 2. de Prouident. S. Fulgent. lib. 2. ad Monimum c. 7. & de Fide ad Petrum Diaconum c. 31. S. Greg. lib. 2. in Iob c. 7. Caſsiod. de Amicitia cap. de origine Amicitiæ. Iſidor. c. 1. de Vniuerſitatis diſpoſitione. Damaſcenus lib. 1. orthod. Fid. cap. 1. 2. & 4. S. Bernard. ſerm. 6. ſuper Cant. S. Tho. 1. p. q. 7. ar. 1. Scot. in 1. diſt. 8. q. 3.

[c] S. Tho. 3. p. q. 3. ar. 7. ad 2. Scot. in 3. diſt. 1. q. 3.

[d] S. Tho. 1. p. q. 36. ar. 4. ad 7. & q. 39. ar. 3. Scot. in 3. diſt. 12. q. 1. Nos ſupra tract. 2. de Deo Trino cap. 3. quæſt. 2.

communicationem idiomatum tribuerentur.

Quarè poſſet hic Homo ratione vnius humanitatis quieſcere, ratione alterius moueri; ſecundũ humanitatem vnam agere, ſecundum aliam pati: poſſentq. humanitates illæ inter ſe loco diſtare, diuerſis actionibus, & paſſionibus affici: ſicut & in triduo mortis anima, & corpus Chriſti Domini loco inter ſe diſtabant; cum in ſepulcro corpore manente, ratione animæ ad inferos Chriſtum Dominum deſcẽdiſſe orthodoxa doceat fides [a]: & tamen tam anima,

quàm

a Pſal. 15. ex B. Petro act. 2. Pſal. 107. ex S. Hilario in Pſal. 138. & S. Ambroſio in lib. de myſterio Paſchæ. Eccleſ. 24. Zachar. 9. ex Hieron. in eund. locum. Matth. 12. ex Irenæo lib. 5. circa finem, Tertull. lib. de Anima cap. 31. Ambr. c. 4. ad Epheſ. Nyſſeno orat. 1. de Reſurrectione. Hieron. in c. 2. Ionæ. Act. 2. ex S. Ambroſio ſerm. 74. de Martyribus, S. Aug. epiſt. 99. ad Euodium, & Beda in cap. 2. Act. Ad Rom. 10. Ad Epheſ. 4. ex S. Ambroſio, Hieron. & Chryſoſt. in eund. locum. 1. Petri 3. & 4. ex S. Iuſtino in dialogo cum Triphone, Irenæo lib. 3. c. 23. Clemente Alex. lib. 6. Strom. Athan. in ep. ad Epictetum, & in lib. de Incarn. Chriſti. S. Hilar. in Pſal. 118. in illud, Defecerunt oculi mei, &c. Epiphanio hæreſi 77. Ambroſio in c. 10. ad Rom. Cyrillo in lib. de recta in Deum fid. ad Theodoſium, & lib. 12. in Ioan. c. 36. Symb. Apoſt. Symb. Eccleſiæ. Symbolum S. Athanaſij. Conc. Tolet. 4. c. 1. Conc. Later. ſub Innoc. III. cap. Firm. de ſum. Trin. & Fid. cath. Conc. Lugdun. 2. ſub Greg. X. in ep. Michaelis Imp. ad eund. Pont. Catechiſmus Rom. in expoſit. art. 5. Symb. Apoſt. S. Ignatius in ep. ad Trallianos. Iuſtinus Martyr in dialogo cum Thriphone. Irenæus lib. 5. in fine. Tertull. in lib. de anima c. 31. 32. & 55. lib. 2. contra Marcionem cap. 4. & lib. 5. c. 10. Clemens Alex. lib. 6. Strom. c. 2. S. Hyppolitus Martyr in orat. de Antichriſto, tom. 3. mag. Bibliot. vet. Patr. Origen. hom. 15. in Gen. lib. 2. contra Celſum, & in c. 5. ep. ad Rom. S. Cyprian. ſerm. de vnctione Chriſmatis in fine. Greg. Neocæſarieñ. orat. in Epiphaniam, tom. 3. mag. Biblio. veterum Patrum. Euſæb. lib. 4. demonſtr. Euang. c. 12. S. Athan. in lib. de Incarn. poſt medium, & hom. de Semente. S. Hilar. in Pſal. 138. in illud, Si deſcendero in Infernum, ades, & lib. 10. de Trin. vltra medium. Cyrill. Hieroſ. catecheſi 4. & 14. S. Baſil. in Pſal. 44. & 48. Nazian. orat. 2. de Paſchate, circa fin. & orat. 35. Epiphanius in Ancor. S. Ambr. lib. 3. de Fid. c. 3. de myſterio Paſchæ c. 4. in c. 10. ad Rom. in c. 4. ad Epheſ. in lib. de Dominicæ Incarn. ſacram. c. 5. Nyſſenus orat. 1. de Reſurrect. Chriſti. S. Hieron. in c. 3. Eccleſ. in c. 13. Oſeæ, in c. 9. Zachar. & in c. 4. ad Epheſ. Chryſoſt. hom. 2. de Symbolo, & demonſt. adu. Gentiles, Quod Chriſtus ſit Deus. S. Aug ep. 57. ad Dardanum q. 1. ep. 99. ad Euodium tract. 78. in Ioan. lib. 17. de Ciu. Dei c. 11. lib. 20. c. 15. & in Pſal. 85. Cyrill. Alex. lib. de recta Fid. ad Theodoſium circa medim, & lib. 12. in Ioan. cap. 36. Theodor. in Pſal. 15. in illud, Non relinques animam meam in inferoum. Proclus Epiſc. Conſtantinop. de Fide ad Armenios, tom. 5. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 1. Caſsian. de Canonico diurnarum orationum, & Pſalmorum modo lib. 3. c. 3. tom. 5. mag. Bibliot. veterum Patrum p. 2. Leo Mag. ſerm. 1. de Reſurrect. Domini. Vigilius lib. 2. con. Eutyche-

quàm corpus erant Verbo vnita *.

Nec in Homine illo duarum humanitatum corpora ſibi inuicem intimè præſentia fuiſſent; quia Homo ille ratione diuerſæ humanitatis in pluribus, ac valdè inter ſe diſtantibus locis exiſtere poſſet.

Neque hæc inter ſe etiamſi de eodem ſuppoſito prædicentur, pugnantia ſunt.

Ratione namque diuerſæ naturę, non ſecundum eamdem rationem de eodem ſuppoſito prædicarentur.

Sicut & de puro Homine in indiuiduo ratione corporis quædam prædicantur, quæ de eodem ratione animæ negari poſſunt.

OBIICIES PRIMO.

SI duæ humanitates à Verbo aſſumptæ poſtquam per hypoſtaticam vnionem intelliguntur ſubſtantiale concretum quod eſt abſolutum, eſſent vnus Homo, eidem ſuppoſito, Verbo nempè, eſſent ambæ intimè præſentes.

Ergo & ſibi ipſis: quæ enim eidem, ſi indiuiſibile præſertim ſit, intimè præſentia ſunt, inter ſe diſtare nequeunt.

Duę igitur humanitates aut nequeunt a Verbo

tem, tom. 5. mag. Bibliot. vet. Patr. p. 3. S. Fulgentius lib. 3. ad Traſimundum c. 23. & 35. Anaſtaſius Sinaita in Hexameron de opere ſeptimi diei, & de rectæ Fidei dogmatib. lib. 4. & 5. tom. 6. magnæ Bibliot. veterum Patrum p. 1. S. Greg. lib. 13. Moral. c. 20. & 21. & in expoſit. Pſal. Deprofundis. Beda lib. 3. in Iob c. 7. Damaſc. lib. 3. orth. Fid. c. vlt. & orat. de Fidelibus Defunctis. Bellarm. tom. 1. controu. lib. 3. de Incarnat. c. 12. & lib. 4. de anima c. 12. & ſeqq.

* Concil. Epheſ. in Symbolo. Concil. Tolet. 11. in confeſſ. Fid. S. Cyprian. de Cardinalibus Chriſti oper. Euſeb. Cæſar. lib. 1. Hiſtor. Eccleſ. c. 13. S. Athan. in epiſt. ad Epictetum. S. Hilar. ad Pſal. 53. S. Epiphan. hęreſi 69. contra Arianos. Theophilus Alex. ep. 2. Paſchali. Chryſoſt. hom. 4. in Marcum. Cyrill. Alex. de recta in Deũ Fid. ad Theodoſium Imperatorē. Titus Boſtrenſis ad cap. 23. Lucæ, tom. 4. mag. Bibliot. vet. Patrum. S. Bernar. ſerm. 75. ſuper Cant. Magiſt. in 3. diſt. 21. S. Thom. 3. p. q. 50. art. 2. 3. & ſeqq. S. Bonau. in 3. diſt. 21. Scot. in 3. diſt. 2. q. 2. & diſt. 21. Bellarm. tom. 1. controu. lib. 3. de Incarnat. cap. 8. & 19. & lib. 4. de Anima Chriſti c. 6. & ſeqq.

bo aſſumi, aut poſtquam aſſumptæ ſunt, inter ſe non poterunt loco diſtare.

Reſpondetur. ſi duæ a Verbo humanitates aſſumerentur, eſſent ambæ eidem Verbo, & toti intimè præſentes; non tamen adæquatè.

Quemadmodum Cælum, & quælibet Cæli pars eſt intimè præſens toti Deo, ſicut tota Terra, & quælibet eius pars, & quæcunque Cæli, ac Terræ ambitu continentur; non tamen hæc ſibi inuicem intimè præſentia ſunt, quia etſi eidem indiuiſibili intimè præſentia ſint, non tamen illi adæquatè coexiſtunt.

Immenſitate [a] namque Deus abſque vlla ſui mutatione maioribus, ac maioribus in infinitum corporibus coexiſtere poteſt, quæ tamen ſibi inuicem intimè præſentia naturaliter eſſe non poſſunt.

Quare nec Chriſti Domini humanitas eſt vbique [b] præſens, quamuis intimè ſit præſens Verbo, quod vbique reperitur.

Non enim adæquatè Verbo coexiſtit. Nam ita illi humanitati quam aſſumpſit præſens eſt Verbum, vt alijs etiam rebus præſens ſit, quibus non dat ſubſiſtere quemadmodum humanitati aſſumptæ ſubſiſtere tribuit, quam forma-

[a] Nos ſupra tract. 1. de Deo vno c. 10. de Scientia Dei quæſ. 2. & cap. 14. de Volunt. quæſ. 1. & tract. 2. de Deo Trino cap. 1. quæſ. 3.

[b] Matth. vlt. Marci 16. Lucæ 24. Ioan. 3. ex Chryſoſt. Auguſt. Cyrillo, & Beda in eund. locum. Ioan. 6. 11. & 14. Act. 1. & 2. 1. Theſſal. 4. Symbolum Apoſt. Symb. Eccleſiæ. Symbolum Athan. Conc. Nicænũ, Conſtantinop. Epheſ. & Chalcedonenſe in Symbolo. Quinta, & Sexta, Synod. gener. in Symb. Conc. Later. ſub Innocet. III. cap. Firm. S. Hilar. li. 10. de Trin. Cyrill. Hieroſol. catecheſi 14. in fine. Nazianz. epiſt. 1. ad Chelidonium. S. Ambr. lib. 2. de Fid. cap. 4. Chryſoſt. in illud Io. 3. Filius Hominis qui eſt in cælo &c. S. Auguſt. ep. 57. ad Dardanum, in lib. de Fid. & Symb. c. 6. in lib. de Agone Chriſtiano c. 25. & tract. 78. in Ioan. Cyrill. Alex. lib. 11. in Ioan. c. 21. Theod. dial. 2. & 3. S. Leo ſerm. 2. de Aſcenſ. Vigilius lib. 1. & 4. contra Eutychetem, tom. 5. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 3. S. Fulgent. lib. 2. ad Traſimundum c. 17. S. Gregor. hom. 29. quæ eſt de Aſcenſione. Magiſt. in 3. diſt. 22. S. Tho. 3. p. q. 52. art. 3. S. Bonau. in 3. diſt. 22. ar. 1. q. 2. Scotus in 3. diſt. 22. Bellarm. tom. 1. controu. lib. 3. de Incarnat. cap. 11. & ſeqq.

formaliter ſui ſubſiſtentia terminando aſſumit ita, vt de aſſumpto Homine dici poſsit, eſt Deus.

Quod ſi quis dicat: Hic Homo eſt Deus.

Sed Deus vbique [a] eſt.

Igitur & hic Homo vbique erit.

Reſpondetur. Hic Homo eſt Deus ratione perſonæ in qua ſubſiſtit, non autem ratione humanitatis; & ideo hic Homo ratione perſonæ vbique eſt: nam Verbum qui eſt Deus vbique eſt, non autem humanitas a Verbo aſſumpta.

Ex quibus argumenti fallaciam detegere licet: nam hic Homo quando dicitur Deus, ratione ſuppoſiti intelligitur, non autem ratione humanitatis quæ in hac perſona ſubſiſtit.

Hanc autem cautionem ſi adhibeas, facilè poterunt huiuſmodi aliæ ſolui difficultates.

OBII-

[a] Ioſuæ 2. 3. Reg. 8. 1. Paralip. 2. & 2. Paralip. 6. Iob 11. Pſal. 138. & 144. Sapient. 20. Iſaiæ 60. & 66. Ierem. 23. Baruch 3. Act. 17. S. Dionyſ. c. 1. cæleſt. hierarch. & cap. 5. de diu. nom. Origen. hom. 12. in Gen. & lib. 1. in Iob. S. Cypr. de Idolorum vanit. S. Athan. ad Liberiũ, Quod perfectum hominẽ ſumpſerit Deus. & orat. cont. Idola. S. Hilar. lib. 1. & 2. de Trinit. Didymus lib. 1. de Spiritu ſancto. Cyrill. Hieroſol. catecheſi 14. S. Baſil. hom. in c. 1. Ioan. & lib. de Spiritu ſancto c. 22. S. Ambroſ. lib. 2. de Fid. c. 4. lib. 7. de Spiritu ſancto cap. 7. & lib. 9. in cap. 20. Lucæ. Nyſſen. orat. in ea verba, Faciamus hominem ad imaginem, &c. S. Hieron. in c. 66. Iſa. ep. 148. ad Marcellam, & in Pſal. 138. Chryſoſt. hom. 17. in Gen. & hom. 5. in ep. ad Coloſ. S. Aug. lib. 7. de Ciuit. Dei c. 30. ep. 57. ad Dardanum, lib. 1. Confeſs. c. 3. de cognit. veræ vitæ tract. 5. c. 24. tract. 3. & 78. in Ioan. c. 18. & lib. 5. de Trin. c. 12. Cyrill. Alex. lib. 1. in Ioan. c. 9. lib. 11. c. 21. lib. 1. Theſau. c. 7. & lib. 7. de Trin. Theodor. ſerm. 2. de Prouident. S. Leo ſerm. 2. de Aſcenſione, & ſerm. 3. de Natiuit. Vigilius in diſput. Athanaſij, Arij, & Sabellij; & lib. 1. & 4. contra Eutychetem, tom. 5. mag. Bibliot. vet. Patrum. p. 3. S. Fulgent. in lib. de Fid. ad Petrum Diaconum c. 3. in lib. ad Donatum c. 4. & lib. 2. ad Traſimundum c. 17. Anaſtaſius Synaita lib. 2. de rectis Fidei dogmatibus, tom 6. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 1. S. Gregor. hom. 17. in Ezechiel. lib. 2. Moral. c. 7. & 8. & hom. 24. de Aſcenſione. Caſſiodor. in Pſal. 138. Boet. lib. 1. de Trinit. Iſidor. de vniuerſit. diſpoſit. c. 1. Damaſc. lib. 1. orth. Fid. c. 4. S. Anſel. in Monol. c. 19. & in Proſol. c. 14. S. Bern. lib. 5. de conſid. c. 6. & 10. S. Tho. 1. p. q. 8. ar. 3. & q. 64. ar. 4 ad 3. Scot. in 1. diſt. 37. q. 1. Bellar. tom. 1. controu. lib. 3. de Incarn. c. 9. & ſeqq. præſertim 19.

OBIICIES SECVNDO.

DVæ illæ ab eadem perſona humanitates aſſumptæ diſtinctas haberent voluntates, intellectus diſtinctos: & conſequenter vnus Homo poſſet diuerſa, & contraria velle; idem intelligere, ac ignorare.

Reſpondetur. hæc de eodem ſuppoſito ſi ſecundum diuerſas naturas, aut diuerſarum naturarum facultates, ſeu potentias prædicentur, inter ſe pugnantia dici non debent; nam & purus Homo ſecundum vnam partem mouetur, & ſecundum aliam quieſcit, vt experientia conſtat in eo qui ſedens docet mouendo manus.

QVÆRITVR III.

An magis conueniens fuerit Naturam humanam a Verbo, quàm ab alia diuina Perſona aſſumi.

QVæ à Deo ſunt cuius eſſentia eſt intelligere [a], recta ratione fieri, nemo eſt qui ambigere poſſit; & quæ diuino conſilio quod abſque inquiſitione perfectiſsimum eſt, fiunt, inquirere Hominem non decet [b], niſi vt ex operibus Dei cognitis, mens humana in laudes

[a] Eſther 14. Iob 21. & 28. Pſal. 118. Eccleſ. 23. & 42. Ad Rom. 11. Ad Coloſ. 2. Ad Heb 4. 1. Ioan. 3. Ariſtot. lib. 12. Meth. tex. 39. Nazianz. in Apolog. orat. 1. & Iambico 15 de definitionib. Nyſſen diſput. de anima, & reſurrect. S. Hieron. c. 3. in Eccleſiaſten. S. Aug. lib. 7. de Trin. c. 7. & lib. 6. de Gen. ad litt. c. 20. & ſeqq. Boet lib. 3. de conſol. metro 9. S. Leo ep. 93. decret. cap. 5. S. Tho. 1. p. q. 14. a. 1. & ſeqq. & 3. p. q. 9. ar. 1. ad 1.

[b] Eccleſ. 3. 1. Tim. 1. Irenæus lib. 4. contra hæreſes cap. 67. Agapet. Papa in ep. ad Anthimum. S. Athan. in lib. quod vnus ſit Chriſtus. Chryſoſt. hom. 27. in cap. 4. ep. ad Rom. S. Cyrill. Alex. in lib. de recta Fide ad Reginas.

des Dei, & gratiarum actionem excitata ſurgat, & eleuata per gratiam, in actum exeat.

Quorum cum maximum opus [a] ſit Incarnationis myſterium, in quo diuiuæ bonitatis theſauri ſcientiæ atque ſapientiæ reperiuntur;

Dicendum eſt, Verbum carnem ſumere, ſecundam ſacroſanctæ atque indiuiduæ Trinitatis Perſonam, conuenientiſsimum [b] fuit.

Probatur. Nam congruit vt quod fuit in mente Artificis efficiendi operis exemplar, ſi vitium fecerit opus, ſit & illius reficiendi cauſa.

Sed fuit ab æterno prædeſtinatus [c] Homo, vt eſſet filius Dei ad imitandum Verbum, quod eſt æterni Patris eorum omnium quæ fiunt per appropriationem exemplar [d] dictum vt perſoſona per intellectum [e] a Patre procedens, & illius

[a] Ad Eph. 1. ex Hieron. in eund. locum. Conc. Epheſ. 1. p. c. 1. Catechiſmus Rom. in Procemio, & in expoſit. art. 2. & 3. Symb. Apoſt. S. Dionyſ. c. 1. & 2. de diu. nom. & in ep. 4. ad Caium. Nazian. orat. in diem Natalis Domini. Nyſſen. ex orat. catechetica de diu. incarn. Marius Victorinus Afer lib. 2. adu. Arium, tom. 4. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 3. S. Auguſt. lib. de prædeſt. Sanctorum c. 15. ſer. 3. & 15. de temp. Proclus Epiſc. Conſtantinop. hom. de Incarnat. Domini Ieſu Chriſti, & de Fide ad Armenios, tom. 5. magnę Bibliotecæ veterum Patrum p. 1. Leo Mag. ſerm. 1. 2. & 3. de Natiuit. Domini. Agapet. Papa in epiſt. ad Antimum. S. Damaſc. ſuper Miſſus eſt, & lib. 3. orth. Fid. c. 1. B. Bruno Herbipolenſis Epiſcopus expoſit. in Pſal. 8. tom. 11. mag. Bibliot. vet. Patrum. Nicetas lib. 3. Theſau. de Verbi Domini Incarnat. c. 31. tom. 12. mag. Bibliot. vet. Patr. p. 1. S. Bernard. ſerm. 3. in vigilia Natalis Domini, & ſerm. 1. in die Natalis.

[b] S. Dionyſ. Areop. cap. 2. de diu. nom. S. Athan. in lib. de Incarnat. Verbi, & de corporali eius aduentu. S. Aug. tract. 17. in Ioan. & lib. qq. veteris, & noui Teſtamenti q. 113. de Eccleſiaſticis dogmatibus cap. 2. lib. 3. de Trin. cap. 3. & ſerm 9. de Natiuit. Domini. S. Leo ſerm. 4. de Natiuit. S. Fulgent. in lib. de Fide ad Petrum c. 2. S. Damaſc. lib. 3. orthod. Fid. cap. 1. & lib. 4. cap. 4. S. Anſel. in lib. de Incarnat. Verbi cap. 4. lib. 1. cur Deus Homo cap. 7. & lib. 2. cap. 9. S. Bernar. ſerm. in Dominica j. Aduentus, ſerm. 1. de Natiu. & ſuper Miſſus eſt. Magiſt. in 3. diſt. 1. S. Tho. 3. p. q. 3. ar. 8. S. Bonau. in 3. diſt. 1. ar. 2. q. 3. & diſt. 5. ar. 1. q. 2.

[c] Ad Rom. 8. Ad Epheſ. 1.

[d] S. Tho. 3. p. q. 3. ar. 8.

[e] Pſal. 32. & 44. ex Apoſtolo ad Heb. 1. Eccleſ. 1. Ioan. 1. 1. Ioan. 1. & 5. Apoc. 19. Conc. Epheſ. can. 12. Conc. Carthag. III. ſub Syricio Papa, quod fuit confirmatum in 6. Synodo. Conc. Florentinum ſub Eugenio IV. ſeſſ. 18. & in reſponſ. Gregorij ad ep. Marci Epheſij pro Conc. Florent. circa med. Irenæus lib. 2. contra hæreſes c. 28. S. Hyppolytus Martyr hom. de Deo vno, & trino &c. contra hæreſim Noeti, tom. 3. mag. Bibliot. veterum Patrum. S. Cypr. lib. 2. contra Iudæos c. 3. & 5. S. Athan. in ep. de ſententia Dio-

lius perfecta imago [a] eorum omnium expreſſiua quæ cognoſcit Pater.

Congruens igitur fuit vt, ſi perfectiſsimum quod Deus ſub cælo effecit opus decidit Homo ab eo ſtatu in quo conditus fuerat, per filium naturalem reſtauraretur, cui per gratiam, & gloriam ſimilis futurus erat Homo, iuxta illud Pauli ad Rom. 8. Quos præſciuit, & prædeſtinauit conformes fieri imaginis filij ſui, qui eſt vera ſapientia [b], à qua receſſerat Adam inordinato ſcientiæ appetitu [c].

OBII-

nyſij contra Arianos, in orat. contra Sabellij gregales, & in ep. de decretis Nicænæ Synodi. S. Hilar. lib. 6. de Trin. S. Baſil. hom. in c. 1. Ioan. & lib. 2. contra Eunom. S. Epiphan. hęreſi 51. S. Ambroſ. lib. 4. de Fid. cap. 3. Chryſoſt. in c. 1. Ioan. S. Aug. lib. 4. de Trin. c. 20. lib. 7. c. 2. & lib. 15. tract. 108. in Io. & in lib. de hęreſibus hæreſi 30. Cyrill. Alex. lib. 2. de Trinit. lib. 1. Theſau. c. 2. & lib. 7. c. 5. lib. 1. in Ioan. cap. 5. & lib. 2. c. 37. Theodoretus lib. 2. ad Græcos. Proclus Epiſc. Conſtantinop. de Fide ad Armenios, tom. 5. mag. Bibliot. vet. Patrum, p. 1. S. Damaſc. lib. 1. orthod. Fid. c. 9. S. Anſel. in Monol. c. 43. & ſeqq. S. Tho. 1. p. q. 27. ar. 1. 2. 3. 4. & 5. q. 34. ar. 1. & 2. q. 35. ar. 2. q. 38. ar. 2. ad 1.

[a] Sapient. 7. ex S. Ambr. lib. 1. de Fid. c. 4. 2. Cor. 4. Ad Coloſ. 1. Ad Hebr. 1. Conc. Epheſ. p. 1. cap. 26. & 3. p. c. 6. Gregor. Neocæſar. in 2. expoſit. Fid. tom. 3. mag. Bibliot. veterum Patrum. Alexander Epiſc. Alexandrinus ep. 1. & 2. in Conc. Nicæno. S. Athan. ſerm. 4. contra Arianos. S. Hilar. lib. 3. de Trinit. circa finem, lib. 4. & 7. & lib. de vnit. Patris, & Filij. S. Baſil. hom. in c. 1. Ioan. Nazian. in Apolog. 1. non longè à fine. S. Ambroſ. lib. 1. de Fid. cap. 4. in cap. 1. ad Hebr. in cap. 22. Lucæ, & lib. 6. Hexam. cap. 7. S. Chryſ. hom. 8. in Gen. S. Aug. lib. 1. de Gen. ad litteram c. 4. lib. 7. de Trin. c. 2. lib. de decem chordis c. 8. & lib. 16. de Ciu. c. 6. Marius Victorinus Afer lib. 1. adu. Arium in fine, tom. 4. mag. Bibliot. veterum Patrum. Idacius Hiſpanus contra Varimadum Arianum, tom. 4. mag. Bibliot. vet. Patrum. S. Cyrill. Alex. lib. 1. Theſau. c. 1. lib. 2. cap. 1. & 2. & in epiſt. ad Neſtorium de excommunicat. Theodor. lib. 2. de curandis affectibus Græcorum, & q. 19. in Gen. Eucherius Lugdun. in lib. Formularum ſpiritualium cap. 1. tom. 5. mag. Bibliot. veterum Patrum p. 1. Leontius Byzant. in lib. de ſectis act. 3. tom. 6. magnæ Bibliotecæ veterum Patrum p. 1. S. Damaſc. lib. 1. orthod. Fid. cap. 8. S. Anſel. in c. 1. ad Hebr. S. Bernar. ſerm. 2. in die Natalis Domini. S. Tho. 1. p. q. 35. S. Bonau. in 1. diſt. 31. 2. p. ar. 1. q. 1.

[b] Eccleſ. c. 1. & 24. 1 Cor. 1. ad Coloſ. 1. Conc. Antiochenum 1. ſub Dionyſio I. Papa in profeſs. Fid. miſſa ad Paulum Antiochenum. Gregor. Neocæſar. in 2. expoſit. Fid. tom. 3. magnæ Bibliot. vet. Patrum. Alexander Epiſc. Alexandriæ ep. 1. & 2. in Conc. Nicæno. Nazian. orat. 33. S. Ambr. lib. 1. de Fid. c. 2. S. Aug. lib. 7. de Trinit. in princ. S. Anſelm. in Monol. cap. 46.

[c] Gen. 3. S. Ignatius ep. ad Trallianos. S. Ambr. lib. 4. in Luc. S. Chryſ. in 1. Timot. 2. S. Aug. lib. 11. de Gen. ad litteram c. 5. & lib. 16. de Ciu. Dei c. 13. S. Bernar. ſerm. 1. de Aduentu Domini, & ſerm. 2. in die Natalis Domini. S. Tho. 3. p. q. 3. ar. 8. in corpore.

OBIICIES PRIMO.

EXemplar, & Idea ad quam reſpiciens Deus operatur, eſſentia [a] diuina eſt, quæ toti Trinitati conuenit.

Si ergo quod exemplar fuit primo Artifici Deo in efficiendo Hominem, illud idem & in reficiendo debet eſſe redimens cauſa [b]; Eſſentię ſeu naturæ diuinæ primò, & per ſe aſſumere conueniet: atque ita ex æquo de tota Trinitate dici poſſet & ſumpſiſſe carnem, & paſſam, qui eſt error ex Scripturis [c] in Concilijs [d], & extra à Patribus [e] non ſemel damnatus.

Reſpondetur. Diuina eſſentia ſe ipſa exemplar eſt rerum omnium quæ ad extra operatur Deus;

N

[a] S. Tho. 1. p. q. 15. ar. 1. & 2. Nos ſupra tract. 1. de Deo vno c. 11. q. 3.

[b] S. Thom. 3. p. q. 3. ar. 8.

[c] Pſal. 2. Matt. 3. 14. 17. & 28. Marci 1. 5. 9. & 15. Lucæ 1. 9. 22. & 23. Ioan. 1. 2. 3. 6. 8. 9. 10. 11. 16. 17. 19. & 20. Actorum 10. Ad Rom. 8. 9. & 14. Ad Hebr. 1. 5. 6. 7. & ſeqq. 2. Petri 1. 1. Ioan. 3. 4. & 5. Apocalip. 19. Symb. Apoſtolorum. Symb. Eccleſiæ. Symb. Athanaſij.

[d] Conc. Antiochænum 2. ſub Dionyſio Papa 1. anno 272. Conc. Romanum 2. ſub Silueſtro I. Papa anno ſalutis 326. cõtra Noetũ, Sabellium, & ſequaces. Conc. Rom. 1. ſub Felice III. contra Acacium Conſtantinop. & Pettum Fullonem. Conc. Conſtantinop. ſub Felice III. con. Petrum Cnapheum.

[e] S. Ignatius Martyr in ep. ad Philip. Tertull. in Comment. adu. hæreſes in fine, & in lib. adu. Praxeam c. 1. & ſeqq. S. Cypr. ep. 73. S. Hyppol. Martyr Epiſc. Portuenſis hom. de Deo trino, & vno, & de myſterio Incarnat. contra hæreſim Noeti, tom. 3. mag. Bibliot. vet. Patrum. Ammonius Alexandrinus c. 1. & ſeqq. in harmoniam Euangelicam, tom. 3. mag. Bibliot. vet. Patrum. Euſeb. Cæſar. lib. 10. Hiſtoriæ c. 29. S. Epiphan. hæreſi. 57. & 62. S. Auguſt. in lib. de hæreſibus hæreſi 41. Idacius Clarus Hiſpanus in lib. contra Varimadum Arianum, tom. 4. mag. Bibliot. vet. Patrum. Theodor. dialogo Immutabilis, dialogo Impaſsibilis, & lib. 3. hæret. Fabul. Proclus Epiſc. Conſtantinop. de Fid. ad Armenios, tom. 5. mag. Bibliot. vet. Patrum 1. p. S. Leo ep. 72. ad Iuuenalem Epiſcopum Hieroſol. Felix III. Papa in ep. 3. ad Petrum Fullonem Epiſcopum Antiochiæ. S. Quintianus Epiſcopus Aſculanus anathematiſmo 4. in ep. ad Petrum Fullonem, quæ habetur in Conc. Rom. 1. ſub Felice III. in cauſa eiuſd. Petri &c. Petrus Diaconus in lib. de Incarnat. & gratia Chriſti ad Fulgentium &c. c. 3. & 4. tom. 6. magnæ Bibliotecæ veterum Patrum p. 1. S. Fulgentius in lib. de Incarnat. & gratia Chriſti ad Petrum Diaconum &c. cap. 11. & in lib. contra ſermonem Faſtidioſi Arriani ad Victorem. Ferrandus Diaconus Eccleſiæ Carthagineñ. in ep. ad Seuerum Scolaſticum Conſtantinop. tom. 6. mag. Bibliot. veterum Patrum p. 1. S. Damaſc. in ep. de Triſagio ad Iordanem Cœnobiarcham. Baronius Anno Domini 196. 260. 483. & 748.

Deus; quod cum ad intellectum [a] ſpectet vt efficiendorum ratio cognita, tribuitur Filio, qui per intellectum procedit vt imago & Verbum Patris per quod [b] facta ſunt omnia.

OBIICIES SECVNDO.

EA debuit perſona humanam aſſumere naturam, qua aſſumente minor eſſet errandi occaſio [c].

Verum aſſumente Filio, qui ſæpè in Scripturis [d] qua ratione Homo minor Patre dicitur, ſumpſerunt quidam [e] occaſionem aſſerendi Filium abſolutè minorem Patre, non conſubſtantialem, coæternum, & coæqualem illi.

Congruentius [f] igitur fuiſſet ſi Pater, aut Spiritus ſanctus naturam humanam ſumpſiſſet.

Reſpondetur. Ex Scripturis captiuanti [g] intellectum in obſequium fidei non eſſe illud errandi periculum, quod ex eiſdem Scripturis vitari non poſsit, vt in Concilijs [h] Patres, qui [i] euiden-

[a] S. Aug. lib. 83. qq. q. 46. S.Tho. 1.p.q.15.a.1. & ſeqq.
[b] Ioan. 1.
[c] S.Tho. 3.p.q.3.ar. 8. in 1. arg. Scot. in 3. diſt. 8. q. 1.
[d] Ioan. 14.
[e] S. Tho. 3. p. q. 3. ar. 8. in 1. arg.
[f] S. Tho. 3. p. q. 3. ar. 8. in 1. 2. & 3. arg.
[g] 2. Cor. 10.
[h] Conc. Antiochenum 1. ſub Dionyſio Papa I. in profeſſ. Fid. miſſa ad Paulum Antiochenum. Conc. Alexandrin. 1. & 2. ſub Silueſtro I. Conc. Nicęn. per tot. Conc. Conſtantinop. in Symb. Concil. Epheſ. p. 1. cap. 1. & 26. Cōc. Chalc. in Symb. Conc. Hiſpal. 2. c. 13.
[i] Gregor. Neocæſar. in 2. expoſit. Fidei tom. 3. mag. Bibliot. veterum Patrum. Alexander Epiſc. Alexandrię in ep. 1. & 2. quæ habētur in principio Conc. Nicęni. Oſius Cordubenſis in lib. 2. Conc. Nicæni. S. Athan. in Symb. & orat. 2. cont. Arianos. S. Hilar. lib. 5. 9. & 11. de Trin. & in lib. de Synod. contra Arianos. S. Baſil. lib. 4. ad Eunom. & ep. 141. ad Cæſarian. Nazian. orat. 4. & 5. de Theologia, Cæſarius Nazianzeni frater, dialogo 1. & 3. tom. 4. mag. Bibliot. vet. Patrum. S. Epiphan. hæreſi 69. & 76. S. Ambroſ. lib. 2. de Fid. c. 4. & lib. 5. c. 8. Nyſſen. in orat. ad Simpl. Idacius Hiſpanus in lib. contra Varimadum Arianum, tom. 4. mag. Bibliot. vet. Patrum. S. Chryſoſt. in c. 14. Ioan. S. Aug. lib. 1. de Trinit. cap. 7. & 11. lib. 2. c. 7. in lib. de hæreſibus cap. 34. lib. 3. con. Maxim. c. 14. & 25. lib. de Fid. & Symb. c. 9. lib. 83. qq. q. 69. & tract. 78. in Ioan. Cyrill. Alex. lib. 2. Theſau. cap. 3. & in c. 14. Ioan. Proclus Epiſc. Conſtantinop. de Fide ad Armenios, tom. 5. mag. Bibliot. veterum Patrum p. 1. Eucherius Lugdunenſis Epiſcopus de qq. noui Teſtam. in c. 10. & 14. Ioan. tom. 5. mag. Bibliot. veterum Patrum p. 1. S. Leo ſerm. 3. de Natiu. ep. 72. ad Iuuenalem Epiſcopum Hieroſol. & epiſt. 83. ad Pale-

euidenter ex Scripturis [a] Chriſtum Dominum minorem Patre ſecundum humanitatem, ac eidem Patri ſecundum diuinitatem conſubſtantialem, coæternum, & coæqualem in omnibus, & per omnia eſſe deducunt.

CAPVT IV.

De Natura quæ eſt per Incarnationem aſſumpta.

DE Perſona aſſumente, quæ ſola vnionis hypoſtaticæ terminus eſt, & cum alijs etiam Perſonis efficiendi principium, ſuperiori capite quęſita ſunt multa.

Nunc de Natura aſſumpta (præter ea quæ explicauimus ſupra) vt exactius ineffabilem [b] hunc vnionis hypoſtaticæ modum cognoſcamus,

ſtinos. Victor Epiſcopus de Fid. ratione ad Hunericū Vandalorū Regē, tom. 6. mag. Bibliot. veterum Patrum p. 1.
Leontius Bizant. in lib. de ſectis act. 3. tom. 6. mag. Bibliot. veterum Patrum.
Beda in cap. 15. ep. 1. ad Cor.
Damaſc. lib. 3. de Fid. cap. 4.
S. Bruno Epiſc. Herbipolen. Comment. in Symb. S. Athan. tom. 11. mag. Bibliot. veterum Patrum.
S. Tho. 3. p. q. 3. ar. 8.
Bellarm. tom. 1. controu. lib. 1. de Chriſto cap. 16.

a Pſal. 21. & 96. Iſa. 53. Daniel. 9. Matth. 1. 2. 3. 4. 8 9. 14. 16. 17. 20. 22. 26. & 27. Marci 1. 5. 8. 9. & 15. Lucæ 1. 2. 3. 7. 17. 18. & 23. Ioan. 1. 6. 9. 10. 14. 18. & 19. Act. 3. 4. 8. 13. & 17. Ad Rom. 8. & 9. 1. Cor. 2. 13. & 15. 2. Cor. 13. & 15. Ad Philip. 2. 1. Theſſ. 5. 2. Timot. 2. Ad Hebr. 1. 2. & ſeqq. 1. Petr. 2. & 4. Symb. Apoſt.

b Iſa. 35. ex S. Leone ep. 10. & 11. & c. 45. ex S. Ambr. in c. 1. ep. 2. ad Corint. & S. Hieron. in eundem locum. 1. Cor. 2. Ad Epheſ. 3. Ad Coloſ. 1. Conc. Tolet. 11. S. Dionyſ. c. 2. de diu. nom. Euſeb. lib. 5. demoſtr. Euang. c. 4. lib. 6. c. 1. & lib. 7. c. 1. S. Ambr. lib. 1. de Fid. ad Gratianum c. 5. S. Chryſoſt. hom. de S. Ioanne Baptiſta, hom. 2. in Matt. hom. 4. in id, Inuenta eſt in vtero, & hom. 10. in Ioan. S. Aug. ep. 3. ad Voluſianum, & lib. 10. de Ciu. Dei c. 19. S. Cyrill. in lib de recta Fid. ad Reginas, in lib. de Incarnat. Vnigeniti c. 7. & in lib. de Fid. ad Theodoſium Auguſtum. Theodor. dialogo Inconfuſus. S. Leo in ſerm. de Natiu. Domini. Agapetus in ep. ad Antimum. S. Greg. Mag. hom. 7. in Euang. & in Pſal. 107. S. Damaſc. lib. 3. orth. Fid. c. 1. Magiſt. in 3. diſt. 2.

QVÆRITVR PRIMO.

Quodnam ſit vnionis hypoſtaticæ ſubiectum, in quo recepta eſt vnio terminata ad Verbum.

SAtis euidenter deduci poteſt ex dictis vnionem hypoſtaticam aliquid eſſe creatum [a], cum in tempore eſſe inceperit. antequam enim Chriſtus Dominus in vtero Virginis ſecundum carnem conciperetur, non erat Verbum carni vnitum, nec caro erat vnita Verbo.

Reſpondetur, dicendum. Hypoſtatica vnio tanquã in ſubiecto in Chriſti humanitate [b] recepta fuit, quæ non erat aut ſola anima, aut ſolum corpus, ſed & anima, & corpus naturali nexu coniuncta [c].

Proba-

a Matth. 1. Lucæ 1. Ioan. 1. Ad Galat. 4. Conc. Epheſ. p. 1. c. 2. Septima Synod. act. 3. in exempl. Synod. Theodori Hieroſol. Conc. Triden. ſeſſ. 6. cap. 2. Catechiſmus Rom. in expoſit. art. 2. & 3. Symb. Apoſt. S. Cyrill. Alex. in ep. ad Monach. Aegypti. S. Leo ſer. 1. & ſeqq. de Natiuit. ep. 11. ad Iulianum Epiſcopum Coenſem, ep. 13. ad Pulcheriam Auguſtã, & ep. 83. ad Epiſcopos Palæſtinæ. S. Fulgent. de Incar. & gratia Chriſti ad Petrum Diaconum c. 2. & ſeqq. Paulus Oroſius lib. 7. Hiſtoriarũ paulo poſt initium. S. Gregor. lib. 18. Moral. cap. 26. & 27. Magiſt. in 3. diſt. 1. 2. 3. & ſeqq. S. Tho. 3. p. q. 2. ar. 7. S. Bonau. in 3. diſt. 1. ar. 2. q. 4. Scot. in 3. diſt. 1. 2. 3. & deinceps. Bellarm. tom. 1. controu. lib. 3. de Incarn. cap. 8.

b S. Tho. 3. p. q. 2. ar. 7. & q. 4. ar. 1. & ſeqq. Bellar. tom. 1. contr. lib. 3. de Incar. c. 4.

c Conc. Epheſ. p. 1. cap. 3. Conc. Chalcedonenſe act. 1. & 5. Sexta Synod. act. 11. & 13. cap. 4. Septima Synodus act. 3. Conc. Later. ſub Innocent. III. cap. Firm. Conc. Trident. ſeſſ. 13. cap. 3. S. Athan. in Symbolo. S. Hieron. in expoſit. Symboli ad Damaſum. S. Auguſt. ep. 3. Cyrill. Alexand. in lib. de Fide ad Theodoſium. Sophronius Epiſcopus Hieroſol. in epiſt. ad Sergium, quæ habetur in ſexta Synodo act. 11. S. Leo ſerm. 7. & 10. de Natiuit. & epiſt. 11. ad Iulianum Epiſcopum Coenſem. S. Fulgent. in lib. de Fide ad Petrum cap. 2. S. Damaſc. lib. 3. orthod. Fid. cap. 2. Magiſt. in 3. diſt. 2. S. Tho. 3. p. q. 2. ar. 5. S. Bonau. in 3. diſt. 2. ar. 1. q. 1. 2. & 3. & art. 2. q. 3.

Probatur. Hypoſtatica vnio nexus ille eſt, quo [a] natura humana, atque diuina ſunt in vnitate perſonæ coniunctæ.

At nexus huius ſubiectum non potuit eſſe natura [b] diuina, vel Verbum; cùm ſint Deus per eſſentiam exiſtens, & actus purus.

Neceſsè igitur eſt vnionem hypoſtaticam tanquam in ſubiecto in natura humana eſſe receptam, & ad Verbum quod eſt Deus terminatam [c]. Sicut quidam de vnione corporis ad animam rationalem philoſophantur, quam è potentia materiæ diſpoſitâ educi vi agentis naturalis aſſerunt, & conſequenter in illa tantum recipi, & ad animam terminari, ne ſimul materialem, ac immaterialem modum vnum concedant.

QVAERITVR II.

Quæ ea ſit humana natura in qua vnio hypoſtatica recepta eſt.

RESpondetur, dicendum. Vnionis hypoſtaticæ ſubiectum non eſt humana natura in ſpecie [d], ac vniuerſaliter accepta.

Probatur; quia natura aſſumpta realiter aſſumptioni quamuis non tempore, naturæ tamē ordine intelligi debet præexiſtere.

[a] Conc.Epheſ. p. I. c. I. & ſeqq. 2.p.act. I.& deinc. ps,& p.3. per totam. Catechiſmus Rom. in expoſit. ar.2. Symb. Apoſt. S.Hieron. in expoſit. Symb. ad Damaſum Papam. S.Leo ſerm.9. & 10. de Natiuit. Petrus Diaconus de Incar. & gratia Chriſti ad Fulgent. &c. cap. 2. & ſeqq. S.Greg. lib. 18. Mor. cap. 27. S.Tho.3.p. q.2.ar.I. & ſeqq. q.3. ar.I. 2. &c. & q.4. per totā. Scot. in 3. diſt.2.q.3.

[b] S.Leo ſerm.4.7.8. & 10. de Natiuit. & epiſt. 11. ad Iulianum Epiſc. Coenſem. S. Fulgent. in lib. de Fide ad Petrum c. 2. S.Tho.3. p.q.2.ar 7.

[c] S. Tho. 3. p. q. 2. ar.7.& 8 q.3. per totam, & q.4. ar. 3.

[d] Baruch 3. S.Aug. lib. 13. de Trinit. c. 18. S. Damaſc. lib. 3. orthod. Fid. cap. 11. Magiſt. in 3. diſt. 2. S.Tho. 3.p. q.4.ar. 4. & 5. S.Bonau. in 3. diſt.2. ar. I. q. 3.

Sed vniuerſalis natura vt abſtracta ab indiuiduis non exiſtit [a] realiter.

Igitur nec aſſumptioni præexiſtere intelligi poteſt.

Quod enim realiter non exiſtit, nec præexiſtere intelligi poteſt. nec agentis actio ad vniuerſalem terminatur naturam, ſed ad ſingularem [b], & indiuiduam.

Quod ſi dicas. Naturæ humanæ ſingulare, & indiuiduum eſſe perſonam; quæ non eſt aſſumpta [c];

Reſpondetur. Naturam humanam ſingularem & indiuiduam perſonam [d] eſſe ſi habeat non tantum exiſtentiam, verum & ſubſiſtentiam.

At natura humana qua ratione præexiſtere intelligitur aſſumptioni, non eſt ſubſiſtens; & ideo nec perſona.

QVÆ-

a Ariſt. lib. 1. de anima tex. 8. & l. 7. Met. tex. 26. 27. & 28. Auerr. comment. in cap. 6. 7. & 8. lib. 7. Met. Ariſt. Alexander Aphrodiſiens enarr. in c. 6. 7. & 8. Meth. Ariſt. S. Damaſc. lib. 3. orth. Fid. cap. 11. S. Tho. lect. 7. & 8. in c. 7. & 8. lib. 7. Meth. Ariſt. & 3. p. q. 4. ar. 4.

b Ariſtot. lib. 7. Met. tex. 22. & lib. 12. tex. 18. Auerr. comment. in cap. 6. lib. 7. & comment. in c. 3. lib. 12. Met. Ariſt. Alexander Aphrodiſ. enarr. in cap. 6. lib. 7. Met. Ariſt. & enarr. in c. 3. lib. 12. S. Tho. lect. 6. in c. 6. & lect. 3. in c. 3. lib. 12. Met. Ariſt.

c Sexta Syn. act. 18. Septima Synod. act. 3. S. Leo ſerm. 7. de Natiuit. & epiſt. 13. ad Pulcheriam Auguſtā: S. Fulgent. lib. de Fide ad Petrum c. 2. & 17. & in lib. de Incarn. & gratia Chriſti cap. 3. S. Tho. 3. p. q. 4. ar. 2. Scot. in 3. diſt. 5. & 6. Bellar. tom. 1. contr. lib. 3. de Incarn.

d S. Tho. 3. p. q. 4. ar. 3. Nos ſup. hoc eodem tract. cap. 2. quæſ. 2. & 3.

QVÆRITVR III.

An indiuidua quæ eſt aſſumpta a Verbo humana natura, eiuſdem rationis partes cum cæteris hominibus habuerit.

RESpondetur, dicendum primo. Corpus Chriſti a Verbo aſſumptum cum corporibus cæterorum hominum eiuſdem eſt rationis [a].

Probatur; quia ad rationem veri hominis, & qui pati poſsit, requiritur vt eiuſdem rationis corpus habeat cum cæteris Hominibus.

At ex Scripturis [b] Chriſtus verus Homo eſt, qui pati, ac mori potuit.

Verum igitur & non phantaſticum, aut cæleſte

a Lucæ 2. & vlt. Ioan. 1. Ad Rom. 1. 1. ad Cor. 16. ad Philip. 2. ad Coloſ. 2. ad Hebr. 1. & 2. 1. Petri 4. Conc. Epheſ. cap. 2. Conc. Hiſpal. 2. c. 13. Conc. Brachar. 1. c. 4. Irenæus lib. 1. cap. 5. & 29. & lib. 3. c. 18. & 32. Iuſtinus Martyr apolog. 2. pro Chriſtianis in fine. Tertull. in libris contra Marcionem, & in lib de carne Chriſti, & in lib. de preſcript. hæret. Eutychianus Papa in epiſt. 1. decret. ad Ioannem, & Epiſcopos Bæticæ. S. Hilar. li. 10. de Trin. S. Athan. lib. 3. de Incarnat. Chriſti, & in reſcripto ad Liberiũ, quod perfectum hominem aſſumpſerit Deus Verbum. Liberius Papa in ep. 10. ad Athanaſium. S. Damaſus in epiſt. 1. ad Paulinum Epiſcopum Antiochenum. S. Epiphan. hæreſi 41. & 42. S. Ambr. in lib. de Incarnat. Domin. ſacram. c. 7. S. Aug. lib. 83. qq. q. 14. in dialogo 65. ad Oroſium, in catal. hæreſ. tom. 1. hæreſi 22. 23. 46. & 60. in lib. de Eccleſiaſticis dogmatibus c. 2. & ep. 146. S. Cyrill. Alex. in ep. ad Monachos Aegypti. S. Theophilus Epiſcopus Alexandrinus in ep. 1. 2. & 3. Paſchali ad totius Aegypti Epiſcopos, tom 4. mag. Bibliot. vet. Patrum. S. Leo ſerm. 1. & 10. de Natiu. ep. 11. ad Iulianum Epi. c. Coenſem, ep. 83. ad Epiſcopos Palæſtinæ, & ep. 93. ad Turribium c. 4. & 17. S. Fulgent. lib. de Fide ad Petrum c. 2. 13. 14. & 20. Magiſt. in 3. diſt. 2. S. Tho, 3. p. q. 5. ar. 1. & ſeqq. & q 6 ar. 3. S. Bonau. in 3. diſt. 2. ar. 2. q. 1. Scot. in 3. diſt. 2. Bellar. tom. 1. controu. lib 3. de Incarnat. cap. 3. & ſeqq.

b Gen. 22. & 49. Pſal. 2. & 109. Iſa. 7. 9. 11. 28. 42. 53. 61. & 62. Ierem. 23. 30. & 33. Ezech. 34. & 37. Micheæ 5. Aggæi 2. Malach. 3. Zach. 2. 3. & 9. Math. 1. 2. & ſeqq. Marci 1. & 15. Lucæ 1. 2. & deinceps. Ioan. 2. 3. 5. 7. 8. 9. 10. 11. & 18. Act. 2. Ad Rom. 5. & 8. 1. Cor. 5. Ad Galat. 4. 1. Tim. 3. Ad Hebr. 1. & ſeqq. 1. Ioan. 4. Apocal. 5. 7. & 17.

leſte aſſumpſit corpus, ſed tale aſſumpſit corpus ſecundum quod verus Homo & eſſet, & haberetur ab ijs, qui illum verum hominem crucifixum, ac paſſum erant hominibus prædicaturi, & ea quæ de Verbo vitæ eius manus [a] in aſſumpta carne contrectauerunt, manifeſtari. Qui in ſimilitudinem [b] hominum ſecundum ſpecificam veri hominis differentiam cum ſit inuentus & habitus, abſque vera carne, ac oſſibus quæ palpari poſſent, eſſe non debuit, ſi verum hominem [c] vt ex Scripturis docemur, eum agnoſcere, ac confiteri debebant qui erant eius morte æternam conſecuturi vitam.

Qui quamuis ob morum puritatem, ac vitæ ſanctitatem cæleſtis [d] fuerit dictus; corporis tamen mole [e] terrenus fuit & eſt; dotibus quamuis quæ naturalem terræ conditionem excedunt, ornatus, beato tamen corpori congruentibus, quale eſt illud Chriſti Domini poſt reſurrectionem a mortuis, & aſcenſionem in Cælum ſedentis ad dexteram Patris.

Dicen-

[a] 1. Ioan. 1.
[b] Ad Philip. 2.
S. Chryſoſt. in cap. 2. ad Philip.
S. Auguſt. lib. 83. qq. q. 73.
S. Leo ep. 83. ad Epiſcopos Palæſtinæ.
S. Fulgent. lib. de Fid. ad Petrum cap. 2.
S. Tho. 3. p. q. 5. ar. 1. ad 1.
S. Bonau. in 3. diſt. 2. ar. 2. q. 3.
[c] Conc. Nicænum, Conſtantinop. Epheſ. & Chalcedonenſe in Symbolo.
Sexta Synod. act. 18.
Septima Synod. gen. act. 1. in confeſs. cat.
Conc. Foroiulienſe ſub Hadriano I. in cauſa SS. Trinit. & Incarnat. Verbi.
Catechiſmus Rom. in explicat. art. 3. & 4. Symb. Apoſt.
S. Theophilus Patriarcha Antiochenus in libris quatuor Comment. in ſacra quatuor Euãgelia, tom. 2. mag. Bibliot. veterum Patrum.
S. Leo Mag. ſerm. 10. de Natiuit. & epiſt. 11. ad Iulianum Epiſcopum Coenſem. Magiſt. in 3. diſt. 2. S. Bonau. in 3. diſt. 2. ar. 2. q. 3.

[d] Ioan. 3. & 6. 1. Cor. 15. Tertull. lib. de carne Chriſti c. 8. & lib. de reſurrect. carnis cap. 49. & ſeqq. S. Hilar. lib. 10. de Trin. circa principium. Nazian. orat. 51. S. Ambroſ. in cap. 15. 1. ad Cor. Chryſoſt. hom. 42. in c. 1. Corint. S. Aug. lib. 15. de Trinit. cap. 23. epiſt. 57. ad Dardanum cap. 2. & dialogo 65. qq. ad Oroſium q. 4. Beda in cap. 15. 1. ad Cor. S. Tho. 3. q. 5. ar. 2. ad 2.

[e] Conc. Epheſ. p. 1. cap. 1. & ſeqq. S. Theophilus Patriarcha Antiochenus Comment. in 4. Euang. tom. 2. mag. Bibliotecæ veterum Patrum. S. Theophilus Epiſcopus Alexandrinus in ep. 1. 2. & 3. Paſchali ad Epiſcopos totius Aegypti, tom. 4. mag. Bibliot. veterum Patrum. S. Fulgent. in lib. de Fid. ad Petrum cap. 2. Magiſt. in 3. diſt. 2. S. Tho. 3. p. q. 5. ar. 2. ad 3. S. Bonau. in 3. diſt. 2. ar. 2. q. 1. & 3.

Dicendum ſecundo; a Verbo aſſumptam animam [a], ſecundum quam Chriſti humanitas vegetans, ſentiens, & rationalis ſeu intelligens erat.

Probatur; quia humanitas Chriſti erat verum indiuiduum [b] ſpeciei humanæ.

Sed ad ſpeciem & eſſentiam cuiuſque rei & genus, & differentia requiritur.

Ergò neceſſarium fuit humanitatem Chriſti vegetanti, ſentienti, atque intelligenti anima fuiſſe conſtitutam; aliàs non fuiſſet verus Homo.

Quodquid enim erat cuiuſque rei ab ipſa forma [c] ſumitur, quæ in caſu noſtro eſt anima vt eſt non ſolum ratiocinandi, ſed & ſentiendi, ac vegetandi principium.

O QVÆ-

[a] Pſal. 15. ex S. Petro Act. 2. Iſa. 52. Matth. 8. 11. & 26. Ioan. 10. & 12. Concil. Romanum 3. ſub Damaſo Papa in profeſs. Fid. Concil. Epheſ. p. 1. cap. 2. & 8. Conc. Chalced. act. 1. Quinta Synod. collat. 8. can. 4 & 11. Sexta Synod. act. 11. & 18. in edicto Conſtantini. Septima Syn. act. 6. Conc. Carthag 4. c. 1. Conc. Tolet. 1. 4. & 11. in profeſs. Fid. S. Athan. in ep. ad Epictetum, & in ſerm. de Trinit. & Incarnat. Damaſus Papa in ep. 1. ad Paulinum Epiſcopum Antiochenũ, & in ep. 2. ad Epiſcopos Orientis. Nazian. orat. 46. 51. & 52. S. Epiphan. hær. 69. 77. & 78. & in ſerm. adu. Arionianitas. S. Ambroſ. in lib. de Incarnat. Domin. ſacram. c. 7. Nyſſen. in ſerm. adu. Apollinarium. S. Auguſt. in lib. de agone Chriſtiano c. 21. in lib. de hæreſibus c. 49. & 55. lib. 83. qq. q. 80. & lib. contra Felicianum c. 13. Cyrill. Alex. in ep. ad Neſtorium, quæ lecta fuit in Conc. Epheſ. p. 2. act. 1. ep. 9. & 29. hom. 4. Epheſi dicta, & in lib. de Fid. ad Theodoſium. Theodor. lib. 5. Hiſtor. c. 9. 10. & 11. lib. 9. Tripar. c. 19. S. Leo ep. 11. ad Iulianum Epiſcopum Coenſem, & ep. 83. ad Epiſcopos Palæſtinæ. Vincentius Lyrinen. contra hæreſes cap. 17. & ſeqq. S. Fulgent. lib. de Fid. ad Petrum cap. 14. S. Damaſc. lib. 3. orthod. Fid. cap. 2. & 6. Magiſt. in 3. diſt. 2. & 3. S. Tho. 3. p. q. 5. ar. 3. & 4. S. Bonau. in 3. diſt. 2. ar. 2. q. 2. Bellar. tom. 1. controu. lib. 3. de Incar. & lib. 4. de Anima Chriſti.

[b] S. Damaſc. lib. 3. orthod. Fid. cap. 11. Magiſt. in 3. diſt. 2. S. Tho. 3. p. q. 4. ar 4. S. Bonau. in 3. diſt. 2. ar. 1. q. 3.

[c] Ariſt. lib. 2. Phyſ. tex. 22. 26. & 28. lib. 2. de anima tex. 4. 5. 6. 7. 8. & 24. lib. 7. Meth. tex. 23. & lib. 12. tex. 16. Symplicius Comment. in text. 22. 26. & 28. lib. 2. Phyſ. Ariſt. Auerr. comment. in cap. 6. lib. 7. Meth. Ariſt. Alexand. Aphrod. enarr. in c. 6. lib. 7. Meth. Ariſt. S. Tho. lect. 6. in cap. 6. Meth. Ariſt. & 3. p. q. 6. ar. 2. S. Bonau. in 3. diſt. 2. ar. 2. q. 3. Bellar. tom. 4. contr. lib. 4. de amiſs. gratiæ, & ſtatu peccati cap. 11.

QVÆRITVR IV.

Quo ordine humanæ naturæ partes fuerint a Verbo aſſumptæ.

NAturam humanam integram naturalium partium nexu vnam a Verbo tota Trinitate operante, fuiſſe aſſumptam, ſatis conſtat ex dictis.

Nunc quæritur quis ordo fuerit eorum quæ in humanitatis aſſumptione fuerunt a Verbo aſſumpta.

Reſpondetur, dicendum primo. Vna humanitatis pars priùs tempore [a] parte alia non fuit a Verbo aſſumpta.

Probatur; quia aſſumptio humanitatis temporis momento [b] facta eſt.

Ergò non prius tempore humanitatis Chriſti Domini pars vna potuit altera aſſumi.

Dicen-

[a] Sexta Synod. gen. act. 13. S. Ambr. lib. de Incar. domin. ſacram. c. 6. & 7. S. Auguſt. ep. 3. Theodor. dialogo 2. S. Leo ep. 10. ad Flauianum, & ep. 97. ad Leonem Auguſtum. S. Fulgent. in lib. de Fide ad Petrum c. 2. & 18. Damaſc. lib. 4. orth. Fid. cap. 6. Magiſt. in 3. diſt. 2. & 3. S. Tho. 3. p. q. 6. ar. 1. 2. 3. 4. 5. & 6. & q. 33. ar. 3. S. Bonau. in 3. diſt. 2. dub. 3. Scot in 3. diſt. 2. q. 2. & 3.

[b] Lucæ 1. Ad Hebr. 1. Concil. Epheſ. p. 1. cap. 2. & can. 11. Conc. Chalcedonenſe act. 1. Quinta Synod. collat. 8. cap. 6. Sexta Synod. act. 11. Septima Synodus act. 3. in epiſt. Synodica Theodori Hieroſol. Conc. Francoford. in epiſt. ad Epiſcopos Hiſpaniæ. Conc. Tolet. 11. in profeſs. Fid. Catechiſmus Rom. in explicat. art. 3. Symb. Apoſt. S. Ignatius in ep. ad Trallianos. Irenæus lib. 1. c. 33. & lib. 5. c. 19. Tertull. lib. de carne Chriſti. S. Athan. in orat. de S. Deipara. Nazian. in ep. ad Quirin. S. Aug. lib. 1. de Trinit. cap. 13. ſerm. 21. de temp. ſerm. 58. de verbis Domini, & lib. contra ſerm. Arianorum cap. 8. & 28. S. Cyrill. Alex. in ep. ad Monachos Aegypti. S. Leo ep. 11. ad Iulianum, & ſerm. 8. de Natiu. Vigilius lib. 3. contra Eutychetem. S. Fulgentius in lib. de Incarnat. & gratia Chriſti cap. 3. S. Gregor. lib. 18. Moral. cap. 27. in illud Iob 28. Non adæquabitur ei Topazium, in lib. 9. Reg. & epiſt. 61. S. Damaſc. lib. 1. orthod. Fid. c. 2. & 12. S. Bernardus hom. 4. ſuper Miſſus eſt. Magiſt. in 3. diſt. 3. S. Thom. 3. p. q. 6. art. 4.

Dicendum ſecundo. Hypoſtatica vnio, quæ eſt ſubſtantialis modus, quo humanitas Chriſti Domini aſſumpta fuit ad ſubſiſtendum ſubſiſtentia Verbi, immediatè fuit in vtraque [a] parte recepta, corpore ſcilicet atque anima.

Probatur; quia vtraque pars Verbi ſubſiſtentia ſubſiſtebat.

Vtraque igitur pars Verbo immediatè fuit coniuncta, quamuis corpus propter animam [b] & per habitudinem ad illam dicatur receptum.

Quod aduertens S. Thomas [c], dixit, corpus mediante anima fuiſſe aſſumptum; ſicut & partes humanitatis propter totam humanitatem [d], & mediante illa aſſumptæ dici poſſunt, non executionis, ſed intentionis ordine tantum.

Nam & animam qua ratione ſentiens eſt propter mentem [e] aſſumptam aſſerit.

[a] Suarez tom. 3. cōmenr. in 3. p. q. 6. ar. 6. diſp. 17. ſect. 4.

[b] Sexta Synod. act. 18. in confeſs. Fidei. Conſtantini miſſa ad Leonem II. & ab eodem Leone approbata in epiſt. ad eundem Conſtantinum, quæ habetur eadem ſeſſ. 18. Origen. lib. 1. Periar. cap. 6. Nazian. orat. 35. circa finē, orat. 42. poſt medium, & orat. 51. S. Aug. ep. 3. ad Voluſianum ante medium, & lib. de agone chriſtiano c. 18. & ſeqq. S. Damaſc. lib. 3. orth. Fid. cap. 6. Magiſt. in 3. diſt. 2. & 3. S. Bonau. in 3. diſt 2. ar. 3. q. 1. Scotus in 3. diſt. 2. q. 2.

[c] 3. p. q. 6. art. 1. 2. & ſeqq.

[d] S. Damaſc. lib. 3. orthod. Fidei c. 16. S. Tho. 3. p. q. 6. ar. 5. Scot. in 3. diſt. 2. q. 2.

[e] S. Tho. 3. p. q. 6. art. 2. Sexta Synod. act. 18. S. Aug. in lib. de agone chriſtiano cap. 18. 19. 20. & 21. S. Damaſc. lib. 3. orthod. Fid. c. 6.

CAPVT V.

De gratia Chriſti prout eſt quidam ſingularis Homo.

Humanitas aſſumpta, quam ſubſtantia non differre a cæterorum hominum natura diximus, vt quas gratias, & dona a Deo receperit, cognoſcamus,

QVÆRITVR PRIMO.

Vtrum in anima Chriſti Domini aliqua habitualis gratia reperiatur.

Qvæſito vt ſatisfiat,

Nomine [a] gratiæ hîc intelligimus ſupernaturalem qualitatem in ſubſtantia animæ exiſtentem, ſecundum quam habentes illam, Sancti ſunt, Deo grati, amici Dei, & iuſti,

[a] Pſal. 76. 83. 84. & 192. Ioan. 3. Ad Rom. 3. 6. & 8. 1. Cor. 4. 2. ad Cor. 12. Ad Epheſ. 1. & 2. Ad Hebr. 11. Iacobi 1. Conc. celebratum in Palęſtina in cauſa Pelagij, vt refert S. Aug. ep. 106. Concil. Carthag. ſub Innocent. I. Conc. Mileuit. 2. ſub Innoc. I. Conc. Africanum ſub Bonifacio, & Cęleſtino cap. 80. Conc. Arauſ. cap. 5. 6. 7. & 25. Conc. Romanum 1. ſub Gelaſio I. Conc. Valentinum cap. 6. de gratia. Conc. Triden. ſeſſ. 6. c. 5. & ſeqq. & can. 1. & deinceps. Catechiſmus Romanus de ſacram. Baptiſmi non longè à fine, §. Sed vt ad Baptiſmi effectus. Innoc. I. ep. 24. ad Conc. Carthag. & ep. 25. ad Conc. Mileuit. Zoſimus ep. ad omnes Epiſcopos, vt refert Cęleſtinus in ep. ad Gallos c. 8. Cæleſtinus I. ep. ad Gallos c. 8. & 9. Gelaſius I. ep. 5. ad omnes Epiſcopos per Picenum. S. Cypr. lib. 3. ad Quirinum c. 4. S. Ambr. lib. 2. in Lucam c. 12. S. Hieron. in explanat. Fidei cath. ad Damaſum Papam, & lib. 3. contra Pelagian. S. Aug. in Enchir. c. 106. & 107. lib. de gratia, & lib. arb. c. 14. & 17. lib. 2. de peccatorum meritis &c. c. 10. & 18. lib 2. contra duas epiſt. Pelagianorum c. 5. & 10. lib. de Prædeſt. Sanct. c. 2. lib. de gratia Chriſti c. 26. & 47. lib. 1. ad Bonifacium c. 19. lib. 2. c. 8. & de ſpiritu, & littera c. 28. S. Proſper in lib. contra Collatorem c. 6. & 38. & in reſp. ad 8. cap. Gallorum. S. Fulgent. in lib. de Incarnat. & gratia Chriſti c. 13. & 18. Petrus Diaconus in lib. de Incarnat. & gratia Chriſti ad Fulgent. c. 6. 7. & 8. S. Gregor. hom. 9. in Eze-

iuſti, ita diuinæ naturæ conſortes [a] effecti, vt Filij Dei ſint, & nominentur, ad æternum regnum diuina ordinatione, atque diſpoſitione ius [b] habentes, ſi de puris hominibus loquamur.

His poſitis,

Quæſito reſpondetur, dicendum.

In Chriſti Domini anima eſt habitualis gratia [c] ab vnionis gratia diſtincta.

Probatur. Nam Chriſti animæ ea omnes perfectiones concedendæ videntur, quæ illam decent, perficiunt & ornant, nec maioribus donis, ſublimiorive virtuti, ac perfectioni repugnant.

Sed in ſubſtantia animæ Chriſti Domini ſi exiſtat gratia, eam ornat, & perficit, nec vlli maiori repugnat perfectioni.

Eſt

chiel. & lib. 35. Mor. cap. 16. Iſidor. lib. 2. de ſum. bono c. 5. de gratia. S. Bern. in lib. de gratia, & lib. arb. Petrus Bleſenſis ep. 9. & 78. Magiſt. in 2. diſt. 25. 26. 27. 28. & 29. S. Tho. p. 2. q. 109. per totã, q. 110. 111. & 112. 3. p. q. 62. ar. 1. & 5. & q. 64. ar. 1. S. Bonau. in 2. diſt. 26. & ſeqq. Scot. in 2. diſt. 26. & deinceps. Bellarm. tom. 4. controu. lib. 1. de grat. & lib. arb. c. 1. & ſeqq.

[a] 2. Petri 1. S. Aug. lib. 3. de Trin. c. 4. & lib 15. c. 20. & 27. S. Tho. 3. p. q. 7. ar. 1. in 1. arg.

[b] Conc. Trid. ſeſſ. 5. c. 5. & ſeſſ. 6. cap. 2. & ſeqq.

[c] Pſal. 44. Iſa. 11. ex S. Tho. p. 1. q. 43. ar. 6. ad 2. Lucæ 1. Ioan. c. 1. 10. & 14. Ad Rom. 5. Ad Epheſ. 3. Conc. Epheſ. p. 1. c. 2. Conc. Francoford. in ep. ad Epiſcopos Hiſpaniæ. Conc. Trid. ſeſſ. 6. c. 7. & can. 11. Catechiſmus Rom. in explicat. art. 3. Symb. Apoſt. Irenæus lib. 3. c. 19. Dionyſ. Alex. in ep. contra Paulum Samoſatenum, tom. 3. mag. Bibliot. veterum Patrum. Beda in illud Lucæ 2. Et Ieſus proficiebat ſcientia, & gratia &c. Tertull. lib. contra Iudæos c. 9. lib. 3. con. Marcionem c. 17. & lib. 5. c. 8. Orig. tract. 2. in Matth. Euſeb. Cæſar. lib. 4. de demonſtr. c. 25. & lib. 1. hiſtor. c. 1. S. Athan. in lib. de natura hum. ſuſcepta, & ſerm. 2. contra Arianos circa finem. S. Hilar. li. 7. de Trin. S. Baſil. in Pſal. 44. S. Ambroſ. lib. 1. de Spiritu ſancto c. 8. & 11. & in c. 1. ad Hebr. Nyſſen. hom. 13. in Cant. S. Hieron. in c. 3. Abac. & in c. 11. Iſai. Titus Boſtrenſis ad c. 2. Lucæ, tom. 4. mag. Bibliot. vet. Patrum. Chryſoſt. hom. 11. in Ioan. & hom. de ſancto Spiritu, poſt medium. S. Aug. lib. 13. de Trinit. c. 19. & lib. 15. c. 26. in Enchir. c. 40. & 41. & in c. 1. Ioan. Cyrill. Alex. in ep. ad Monachos Aegypti, in explicat. ſeptimi Anathematiſmi p. 3. Conc. Epheſ. cap. 1. in cap. 11. Iſa. lib. 20. Theſau. c. 17. & lib. 1. in Ioan. cap. 17. S. Fulgent. in lib. de Fide ad Petrum Diaconum c. 2. S. Greg lib. 29. Moral. c. 30. & lib. 8. ep. 42. Beda in c. 1. Ioan. Damaſc. lib. 3. orth. Fid. c. 21. & 22. S. Anſel. in c. 1. ep. ad Hebr. & lib. 1. cur Deus homo. S. Bernar. ſerm. 13. & 16. in fine, 74. ſuper Cant. & hom. 2. & 4. ſuper Miſſus eſt. Magiſt. in 3. diſt. 13. S. Tho. 1. p. q. 43. ar. 6. ad 2. 3. p. q. 7. ar. 1. & ſeqq. & q. 34. ar. 1. & 4. S. Bonau. in 3. diſt. 13. Scot. in 3. diſt. 13. Bellar. tom. 1. controu. lib. 4. de Chriſti anima c. 1. 2. & ſeqq.

Eſt igitur in anima Chriſti habitualis gratia, quam a Verbo recipiens, fit connaturale principium omnia ſupernaturalia dona recipiendi, & conſequenter efficiendi operationes quæ ad ſupernaturalem ordinem, ac ſtatum pertinent. Hoc enim eam decet naturam, quæ eſt omnium gratiarum fonti [a] hypoſtaticè vnita Deo.

OBIICIES.

Habitualis gratia hypoſtaticæ vnioni repugnat.

Sed hæc eſt maxima [b] omnium perfectionum, ſecundũ quam Deus corporaliter [c] inexiſtere,

[a] Iob 32. Pſal. 83. Prouerb. 16. & 20. Ierem. 10. & 31. Ioan. 6. & 15. Act. 2. Rom. 7. & 9. 1. Cor. 4. & 15. 2. Cor. 3. Ad Philip. 2. & 4. Iacobi 1. Conc. Epheſ. p. 1. c. 5. S. Dionyſ. cap. 1. de cæl. hierar. & c. 4. de diu. nom. Origenes hom. 1. in Pſal. 36. S. Athan. de communi eſſẽtia Patris, & Filij, & Spiritus ſancti. S. Baſilius hom. 23. de humilitate. Cyrill. Hieroſol. catech. 1. S. Chryſoſt. hom. 8. in 2. Timot. 4. S. Aug. ep. 89. q. 2. ad Hilarium, ep. 105. ad Sixtum Presbyterum, ep. 107. ad Vitalem, & ep. 120. Ioannes Caſsianus collat. 3. cap. 12. & 13. S. Fulgent. lib. 1. ad Monimum cap. 9. & 11. Caſsiod. in Pſal. 3. 17. & 67. S. Gregor. lib. 2. in c. 1. Iob cap. 24. lib. 30. in cap. 39. Iob cap. 15. hom. 9. in Ezech. in Pſal. 7. lib. 7. ep. 55. & lib. 5. in c. 10. lib. 1. Reg. Iſidor. lib. 2. de Eccleſiaſticis officijs cap. 23. Eucherius Lugdun. in lib. 4. Reg. poſt initium, tom. 5. mag Bibliot. vet. Patrum. p. 1. Beda lib. 2. in Eſdram cap. 8. lib. 2. in Prou. Salomonis cap. 20. in c. 8. & 15. Lucæ, & in c. 6. Ioan. S. Damaſc. lib. 3. orth. Fid. c. 22. S. Anſel. ad cap 3. 2. ad Cor. & ad c. 2. ad Philip. S. Bernar. ſerm. 13. ſuper Cant. ſerm. 2. in die Pentec. & in lib. de gratia & lib. arb. Magiſt. in 2. diſt. 39. & in 4. diſt. 39. S. Tho. 3. p. q. 7. ar. 1. S. Bonau. in 3. diſt. 10. ar. 2. q. 2.

[b] Pſal. 44. Iſa. 61. Daniel. 9. Lucæ 1. & 4. Ioan. 1. Act. 4. & 10. Irenæus lib. 3. contra hæreſes cap. 20. Origen. hom. 1. in Cant. & lib. 2. Periar. c. 6. S. Athan. in ſerm. de Epiphan. S. Hilar. lib. 7. de Trin. Nazian. orat. 36. & 42. S. Hieron. in Pſal. 132. S. Chryſ. hom. 60. in Ioan. S. Aug. lib. 15. de Trin. cap. 19. & 26. lib. 3. cont. Maximin. cap. 16. in Enchir. c. 40. & tract. 48. in Ioan. Cyrill. lib. 4. in Ioan. cap. 29. in lib. de Fide ad Theodoſium propè finem, & lib. de Incarn. Vnigeniti cap. 8. S. Fulgent. de Incarnat. & gratia cap. 10. S. Gregor. lib. 9. Regiſtr. ep. 61. & lib. 1. in cap. 1. Reg. Damaſc. lib. 3. de Fide cap. 3. 4. & 17. Nicetas lib. 3. Theſau. cap. 3. S. Anſel. in cap. 1. ad Hebr. S. Bernar. hom. 4. ſuper Miſſus eſt. Scot. in 3. diſt. 31. q. 2.

[c] Ad Coloſ. 1. & 2. Conc. Epheſ. p. 3. cap. 13. Quod Ieſus Chriſtus vocetur Homo factus Dei Verbum. Synodus Antiochena 1. in epiſt. ad Paulum Samoſatenum priuſquam deponeretur. S. Hilar. lib. 9. de Trinit. S. Hieron. in cap. 11. Iſa. S. Aug. ep. 57. ad Dardanum. S. Leo ep. 93. ad Turribium cap. 12. S. Gregor. lib. 1. in cap. 2. lib. 1. Reg. Magiſt. in 3. diſt. 13. S. Tho. 3. p. q. 9. ar. 2. in 1. arg. & ad 1.

ſtere, & inhabitare dicitur in aſſumpta humanitate.

Non eſt igitur in humanitate, ſeu anima Chriſti habitualis ponenda gratia.

Nam eam habens, iuſtus [a] & ſanctus eſt participata Dei ſimilitudine, & adoptiuus [b] Filius, non naturalis.

Quod de Chriſto Domino affirmari non poteſt, in quo non eſt diſtinguere Filium hominis a Filio Dei ſecundum eam rationem formalem, ſecundum quam Filius formaliter dicitur, quæ eſt perſonalis proprietas.

Reſpondetur, habitualem gratiam non repugnare hypoſtaticæ vnioni, per quam natura aſſumpta vnitur Verbo;

Nam licet per vnionem hypoſtaticam fiat vt Filius Hominis ſit naturalis [c] Dei Filius non adoptiuus;

[a] Ad Rom. c. 5. & 8. Conc. Frãcoford. ſub Adriano I. cont. Elipandum, & Felicem, ac eorum hæreſim. Nazian. in ep. 2. ad Chelidonium. S. Cyrill. Alex. in ep. 1. Synod. Conc. Epheſini ad Neſtorium. S. Gregor. in c. 1. Iob. Adrianus I. in ep. ad Epiſcopos Galliciæ, & Hiſpaniarum de errore Elipandi. Primaſius comment. in ep. ad Coloſ. tom. 6. magnę Bibliotecæ veterum Patrum p. 2. S. Thõ. 3. p. q. 2. a. 10. in 3. arg. & ad 3.

[b] Ioan. 1. Ad Rom. 8. & 9. Ad Epheſ. 1. Ad Galat. 4. Ad Titum 3. Iacobi 1. 1. Petri 1. & 3. 1. Ioan. 3.

Conc. Trid. ſeſſ. 6. c. 2. & 4. Catechiſmus Rom. in explicat. art. 3. Symb. Apoſtol. S. Cyprian. in expoſit. orat. Domin. S. Athan. orat. 2. contra Arian. & in ſerm. de Paſſione, & Cruce Domini. Magiſt. in 3. diſt. 10. S. Tho. 3. p. q. 23. ar. 1. & ſeqq. S. Bonau. in 3. diſt. 10. ar. 2. q. 1. ſect. 2. Scot. in 3. diſt. 10. q. 1.

[c] Pſal. 2. & 109. Prouerb. 8. Matth. 3. 5. 6. 7. 16. 20. & 26. Lucæ 1. Ioan. 1. 5. 6. 8. 10. 12. 14. 15. 16. 17. 20. & 22. Ad Rom. 1. & 8. Ad Galat. 4. Ad Philip. 2. Ad Hebr. 1. & ſeqq. 1. Ioan. vlt. Conc. Nicænum, Conſtantinop. Epheſ. & Chalcedon. in Symbolo. Conc. Sardicenſe in ep. ad omnes Fideles. Conc. Lugdun. 2. ſub Greg. X. in ep. Michaelis Imperatoris ad eundem Gregorium. Conc. Foroiulienſe ſub Adriano I. in cauſa SS. Trinit. & Incarnat. Verbi. Conc. Ratiſponenſe ſub Adriano I. in quo Felix Vrgelitanus Epiſcopus condemnatus eſt. Conc. Fraucoford. ſub Hadriano I. contra Elipandum, & Felicem per totum. Catechiſmus Rom. in explicat. art. 3. Symb. Apoſt. Adrianus I. Papa in ep. ad Epiſcopos Hiſpaniæ, & Galliciæ de errore Elipandi Epiſc. Tolet. S. Hyppol. Epiſc. Portuenſis de Deo trino, & vno, & de myſterio Incarn. contra hæreſim Noeti, tom. 3. mag Bibliot. vet. Patrum. S. Athan. in Symbolo, & in lib. de Incarn. Chriſti. S. Hilar. lib. 3. de Trin. S. Baſil. lib. 4. contra Eunom. S. Ambr in lib. de Incarn. Domin. ſacram. c. 8. & lib. 1. de Fid. cap. 9. S. Hieron. in c. 1. ad Epheſ. & in c. 1. ad Coloſ. S. Aug. tract. 74. & 82. ſuper Ioan. lib. cont. Secundinum Manichæum c. 5. & lib. 1. de conſenſu Euangeliſtarum c. 3. S. Chryſoſt. hom. 40. operis in perfecti in Matthæum. S. Cy-

Eſt igitur in anima Chriſti habitualis gratia, quam a Verbo recipiens, fit connaturale principium omnia ſupernaturalia dona recipiendi, & conſequenter efficiendi operationes quæ ad ſupernaturalem ordinem, ac ſtatum pertinent. Hoc enim eam decet naturam, quæ eſt omnium gratiarum fonti [a] hypoſtaticè vnita Deo.

O B I I C I E S.

HAbitualis gratia hypoſtaticæ vnioni repugnat.

Sed hæc eſt maxima [b] omnium perfectionum, ſecundū quam Deus corporaliter [c] inexiſtere,

a Iob 32. Pſal. 83. Prouerb. 16. & 20. Ierem. 10. & 31. Ioan. 6. & 15. Act. 2. Rom. 7. & 9. 1. Cor. 4. & 15. 2. Cor. 3. Ad Philip. 2. & 4. Iacobi 1. Conc. Epheſ. p. 1. c. 5. S. Dionyſ. cap. 1. de cæl. hierar. & c. 4. de diu. nom. Origenes hom. 1. in Pſal. 36. S. Athan. de communi eſsētia Patris, & Filij, & Spiritus ſancti. S. Baſilius hom. 23. de humilitate. Cyrill. Hieroſol. catech. 1. S. Chryſoſt. hom. 8. in 2. Timot. 4.
S. Aug. ep. 89. q. 2. ad Hilarium, ep. 105. ad Sixtum Presbyterum, ep. 107. ad Vitalem, & ep. 120. Ioannes Caſsianus collat. 3. cap. 12. & 13. S. Fulgent. lib. 1. ad Monimum cap. 9. & 11. Caſsiod. in Pſal. 3. 17. & 67. S. Gregor. lib. 2. in c. 1. Iob cap. 24. lib. 30. in cap. 39. Iob cap. 15. hom. 9. in Ezech. in Pſal. 7. lib. 7. ep. 55. & lib. 5. in c. 10. lib. 1. Reg. Iſidor. lib. 2. de Eccleſiaſticis officijs cap. 23. Eucherius Lugdun. in lib. 4. Reg. poſt initium, tom. 5. mag Bibliot. vet. Patrum. p. 1. Beda lib. 2. in Eſdram cap. 8. lib. 2. in Prou. Salomonis cap. 20. in c. 8. & 15. Lucæ, & in c. 6. Ioan. S. Damaſc. lib. 3. orth. Fid. c. 22. S. Anſel. ad cap. 3. 2. ad Cor. & ad c. 2. ad Philip. S. Bernar. ſerm. 13. ſuper Cant. ſerm. 2. in die Pentec. & in lib. de gratia & lib. arb. Magiſt. in 2. diſt. 39. & in 4. diſt. 39. S. Tho. 3. p. q. 7. ar. 1. S. Bonau. in 3. diſt. 10. ar. 2. q. 2.

b Pſal. 44. Iſa. 61. Daniel. 9. Lucæ 1. & 4. Ioan. 1. Act. 4. & 10. Irenæus lib. 3. contra hæreſes cap. 20. Origen. hom. 1. in Cant. & lib. 2. Periar. c. 6. S. Athan. in ſerm. de Epiphan. S. Hilar. lib. 7. de Trin. Nazian. orat. 36. & 42. S. Hieron. in Pſal. 132. S. Chryſ. hom. 60. in Ioan. S. Aug. lib. 15. de Trin. cap. 19. & 26. lib. 3. cont. Maximin. cap. 16. in Enchir. c. 40. & tract. 48. in Ioan. Cyrill. lib. 4. in Ioan. cap. 29. in lib. de Fide ad Theodoſium propè finem, & lib. de Incarn. Vnigeniti cap. 8. S. Fulgent. de Incarnat. & gratia cap. 10. S. Gregor. lib. 9. Regiſtr. ep. 61. & lib. 1. in cap. 1. Reg. Damaſc. lib. 3. de Fide cap. 3. 4. & 17. Nicetas lib. 3. Theſau. cap. 3. S. Anſel. in cap. 1. ad Hebr. S. Bernar. hom. 4. ſuper Miſſus eſt. Scot. in 3. diſt. 31. q. 2.

c Ad Coloſ. 1. & 2. Conc. Epheſ. p. 3. cap. 13. Quod Ieſus Chriſtus vocetur Homo factus Dei Verbum. Synodus Antiochena 1. in epiſt. ad Paulum Samoſatenum priuſquam deponeretur. S. Hilar. lib. 9. de Trinit. S. Hieron. in cap. 11. Iſa. S. Aug. ep. 57. ad Dardanum. S. Leo ep. 93. ad Turribium cap. 12. S. Gregor. lib. 1. in cap. 2. lib. 1. Reg. Magiſt. in 3. diſt. 13. S. Tho. 3. p. q. 9. ar. 2. in 1. arg. & ad 1.

ſtere, & inhabitare dicitur in aſſumpta humanitate.

Non eſt igitur in humanitate, ſeu anima Chriſti habitualis ponenda gratia.

Nam eam habens, iuſtus [a] & ſanctus eſt participata Dei ſimilitudine, & adoptiuus [b] Filius, non naturalis.

Quod de Chriſto Domino affirmari non poteſt, in quo non eſt diſtinguere Filium hominis a Filio Dei ſecundum eam rationem formalem, ſecundum quam Filius formaliter dicitur, quæ eſt perſonalis proprietas.

Reſpondetur, habitualem gratiam non repugnare hypoſtaticæ vnioni, per quam natura aſſumpta vnitur Verbo;

Nam licet per vnionem hypoſtaticam fiat vt Filius Hominis ſit naturalis [c] Dei Filius non adoptiuus;

[a] Ad Rom. c. 5. & 8. Conc. Frãcoford. ſub Adriano I. cont. Elipandum, & Felicem, ac eorum hæreſim. Nazian. in ep. 2. ad Chelidonium. S. Cyrill. Alex. in ep. 1. Synod. Conc. Epheſini ad Neſtorium. S. Gregor. in c. 1. Iob. Adrianus I. in ep. ad Epiſcopos Galliciæ, & Hiſpaniarum de errore Elipandi. Primaſius comment. in ep. ad Coloſ. tom. 6. magnę Bibliotecæ veterum Patrum p. 2. S. Thó. 3. p. q. 2. a. 10. in 3. arg. & ad 3.

[b] Ioan. 1. Ad Rom. 8. & 9. Ad Epheſ. 1. Ad Galat. 4. Ad Titum 3. Iacobi 1. 1. Petri 1. & 3. 1. Ioan. 3. Conc. Trid. ſeſſ. 6. c. 2. & 4. Catechiſmus Rom. in explicat. art. 3. Symb. Apoſtol. S. Cyprian. in expoſit. orat. Domin. S. Athan. orat. 2. contra Arian. & in ſerm. de Paſſione, & Cruce Domini. Magiſt. in 3. diſt. 10. S. Tho. 3. p. q. 23. ar. 1. & ſeqq. S. Bonau. in 3. diſt. 10. ar. 2. q. 1. ſect. 2. Scot. in 3. diſt. 10. q. 1.

[c] Pſal. 2. & 109. Prouerb. 8. Matth. 3. 5, 6, 7. 16. 20. & 26. Lucæ 1. Ioan. 1. 5. 6. 8. 10. 12. 14. 15. 16. 17. 20. & 21. Ad Rom. 1. & 8. Ad Galat. 4. Ad Philip. 2. Ad Hebr. 1. & ſeqq. 1. Ioan. vlt. Conc. Nicænum, Conſtantinop. Epheſ. & Chalcedon. in Symbolo. Conc. Sardicenſe in ep. ad omnes Fideles. Conc. Lugdun. 2. ſub Greg. X. in ep. Michaelis Imperatoris ad eundem Gregorium. Conc. Foroiulienſe ſub Adriano I. in cauſa SS. Trinit. & Incarnat. Verbi. Conc. Ratiſponenſe ſub Adriano I. in quo Felix Vrgellitanus Epiſcopus condemnatus eſt. Conc. Francoford. ſub Hadriano I. contra Elipandum, & Felicem per totum. Catechiſmus Rom. in explicat. art. 3. Symb. Apoſt. Adrianus I. Papa in ep. ad Epiſcopos Hiſpaniæ, & Galliciæ de errore Elipandi Epiſc. Tolet. S. Hyppol. Epiſc. Portuenſis de Deo trino, & vno, & de myſterio Incarn. contra hæreſim Noeti, tom. 3. mag Bibliot. vet. Patrum. S. Athan. in Symbolo, & in lib. de Incarn. Chriſti. S. Hilar. lib. 3. de Trin. S. Baſil. lib. 4. contra Eunom. S. Ambr in lib. de Incarn. Domin. ſacram. c. 8. & lib. 1. de Fid. cap. 9. S. Hieron. in c. 1. ad Epheſ. & in c. 1. ad Coloſ. S. Aug. tract. 74. & 82. ſuper Ioan. lib. cont. Secundinum Manichæum c. 5. & lib. 1. de conſenſu Euangeliſtarum c. 3. S. Chryſoſt. hom. 40. operis in pe. lectis in Matthæum. S. Cy-

adoptiuus; gratiæ tamen habituali non repugnat ſi hæc detur vt ornamentum [a] Filio naturali ſecundum humanitatem aſſumptam debitum; ſecundum quam rationem non facit habentem adoptiuum filium.

QVAERITVR II.

An in Chriſti Domini Anima fuerint Virtutes.

GRatiam quæ eſt qualitas ſupernaturalis in ſubſtantia Animæ exiſtens, in Chriſto reperiri explicatum eſt ſupra iuxta receptam in ſcholis ſentétiam, quam ſequuntur præcipuè qui gratiam à caritate realiter diſtingui volunt.

Nunc de virtutibus agendum, quæ habitus [b] quidam ſunt potentias Animæ perficientes ad eas exercendas operationes, quæ quocunque modo a virtute ſunt, eas bonas eſſe neceſse eſt.

Non enim virtute malè vti poſſumus, quæ eſt diſpoſitio perfecti ad optimum. Nec poteſt malè operandi principium eſſe virtus, quæ actibus prauis deſtruitur.

Quæſito

rillus lib. de Fide ad Theodoſium, & lib. 1. de recta Fide ad Reginas, in oſtenſione, Quod Chriſtus ſit Deus &c.
B. Vigilius Epiſcopus Trident. in diſp. de Chriſto &c. tom. 5. mag. Bibliot. vet. Patrum 3. p.
S. Fulgent. lib. de Fid. ad Petrum c. 2.
Petrus Diaconus in lib. de Incarn. & gratia Chriſti ad Fulgen. cap. 5. tom. 6. mag. Bibliot. vet. Patr. p. 1.
S. Greg. lib. 1. in c. 1. lib. 1. Reg. in princ.
S. Anſel. in lib. de Excellentia B. Virg. c. 3. & in c. 1. ad Coloſ.
S. Bernar. ſerm. 5. in die Natalis Domini.
Magiſt. in 3. diſt. 4. & 10.
S. Tho. 3. p. q. 7. ar. 1. q. 23. art. 2. 3. & 4. q. 37. ar. 3. & q. 43. art. 1.
S. Bonau. in 3. diſt. 10. ar. 2. q. 1.
Scot. in 3. diſt. 4. q. 1. & diſt. 10. q. 1.
[a] S. Tho. 3. p. q. 7. art. 1. ad 1. & art. 9. ad 2.
[b] Ariſt. lib. 7. Phyſ. tex. 17. & lib. 2. Eth. cap. 6.
Cicero de Partitione Oratoria paulo poſt medium.
S. Aug. lib. 2. de moribus Eccleſ. cap. 67. & lib. 2. de lib. arb. cap. 18. & 19. S. Thom. 1. 2. q. 55. art. 3. & 4. & 3. p. q. 7. art. 2. & art. 6. ad primum. Bellarm. tom. 4. controu. lib. 1. de gratia, & lib. arb. cap. 7.

Quæſito igitur reſpondetur, dicendum. In anima Chriſti fuerunt Virtutes [a].

Probatur. In quo gratia reperitur, & Virtutum operationes, ac perfecta coniunctio cum virtutum principio, non eſt cur negemus in eo Virtutes exiſtere.

Sed hæc omnia reperiebantur in Chriſto, cuius Anima erat perfectiſsimo modo vnita Verbo.

Fuerunt igitur in Anima Chriſti Domini Virtutes, quæ & gratiam ſequuntur, & naturæ hypoſtaticè Verbo vnitæ maximè congruunt.

OBIICIES.

IN Anima Chriſti fuit viſio [b] beata, & perfectus eam ſequens amor, quo in Deo tanquam in vltimo fine Chriſti Domini Anima quieſcebat.

Ergò non fuerunt in Anima Chriſti Virtutes, quæ ſunt media quibus vltimum conſequimur finem.

[a] Conc. Epheſ. p. 1. cap. 5. S. Dionyſ. Alex. in ep. cōtra Paulum Samoſatenum, tom. 3. magnæ Bibliot. veterum Patrum. S. Baſil. in Pſal. 44. & in epiſt. ad Amphilochium. S. Cyrill. Alex. lib. 2. de recta Fide ad Reginas. S. Gregor. hom. 6. in Ezechielem, & lib. 1. in cap. 1. lib. 1. Reg. S. Bernar. ſerm. 13. ſuper Cant. & hom. 4. ſuper Miſſus eſt. Magiſt. in 3. diſt. 13. & 14. S. Tho. 3 p. q. 7. ar. 2. S. Bonau. in 3. diſt. 26. dub. 5.

[b] Pſal. 21. ex Euſeb. lib. 10. demonſtrat. Euang. cap. vlt. Pſal. 64. ex S. Auguſt. in eundem locum. Ioan. 1. & 8. Ad Coloſſ. 2. Conc. Epheſ. p. 1. c. 5. S. Athan. orat. 4. contra Arianos, & in lib. de ſalutari Chriſti aduentu, & de humanitate Verbi. S. Ambr. lib. 7. ep. 47. ad Irenæum, & lib. 5. de Fide cap. 8. S. Hieron. in cap. 7. Iſa. & in cap. 31. Ierem. S. Auguſt. lib. 83. qq. q. 65. lib. 4. de conſenſu Euangeliſtarum cap. vlt. & lib. 15. de Trinit. cap. 14. Cyrill. lib. 1. in Ioan. cap. 17. & 20. & lib. 2. de recta Fide ad Reginas, cap. Quod Ieſus gloriam acceperit &c. S. Leo ep. 97. ad Leonem Auguſtum. S. Fulgent. in reſp. 3. ad Ferrandum Diaconum. Caſsiod. ad Pſal. 9. S. Gregor. lib. 8. ep. 42. ad Eulogium Patriarcham Alexandrinum. Beda in illud Lucæ 2. Et Ieſus proficiebat &c. & ad cap. 13. Marci. S. Damaſc. lib. 3. orth Fid. c. 21. & 22. S. Bernar. hom. 4. ſuper Miſſus eſt, & tract. de duodecim gradibus humilitatis, & ſuperbiæ. Magiſt. in 3. diſt. 14. & 26. S. Thom. 3. p. q. 9. art. 2. q. 15. ar. 10. & q 34. ar. 4. S. Bonau. in 3. diſt. 14. & diſt. 26. dub. 5. Scot. in 3. diſt. 12. & 14. Bellarm. tom. 1. controu. lib. 4. de Anima Chriſti cap. 3.

Nec erat Anima Chriſti ſubiecta peccatis; nec poterat illecebris corporis illecta eorum motuum eſſe principium;qui contra rationem inſurgunt,qualis eſt concupiſcentia [a] carnis,ſuperbia vitæ, & oculorum: ad quos motus comprimendos cum dentur virtutes, non videntur in Anima Chriſti quæ eſt perfectè beata, ponendæ.

Reſpondetur. In Chriſti Domini anima non fuiſſe virtutes ad corporis [b] ,aut ſenſus prauos comprimendos motus, qui aut rationem præuenire poſſent, aut mentem trahere, vt carnis concupiſcientijs conſentiret; ſed in Anima Chriſti virtutes fuere vt connaturalius eſſet principium illarum operationum, quibus nobis gratiam, & gloriam, cæteraſque virtutes, & dona meruit, quibus conſeruamus, & augemus gratiam; gloriamque conſequimur.

Nec fuerunt in Chriſti Domini anima virtutes, vt per ipſas gloriam animæ conſequeretur, quam ab inſtanti ſuæ conceptionis recepit.

Quod vt intelligatur magis;

a S.Tho. 3. p. q. 7. ar. 2. in 3. arg. & ad 3. & q. 15. ar. 1. & 2.

b S.Tho. 3. p. q. 7. art. 2. & q. 15. art. 1. & 2.

QVÆRITVR III.

Vtrum fuerit in Anima Chriſti fides.

QVæſito reſpondetur dicendum. In anima [a] Chriſti habitus fidei non reperiebatur.

Probatur. Fides [b] eſt ſupernaturalis habitus quo intellectus eleuatur ad ea credenda, quæ non videt.

Eſt enim fides vt ad Hebræos 11. Apoſtolus docet, ſubſtantia ſperandarum rerum argumentum non apparentium.

At in anima Chriſti Domini viſio beata eſt & erat, qua Deum clarè vt in ſe eſt, intuebatur.

Ergo in anima Chriſti fides non erat, quæ eſt eorum quæ non videntur, ſed ob auctoritatem dicentis creduntur.

Fuit tamen viſio beata, & infuſa ſcientia, quæ fidei actus perfectione quàm longiſſime excedunt, quibuſcum & fidei meritum [c] eſſe potuit.

Ad obediendum [d] namque Deo illius anima quamuis beata parata erat, & ad ea omnia

[a] S. Auguſt. lib. 14. de Trinit. cap. 2. Magiſt. in 3. diſt. 26. S. Tho. 3. p. q. 7. ar. 3. S. Bonau. in 3. diſt. 26.

[b] Ad Rom. 4. & 10. Ad Hebr. 11. Conc. Trident. ſeſſ. 6. cap. 6. Catechiſmus Romanus cap. 1. de Fide, & Symb. S. Dionyſ. c. 7. de diu. nom. circa finem. S. Baſilius concione in Pſal. 115. & in ſer. de confeſs. Fidei. Nazian. orat. de moderat. in diſputat. ſecunda. S. Ambr. ſerm. 20. in Pſal. 118. Nyſſen. in lib. de vita Moyſis ante med. S. Hieron. in cap. 5. ad Galat. Chryſ. in cap. 11. ad Hebr. hom. 21. S. Aug. in lib. 2. qq. Euang. q. 39. tract. 27. & 40. in Ioan. in Enchir. c. 8. & 9. & lib. 2. de peccatorum meritis, & remiſſ. c. 31. Theodor. in cap. 11. ad Hebr. S. Greg. hom. 26. in Euang. lib. 4. Dialog. cap. 5. & lib. 2. in 1. Reg. c. 4. S. Damaſc. lib. 4. de Fid. cap. 11. S. Bernar. ſerm. 1. in Pſal. 90. & ſerm. 190. ad Innocentium de erroribus Petri Abailardi. Magiſt. in 3. diſt. 23. & 24. S. Tho. 2. 2. q. 1. ar. 1, & ſeqq. q. 4. ar. 1. & 3. p. q. 7. ar. 3. 4. & 9. ad 1. S. Bonau. in 3. diſt. 23. ar. 1. q. 4. & 5. & diſt. 24. ar. 2. q. 1. & 3. Scot in 3. diſt. 23. 24. 25. & 26.

[c] S. Tho. 3. p. q. 7. ar. 3. ad 2. & ar. 9. ad 1.

[d] Ad Philip. 2. S. Chryſ. in cap. 2. ad Philip. S. Tho. 3. p. q. 7. ar. 3. ad 2.

credenda quibus intellectus creatus fide aſſentitur, quam animi præparationem viſio beata non minuit, ſed auget; quæ in cæteris beatis ideo (ſi reperitur) non habet meritum, quia comprehenſores tantum ſunt, non viatores. Cum tamen ante mortem Chriſtus Dominus qua ratione Homo ſimul comprehenſor [a], & viator fuiſſe credatur.

Qui ita in dicendo verax fuit, vt fides cinctorium [b] renum eius diceretur; quique ita credenda diſpoſuit, atque docuit, vt gentium fide quæ in ipſum crediture erant, S. Auguſtino teſte ſermone 201. de tempore, reficeretur.

QVÆRITVR IV.

Vtrum in Chriſto fuerit ſpes.

AD intelligendum quod quæritur, Supponendum eſt, ſpem inter ſupernaturales habitus, infuſaſq. virtutes reponi, quæ ſic definiri poteſt.

Spes [c] Theologalis eſt virtus qua mens creata eleuatur ad expectandum Deum eius ſupernaturalem finem auxilijs gratiæ conſequendum, viſioneque beata tenendum, ſeu poſsidendum; ad quam ſequitur ſtatus [d] omnium bonorum aggregatione perfectus; quales ſunt omnes

[a] Ierem. 14. S. Hieron. in cap. 14. Ierem. S. Tho. 3. p. q. 7. ar. 8. ad 1. & 3. & q. 15. art. 10. S. Bonau. in 3. diſt. 26. dub. 5.

[b] Iſaiæ 11. Ierem. 13. S. Hieron. in c. 11. Iſa. & ſup. illud Pſal. 132. quod deſcēdit in orā veſtimenti eius. S. Aug. in Pſal. 44. S. Cyrill. in c. 11. Iſa.

[c] Ad Rom. 8. & 15. 1. Cor. 13. 1. Theſſal. 5. 1. Petri 1. Conc. Triden. ſeſſ. 6. c. 7. & can. 3. S. Aug. in Enchir. c. 8. S. Gregor. lib. 1. Mor. cap. 33. Magiſt. in 3. diſt. 26. S. Tho. 2. 2. q. 17. ar. 5. & 3. p. q. 7. ar. 4. & ar. 9. ad 1. S. Bonau. in 3. diſt. 26. ar. 1. q. 1. & 3. Scot. in 3. diſt. 26. q. 1.

[d] S. Aug. lib. 19. de ciu. Dei c. 1. & lib. 5. confeſſ. cap. 4. S. Proſper de vita cōtempl. lib. 1. c. 3. Boetius lib. 3. de conſol. proſa 2. S. Tho. p. 2. q. 1. ar. 5. & ſeqq. q. 2. ar. 4. & ſeqq. q. 4. per totam, & q. 5. ar. 1. & deinc. S. Bonau. in 3. diſt. 26. ar. 2. q. 3. Bellarm. tom. 4. controu. lib. de amiſs. gratiæ &c. c. 2.

omnes animi, ac corporis dotes, quæ viſionem beatam ſequuntur.

Quarum rerum aliquot cum expectare poſſet Chriſtus a Deo vt præmium bonorum operum quæ exercebat, & paſſionum quas voluntariè ſuſcipiebat; non eſt illi ſpes deneganda, qua expectare poterat Deum vt largitorem eorum bonorum quæ eius corpori dum erat in via, deerant.

Quæ vt explicentur magis,

Dicendum primo. In Chriſti anima non fuit ſpes qua expectaret [a] Deum auxilijs gratiæ obtinendum, ac viſione beata poſſidendum.

[a] Magiſt. in 3. diſt. 26. S. Tho. 3. p. q. 7. ar. 4. ar. 6. in 1. arg. & ar. 9. ad 1. S. Bonau. in 3. diſt. 26. dub. 5.

Probatur; quia expectatio non eſt eorum quæ ita habentur ac poſsidentur, vt amitti non poſsint.

Sed ita viſione beata Chriſti Domini anima erat Deo coniuncta, vt eum nec amittere poſſet, nec ſeparari ab illo.

Ergo Chriſti anima ſpem non habebat, qua hæc expectaret a Deo.

Dicendum tamen eſt ſecundo. In Chriſti anima ſpes [b] eſſe potuit, qua expectaret a Deo ſui corporis immortalitatem, & gloriam, eorumque ſalutem quos ſanguine proprio redempturus erat.

[b] S. Tho. 3. p. q. 7. ar. 4. & ar. 9. ad 1. S. Bonau. in 3. diſt. 26. dub. 5.

Probatur. Nam hæc Chriſtus Dominus ante mortem non habebat.

Spe igitur expectare poterat; & quamuis

certa

certa eſſet horum futura adeptio; non defuturus tamen erat labor, & dolor in paſsione ac morte, quibus [a] hæc quæ expectabat, conſequæretur.

Quod ſi dicas; non poteſt vlla virtus eſſe abſque ſuo primario, ac principali obiecto:

Igitur nec ſpes eſſe poterit in anima Chriſti, qui non poterat ſperare finis vltimi, ac ſummi boni conſequutionem, quod poſsidebat.

Reſpondetur. Summum bonum non ſolum ſpei obiectum eſſe qua ratione eſt acquirendum; ſed qua ratione eſt id a quo ſperamus, & confidimus obtinere id quod ſperamus, & cum vltimo fine connexionem habet, in illumque refertur [b]. Secundum quam rationem & Deus obiectum ſpei eſſe poteſt. ſicut fide creduntur omnia [c] quæ reuelantur a Deo; & caritate diliguntur quæcunque [d] propter Deum diliguntur, & non ſolus Deus.

Quæ caritas cum neceſſariò viſionem beatam ſequatur [e], nec ſolum in beatis mentibus reperiatur, ſed & in ipſo Deo, cum dicat perfectionem

a Iob 4. Pſal. 17. Prouerb. 14. Lucæ 24. Ad Rom. 3. 2. Corint. 3. Ad Philip. 2. 2. ad Timot. 4. 2. Petri 1. 1. Ioan. 3. S. Cypr. in tract. de mortalitate. S. Ambroſ. ſerm. 3. in Pſal. 118. circa illud, Retribue ſeruo tuo. S. Hieron. in Pſal. 4. S. Chryſoſt. hom. in Pſal. 117. S. Auguſt. præfat. in Pſal. 31. S. Gregor. lib. 8. Mor. explicans illud Iob 7. Sicut dies mercenarij dies eius. S. Anſel. in cap. 5. ep. ad Rom. S. Bernard. in lib. Moralium ſententiarum, circa medium.

b S. Tho. 2.2. q. 17. ar. 2. ad 2. S. Bonau. in 3. diſt. 26. ar. 2. q. 3.

c Magiſt. in 3. diſt. 23. 24. & 25. S. Tho. 2.2. q. 1. ar. 1. & 6. & q. 17. art. 2. ad 2. S. Bonau. in 3. diſt. 23. 24. & 25. Scot. in 3. diſt. 23. 24. & 25.

d Exodi 20. Leuit. 19. Cant. 2. Matth. 5. & 22. Marci 12. Lucæ 20. Ioan. 13. Rom. 13. Ad Galat. 5. 1. Timot. 5. Iacobi 2. 1. Ioan. 4. S. Ambroſ. lib. 1. de offic. cap. 7. S. Hieron. in cap. 44. Ezech. S. Aug. ep. 29. lib. 1. de doctr. Chriſtiana cap. 5. 14. 15. 22. 23. 26. & 30. lib. 8. de Trinit. cap. 7. in Enchir. cap. 73. in lib. de vera Relig. cap. 48. & ſuper illud Ioan. 13. Mandatum nouum &c. tom. 9. Magiſt. in 3. diſt. 27. & 28. S. Tho. 2. 2. q. 25. ar. 1. & ſeqq. & q. 26. per totam. S. Bonau. in 3. diſt. 27. & 28. Scot. in 3. diſt. 27. & 28.

e 1. ad Cor. 13. S. Aug. ſer. 27. de verbis Dñi. S. Tho. p. 2. q. 67. ar. 7. & 2. 2. q. 26. ar. 13.

fectionem[a] abſque imperfectione; non eſt ratio vlla qua quis ambigere poſsit, an hæc perfectiſſimo modo (per participationem tamen) in Chriſti Domini anima[b] reperiatur, qui vti Deus eſt ſubſtantia caritas[c].

QVAERITVR V.

Vtrum in Chriſto fuerint Dona.

Virtutes morales in Chriſti Domini anima reperiebantur ſicut & infuſæ; & maximè quæ Theologales dicuntur; quia pro obiecto Deum habent, vna excepta fide, quæ viſioni beatæ repugnat.

Dantur enim virtutes infuſæ vt mens creata ſit idoneum principium exercendi opera, quæ ſupernaturalis ſunt ordinis.

Quarum actus vt exerceat anima cum Spiritus ſancti motione indigeat[d], dantur dona; qui ſunt habitus[e] quibus homo perficitur ad promptè obediendum Spiritui ſancto.

Quæ

a Matth. 22. 1. Cor. 12 & 13. Ad Coloſſ 3. 1. ad Timot. 1. S. Ambr. ep. 74. S. Hieron. in cap. 5. ad Galat. S. Aug. lib. 15. de Trinit. cap. 18. ſerm. 35. de temp. & tract. 15. in 1. ep. Ioan. S. Tho. p. 1. q. 67. a. 6. & 2. 2. q. 23. ar. 6. 7. & 8. S. Bonau. in 3. diſt. 27. ar. 1. q. 4.

b Iſaiæ 53. Daniel. 9. Matth. 16. 17. 20. 22. 26. & 27. Marci 8. 9. & 15. Lucæ 7. 18. & ſeqq. Ioan. 3. 10. 12. 15. 18. & 19. Act. 2. 3. 4. 8. 13. & 17. Ad Rom. 5. 6. 8. & 14. 1. Cor. 2. & 15. 2. Cor. 5. & 13. Ad Epheſ. 2. 3. & 5. Ad Philip. 2. 1. Theſsal. 5. Ad Hebr. 1. & 13. 1. Petri 2. & 4. 1. Ioan. 3. 4. & 5. Symbol. Apoſt. Conc. Trident. ſeſſ. 6. cap. 7. Catechiſmus Romanus in explicat. art. 3. Symb. Apoſt. S. Leo ſerm. 6. de Natiuit. & ſerm. 1. & ſeqq. de Paſsione. S. Anſel. in cap. 5. ad Rom. Magiſt. in 3. diſt. 27. S. Tho. 3. p. q. 7. ar. 6. in 3. arg. q. 26. per totam, & q. 27. ar. 2. in 3. arg. & ad 3. S. Bonau. in 3. diſt. 27.

c Ierem. 31. Ad Rom. 5. 2. Cor. 13. Ad Epheſ. 2. 1. ad Theſsal. 3. 1. Ioan. 2. 4. & 5. S. Leo ep. 93. ad Turribium Epiſcopum cap. 5. Magiſt. in 3. diſt. 27. Scot. in 3 diſt. 13. q. 1. & diſt. 26. q. 1.

d S. Gregor. lib. 2. Moral. c. 36. S. Tho. p. 2. q. 58. ar. 2. & 2. 2. q. 52. ar. 1. in 1. arg.

e Ioan. 14. S. Tho. p. 2. q. 58. ar. 1. 3. & 4. & 3. p. q. 7. ar. 5. & 6.

Quæ dona vtrum in Chriſti Domini Anima fuerint, quærimus.

Reſpondetur dicendum. In Chriſti Domini Anima Dona [a] Spiritus ſancti fuerunt.

Probatur. Dona perfectiones ſunt potentiarum intelligentis, ſed creatæ naturæ quatenus a Spiritu ſancto moueri poſſunt.

Sed in Chriſti Domini Anima quæ creata eſt, ſunt potentiæ quæ a Spiritu ſancto moueri poſſunt per virtutes infuſas effectæ connaturale principium exercendi opera ſupernaturalis ordinis.

Ergò & dona ipſa in Chriſti Anima fuiſſe rationabiliter infertur, vt diſcurrenti per ſingula notum fiet.

Et a timore incipiemus, de quo maior videtur eſſe difficultas.

Eſt enim Timor [b] appetitus ſenſitiui, vel voluntatis actus, refugientis futurum malum imminens, quo perterritus Homo ſi malum ſit culpæ, ab illo ſe abſtinet, vt iudicis, ac vindicis Dei vindictam de peccatis ſumentis, iram vitet. At Chriſtus qua ratione Homo perfectè beatus exiſtens, & hypoſtaticè vnitus Verbo malum culpæ [c] ſentire non poterat, & malum

pœnæ

a Iſa. 4. & 11. Lucæ 4. Ioan. 3. Ad Hebr. 5. Catechiſmus Romanus in explicat. art. 3. Symb. Apoſt. Iuſtinus Martyr in dialogo cum Triphone circa medium. Ireneus lib. 3. contra hæreſes cap. 10. Orig. hom. 6. in Num. S. Athan. in lib. de Fide ſua. S. Hilar. can. 15. in Matth. & in Pſal. 27. S. Baſil. ſerm. 5. cont. Eunom. cap. 14. S. Ambroſ. ſerm. 5. in Pſal. 118. S. Hieron. in c. 11. Iſa. S. Aug. lib. 12. contra Fauſtum cap. 15. S. Cyrill. in c. 11. Iſa. S. Greg. lib. 2. in Iob c. 23. & hom. 1. lib. 1. in Ezech. S. Fulgent. reſp. 3. ad Ferrandum Diaconũ. S. Bern. ſerm. 16. ſup. Cant. in fine, & hom. 2. ſuper Miſſus eſt. Magiſt. in 3. diſt. 34. S. Tho. 3. p. q. 7. ar. 5. & ſeqq. S. Bonau. in 3. diſt. 34.

b Ariſt. lib. 2. Reth. cap. 5. S. Auguſt. in Pſal. 127. Caſſiod. in Pſal. 127. in Prologo. S. Tho. p. 2. q. 42. ar. 1. q. 58. ar. 4. & 2. 2. q. 19. ar. 11. S. Bonau. diſt. 34. p. 2. dub. 1.

c Sapien. 10. Lucæ 1. Ioan. 1. & 8. 2. Cor. 5. Ad Hebr. 4. 7. & 9. 1. Petri 2. Conc. Epheſ. can. 10. Sexta Synod. act. 8. & 17. Conc Later. ſub Martino I. can. 5. Orig lib. 2. Periar. c. 6. S. Baſil. ep. 65. Nazian. orat. 36. S. Epiph. in Ancorato circa fin. S. Ambr. in c. 5. 2. Cor. S. Hieron. dialogo 2. contra Pelagianos. Chryſ. enar. in c. 7. Iſa. S. Aug. lib. 10. de Gen. ad litteram c. 19. in Enchir. c. 41. lib. 5. cont. Iulianum c. 9. ep. 99. &

pœnæ caritate motus libenter recipiebat, vt quod præceptum dederat illi Pater adimpleret; quod cum perfectæ caritatis ſit opus, quæ [a] foras mittit timorem, non videtur in Chriſti Domini anima timor eſſe potuiſſe.

Reſpondetur, in Chriſti Anima timorem [b] fuiſſe, non qua ratione erat malo culpæ terrenda, ſed qua ratione omnipotentis Dei virtutem cognoſcens, ſumma in eum reuerentia [c] ferebatur, ob quam ad redimenda peccata ita timore repleri voluit Chriſtus Dominus, vt de eo verè ab Euangeliſtis [d] dictum fuerit, cœpit pauere, tædere, & mæſtus eſſe.

Hac enim in Deum reuerentia quæ ad Timorem ſpectat connaturalius a Deo mouebatur ad eliciendos eos actus, quibus voluntariè timebat, angebatur, & dolebat, carni imperans vt triſtes ſentiret motus, quos in corpus paſsionibus deditum eſt aptum excitare agens, diſſoluens continuum, aut contrarias viuenti, ac ſentienti corpori qualitates inducens.

Fuit igitur in Anima Chriſti timor cum pietate [e] coniunctus, qua [f] Deo parenti in omnibus

lib. 14. contra Fauſtum c.4. & 5.
Cyrill. Alex. dial. 6. de Trinit.
S.Gregor.hom.18. in Euang. & lib. 2. Moral.c.23.& 31.
Boeſ. lib. de duabus naturis, circa fin.
S. Anſelm. lib. 2. cur Deus Homo c.10.
Magiſt. in 3. diſt. 12.
S.Tho.3.p.q.7. ar.6. & q.15.ar.1.& 2.
S.Bonau.in 3.diſt.12. ar.2.q.1.& 2.
Scot.in 3.diſt.12.q.1.
[a] 1. Ioan. 4.
Magiſt. in 3. diſt. 35.
S.Tho.3.p.q.7.ar.6. in 3. arg. & ad 3.
[b] Pſal.18. Iſa. 11.
Ad Hebr. 5.
Apoc. 5. ex S. Hieron. in c.11.Iſa.
S.Hilar.in Pſal.27.
S.Ambroſ.in Pſal.27. & ſerm.5. in Pſ.118.
S.Hieron.in cap.11. Iſa.& in c.3.Zachar.
S.Aug.præfat.in Pſal. 150. & ſerm. 1. de Annunciat.
S. Cyrill. Alex. in c. 11.Iſa. & 3. Zachar.
S.Greg. lib. 2. in Iob cap.23.
S.Bernar. ep.190. & ſerm.17. ſup.Cant.

Innocent.III.in ep.ad Henricum Archiepiſcopum Senonenſem, Sampſonem Rhemenſem, & S.Bernardum, quæ eſt 194. inter epiſtolas ſancti Bernardi. S.Tho.3.p. q.7. ar.6.

[c] Ad Hebr.5. Magiſt.in 3.diſt.34. S.Tho.2.2.q.18.ar.2.ad 1. q.19.ar.11. & 3. p. q.7. ar.6. S. Bonau. in 3. diſt.34. ar.2. q.3. & p.2. ar.2. q.3.

[d] Matth. 26. & 27. Marci 14. & 15. Lucæ 22. & 23.

[e] Iſa.11. Nazian.orat.43. in feſto Innocentium. S.Hieron.ad c.11.Iſa. S.Fulgent. in reſp.3. ad Ferrandum Diaconum. Nicetas lib.4. Theſauri orthod.Fid.cap.4.tom.12. mag.Bibliot. vet. Patrum p.1. S.Bernar.ſerm.16.ſup.Cant.& hom.2. ſuper Miſſus eſt.

[f] S. Tho. p.2. q.58. ar.4.

nibus obſequi volebat, qui eſt perfectæ caritatis effectus, & ſignum, quæ perfectiſsimo modo in anima Chriſti reperiebatur, ſequens viſionem beatam, per quam & infuſam ſcientiam eleuabatur ad penetrandum [a] myſteria fidei; quod eſt donum Intellectus nomine ſignificatum, ſi non formaliter, eminenter tamen.

Cum quo in Chriſto ſemper ſcientia [b] fuit eorum omnium quæ præceperat illi Pater, per quam promptus, ac diſpoſitus erat ad facilè Spiritus ſancti motum recipiendum, ſecundum quam rationem ſcientia dicitur donum [c].

Erat & huic adiuncta [d] fortitudo, qua ſumma cum alacritate ſuſtinuit difficilia, aggreſſus eſt ardua, mortis ſubire tormentum non recuſauit, quam deſiderio cum deſiderauerit, ſe facilem ad obediendum Deo præbuit; quomodo fortitudo quæ virtus [f] eſt, rationem & doni [g] habet.

Nec deerat illi conſilium [h], quo inimici cognoſceret [i] deceptiones, vitaret artes; quas conſilio facilè reijciens, Diuinæ motioni mens Chriſti creata promptè cooperabatur.

In Chriſto Domino fuit etiam & vera Sapientia

a Mag. in 3. diſt. 35.
b Ad Coloſ. 1. & 2. Euſeb. Cæſar. lib. 10. de demonſtr. Euang. cap. 8. S. Athan. ſerm. 4. contra Arianos. S. Hilar. lib. 9. de Trin. S. Ambroſ. lib. 5. de Fid. cap. 8. S. Baſil. in ep. ad Amphilochium. S. Greg. lib. 8. ep. 42. ad Eulogium Alexan. S. Damaſc. lib. 3. orth. Fid. c. 21. & 22. S. Anſelm. lib. 2. cur Deus homo c. 13. S. Bernard. ſerm. 16. ſuper Cant. in fine. Magiſt. in 3. diſt. 34. S. Tho. 3. p. q. 7. ar. 5. S. Bonau. in 3. diſt. 34.
c S. Tho. p. 2. q. 68. art. 4. art. 5. ad 1. & 3. p. q. 7. ar. 5.
d Iſa. 11. S. Athan. in lib. de Fide. S. Fulgent. in reſp. 3. ad Ferrandum Diaconum. Heſichius Epiſcopus Hieroſol. lib. 1. in Leuit. cap. 4. Quomodo fuerint in Chriſto dona ad voluntatem pertinentia, tom. 6. magnæ Bibliot. veterum Patrum. S. Bernar. ſerm. 16. ſuper Cant. in fine.
e S. Tho. p. 2. q. 58. ar. 4.
f S. Tho. p. 2. q. 61. ar. 1. & ſeqq.
g S. Tho. p. 2. q. 68. ar. 4. & 3. p. q. 7. ar. 5.
h Iſa. 11. S. Hieron. ad cap. 11. Iſa. S. Fulgent. reſp. 3. ad Ferrandum Diaconum. S. Bernar. hom. 2. ſuper Miſſus eſt. S. Tho. 3. p. q. 7. ar. 5.
i S. Tho. p. 2. q. 58. ar. 4. & 2. 2. q. 52. ar. 1. & ſeqq.

pientia [a], qua non ſolum altiſſimum [b] principium, & cauſam anima Chriſti Domini cognoſcebat Deum;

Sed in ipſum tanquam in vltimum finem, cui erat perfecto caritatis amore coniuncta, referebat quæcunque & agebat, & patiebatur.

Secundum quam rationem virtus [d] ſapientia dicitur; quæ & donum eſt quatenus habens eam efficitur obediens [e] Spiritui ſancto, cui ſe promptum, ac facilem reddit ad motum recipiendum quo a Deo mouetur anima virtutes habens; in quo a virtute diſtinguitur donum; etiam ſi interdum idem ſit habitus [f] virtus, & donum.

Fuerunt igitur [g] omnia in Anima Chriſti Spiritus ſancti dona.

[a] Iſa. 11. 1. Cor. 1. Ad Coloſ. 1. & 2. S. Baſil. in ep. ad Amphilochium. Nazian. orat. 20. quę eſt in laudem Baſilij, & orat. 36. quæ eſt 4. de Theologia. S. Hieron. ad cap. 11. Iſa. & ad c. 24. Matt. S. Cyrill. Alex. lib. 1. in Ioan. c. 17. & anathematiſmo 4. contra Theodoretum. Iſidor. Peluſiota lib. 1. ep. 117. S. Fulgent. in reſp. 2. ad Ferrandum Diac. S. Bernar. ſerm. 16. ſuper Cant. circa fine, & tract. de duodecim gradibus humilitatis, & ſuperbiæ. Magiſt. in 3. diſt. 34. S. Tho. p. 2. q. 58. ar. 4. & 2. 2. q. 45. ar. 1.

[b] S. Auguſt. lib. 14. de Trinit. c. 1. Magiſt. in 3. diſt. 35. S. Tho. p. 2. q. 57. art. 2. q. 67. art. 5. q. 58. ar. 4. & 2. 2. q. 45. ar. 1.

[c] Ad Epheſ. 3. S. Thom. 3. p. q. 7. artic. 6. in 3. argumento.

[d] S. Tho. p. 2. q. 57. ar. 2. ad 2. q. 66. ar. 5. & q. 68. ar. 1. ad 4.

[e] S. Tho. p. 2. q. 58. ar. 1. ad 1. 3. & 4. art. 5. ad 1. & 3. p. q. 7. art. 5.

[f] Magiſt. in 3. diſt. 35. §. Et notandum. S. Tho. p. 2. q. 58. ar. 1. S. Bonau. in 3. diſt. 34. ar. 1. q. 1. Scot. in 3. diſt. 34. q. 1.

[g] Iſa. 11. Catechiſmus Romanus in explicat. art. 3. Symb. Apoſt. Iuſtinus Martyr in dialogo cum Triphone, circa medium. S. Leo ſerm. 2. de Pentecoſte. S. Fulgent. in reſp. 3. ad Ferrandum Diaconum. S. Gregor. hom. 10. lib. 1. in Ezech. ante medium. Heſichius Epiſcopus Hieroſol. lib. 1. in Leuit. c. 4. tom. 7. mag. Bibliot. veterum Patrum. Rodulphus Flauiacenſis lib. 6. in Leuit. c. 2. tom. 10. mag. Bibliot. veterum Patrum. S. Bernar. ſerm. 13. 17. & 74. ſuper Cant. & hom. 2. ſuper Miſſus eſt. S. Tho. p. 2. q. 58. ar. 1. ar. 3. in 1. arg. & 3. p. q. 7. ar. 5. & 6. S. Bonau. in 3. diſt. 34. ar. 2. q. 1.

QVÆRITVR VI.

Vtrum in Chriſto fuerint gratiæ gratis datæ.

HAbitualem [a] gratiam, & virtutes [b] in Chriſti Domini anima reperiri cum Spiritus ſancti donis [c], quæ ſunt perfectiones potentiarum quatenus a [d] Spiritu ſancto mouentur, remotis imperfectionibus, & eminentiori ſaltem atque excellentiori modo quàm reperiantur in cæteris hominibus, explicatum ſatis videtur.

Nunc quærendum eſt de gratijs quæ gratis datæ dicuntur ad fidem, ac ſpiritualem doctrinam manifeſtandam.

Quæſito reſpondetur dicendum. Chriſtus Dominus qua ratione homo habuit gratias [e] gratis datas.

Proba-

[a] Lucæ 1. Ioan. 1. 10. & 14. Ad Rom. 5. Ad Epheſ. 3. Conc. Epheſ p. 1. c. 2. Conc. Francoford. in ep. ad Epiſcopos Hiſpaniæ. Conc. Trid. ſeſſ. 6. c. 7. Catechiſmus Romanus in explicat. art. 3. Symb. Apoſt. S. Dionyſ. Alex. in ep. cõtra Paulum Samoſatenum, tom. 5. magnæ Bibliot. veterum Patrum. Origen. tract. 2. in Matth. S. Hilar. lib. 7. de Trin. S. Ambroſ. lib. 1. de Spiritu ſancto cap. 8. & 11. Chryſoſt. hom. 11. in Ioan. S. Anſel. in cap. 1. ep. ad Hebr. Magiſt. in 3. diſt. 13. Bonau. in 3. diſt. 13. Scot. in 3. diſt. 13. Bellarm. tom. 1. controu. lib. 4. de Chriſti anima c. 1. 2. & ſeqq.

[b] Conc. Epheſ. p. 1. cap. 5. S. Baſil. in Pſal. 44. & in ep. ad Amphilochium. S. Cyrill. Alex. lib. 2. de recta Fide ad Reginas c. 3. S. Gregor. hom. 6. in Ezech. & lib. 1. in in c. 1. lib. 1. Reg. c. 1. S. Bernar. ſerm. 13. ſup. Cant. & hom. 4. ſup. Miſſus eſt. Magiſt. in 3. diſt. 14. S. Tho. 3. p. q. 7. ar. 2. S. Bonau. in 3. diſt. 26. dub. 5.

[c] Iſa. 11. Lucæ 4. Ioan. 3. Iuſtinus Martyr in dialogo cum Triphone, circa medium. S. Athan. in lib. de Fide ſua. S. Ambroſ. ſerm. 5. in Pſal. 118. S. Hieron. in c. 11. Iſa. S. Aug. lib. 12. contra Fauſtum c. 15. S. Cyrill. in c. 11. Iſa. S. Bern. hom. 2. ſup. Miſſus eſt. S. Tho. 3. p. q. 7. ar. 5. & ſeqq. S. Bonau. in 3. diſt. 34.

[d] S. Tho. p. 2. q. 68. ar. 1. & ſeqq. & 3. p. q. 7. ar. 5.

[e] Deuter. 18. Iſa. 11. Matth. 13. Ioan. 1. & 4. Ad Hebr. 2. Origen. hom. 6. in Num. S. Hieron. ep. 125. ad Damaſum, & in c. 35. Ezech. S. Chryſ. hom. 11. in Ioan. & hom. 9. in id Ioan. 3. Non ad menſuram dat Deus Spiritum Filio. S. Aug. ep. 57. ad Dardanum, circa fin. S. Greg. lib. 2. Moral. c. 28. & 29. S. Anſel. in c. 1. ad Coloſ. in id, Ipſe eſt Ca-

Probatur; quia totius [a] Eccleſiæ caput & Doctor erat ad totam efformandam, & inſtruendam Eccleſiam, qui ſi ſignis atque virtutibus, cæteriſque alijs gratijs gratis datis quæ docebat non confirmaſſet, ei homines abſque peccato potuiſſent non credere, ſufficienti illis non facta credendorum propoſitione.

Si enim, inquit [b] ipſe, non veniſſem, & loquutus fuiſſem eis, & opera non feciſſem in eis quæ nemo alius fecit, peccatum non haberent.

Cum igitur præcepto [c] fidei teneantur homines credere Chriſtum Dominum verum, Deum, & hominem eſſe; neceſſe fuit ſermone confir-

put corporis Eccleſię Magiſt. in 3. diſt. 13. S. Tho. 3. p q. 7. ar. 7. & 8. S. Bonau. in 3. diſt. 13. Scotus in 3. diſt. 13. q. 1. & 2.

[a] Ad Epheſ. 1. 4. & 5. Ad Coloſſ. 1. & 2. Ad Hebr. 2. Catechiſmus Romanus in explicat. art. 9. Symb. Apoſt. S. Hilar. lib. 8. de Trin. in fine. S. Baſil. in lib. de Spiritu ſancto c. 5. S. Ambroſ. in c. 1. 4. & 5. ad Epheſ. S. Hieron. in cap. 1. 4. & 5. ep. ad Epheſ. Chryſ. in c. 1. 4. & 5. ad Epheſ. S. Aug. præfat. ad 2. enar. Pſal. 29. ad Pſal. 139. ſerm. 50. de verbis Domini, ep. 50. & 57. in fine, & lib. 1. de Trin. cap. 12. S. Leo in ſerm. de Transfigur. Domini. S. Anſel. in c. 1. ad Coloſ. & in c. 1. ad Epheſ. S. Tho. 3. p. q. 7. ar. 7. & q. 8. ar. 1. & ſeqq.

[b] Ioan. 15. S. Gregor. lib. 1. in c. 1. lib. 1. Reg. c. 1.

[c] Exodi 20. ex ep. Iudæ. Num. 21. ex Apoſtolo 1. Cor. 10. Deuter. 18. 2. Reg. 7. Pſal. 2. 44. 67. 88. 96. 101. 103. & 109. Eccleſ. 24. Iſa. 6. 7. 9. 11. 35. 40. 45. & 52. Ierem. 23. & 33. Baruch 3. Michææ 5. Zachar. 2. 12. & 13. Matth. 1. 2. 3. & 22. Marci 11. 15. & 16. Lucæ 1. 2. & 24. Ioan. 1. 2. 5. 6. 8. 9. 10. & ſeqq. Act. 1. 2. & deinceps. Ad Rom. 1. 5. 9. & 14. 1. Cor. 10. 2. Cor. 15. Ad Galat. 4. Ad Epheſ. 4. Ad Coloſ. 1. Ad Philip. 2. 1. Timot. 2. Ad Hebr. 1. 2. 3. 4. & ſeqq. 1. Petri 3. & 4. 1. Ioan. 4. & 5. 2. Ioan. 5. Apoc. 4. Symbolum Apoſt. Symbolum Eccleſiæ. Symbolum S. Athan. Conc. Nicænum, Conſtantinop. Epheſ. & Chalced. in Symbolo. Quinta, & Sexta ſynod. gener. in Symb. Conc. Later. ſub Innocent. III. cap. Firm. Conc. Flor. ſub Eugen. IV. in Decreto. Conc. Trid. ſeſſ. 3. in Symb. & ſeſſ. 6. c. 2. & ſeqq. Catechiſmus Rom. in expoſit. art. 2. 3. 4. & 5. Symb. Apoſt. S. Ignatius in ep. ad Philip. S. Dionyſ. c. 1. de diu. nom. Iuſtinus Martyr in expoſit. Fid. Irenæus lib. 3. cap. 32. Origenes lib. 2. in Iob. Tertull. lib. 4. cont. Marcionem c. 13. & contra Praxeam c. 13. S. Cyprian. lib. 2. contra Iudæos c. 7. & 20. & de Idolorum vanitate poſt med. S. Athan. in Symb. S. Hilar. lib. 4. de Trinit. circa finem, & lib. 6. vltra medium. Cyrill. Hieroſol. a catecheſi 7. vſque ad 11. S. Baſil. In Liturgia. Nazian. orat. 36. quæ eſt 4. de Theol. S. Ambroſ. lib. 1. de Fid. c. 2. S. Aug. in Pſal. 63. & tract. 6. in ep. 1. Ioan. c. 4. Hymnus SS. Ambroſij, & Auguſtini. S. Cyrill. lib. 1. in Ioan. Petrus Chryſol. ſerm. 144. Leo Mag. ſerm. 1. & ſeqq. de Natiuit. & ſerm. 1. de Transfigur. Cęſarius Arelat. hom. 5. de Paſcha. S. Fulgent. de Fid. ad Petrum c. 2. S. Anſel. ad c. 1. Matth. S. Bern. ſer. 1. de Aſſumpt. B. Mariæ. Magiſt. In 3. diſt. 2. & ſeqq. S. Tho. 3. p. q. 7. ar. 7. Bellar. tom. 1. controu. lib. 3. de Incarnatione.

confirmaſſe [a] quæ docebat ſequentibus ſignis.

Idque per ſingulas gratias gratis datas diſcurrenti notum fiet, quæ ſi gratiæ ſunt, non poſſunt in Chriſto Domino qua ratione eſt Deus reperiri.

In eo igitur vt homine probabitur gratias gratis datas inextitiſſe, quæ cum ad aliorum [b] vtilitatem dentur, in eo maximè decebat eſſe qui propter nos Homines, & propter noſtram ſalutem deſcendit de cælis.

Et vt a Fide quæ eſt in ſacra doctrina velut principiorum cognitio [c] earum rerum de quibus eſt diſceptatio, incipiamus; hæc in Chriſti anima quamuis formaliter [d] non fuerit, eminenter tamen in eius viſione beata, & infuſa ſcientia continebatur [e], ſecundum quam perfectè intelligebat quæcunque debebant fidelibus credenda proponi.

Sapientia verò, quæ eſt altiſsimi principij, & primæ cauſæ contemplatio [f], ſeu cognitio, nec ipſa in anima [g] Chriſti Domini deſiderari poterat, in quo erat plenitudo [h] ſapientiæ, viſio

[a] S. Greg. hom. 29. in Euang. S. Tho. 2. 2. q. 2. ar. 1. ad 1. q. 178. ar. 2. & 3. p. q. 43. & 44.

[b] 1. Cor. 12. S. Tho. p. 2. q. 111. ar. 1. 4. & 5. 2. 2. q. 177. ar. 1. & 3. p. q. 7. ar. 7. in 3. arg. Bellar. lib. 1. de grat a & lib. arb. c. 2.

[c] S. Tho. p. 2. q. 111. ar. 4.

[d] S. Auguſt. lib. 14. de Trin. c. 2. Magiſt. in 3. diſt. 26. S. Tho. 3. p. q. 7. ar. 3. & 8. S. Bonau. in 3. diſt. 26.

[e] 1. Corint. 13. S. Tho. p. 1. q. 1. ar. 2. & 3. p. q. 7. ar. 3. ad 2. ar. 8. ad 1. & ar. 10. ad primum.

[f] Ariſt. 6. Eth. c. 3. S. Aug. lib. 14. de Trinit. c. 1. S. Anſel. in cap. 2. ad Coloſſ. Magiſt. in 3. diſt. 35. S. Tho. p. 1. q. 14. ar. 1. ad 2. p. 2. q. 57. ar. 2. q. 58. ar. 4. q. 67. ar. 5. q. 111. ar. 4. & 2. 2. q. 45. ar. 1.

[g] Ad Coloſ. 1. & 2. S. Hilar. li. 9. de Trin. S. Ambroſ. lib. 5. de Fide cap. 8. S. Hieron. ad c. 11. Iſa. ad cap. 24. Matth. & ad c. 31. Ierem. S. Aug. lib. 15. de Trin. c. 14. Cyrill. Alex. lib. 1. in Ioan. c. 17. S. Fulgent. reſp. 3. ad Ferrandum Diaconum. Titus Boſtrenſis ad cap. 2. Lucæ, tom. 4. mag. Bibliot. vet. Patrum. S. Greg. hom. 10. in Ezech. ante medium. Beda ad c. 13. Marci. S. Anſel. lib. 2. cur Deus Homo c. 13. S. Bernar. hom. 2. ſuper Miſsus eſt. Magiſt. in 3. diſt. 14. S. Tho. 3. p. q. 7. ar. 7.

[h] 1. Cor. 1. Conc. Epheſ. p. 1. c. 5. non longè a principio. S. Baſil. in ep. ad Amphilochium, & in Apologia ad Cæſarianos pro ſua ab illis diſceſsione, & de Fide. Nazian. orat. 36. Cyrill. Alex. anathematiſmo 4. contra Theodoretum, & lib. 2. ad Reginas de recta Fide cap. 3. Iſidorus Peluſiota lib. 1. epiſt. 117. S. Bernar. tract. de duodecim gradibus humilitatis, & ſapientiæ. S. Tho. 3. p. q. 7. ar. 7. in 2. arg. & ad 2.

ſio beata cum perfectiſsimo amore coniuncta, quæ eſt vera, & perfecta ſapientia.

Scientiam item quæ eſt effectuum per proprias cauſas cognitio [a], in Chriſti anima [b] multis modis fuiſſe, nihil eſt quod ambigamus.

Nam & eminenter eſt in ſcientia beata, qua in verbo perfectiſsimo modo cognoſcũtur creaturæ; & ad eorum quæ ſenſibus ſubiecta ſunt intelligenda propria principia, & cauſas infuſam, & acquiſitã in anima Chriſti fuiſſe ſcientiam ſi dicamus, nihil Scripturis [c] in quibus fidei veritates continentur, repugnans dicetur: vt ex Concilijs [d], ac Patribus [e] cognoſcere quiſque poteſt.

Quamobrem nec Chriſto Domino quatenus Homo erat, exempla deeſſe poterant ad inuiſibilia Dei per ea quæ facta ſunt, explicandum, ad quod ſermo [f] ſcientiæ datur.

Erat & in Chriſto Domino gratia ſanitatum [g], quas operans, in fide quos inſtruxerat, confir-

[a] Ariſt. lib. 6. Ethic. c. 3. lib. 1. Poſt. tex. 5. lib. 1. Phyſ. tex. 3. & lib. 2. tex. 27. S.Tho. p. 1. q. 14. ar. 1. ad 2. & p. 2. q. 111. art. 4.

[b] Magiſt. in 3. diſt. 13. & 14. S.Tho. 3. p. q. 9. 10. 11. & 12. S.Bonau. in 3. diſt. 14. Scot in 3. diſt. 14.

[c] Iſa. 7. & 11. Matth. 22. Lucæ 2. Ioan. 7. 8. & 13. Ad Coloſs. 2.

[d] Conc. Epheſ. p. 1. cap. 5. Cõc. Chalced. act. 5. Quinta Synodus collar. 8. can. 7. Sexta Synod. gener. act. 4. 8. & 11. Conc. Later. ſub Martino I. can. 9.

[e] Agatho Pap. in ep. Synodali quæ refertur in 6. Synodo act. 4. & in 8. ſuſcipitur. S. Cyprianus lib. de Cardinalibus Chriſti operibus cap de Natiuit. Chriſti. S. Ambr. lib. de Incar. Domin. ſacram. c. 7. & 8. & lib. 5. de Fid. cap. 7. S. Hieron. in c. 31. Ierem. & in c. 7. Iſa. S. Aug. lib. 2. de peccatorum meritis c. 29. lib. 15. de Trin. c. 26. & ſerm. 23. de temp. S. Cyrill. lib. 2. de Fid. ad Reginas c. 3. Theod in epitome diu. decret. cap. Quod ſuſcepit animam cum corpore. S. Leo ep. ad Flauianum, & ep. 97. ad Leonem Auguſtum. Beda in hom. dominicæ 1. poſt Epiph. S. Damaſc. lib. 3. orthod. Fid. c. 21. & 22. S. Anſel. lib. 2. cur Deus Homo c. 13. & in c. 2. ad Coloſ. S. Bernar. hom. 2. ſuper Miſsus eſt. S. Tho. 3. p. q. 9. ar. 3. & 4. & q. 11. & 12. S. Bonau. in 3. diſt. 14. ar. 3. q. 1. & 2.

[f] S. Tho. p. 2. q. 111. ar. 4. & 2. 2. q. 177. ar. 1. & 2.

[g] Matth. 4. 8. 9. & ſeqq. Marci 1. 2. 5. 7. 8. & deinceps. Lucæ 4. 5. & ſeqq. Ioan. 4. 5. 7. 9. & 11. S. Hieron. ſuper illud Matth. 8. Cum veniſſet Ieſus in domum Patri &c. & ſuper illud Matth. 9. Quid eſt facilius dicere &c. Chryſ. hom. 9. in cap. 8. Marci, hom. 9. 30. & 33. in Matth. & hom. 37. in Ioan. S. Aug. tract. 30. & 44. in Ioan. Cyrill. in c. 4. Lucę. Beda in c. 8. Marci c. 34. S. Tho. 3. p. q. 44. ar. 3.

confirmabat [a], & beneficijs quæ ſolius diuinæ poteſtatis ſunt alliciens, ad ſe trahebat.

In Chriſto autem Domino virtutum [b] operationem fuiſſe, qua [c] efficit homo quæ ſolius diuinæ poteſtatis ſunt manifeſtatiua, & Chriſti opera manifeſtant [d], & poteſtas quam hæc efficiendi Apoſtolis [e] tradidit.

In anima quoque Chriſti Domini Prophetia [f] fuit, qua cognoſcuntur quę a Deo liberè [g], & ad ſupernaturalem præſertim diſciplinā ſpectantia, ſunt, tempore, & loco diſtantia ab ijs quibus hæc manifeſtantur, vt quæ ſibi, Apoſtolis, & Eccleſiæ euentura prædixit, comprobant; & in Verbo ſeu Deo viſione beata cognita fuiſſe & cognoſci quæcūque habitura ſunt exiſtentiam in qualibet temporis differentia, & per æternitatem totam quę non eſt habitura finem, ex ijs quæ infra de ſcientia Chriſti, eius doctrina, & viſione beata dicentur, conſtabit.

Nihil [h] eſt igitur quocunque loco, aut tempore

pore

a S.Tho.p. 2.q.111. ar.4. & 2.2. q.178. art. 1.
b S.Tho.3. p. q.13. ar.2 in 3.arg.& ad 3.
c S.Tho. p.2.q.111. a.4.& 2.2.q.178.a.1.
d Zachar.13. Matth.7.14. & 21. Marci 1.5.7. & 8. Lucæ 5.6. & 23. Ioan. 2. 5.10.11.14. & 15. Ad Galat.3. S. Dionyſ.in epiſt. ad Polycarpum. S.Hilar.c.21.in Matt. S. Ambroſ. lib. 4. in c.14.Lucæ. S.Hier.in c.21.Matt. S.Chryſoſt.hom.20. in Ioan. S.Aug.ep.3. ad Voluſianum, tract. 23. & 112.in Ioan.& lib.1. de Trinit.cap.6. S.Leo ep.10.ad Flau. S.Gregor.lib.1.in c.1. lib.1.Regum c.1. S.Tho:3.p.q.43.ar.1. & ſeqq. & q.44. per totam.
e Matth. 10. Marci 3. Lucæ 6. 9. & 10.
f Deuter.18. ex S.Petro, & Stephano act.3.& 7. Ierem.1. ex S.Hieron.in eund.locum. Matth.13. Lucæ 4. 7. & 24. Ioan. 4. & 14. Iuſtinus Martyr q.101. ad gentes. Irenæus lib.3.cap.12. Clemens Alexandrinus lib.1.Pedagogi cap.7. S.Cyprianus lib.1. contra Iudæos cap.18. S. Ambroſ. ſerm.8. in Pſal. 118. S. Hieron. epiſt. 127. ad Damaſum. S.Chryſoſt. hom.35. in Ioan. & hom.7. in 2. ad Cor. S. Auguſt. tract.15. in Ioan. & lib.16. contra Fauſtum cap. 18. Cyrill. lib. 1. in Ioan. c.24. lib.3.cap.9. & lib.8. contra Iulianum in principio. Iſidor. lib.7. originum cap. de Prophetis, & lib.7. cap. de Filio Dei. S.Tho.2.2.q 174. art.5. in 3. arg. & ad 3. & p.3.q.7.ar.8.
g S. Gregor.hom.1. in Ezechiel. in principio. Caſsiodor. in prolog. ſuper Pſal. c.1. S.Tho. p.2. q. 111.ar.4. & 2. 2. q. 171. ar.3.
h Ioan.16.18.& 21. Ad Coloſ.1.& 2. Iuſtinus Martyr q.58. Euſeb.Cæſar.lib.10. de. monſtr.Euang. c.8. S.Athan.ſerm.4.contra Arianos. S.Hilar.lib.9.de Trin. S.Baſilius lib.4.contra Eunom. Chryſ.hom 5.in c.2.ad Coloſ. S.Aug.lib.1.de Trinit.cap.12. & 1. de Gen. ad litteram cap.22. S.Cyrill.lib.1. in Ioan.c.17. & anathematiſmo 4. ad-

pore futurum, quod anima Chriſti Domini non cognouerit.

Eminenter ergo per viſionem beatam fuit in anima Chriſti prophetia, qua tempore, ac loco diſtantia & prædicere poterat, & ſignificare.

Et diſcretionem Spirituum, qua [a] non ſolum qua ratione Deus, ſed etiam vt homo cognoſcebat ſecreta cordium, fuiſſe in Chriſti Domini anima [b], viſio beata quâ cognoſcebat quicquid Deus cognoſcit ſcientia viſionis, dubitandi locum non relinquit ijs qui ſcientia viſionis intelligunt a Deo cognoſci quicquid eſt exiſtentiam habiturum in qualibet temporis differentia; ſic eius exigente ſtatus conditione, qui hominum & Angelorum caput [c] erat.

Nec permittit (ſaluo ſemper meliori iudicio) Chriſti Domini beata viſio dubitare, an in ipſo fuerint linguarum genera, ideſt facultas [d] pronunciandi quolibet idiomate voces, quibus & audiretur, & intelligeretur ab omni natione, ac gente.

uerſus Theodoretū. S. Fulgent. in lib. ad Ferrãdum Diaconum in reſp. ad 3. q. S. Damaſc. lib. 3. de Fid. c. 21. & 22. Nicetas lib. 3. Theſaur. cap. 38. tom. 12. mag. Bibliotecæ veterum Patrum. Magiſt. in 3. diſt. 14. S. Tho. 3. p. q. 7. ar. 7. ad 3. & q. 10. ar. 2. S. Bonau. in 3. diſt. 14. ar. 2. q. 1. 2. & 3. Scotus in 3. diſt. 14. q. 2.

[a] S. Tho. p. 2. q. 111. ar. 4.

[b] Ioan. 3. S. Chryſoſt. hom. 19. in 1. ad Cor. S. Anſel. in ep. 1. ad Corint.

[c] Matth. 4. Ad Epheſ. 1. & 3. Ad Coloſſ. 2. Ad Philip. 2. 1. Timot. 4. 1. Ioan. 2. S. Dionyſ. cap. 7. cæleſt. hierar. Origen. hom. 2. in Pſal. 36. col. 2. S. Cypr. de Aſcenſione Chriſti. S. Athanaſius orat. 4. contrà Arianos. S. Hilar. in lib. de Synodis, & in Pſal. 139. ad illa verba, Caput circuitus eorum. Cyrill. Hieroſol. catech. 14. Nyſſen. hom. de Aſcenſione. S. Hieron. in c. 2. ad Coloſſ. in c. 1. & 3. ad Epheſ. & in c. 2. ad Philip. Chryſoſt. hom. 3. in c. 1. ad Epheſ. & hom. 5. in c. 2. ad Hebr. S. Auguſt. concione 3. in Pſal. 36. & in Pſal. 139. circa illa verba, Qui cogitauerunt ſupplantare greſſus meos, & in Enchir. c. 56. Cyrill. Alex. lib. 9. in Ioan. c. 31. S. Leo ſerm. 1. de Aſcenſ. S. Gregor. hom. 29. in Euang. Beda in c. 12. lib. 1. Regum. S. Anſel. in c. 1. ad Epheſ. in c. 2. ad Coloſſ. & in c. 2. ad Philip. S. Bernar. ſerm. 2. de Pentecoſte. S. Tho. 3. p. q. 8. ar. 2. 3. & ſeqq. S. Bonau. in 3. diſt. 13. Bellarm. tom. 1. controu. lib. 5. de Chriſto Mediatore c. 10. & tom. 4. lib. 2. de gratia &c. c. 17.

[d] S. Tho. p. 2. q. 111. ar. 4. & 2. 2. q. 176. ar. 1. & 2.

Nam ſi viſione beata in Verbo Chriſti Domini anima cognoſcebat quæcunque [a] ſunt exiſtentiam habitura; & omnium vocum cognitionem [b] habuit, & pronunciandi facultatem, in quibus linguarum genera continentur; quæ & potuit non exercere [c].

Interpretationem autem ſermonum, ideſt intelligentiam [d] ſenſuum, ſeu quod idem eſt ſententiarum quæ vocibus ſubiectæ ſunt, ei defuiſſe qui omnia nouit, nemo eſt qui affirmare poſsit.

[a] Magiſt. in 3 diſt. 14. S. Tho. 3. p. q. 10. a. 2. S. Bonau. in 3. diſt. 14. ar. 2. q. 3. Scotus in 3. diſt. 14. q. 2.

[b] S. Tho. 2. 2. q. 176. art. 1. ad 3. & 3. p. q. 7. ar. 7. ad 3.

[c] S. Tho. 2. 2. q. 176. ar. 1. ad 3. & 3. p. q. 7. ar. 7. ad 3.

[d] S. Tho. p. 2. q. 111. ar. 4. & 2. 2. q. 176. ar. 2. ad 3.

QVÆRITVR VII.

Vtrum in Chriſto fuerit gratię plenitudo.

REſpondetur dicendum. In anima Chriſti Domini fuit gratię plenitudo [e], ideſt maxima omnium gratiarum, quæ datæ ſint, aut dari poſſint hominibus.

Probatur. Qui ita plenus gratiæ dicitur vt de plenitudine eius omnes accipiant fideles, neceſſe eſt gratiarum omnium maximam habuiſſe.

At

[e] Matth. 3. & 17. Lucæ 4. Ioan. 1. & 3. Ad Coloſſ. 1. & 2. Catechiſmus Romanus p. 2. de ſatisfact. §. 73. Neque verò: Orig. hom. 1. in Matt. hom. 1. ex varijs circa finem, & hom. 29. in Lucam. Athan. in lib. de hum. natura ſuſcepta, circa principium. S. Hilar. lib. 9. de Trin. S. Ambroſ. lib. 2. in c. 2. Lucæ. Chryſoſt. hom. 11. in Ioan. & hom. 7. in ep. ad Coloſſ. S. Aug. ep. 57. ad Dardanum, lib. 13. de Trin. c. 19. & lib. 15. c. 26. tract. 3. & 14. in Ioan. lib. 13. de Ciu. Dei c. 19. & lib. 3. contra Maxim. c. 16. Cyrill. lib. 1. in Ioan. cap. 7. Theodor. in cap. 2. ad Coloſſ. S. Gregor. lib. 1. in c. 1. lib. 1. Reg. c. 1. Beda hom. in Dominicam primam poſt Epiphaniam. S. Damaſc. lib. 3. orthod. Fid. c. 22. S. Anſel. in c. 2. ad Coloſſ. S. Bernar. in ſerm. de Natiu. B. Mariæ, & hom. 2. ſuper Miſſus eſt. Magiſt. in 3 diſt. 13. S. Tho. 3. p. q. 7. ar. 9. 10. 11. & 12. S. Bonau. in 3. diſt. 13.

At Chriſtus ex Scripturis [a] iuxta ſenſum ab Eccleſia [b] receptum dicitur ita plenus gratiæ fuiſſe, vt de plenitudine eius omnes acceperint, & accipiant.

Fuit igitur in Chriſti Domini anima omnium gratiarum maxima [c], quas dedit, aut dare poteſt Deus hominibus in hoc ordine rerum, in quo electi omnes de plenitudine gratiæ Saluatoris recipiunt: ſic enim decebat eum habere qui erat Deo per vnionem hypoſtaticam perfectiſsimo modo coniunctus.

OBIICIES.

Habitualis Chriſti Domini gratia non erat infinita [d].

Poterat igitur dari alia gratia quæ maior eſſet illa, quæ eſt in Chriſti Domini anima.

Reſpondetur, gratia quæ erat in Chriſti Domini anima ſimpliciter, & abſolutè non erat infinita [e], & per conſequens poterat dari alia gratia maior illa quæ eſt in Chriſti Domini anima, omnipotentis Dei virtutem ſi reſpiciamus, qua poteſt qualibet creatura data aliam perfectiorem producere.

Verum ſi reſpiciamus ordinem, & ſtatum rerum quem poſuit Deus, non poterat cuiquam dare maiorem [f] gratiam quæ deceret habentem, quàm fuerit illa, quam Chriſti Domini

[a] Ioan. 1. & 3. Ad Epheſ. 1. 3. & 4.

[b] Catechiſmus Rom. in explicatione art. 3. Symb. Apoſt. S. Athan. lib. 1. de Aſſumpt. Hominis ad Theophilum contra Marcellionem. Nazianz. orat. 2. de Paſcha. S. Auguſt. tract. 14. in Ioan. lib. 2. ſup. Gen. ad litteram cap. 8. & ep. 57. ad Dardanum. S. Fulgent. lib. de Fide ad Petrum c. 2. S. Bernar. ſerm. 22. Magiſt. in 3. diſt. 13. S. Tho. 3. p. q. 7. ar. 9. 10. & ſeqq. q. 12. ar. 3. & 4. & q. 20. ar. 1. S. Bonau. in 3. diſt. 13. ar. 2. q. 3. Scot. in 3. diſt. 13. q. 2.

[c] Chryſ. hom. 7. in epiſt. ad Coloſs. S. Greg. lib. 1. in c. 1. lib. 1. Regum c. 1. Magiſt. in 3. diſt. 13. S. Tho. 3. p. q. 7. ar. 9. 10. 11. & 12.

[d] S. Tho. 3. p. q. 7. ar. 9. ad 3. & ar. 11. S. Bonau. in 3. diſt. 13. ar. 1. q. 2. Scot. in 3. diſt. 13. q. 1.

[e] Sapient. 11. S. Tho. 3. p. q. 7. ar. 9. ad 3. & ar. 11.

[f] Ioan. 1. S. Tho. 3. p. q. 7. ar. 9. 10. 11. & 12.

anima habuit, quæ erat perfectiſsimo modo coniuncta Verbo.

Quamobrem & Virgo beata eam habuit gratiæ [a] plenitudinem, quæ Chriſti matrem decebat.

Sicut & Protomartyr Stephanus plenus gratiæ fuiſſe dicitur [b]; quia eum gratiæ gradum habuit, qui ſufficiens fuit ad eum ſtatum & gradum ad quem vocatus fuit ita, vt poſſet forti animo tolerare tormenta, & pro perſecutoribus orare, exemplumque cæteris eſſe qui poſt ipſum debebant pro Chriſto Domino & contumelias & verbera pati, ac pro eodem etiam erant mortem ſubituri.

Dicitur tamen in Chriſti humanitate gratia fuiſſe infinita [c]; quia per vnionem hypoſtaticam aſſumpta eſt ad infinitam dignitatem, ad ſubſiſtendum ſcilicet ſubſiſtentia Verbi.

QVÆ-

[a] Lucæ 1. S.Cypr. in lib. de Cardinalibus Chriſti operibus. S. Auguſt. in lib. de natura, & gratia c.36. Sophronius Epiſcop. Hieroſol. in epiſt. ad Sergiũ Conſtantinop. quæ habetur in ſexta Synod. gen. act. 11. Petrus Damianus in ſerm. de Annunciat. B. Mariæ. S. Anſel. in lib. de conceptu Virginali, & peccato orig. c.18. S.Bruno Herbipolenſis Epiſcopus in comment. Pſal. 101. in illa verba, Dominus de cęlo in terrã aſpexit, tom. 11. mag. Bibliot. vet. Patrum. S.Bernar. ſerm. de Natiuit. B. Mariæ. S.Tho. 3.p.q.7.a.10. ad primum. Bellarm. tom.4. controu. lib 4. de Amiſs. gratiæ, & ſtatu peccati cap.15.

[b] Act. 7. S.Tho. 3.p.q.7.ar.10. ad primum.

[c] Iob 28. Ioan. 3. 1. Ioan. 2. Origen. hom. 2. ex varijs circa finem. S. Gregor. Nazianz. orat. 36. num. 49. S. Chryſoſt. in c.3. Ioan. S. Auguſt. tract. 14. in Ioan. ep. 57. lib. 13. de Ciu. Dei c. 19. & lib. 15. de Trinit. cap. 26. S. Cyrill. lib. 2. in Ioan. cap. 3. & 72. Theodor. in cap. 2. ad Coloſs. S. Gregor. lib. 18. Moral. c. 3. S. Damaſc. lib. 3. de Fid. cap. 22. S. Anſel. in cap. 2. ad Coloſs. S. Bernard. ſerm. de Natiu. B. Mariæ. S.Tho. 3. p. q. 7. ar. 11. S. Bonau. in 3. diſt. 13.

QVÆRITVR VIII.

An habitualis gratiæ plenitudo vnionem hypoſtaticam antecedat,vel ſequatur.

RESpondetur, dicendum primo. Plenitudo habitualis gratiæ vnionem hypoſtaticam tempore non præcedit [a].

Probatur, nam ſimulac fuit anima Chriſti Domini corpori vnita, ſtatim [b] & in eodem temporis momento per hypoſtaticam vnionem fuit natura humana Verbo coniuncta.

Non potuit igitur habitualis gratia tempore hypoſtaticam vnionem præcedere.

Dicendum ſecundo. neque etiam habitualis gratiæ plenitudo vnionem hypoſtaticam natura præceſsit [c].

Probatur. Illud natura præcedit aliud, quod cauſa eſt.

At habitualis gratia eſt effectus [d] vnionis hypoſtaticæ, non cauſa: data namque animæ Chriſti

[a] S. Tho. 3. p. q. 7. art. 13.

[b] Lucæ 1. Ad Hebr. 1. Conc. Epheſ. p. 1. c. 2. & can. 11. Conc. Chalced. act. 1. Quinta Synod. collat. 8. cap. 6. Sexta Synod. act. 11. Septima Synod. act. 3. in ep. Synodica Theodori Hieroſol. Conc. Francoford. in ep. ad Epiſcopos Hiſpaniæ. Concil. Tolet. 11. in profeſs. Fid. Catechiſmus Romanus in explicat. art. 3. Symb. Apoſt. S. Ignatius in epiſt. ad Trallianos. Irenæus lib. 1. c. 33. & lib. 5. c. 19. Tertull. lib. de carne Chriſti. S. Athan. in orat. de S. Deipara. Nazianz. in epiſt. ad Quirinum. S. Aug. lib. 1. de Trin. cap. 13. ſerm. 21. de temp. ſerm. 58. de verbis Domini, & lib. contra ſerm. Arianorum, cap. 8. & 28. S. Cyrill. Alexand. in epiſt. ad Monachos Aegypti. S. Leo ſerm. 11. ad Iulianum, & ſerm. 8. de Natiuit. Vigilius lib. 3. contra Eutychetem. S. Fulgent. in lib. de Incar. & gratia Chriſti c. 3. S. Gregor. lib. 18. Moral. c. 27. in illud Iob 28. Non adæquabitur ei Topazium, & ep. 61. S. Damaſc. lib. 3. orthod. Fid. c. 2. & 12. S. Bernar. hom. 4. ſuper Miſſus eſt. Magiſt. in 3. diſt. 3. S. Tho. 3. p. q. 6. ar. 4.

[c] S. Tho. 3. p. q. 7. ar. 13.

[d] Iſa. 42. S. Aug. lib. 13. de Ciu. Dei cap. 19. lib. 15. de Trinit. c. 26. lib. 3. contra Maxim. cap. 16. & tract. 3. in Ioan. S. Damaſc. lib. 3. orth. Fid. cap. 22.

Chriſti Domini fuit gratia vt ornamentum naturali Filio debitum.

Ergo plenitudo gratiæ non eſt natura, ſeu cauſalitate prior hypoſtatica vnione.

CAPVT VI.

De Chriſto Domino qua ratione eſt Eccleſiæ caput.

Eccleſiæ nomine ex Scripturis intelligimus collectionem [a] fidelium, quæ vniuerſalis, & particularis eſt, maior, aut minor, prout maior aut minor eſt multitudo fidelium, qui in particulari Eccleſia continentur; cum ordine tamen ad vniuerſalem Eccleſiam, quæ omnes complectitur fideles qui in Eccleſia aut fuerunt,

[a] Matth. 3. 18. 22. & 25. Ioan. 10. Act. 2. Ad Rom. 12. 1. Cor. 5. & 12. 2. Cor. 6. Ad Galat. 3. 2. Timot. 2. Ad Titum 3. 1. Ioan. 2. Conc. Nicænum, c. 8. & 19. Conc. Later. ſub Innocent. III. de ſum. Trin. & Fid. cath. c. 1. Conc. Florent. in Inſtruct. Armenorum. Nicolaus Papa de cōſecrat. diſt. 1. can. Eccleſia. 11. q. 3. can. Canonica, & can. Omnis. Catechiſmus Romanus in explicat. art. 9. Symb. Apoſt. Irenæus lib. 3. c. 3. Tertull. in lib. de præſcript. in Apologet. cap. 39. S. Cyprian. lib. 1. epiſt. 6. lib. 3. epiſt. 3. ad Maximum, & lib. 4. epiſt. 2. & 9. ad Florentinum Papianum. Euſeb. lib. 5. Hiſtor. cap. 24. S. Hilar. in c. 18. Matth. Nazian. orat. in ſacrum lauacrum, & orat. 1. Apolog. ante med. S. Epiphan. hæreſi 42. S. Ambr. in c. 2. ep. 2. ad Timot. S. Hieron. in dialogo contra Luciferianos circa finem, in c. 1. Amos, in c. 3. ad Titum, & in c. 5. ad Epheſ. S. Aug. in Breuiculo collationis collat. 3. tract. 4. 6. & 45. in Ioan. lib. 2. contra Creſcouium c. 21. & 34. lib. de vnitate Eccleſiæ per totum, lib. 4. contra Donatiſtas c. 10. lib. 2. de Baptiſmo c. 12. & lib. 4. c. 3. lib. de Fid. & Symb. cap. 10. de corrept. & gratia c. 9. & 15. q. 39. in Deut. lib. de vera Religione c. 6. in ep. ad Dardanum, de bono perſeu. c. 8. lib. 3. de doctr. Chriſtiana c. 32. lib. 2. Retract. c. 18. & lib. 18. de Ciu. Dei c. 49. Chryſoſt. hom. 24. in Ioan. hom. 3 in 1. ad Corint. hom. 11. in ep. ad Epheſ. in c. 18. Matth. lib. 3. de Sacerdotio, & in Pſal. 39. in illud, Multiplicatæ ſunt ſuper capillos &c. S. Cyrill. lib. 12. in Ioan. c. 50. Optatus Mileuit. lib. 1. & 2. contra Parmenianum. S. Fulgent. lib. de Fide ad Petrum c. 38. 39. & 43. S. Gregor. hom. 11. & 38. in Euang. S. Tho. 3. p q. 8. ar. 1. & ar. 4. in 2. arg. Bellarm. tom. 2. controu. lib. 3. de Eccleſia Militante c. 2. & ſeqq.

fuerunt, aut ſunt, aut futuri ſunt, aut poſſunt eſſe.

Omnis namque homo ad æternam fœlicitatem natus, & ad hunc finẽ a Deo procreatus, poteſt Eccleſiæ membrum, aut pars aliqua eſſe.

Huic collectioni toti quæ vnum eſt myſticè corpus, vnum videtur conſtituendum caput, quod poſſit omnes homines a Deo peregrinantes [a] reducere in patriam; cum quo qui non defecerunt in via, ſed ſecuti fuerint eum, coronam iuſtitiæ recepturi ſunt quæ eſt beata [b] viſio, cum qua eſt coniunctus ſtatus omnium bonorum aggregatione perfectus.

QVÆRITVR PRIMO.

Vtrum Christus Dominus ſit Eccleſiæ caput.

Quæſito reſpondetur dicendum. Chriſtus Dominus eſt Eccleſiæ caput [c].

Probatur. Nam is conſtituendus eſt Eccleſiæ caput, qui ordine & dignitate,

[a] 2. Corint. 5.
[b] S. Tho. 3. p. q. 7. ar. 10. ad 2.
[c] Ioan. 1. & vlt. Ad Rom. 6. & 12. 1. Cor. 11. & 12. Ad Epheſ. 1. 4. & 5. Ad Philip. 2. Ad Coloſſ. 1. & 2. 1. Timot. 4. Ad Hebr. 2. 1. Ioan. 2. Conc. Sirmienſe ſub Liberio Papa in 1. Fidei confeſſ. Conc. Trid. ſeſſ. 6. Catechiſmus Romanus in explicat. art. 9. Symb. Apoſt. Origen. hom. 2. in Pſ. 36. col. 2. S. Hilar. lib. 8. de Trin. in fine, in lib. de Synodis, & in cap. 18. Matth. in illud, Sit tibi ficut Ethnicus &c. S. Baſil. in lib. de Spiritu ſancto c. 5. S. Ambroſ. in c. 1. 4. & 5. ad Epheſ. S. Hieron. in cap. 1. 4. & 5. ad Epheſ. S. Aug. præfat. ad 2. enarr. Pſal. 29. ad Pſal. 139. ſerm. 50. de verbis Domini, epiſt. 50. & 57. in fine, lib. 1. de Trin. cap. 12. & in Enchir. c. 56. Theodor. in cap. 1. 4. & 5. ad Epheſ. Sedulius Scotus Hyberníenſis in c. 1. 4. & 5. ep. ad Epheſ. tom. 5. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 1. S. Leo in ſerm. de Transfig. Domini. S. Remigius Epiſcopus Rhemenſis in cap. 1. ep. ad Coloſſ. tom. 5. mag. Biblior. vet. Patrum p. 3. Primaſius Vticenſis Epiſc. in Aphrica in c. 1. 4. & 5. ep. ad Epheſ. & in c. 1. ad Coloſſ. tom. 6. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 2. S. Anſel. in c. 1. 4. & 5. ad Epheſ. & in c. 1. ad Coloſſ. Magiſt. in 3. diſt. 13. S. Tho. 3. p. q. 7. ar. 7. & q. 8. ar. 1. & ſeqq. S. Bonau. in 3. diſt. 13. Bellarm. tom. 1. contr. lib. 5. de Chriſto Mediatore cap. 10. & tom. 2. lib. 3. de Eccleſia Militante c. 2. 5. & 6.

te, perfectione, ac virtute ita primus eſt, vt influat in reliquas corporis partes, ſeu membra, qui ſunt omnes qui ad Eccleſiam ſpectant.

At Chriſtus homo Deus ordine, dignitate, perfectione, atque virtute eſt primus ita, vt in cæteros influat gratiam, virtutes, & dona.

Eſt igitur ipſe Eccleſiæ caput; cum tanquam caput [a] in membra, & vitis in palmites in ipſos iuſtificatos iugiter virtutem influat; & per ipſum cæteris ſaltem auxilia ſufficientia dentur, quibus fidem & iuſtitiam conſequi poſſent.

QVAERITVR II.

Vtrum Chriſtus Dominus ſit Angelorum caput.

RESpondetur, dicendum. Chriſtus Dominus Angelorũ caput [b] eſt. Probatur, qui primus eſt ordine, dignitate, & auctoritate in aliqua multitudine in aliquem finem ordinata; ita vt in eam influat aliquid motui, aut ſenſui ęquiualens; illius multitudinis caput eſt.

Sed

[a] Ioan. 15. 1. Corint. 11. Conc. Trident. ſeſs. 6. cap. 16.

[b] Matth. 4. Ad Epheſ. 1. Ad Philip. 2. Ad Coloſs. 2. 1. Petri 3. S. Dionyſ. cap. 7. de diu. nom. Origen. hom. 2. in Pſal. 36. col. 2. S. Cyprian. de Aſcenſ. Chriſti. S. Hilar. in Pſal. 139. & in lib. de Synodis. S. Athan. orat. 4. contra Arianos. Cyrill. Hieroſol. catecheſi 14. Nyſs. hom. de Aſcenſ. S. Hieron. in c. 1. & 3. ad Epheſ. in cap. 2. ad Philip. & in cap. 2. ad Coloſs. Chryſoſt. hom. 3. in c. 1. ad Epheſ. in c. 2. ad Coloſs. & hom. 5. in c. 2. ad Hebr. S. Auguſt. concione 3. in Pſal. 36. in Pſ. 139. ad illa verba, Caput circuitus eorum. S. Cyrill. lib. 1. in Leuit. lib. 9. in Ioan. c. 31. & in Exegeſi ad Acacium Epiſcopum. Theodor. in cap. 1. ad Epheſ. & in c. 2. ad Coloſs. S. Leo ſerm. 1. de Aſcenſ. c. 4. Remigius Rhemenſis in c. 2. ep. ad Coloſs. tom. 5. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 3. Primaſius Vticenſis in cap. 1. & 2. ep. ad Coloſs. tom. 6. mag. Bibliot. vet. Patrum. S. Greg. hom. 4. & 7. in Ezech. lib. 27. Moral. c. 7. & hom. 29. in Euang. Beda in c. 12. lib. 1. Regum. S. Damaſc. Hymno de Aſcenſ. Domini. S. Anſel. in c. 2. ad Coloſs. in c. 1. ad Epheſ. & in c. 2. ad Philipp. S. Bernard. ſerm. 22. in Cant. & ſerm. 2. de Pentecoſt. Magiſt. in 3. diſt. 13. S. Tho. 3. p. q. 8. ar. 4. S. Bonau. in 3. diſt. 13. ar. 2. q. 9. Bellar. tom. 4. controu. lib. 2. de gratia, & lib. arb. c. 17.

Sed Chriſtus Dominus ita ordine, dignitate, atque auctoritate, virtutibus ac donis antecedit Angelos qui ſunt ad æternam beatitudinem deſtinati, aut illam poſſident, vt poſſit in ipſos influere [a], manifeſtando ſaltem ea quæ per illuminationẽ de diuinis myſterijs neſcientes addiſcunt Angeli.

[a] S. Tho. 3. p. q. 8. art.4. ad 3. S.Bonau.in 3.diſt.13. ar.2. q. 3.

Poteſt igitur eſſe, & verè eſt Angelorum caput Chriſtus vt ad Epheſ. 1. Apoſtoli verba demonſtrant. Et ipſum dedit caput ſuper omnem Eccleſiam, quæ non ſolum Homines, ſed & omnem Principatum, & Poteſtatem, & Virtutem, & Dominationem comprehendit.

QVÆRITVR III.

Vtrum eſſe caput Eccleſiæ proprium ſit Chriſti Domini.

CHriſtum Dominum Eccleſiæ caput eſſe ex eo quod gratiam, virtutes, & dona in Homines influat [b], qui per hæc in vitam ducuntur ęternam, beneficum à capite Chriſto recipientes influxum, ex dictis conſtat.

[b] Ioan. 15. Conc.Trident. ſeſſ.6. cap.16. Catechiſmus Romanus in explicat.art.9. Symb. Apoſt.

Nunc quærimus vtrum ſoli Chriſto Eccleſiæ caput eſſe conueniat.

Magiſt. in 3. diſt.13. S.Tho.3. p.q.8. ar. 1. a. 3. & ſeqq. S.Bonau.in 3.diſt.13. ar.2. q.2. & 3.

Reſpondetur dicendum. Solus Chriſtus Dominus

te, perfectione, ac virtute ita primus eſt, vt influat in reliquas corporis partes, ſeu membra, qui ſunt omnes qui ad Eccleſiam ſpectant.

At Chriſtus homo Deus ordine, dignitate, perfectione, atque virtute eſt primus ita, vt in cæteros influat gratiam, virtutes, & dona.

Eſt igitur ipſe Eccleſiæ caput; cum tanquam caput [a] in membra, & vitis in palmites in ipſos iuſtificatos iugiter virtutem influat; & per ipſum cæteris ſaltem auxilia ſufficientia dentur, quibus fidem & iuſtitiam conſequi poſſent.

QVAERITVR II.

Vtrum Chriſtus Dominus ſit Angelorum caput.

RЕſpondetur, dicendum. Chriſtus Dominus Angelorũ caput [b] eſt. Probatur, qui primus eſt ordine, dignitate, & auctoritate in aliqua multitudine in aliquem finem ordinata; ita vt in eam influat aliquid motui, aut ſenſui ęquiualens; illius multitudinis caput eſt.

[a] Ioan. 15. 1. Corint. 11. Conc. Trident. ſeſs. 6. cap. 16.

[b] Matth. 4. Ad Epheſ. 1. Ad Philip. 2. Ad Coloſs. 2. 1. Petri 3. S. Dionyſ. cap. 7. de diu. nom. Origen. hom. 2. in Pſal. 36. col. 2. S. Cyprian. de Aſcenſ. Chriſti. S. Hilar. in Pſal. 139. & in lib. de Synodis. S. Athan. orat. 4. contra Arianos. Cyrill. Hieroſol. catecheſi 14. Nyſs. hom. de Aſcenſ. S. Hieron. in c. 1. & 3. ad Epheſ. in cap. 2. ad Philip. & in cap. 2. ad Coloſs. Chryſoſt. hom. 3. in c. 1. ad Epheſ. in c. 2. ad Coloſs. & hom. 5. in c. 2. ad Hebr. S. Auguſt. concione 3. in Pſal. 36. in Pſ. 139. ad illa verba, Caput circuitus eorum. S. Cyrill. lib. 1. in Leuit. lib. 9. in Ioan. c. 31. & in Exegeſi ad Acaciam Epiſcopum. Theodor. in cap. 1. ad Epheſ. & in c. 2. ad Coloſs. S. Leo ſerm. 1. de Aſcenſ. c. 4. Remigius Rhemenſis in c. 2. ep. ad Coloſs. tom. 5. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 3. Primaſius Vticenſis in cap. 1. & 2. ep. ad Coloſs. tom. 6. mag. Bibliot. vet. Patrum. S. Greg. hom. 4. & 7. in Ezech. lib. 27. Moral. c. 7. & hom. 29. in Euang. Beda in c. 12. lib. 1. Regum. S. Damaſc. Hymno de Aſcenſ. Domini. S. Anſel. in c. 2. ad Coloſs. in c. 1. ad Epheſ. & in c. 2. ad Philipp. S. Bernard. ſerm. 22. in Cant. & ſerm. 2. de Pentecoſt. Magiſt. in 3. diſt. 13. S. Tho. 3. p. q. 8. ar. 4. S. Bonau. in 3. diſt. 13. ar. 2. q. 9. Bellar. tom. 4. controu. lib. 2. de gratia, & lib. arb. c. 17.

Sed Chriſtus Dominus ita ordine, dignitate, atque auctoritate, virtutibus ac donis antecedit Angelos qui ſunt ad æternam beatitudinem deſtinati, aut illam poſſident, vt poſſit in ipſos influere [a], manifeſtando ſaltem ea quæ per illuminationẽ de diuinis myſterijs neſcientes addiſcunt Angeli.

[a] S. Tho. 3. p. q. 8. art. 4. ad 3. S. Bonau. in 3. diſt. 13. ar. 2. q. 3.

Poteſt igitur eſſe, & verè eſt Angelorum caput Chriſtus vt ad Epheſ. 1. Apoſtoli verba demonſtrant. Et ipſum dedit caput ſuper omnem Eccleſiam, quæ non ſolum Homines, ſed & omnem Principatum, & Poteſtatem, & Virtutem, & Dominationem comprehendit.

QVÆRITVR III.

Vtrum eſſe caput Eccleſiæ proprium ſit Chriſti Domini.

CHriſtum Dominum Eccleſiæ caput eſſe ex eo quod gratiam, virtutes, & dona in Homines influat [b], qui per hæc in vitam ducuntur ęternam, beneficum à capite Chriſto recipientes influxum; ex dictis conſtat.

[b] Ioan. 15. Conc. Trident. ſeſſ. 6. cap. 16. Catechiſmus Romanus in explicat. art. 9. Symb. Apoſt. Magiſt. in 3. diſt. 13. S. Tho. 3. p. q. 8. ar. 1. 2. 3. & ſeqq. S. Bonau. in 3. diſt. 13. ar. 2. q. 2. & 3.

Nunc quærimus vtrum ſoli Chriſto Eccleſiæ caput eſſe conueniat.

Reſpondetur dicendum. Solus Chriſtus Dominus

minus etiam qua ratione homo eſt Eccleſiæ caput [a], interius gratiam influens quæ eſt animæ vita, & per virtutes, & dona operandi principium illarum operationum, quibus Homo in æternam ducitur vitam.

Probatur. Interius in animas Hominum influere gratiam, virtutes, & dona tanquam primo principio independenter operanti conuenit Deo [b]; quia neque qui [c] plantat eſt aliquid,

neque

[a] Ad Coloſſ. 1. Concil. Tolet. 8. c. 4. S. Auguſt. tract. 46. in Ioan. & ſerm. 57 de verbis Domini. S. Tho. 3. p. q. 8. ar. 6.

[b] Iob. 32. Pſ. 16. 83. 136. & 142. Prou. 16. & 20. Ierem. 10. & 31. Ioan. 6. & 15. Actor. 2. Rom. 7. 8. & 9. 1. Cor. 4. 12. & 15. 2. Cor. 3. Ad Epheſ. 1. Ad Philip. 2. & 4. Iacobi 1. Conc. Epheſ. p. 1. cap. 5. Conc. Carthag. in ep. ad Innoc. I. de Pelagio, & Cæleſtio. Conc. Mileuit. in epiſt. ad Innocentium I. Conc. Africanum c. 80. Conc. 2. Arauſic. c. 9. 10. 13. 14. 18. 19. & 20. Conc. Valentinũ c. 6. de gratia. Conc. Trident. ſeſs. 6. Catechiſmus Romanus in explicat. art. 9. Symb. Apoſt. Innoc. I. in ep. 31. ad Conc. Carthag. Gelaſius ep. 5. S. Dionyſ. cap. 1. de cæl. hierarc. & c. 4. de diu. nom. Irenæus lib. 3. cap. 19. Clemens Alexand. lib. 5. Stromatum. Origen. hom. 1. in Pſal. 36. & lib. 3. de Principijs c. 1. & 2. Cyprianus lib. 3. ad Quirinum cap. 4. lib. 2. ep. 2. & lib. 3. ep. 77. Lactant. lib. 1. Inſtit. cap. 11. S. Hilar. lib. 9. de Trinit. & in Pſal. 123. S. Athan. de communi eſſentia Patris, & Filij, & Spiritus ſancti. Cyrill. Hieroſol. catecheſi 1. S. Baſil. hom. 22. de Humilitate, hom. quod ſine diuina virtute, & gratia &c. tract. Quomodo baptizetur aliquis &c. & in Pſal. 33. Nazian. in dictum illud Euang. Cum conſumaſſet Ieſus &c. & de virtute humana. Marcus Eremita in lib. de Paradiſo c. 1. 40. & 41. tom. 4. mag. Bibliot. veterum Patrum. S. Ambroſ. ad c. 3. Lucæ. S. Hieron. lib. 1. c. 3. & 4. adu. Pelagium ad Cteſiphontem, & ep. 139. ad Cyprianum. S. Chryſoſt. hom. 8. in 2. Timot. 4. & hom. de Adam, & Eua. S. Auguſt. ep. 89. q. 2. ad Hilarium, ep. 105. ad Sixtum Presbyterum, ep. 107. ad Vitalem, & ep. 290. Cyrill. Alex. lib. 1. de Adoratione c. in Spiritu, & veritate, & lib. 5. in Iſaiam cap. 60. Ioannes Caſsianus collat. 3. c. 12. & 13. Eucherius Lugdun. in lib. 4. Regum poſt initium, tom. 5. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 1. Theodor. in c. 4. ep. 1. ad Corint. S. Proſper de Ingratis c. 14. & 45. de gratia & lib. arb. ep. ad Ruffinum, & de vocat. gentium lib. 1. cap. 6. & 24. S. Fulgent. ep. 4. ad Probam de orat. c. 3. ep. 6. c. 6. & 7. de Fide ad Petrum c. 32. de gratia Chriſti c. 20. & lib. 1. ad Monimum cap. 9. & 11. Ioannes Maxentius in confeſs. Fidei, tom. 6. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 1. Sophronius Hieroſol. orat. in Chriſti Saluatoris Natalitia, tom. 7. mag. Bibliot. vet. Patrum. Elias Cretenſis in orat. 19. Nazianz. Caſſiod. in Pſal. 3. 17. & 67. S. Gregor. lib. 2. Moral. c. 24. lib. 30. c. 15. hom. 9. in Ezech. in Pſal. 7. lib. 7. ep. 55. & lib. 5. in c. 10. lib. 1. Reg. Iſidor. lib. 2. de Eccleſ. officijs c. 23. Beda lib. 2. in Eſdram c. 8. lib. 2. in Prouerb. Salomonis cap. 20. in c. 8. & 15. Lucæ, & in c. 6. Ioan. S. Damaſc. lib. 2. orthod. Fid. c. 30. lib. 3. c. 22. & de duabus in Chriſto voluntatibus & actionibus. S. Anſel. ad c. 3. ep. 2. ad Cor. & ad c. 2. ad Philip. S. Bernard. ſerm. 13. ſuper Cant. ſerm. 21. in die Pentec. & in lib. de gratia, & lib. arb. Magiſt. in 2. diſt. 39. & in 4. diſt. 39. S. Tho. 3. p. q. 7. ar. 1. & q. 8. ar. 6. S. Bonau. in 3. diſt. 10. ar. 2. q. 2.

[c] 1. Corint. 3.

neque qui rigat: ſed qui incrementũ dat Deus. cui cum ſit hypoſtaticè Chriſti Domini humanitas in perſona Verbi vnita, illa eadem ſola à Verbo tantam accepit auctoritatem, & dignitatem, vt tanquam inſtrumentum Verbo coniunctum in Eccleſiæ membra interius influere poſſit gratiam, virtutes, & dona.

Solus ergo Chriſtus Dominus etiam qua ratione Homo eſt Eccleſiæ caput, in Homines qui ſunt eius membra interius gratiam, virtutes, & dona influens.

In eius item nomine [a] ſaluos fieri oportet quicunque ſalui fiunt. cuius mors, ac paſſio eſt noſtræ ſalutis fundamentum.

OBIICIES PRIMO.

SI Chriſto ſoli conueniret eſſe Eccleſiæ caput;

De Romano Pontifice id negaretur, contra Eccleſiam [b], quæ hanc veritatem à Spiritu ſan-

S 2 cto

[a] Matth. 10. Ioan. 3. Act. 2. 4. 10. & 19. Ad Rom. 3. & 10. 1. Cor. 1. & 6. Ad Philip. 2. Ad Hebr. 2. 1. Ioan. 2. & 3. Conc. Tolet. 6. c. 1. Conc. Trid. ſeſſ. 6. c. 2. 3. & ſeqq. & can. 1. & deinceps. Catechiſmus Romanus in explicat. art. 4. Symb. Apoſt. Gelaſius ep. 8. ad Epiſcopos Galliæ c. 4. S. Ignatius in epiſt. ad Smyrnenſes. Iuſtinus in dialogo cũ Triphone. Origen. lib. 2. in Iob, lib. 3. in Leuit. & ad c. 3. ad Rom. S. Athan. orat. 4. contra Arianos. Cyrill. Hieroſol. catecheſi 13. S. Leo ſer. 1. & ſeqq. de Paſsione Domini. Caſsiod. ad Pſal. 117. S. Greg. lib. 17. Moral. cap. 18. Magiſt. in 3. diſt. 25. S. Bonau. in 1. diſt. 15. q. 1.

[b] Conc. Nicænum can. 6. Conc. Sardicenſe c. 4. & 7. Conc. Conſtantinop. 1. Generale 2. in ep. ad Damaſum, & can. 3. Conc. Epheſ. in ep. ad Cæleſtinum Papam, quæ habetur p. 2. act. 5. Conc. Chalced. act. 1. 2. 3. & 16. Sexta Synod. act. 17. & 18. Septima Synod. act. 2. 6. & 7. Octaua Synod. act. 3. & can. 21. Conc. Later. ſub Innocent. III. c. 5. Conc. Lugdun. gener. ſub Greg. X. cap. Vbi periculum. Conc. Florent. Græcis, & Latinis Conſentientibus, Definimus ſanctam Apoſtolicam Sedem, &c. Conc. Viennenſe ſub Clemente V. cap. de ſummæ Trinit. & Fid. cath. Conc. Conſtant. ſeſs. 8. & 15. Conc. Later. ſub Leone X. ſeſs. 11. Conc. Trid. ſeſs. 14. c. 7. & alibi. Synodus Rom. ſub Silueſtro cap. 20. Synod. Conſtantinop. in cauſa Antimi act. 4. Conc. Tolet. 1. in fine aſſertionis Fidei. Conc. Aphricanum cap. 35. Conc. Mileuit. in ep. ad Innoc. Papam. Conc. Carthag. in ep. ad Innocentium Papam. Synod. Romana 1. ſub Symmacho cap. 3. Concil. habitum in Epiro in epiſt. ad Hormiſdam Pa-

pam. Synod. Mopſueſtena ep. ad Vigilium Papam. Conc. 4. Aurelianenſe c. 1. Conc. 2. Turonenſe c. 21. Conc. 1. Bracharenſe cap. 22. & 23. Synod. Triburienſis cap. 30. S.Clemens Papa ep. 1. Anacletus ep. 1. 2. & 3. Euariſtus ep. 1. Alexander epiſt. 1. Sixtus ep. 2. Pius ep. 1. & 2. Anicetus ep. 1. Victor ep. 1. Zepherinus ep. 1. Calixtus epiſt. 1. & 2. Antherus ad Epiſcopos Bæticæ & Toletanæ Prouinciæ. Fabianus ep. 2. ad omnes Orientales Epiſcopos, & ep. 3. c. 2. ad Hilarium Epiſcopum. Lucius ep. ad Galliæ, & Hiſpaniarum Epiſcopos. Dionyſius ep. 2. Felix I. ep. 3. Marcellus epiſt. 1. Euſeb. ep. 3. Melchiades ep. 1. Sylueſter in Conc. Rom. c. 20. Marcus ep. 1. S. Iulius ep. 1. & 2. Liberius I. ep. ad Athanaſium, & ep. ad Conſtantinum Auguſtum. Felix II. ep. 1. ad Athanaſium, & cæteros Aegypti Epiſcopos Alexandriæ congregatos. S.Damaſus in ep. 2. ad omnes Epiſcopos Orientales, & in ep. 4. ad Epiſcopos Numidiæ. S. Syricius in ep. ad Himericum Epiſc. Taraconeñ. S.Zoſimus in ep. ad Heſichium Epiſcopum Solonitanum. S. Innocentius ep. 22. ad Epiſcopos Macedoniæ, in ep. ad Conc. Mileuit. & in ep. ad Conc. Carthag. Bonifacius I. ep. ad Epiſcopos Galliæ. Cæleſtinus ep. 6. ad Ioannem Antiochenum, & ep. ad Cyrillum Alexandrinum. S. Leo ep. 46. ad Anatholium Epiſc. Conſtantinop. ep. 62. ad Maximum Antiochenum, & ep. 84. ad Anaſtaſium Theſsalon. epiſt. 87. ad Epiſcopos Aphricæ, & ſerm. 1. de Natali Apoſtolorum. Symplicius ep. 9. ad Zenonem Auguſtum, & ep. 17. ad Acacium Conſtantinop. S.Gelaſius in ep. 2. ad Epiſcopos Dardaniæ, ep. 11. ad eoſdem, ep. 6. cap. 11. & 27. in decreto de Apocryphis ſcripturæ libris, & in ep. 10. ad Anaſtaſium Imp. Ioannes II. in ep. ad Iuſtinianum ſeniorem Auguſtum. Anaſtaſius II. in ep. ad Anaſtaſium Imper. Felix IV. ep. 1. ad Varios Epiſcopos. Pelagius I. in ep. 1. ad Vigilium, & ep. ad Sepaudum Arelatenſem Epiſcopum. Pelagius II. ep. 1. ad Epiſcopos Orientis, & ad illegitimam Synodum Conſtantinopolitanam. S.Gregor. Mag. lib. 1. ep. 72. ad Gennadium, lib. 2. ep. 37. ad Natalem, lib. 4. ep. 56. ad Epiſcopos Prouinciæ Helladis, lib. 7. ep. 63. & 64. ad Ioannem Epiſc. Syracuſanum. Adrianus I. in epiſt. ad Tharoſium. Nicolaus I. in ep. ad Michaelem Imperatorem. Leo IX. in ep. ad Michaelem Epiſc. Conſtantinop. Paſchalis in ep. ad Epiſc. Panormit. Innocent. III. in ep. ad Imp. Conſtantinop. lib. 1. ep. decret. ep. ad Patriarcham Antiochenum, & lib. 2. ep. ad Patriarcham Conſtantinop. Martinus V. ep. ad Angelum Diaconum Cardinalem. Eugenius IV. Inuectiua ad Conc. Baſilienſe. Irenæus lib. 3. c. 3. S.Athan. in Apolog. 2. in ep. ad Felicem II. Papam, in lib. de ſententia Dionyſij Epiſc. Alexand. & in ep. ad Marcum Papam. S.Epiphan. hæreſi 68. S.Baſilius ep. 52. ad Athanaſium, & in ep. data Sabino Diacono ad Pontificem Roman. Nazian. in carm. de vita ſua, orat. 23. & 52. quæ eſt ep. 2. ad Cledonium. Chryſoſt. in ep. 1. & 2. ad Innoc. Papam. S.Cyrill. Alex. epiſt. 10. ad Neſtorium, ep. 11. ad Clerum, & Populum Conſtantinop. & ep. 18. ad Cæleſtinum. Theodor. in ep. ad Leonem Papam, & in ep. ad Renatum Presbyterum Romanum. Socrates lib. 2. Eccleſ. Hiſtor. c. 5. & 11. lib. 4. c. 30. & lib. 5. c. 8. Sozomenus lib. 3. c. 7. & 9. & lib. 6. c. 22. Tertull. de Præſcript. adu. hæreticos c. 36. & lib. de Pudicitia c. 1. S.Cyprian. lib. de vnitate Eccleſiæ, lib. 1. ep. 3. ad Cornelium, lib. 2. ep. 10. ad eund. Cornelium, lib. 1. ep. 8. ad Plebem vniuerſam, lib. 4. ep. 2. & 8. & lib. 3. ep. 1. ad Stephanum Papam. Optatus Mileuit. lib. 2. adu. Parmenianum. Prudentius de S. Hippolito. S.Ambr. in c. 3. 1. ad Timot. lib. 3. de ſacram. c. 1. ep. 78. ad Theophilum Alexand. & ep. 81. ad Syricium. S.Hieron. in ep. ad Damaſum de nomine hypoſtaſis, ep. 8. ad Demetriadem c. 9. ep. 16. ad Principiam c. 3. S.Aug. ep. 92. ad Innocentium, ep. 157. ad Optatum, ep. 106. 162. & 165. lib. 1. ad Bonifacium c. 1. lib. 1. contra Iulianum Pelagianum c. 4. & lib. 2. cont. Pelagium, & Cæleſtium c. 7. S.Proſper in lib. de Ingratis c. 2. & lib. 2. de vocat. gentium c. 16. in Chronicis, & cont. Collatorem cap. 41. S. Maximus Taurinenſis hom. 2. de Natali S.Laurentij. Vincentius Lyrinenſis contra hæ-

ᵭo edoᵭa, & ab ipſius Chriſti ore [a] didicit; ac credidit ſemper.

Non eſt igitur Chriſtus ſolus Eccleſiæ caput.

Reſpondetur. ſolus [b] Chriſtus Dominus qui eſt Homo Deus, Eccleſiæ caput eſt, ſupremam habens dignitatem, poteſtatem, atque auᵭoritatem ita, vt ſit principium influendi in Homines interius gratiam, virtutes, & dona.

Et hoc modo non eſt Romanus [c] Pontifex Eccleſiæ caput.

Nam nec auᵭor gratiæ eſt, nec auᵭori gratiæ hypoſtaticè vnitus, ſicut eſt Chriſti Domini humanitas.

Verum caput eſt totius Eccleſiæ Romanus Pontifex, Chriſti [d] vices in terris agens tanquam verbi Dei interpres, qui non interius illuminando, ſed exterius proponendo, atque docendo, in fide ac moribus Homines inſtruit, & aberrantes a Fide, aut moribus oues, vti bonus [e] Paſtor ad veræ Fidei, ac morum paſcua reducit in funiculis [f] Adæ, & in vinculis caritatis; vel etiam virga, & baculo corripit, prout magis expedire iudicat penſatis perſonarum, temporum, & locorum, ac cæteris quæ circumſtant aᵭum accidentibus.

Non enim nudum habet docendi miniſterium; verum in totã Eccleſiam iuriſdiᵭionem non minorem quam habeant ſinguli Epiſcopi in proprijs Diœceſibus, ſed & maiorem; cum hæc

reſes cap. 42.
Petrus Chryſol. ep. ad Eutychem, & ſer. 175.
Caſsiod. lib. 11. ep. 2. ad Ioannem Papam.
Viᵭor Vticẽſis lib. 2. de Perſec. Vandalica.
S. Fulgent. de Incarn. & gratia Chriſti c. 11.
Beda lib. 2. hiſtor. Regis Anglorum cap. 1. lib. 3. cap. 25. & 29. & hom. in natali Benediᵭi.
Iſidor. Hiſpalen. præfat. in opus Concil.
S. Anſel. lib. de Incar. Verbi c. 1. ad c. 1. ad Rom. & præfat. in ep. ad Romanos.
S. Bernard. lib. 3. de conſiderat. ad Eugen. c. 8. ep. 125. 131. 183. 190. & 237. & ſerm. de priuil. Ioan. Bapt.
Magiſt. in 4. diſt. 24.
S. Tho. 2. 2. q. 38. ar. 1. 3. p. q. 8. ar. 6.
S. Bonau. p. 6. Breuiloquij cap. 12.
Bellarm. tom. 1. controu. lib. 2. de Rom. Pontifice cap. 12. & ſeqq.

[a] Matth. 10. & 16. Marci 16. Lucæ 22. Ioan. 1. 13. 20. & 21. Aᵭ. 2. 3. 5. & 15. Ad Galat. 1.

[b] 2. Cor. 2. & 5. S. Tho. 3. p. q. 8. ar. 6.

[c] S. Thom. 3. p. q. 8. art. 6.

[d] S. Tho. 2. 2. q. 39. ar. 1. & 3. p. q. 8. ar. 6.

[e] Ioan. 10.

[f] Oſeæ 11.

hæc a Deo in Epiſcopos Romano Pontifici ſubordinata deriuet, qui ſunt particularium Eccleſiarum [a] Paſtores, atque Rectores, qui tanquam capita, & Principes præſunt cæteris, ea quæ ſunt ordinis, iuriſdictionis, atque doctrinæ liberè, & independenter a laica poteſtate, exercentes.

Eſt enim in Eccleſiaſtica Hierarchia hic ordo, vt qui vni particulari præſunt Eccleſiæ, ei ſubſint qui vniuerſalis eſt Eccleſiæ caput; non autem ijs qui ſubſunt paſtorali curæ; atque regimini ſacerdotum.

CA-

[a] Ad Titum c. 1. Conc. Nicænũ can. 4. Concil. Ancyranum can. 13. Conc. Antiochenum can. 9. Conc. Sardic. can. 6. Conc. Trullen. can. 20. Syn. Nicæna 2. can. 3. Synodus Conſtantin. ſub Photio can. 17. Conc. Tolet. 1. c. 20. Conc. Aruernēſe c. 2. Conc. Aurelianēſe 3. cap. 15. Conc. Hiſpalenſe c. 5. 6. & 7. Conc. Tolet. 8. cap. 4. & 7. Concil. Cabilionenſe cap. 4. & 10. Conc. Arelat. 4. c. 24. Conc. Trid. ſeſs. 23. cap. 4. & can. 7. Anacletus ep. 2. & 3. Euariſtus ep. 2. Vrbanus I. ep. 1. c. 4. Anterus epiſt. de mutat. Epiſcoporum. Lucius I. ep. ad Galliæ Epiſcopos. Sixtus II. ep. 2. cap. 3. Euſebius ep. 3. Iulius I. ep. ad Orientales Epiſcopos. Damaſus ep. 4. de Chorepiſcopis. Innocentius I. ad Decentium Eugubinum c. 3. Zoſimus epiſt. 1. Cæleſtinus ep. 1. cap. 3. Leo I. ep. 84. ad Anaſtaſium Theſſalon. c. 11. Gelaſius ep. ad Epiſcopos per Lucaniam, Brutios, & Siciliam conſtitutos cap. 8. Hormiſda cap. Nullus Presbyter, de Conſecrat. diſt. 1. Gregor. Mag. lib. 3. ep. 9. & lib. 12. ep. 32. Gregor. II. ep. 3. ad vniuerſum Clerum, & plebem Thuringiæ. Gregor. III. ep. ad Populum Prouinciarum Germaniæ &c. & ep. 5. ad Bonifacium. Nicolaus I. ep. 42. Gregor. VII. ep. ad Cyriacum Epiſcopum. S. Ignatius ep. ad Smyrnenſes, ep. ad Heronem Diaconum, & ep. ad Trallianos. Clemens Alexand. lib. 6. Stromatum. Euſeb. Cæſar. lib. 6. Eccleſ. Hiſt. cap. 35. S. Athan. in epiſt. ad vbique Orthodoxos &c. S. Baſil. ep. 30. Nazian. orat. 20. quæ eſt in laudem Baſilij Magni. S. Epiphanius hæreſi 75. contra Arianos. S. Chryſoſt. lib. 6. de Sacerdotio. Iſidorus Peluſiota lib. 1. ep. 149. & lib. 2. ep. 125. Sozomenus lib. 2. Hiſt. cap. 32. & lib. 6. cap. 7. Socrates lib. 7. cap. 39. & 40. Theodoretus lib. 4. Eccleſ. Hiſt. cap. 5. & 6. & lib. 5. cap. 27. S. Martialis in ep. ad Tholoſanos c. 8. Tertull. de Baptiſmo c. 17. S. Cypr. ep. 27. & 54. & de vnitate Eccl. cath. S. Ambroſ. de Sacerdotali dignit. c. 5. S. Hieron. ep. 48. ad Sabinianum Diaconum c. 5. S. Auguſt. ad Pſal. 44. & de hæreſibus cap. 53. Iſidorus de Eccleſ. officijs lib. 2. cap. 5. & lib. 7. Originum cap. 12. Beda lib. 4. Hiſt. Anglicanæ cap. 2. Petrus Cluniacenſis lib. 6. epiſt. 1. S. Thom. 2. 2. q. 84. art. 6. & 3. p. q. 8. art. 6. S. Bonau. in 4. diſt. 25. q. 1.

CAPVT VII.

De ſcientia Chriſti.

IN Chriſto Domino in quo ſimul duæ naturæ [a] cum perfecta diſtinctione abſque confuſione in vnitate perſonæ reperiuntur, neceſſe eſt eas inexiſtere perfectiones quæ vtramque decent, & indicant naturam, humanam ſcilicet, & diuinam.

Quod vt intelligatur magis;

QVÆ-

[a] Matth. 26. & 28. Marci 16. Lucæ 2. & 24. Ioan. 1. 6. & 11. 1. Petri 4. Conc. Epheſ. per totum. Conc. Chalcedonenſe per totum. S. Ignatius in ep. ad Epheſ. S. Dionyſ. cap. 1. de diu. nom. & in ep. ad Caium. Iuſtinus Martyr in expoſit. Fid. de recta confeſs. Irenæus lib. 3. c. 18. & 20. Origen. tract. 33. in Matth. S. Hippol. Epiſcopus Portuenſ. ad Pſal. 2. Greg. Neoceſar. orat. in Epiphaniam. S. Ambroſ. lib. 2. in cap. 2. Lucæ, lib. 1. de Fid. cap. 6. & lib. 1. de Incarnat. Domin. ſacram. cap. 6. S. Damaſus in profeſs. Fid. ad Paulinum Theſſalon. Epiſcopum. S. Hieron. ad cap. 3. ad Galat. ad cap. 2. ad Titum, & ep. 150. ad Hedibiam q. 9. S. Auguſt. tract. 1. in Ioan. in Enchir. ad Laurentium cap. 35. epiſt. 57. ad Dardanum q. 1. & ſerm. 191. de temp. Vincentius Lyrinen. adu. hæreſes cap. 19. & ſeqq. S. Maximus Taurinenſis hom. 1. de Epiphania Domini. Petrus Chryſol. ſerm. 63. S. Leo Mag. ſerm. 1. & ſeqq. de Natiu. Domini, & epiſt. 10. ad Flauianum. Cæſarius Arelat. hom. 5. de Paſcha. S. Fulgentius lib. 1. ad Traſimundum cap. 7. & 20. & lib. 3. cap. 9. Boetius lib. de duabus in Chriſto naturis, & vna perſona. Caſſiod. ad Pſal. 2. 3. & 8. S. Greg. hom. 25. in Euang. & lib. 1. in cap. 1. lib. 1. Regum. S. Damaſc. lib. 3. orthod. Fid. cap. 1. & ſeqq. S. Anſel. lib. 2. cur Deus Homo c. 18. & ad cap. 15. epiſt. 1. ad Corint. S. Bernar. ſerm. 2. de Natali Domini. Magiſt. in 3. diſt. 1. & ſeqq. S. Tho. 3. p. q. 2. art. 1. & ſeqq. q. 3. art. 7. & q. 9. art. 1.

QVÆRITVR PRIMO.

Vtrum Chriſtus habuerit aliquam ſcientiam præter diuinam.

RESpondetur dicendum. In Chriſto fuit alia ſcientia [a] præter diuinam.

Probatur. In Chriſto Domino fuerunt diſtinctæ naturæ, humana nempè, atque diuina.

Vtraque igitur natura ſuas perfectiones habere debuit.

Sed ſcientia eſt naturæ humanæ perfectio.

Ergò in Chriſti anima qua ratione intelligens eſt, ſcientia exiſtere debuit, quæ non poteſt eſſe ſcientia illa qua Deus intelligit, ac comprehendit ſe ipſum, & quæcunque quomodolibet rationem entis participant: nam hæc ſcientia Deus [b] eſt, qui nullius rei creatæ forma, ſeu actus eſſe poteſt.

Neceſ-

[a] Iſa. 11. & 52. Lucæ 2. Ioan. 7. 8. 13. & 17. Ad Coloſs. 1. & 2. Sexta Synodus general. act. 8. & 11. Agatho Papa in epiſt. Synod. quæ habetur in 6. Synod. act. 4. S. Cypr. in lib. de Cardinalibus Chriſti operibus cap. de Natiuit. Chriſti. S. Athan. ſerm. 4. contra Arianos. S. Ambr. lib. 2. in c. 2. Lucæ, lib. de Incarn. Domin. ſacram. c. 7. circa medium, lib. 2. de Fid. c. 4. & lib. 5. cap. 8. S. Hieron. in c. 11. Iſa. & in c. 31. Ierem. S. Aug. in lib. de duabus Animabus contra Manicheos cap. 10. in lib. 2. de pecc. merit. c. 29. in cap. 1. Ioan. lib. 15. de Trin. c. 26. & lib. 83. qq. q. 80. S. Cyrill. Alex. lib. 10. Theſau. c. 7. & lib. 1. in Ioan. c. 17. S. Leo in ep. 10. ad Flauianũ, & ep. 97. ad Leonem Auguſtum. Sophronius in epiſt. quæ refertur in 6. Synod. gener. act. 11. S. Gregor. lib. 8. ep. 42. Beda in hom. Dominicæ 1. poſt Epiphan. S. Damaſc. lib. 3. orthod. Fid. c. 13. 14. & 15. S. Anſel. lib. 2. cur Deus Homo cap. 13. S. Bernar. hom. 2. ſuper Miſſus eſt. Magiſt. in 3. diſt. 14. S. Tho. 3. p. q. 9. per totam, & q. 10. 11. & 12. S. Bonau. in 3. diſt. 13. & 14. Scot. in 3. diſt. 13. & 14. Bellarm. tom. 1. controu. lib. 4. de Anima Chriſti cap. 1. & ſeqq.

[b] Eſther 14. Iob 21. & 28. Pſal. 118. Eccleſ. 23. & 42. Ad Rom. 11. Ad Coloſ. 2. Ad Hebr. 4. 1. Ioan. 3. Ariſt. lib. 12. Met. tex. 39. Nazian. in Apolog. orat. 1. & Iambico 15. de Definit. Nyſſ. diſp. de Anima, & Reſur. S. Hieron. cap. 2. in Eccleſiaſten. S. Aug lib. 7. de Trinit. c. 7. lib. 15. c. 14. & lib. 6. de Gen. ad litteram c. 20. & ſeqq. Boetius lib. 3. de conſol. metro 9. S. Tho. p. 1. q. 14. ar. 1. & ſeqq. & 3. p. q. 9. ar. 1. ad 1.

Neceſſe eſt igitur in anima Chriſti aliam fuiſſe a ſcientia diuina cognitionem, ſeu ſcientiam qua intelligeret quæcunque eius intellectui creato nota fuerunt; vt patet ex ijs quæ ſupra de gratia, virtutibus, ac Chriſti Domini animæ donis diximus, & ex ijs quæ infra dicentur innoteſcet magis.

QVAERITVR II.

Vtrum in Chriſti anima fuerit viſio beata.

INtelligentem Chriſti Domini animam non intelligere formaliter ſcientia Verbi quæ Deus eſt, cum declaratum ſit ſupra;

Quæſito reſpondetur, dicendum. Fuit in Chriſti anima eſſentiæ diuinæ viſio [a] intuitiua quæ comprehenſorum eſt, & beatorum propria:

Probatur. In Chriſti anima, in quo inhabitat

[a] Pſal. 21. ex Euſeb. lib. 10. de demonſtr. Euang. cap. vlt.
Pſal. 40. ex Ioan. 13.
Pſal. 64. ex Auguſt. in eundem locum.
Ioan. 1. 3. 6. 8. 12. 14. & 17.
Ad Coloſſ. 1. & 2.
Conc. Epheſ. p. 1. c. 5.
Concil. Baſilienſe ſeſſ. 22.
S. Hilar. lib. 9. de Trin.
S. Athan. orat. 4. contra Arianos, & in lib. de ſalutari Chriſti aduentu, & de humanitate Verbi.
S. Baſil. lib. 4. contra Eunom.
Nazian. orat. 4. de Theologia.
S. Ambr. lib. 7. ep. 47. ad Irenæum, & lib. 5. de Fid. cap. 8.
S. Hieron. in c. 7. Iſa. & in c. 31. Ierem.
S. Chryſoſt. hom. 14. in Marcum, & hom. 14. in Ioan.
S. Aug. tract. 3. in Io. lib. 83. qq q. 65. lib. 4. de conſenſu Euangel. cap. vlt. & lib. 15. de Trinit. c. 14.
S. Cyrill. Alex. lib. 1. in Ioan. c. 17. 20. & 22. & lib. 2. de recta Fide ad Reginas cap. Quod Ieſus gloriam acceperit &c. S. Leo in ſerm. de Transfigur. Domini, & epiſt. 97. ad Leonem Auguſtum. S. Fulgent. in reſp. 3. ad Ferrandum Diaconum. Caſſiodor. ad Pſal. 9. S. Gregor. lib. 8. epiſt. 42. ad Eulogium Patriarcham Alexandrinum. Beda in illud Lucæ 2. Et Ieſus proficiebat &c. & ad cap. 13. Marci. Damaſc. lib. 3. de Fid. c. 21. & 22. & in ſerm. de Transfigur. Domini. S. Bernard. hom. 4. ſuper Miſſus eſt, & tract. de duodecim gradibus humilitatis, & ſuperbiæ. Magiſt. in 3. diſt. 14. & 26. S. Tho. 3. p. q. 9. art. 2. q. 10. per totam, q. 15. art. 10. & q. 34. art. 4. S. Bonau. in 3. diſt. 14. & diſt. 26. dub. 5. Scotus in 3. diſt. 12. & 14. Bellarm. tom. 1. controu. lib. 4. de Anima Chriſti cap. 3. & 4.

bitat [a] omnis plenitudo diuinitatis corporaliter, ea omnis eſt ponenda perfectio, ſecundum quam vltimo fini perfectius coniungatur tanquam caput cæterorum qui eius membra ſunt.

At Angeli, & beatorum animæ ſunt per viſionem beatam Deo coniunctæ.

Decens igitur fuit in Chriſti quoque anima (vti Concilia docent & Patres) viſionem fuiſſe beatam, ſecundum quam vltimo fini, & primo principio perfectè coniungeretur.

Neque id vna hypoſtatica vnio præſtare poterat.

Nam per eam humana natura ita fuit Verbo coniuncta, vt nō intelligeret ſcientia Verbi.

Si ergò beata eſt Chriſti Domini anima, & fuit; id habuit à viſione [b] beata, & amore qui eam neceſſariò ſequitur.

Quæ, licet per aſſumptionem beata [c] eſſe dici poſsit;

Non eſt ex eo quod ipſa aſſumptio formaliter animam ipſam, vel Hominem beatum faciat; ſed quia per eam in eo gradu, ſtatu, atque dignitate ponitur Homo, vt illi viſio debeatur beata, ſecundum quam clarè, & intuitiuè videns Deum, eſt formaliter propria operatione beatus.

[a] Ad Coloſſ. 1. & 2. Concil. Epheſ. 3. p. cap. 13. Synodus 1. Antiochena in ep. ad Paulum Samoſatenum antequam deponeretur. S. Hieron. in c. 11. Iſa. S. Aug. ep. 57. ad Dardanum. S. Leo ep. 93. ad Turribium c. 12. S. Greg. lib. 1. in c. 2. lib. 1. Regum. Magiſt. in 3. diſt. 13. S. Tho. 3. p. q. 9. ar. 2. in 1. arg. & ad 1.

[b] Ioan. 17. S. Tho. 3. p. q. 9. ar. 2.

[c] Pſal. 64. ex S. Aug. in eund. locum. S. Tho. 3. p. q. 9. ar. 2. in 2. arg. & ad 2.

QVÆ-

QVÆRITVR III.

Vtrum Animæ Chriſti beata viſio fuerit comprehenſiua Dei.

RESpondetur dicendum. Animæ Chriſti beata viſio non eſt comprehenſiua [a] Dei.

Probatur. Ea eſt Dei viſio cõprehenſiua, ſecundũ quam Deus videtur ita, vt non poſsit perfectiori modo videri, & quæ tantam in cognoſcendo habet perfectionem, quanta eſt in Deo qui cognoſcitur intelligenda perfectio ſecundum omnem modum, quo eſt aptus cognoſci Deus non ſolum totus, ſed etiam totaliter.

Infinita igitur eſſe debet quæ eſt Dei comprehenſiua, & adæquata cognitio, quod Dei

T 2 tantum

[a] Iob 11. Pſal. 38. & 91. Pſal. 103. & 119. ex Nazian. orat. 1. & Elia Cretenſi ſuper eadem orat. & Pſal. 118. Eccleſ. 43. Iſa. 40. Ierem. 32. Ad Rom. 11. 1. Cor. 2. & 13. 1. Timot. 6. Conc. Later. ſub Innocent. III. cap. Firm. de ſum. Trinit. & Fid. cathol. Concilium Baſilienſe ſeſſ. 22. Concil. Hiſpalenſe 2. cap. 13. S. Dionyſ. de diu. nomin. c. 2. & 9. Irenæus lib. 4. contra hæreſes c. 36. Tertullian. in Apolog. aduægen. c. 17. S. Athan. q. 1. ad Antioch. S. Hilar. lib. 2. de Trin. circa principium, & lib. 10. ſub finem. S. Baſil. lib. 1. contra Eunom. & hom. in illa verba, In principio erat Verbum &c. Cyrill. Hieroſol. catecheſi 6. Epiphan. lib. 3. contra hæreſes hæreſi 70. & 76. Nazianz. orat. 1. 40. & 49. Nyſsen. orat. 1. in ea verba, Faciamus Hominem &c. S. Ambroſ lib. 1. in Lucam, tractans illud Ioan. 1. Deum nemo vidit vnquam &c. lib. 10. c. 12. & de Fide contra Arianos c. 6. S. Hieron. in c. 32. Ierem. S. Aug. lib. 83. qq. q. 14. ep. 3. ad Voluſianum, epiſt. 112. c. 8. & 9. ſerm. 190. de temp. ſerm. 38. de verbis Domini, & lib. de cognit. veræ vitæ c. 31. S. Chryſoſt. enar. in c. 6. Iſa. S. Cyrill. Alex. lib. 11. Theſau. c. 1. & lib. 12. cap. 4. & lib. 9. de adorat. in ſpiritu. Theodor. in Pſal. 103. & ſerm. 2. de Prouidentia. Elias Cretenſis ſuper orat. 34. & 36. Gregorij Nazian. Petrus Chryſol. ſerm. 61. S. Proſper Epigram. 60. Caſsiodor. ad Pſal. 118. S. Fulgent. in lib. de Fide ad Petrum Diaconum c. 3. S. Gregor. lib. 10. Moral. c. 10. & lib. 18. c. 28. Iſidor. lib. 7. Ethimol. c. 1. Beda in c. 3. ep. 1. Ioan. Damaſc. lib. 1. orthod. Fid. c. 1. & 4. & lib. 3. c. 3. & 4. S. Anſel. in c. 17. Matth. & in primam ad Timot. 2. Magiſt. in 3. diſt. 14. S. Tho. p. 1. q. 12. ar. 7. & 3. p. q. 10. ar. 1. & 2. S. Bonau. in 3. diſt. 14. ar. 1. q. 2. & p. 1. Breuiloquij cap. 8. Scotus in 3. diſt. 14. q. 1. & in 4. diſt. 49. q. 3.

tantum conuenit cognitioni [a], quæ non eſt ab eius ſubſtantia re [b], ſed ratione tantum diſtincta.

Igitur non eſt animæ Chriſti Domini comprehendens Deum ſcientia.

OBICIES.

Ideo Chriſti Domini animæ beata viſio non eſt Dei comprehenſiua cognitio; quia infinita in Verbo cognoſceret; & ita argueretur eſſe infinita.

Verum ex S.Thoma [c], & communi Theologorum [d] Schola, Chriſti Domini humanus intellectus in Deo, ſeu Verbo cognoſcit quæcunque per æternitatem totam quæ non habet finem, ſunt habitura exiſtentiam.

Sed hæc ſunt infinita.

Poſſunt igitur ab intellectu creato infinita cognoſci in Verbo; & ratio aſſignari debet

cur

[a] S.Tho. 3. p. q. 10. ar. 2. ad 2. & q. 13. ar. 1. ad 2.

[b] S. Aug. lib. 15. de Trinit. c. 14.

[c] 3. p. q. 10. ar. 2. & 3. & q. 13. ar. 1. ad 2.

[d] Magiſt. in 3. diſt. 14. Scot. in 3. diſt. 14. q. 2. 3. & 4. Bellarm. tom. 1. controu. lib. 4. de Anima Chriſti c. 1. & ſeqq.

[e] Pſal. 44. Iſa. 11. Ioan. 1. 3. 6. 16. 18. & 21. Ad Coloſſ. 1. & 2. Iuſtinus Martyr q. 58. ad Orthodoxos. Clemens Alex. in lib. Pedag. c. 6. in princ. S. Hilar. lib. 9. de Trin. S. Athan. ſerm. 4. contra Arianos. S. Baſil. in ep. ad Amphilochium, & lib. 4. contra Eunom. non longe a fine. Nazianz. orat. 20. & 36. quæ eſt 4. de Theologia. S. Ambroſ. lib. 5. de Fide c. 7. & 8. S. Hieron. ad c. 11. Iſa. ad c. 31. Ierem. & ad c. 24. Matth. Euſebius S. Hieronymi diſcipulus in ep. ad Damaſum de eius morte, quæ habetur tom. 9. operum eiuſdem S. Hieron. Chryſoſt. hom. 5. in cap. 2. ad Coloſſ. & hom. 68 in c. 24. Matth. S. Aug. lib. 2. de peccatorum meritis c. 29. S. Cyrill. Alex. anathematiſmo 4. adu. Theodoretum, & lib. 1. in Ioan. c. 17. Iſidorus Peluſiota lib. 1. ep. 117. Victor Antiochenus ad c. 13. Marci, tom. 4. mag. Bibliot. vet. Patrum. S. Proſper de Promiſsionibus, & Prædictionibus p. 2. c. 31. S. Fulgent. in lib. ad Ferrandum Diaconum in reſp. ad 3. q. Sophronius in ep. Synodica, quæ habetur in 6. Synodo act. 11. Caſsiod. ad Pſal. 9. S. Gregor. Mag. lib. 8. ep. 42. ad Eulogium Patriarcham Alexandrinum. Iulianus Epiſcopus Toletanus lib. 3. Prognoſt. cap. 1. tom. 7. mag. Bibliot. vet. Patrum. Beda hom. in Euang. Dominicæ 1. poſt Epiphan. & ad c. 13. Marci. S. Damaſc. lib. 3. orthod. Fid. cap. 21. & 22. Nicetas lib. 3. theſau. Fid. orth. cap. 38. num. 5. S. Anſel. lib. 2. cur Deus homo c. 13. S. Bernar. hom. 2. ſuper Miſſus eſt, & tractatu de duodecim gradibus humilitatis, & ſuperbiæ.

[f] S.Tho. 3. p. q. 10. ar. 3. Scot. in 3. diſt. 14. q. 2.

cur potius humanus Chriſti intellectus infinita cognoſcat quæ ſunt exiſtentiam [a] habitura, quàm infinita quæ poteſt facere, ſed non efficiet Deus.

Reſpondetur: Res quæ exiſtunt aut extiterunt, aut exiſtent, vel finitum perfectionis gradum ſpecificum habent, quo comprehenſo, etiam omnia indiuidua ſub illo contenta cognoſci poſſunt: vel ſunt effectus aliquarum cauſarum quę determinatum perfectionis gradum habent; quibus comprehenſis, cognoſci in ijs poſſunt qui ab ipſis ſunt effectus dependentes.

Verum quæ fieri poſſunt a Deo nullum certum gradum perfectionis habent; & Dei virtus infinita [b] cum ſit, nec comprehendi [c] poſſit; eius omnes effectus [d] in ipſa cognoſci non poterunt ab intellectu creato.

QVÆ-

[a] S. Tho. 3. p. q. 10. ar. 2. ad 2. & 3. & q. 13. ar. 1. ad 2. Scotus in 3. diſt. 14. q. 2. §. Diſtinguitur ergo.

[b] Pſal. 38. & 144. Iſaiæ 40. Baruch 3. Ad Rom. 11. Concil. Tolet. 6. in confeſſ. Fidei. S. Hippolytus Martyr de Theologia, & Incarnat. contra Beronem, & Helicen hæreticos c. 1. tom. 3. mag. Bibliot. veterum Patrum. S. Hilar. lib. 2. de Trinit. & enar. in Pſ. 118. S. Baſil. hom. ad illa verba, In principio erat Verbum &c. Nazian. orat. 49. Marcus Victor. Afer lib. 2. adu. Arium tom. 4. mag. Bibliot. vet. Patrum. Theodor. ſerm. 2. de Prouidentia. Caſsiod. de Amicitia cap. de origine Amicitiæ. S. Gregor. lib. 2. in Iob cap. 7. Iſidor. de Vniuerſitatis diſpoſit. c. 1. S. Damaſc. lib. 1. de Fid. orthod. c. 1. 2. & 4. S. Fulgent. lib. de Fide ad Petrum c. 31. & lib. 2. ad Monimum c. 7. S. Bernar. ſerm. 6. ſuper Cant.

[c] Iob 11. Eſdræ 4. c. 8. Ierem. 32. Ad Rom. 11. 1. Timot. 6. Conc. Later. ſub Innoc. III. cap. Firm. & cap. Dam. de ſum. Trinit. & Fid. cath. S. Dionyſ. c. 9. de diu. nom. Nazian. orat. 34. & 36. Chryſ. in c. 6. Iſa. S. Auguſt. ep. 112. c. 8. lib. 12. de Ciu. Dei c. 18. & lib. 83. qq. q. 14. S. Gregor. Mag. lib. 10. Moral. c. 10. S. Anſelm. in Monologio cap. 35. & in Proſol. cap. 18. S. Bonau. in 3. diſt. 14. ar. 1. q. 2. Scot. in 3. diſt. 14. q. 1. & 2.

[d] S. Tho. 3. p. q. 10. ar. 2. ad 2. & q. 13. ar. 1. ad 2.

QVAERITVR IV.

Vtrum in Chriſti Domini humano intellectu ſcientia infuſa fuerit.

SCientiæ infuſæ nomine[a] intelligimus earum rerum, ſeu myſteriorum cognitionem, ad quæ intelligenda, infundit ſpecies Deus.

Quæſito reſpondetur, dicendum. In humano Chriſti Domini intellectu creato ſcientia fuit infuſa[b].

Probatur. Ea omnis in anima Chriſti Domini videtur ponenda perfectio, quæ hominum, & Angelorum caput decet.

Sed in Chriſti Domini intellectu ſcientiam fuiſſe infuſam ſi dicamus, in eo intellectu eam perfectionem ponimus quæ ipſum decet; in quo dona, gratiam, & viſionem beatam ideo ponenda diximus, ne aliqua ei deeſſet perfectio cuius eſſet capax.

Eſt igitur in Chriſti Domini humano intellectu infuſa ſcientia.

Nec

[a] S. Aug. lib. 2. ſuper Gen. ad litteram c. 8. lib. 4. c. 23. & 24. & lib. 11. de Ciuit. Dei cap. 7. S. Tho. p. 1. q. 55. ar. 2. & q. 56. ar. 2. & 3. p. q. 9. ar. 3. S. Bonau. in 3. diſt. 14. ar. 3. q. 1. Scot. in 2. diſt. 3. q. 10. & in 3. diſt. 14. q. 3. Nos ſupra tract. 3. de Angelis c. 4. quæſ. 4.

[b] Pſal. 39. Iſa. 7. & 11. Lucæ 2. Ioan. 7. Ad Coloſ. 1. & 2. Ad Hebr. 10. S. Athan. orat. 4. contra Arianos. S. Baſil. lib. 4. contra Eunom. Nazian. orat. 4. de Theologia. S. Ambroſ. in cap. 17. Lucæ, & lib. 5. de Fid. cap. 8. S. Hieron. in cap. 7. & 11. Iſa. & in c. 24. Matth. Chryſ. in c. 24. Matth. S. Aug. lib. 1. de Geneſi contra Manich. cap. 22. & lib. 1. de Trinit. cap. 12. Cyrill. Alex. lib. 9. Theſau. cap. 4. S. Fulgent. in reſp. 3. ad Ferrandum Diaconum. S. Gregor. lib. 4. ep. 42. ad Eulogium. S. Anſelm. lib. 2. cur Deus Homo cap. 13. Magiſt. in 3. diſt. 13. & 14. S. Tho. 3. p. q. 9. ar. 3. & q. 11. per totam. S. Bonau. in 3. diſt. 14. ar. 3. q. 1. Scot. in 3. diſt. 14. Bellarm. tom. 1. controu. lib. 4. de Anima Chriſti cap. 1. 2. 3. 4. & 5.

Nec obſtat, quod ea quæ ad eius ſtatum pertinent & increata ſcientia qua ratione Deus, & viſione beata qua ratione Homo, cognoſcat.

Nam quæ viſione beata ab anima Chriſti cognoſcuntur in Verbo, quæ dicitur matutina [a] viſio, illa eadem ab eiuſdem Chriſti Domini Anima cognoſci poſſunt per proprias ſpecies, quæ viſio dicitur veſpertina [a]; in qua licet non ſit euidentia tanta quanta eſt in viſione beata; tanta eſt tamen in illa & euidentia; & claritudo, vt ſimul poſſit eſſe cum viſione beata.

Res enim quæ extra Deum exiſtunt, non ſolum in Verbo, ſed & in ſe ipſis per proprias ſpecies clarè & euidenter cognoſci [b] poſſunt.

[a] S. Aug. lib. 11. de Ciu. Dei c. 7. & lib. 4. ſup. Gen. ad litteram c. 23. & 24. S. Tho. 3. p. q. 9. ar. 3. S. Bonau. in 3. diſt. 14. ar. 3. q. 1. Scot. in 3. diſt. 14. q. 3.

[b] Scot. in 3. diſt 14. q. 3. §. Ad quæſtionem.

QVAERITVR V.

An in Chriſti Domini Anima fuerit acquiſita ſcientia.

Q Væſito reſpondetur, dicendum. In Chriſti Domini anima acquiſita [c] fuit ſcientia.

Probatur & explicatur, Nam in Chriſto Domino tam exteriores, quàm interiores ſenſus fuere per quos obuia illi ſeſe offerentia obiecta percipiebat.

Cum igitur in anima Chriſti fuerit etiam intel-

[c] Iſa. 8. Lucæ 1. Ad Hebr. 5. Conc. Epheſ. p. 1. c. 6. Origen. hom. 30. in Matth. S. Ambroſ. in lib. de Incarnat. Dominicæ ſacram. c. 7. S. Cyrill. Alex. in lib. 3. de recta Fid. ad Reginas c. 3. S. Fulgent. lib. 1. ad Traſimundum c. 7. S. Bernard. in lib. de gradibus humilitatis non longè a princip. S. Tho. 3. p. q. 9. ar. 4. & q. 12. per totam. S. Bonau. in 3. diſt. 14. ar. 3. q. 1. Scot. in 3 diſt. 14. q. 3. Bellarm. tom. 1. controu. lib. 4. de Anima Chriſti c. 1. & ſeqq.

intellectus agens, connaturale illi fuit vt intellectiles produceret ſpecies in eum qui eſt potentia intellectus; qui recipiens ſpecies, in ſe ipſo intelligendi actum produceret non ſolum ſingularium quæ ſenſus mouebant, ſed & vniuerſalium naturarum, quas a ſingularibus abſtrahens, vniuerſales facit: quarum cognitio ſcientia acquiſita [a] dicitur.

Fuit ergo in anima Chriſti Domini acquiſita ſcientia.

Quin etiam addo; cum Chriſtum Dominum ætate creuiſſe, ac ſcientia profeciſſe legamus [b]; non eſt cur de ipſo acquiſitam negemus ſcientiam, cui & vegetantis & ſentientis facultatis actus tribuimus, vt verum hominem non ſolum ſpecie, ſed etiam genere cum alijs conuenire cognoſcamus.

De ſcientia verò Chriſti qui plura cognoſcere voluerit, non ſolum apud antiquos Scriptores legere poterit, verum & apud Recentiores; inter quos Ioannes de Lugo è Societate Ieſu diligentem ei, ac doctam nouiſsimè offert Tractationem a diſp. 18. vſque ad 21. de Incarnatione Dominica.

[a] Ariſtot. lib. 3. de Anima tex. 1. & deinceps. S. Tho. 3. p. q. 9. ar. 4. & q. 12. ar. 1. & ſeqq. Scot. in 3. diſt. 14. q. 3. Nos ſupra tract. 4. de Opere ſex dierum c. 6. quæſ. 5.

[b] Lucæ 2. Origen. hom. 50. in Matth. S. Athan. ſerm. 4. contra Arianos. S. Epiphan. in Ancor. S. Ambroſ. lib. de Incarnat. Domin. ſacr. c. 7. & lib. 5. de Fide cap. 7. S. Hieron. ad cap. 31. Ierem. Cyrill. Alex. lib. 1. in Ioan. cap. 17. lib. 10. Theſau. c. 7. & lib. 2. de recta Fid. ad Reginas cap. 3. Theodor. in Epitome diuinorum Decretorum cap. Quod ſuſcepit animam cum corpore. Titus Boſtrenſis ad c. 2. Lucæ, tom. 4. mag. Bibliot. vet. Patrum. S. Fulgent. in lib. 1. ad Traſimundum c. 7. Beda in c. 2. Lucæ. Elias Cretēſis in orat. 51. Nazianzeni. Magiſt. in 3. diſt. 13. S. Tho. 3. p. q. 12. ar. 2. S. Bonau. in 3. diſt. 14. ar. 3. q. 2. Scot. in 3. diſt. 14. q. 3. Bellarm. tom. 1. controu. lib. 4. de Anima Chriſti cap. 5.

CAPVT VIII.

De Chriſti Domini animæ potentia.

INtelligentis ſeu rationalis naturæ ordo in operando is eſt, vt qui intellectus ſunt actus, voluntatis præcedant operationes, ad quas exequentis potentiæ ſubſequitur operatio: primò namque per intellectum operans agenda intelligit, & voluntati eo ordine ac diſpoſitione approbanda proponit qui decet intelligentem naturam iuxta præſcriptum rectæ rationis operantem; quod voluntas approbans, ſuis locis atque temporibus exequenti imperat potentiæ vt in actum exiens, aggrediatur & perficiat opus.

Quem ordinem naturæ vt ſequamur, quæ de voluntate prætermiſimus & infra agentur, huc transferri poterunt.

Ad ea igitur explicanda quæ de Chriſti Domini animæ potentia ſunt cognoſcenda,

QVAERITVR.

Vtrum in anima Chriſti omnipotentia ſimpliciter, & abſolutè fuiſſe verè dicatur.

QVæſito reſpondetur, dicendum. Simpliciter, & abſolutè non fuit in anima Chriſti omnipotétia[a], quæ eſt vis ſeu facultas efficiendi quæcunque & quomodolibet rationem entis participant.

Probatur. Nam vis efficiendi quæcunque non implicant contradictionem ſolius eſt actus puri per eſſentiam exiſtentis, qui poteſt omnia[b] facere, & nihil pati.

Verum

a Mag. in 3. diſt. 14. S. Tho. 3. p. q. 13. ar. 1. & ſeqq. S. Bonau. in 3. diſt. 14. ar. 3. q. 3.

b Gen. 1. 17. 18. 28. 35. 43. 48. & 49. Exodi 15. Num. 11. 2. Paralip. 14. 1. Reg. 14. Eſther 13. Iob 42. Pſal. 70. 105. 134. 135. 138. 144. & 148. Eccleſ. 18. Sap. 11. & 12. Iſa. 40. 50. & 59. Ierem. 23. & 32. 2. Machab. 1. & 8. Matth. 19. Marci 14. Lucæ 1. Ioan. 1. Rom. 9. Ad Epheſ. 3. Ad Philip. 3. Apoc. 1. & 16. Symbol. Apoſt. Symb. Eccleſiæ. Symb. Athanaſij. Conc. Nicænum, Conſtantinop. Epheſ. & Chalcedonenſe in Symbolo. Conc. Tolet. 6. in confeſs. Fidei. Conc. Later. cap. Firm. Catechiſmus Romanus in explicat. art. 1. Symb. Apoſt. S. Dionyſ. cap. 5. 8. & 10. de diu. nom. Tertull. de reſur. c. 11. de iudicio Domini c. 2. & adu. Prax. c. 10. Origen. lib. 1. de Principijs c. 2. S. Hippolytus Epiſc. Portuenſis de Theologia, & Incarn. contra Beronem, & Helicen hæreticos c. 1. tom. 3. mag. Bibliot. vet. Patrum. S. Cypr. ep. 81. de tribus Pueris Danielis 3. Lactan. de ira Dei c. 11. & 13. Euſeb. Cæſar. lib. 4. demonſtr. Euang. cap. 1. S. Hilar. in Pſal. 134. & lib. 12. de Trinit. S. Athan. lib. 1. ad Theophilum de vnita Deitate Trinitatis. Cyrill. Hieroſol. catecheſi 4. de Deo, & catecheſi 8. S. Baſil. c. 2. Conſtit. Monaſt. Nazian. orat. 36. quæ eſt 2. de Filio. Epiphan. in Ancorato, & hæreſi 77. S. Ambroſ. lib. 6. ep. 37. S. Hieron. ad c. 40. & 50. Iſa. Chryſ. hom. 34. ad c. 13. Gen. & hom. 2. in Symb. Apoſt. S. Aug. lib. 5. de Ciuit. Dei c. 10. lib. 21. c. 5. ep. 3. ad Voluſianum, lib. contra Felicianum c. 13. & ſerm. 119. de temp. Marius Victorinus Afer lib. 2. adu. Arium tom. 4. mag. Bibliot. vet. Patrum. Cyrill. Alex. lib. 11. in Ioan. c. 1. Chryſol. ſerm. 61. S. Leo ſerm. 2. & 7. de Natiu. Theodor. dialogo 3. lib. 4. de Materia, & mundo, & ad c. 3. ad Philip. S. Proſper Epigram. 45. S. Fulgent. lib. 1. ad Monimum c. 12. Boetius lib. 3. de conſol. proſa 12. & lib. 4. proſa 1. Caſsiodor. de Anima cap. 9. & de Amicitia cap. de origine Amicitiæ. S. Gregor. Ma-

Verum Chriſti Domini anima creata cum ſit, & eiuſdem rationis cum cæteris hominum animabus, non eſt actus purus per eſſentiam exiſtens.

Non eſt igitur ſimpliciter & abſolutè efficiendi principium eorum omnium, quæ aut fiunt, aut ſunt apta fieri.

Nec obſtat ſi dicas. Hic homo qui eſt Chriſtus ea omnia effecit quæ extiterunt, quæ exiſtent efficiet, & quæcunque de diuino eſſe participare poſſunt aptus eſt producere.

Nam hic homo qui eſt Chriſtus Dominus, qua ratione Deus poteſt efficere omnia; non autem quatenus homo[a].

gnus ad Pſal. 4. & 5. Pœnit. Iſidor. lib. 7. Ethimol. cap. 1. & lib. 1. de ſum. bono c. 2. Beda ad c. 1. Lucæ. Damaſc. lib. 1. orth. Fid. cap. 8. S. Anſelm. lib. 2. cur Deus homo c. 17. & in Proſol. cap. 7. S. Bernar. hom. 4. ſuper Miſſus eſt, & lib. 5. de conſid. c. 11. S. Tho. p. 1. q. 25. ar. 3. & 3. p. q. 13. art. 1. & 2. & q. 46. art. 1. in 1. arg. S. Bonau. p. 1. Breuil. cap. 7.

[a] S. Tho. 3. p. q. 13. ar. 1. ad 1. ar. 2. ad 1.

CAPVT IX.

De defectibus corporis aſſumptis à Filio Dei.

De Animæ Chriſti Domini gratia, virtutibus, donis, ſcientia, atque potentia actum eſt ſupra.

De corporis defectibus qui erant in aſſumpto corpore vt pœnas ſubire poſſet pro peccatis hominum ſatisfaciendo, conſequenter quærendum eſt; vulneratus namque propter iniquitates no-

 ſtras,

ſtras, & propter ſcelera noſtra attritus Iſaiæ 53. legitur.

Quæ veritas vt explicetur magis,

QVÆRITVR.

Vtrum Filius Dei in humana natura aſſumere debuerit corporis defectus.

NOn quærimus hìc vtrum corporis defectus aſſumpti fuerint ad ſubſiſtendum ſubſiſtentia Verbi, quemadmodum Chriſti Domini humanitas aſſumpta fuit a Verbo ad eiuſdem Verbi ſubſiſtẽtia ſubſiſtendum: accidentia [a] namque ſubſiſtere nequeunt.

Cum ergo quæritur, an ſint aſſumpti a Filio Dei corporis defectus, idem eſt ac ſi dicatur, an aſſumptum fuerit corpus habens defectus.

Reſpondetur dicendum. Verbum naturam aſſumpſit humanam corpus habens paſſionibus ſubiectum [b], quæ ſunt illius defectus.

Dum

[a] Ariſt. c. 5. Anteprędicamẽtorum in c. 1. de ſubſtantia, lib. 1. Topicorum c. 4. lib. 1. Phyſic. tex. 28. & lib. 7. Meth. c. 1. & ſeqq. Porphyrius in Introductione cap. 6. de Accidente. S. Tho. 3. p. q. 1 16. ar. 5. ad 3. q. 75. ar. 5. & q. 77. ar. 1. ad 2.

[b] Iſaiæ 53. Matth. 4. & 27. Lucæ 22. Ioan. 4. 1. Corint. 15. Ad Hebr. 2. & 12. 1. Petri 3. & 4. Conc. Epheſ. per tot. Conc. Chalcedonenſe act. 5. Quinta Synod. act. 8. Sexta Synod. act. 11. & 13. Conc. Later. ſub Martino I. conſult. 5. c. 2. S. Damaſus in ep. ad Paulinum de profeſs. ſuæ Fidei. Eutychianus Papa epiſt. 1. ad Epiſcopos Bæticæ. Leo Mag. epiſt. 11. & ſerm. 7. de Epiphan. S. Gregor. Mag. lib. 17. Moral. cap. 18. S. Ignatius in epiſt. ad Trallianos, & in ep. ad Smyrnenſes. S. Dionyſ. c. 2. de diu. nom. p. 1. Iuſtinus Martyr in expoſit. Fidei. Irenæus lib. 3. c. 32. & lib. 5. c. 1. Tertull. in lib. de carne Chriſti, in lib. contra Iudęos c. de clarit. gentium, & lib. 3. contra Marcionem. Origen. in lib. 1. de Principijs. S. Cypr. ep. 73. & de bono patientiæ. Alexander Epiſc. Alexand. in ep. ad Alexandrum Epiſc. Conſtantinop. S. Athan. orat. 4. contra Arianos. S. Hilar. lib. 10. de Trinit. S. Baſil. in Liturgia. Cyrill. Hieroſol. catecheſi 4. de generat. Filij, & catech. 13. Illuminatorum. Nyſſen. orat. 2. de Pauperibus amandis. S. Ambr. lib. 2. de Fid. cap. 4. & lib. de Incarn. Domin. ſacram. c. 6. & 7. S. Hieron. ep. 160. ad Principiam. Chryſ. hom. 18. in Matth. & hom. 24. in ep. 1. ad Cor. S. Theophilus Epiſc. Alexandr. ep. 1. & 2. Paſchali contra Origeniſtas tom. 4. mag. Bibliot. vet. Patrum. S. Aug. ep. 145. lib. 2. de peccatorum meritis, & remiſſ. c. 29. hæreſi 41. & de Fide contra Manichæos c. 26. Pro-

b Dum autem paſsiones corporis audis, ne eas intelligas corporis affectiones, quibus caro concupiſcit aduerſus ſpiritum; quia nullus fuit in carne Chriſti motus qui rationem præueniret [a], eamque ad illicita concupiſcendum alliceret.

c Verum eas intellige corporis affectiones ſecundum quas dici poterat pati quæ ſentienti corpori aduerſantur; vt quæ debitam qualitatum temperiem deſtruunt, aut partium continuitatem diſſoluunt.

Probatur. Nam Verbum propter [b] nos homines,

cluſ Conſtantinop. in ep. de Fide ad Armenos tom. 5. mag. Bibliot. vet. Patrũ p. 1. Cyrill. Alex. de rect. in Deũ Fide ad Theod. S. Maxim. Taurinenſ. hom. 5. & 6. de Chriſti Natiuit. Iſidor. Peluſ. ep. 121. S. Proſp. ſent. 64. Cæſar. Arelat. hom. 5. de Paſcha. S. Fulgent. lib. 2. de Fid. ad Petrum c. 2. Boetius in lib de duabus naturis, & vna Chriſti perſona. Ioannes Maxentius in 2. Fidei profeſſ. Iſidor. de doctrina, & Fid. Eccleſiaſt. dogmat. c. 2. Sophronius in ep. Synod. quæ habetur in 6. Synod. act. 11. Vigilius lib. 1. & 2. contra Eutychetem. Beda lib. 2. in Marcum c. 28. S. Damaſc. lib. 3. de Fid. c. 20. & 28. & in lib. de hæreſibus hæreſi 84. Nicephorus lib. 17. Hiſt. c. 29. & 31. tom. 9. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 1. S. Anſel. in c. 8. ad Rom. S. Bernard. hom. infra Octauam Epiphan. Magiſt. in 3. diſt. 15. S. Tho. 3. p. q. 14. per totum. S. Bonau. in 3. diſt. 15. Scot. in 3. diſt. 15.

a S. Damaſc. lib. 1. orth. Fid. c. 14. S. Tho. 3. p. q. 15. ar. 2. S. Bonau. p. 4. Breuil. c. 8. Bellarm. tom. 1. controu. lib. 4. de Anima Chriſti c. 5. & lib. 4. de Rom. Pontifice c. 11.

b Iſa. 53. Zachar. 9. Matth. 1. & 20. Ioan. 1. 7. 10. & 11. Act. 4. Ad Rom. 3. 5. & 8. Ad Galat. 4. Ad Philip. 2. Ad Titum 2. 1. Petri 1. 1. Ioan. 1. & 2. Apocal. 1. Symb. Apoſt. Symb. quo Eccleſia vtitur. Symb. Athan. Conc. Nicænum, Conſtant. Epheſ. & Chalcedon. in Symb. Concil. Tolet. 6. c. 1. Conc. Tolet. 11. in confeſſ. Fidei. Conc. Trident. ſeſſ. 6. cap. 7. Catechiſmus Romanus in explicat. art. 4. Symb. Apoſt. S. Dionyſ. c. 4. Eccleſ. hierar. Polycarpus in ep. ad Philip. Euſeb. Cæſar. lib. 4. demonſt. Euang. c. 29. & lib. 10. c. 1. Antonius Eremita ep. 2. Didymus Alexand. lib. 2. de Spiritu ſancto. Nazian. orat. 38. in Chriſti natiu. & 42. in S. Paſcha. S. Hieron. lib. 1. comment. in Matth. in initio, & lib. 14. in Iſaiam. Chryſoſt. hom. 9. in epiſt. ad Rom. S. Auguſt. tract. 28. & 31. in Ioan. & ſerm. 18. de Sanctis, qui eſt 2. de Annunciat. Dominica, ſerm. 8. de temp. & enar. in Pſal. 95. Ioannes Caſsianus lib. 4. de Incarnat. c. 4. Theodor. q. 9. in Num. & ad c. 2. ep. ad Epheſios. Petrus Chryſol. ſerm. 111. Leo Mag. ſerm. 10. de Natiu. c. 6. ſerm. 12. de Paſsione c. 3. & ep. 83. ad Epiſcopos per Palæſtinam conſtitutos c. 3. Cæſarius Arelat. hom. 7. de Paſchate. S. Gregor. hom. 18. & 39. in Euang. & lib. 3. in Iob c. 11. Agatho Papa in ep. ad Conſtantium Imp. quæ habetur in 6. Synod. Conſtantinop. act. 4. Iſidor. lib. 1. de ſum. bono c. 16. Beda ad c. 1. ep. 1. Ioan. S. Anſel. ad c. 1. Matth. & ad c. 8. ad Rom. S. Bernar. ſerm. 1. in Annunciat. Mariæ, & ſerm. ad Milites Templi c. 11. Petrus Bleſenſis ep. 83. Magiſt. in 1. diſt. 48. & in 3. diſt. 18. S. Tho. 3. p. q. 4. ar. 4. ad 1. & q. 5. ar. 1.

mines, & propter noſtram ſalutem caro, ſeu quod idem [a] eſt, Homo factum eſt ad ſatisfaciendum ſua paſſione pro peccatis hominum: Corpus igitur quod pati poſſet aſſumpſit. Cuius anima quamuis glorioſa eſſet viſione beata, & amore qui ex ea ſequitur perfectè adhæreret Deo; noluit tamen dum ante paſſionem ſimul comprehenſor, [b] & viator fuit Chriſtus Dominus eos ſequi ex animæ gloria effectus in corpus, quibus immutabile, & inalterabile, atque omnino impaſsibile redderetur, vt mortem noſtram moriendo deſtrueret [c].

[a] Gen. 6. Num. 18. Ioan. 1. Act. 2. Ad Rom. 1. & 3. Ad Galat. 2. Ad Hebr. 5. Concil. Epheſ. 3. p. cap. 1. in declarat. 5. Anathematiſmi. Concil. Tolet. 11. & 15. in Profeſſ. Fid. Conc. Later. ſub Innocent. III. cap. Firm. de ſum. Trinit. & Fid. cathol. S. Aug. lib. 9. de ciu. Dei cap. 7. S. Leo ep. 10. ad Flauianum. Scot. in 3. diſt. 1. q. 1.

[b] Ierem. 14. S. Hieron. in cap. 14. Ierem. S. Tho. 3. p. q. 15. a. 10. S. Bonau. in 3. diſt. 14. ar. 3. q. 1.

[c] Oſeæ 13. 1. Cor. 15. Conc. Valentinũ ſub Leone IV. c. 4. S. Hieron. in cap. 13. Oſeæ. S. Aug. ſerm. 137. de tempore. S. Leo ſer. 8. de Paſs. S. Gregor. lib. 12. in Iob cap. 8. & lib. 2. hom. 22. in Euang. Remigius Altiſſiodorenſis enarrat. in Pſal. 54. tom. 9. mag. Bibliot. vet. Patr. p. 2. S. Anſel. in c. 15. 1. ad Corint.

CAPVT X.

De defectibus animæ à Chriſto Domino aſſumptæ.

VErbum humanitatem ex anima rationali, ac corpore conſtantem ſumpſiſſe, iam explicatum eſt ſupra, & qui eſſent defectus in aſſumpto corpore.

Nunc quærimus, an aliqui eſſent in aſſumpta anima defectus.

Ad quod explicandum,

QVÆRITVR PRIMO.

Vtrum in anima Chriſti peccatum aut fuerit, aut ſaltem eſſe potuerit.

RESpondetur dicendum. In anima Chriſti non fuit, nec potuit eſſe peccatum [a].

Probatur. Peccatum eſt dictum, factum, aut concupitum contra legem Dei.

Sed nihil poterat Chriſti Domini aſſumpta anima dicere, facere, aut concupiſcere contra legem Dei.

Ergo in anima Chriſti Domini aſſumpta, nec fuit, nec eſſe potuit peccatum.

Proba-

[a] Pſal. 44. ex S. Athanaſio in ſerm. 2. contra Arianos poſt med. Sapient. 10. Lucæ 1. Ioan. 8. 2. Corint. 5. Ad Hebr. 4. 7. & 9. 1. Petri 2. Conc. Epheſ. p. 1. c. 4. & can. 10. Sexta Synod. act. 8. & 17. Conc. Florent. in decreto Eugenij IV. §. 3. Conc. Later. ſub Martino I. can. 5. Conc. Vuormatienſe in confeſſ. Fidei. S. Ignatius in ep. ad Smyrnenſes. S. Dionyſ. Areop. c. 3. cæleſt. hierar. p. 3. circa finem. Irenæus lib. 3. c. 5. Dionyſ. Alexandr. in ep. contra Paulum Samoſatenum circa fin. Tertull. in lib. de carne Chriſti.

Origen. lib. 2. Periarchon c. 6. S. Cyprian. in lib. de Cardinalibus Chriſti operibus cap. de ieiunio, & tentatione Chriſti. S. Athan. in lib. de Incarn. Chriſti circa princip. & ſerm. 2. contra Apollin. S. Hilarius lib. 10. de Trinit. S. Nazianz. orat. 36. quæ eſt 4. de Theologia num. 46. S. Ambroſ. in lib. de Incarnat. Domin. ſacram. cap. 7. S. Hieron. tom. 2. in ep. ad Cteſiphontem contra Pelagianos. Chryſ. in c. 7. Iſa. in illud, Antequam ſciat paruulus. Theophilus Alexandr. ep. 1. & 2. Paſchali contra Origeniſtas tom. 4. mag. Bibliot. vet. Patrum. S. Aug. lib. 2. de peccatorum meritis, & remiſs. cap. 11. de corrept. & gratia c. 11. lib. 1. de prædeſt. Sanctorum c. 15. in Enchir. c. 36. 40. & 41. lib. 10. Geneſ. ad litteram c. 19. lib. 5. contra Iulianum c. 9. ep. 99. & lib. 1. contra duas ep. Pelagianorum. S. Cyrill. Alex. in lib. de recta Fide ad Theodoſium ante medium, lib. adu. Anthropomorphitas c. 23. & dial. 6. de Trinit. S. Leo in ep. 13. ad Pulcheriam Auguſtam ante med. S. Fulgent. in lib. de Incarnat. & gratia c. 7. & 8. & lib. 2. de Fid. ad Petrum cap. 2. Boetius in lib. de duabus in Chriſto naturis circa finem. S. Gregor. hom. 16. & 18. in Euang. lib. 3. Moral. cap. 13. & lib. 17. c. 18. Beda ad c. 1. Lucæ. S. Damaſc. lib. 3. orthod. Fid. c. 14. 15. & ſeqq. S. Anſel. lib. 2. cur Deus homo c. 10. in lib. de Conceptu virginali c. 18. & 19. & ad c. 8. ad Rom. Nicetas lib. 2. theſau. c. 31. & lib. 3. c. 27. Magiſt. in 3. diſt. 12. S. Tho. 3. p. q. 15. ar. 1. S. Bonau. in 3. diſt 12. ar. 2. q. 1. & 2. & p. 4. Breuiloquij cap. 3. Scot. in 3. diſt. 12. Bellarm. tom. 1. controu. lib. 4. de anima Chriſti cap. 5.

Probatur minor. quādo natura inferior vna eſt alteri ſuperiori in vnitate ſuppoſiti coniuncta, ad ſuperiorē ſpectat inferiorē dirigere; aliàs peccatum naturæ ſuperiori non dirigenti, nec impedienti peccatū inferioris naturæ, tribuitur.

Si enim corporis aut animæ ſentientis in homine prauos non compeſcat motus ratio potens, rationi peccata tribuuntur.

Sed Chriſti Domini anima erat Verbo in vnitate ſuppoſiti vt hominis præcipua pars coniuncta.

Igitur ſi in anima Chriſti Domini a Verbo aſſumpta peccatū fuiſſet, illud Verbo quod eſt Deus culpæ datū fuiſſet, quo nihil abſurdius [a].

Quam-

[a] Gen. 1. Exodi 23. Deuter. 32. Iudith 5. Pſ. 5. 44 54. 72. 91. 92. 94. 105. 118. & 144. Prouerb. 15. Sapient. 11. & 14. Eccleſiaſtici 15. & 39. Ierem. 19. Ezechielis 18. Oſeæ 13. Habacuc 1. Zachar. 8. 2. Machab. 1. Matth. 11. & 19. Marci 10. Lucæ 18. Ioan. 8. & 14. Ad Rom. 3. & 9. 1. Cor. 10. 1. Timot. 2. Iacobi 1. 1. Petri 2. 2. Petri 3. 1. Ioan. 1. & 3. Apoc. 3.
Concil. Arauſic. 2. ſub Felice IV. can. vlt. Conc. Valent. c. 2. Conc. Trid. ſeſs. 6. can. 6. S. Dionyſ. c. 4. de diu. nom. p. 4. Iuſtinus orat. 1. ad Gentiles, dialogo cum Triphone circa finem, & q. 58. Irenæus lib. 1. adu. hæreſes c. 29. Clemens Alex. lib. 1. Pedagogi c. 8. & lib. 4. & 5. Tertull. lib. 2. con. Marcionē c. 1. de Oratione c. 8. & lib. adu. Hermog. c. 9. Origen. dial. 3. de ortu, & cauſa malorum, & lib. 6. contra Celſum. S. Cyprian. ep. 52. Arnobius Rhetor lib. 2. adu. gentes tom. 3. mag. Bibliot. vet. Patrum. Euſeb. Cæſar. lib. 6. de Præparat. Euang. c. 9. & lib. 8. c. 5. S. Athan. orat. con. Idola, in vita S. Antonij, & de Incarn. Verbi. S. Baſil. hom. 2. in Hexameron, & hom. 9. quod Deus non ſit auctor malorum. Nazian. inuect. 1. in Iulianum, & orat. 4. de Theologia, quæ eſt 36. Cyrill. Hieroſ. catech 2. S. Epiphan. hæreſi 38. cont. Caianos, hæreſi 66. cont. Manichæos, & hęreſi 69. S. Ambroſ. lib. 1. Hexameron c. 8. lib. 2. de Cain, & Abel c. 9. lib. 2. de Iſaac c. 7. de Paradiſo c. 8. lib. 1. de Fide c. 2. & lib. 2. c. 1. Prudent. in Hamartigenia. Nyſſenus in lib. de vita Moyſis, hom. 2. in Eccleſiaſten, & Orationis catech. c. 5. & 7. S. Hieron. in c. 1. & 3. ad Epheſ. ad c. 19. Matth. ad c. 45. Iſaiæ, & in Lament. Ierem. c. 3. S. Chryſ. hom. de Interdict. Arboris ad Adam, quæ habetur poſt homilias in Geneſim, hom. 23. in Acta Apoſt. hom. 13. & 27. in 1. ad Corint. hom. in c. 3. 2. ad Timot. & hom. de lapſu primi hominis. S. Aug. de natura boni contra Manichæos, lib. 8. de Trin. c. 3. de natura, & gratia c. 3. lib. 1. de lib. arb. c. 1. in lib. 83. qq. q. 21. de peccat. meritis, & remiſs. lib. 2. c. 17. & 18. & de ſpiritu, & littera c. 31. Marcus Eremita de lege ſpirituali tom. 4. mag. Bibliot. vet. Patr. Gaudentius Epiſcopus Brixienſis tract. 3. de Dominica Paſchæ tom. 4. mag. Bibliot. vet. Patrum. Paulinus Nolanus ep. 36. tom. 5. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 1. Ioan. Caſsianus collat. 6. c. 5. & collat. 8. c. 6. Cyrill. Alex. ad c. 45. Iſa. & lib. 3. adu. Iulianum circa medium. Iſidor. Peluſiota lib. 1. ep. 24. S. Proſper epigram. 95. al. 97. in reſp. ad capitula Gallo-

Quamobrem de ſe Chriſtus Dominus Ioannis 8. loquens dixit. Quis ex vobis arguet me de peccato?

Non fuit ergo, nec potuit eſſe in anima Chriſti Domini a Verbo aſſumpta peccatum.

Idque confirmatur ex eo quod anima Chriſti Domini ab inſtanti conceptionis quo fuit corpori vnita, & Verbo hypoſtaticè coniuncta, ſimul etiam vidit clarè, & intuitiuè Deum; qui cum ſit per eſſentiam bonus, non poteſt non amari ab eo qui illum clarè intuetur: quia non poteſt voluntas recedere [a] a ſummo bono clarè viſo in quod per modum naturæ fertur; a quo ſi recedere non poteſt, ab omni peccato immunis erit, quod eſt voluntarius [b] receſſus a Deo, & in creaturam conuerſio.

X OBII-

rum cap. 12. & 14. & reſp. ad 10. obiectionem Vincentianam. Eucherius Lugdun. de qq. difficil. veteris, & noui Teſtam. tom. 5. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 1. Theodor. lib. 5. de natura hominis, & q. 37. in Deuteron. S. Leo ep. 93. decret. c. 5. & 6. & ſerm. 15. de Paſs. Domini. S. Fulgent. lib. 1. ad Monimum c. 19. 20. 21. & 25. Boet. lib. 3. de conſol. proſa 10. & 12. Primaſius Epiſc. Africanus ad cap. 2. ep. 1. ad Timot. Caſſiod. de Amicitia c. de orig. Amicitiæ. S. Gregor. lib. 29. Moral. cap 21. hom. 9. in Ezech. & lib. 2. in lib. 1. Reg. c. 1. Iſidor. lib. 1. de ſum. bono c. 11. & lib. 2. c. 5. Beda ad c. 3. Marci. S. Damaſc. lib. 2. orth. Fid. c. 29. S. Anſel. in lib. de concordia præſcientiæ, & prædeſtin. & ad c. 11. ad Rom. S. Bernar. ſerm. 1. ſuper Salue Regina. Leo IX. in ep. ad Petrum Antiochenum. Magiſt. in 1. diſt. 1. & in 2. diſt. 1. 7. & 27. S. Tho. p. 1. q. 6. ar. 3. & 4. p. 2. q. 79. ar. 1. & 3. p. q. 14. ar. 4. Bellarm. tom. 4. controu. lib. 2. de Amiſs. gratiæ, & ſtatu peccati cap. 8. & ſeqq.

[b] S. Tho. p. 1. q. 60. ar. 2. & 5. q. 79. ar. 4. q. 82. ar. 2. q. 106. ar. 2. p. 2. q. 4. ar. 4. & q. 10. ar. 2.

[c] Conc. Trid. ſeſſ. 6. c. 5. S. Dionyſ. c. 4. de diu. nomin. Clemens Alex. lib. 1. Pedag. c. 8. Euſeb. Cæſar. lib. 6. præpar. Euang. c. 9. S. Athan. in vita S. Antonij. S. Baſil. hom. 2. in Hexam. & homi. 9. quod Deus non eſt auctor malorum. Nazian. inuectiua 1. in Iulianum. Cyrill. Hieroſol. catecheſi 2. S. Ambroſ. lib. 1. Hexameron c. 8. & in lib. de Paradiſo c. 8. Nyſſen. in lib. de vita perfecta, orat. 5. de oratione Dominica, & orat. catechet. c. 8. S. Chryſoſt. hom. in c. 3. 2. ad Timot. S. Aug. lib. 22. contra Fauſtum c. 11. & 27. lib. 1. Retract. cap. 15. lib. 12. de Ciu. Dei c. 7. & de Fide contra Manichæum cap. 9. & 10. S. Proſper epigram. 95. al. 97. & lib. 2. de vocat. gentium c. 34. S. Leo ep. 93. decret. c. 6. S. Fulgent. in lib. 1. ad Monimũ c. 19. & 20. Primaſ. Epiſc. Africanus ad c. 2. 1. ad Tim. to. 6. mag. Bibliot. vet. Pat. p. 1. S. Damaſc. lib. 2. orth. Fid. c. 4. S. Anſel. in c. 7. ad Rom. de caſu Diaboli c. 9. & 27. & de pecc. orig. c. 6. Magiſt. in 2. diſt. 35. S. Tho. p. 1. q. 25. ar. 3. ad 2. q. 63. a. 9. p. 2. q. 19. a. 5. q. 21. a. 1. & 2. q. 71. a. 6. q. 72. a. 1. q. 73. a. 3. q. 109. ar. 2. 2. 2. q. 10. ar. 3. & 5. & 3. p. q. 86. ar. 4. S. Bonau. in 2. diſt. 5. ar. 1. Scot. in 2. diſt. 6. Bellar. to. 1. contr. lib. 1. de Rom. Pont. c. 2. to. 4. lib. 1. de amiſſ. grat. & ſtatu pecc. c. 11. & lib. 3. c. 4.

OBIICIES PRIMO.

SI Chriſti Domini anima a Verbo aſſumpta, peccare non potuit: non poterat igitur non facere quæ præceperat illi Deus. At præceperat Deus, & prædefinierat ab æterno vt Verbum caro fieret ad redimendum genus humanum ijs operibus, quæ Chriſtus Dominus in aſſumpta humanitate paſſus, vel operatus eſt; quæ ſi neceſſaria fuerunt, meriti[a] rationem non potuerunt habere. Quod

[a] Gen. 4. Num. 30. Deuteronom. 30. Ioſue 24. Pſal. 48. Eccleſiaſtici 15. & 31. Sapient. 16. Iſa. 1. Matth. 8. 9. 19. & 23. 1. Cor. 7. & 9. 2. ad Corint. 9. 2. ad Timot. 4. Ad Philemonẽ c. 14. Concil. Tolet. 4. c. 56. de Iudæis. Conc. Senonenſe anno Domini 1528. cõtra Vuiclefum, & Luteranos in decreto Fidei 15. Conc. Trident. ſeſſ. 6. cap. 16. S. Ignatius in epiſt. ad Magneſianos. Iuſtinus Martyr in orat. ad Gentiles, in Apologia 1. circa medium, in orat. ad Antoninum Pium, de Monarchia Dei, & in Dialogo cum Triphone. Tatianus Iuſtini Martyr Diſcipulus in orat. contra Græcos, tom. 2. mag. Bibliot. vet. Patrum. Athenagoras Athenienſis Philoſophus in Apologia pro Chriſtianis tom. 2. mag. Bibliot. veterum Patrum. Irenæus lib. 4. c. 9. 71. & 72. Tertull. lib. 2. adu. Marcionem c. 5. 6. & 8. & de exhortat. ad Caſtitatem c. 2. Clemens Alex. lib. 1. & 5. Stromatum. Minutius Felix in Octauio tom. 3. mag. Bibliot. vet. Patrum. Origenes hom. 12. & 20. in Numeros, hom. 1. in Ezechielem, in Procœmio lib. 1. de Principijs, & lib. 2. & 6. cont. Celſum. S. Cypr. ep. 55. de vnitate Eccleſiæ catholicæ, lib. 3. ad Quirinum c. 52. Zeno Veronenſis Martyr ſerm. de Spiritu, & corpore tom. 3, mag. Bibliot. vet. Patr. Arnobius Rhetor lib. 2. adu. Gentes. Euſeb. Cæſar. lib. 6. præparat. Euang. c. 5. S. Hilar. in Pſal. 2. & 118. S. Baſil. hom. quod Deus non eſt auctor malorum, & lib. 3. contra Eunomium. Cyrill. Hieroſol. catecheſi 4. de ſtatu hominis. Macarius Aegyptius diſcipulus S. Antonij hom. 15. & 27. tom. 4. mag. Bibliot. vet. Patrum. Nazianz. orat. 1. 31. & 40. S. Epiphan. hæreſi 16. & 64. S. Ambroſ. lib. 1. de Iacob, & vita beata c. 1. & in Pſal. 118. Optatus Mileuitanus lib. 7. contra Parmenianum tom. 4. mag. Bibliot. vet. Patrum. Nyſſen. hom. 4. in Cantica, & cap. 30. & 31. orationis catecheticæ. Cæſarius dial. 2. tom. 4. mag. Bibliot. vet. Patrum. Philaſtrius hæreſi 80. de eo quod dictum eſt ad Cain, Tu dominaberis illius, tom. 4. mag. Bibliot. vet. Patrum. Prudentius in Hamartigenia. S. Hieron. dialog. adu. Pelagianos lib. 3. cap. 1. in cap. 49. & 55. Iſaiæ, ad 5. & 7. Eccleſiaſtes, lib. 2. contra Iouinianum c. 2. & ad c. 5. ad Galatas. S. Chryſoſt. hom. 22. in Geneſim, & ſerm. in illud Iſaiæ 1. Si volueritis, & audieritis me, bona terræ comedetis &c. Gaudentius Epiſc. Brixienſis tract. 3. de Dominica Paſchæ, & tract. 13. de Natali Domini contra auaritiam Iudæ tom. 4. mag. Bibliot. vet. Patrum. S. Aug. lib. 5. de Ciu. Dei c. 10. de gratia, & lib. arb. c. 2. lib. 1. de lib. arb. c. 1. diſp. 2. contra Fauſtum Manichæum, de Fid. contra Manichæum c. 9. & 10. & in ep. ad Macedonium. Victor Antiochenus ad c. 3. Marci, tom. 4. mag. Bibliot. ve-

Quod ſi dicatur, non redemiſſet Chriſtus Dominus homines a peccatis.

Reſpondetur. Chriſti Domini anima, & quia Verbo erat hypoſtaticè vnita, & Deo per viſionem coniuncta non poterat non operari quæ præceperat illi Deus, idest non poterat non efficere, ac pati ea omnia quæ illi præcepta fuerant, ſi quod in Chriſti Domini operibus, aut paſſionibus materiale eſt, reſpiciamus.

Poterat tamen ea quæ patiebatur, & agebat operari, & non operari ex eo virtutis motiuo quo operatus eſt, & paſſus: liberum enim erat ei motiuum eligere virtutis illius, ad quam volebat ſpectare quæ erant illi præcepta opera; quod eligens, & ſecundum illud operans, liberè illius virtutis actum circa talem materiam exercebat; cui tamen numquam deerat perfectio caritatis, quæ aliarum virtutum actus imperabat, qui & in illam tanquam in finem referebantur.

Chriſti autem Domini opera omnia ab æterno præ-

terum Patrum. Paulinus Epiſcop. Nolanus epiſt. 2. tom. 5. mag. Bibliot. veterum Patrum p. 1. Caſsianus collat. 13. cap. 12. Iſidorus Peluſiota lib. 2. ep. 129. & lib. 3. ep. 363. S. Cyrill. Alex. ad c. 1. Iſaiæ, lib. 6. contra Iulianum, lib. 2. in Ioan. c. 54. & lib. 9. cap. 9. Eucherius Lugdunēſis hom. 9. poſt Paſcha, tom. 5. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 1. Arnobius Iunior de Deo Trino, & vno, & ad Pſal. 90. & 117. tom. 5. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 3. Theodor. ad cap. 3. ad Rom. Titus Boſtrenſis ad c. 3. Marci. S. Proſper de vocatione gentium lib. 1. c. 26. & 34. Claudius Marius Victor præfat. in Gen. tom. 5. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 3. Cæſarius Arelatenſis hom. 21.

Nemeſius Emiſſenus Epiſcopus de natura hominis cap. 39. tom. 5. magnæ Bibliotecæ veterum Patrum p. 3. Boetius de conſolatione Philoſophica lib. 5. proſa 6. Caſsiod. de Anima c. 15. Gregor. Mag. lib. 16. Moral. c. 10. lib. 33. c. 20. & lib. 1. in Ezechielem hom. 5. Iſidor. lib. 2. de ſummo bono cap. 2. & de doctrina, & Fide cap. 20. Beda ad c. 2. Geneſis, & ad c. 20. Lucæ. S. Damaſc. lib. 2. orth. Fid. c. 23. lib. 4. c. 20. & in hiſtoria Barlaam, & Ioſaphat c. 15. S. Anſel. in dialogo de lib. arb. c. 5. & 10. & de concordia gratiæ, & lib. arb. S. Bernar. ſerm. 5. in Quadrageſima in tract. de gratia, & lib. arb. & ſerm. 81. in Cantica. Magiſt. in 2. diſt. 27. & in 3. diſt. 18. S. Tho. p. 1. q. 83. ar. 1. & p. 2. q. 114. ar. 1. S. Bonau. p. 5. Breuiloquij c. 3. in 2. diſt. 27. & in 3. diſt. 18. Scot. in 2. diſt. 27. & in 3. diſt. 18. Bellarm. tom. 4. controu. lib. 3. de gratia & lib. arb. c. 6. lib. 5. c. 15. & lib. 5. de Iuſtificat. c. 10.

no prædefinita fuerunt vt fierent quomodo in tempore facta ſunt.

Quamobrem prædefinitio non aufert [a] libertatem: quia per ipſam tangit Deus omnia fortiter [b], & diſponit ſuauiter.

Cauſam namque liberam liberè operaturam prædefiniuit Deus.

Ita enim ab æterno cauſam liberam operaturam prædefiniuit, quemadmodum in tempore operatur.

Nec obſtat quod Chriſti Domini anima diuinam cognoſceret prædefinitionem.

Nam & Deus ad extra liberè operatur, quamuis æternam ſui prædefinitionem cognoſcat, qua omnia a ſe agenda prædefiniuit, & in mente ſua vt in tempore agenda erant, ab æterno diſpoſuit.

Quia igitur Chriſti Domini anima poterat non operari quæ operata eſt, libertatem habuit contradictionis, non autem contrarietatis; quia efficere non poterat opera cõtraria ijs quę fecit.

OBIICIES SECVNDO.

IN Scripturis [c] legimus de Chriſto Domino pronunciatum: Longe a ſalute mea verba

[a] Conc. Valentinum ſub Leone IV. c. 2. Conc. Senonenſe anno Domini 1528. cõtra Vuiclefum, & Lutheranos in decreto Fidei 15. Conc. Trident. ſeſſ. 6. cap. 5. Iuſtinus Martyr q. 58. Tatianus orat. contra Gentes tom. 2. mag. Bibliot. vet. Patrum. Origenes lib. 2. contra Celſum. S. Athan. in ſerm. de Paſſione, & Cruce Domini. S. Epiphan hęreſi 38. contra Caianos. S. Hieron. comment. in c. 26. Ieremiæ. S. Chryſoſt. hom. 60. in Matth. & hom. 27. in 1. ad Corint. Gaudentius tract. 3. de Dominica Paſchæ tom. 4. mag. Bibliot. vet. Patrum. S. Aug. lib. 5. de Ciu. Dei cap. 10. & lib. 3. de lib. arb. c. 3. Eucherius Lugdun. de quæſt. difficil. veteris, & noui Teſtam. tom. 5. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 1. S. Proſper lib. 2. de vocatione gentium cap. 34. S. Fulgent. lib. 1. ad Monimum c. 20. 21. & 23. S. Damaſc. lib. 2. orth. Fid. c. 30. & dialogo adu. Manichæos. S. Tho. 2. 2. q. 174. ar. 1. Bellar. lib. 2. de amiſſ. gratię & ſtatu peccati c. 14. & 17. lib. 4. de gratia, & lib. arb. c. 9. 13. & 14. Nos ſupra tract. 1. de Deo vno cap. 10. quæſ. 3. & cap. 16. quæſ. 3. [b] Sapient. 8. [c] Pſal. 21.

verba delictorum meorum : quod per Prophetam non dixiſſet ſi ſemper abſque peccato fuiſſet ; & multo magis ſi non potuiſſet peccare.

Aſſumpſit ergo Verbum animam peccato ſubiectam.

Reſpondetur. Chriſtum Dominum in Scripturis ea dicere delicta, & peccata propria, pro quibus ipſe ſatisfacere [a] volebat, in Mundum a Patre miſſus homines a peccatis per paſsionem ac mortem liberè ſuſceptam redempturus ; quæ vt paſſio perfectiſsimæ caritatis opus fuit: quatenus autem actio a Iudæis prouenìens, fuit actionum peſsima [b].

Quod ſi Chriſtus Dominus nec peccauit, nec peccare potuit ;

Conſequenter ex dictis deducitur nec etiam fuiſſe in Chriſto Domino peccati fomitem [c], qui eſt inclinatio ſenſualis appetitus in peccatum, & carnis opera, quod eius animæ repugnat qui habet Spiritus ſancti gratiæ plenitudinem, viſionem beatam, hypoſtaticam vnionem, virtutemque perfectam, quę in heroico gradu non modo peccatum, ſed & peccandi aufert propenſionem.

Qui tamen peccatum pro nobis [d] feciſſe dicitur; quia pœnas peccati ſuſtinuit, vt nos a peccatis redimeret.

QVÆ-

[a] Nazian. orat. 36. in principio. S. Aug. ep. 120. de gratia noui Teſtamẽti c. 6. & ſeqq. & lib. 3. de doctr. Chriſtiana cap. 31. Theodor. in Pſal. 21. S. Damaſc. lib. 3. orthod Fid. c. 25. & lib. 4. cap. 19. S. Tho. 3. p. q. 15. ar. 1. ad 1. Bellarm. expoſitione in Pſal. 21.

[b] S. Cyprian. in ſerm. de Paſsione. S. Chryſoſt. hom. 45. operis imperfect. in Matth. a medio. S. Leo Mag. in ſerm. 8. 10. & 16. de Paſsione Domini. Beda in c. 23. Lucæ. S. Tho. 3. p. q. 47. a. 6.

[c] Quinta Synod. gener. collat. 8. c. 12. S. Aug. lib. 1. contra duas epiſt. Pelagianorum c. 11. & lib. 2. de peccatorum meritis, & remiſs. c. 29. S. Leo Mag. in ep. 11. ad Iulianum Epiſcopum Coenſem. S. Damaſc. lib. 1. orth. Fid. cap. 14. & lib. 3. cap. 20. S. Tho. 3. p. q. 15. ar. 2. S. Bonau. p. 4. Breuil. cap. 8. Bellarm. tom. 1. controu. lib. 4. de anima Chriſti cap. 5.

[d] 2. Corint. 5. S. Ambroſ. in c. 5. 2. ad Corint. S. Anſel. in cap. 5. 2. ad Corint. S. Tho. 3. p. q. 15. ar. 1. ad 4.

QVÆRITVR II.

Vtrum in Chriſti Domini humano intellectu ignorantia fuerit.

RESpondetur dicendum. In Chriſti Domini humano intellectu non fuit ignorantia [a].

Probatur. Qui habet rerum omnium cognitionem quæ ad eius naturam, ſtatum, gradum, ac dignitatem pertinent, non poteſt dici ignorantiam habere, quamuis multa neſciat.

Sed Chriſti Domini intellectus humanus rerum omnium quæ ad eius naturam, ſtatum, gradum, ac dignitatem pertinebant cognitionem habuit in eo gradu, excellentia, & perfectione, qua & Eccleſiam militantem inſtrue-

re, &

[a] Pſal. 44. Iſa. 11. Io. 1. 6. 16. 18. & 21. Ad Coloſ. 1. & 2. Iuſtinus Martyr q. 58. Theophil. Antiochenus lib. 1. comment. in Euang. tom. 2. mag. Bibliot. vet. Patrum. Irenæus lib. 1. c. 17. Clemens Alex. lib. 1. Pedag. c. 6. Euſeb. Cæſar. lib. 10. demonſtr. Euang. c. 8. S. Athan. diſp. in Cōcilio Nicæno contra Arium, & ſerm. 4. cōtra Arianos. S. Hilar. lib. 9. de Trin. S. Baſil. in ep. ad Amphilochiū, & in Apologia ad Cæſarianos pro ſua ab illis diſceſſione. S. Ambroſ. lib. 5. de Fide cap. 8. S. Epiphan. in Ancorato. Nazian. orat. 20. in laudem Baſilij, & orat. 36. quæ eſt 4. de Theologia. Nyſſen. orat. 3. de feſto Paſchæ, & Reſurrectionis. S. Hieron. in c. 11. Iſa. ad cap. 24. Matth. & ad c. 31. Ierem. S. Chryſ. in ſerm. de ſanctiſsima Trinitate. S. Aug. lib. 2. de peccat. merit. & remiſs. lib. 2. cap. 29. & lib. 15. de Trinit. cap. 14. S. Cyrill. Alex. lib. 1. in Ioan. c. 17. & Anathematiſmo 4. adu. Theodoretum. Victor Antiochenus ad c. 13. Marci, tom. 4. mag. Bibliot. vet. Patrum. Titus Boſtrenſis ad c. 2. Lucæ tom. 4. mag. Bibliot. vet. Patrum. Iſidor. Peluſiota lib. 1. ep. 117. Proſper de Promiſsionibus, & prædictionibus p. 2. cap. 31. S. Fulgent. in reſp. 3. ad Ferrandum Diaconum. Primaſius Epiſc. Africanus in c. 9. Apocal. tom. 6. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 2. Caſsiod. ad Pſal. 9. Gregor. Mag. lib. 1. ep. 42. ad Eulogium Patriarcham Alexand. Iulianus Toletanus Epiſcopus lib. 3. Prognoſ. cap. 1. Beda hom. in Domin. 1. poſt Epiphan. & ad c. 13. Marci. S. Damaſc. lib. 3. orth. Fid. c. 21. & 22. S. Anſelm. lib. 2. cur Deus homo c. 13. S. Bernar. hom. 2. ſuper Miſſus eſt, & tract. de duodecim gradibus humilitatis, & ſuperbiæ. Magiſt. in 3. diſt. 14. S. Tho. 3. p. q. 15. ar. 3. Scot. in 3. diſt. 14. q. 2. 3. & 4. Bellarm. tom. 1. controu. lib. 4. de Anima Chriſti c. 5.

re, & triumphantem illuminare poſſet. Scientia autē Dei comprehenſiua in intellectu creato nec eſt, nec reperiri poteſt.

Non fuit igitur, aut eſt in humano Chriſti intellectu ſcientiæ defectus.

Neque huic veritati aduerſatur, quod de Chriſto Domino puero Iſaiæ 8. dicatur. Antequam ſciat puer vocare Patrem ſuum, & Matrem ſuam.

Nam Chriſtus Dominus dictus eſt neſciuiſſe [a], quia ſtatim [b] poſt ortum non oſtendebat ſcientiam, nec ſe manifeſtabat ſcientem; quamuis ſtatim ab inſtanti ſuæ conceptionis plenus [c] gratiæ, & veritatis fuerit, quæ veritas vel ſcientia eſt, vel ſcientiam comitatur.

Nec obſtat etiam, quod ſcientia, & ætate Chriſtus Dominus profeciſſe dicatur [d].

Nam illarum rerum quas experimentali ſcientia de nouo cognoſcebat, infuſam, vel ſaltem beatam habebat ſcientiam, qua [e] in Verbo cognoſcit quicquid Deus intelligit ſcientia viſionis.

Non arguit etiam in intellectu Chriſti Domini creato ignorantiam admiratio [f].

Nam

[a] Iſa. 8. Marci 13.
[b] Euſeb. Cæſ. lib. 10. demonſt. Euang. c. vlt. S. Athan. ſerm. 4. contra Arianos: Nazian. orat. 20. in laudem S. Baſilij parum a medio. S. Baſil. lib. 4. contra Eunom. S. Ambroſ. lib. 5. de Fid. cap. 8. S. Hieron. in cap. 31. Ierem. & in cap. 24. Matth. S. Chryſoſt. in c. 24. Matth. S. Aug. lib. 2. de peccat. merit. & remiſs. c. 29. lib. 1. de Gen. contra Manichęos c. 22. & lib. 1. de Trin. cap. 12. Cyrill. lib. 1. in Ioan. cap. 17. Beda in hom. Dominicæ 1. poſt Epiph. S. Tho. 3. p. q. 10. ar. 2. ad 1. Bellarm. tom. 1. controu. lib. 4. de Anima Chriſti c. 5.
[c] Iſa. 11. Ioan. 1. Ad Coloſ. 1. & 2. S. Hier. in c. 11. Iſa. S. Aug. lib. 15. de Trinit. cap. 26. S. Cyrill. lib. 20. Theſau. cap. 7. S. Gregor. lib 8. ep. 42. Sophronius in ep. ad Sergium, quæ habetur in 6. Synodo act. 11. Beda in cap. 2. Lucæ. Damaſc. lib. 3. orth. Fid. c. 22. S. Anſel. lib. 1. cur Deus homo. S. Bernar. hom. 2. ſuper Miſſus eſt. Magiſt. in 3. diſt. 14. Bellarm. tom. 1. controu. lib. 4. de Anima Chriſti cap. 2. & ſeqq.
[d] Lucæ 2. S. Tho. 3. p. q. 12. ar. 2.
[e] Magiſt. in 3. diſt. 14. S. Tho. 3. p. q. 10. ar. 2. & q. 11. ar. 1.
[f] Matth. c. 8. Lucæ 7. S. Hilar. can. 7. S. Chryſoſt. hom. 27. in Matth. S. Tho. 3. p. q. 15. ar. 8.

Nam admirabatur exterius, vt quæ experimentali ſcientia de nouo cognoſcebat, admiratione digna hominibus [a] eſſe demonſtraret.

Quo modo admiratio cum viſione beata, & infuſa ſcientia reperiri poteſt.

QVAERITVR III.

An paſsiones in Anima Chriſti eſſe potuerint.

ANima, & corpus vnita eam inter ſe connexionem habent, vt quæ corporis ſunt paſsiones, ſentiat [b] Anima.

Quare cum corpus Chriſti Domini ante mortem fuerit paſsionibus ſubiectum; conſequenter etiam & ipſius Anima paſſa eſſe dicitur.

Eſt enim Anima omnium ſenſationum producendi principium [c] ſiue lętæ ſint, ſiue triſtes.

His poſitis,

Reſpondetur dicendum. In Chriſto Domino eæ omnes fuere paſsiones [d] quæ & quomodo

[a] S. Aug. lib. 1. ſuper Gen. contra Manich. cap. 8. lib. 1. contra aduerſ. Legis, & Prophet. c. 7. & lib. 22. contra Fauſtum c. 13. Beda lib. 2. in Matth. cap. 8. & lib. 2. in Lucam c. 15. S. Anſel. in c. 8. Matth. S. Thom. 3. p. q. 15. art. 8.

[b] Ariſt. lib. 1. de Anima tex. 66. ſect. 18. problem. 1. ſect. 30. problem. 30. & c. 2. de iuuent. & ſeneſt. vita, & morte, & reſpiratione. S. Aug. lib. 14. de Ciu. Dei cap. 9. S. Tho. 3. p. q. 15. ar. 4. Nos ſup. tract. 4. de opere ſex dierum c. 6. quæſ. 5. de immortalitate animæ in ſententia Ariſt.

[c] Ariſtot. lib. 2. de anima tex. 4. 5. 6. & ſeqq.

[d] Pſal. 87. & 93. Iſa. 53. Tren. 1. Matth. 8. & 26. Marci 3. & 14. Lucæ 7. & 22. Sexta Synod. genar. act. 4. 8. 11. 17. & 18. Conc. Later. ſub Martino I. act. 5. S. Cyprian. in ſerm. de ieiunio, & tentationibus Chriſti, & ſerm. de Paſs. Chriſti. S. Athan. in lib. de Incarnat. Chriſti poſt medium. S. Hilar. in Pſal. 53. 68. & 118. & lib. 3. de Trinit. S. Ambroſ. lib. 2. de Fid. ad Gratia. c. 2. & 3. S. Baſil. lib. 4. cont. Eunom. circa finem. S. Epiphan. hæreſi 69. & 76. S. Hieron. in c. 26. Matth. ſuper illud, Cœpit triſtari. Nyſſenus in lib. contra Apollinarem. S. Chryſ. hom. 24. & 27. in Matth. S. Aug. in Pſal. 21. 87. & 93. lib. 14. de Ciu. Dei cap. 7. 9. & 15. lib. 1. contra duas epiſt. Pelag. lib. 2. de peccatorum meritis, & remiſs. c. 29. lib. de corrept. & gratia c. 11. lib. 4. Hypognoſt. circa finem, lib. 1. Gen. contra Ma-

do eius non dedecent ſtatum, ſed qua ratione appetitus ſenſitiui motus non feruntur in illicita, nec rationem præueniunt, aut illam trahunt, ſed ſequuntur.

Hoc enim modo propaſſiones ſunt, non paſſiones. Paſſiones namque & nolentes afficiunt, cum propaſſiones voluntati ſubdantur.

Cum igitur Iſaiæ 53. legamus. Verè dolores noſtros ipſe tulit, & oblatus eſt quia ipſe voluit:

In Chriſto propaſſiones fuiſſe dicimus: dolebat enim, & timebat, triſtis, ac lætus erat quando & quomodo ſuadebat ratio, præcipiebat voluntas *.

Verum cum peculiaris ſit de ira difficultas, de qua non erit alibi agendi occaſio.

nichæos cap. 8. lib. 1. contra aduerſ. Legis, & Prophet. cap. 7. & lib. 22. contra Fauſtum c. 13.
S. Cyrill. lib. 10. Theſau. c. 2. & 3. & lib. 4. in Ioan. c. 1.
S. Fulgent. lib. 1. ad Traſimundum cap. 21. 22. & 27.
S. Leo ep. 11. ad Iulianum Epiſc. Coenſem, & ſerm. 7. de Paſsione.
Agatho Papa in ep. ad Imperatores, quæ habetur in 6. Synodo act. 4.
Beda lib. 2. in Matth. c. 8. & lib. 2. in Lucam c. 15.
S. Damaſc. lib. 3. de Fid. cap. 15. 18. 20. & 23.
S. Anſelm. in cap. 8. Matth.
S. Bernar. ſerm. 1. de S. Andreæ.
Magiſt. in 3. diſt. 15. & 16.
S. Tho. 3. p. q. 15. ar. 4. & ſeqq.
S. Bonau. in 3. diſt. 15. ar. 1. q. 2. & ſeqq. & diſt. 16.
Scotus in 3. diſt. 15. & 16.
Bellarm. explicat. in Pſal. 87.

* Iſa. 53. Ioan. 8. & 11. S. Athan. in orat. contra Apollinarem, & in lib. de Incar. Chriſti. S. Hilar. lib. 10. de Trin. & in Pſal. 68. S. Hieron. in c. 5. & 26. Matth. & in ep. 22. ad Euſtoch. de cuſtodia virginit. S. Chryſ. hom. 62. in c. 11. Ioan. in illud, Infremuit ſpiritu &c. S. Aug. tract. 28. & 49. in Ioan. Cyrill. lib. 7. in Ioan. c. 20. S. Damaſc. lib. 3. de Fide c. 20. & 23. S. Bernar. ſerm. 3. de Purificat. B. Mariæ virg. Magiſt. in 3. diſt. 15. S. Tho. 3. p. q. 15. ar. 4. 5. & ſeqq. Scot. in 3. diſt. 15. q. 1.

QVAERITVR IV.

Vtrum in Chriſto Domino fuerit ira?

RESpondetur, dicendum. In Chriſto Domino quatenus homo erat, fuit ira [a] qua ratione eſt appetitus vindictæ ſecundum ordinem iuſtitiæ, quo modo accepta ira dicitur eſſe ſecundum zelum quo quis vult malis infligi pœnam ex affectu, ſeu amore iuſtitiæ.

Probatur. In Chriſto Domino eæ ſunt ponendæ paſsiones, quæ [b] nec rationem præueniunt, nec illam perturbant, aut ad illicita trahunt; ſed eam ſequuntur, & ex eius præſcripto excitantur, & fiunt.

Verum ira quatenus eſt appetitus vindictæ ad repellendum malum præſens ex præſcripto iuſtitiæ inclinans ad infligendum pœnam malis nec rationem præuenit, nec illam ad illicita trahit, aut perturbat habentem.

Hoc igitur modo fuit in Chriſto Domino ira, ſeu appetitus vindictæ ponendus, qui eſt cum manſuetudine coniunctus, quæ iram temperat, modumque in pœnis ſeruandum ponit: quo ſeruato non perturbatur ratio, nec ad illicita trahitur, vt ſolet ſæpè in puris hominibus contingere, in quibus zelus ideo interdum rationem

[a] Pſal. 68. Matth. 21. Marci 3. & 11. Lucæ 19. Ioan. 2. S. Chryſoſt. hom. 22. in Ioan. S. Aug. tract. 10. ſuper Ioan. & enar. 2. in Pſal. 68. S. Cyrill. lib. 2. in Ioan. cap. 28. Magiſt. in 3. diſt. 15. S. Tho. 3. p. q. 15. ar. 9. S. Bonau. diſt. 15. ar. 2. q. 3.

[b] Quinta Synod. collat. 8. cap. 12. S. Hieron. in cap. 26. Matth. S. Aug. lib. 1. contra duas epiſt. Pelagianorum cap. 11. lib. 2. de peccatorum meritis, & remiſs. cap. 29. & lib. 14. de Ciuit. Dei cap. 9. S. Leo Mag. in ep. 11. ad Iulianum Epiſcopum Coenſem. S. Damaſc. lib. 1. orthod. Fid. cap. 14. & lib. 3. c. 20. S. Thom. 3. p. q. 15. ar. 2. & 4. S. Bonau. p. 4. Breuiloquij cap. 8. Bellarm. tom. 1. controu. lib. 4. de anima Chriſti c. 5.

tionem perturbat; quia non tam perfectum habent ſuarum paſsionum dominium, quæ zelo etiam interdum excitatæ, in furorem creſcunt. Quod in Chriſto Domino timendum non erat, qui omnium ſuarum paſsionum perfectum habebat dominium [a].

[a] S. Hieron. in c. 26. Matth.
S. Aug. tract. 28. in Ioan. & lib. 14. de ciu. Dei cap. 9.
S. Tho. 3. p. q. 14. ar. 2. & 3. & q. 15. ar. 2. 4. & 6. ad 3.

QVAERITVR V.

An Chriſtus Dominus qua ratione homo ſimul fuerit comprehenſor, atque viator.

AD ea quæ de Chriſti Domini beata ſcientia, corporis, & animæ paſsionibus, ſeu propaſsionibus explicata ſunt, congruenter quæritur, An Chriſtus Dominus ſimul comprehenſor, atque viator fuerit.

Viſione [b] namque beata, & amore quo quis ſummo adhærens bono illo fruitur, comprehenſor eſt; & qua ratione in vltimum finem tendit ſic per bona opera currens vt ipſum comprehendat, viator eſt.

[b] 1. Corint. 9.
Ad Philip. 3.
S. Chryſ. in cap. 9. epiſt. 1. ad Cor. & in cap. 3. ad Philip.
S. Anſel. in c. 9. ep. 1. ad Cor.
S. Bernar. epiſt. 254. ad Garinum.
S. Thom. 3. p. q. 15. ar. 10.
Nos ſupra tract. 1. de Deo vno c. 9. quæſ. 5.

His ita poſitis,

Reſpondetur dicendum primò. Chriſtus Dominus qua ratione homo comprehenſor [c] fuit.

[c] S. Tho. 3. p. q. 15. art. 10.
S. Bonau. in 3. diſt. 14. ar. 3. q. 1.
Scot. in 3. diſt. 15. q. 1.

Probatur. Qui viſione beata vltimo fini ita

coniunctus eſt, vt amore adhærens in illo conquieſcat, comprehenſor eſt.

Verum Chriſti Domini noſtri anima ab inſtanti ſuæ conceptionis & Deum clarè videbat [a], & amore illi adhærens ſummo fruebatur bono.

Fuit igitur qua ratione homo ſecundum animam Chriſtus Dominus comprehenſor.

Dicendum ſecundo. Chriſtus Dominus qua ratione homo etiam viator [b] fuit.

Probatur, quia qua ratione homo ſic per bona opera in vltimum currebat, ac tendebat finem, vt per paſſionem ac mortem ſui nominis exaltationem [c] ſit meritus, & corporis reſurrectionem in virtute, gloria, & incorruptione.

Viator igitur etiam fuit, quia vltimum finem bonis operibus cõſequutus eſt quoad eum effectum,

a Pſal. 21. ex Euſeb. lib. 10. de demonſtr. Euang. cap. vlt. Pſal. 40. ex Ioan. 13. Pſal. 64. ex Auguſtino in eundem locum. Ioan. 1. 3. 6. 8. 12. 14. & 17. Ad Coloſ. 1. & 2. Conc. Epheſ. p. 1. c. 5. Concilium Baſilienſe ſeſſ. 22. Catechiſmus Rom. in explicat. ar. 4. Symb. Apoſt. §. 4. S. Athan. orat. 4. contra Arianos. S. Hilar. lib. 9. de Trin. S. Baſil. lib. 4. contra Eunom. Nazian. orat. 4. de Theologia. S. Ambroſ. lib. 7. ep. 47. ad Irenæum, & lib. 5. de Fide c. 8. S. Hieron. in c. 7. Iſa. & in c. 31. Ierem. S. Chryſ. hom. 14. in Marcum, & hom. 14. in Ioan. S. Auguſt. tract. 3. in Ioan. lib. 83. qq. q. 65. lib. 4. de conſenſu Euangeliſtarum cap. vlt. & lib. 15. de Trinit. cap. 14. S. Cyrill. Alex. lib. 1. in Ioan. c. 17. 20. & 22. & lib. 2. de recta Fide ad Reginas cap. Quod Ieſus gloriam accepit, &c. S. Leo in ſerm. de Transfig. Domini. S. Fulgent. in reſp. 3. ad Ferrandum Diaconum. Caſſiod. ad Pſal. 9. S. Gregor. lib. 8. epiſt. 42. ad Eulogium Patriarcham Alexandrinum. Beda in illud Lucæ 2. Et Ieſus proficiebat &c. & ad c. 13. Marci. S. Damaſc. lib. 3. de Fide cap. 21. & 22. & in ſerm. de Transfig. Domini. S. Bernar. hom. 4. ſuper Miſſus eſt, & tract. de duodecim gradibus humilitatis & ſuperbiæ. Magiſt. in 3. diſt. 14. & 26. S. Tho. 3. p. q. 9. ar. 2. q. 10. per totam, q. 15. ar. 10. & q. 34. ar. 4. S. Bonau. in 3. diſt. 14. & diſt. 26. dub. 5. Scot. in 3. diſt. 12. & 14. Bellarm. tom. 1. controu. lib. 4. de anima Chriſti cap. 3. & 4.

b Ierem. 14. S. Hieron. in c. 14. Ierem. S. Tho. 3. p. q. 15. ar. 10. S. Bonau. in 3. diſt. 14. ar. 3. q. 1. Scot. in 3. diſt. 15. q. 1.

c Lucæ vlt. Ioan. 17. Ad Philip. 2. Ad Hebr. 2. Apocal. 5. S. Baſil. lib. 4. con-
S. Ambroſ. in c. 2. ad Philip. Chryſ. hom. 7. in ep. ad Philip. S. Aug. tract. 104. in Ioan.
tra Eunom. lib. 2. contra Maxim. cap. 5. & lib. 3. cap. 2. Beda in cap. vlt. Lucæ, & in cap. 2. ep. ad Philip. S. Anſel. in cap. 2. ep. ad Philip. Magiſt. in 3. diſt. 18. S. Tho. 3. p. q. 19. ar. 3. S. Bonau. in 3. diſt. 18. Scot. in 3. diſt. 18. Bellarm. tom. 1. controu. lib. 4. de anima Chriſti cap. 9. & 10.

effectum, qui ex animæ beatitate, ſeu gloria redundat in corpus, quoad ſcilicet virtutem, gloriam, & incorruptionem, ac cæteras corporum beatorum dotes.

Nec obſtat ſi dicas, Qui vltimum finem poſſidet, gloriam [a] habet animæ quæ in clara Dei viſione conſiſtit, ad quam ſequitur perfectus amor, exultatio, & gaudium, ex quibus connaturaliter ad eum ſtatum deriuat in corpus virtus, gloria, & incorruptio.

Non igitur corporis ſui virtutem, gloriam, & incorruptionem meritus eſt is, cui miraculum fuit in inſtanti ſuę conceptionis ſimul cum viſione beata virtutem, gloriam, & incorruptionem corporis non fuiſſe conceſſam. Connaturaliter namque ex animæ gloria in corpus incorruptio, virtus, atque gloria deriuant [b].

Quæ autem connaturalia ſunt, ſeu neceſſariò ſequentia ſtatum quem quis habet non cadunt ſub meritum.

Nam reſpondetur, quæ à Deo gratis & liberè creatis rebus conceduntur, iuxta eius diſpoſitionem, decretum, ac voluntatem penſanda ſunt.

Chriſti autem Domini beatæ animæ ſtatimac fuit corpori infuſa, & Verbo hypoſtaticè vnita, viſionem beatam gratis largiens Deus, corpus eius voluit paſſionibus eſſe ſubiectum [c], quas voluntariè ſuſtinens, & genus

rede-

[a] Pſal. 16. & 83. Ioan. 17. Ad Rom. 6. 1. Petri 1. S. Aug. lib. 5. confeſſ. cap. 4. & lib. 13. de Trinit. cap. 5. S. Proſp. lib. 1. de vita contempl. cap. 3. Boet. lib. 3. de conſol. proſa 2. S. Gregor. lib. 2. Mor. c. 3. lib. 18. c. 28. & lib. 4. Dialog. c. 33. Iſidor. lib. 1. de ſum. bono cap. 12. S. Tho. p. 1. q. 12. ar. 1. 4. & 6. q. 26. ar. 3. & 4. q. 62. ar. 1. q. 68. ar. 8. q. 108. ar. 4. p. 2. q. 1. ar. 5. 7. & 8. q. 2. art. 8. q. 3. art. 1. & ſeqq. q. 4. per totã, & q. 5. ar. 1. & deinceps, & 2. 2. q. 23. a. 7. & 8. Bellarm. tom. 1. controu. lib. 3. de Incar. c. 20. & tom. 4. lib. 6. de amiſſ. gratiæ, & c. cap. 2.

[b] Damaſc. lib. 3. orthod. Fid. c. 14. & 15. S. Tho. 3. p. q. 14. art. 1. ad 2. & q. 15. art. 5. ad 3.

[c] Concil. Hiſpal. 2. cap. 13. Catechiſmus Romanus in expoſit. ar. 4. Symb. Apoſt. S. Athan. in epiſt. ad Epitectum. Epiphan. hæreſi 76. & in Ancorato. S. Ambroſ. lib. 10. in Lucam cap. 49. S. Auguſt. lib. de hæ-

redemit [a] humanum, & ſui corporis virtutem, incorruptionem, & gloriam meritus eſt, quam poſt reſurrectionem tantum habuit, nec dedecet tanquam coronam iuſtitiæ illi fuiſſe conceſſam, ſicut & ſui nominis exaltationem [b].

CAPVT XI.

In quo explicantur, quæ enunciationes de Chriſto Domino loquentes ſint admittendæ.

De ineffabili Sacroſancto Incarnationis myſterio cum non ſolum in rebus, ſed etiam in modo loquendi poſſint errores contingere; eos vt euitemus,

QVÆ-

reſibus cap. 73.
S. Cyrill. in epiſt. ad Neſtorium.
S. Leo ep. 10. ad Flauianum.
Agatho Papa in ep. ad Conſtátinum Imperatorem &c. quæ habetur in 6. Synod. act. 4.
S. Vigilius lib. 4. contra Eutychetem.
S. Damaſc. lib. 3. orth. Fid. c. 14. 15. & 28.
Magiſt. in 3. diſt. 15. & 16.
S. Tho. 3. p. q. 14. ar. 1. & ſeqq. & q. 15. per totam.
Bellar. tom. I. contr. lib. 3. de Incarn. c. 3. & lib. 4. de anima Chriſti cap. 5. & 8.
a Lucæ 9. Ioan. 3. Ad Rom. 5. & 8. 2. Corint. 8. Ad Epheſ. 1. Ad Philip. 2. Ad Coloſ. 1. Ad Hebr. 9. 1. Petri. 1. 1. Ioan. 1. & 2. Apocal. 5. Symb. Apoſtolorum. Symb. Eccleſiæ. Symb. S. Athanaſij. Catechiſmus Romanus in explic. art. 10. Symb. Apoſt. & c. 14. de 5. petitione orationis Dominicæ. S. Hilar. lib. 10. de Trinit. S. Ambroſ. lib. 4. de myſterio Paſchæ c. 4. S. Chryſ. in hom. de Paſchate. S. Auguſt. epiſt. 99. ad Euodium, & expoſit. 1. in Pſal. 21. S. Leo in epiſt. 10. ad Flauianum. Magiſt. in 3. diſt. 18. S. Thom. 3. p. q. 14. art. 1. Bellarm. tom. 1. controu. lib. 4. de anima Chriſti cap. 8. & ſeqq.

b Pſal. 109. Lucæ 24. Ioan. 12. & 17. Ad Philip. 2. Ad Hebr. 2. Apoc. c. 5. Catechiſmus Romanus p. 1. in explicat. art. 2. Symb. Apoſtol. S. Athan. ſerm. 2. contra Arianos. S. Ambroſ. in c. 2. ad Hebr. S. Chryſ. in 2. ep. ad Hebr. S. Aug. tract. 104. in Ioan. & in Pſal. 40. & 109. S. Vigilius lib. 5. contra Eutychetem. Beda ad c. 2. ep. ad Hebr. S. Anſel. in c. 2. ep. ad Hebr. S. Tho. 3. p. q. 53. ar. 4. ad 2.

QVÆRITVR PRIMO.

Vtrum vera ſit hæc enunciatio, Deus eſt Homo, vel hæc alia, Homo eſt Deus.

REſpondetur dicendum. Hęc enunciatio, Deus eſt Homo, vera [c] eſt: ſicut & hæc alia, Homo eſt Deus [a].

Probatur. Quando duæ naturæ ſunt idem ſuppoſiti vnitate: vnius naturæ [b]

[a] Deuter. 18. Iſaiæ 7. Matth. 1. 2. & 26. Lucæ 2. & 24. Marci 15. & 16. Ioan. 1.6.8.9.10.11. & 18. Act. 2. Ad Rom. 1. & 5. Ad Galat. 4. Ad Philip. 2. 1. Timot. 2. Ad Hebr. 2. 1. Petri 3. & 4. 1. Ioan. 4. 2. Ioan. 5. Symb. Apoſtol. Symb. Eccleſiæ. Conc. Alex. in ep. ad Neſtorium approbata in Conc. Epheſ. Concil. Nicænum in Symbolo. Conc. Epheſ. per totum. Concil. Chalced. per totum. Quinta Synod. gener. ſeſſ. 8. can. 6. & 8. Sexta Synod. act. 11. Conc. Francofurd. in ep. ad Epiſcopos Hiſpaniæ. Conc. Later. ſub Martino I. conſult. 5. can. 3. & 4. Conc. Later. ſub Innoc. III. cap. Firm. Conc. Trid. ſeſs. 6. c. 2. & ſeqq. Catechiſmus Rom. in expoſit. art. 2. 3. & 4. Symb. Apoſt. Origenes lib. 2. in Iob. Petrus Alex. in lib. de Deitate. Alexander Epiſcopus Alexand. in ep. ad Alexandrum Epiſc. Conſtantinop. S. Athan. in ſerm. de ſanctiſsima Deipara, in lib. de Incarn. Chriſti, & in Symbolo. Nazian. in ep. 1. ad Cledonium, quæ eſt 51. orat. 3. de Theologia, & orat. de Fide, quæ eſt 49. S. Baſil. in Liturgia. Nyſſen. orat. 2. de pauperibus amandis. Hymnus SS. Ambroſij, & Auguſt. Chryſ. hom. 24. in 1. ad Corint. & hom. de S. Ioan. Baptiſta. S. Auguſt. lib. 1. Retract. cap. 19. hæreſi 11. & 21. & de Fide contra Manichæos c. 6. S. Cyrill. ep. 1. ad Presbyteros, Diaconos, & Monachos, & ep. 10. Anathematiſmo 2. S. Fulgent. in lib. de Fid. ad Petrum c. 15. Petrus Diaconus de Incarn. & gratia Chriſti cap. 5. Cæſarius Arelat. hom. 5. de Paſcha. Sophronius in ep. ſua quæ habetur in ſexta Synodo act. 11. Boetius in lib. de duabus in Chriſto naturis, & vna perſona. Caſſiod. ad Pſal. 33. Elias Cretenſis in orat. 51. Nazianzeni. S. Gregor. lib. 4. Moral. c. 12. Beda ad c. 1. & 11. Lucæ. S. Damaſc. lib. 3. de Fid. c. 4. & 12. S. Anſel. ad c. 1. Matth. & lib. de excellentia B. Mariæ virginis. S. Bernar. ſerm. 1. de Aſſumpt. B. Mariæ, & lib. 5. de conſid. c. 10. Nicetas lib. 3. Theſau. c. 16. tom. 12. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 1. Petrus Bleſenſis ep. 83. Magiſt. in 3. diſt. 7. S. Tho. 3. p. q. 16. ar. 1. & q. 35. ar. 4. S. Bonau. in 3. diſt. 7. art. vlt. q. vltima. Scot. in 3. diſt. 7. q. vnica, §. In iſta quæſtione. Bellar. tom. 1. controu. lib. 3. de Incarn. & lib. 4. de anima Chriſti.

[b] Exodi 20. ex ep. Iudæ. Num. 21. ex Apoſtolo 1. Cor. 10. 2. Regum 7. Pſal. 2. 44. 67. 88. 96. 101. & 109. Eccleſ. 24. Iſa. 6. 9. 35. 40. 45. 52. Ierem. 23. & 33. Baruch 3. Michææ 5. Zachar. 2. 12. & 13. Matth. 1. 3. & 22. Marci 11. Lucæ 1. & 2. Ioan. 1. 2. 5. 8. 12. & 20. Act. 4. & 13. Ad Rom. 1. 6. 9. & 14. 1. Cor. 10. Ad Galat. 4. Ad Epheſ. 4. Ad Coloſ. 1. Ad Hebr. 1. & 2. 1. Ioan. 5. Apoc. 4. Symb. Apoſt. Symb. quo Eccleſia vtitur. Symb. Athanaſij. Sexta Synod. act. 16. Con-

turæ concretum poteſt de concreto alterius naturæ prædicari.

Sed natura diuina, & humana in Chriſto Dominó ſunt vnum ſuppoſiti vnitate.

Ergo de Chriſto Domino ſi loquamur, verè dicitur, Deus eſt Homo: & Homo eſt Deus. nam ſunt vnum in Chriſto Deus, & Homo ſubſiſtentiæ vnitate, quæ eſt ratio formalis vltimò conſtitutiua ſuppoſiti.

QVÆRITVR II.

Vtrum ea quæ conueniunt Filio Hominis, poſsint prædicari de Filio Dei, & è conuerſo:

IN Chriſto Domino cum vna tantum ſit hypoſtaſis, non eſt alius [a] Filius hominis a Filio Dei. alius namque maſculini generis perſonarum diſtinctionem ſignificat, quæ Chriſto Domino repugnat.

Eſt

cilium Florentinum in decr. Eugenij IV. Conc. Tolet. 4. c. 1. Conc. Tolet. 6. c. 1. Concil. Arelat. 4. in confeſs. Fid. Soter Papa in epiſt. 1. decretali. S. Ignatius in ep. 1. ad Philip. S. Dionyſ. c. 1. de diu. nom. Irenæus lib. 3. c. 22. Tertull. lib. 4. contra Marcionem c. 13. & cõtra Praxeam c. 13. Clemens Alex. orat. adhortat. ad Gentes. Cyprian. lib. 2. contra Iudæos cap. 7. & 20. lib. 2. ad Quirinum c. 6. & de Idolorum vanit. poſt medium. Euſebius lib. 7. demonſtr. c. 4. lib. 8. c. 4. & lib. 9. c. 8. S. Hilar. lib. 4. de Trin. circa finem, & lib. 6. poſt medium. Cyrill. Hieroſ. a catacheſi 7. vſq. ad 11. S. Epiphan. cõtra hæreſes c. 57. 65. & 69. S. Ambroſ. lib. 1. de Fid. c. 2. & lib. 2. de Fid. cap. 3. S. Hieron. in c. 45. Iſa. in c. 5. Micheę, in c. 2. & 13. Zachar. Chryſ. hom. 5. de imcomprehenſibili Dei natura, & hom. quod Chriſtus ſit Deus. S. Leo ep. 10. ad Flauianum. S. Fulgent. contra ſermonem Faſtidioſi Arriani ad Victorem, in lib. 3. ad Monimum, & in lib. ad Traſimundum. Ferrandus Diaconus in ep. ad Anatolium tom. 6. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 1. Anaſtaſius Sinaita orat. 3. de Incar. Chriſti tom. 6. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 1. Leontius Bizan. de ſectis act. 8. tom. 6. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 1. Boetius in lib. de Trin. S. Greg. lib. 3. Dialog. c. 29. & ſeqq. Iſid. in lib. de Trin. Beda in lib. Boetij de Trin. S. Damaſc. lib. 1. de Fid. orth. c. 2. 6. & 8. S. Anſel. in lib. de S. Trin. S. Bernar. ep. 190. ad Innocentium contra Petrum Abailardum. Magiſt. in 3. diſt. 1. & ſeqq. S. Tho. 3. p. q. 1. 2. & 3. & q. 16. ar. 2. Scot. in 3. diſt. 7.

[a] S. Hilar. lib. 9. de Trin. Nazian. in ep. ad Didymum. S. Thom. 3. p. q. 2. ar. 3. ad 1. S. Leo ep. 97. ad Leonem Auguſtum.

Eſt tamen Filius hominis qua ratione homo aliud a Filio Dei; & vice verſa, Filius Dei qua ratione Deus eſt aliud a Filio hominis: cum inter Filium hominis, & Filium Dei ſit naturarum diſtinctio, ſecundum quam poteſt dici Filius hominis aliud a Filio Dei.

His præmiſſis,

Quæſito reſpondetur, dicendum. Quæ de Filio hominis prædicantur, eadem de Filio Dei, & vice verſa prædicari [a] poſſunt.

Probatur. Quando duæ naturæ in vno ſuppoſito vniuntur, quod prædicatur de ſuppoſito vnius naturæ, poteſt de ſuppoſito alterius naturæ prędicari; quia ſunt vnum & idem ſuppoſitum.

Sed vna eademque hypoſtaſis eſt Filius Hominis, ac Filius Dei:

Ergo quæ de Filio Hominis prædicantur, illa eadem de Filio Dei, & vice verſa prædicari poterunt.

OBIICIES PRIMO.

EA quæ ſibi inuicem aduerſantur, ſimulq. in eodem eſſe non poſſunt, de eodem prædicari nequeunt.

[a] Pſal. 67. ex Apoſtolo ad Epheſ. 4. Baruch 3. Ioan. 8. Act. 20. Ad Rom. 9. 1. Cor. 2. & 13. Ad Hebr. 1. & 2. Conc. Epheſ. can. 4. Conc. Chalcedonen. act. 1. & 5. Sexta Synod. act. 4. 11. & 18. Conc. Hiſpal. 2. c. 13. Conc. Later. ſub Martino I. conſult. 5. can. 4. & 9. Concil. Vuormat. in confeſſ. Fid. Conc. Tolet. 4. c. 1. Conc. Later. ſub Innoc. III. cap. Firm. Concil. Arelat. 4. in confeſs. Fid. Catechiſmus Romanus in explicat. art. 2. 3. 4. & ſeqq. Symb. Apoſt. S. Athan. lib. 4. contra Arianos. S. Baſil. in Pſal. 48. Nazian. orat. 51. & 52. S. Ambroſ. lib. 2. de Fide ad Gratianū c. 4. S. Aug. lib. 1. de Trin. c. 7. & ſeqq. in Enchir. c. 118. & hom. de centū ouib. c. 12. S. Cyrill. lib. 12. Theſaur. c. 10. & 15. & in ep. ad Acacium. S. Leo epiſt. 10. 11. & 83. S. Fulgent. de Fid. ad Petrum cap. 2. S. Vigilius lib. 5. contra Eutychetem. Agatho Papa in epiſt. ad Conſtantinum &c. S. Greg. lib. 18. Moral. c. 27. Iſidor. c. 2. de doctrina, & fide Eccleſiaſticorum dogmatum, & lib. 7. origin. c. 2. Beda in c. 15. ep. 1. ad Cor. Damaſc. lib. 3. orthod. Fid. c. 4. 6. & 11. Leo IX. in ep. ad Petrum Antiochenum.

Verum immutabile eſſe, æternum, & incóprehenſibile his opponuntur prædicatis quæ ſunt mutari, incipere, deſinere eſſe, ac comprehendi. Ergo de eodem prædicari non poterunt.

At de Filio Dei prædicatur quod ſit immutabilis, æternus, & incomprehenſibilis.

Ergo de eodem non poterit prædicari quod mutetur, incipiat eſſe, ac deſinat, & comprehendatur.

De Filio autem Hominis prædicatur quod mutetur, incipiat eſſe, deſinat, & comprehendatur.

Quæ igitur de Filio Hominis prædicantur, illa eadem de Filio Dei, & vice verſa prædicari non poterunt.

Reſpondet & benè S. Thomas iuxta Scripturas, Concilia, & Patres, de vno & eodem ſecundum eamdem rationem nón poſſe oppoſita prædicari. at de Filio Dei qua ratione Deus eſt, & ſecundum deitatem prædicatur quod ſit immutabilis [b], æternus [c], incomprehenſi-

[a] 3. p. q. 16. art. 4. ad primum.

[b] Exodi 3. ex S. Aug. lib. 5. de Trin. c. 2. Num. 25. Pſal. 101. Malachiæ 3. Iacobi 1. 1. Timot. 1. & 6. Conç. Antiochenũ 1. in cauſa Pauli Samoſateni in profeſſ. Fidei &c. Conc. Later. ſub Innoc. III. cap. Firm. de ſum. Trin. & Fid. cathol. Catechiſmus Romanus in explicat. art. 2. Symb. Apoſt. S. Dionyſ. cap. 9. de diu. nom. S. Ambroſ. lib. 1. de Fid. ad Gratianũ c. 9. Nyſſen. epiſt. adu. Apollinarem. S. Aug. lib. 1. de Trin. c. 1. lib. 5. c. 2. lib. 1. de natura boni c. 1. & 10. & lib. 3. contra Maximinum c. 12. Cyrill. Alex. lib. 2. de Trinit. Theodor. dialogo Immutabilis, & dialogo Impaſsibilis. S. Leo ep. 10. ad Flauianum, & ep. 83. ad Epiſcopos Paleſtinæ. S. Fulgen. lib. 2. ad Traſimundum c. 1. Agapetus I. Papa in ep. 5. ad Anthimum. Boetius lib. 2. de Trinit. S. Greg. lib. 12. in c. 15. Iob. S. Bernar. ſerm. 6. & 81. ſup. Cant. & lib. 5. de conſid. c. 11. & 12. Magiſt. in 1. diſt. 8. S. Tho. p. 1. q. 10 per totam.

[c] 2. Machab. 1. Matth. 16. Ioan. 1. 5. 7. 8. 10. & 20. Ad Rom. 9. 1. Timot. 6. Ad Heb. 1. 1. Ioan. 5. Apoc. 4. Conc. Later. ſub Innoc. III. cap. Firm. Catechiſmus Rom. in explicat. art. 2. Symb. Apoſt. Tertull. de Iudicio Domini c. 2. Lactan. lib. 2. de Origine erroris c. 8. Athan. in Symb. S. Baſil. lib. 1. & 2. contra Eunom. & hom. de Fide. S. Hieron. ep. ad Damaſum, Quoniam vetuſto. S. Prudentius Hymno de S. Romano. S. Aug. lib. 5. de Trin. c. 1. & in ep. ad Marcellam. S. Cyrill. Alex. lib. 1. Theſau. c. 6. S. Leo Mag. ſerm. 1. de Pentec. c. 3. S. Fulgen. lib. de Fid. ad Petrum c. 6. Boet. lib. 5. de conſol. proſa 6. S. Leo ep. 97. ad Leonem Auguſtum. Iſidor. c. 1. de vniuerſit. di-

henſibilis [a], impaſſibilis [b], conſubſtantialis [c], Patri, & cætera quæ de Deo prædicantur: & de eodem qua ratione Homo eſt, dicitur quod ſit minor [d] Patre, comprehenſibilis [e], mutabilis [f], atque paſſibilis [f], & ea omnia quę ſunt puri Hominis prædicata propria, vnam ſi excipias ſubſiſtentiam.

ſpoſit. & lib. 1. de ſum. bono c.1.& 8. S. Damaſc. lib.1. orthod. Fid. c. 2. 5. 6. & 8. S. Anſel. de Incarnat. Verbi c. 8. & in Proſol. c. 14. S. Bernar. ſerm. 51. paruorum ſermonũ. Petrus Bleſen. ep. 99. S. Tho. p. 1. q. 10. per totam.

[a] Iob 11. Pſal. 38. Iſa. 40. Ierem. 32. Ad Rom. 11. 1. Corint. 13. 1. Timot. 6. Conc. Later. ſub Innoc. III. cap. Firm. S. Cyprian. de Idolorum vanit. Euſeb Cæſar. lib. 8. præpar. Euang. c. 2. Cyrill. Hieroſol. catecheſi 6. Illuminatorum &c. S. Hilar. enar. in Pſal. 118. & lib. 2. de Trin. S. Epiphan. hæreſi 66. S. Ambroſ. lib. 10. in Lucam c. 12. Nazian. orat. 40. quæ eſt oratio in ſanctiſsimum Baptiſma, & orat. 49. de Fide. Nyſſen. orat. 1. in ea verba; Faciamus hominem &c. Chryſol. ſerm. 61. S. Proſper epigram. 60. Theodor. ſerm. 2. de Prouid. Damaſc. lib. 1. de Fid. c. 1. S. Tho. p. 1. q. 12. ar. 7. S. Bonau. p. 1. Breuil. c. 8. Bellarm. tom. 1. controu. in lib. de Chriſto, & lib. 3. de Incarnat. cap. 9.

[b] Conc. Hiſpal. 2. cap. 13. S. Athan. in ep. ad Epictetum. Epiphan. hæreſi 76. & in Ancorato. S. Ambroſ. lib. 10. in Lucam c. 49. S. Aug. in lib. de hæreſibus cap. 73. S. Cyrill. in ep. ad Neſtorium nomine Synodi Alexandrinæ. Theodor. dialogo Immutabilis, & dialogo Impaſsibilis. S. Leo ep. 10. ad Flauianum, & ep. 83. ad Paleſtinos. B. Vigilius lib. 4. contra Etychetem.

[c] Ad Philip. 2. S. Hilar. lib. 2. de Trinit. S. Ambroſ. lib. 2. de Fide c. 4. & lib. 10. de Incarn. Domini c. 6. Nazian. in hom. de Epiphania poſt medium. S. Theophilus Epiſc. Alexandr. in ep. Paſchali per Aegyptum miſſa. S. Chryſ. hom. de Cruce, & Latrone, & hom. de Aſcenſione. S. Aug. in epiſt. ad Dardanum c. 6. & tract. 78. in Ioan. S. Leo epiſt. 10. ad Flauianum, ep. 83. ad Paleſtinos, & ep. 97. ad Leonem Auguſtum.

[d] Conc. Nicænum per totum. Conc. Conſtantinop. Epheſin. & Chalcedon. in Symb. Quinta, & Sexta Synod. gener. in Symb. Septima Syn. gener. act. 7. Octaua Syn. act. vlt. Conc. Later. ſub Innoc. III. cap. Firm. Conc. Viennenſe in Clementina vnica de ſum. Trinit. & Fide cath. Iuſtinus in lib. de recta Fidei explicatione, & dial. cum Triphone. Tertull. in lib. contra Praxeam, & in Apolog. c. 21. Origen. dial. 1. de recta in Deum Fide. Dionyſ. Alex. in Apolog. ad Dionyſium Romanum. Lactan. lib. 4. Inſtit. cap. 8. & 29. S. Athan. in Symbolo, & in quinque ſermonibus contra Arianos. Oſius Cordubenſis in Actis Conc. Nicæni lib. 2. S. Hilar. in lib. de Synodis extremo, & in libris 12. de Trin. S. Baſil. in lib. quinque contra Eunom. Nazian. in orationibus quinque de Theologia. Cyrill. Hieroſ. a catecheſi 7. vſque ad 11. Epiphan. hæreſi 65. & 69. S. Ambr. lib. 3. de Fide contra Arianos c. 6. & 7. Nyſſen. in lib. 1. de Trin. & quatuor ſeqq. S. Hieron. ep. 57. ad Damaſum, Quoniam vetuſto, in lib. contra Luciferianos, & in ep. ad Marcellam de erroribus Montani. S. Aug. lib. 7. de Trin. c. 2. 5. & 6. lib. 15. cap. 13. 14. 15. & 16. & tract. 97. in Ioan. Cyrill. in lib. 1. de Trin. & ſeqq. contra Arianos. Theodor. lib. 4. de hæret. Fabul. lib. 2. ad Græcos, & in epit. diu. decret. Caſsianus in ſeptem libris de Incar. S. Proſp. lib. 3. de promiſs. & prædict. Dei c. 2. 3. & 4. S. Leo ep. 10. ad Fla-

Quare ea eſt adhibenda cautio vt quantum fieri poteſt eas ſemper addamus diſtinctiones quæ naturarum aut confuſionem, aut conuerſionem interimentes, cum perfecta naturarum diſtinctione hypoſtaſeos adſtruunt vnitatem.

Quod vt intelligatur melius, quædam inferius explicabimus, quibus hæc veritas magis manifeſta fiet.

QVÆ-

nianum, & ſerm. 1. de Pentecoſte. S. Fulgent. lib. de Fid. ad Petrum cap. 1. & ſeqq. in 3. lib. ad Monimum, & in lib. ad Traſimundum. Vigilius Trident. lib. 4. & 5. contra Eutychetem. Boet. in lib. de Trin. S. Gregor. lib. 3. Dialog. c. 29. & ſeqq. Iſidor. in lib. de Trin. Beda comment. in lib. Boetij de Trin. Damaſc. lib. 1. de Fid. c. 2. 6. 8. & ſeqq. S. Anſel. in lib. de S. Trin. S. Bernar. ep. 190. ad Innocentium.

e Pſal. 21. & 96. Iſa. 53. Daniel. 9. Matth. 1. 2. 3. 4. & ſeqq. Marci 1. 5. 8. 9. & 15. Lucæ 1. 2. 3. 7. 17. 18. & 23. Ioan. 1. 6. 9. 10. 14. 18. & 19. Act. 3. 4. 8. 13. & 17. Ad Rom. 8. & 9. 1. Corint. 2. 13. & 15. Ad Philip. 2. Ad Hebr. 1. & 2. 1. Petri 2. & 4. Conc. Antiochenum 1. ſub Dionyſio Papa I. in profeſs. Fidei miſſa ad Paulum Antioch. Conc. Alexand. 1. & 2. ſub Silueſtro I. Conc. Nicænum per totum. Conc. Conſtantin. in Symb. Conc. Epheſ. p. 1. c. 1. & 26. Conc. Chalced. in Symb. Conc. Hiſpal. 2. c. 13. Catechiſmus Rom. in explicat. ar. 2. Symb. Apoſt. Gregor. Neocæſarienſis in 2. expoſit. Fidei tom. 3. mag. Bibliot. vet. Patrum. Alexander Epiſc. Alexandriæ in ep. 1. & 2. quæ habentur in principio Concilij Nicæni. Oſius Cordubenſ. in lib. 2. Concilij Nicæni. S. Athan. in Symbolo, & orat. 2. contra Arianos. S. Hilar. lib. 5. 9. & 11. de Trin. & in lib. de Synodis contra Arianos. S. Baſil. lib. 4. ad Eunom. & 141. ad Cæſaria. Nazian. orat. 4. & 5. de Theologia. Cæſarius Nazianzeni frater dial. 1. & 3. tom. 4. mag. Bibliot. vet. Patrum. S. Epiphan. hær. 69. & 70. S. Ambroſ. lib. 2. de Fide c. 4. & lib. 5. c. 6. & 8. Nyſſen. in orat. ad Simpl. Idacius Hiſpanus in lib. contra Varimadum Arianum tom. 4. mag. Bibliot. vet. Patrum. Chryſ. in c. 14. Ioan. S. Aug. lib. 1. de Trin. c. 7. 8. & 11. lib. 2. c. 7. in lib. de hæreſibus c. 34. lib. 3. contra Maximum cap. 24. & 25. lib. de Fid. & Symb. c. 9. lib. 83. qq. q. 69. & tract. 78. in Ioan. Cyrill. Alex. lib. 2. Theſ. c. 3. & in c. 14. Ioan. Proclus Epiſc. Conſtantinop. de Fide ad Armenos tom. 5. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 1. Theodor. in c. 15. ep. 1. ad Cor. Eucherius Lugdunen. Epiſc. de qq. noui Teſtam. in c. 10. & 14. Ioan. tom. 5. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 1. S. Leo ſerm. 3. de Natiu. ep. 72. ad Iuuenalem Epiſc. Hieroſol. & ep. 83. ad Paleſtinos. Victor Epiſc. de Fidei ratione ad Hunericum Vandalorum Regem tom. 6. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 1. Leontius Bizant. in lib. de ſectis act. 3. tom. 6. mag. Bibliot. veterum Patrum p. 1. Beda ad c. 15. ep. 1. ad Corint. Damaſc. lib. 3. de Fid. c. 4. S. Bruno Epiſc. Herbipol. comment. in Symb. S. Athan. tom. 11. mag. Bibliot. vet. Patrum. S. Tho. 3. p. q. 3. ar. 8. Bellarm. tom. 1. controu. lib. 1. de Chriſto cap. 16.

f Iſa. 53. Matth. 1. 2. & deinceps. Lucæ 1. 2. & ſeqq. Marci 4. Ioan. 6. 12. 18. & 19. Ad Rom. 1. 3. 5. 6. 9. & 14. 1. Cor. 15. Ad Galat. 3. Ad Epheſ. 1. Ad Philip. 2. Ad Hebr. 2. 1. Petri 3. & 4. Symbolum Apoſtol. Symb. Eccleſiæ. Symb. S. Athanaſij. Concilium Nicænum, Conſtantinop. Epheſ. & Chalced. in Symb. Conc. Trid. ſeſſ. 6. cap. 2. & ſeqq. & ſeſſ. 13. cap. 1. 2. & deinceps. Catechiſmus Romanus in explica-

tione art.2. & 4. Symb.Apoſt. S.Ignatius in ep.ad Smyrnenſes. S. Iræneus in 3. & 5. lib. adu. hæreſes. S. Hippol. Epiſc.Portuenſis in ep. ad Reginam quandam, & in orat. de duobus latronibus. S. Euſtachius Epiſc. Antiochenus in lib. de Anima, & in orat. ſuper illud, Dominus creauit me initium viarum ſuarum, in lib. de deſcriptione graduum, & in interpretatione Pſal.92. S. Athan. in ep. ad Epictetum, in lib. de Fide, in orat. adu. Arianos, & in orat. de Incarnat. S. Damaſus in expoſit. Fidei. S. Ambroſ. in lib. de Fid. cath. Nazian. in ep. ad Nectarium Conſtantinop. in ep. 1. ad Cledonium, in orat. de Filio, & in orat. de Paſchate. Nyſſen. in orat. catechetica, & in lib. cont. Eunomium. S. Amphilochius Epiſc. Iconij orat. in illud Ioan. 5. Amen, amen dico vobis, orat. in illud, Pater maior me eſt, orat. in illud, Si poſsibile eſt tranſeat a me Calix iſte, orat. contra Arianos, orat. de Filio, & orat. in illud, Non poteſt Filius a ſe ipſo facere quicquam tom. 4. mag. Bibliot. vet. Patrum. S. Flauianus Epiſc. Antiochenus in Dominica Paſchæ, & de Iuda proditore. S. Chryſ. in hom. de Cruce, & latrone, & in c. 3. Ioan. S. Aug. lib. 13. de Trin. c. 10. 13. & 19. & in ſerm. de Paſſione. Theodot. dial. 3. Impatibilis. S. Leo ep. 10. ad Flauianum. S. Greg. Mag. hom. 18. in Euang. S. Tho. 3. p. q. 46. ar. 1. & ſeqq.

QVAERITVR III.

Vtrum hæc ſit vera enunciatio, Deus factus eſt Homo:

RESpondetur dicendum. Verum eſt dicere, Deus qua ratione pro Verbo ſupponitur, factus [a] eſt Homo.

Huius enunciationis veritas quam ſæpè ex Scripturis confirmauimus, ſuadetur ex eo, quia hac enunciatione,

Deus

[a] Ioan. 1. Ad Rom. 1. Ad Galat. 4. Ad Philip. 2. Symb. Apoſtol. Symb. Eccleſiæ. Symb. Athanaſij. Concil. Nicænum, Conſtantinop. Epheſ. & Chalced. in Symb. Quinta, & ſexta Syn. gener. in Symb. Conc. Later. ſub Martino I. per totum. Conc. Tolet. 8. cap. 1. Conc. Tolet. 10. c. 1. de celebrit. Annunciationis Dominicæ. Conc. Tolet. 11. in profeſs. Fidei. Catechiſmus Rom. in explic. art. 2. 3. & 4. Symb. Apoſt. S. Dionyſ. Areopag. in ep. ad Caium. S. Athan. in ep. ad Epictetum. Nazian. orat. 3. de Theologia. Chryſoſt. in c. 1. ad Rom. S. Auguſt. lib. 1. de Trinit. c. 13. ſerm. 193. de temp. lib. de prædeſt. Sanctorum c. 15. & in Enchir. c. 4. S. Cyrill. Alex. in lib. adu. Anthropomorphitas c. 22. & in ep. ad Neſtorium in primo capitulo. S. Fulgent. in lib. de Incarn. ad Petrum c. 10 & 15. Ferrandus Diaconus in ep. ad Anatolium. S. Martinus I. Papa in ep. 3. ad Conſtantem Imperatorem. S. Damaſc. lib. 3. de Fid. c. 11. S. Anſel. in c. 1. ad Rom. Magiſt. in 3. diſt. 7. S. Tho. 3. p. q. 16. ar. 6. & 7. S. Bonau. in 3. diſt. 7. ar. 1. q. 2. & 3. Scot. in 3. diſt. 7. q. 2. Bellar. tom. 1. controu. lib. 3. de Incarnatione.

Quare ea eſt adhibenda cautio vt quantum fieri poteſt eas ſemper addamus diſtinctiones quæ naturarum aut confuſionem, aut conuerſionem interimentes, cum perfecta naturarum diſtinctione hypoſtaſeos adſtruunt vnitatem.

Quod vt intelligatur melius, quædam inferius explicabimus, quibus hæc veritas magis manifeſta fiet.

QVÆ-

nianum, & ſerm. 1. de Pentecoſte. S. Fulgent. lib. de Fid. ad Petrum cap. 1. & ſeqq. in 3. lib. ad Monimum, & in lib. ad Traſimundum. Vigilius Trident. lib. 4. & 5. contra Eutychetem. Boet. in lib. de Trin. S. Gregor. lib. 3. Dialog. c. 29. & ſeqq. Iſidor. in lib. de Trin. Beda comment. in lib. Boetij de Trin. Damaſc. lib. 1. de Fid. c. 2. 6. 8. & ſeqq. S. Anſel. in lib. de S. Trin. S. Bernar. ep. 190. ad Innocentium.

e Pſal. 21. & 96. Iſa. 53. Daniel. 9. Matth. 1. 2. 3. 4. & ſeqq. Marci 1. 5. 8. 9. & 15. Lucæ 1. 2. 3. 7. 17. 18. & 23. Ioan. 1. 6. 9. 10. 14. 18. & 19. Act. 3. 4. 8. 13. & 17. Ad Rom. 8. & 9. 1. Corint. 2. 13. & 15. Ad Philip. 2. Ad Hebr. 1. & 2. 1. Petri 2. & 4. Conc. Antiochenum 1. ſub Dionyſio Papa I. in profeſs. Fidei miſſa ad Paulum Antioch. Conc. Alexand. 1. & 2. ſub Silueſtro I. Conc. Nicænum per totum. Conc. Conſtantin. in Symb. Conc. Epheſ. p. 1. c. 1. & 26. Conc. Chalced. in Symb. Conc. Hiſpal. 2. c. 13. Catechiſmus Rom. in explicat. ar. 2. Symb. Apoſt. Gregor. Neocæſarienſis in 2. expoſit. Fidei tom. 3. mag. Bibliot. vet. Patrum. Alexander Epiſc. Alexandriæ in ep. 1. & 2. quæ habentur in principio Concilij Nicæni. Oſius Cordubenſ. in lib. 2. Concilij Nicæni. S. Athan. in Symbolo, & orat. 2. contra Arianos. S. Hilar. lib. 5. 9. & 11. de Trin. & in lib. de Synodis contra Arianos. S. Baſil. lib. 4. ad Eunom. & 141. ad Cæſaria. Nazian. orat. 4. & 5. de Theologia. Cæſarius Nazianzeni frater dial. 1. & 3. tom. 4. mag. Bibliot. vet. Patrum. S. Epiphan. hær. 69. & 70. S. Ambroſ. lib. 2. de Fide c. 4. & lib. 5. c. 6. & 8. Nyſſen. in orat. ad Simpl. Idacius Hiſpanus in lib. contra Varimadum Arianum tom. 4. mag. Bibliot. vet. Patrum. Chryſ. in c. 14. Ioan. S. Aug. lib. 1. de Trin. c. 7. 8. & 11. lib. 2. c. 7. in lib. de hæreſibus c. 34. lib. 3. contra Maximum cap. 24. & 25. lib. de Fid. & Symb. c. 9. lib. 83. qq. q. 69. & tract. 78. in Ioan. Cyrill. Alex. lib. 2. Theſ. c. 3. & in c. 14. Ioan. Proclus Epiſc. Conſtantinop. de Fide ad Armenos tom. 5. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 1. Theodor. in c. 15. ep. 1. ad Cor. Eucherius Lugdunen. Epiſc. de qq. noui Teſtam. in c. 10. & 14. Ioan. tom. 5. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 1. S. Leo ſerm. 3. de Natiu. ep. 72. ad Iuuenalem Epiſc. Hieroſol. & ep. 83. ad Paleſtinos. Victor Epiſc. de Fidei ratione ad Hunericum Vandalorum Regem tom. 6. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 1. Leontius Bizant. in lib. de ſectis act. 3. tom. 6. mag. Bibliot. veterum Patrum p. 1. Beda ad c. 15. ep. 1. ad Corint. Damaſc. lib. 3. de Fid. c. 4. S. Bruno Epiſc. Herbipol. comment. in Symb. S. Athan. tom. 11. mag. Bibliot. vet. Patrum. S. Tho. 3. p. q. 3. ar. 8. Bellarm. tom. 1. controu. lib. 1. de Chriſto cap. 16.

f Iſa. 53. Matth. 1. 2. & deinceps. Lucæ 1. 2. & ſeqq. Marci 4. Ioan. 6. 12. 18. & 19. Ad Rom. 1. 3. 5. 6. 9. & 14. 1. Cor. 15. Ad Galat. 3. Ad Epheſ. 1. Ad Philip. 2. Ad Hebr. 2. 1. Petri 3. & 4. Symbolum Apoſtol. Symb. Eccleſiæ. Symb. S. Athanaſij. Concilium Nicænum, Conſtantinop. Epheſ. & Chalced. in Symb. Conc. Trid. ſeſſ. 6. cap. 2. & ſeqq. & ſeſſ. 13. cap. 1. 2. & deinceps. Catechiſmus Romanus in explica-

tione art.2. & 4. Symb. Apoſt. S. Ignatius in ep. ad Smyrneſes. S. Iræneus in 3. & 5. lib. adu. hæreſes. S. Hippol. Epiſc. Portuenſis in ep. ad Reginam quandam, & in orat. de duobus latronibus. S. Euſtachius Epiſc. Antiochenus in lib. de Anima, & in orat. ſuper illud, Dominus creauit me initium viarum ſuarum, in lib. de deſcriptione graduum, & in interpretatione Pſal. 92. S. Athan. in ep. ad Epictetum, in lib. de Fide, in orat. adu. Arianos, & in orat. de Incarnat. S. Damaſus in expoſit. Fidei. S. Ambroſ. in lib. de Fid. cath. Nazian. in ep. ad Nectarium Conſtantinop. in ep. 1. ad Cledonium, in orat. de Filio, & in orat. de Paſchate. Nyſſen. in orat. catechetica, & in lib. cont. Eunomium. S. Amphilochius Epiſc. Iconij orat. in illud Ioan. 5. Amen, amen dico vobis, orat. in illud, Pater maior me eſt, orat. in illud, Si poſsibile eſt tranſeat a me Calix iſte, orat. contra Arianos, orat. de Filio, & orat. in illud, Non poteſt Filius a ſe ipſo facere quicquam tom. 4. mag. Bibliot. vet. Patrum. S. Flauianus Epiſc. Antiochenus in Dominica Paſchæ, & de Iuda proditore. S. Chryſ. in hom. de Cruce, & latrone, & in c. 3. Ioan. S. Aug. lib. 13. de Trin. c. 10. 13. & 19. & in ſerm. de Paſſione. Theodor. dial. 3. Impatibilis. S. Leo ep. 10. ad Flauianum. S. Greg. Mag. hom. 18. in Euang. S. Tho. 3. p. q. 46. ar. 1. & ſeqq.

QVAERITVR III.

Vtrum hæc ſit vera enunciatio, Deus factus eſt Homo:

REſpondetur dicendum. Verum eſt dicere, Deus qua ratione pro Verbo ſupponitur, factus[a] eſt Homo.

Huius enunciationis veritas quam ſæpè ex Scripturis confirmauimus, ſuadetur ex eo, quia hac enunciatione, Deus

[a] Ioan. 1. Ad Rom. 1. Ad Galat. 4. Ad Philip. 2. Symb. Apoſtol. Symb. Eccleſiæ. Symb. Athanaſij. Concil. Nicænum, Conſtantinop. Epheſ. & Chalced. in Symb. Quinta, & ſexta Syn. gener. in Symb. Conc. Later. ſub Martino I. per totum. Conc. Tolet. 8. cap. 1. Conc. Tolet. 10. c. 1. de celebrit. Annunciationis Dominicæ. Conc. Tolet. 11. in profeſs. Fidei. Catechiſmus Rom. in explic. art. 2. 3. & 4. Symb. Apoſt. S. Dionyſ. Areopag. in ep. ad Caium. S. Athan. in ep. ad Epictetum. Nazian. orat. 3. de Theologia. Chryſoſt. in c. 1. ad Rom. S. Auguſt. lib. 1. de Trinit. c. 13. ſerm. 193. de temp. lib. de prædeſt. Sanctorum c. 15. & in Enchir. c. 4. S. Cyrill. Alex. in lib. adu. Anthropomorphitas c. 22. & in ep. ad Neſtorium in primo capitulo. S. Fulgent. in lib. de Incarn. ad Petrum c. 10 & 15. Ferrandus Diaconus in ep. ad Anatolium. S. Martinus I. Papa in ep. 3. ad Conſtantem Imperatorem. S. Damaſc. lib. 3. de Fid. c. 11. S. Anſel. in c. 1. ad Rom. Magiſt. in 3. diſt. 7. S. Tho. 3. p. q. 16. ar. 6. & 7. S. Bonau. in 3. diſt. 7. ar. 1. q. 2. & 3. Scot. in 3. diſt. 7. q. 2. Bellar. tom. 1. controu. lib. 3. de Incarnatione.

Deus factus eſt Homo, nihil aliud ſignificatur, quam Deus, ſeu Verbum aſſumpſit humanitatem ad ſui ſubſiſtentia ſubſiſtendum, ſecundum quam factum dicitur.

Quod & Scripturis manifeſtatum eſt; & totius Eccleſiæ conſenſu receptum. Ex hoc enim quod Verbum caro ſeu Homo factum dicatur; nec aſſumens Verbum mutatum intelligitur;

Nec quicquam alienum a bonitate, potentia, ac ſapientia ſua feciſſe Deum, certiſsima eſt in Eccleſia Fides.

Nihil enim de nouo recepit Verbum, quod aſſumens naturam humanam illam terminando perficit [a], non autem perfectum eſt ab ea.

OBIICIES.

SI vera eſſet hæc enunciatio. Deus factus eſt Homo, vera eſſet etiam hæc alia. Homo factus eſt Deus.

Verum hæc enunciatio, Homo factus eſt Deus, non tam facilè, nec abſolutè admittitur.

Igitur neque illa prior admittenda eſt, Deus factus eſt Homo.

Reſpondetur; quamuis per aſſumptionem & hypoſtaticam vnionem factum ſit vt Homo ſit [b] Deus, & Deus Homo.

Ab hac tamen enunciatione; Homo factus eſt Deus, abſtinendum [c] cenſerem; cum hanc aliam:

a S. Tho. 3. p. q. 2. ar. 1. 2. & 7. q. 3. ar. 1. & ſeqq.

b S. Tho. 3. p. q. 16. art. 7. S. Bonau. in 3. diſt. 7. ar. 1. q. 3.

c Cyrill. Alex. in lib. adu. Anthropomorphitas cap. 22. S. Fulgent. lib. de Incarnat. & gratia c. 10. Petrus Diaconus in lib. de Incarnat. c. 5. tom. 6. mag. Bibliot. vet. Patrum p. I. Elias Cretenſis in orat. 1. Nazianzeni 6. Hæc aſſumpta caro eſt &c. S. Damaſc. lib. 3. orthod. Fid. cap. 2. Nicetas lib. 3. Theſau. c. 32. tom. 12. mag. Bibliot. veterum Patrum p. 1? S. Thom. 3. p. q. 16. art. 7. S. Bonau. in 3. diſt. 7. ar. 1. q. 3.

aliam: Deus factus eſt Homo, fidei certitudine credam, cui non poteſt ſubeſſe falſum [a].

Nam quando dicitur, Deus factus eſt Homo, ſubiectum enunciationis quod eſt Deus, ſupponitur pro perſona, & Homo quod eſt prędicatum ſupponitur pro natura: & ſenſus eſt; Deus ſecundum humanitatem quam aſſumpſit factus eſt: quando vero dicitur, Homo factus eſt Deus, ſi eodem ſupponatur modo ſubiectum & prædicatum, Homo diceretur factus ſecundum deitatem, quæ eſt damnata ab Eccleſia hæreſis, naturaliq. rationi repugnans.

Quod ſi quis hanc etiam enunciationem explicet, poteſt illam ad verum ſenſum trahere.

Quarè ſi apud probatos ſcriptores [b] legas, Homo factus eſt Deus; Hominem factum intelligas non ſecundum diuinitatem, aut perſonam Verbi, ſed ratione humanitatis; quæ cum creatura eſſentialiter ſit, verè facta dicitur eſſe non ſolum ratione eorum quæ conceptum eſſentialem Hominis ingrediuntur; ſed etiam ratione vnionis hypoſtaticæ, per quam fit vt Homo ſit Deus.

Idque vt intelligatur magis,

[a] Exodi 34. Num. 23. Ioan. 3. & 8. Ad Rom. 3. Ad Titum 3. Ad Hebr. 6. S. Athan. in lib. de Incarn. Verbi, eiuſq. corporali ad nos aduentu. S. Ambroſ. lib. 6. epiſt. epiſt. 37. S. Chryſ. hom. 1. in Symb. Apoſt. tom. 5. S. Aug. lib. 22. de ciu. Dei c. 25. & lib. 1. de Symbol. ad Catechumenos c. 1. S. Cyrill. Alex. lib. 2. in Ioan. c. 69. S. Anſelm. lib. 1. cur Deus Homo c. 12. S. Tho. 2. 2. q. 1. ar. 3.

[b] Nazianz. orat. 31. num. 86. & orat. 51. S. Aug. lib. 1. de Trin. c. 13. & lib. de prædeſt. Sanctorum c. 15. Sophronius in ep. Synodali quæ habetur in 6. Synodo act. 11. S. Damaſc. lib. 3. orthod. Fid. cap. 11. & lib. 4. c. 19. Nicetas lib. 3. Theſau. c. 29. num. 13. Scot. in 3. diſt. 7. q. 2.

QVÆ-

QVÆRITVR IV.

Vtrum hæc enunciatio ſit vera, Chriſtus eſt creatura.

RESpondetur dicendum. Abſtinendum eſſe ab huiuſmodi enunciatione. Chriſtus eſt creatura [a].

Probatur. Nam ab omni enunciatione de Chriſto Domino loquentis abſtinendum eſt, qua error tegi poteſt, ne cum hæreticis conſentire videamur.

At ſi abſolutè enuncietur quod Chriſtus ſit creatura, poſſet intelligi hoc prædicatum, creatura, affirmatum de Chriſto qua ratione eſt ſuppoſitum, hypoſtaſis, ſeu perſona; tum quia ſubiectũ enunciationis frequenter ſumitur pro ſuppoſito, ſeu perſona; tum etiam quia nomine Chriſti Domini non magis humana, quàm diuina importatur natura.

Ne igitur cum Ario conſentire videamur, qui de Filio Dei enunciauit qua ratione Deus erat, minorem [b] eſſe Patre, illique conſubſtantialem negauit; ſimpliciter ab illa eſt abſtinendum enunciatione, quam tamen cum addito concederem, dicens, Chriſtus Dominus ratione humanitatis eſt creatura; & ita apud probatos Auctores [c] dum inuenitur, explicanda eſt.

[a] S. Baſil. lib. 2. contra Eunom. S. Ambroſ. lib. 1. de Fid. cap. 6. & 7. & lib. 3. cap. 7. Chryſ. hom. 3. in Ioa. hom. Quod Chriſtus eſt Deus tom. 5. & hom. 3. in illud c. 1. ad Hebr. Dilexiſti iuſtitiam &c. S. Auguſt. lib. 83. qq. q. 67. S. Cyrill. lib. 10. Theſau. cap. 4. S. Fulgent. de Fide ad Petrum c. 2. & 45. & lib. de Incarn. c. 2. Ioan. Maxentius in 2. dialogo c. 18. tom. 6. mag. Bibliot. veterum Patrum p. 1. Magiſt. in 3. diſt. 11. S. Tho. 3. p. q. 16. ar. 8. & q. 20. ar. 1. ad 1. S. Bonau. in 3. diſt. 11. ar. 2. q. 1. Scotus in 3. diſt. 11. q. 1. §. Cui iſta opinio non placet.

[b] Concil. Nicænum per totum.

[c] Ad Galat. 4. & ad Epheſ. 4. ex Hilar. lib. 12. de Trin. Sexta Synod. gener. act. 11. & 13. Conc. Later. ſub Martino I. conſultat. 5. can. 4. S. Hilar. lib. 12. de Trin. circa finem. Nazianz. orat. de Natiuit. & orat. 42. quæ eſt 2. in Paſcha. S. Ambr. lib. 3. de Fi-

CA-

de c.4. & ſerm. 5. in Pſal.118. Nyſſen. hom.13. in Cant. S.Hieron. in c.2.ad Ephet. & lib.3.in c.45.Iſa. in principio. S. Aug. de Fide, & Symb. c.4. in Enchir.c.38.ep.57. lib.4. de Trin. c.19. ſerm.12.16.25. & 27. de temp. & ſerm.58. de verbis Domini. S. Cyrill. lib.5.Theſau.c.4.& lib. 10.c.4. S. Leo Mag. ſerm.3. in Pentec. S. Fulgent. lib.de Fide ad Petrum c.2. & lib.de Incarnat.& gratia c.2. S.Vigilius lib.5. contra Eutychetem. Sophronius in ep. Synod. quæ habetur in ſexta Synodo act.11. Gregor. Mag. lib.5. Moral. c.25. Nicetas in explic. orat.42. Nazianzeni. S.Damaſc. lib.3. orthod. Fid. cap.4. & lib.4. cap.15. & 19.

CAPVT XII.

De Chriſti Domini voluntate.

POterant alibi, quæ ad Chriſti Domini voluntatem pertinent commodè explicari; verum quia ad Monotelitarum hæreſim, qui [a] vnam in Chriſto tantum voluntatem ponebant, reijciendam, conferunt multum quæ de naturarum diſtinctione, & hypoſtaſeos vnitate, deque naturæ humanæ gratia, virtutibus, & donis explicata ſunt, de Chriſti Domini voluntate ſermonem inſtituimus; De qua

[a] Concil. Rom. ſub Ioanne IV. an.Domini 640.in quo Hehteſis Heraclij, & Monothelitarum hæreſis damnatur. Conc.Later.ſub Martino I. anno 649.per totum. Conc.Romanum ſub Theodoro Papa anno Domini 748.contra Monothelitas. Conc. Mediolanenſe ſub Agathone contra Monothel.anno 679. Conc.Romanum ſub Agathone Papa anno Domini 680. in quo damnata fuit hæreſis Monothelitarum. Sexta Synodus generalis per totam, contra Monothelitas congregata. Septima Synod. gener. act.7. in confeſs. Fidei. Conc. Florent. ſub Eugenio IV. in decreto Fidei § 3. Martinus I. in ep.1.2.3.4.5.11.12.& 13. Agatho Papa in ep. Synodica ad Imperatores Auguſtos quæ habetur act.4. ſextæ Synod. gener. Sophronius in ep. Synodali quæ habetur act.11. ſextæ Synodi. S.Maximus in diſput. cum Pyrrho Conſtantinop.Epiſc. habita in Africa ſub Theodoro Papa anno Domini 645. tom.2.Conc.Gener.& Prouinc.pag.380. col.2. S.Damaſc.lib.3. de Fid. c.14. S. Tho. 3. p. q.18. ar.1. & ſeqq. Baronius ad annum Domini 535.563.629.633.639.640.647.648.649.679.680.681. & 712. Bellarm. tom.1. controu. lib.4. de Rom. Pontifice cap.11.

QVÆRITVR.

Vtrum in Chriſto ſint duæ voluntates?

RESpondetur dicendum. In Chriſto ſunt duæ voluntates[a], diuina nempè, atque humana.

Probatur ex ijs Scripturæ locis in quibus Chriſtus Dominus per os proprium ad Patrem loquens, dicit[b], Pater ſi fieri poteſt tranſeat a me calix iſte;

[a] Pſal. 39. Iſa. 7. & 53. Matth. 9. & 26. Marci 7. & 9. Lucæ 6. & 22. Ioan. 4. 5. 6. 7. 8. 12. 13. 15. & 21. Ad Rom. 15. Ad Philip. 2. Ad Hebr. 5. 10. & 12. Conc. Epheſ. anathematiſmo 2. Conc. Chalced. act. 5. Sexta Synod. act. 4. 8. 11. 17. & 18. Septima Synod. act. 7. in definit. Fidei. Conc. Later. ſub Martino I. can. 8. 9. 11. & 16. conſult. 5. Conc. Hiſpal. 2. cap. 13. Conc. Carth. 4. c. 1. Conc. Tolet. 1. & 11. in confeſs. Fidei. Catechiſmus Romanus p. 4. de 3. petitione orat. Dominicæ. Caius Papa in ep. ad Felicem. Damaſus in profeſs. Fidei cath. ad Paulinum Epiſc. Theſſalon. Agapetus Papa in ep. ad Anthimum. Leo Papa ep. 10. 83. & 97. ad Leonem Auguſtum. Agatho Papa in ep. Synodica quæ habetur in 6. Synodo act. 4. ad Imperatores Auguſtos. S. Greg. Mag. lib. 24. Moral. c. 2. Dionyſ. Areopag. in ep. 4. ad Caium. Origen. lib. 2. Periar. c. 6. & tract. 25. in Ioan. S. Cypr. ſerm. de Paſsione. S. Athan. lib. 4. contra Arianos, in lib. contra Apollinarem, in lib. de Incarn. Chriſti, & in ep. ad Epictetum. S. Hilar. lib. 9. de Trin. S. Baſil. in c. 7. Iſa. & in lib. de Spiritu ſancto c. 8. Nazian. orat. de Filio, & in ep. 1. & 2. ad Cledonium. S. Epiphan. hæreſi 77. & 78. S. Ambroſ. lib. 2. de Fid. ad Gratianum c. 3. 4. & 10. lib. 10. in Lucam ſuper illud, Non mea voluntas, ſed tua fiat, & lib. 19. ſuper cap. 22. Lucæ. Nyſſen. lib. 2. & 5. contra Eunom. & in lib. contra Apollinarem. S. Hieron. in c. 7. & 53. Iſa. & in illud Matth. 26. Fiat voluntas tua. Chryſ. hom. 47. 59. & 85. in Ioan. hom. 28. in ep. ad Hebr. hom. 57. in ep. ad Rom. & in ſerm. ad eos qui ad Miſſas non occurrerunt. S. Aug. lib. 3. contra Maxim. c. 20. lib. 8. de Gen. ad litteram c. 14. lib. de Prædeſt. Sanctorum c. 15. lib. 4. de Trin. c. 13. tract. 190. in Ioan. q. 77. in nouum Teſtam. & de hæreſibus cap. 55. S. Cyrill. lib. 1. in Ioan. orat. 4. lib. 2. cap. 46. lib. 4. c. 1. lib. 7. cap. 7. & lib. 10. Theſau. c. 3. Vincentius Lyrinen. in lib. contra prophanas hæreſum nouitates c. 17. & ſeqq. Sophronius in ep. quæ habetur in 6. Synod. act. 11. B. Vigilius lib. 5. contra Eutychetem, & in diſput. de Chriſto Domino noſtro, & Fide ſanctiſs. Trinit. tom. 5. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 3. Beda in c. 15. ep. 1. ad Cor. S. Damaſc. lib. 2. Fid. c. 22. & lib. 3. c. 13. 14. 15. & ſeqq. S. Anſel. lib. 1. cur Deus homo a cap. 8. & lib. 2. a c. 16. Nicetas lib. 3. Theſau. c. 27. Magiſt. in 3. diſt. 15. 16. 17. & 18. S. Tho. 3. p. q. 18. ar. 1. & ſeqq. & q. 21. ar. 4. S. Bonau. in 3. diſt. 17. ar. 1. q. 1. Scot. in 3. diſt. 17. Bellarm. tom. 1. controu lib. 4. de Rom. Pontif. cap. 11.

[b] Matth. 26. Marci 14. Lucæ 22. Ioan. 6.

iſte, veruntamen non mea, ſed tua voluntas fiat; vel alijs verbis eamdem ſententiam continentibus idem aſſeruiſſe legitur.

Nam ſi Chriſtus Dominus Dei Filius aliam Patris voluntatem a ſua dicit eſſe; non ratione deitatis, ſed qua ratione Homo, & ſecundum humanitatem aſſumptam aliam ſe habuiſſe voluntatem affirmat.

Eſt enim in tribus diuinis perſonis vna, eademque voluntas [a].

Vt Homo igitur aliam habuit a Patre voluntatem iuxta naturarum diſtinctionis exigentiam.

Quod ſi interdum apud probatos Auctores vnam in Chriſto voluntatem fuiſſe legeres;

Dicendi ſunt vnam in Chriſto voluntatem poſuiſſe; quia humana voluntas diuinæ voluntati erat omnino conformis [b]; nec quicquam volebat quod illa nollet.

Ob quam ſimilem voluntatum concordiam in Actibus Apoſtolorum c. 5. de fidelibus legitur.

[a] Oſius Cordubenſis in lib. 2. Synodi Nicænæ. Nazian. orat. 32. S. Epiphan. hær. 57. S. Ambroſ. lib. 2. de Fide cap. 4. S. Damaſus in ep. ad Paulinum Theſſal. S. Hieron. in interpretat. lib. 1. Didymi de Spiritu ſancto. S. Aug. lib. 7. de Trin. cap. 2. 3. & 4. lib. 15. c. 14. 15. & 16. & lib. 3. cont. Maximin. cap. 13. Leontius Bizant. de ſectis act. 1. tom. 4. mag. Bibliot. veterum Patrum. S. Leo ſerm. 2. de Pentecoſte c. 2. Agatho Papa in ep. ad Conſtātinum, Heraclium, & Tiberium Auguſtos. Leo IX. in ep. ad Petrum Antioch. Epiſc. S. Tho. p. 1. q. 14. ar. 4. q. 18. ar. 3. q. 43. ar. 2. & q. 41. ar. 4. ad 3. Bellarm. lib. 1. de Chriſto c. 6. & lib. 2. c. 17. & 16.

[b] Pſal. 39. ex Apoſtolo ad Hebr. 10. Matth. 26. Marci 14. Lucæ 22. Ioan. 4. 5. 6. 8. 12. & 14. Ad Hebr. 10. Sexta Synodus act. 4. 8. 11. & 17. Conc. Later. ſub Martino I. conſult. 5. c. 16. Catechiſmus Romanus p. 4. in 3. petit. orat. Dominicæ. Agatho Papa in ep. ad Conſtantinum, Heraclium, & Tiberium Auguſtos quæ habetur in ſexta Synodo act. 4. S. Cyprian. in ſerm de Paſsione Domini in principio. S. Athan. in lib. adu. Apollinarem. S. Hieron. in c. 26. Matth. S. Chryſoſt. hom. 47. in Ioan. S. Aug. lib. 3. contra Maximinum c. 20. & in c. 4. 5. 6. & 8. Ioan. S. Cyrill. lib. 2. in Ioan. c. 46. & lib. 4. c. 1. Sophronius in ep. Synodali quæ habetur in 6. Synodo act. 11. S. Damaſc. lib. 2. orth. Fid. c. 22. & lib. 3. c. 14. 17. 18. & 23. S. Tho. 3. p. q. 13. ar. 4. q. 18. ar. 1. ad 1. ar. 5. & 6. & q. 21. ar. 4. S. Bonau. in 3. diſt. 15. ar. 2. q. 2. Bellarm. in expoſitione Pſal. 39.

tur, Multitudinis autem credentium erat cor vnum, & anima vna.

Quod ſi dicas. Cur igitur Chriſtus Dominus qua ratione Homo dicit Patri [a]: Non mea, ſed tua voluntas fiat, ſi voluntate humana idem volebat quod diuina fuerat illi prædefinitum?

Reſpondetur. Filius Dei orans a Patre petijt, tranſeat a me calix iſte, oſtendens [b] & ſignificans carnis, ac ſenſus affectum quo refugiebat quæ illi erant parata tormenta, quæque caro & ſenſus naturaliter refugit: voluntate tamen paratus imperare ſenſui vt triſtes ſubiret motus, quos & deſiderio [c] deſiderauit quatenus erant à Patre præcepti, & per ipſos voluntariè ſuſceptos erat homines a peccatis redempturus: quarè deliberato voluntatis actu ſemper voluit quod Pater præcepit, & voluntariè etiam in carne triſtes excitauit motus, quibus aut malum imminens timore, aut præſens dolore refugeret.

Poteſt namque Martyr triſtem gladij percipere ſenſum; ſimulque lætari quod pro Chriſti nomine dignus ſit habitus contumeliam [d] pati.

Potuit igitur & Chriſti Domini anima refugere malum qua ratione naturæ aduerſabatur, quod libenter & cum gaudio recipiebat quatenus erat a Deo præceptum; diuerſo tamen potentiæ actu. Quinimo voluntate quæ ratio-

[a] Matth. 26. Marci 14. Lucæ 22. S. Aug. lib. 3. contra Maximinum c. 20.
[b] Matth. 26. Marci 14. Lucæ 22. Sexta Synod. gener. act. 4. & 11. Catechiſmus Romanus p. 4. in 3. petit. orat. Dominicæ. Agatho Papa in epiſt. Synodali quæ habetur in 6. Syn. act. 4. & recepta fuit act. 8. Origenes tract. 35. in Matth. & lib. 1. contra Celſum. S. Hilar. in cap. 26. Matth. S. Ambroſ. lib. 10. in Lucam cap. de triſtitia, & dolore Chriſti. S. Hieron. in cap. 26. Matth. S. Aug. lib. 3. contra Maximin. c. 22. S. Cyrill. lib. 4. in Ioan. cap. 1. S. Leo Mag. in ſer. 7. de Paſs. Domini. S. Thom. 3. p. q. 18. ar. 5. & 6.
[c] Pſal. 15. Cant. 3. Marci 10. Lucæ 12. & 15. Ioan. 15. 1. Petri 1. S. Hilar. lib. 10. de Trinit. Nyſſen. in c. 3. Cant. Cyrill. lib. 10. in Ioan. cap. 21. & 22. Theod. in c. 3. Cant. S. Thom. 3. p. q. 15. ar. 4.
[d] Act. cap. 5.

rationis eſt appetitus, contradictionem non implicat ratione diuerſi obiecti & doloris, & gaudij ſimul eamdem Chriſti Domini animam elicuiſſe actum [a]; vt infra dicemus.

CAPVT XIII.

De Chriſti Domini virtutum & operationum ordine.

POſt ea quæ de Chriſti Domini voluntatũ diſtinctione, & concordia diximus, congruenter explicatur quis ſit vnius naturæ ad aliam in operando ordo. Quod vt fiat;

QVAERITVR.

An Chriſtus Dominus qua ratione homo Patri, ac ſibi fuerit ſubiectus.

REſpondetur dicendũ. Chriſtus Dominus ſecũdum humanitatem Patri, ac ſibi fuit ſubiectus [b].

Probatur. Minorem a maiori reci-

[a] Ad Hebr. 12. S. Ambroſ. lib. 10. in Lucam cap. de dolor, & triſtitia Chriſti. S. Aug. lib. de vera, & falſa Pœnitentia cap. 13. in fine. S. Cyril. lib. 10. in Ioan. c. 21. & 22. S. Tho. 3. p. q. 46. ar. 8. & q. 84. ar. 9. ad 2. S. Bonau. in 3. diſt. 16. ar. 2. q. 2. Scot. in 3 diſt. 15. Suarez tom. 1: in 3. partem S. Tho. q. 18. ar. 6. diſput. 38. ſect. 3.

[b] Pſal. 39. ex Apoſtolo ad Hebr. 10. Iſa. 42. ex Matth. 12. Item Iſa. 45. 49. 62. & 63. Ezech. 34. Zachar. 3. Matth. 11. 12. & 26. Ioan. 4. 8. 10. 14. 15. & 20. 1. Cor. 3. & 15. Ad Philip. 2. Conc. Alexandrinum in ep. ad Neſtorium quæ eſt 10. inter ep. S. Cyrilli. Concil. Epheſ. p. 1. cap. 14. Sexta Synod. act. 17. in definit. Fidei. S. Dionyſ. c. 4. cæleſt. hierar. circa finem. Origenes hom. 2. in Pſal. 36. S. Athan. ſerm. 3. contra Arianos, & in ep. contra Euſebium pro Nicæna Synodo tom. 2. S. Hilar. lib. 11. de Trin. Nazian. orat. 1. & 35. quæ eſt 1. de Filio, & 3. de Theol. S. Am-

recipientem quicquid habet & eſt, neceſſe eſt illi eſſe ſubiectum.

At Chriſtus Dominus ſecundum humanitatem creatura cum ſit, a Deo eſt, qui eſt Pater, Filius, & Spiritus ſanctus.

Neceſſe eſt igitur vt Chriſtus Dominus qua ratione Homo Patri, & ſibi etiã, ac Spiritui ſancto ſubiectus exiſtat, nihil velit, aut agat quod vel Deus prohibeat, vel illi diſpliceat, omnia bona ſibi a Deo gratis eſſe conceſſa cognoſcens.

CAPVT XIV.

De Chriſti Domini oratione

OMnia Filio Dei, ſicut Patri ac Spiritui ſancto quia per eſſentiam exiſtunt, ſubiecta [a] eſſe neceſſe eſt.

Qua ratione igitur Deus eſt, illi orare cũ repugnet [b]; QVÆ-

brof. lib. 5. de Fide cap. 4. & 6. lib. 7. ep. 47. & præſatione in Pſal. 35.
Nyſſen. in cap. 15. 1. ad Corint. & in lib. de Beatitudinibus, circa illud, Beati qui eſuriunt, & ſitiunt iuſtitiam.
S. Hieron. in cap. 19. Matth. in cap. 42. Iſa. & in c. 1. ep. ad Titũ.
Chryſ. ſerm. 7. in id ad Philip. 2. Formam ſerui accipiens, & homil. circa illa verba 1. Paral. 17. Quis ego ſum Domine Deus.
S. Aug. ep. 178. ſer. 5. aliàs 6. de temp. lib. 1. de Trin. c. 7. & 8. lib. 13. c. 14. concione 3. in Pſal. 103. in lib. 83. qq. q. 69. tract. 39. & 121. in Ioan. & q. 55. ſuper Deuteron.
S. Cyrill. Alex. lib. 10. in Ioan. c. 11. lib. 12. cap. 51. epiſt. 10. in lib. ad Euoptium, lib. 12. Theſau. c. 15. circa finem, in defenſione ſexti anathematiſmi, & dialogo 4. & 6. de Trinit. Theodor. in cap. 2. epiſt. ad Philip. & in cap. 15. 1. ad Cor. B. Vigilius lib. 3. & 5. contra Eutychetem tom. 5. magnæ Bibliotecæ veterum Patrum p. 2. S. Fulgent. lib. de Fide ad Petrum c. 2. Petrus Diaconus lib. de Incarn. & gratia ad Fulgentium c. 6. Primaſius Epiſc. Africanus comment. in c. 15. ep. 1. ad Cor. tom. 6. mag. Bibliot. vet. Patr. p. 2. Agatho Papa in ep. Synod. ad Conſtantinum, Heraclium, & Tiberium Auguſtos. S. Greg. lib. 2. Moral. c. 22. Iſidor. lib. 1. de ſummo bono c. 16. S. Damaſc. lib. 3. de Fid. c. 24. & lib. 4. c. 19. S. Anſel. lib. 1. cur Deus homo c. 8. & 9. S. Bernar. in ſerm. de Paſsione. S. Tho. 3. p. q. 20. ar. 1. & 2. q. 23. ar. 4. ad 3. & q. 47. ar. 2. Bellar. tom. 1. controu. lib. 1. de Chriſto cap. 16.

[a] Deuter. 6. 1. Reg. 2. Pſal. 17. & 85. Sap. 12. Eccleſ. 1. Iſa. 43. Malach. 2. Marci 12. 1. Cor. 8. Ad Gal. 3. Ad Epheſ. 4. 1. Timot. 2. Conc. Nicænum, Conſtantinop. Epheſ. & Chalced. in Symb. Conc. Later. ſub Innoc. III. cap. Firm. de ſumma Trinit. & Fi-

QVAERITVR.

Vtrum Chriſto Domino qua ratione Homo eſt, orare competat.

Quæſito reſpondetur dicendum. Chriſto ſecundum humanitatem orare [a] conuenit.

Probatur. Ei conuenit orare qui poteſt petendo vt debet impetrare, ſeu quæ petit obtinere.

Sed Chriſto Domino qui propter ſuam reuerentiam exauditus [b] eſt, petere competit, vt ſunt aperta Scripturæ loca. Rogaui [c] pro te Petre vt non deficiat fides tua, & tu aliquando conuerſus confirma Fratres tuos. Et, Ego roga-

de catholica. Conc. Tolet. 1.4.6.8. & 11. in profeſſ. Fid. S. Dionyſ. c. 1. de diu. nom. & c. 1. & 3. cæl. hierarch. S. Cyprian. de Idolorum vanit. Lactan. lib. 1. Inſtit. cap. 3. & de ira Dei cap. 11. Euſeb Cæſ. lib. 11. de præpar. Euang. c. 9. S. Hilar. in Pſal. 134. S. Athan. orat. contra Idola. S. Baſil. ep. 141. Nazian. orat. 29. S. Ambroſ. lib. 1. de Fid. cap. 2. & in c. 9. Lucæ. S. Hieron. in c. 45. Iſa. & ad c. 4. ad Epheſ. S. Aug. lib. 1. de Trin. c. 4. lib. 12. de Ciuit. Dei c. 1. & ſerm. 6. de temp. Boet. de conſol. lib. 3. proſ. 10. S. Greg. hom. 27. in Ezech. Petr. Bleſenſis ep. 99. Magiſt. in 1. diſt. 2. S. Tho. p. 1. q. 11. ar. 3. S. Bonau. in 1. diſt. 2. ar. 1. q. 1. Scot. in 1. diſt. 2. [b] S. Tho. 3. p. q. 21. ar. 1.

[a] Pſal. 54. ex S. Aug. in eund. locum. Matth. 11. 14. & 26. Marci 7. & 14. Lucæ 6. 9. & 22. Ioan. 11. 12. 14. 16. & 17. Ad Rom. 8. 9. & 12. Ad Hebr. 4. 5. 7. & 9. 1. Ioan. 2. Conc. Francoford. in libello ſacroſyllabo. Iuſtinus Martyr q. 105. ad orthodoxos. Origen. hom. 7. ſuper Leuit. Tertull. lib. 4. contra Marcionem c. 13. S. Cyprian. ep. 8. aliàs lib. 4. ep. 4. & ep. 52. S. Hilar. lib. 10. de Trin. circa finem. Nazian. orat. 16. de pauperum amore. S. Ambroſ. lib. 5. in Lucam c. 6. de oratione Ieſu in monte, lib. 4. de Fid. c. 3. in c. 8. ad Rom. & lib. de Iſaac & Anima c. 8. Dydimus lib. 2. de Spiritu ſancto paulo poſt principium. S. Martinus Archiep. Turonenſ. in profeſs. Fidei tom. 4. mag. Bibliot. veterum Patrum: Chryſ. hom. 61. & 63. in c. 11. Ioan. S. Aug. tract. 104. in Ioan. ep. 59. & 121. c. 14. præfat. in Pſal. 29. & 85. B. Vigilius lib. 1. cont. Eutychetem. S. Gregor. in Pſal. 5. Pœnit. Nicetas in orat. 16. Nazianzeni. Antiochus Abbas hom. 62. quod pro inuicem orandum ſit tom. 7. mag. Bibliot. vet. Patrum. S. Damaſc. lib. 3. orthod. Fid. cap. 19. & 24. Zacharias Epiſc. Chryſopolitanus lib. 3. c. 90. tom. 12. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 1. S. Bernar. in ſerm. de Natiu. Virginis ante medium. Magiſt. in 3. diſt. 17. S. Tho. 3. p. q. 21. art. 1. 2. 3. & 4. S. Bonau. in 3. diſt. 17. ar. 2. q. 1. & ſeqq.

[b] Ioan. 11. Ad Hebr. 5. S. Tho. 3. p. q. 21. ar. 4. S. Bonau. in 3. diſt. 17. ar. 2. q. 2.

[c] Lucæ 22.

[a] Ioan. 14.

rogabo [a] Patrem & alium Paraclitum dabit vobis, vt maneat vobiſcum in æternum Spiritum veritatis.

[b] Lucæ 6.

Factum [b] eſt autem in illis diebus exijt in montem orare, & erat pernoctans in oratione Dei.

[c] Ioan. 11. S. Hilar. lib. 10. de Trinit. circa finem. S. Ambroſ. lib. 5. in Lucam cap. de orat. Ieſu in monte. S. Aug. tract. 104. in Ioan. S. Greg. hom. 10. in Ezechiel. ante med. S. Damaſc. lib. 3. orthod. Fid. c. 24. S. Thom. 3. p. q. 21. ar. 1. [d] Iacobi cap. 1.

Pluſquam igitur certum eſt Chriſtum Dominum qui in oratione pernoctaſſe legitur, vt eſſet obedientiæ [b] magiſter, & humilitatis exemplar [c], quatenus Homo erat petijſſe a Patre quod ſimpliciter, & abſolutè petendo obtinuit ſuam manifeſtando voluntatem, vt illam adimpleret Deus; cui quamuis omnia nuda & aperta ſint, vult tamen vt corda noſtra dilatemus ad eum, qui petitiones cordis adimplens, dat omnibus affluenter [d], nec cum dederit improperat.

Chriſto igitur Domino conuenit orare, quamuis ſciret viſione beata, ſeu infuſa ſcientia quæcunque futura eſſent.

Sciebat enim propter eius petitionem, atque orationem multa facienda a Deo, cuius vt voluntatem faceret, debebat orando petere.

CA-

CAPVT XV.

De Sacerdotio Chriſti.

QVa ratione Deus Saluator noſter Rex Regum, & Dominus dominantium ſuprema, & abſoluta auctoritate ſalutis noſtræ cum ſit auctor, ſacerdotio fungi non poteſt.

De eo igitur qua ratione eſt Homo,

QVÆRITVR PRIMO.

Vtrum Chriſto Domino Sacerdotem eſſe conueniat qua ratione Homo.

REſpondetur dicendum. Chriſto Domino qua ratione Homo eſt, Sacerdotem [a] eſſe conuenit.

Probatur. Ille Sacerdos eſt qui ſacra dans & docens inter Deum, & Homines mediator conſtitutus eſt,

[a] Lib. 1. Regum c. 2. ex Lactan. lib. 4. Inſtit. c. 14. Pſal. 39. & 109. Iſa. 53. Malachiæ 2. Ioan. 10. & 17. Act. 20. 2. Corint. 5. Ad Epheſ. 5. Ad Coloſ. 1. Ad Philip. 2. 1. ad Timot. 2. Ad Hebr. 2. 4. 5. 6. 7. 8. 9. & 10. 1. Petri 2. 2. Petri 1. Conc. Alexandrinum anathematiſmo 2. Concil. Epheſ. p. 1. c. 14. & can. 10. Conc. Trid. ſeſſ. 22. can. 1. & 2. Iuſtinus dialogo cum Triphone. Irenæus lib. 4. contra hæreſes cap. 32. Cyprian. lib. 2. ep. 3. Lactan. lib. 4. Inſtit. diuinarum de vera ſapientia, & Religione cap. 14. S. Athan. in lib. de humanitate Verbi. Nazianz. carm. 9. & orat. 31. & 36. Cyrill. Hieroſ. catecheſi 11. in princ. S. Epipha. hæreſi 55. S. Ambroſ. lib. 3. de Fide cap. 5. S. Hier. in illud Pſal. 109. Iurauit Dominus &c. & in illud Micheæ 1. Audite Populi omnes. Nyſſenus in tract. de forma perfecti Chriſtiani ex illo 1. Cor. 5. Paſcha noſtrum immolatus eſt Chriſtus. Prudentius præfat. in Pſychomachian. S. Chryſ. hom. 13. in ep. ad Heb. explicans illud cap. 7. Semper viuens ad interpellañ. pro nobis, & hom. 16. in illud ad Hebr. 9. Mediator noui Teſtamenti, & in c. 17. Ioan. S. Aug. lib. 1. de conſenſu Euangel. c. 3. lib. 2. de pecc. origin. c. 28. tract. 47. in Ioan. lib. 3. cont. Maximinum c. 14. lib. 10. de Ciu. c. 20. lib. 4. de Trin. c. 14. lib. 1. cont. aduerſ. Leg. & Prophet. c. 18. in id Pſal. 64. Im-

vt eum propitium eiſdem hominibus reddat.

At Chriſto Domino qua ratione Homo eſt, conuenit ſacra dare, gratiam, virtutes & dona hominibus impartiri, pro illis orare, ſacrificium, & hoſtiam offerre vt a peccatis ſoluātur.

Sacerdos igitur Chriſtus Dominus fuit.

Nec obſtat, quod ex Tribu Leui [a] ex qua tantum Sacerdotes vngebantur Chriſtus Dominus ſecundum carnem non duxerit ortum; ſed ex Tribu Iuda [b] in qua Regalis reſidebat dignitas, iuriſdictio, ſeu poteſtas, vel ſaltem Ius ad illam.

Fuit enim Chriſtus Dominus prototypus, cuius figuræ [c] erant quæcunque in veteri fiebant lege ſiue ad ceremonias, ſacrificia ſeu ſacramenta ſpectarent, vel ſacrum aliquod miniſterium per allegoriam protenderent.

Quare a Verbo cui vnita erat humanitas, Chriſtus Dominus habuit vt eſſet Sacerdos [d], a Patre miſſus vt ſe ipſum in ara crucis hoſtiam viuen-

pietatibus noſtris tu propitiaberis, & in id Pſal. 98. Moyſes, & Aaron in ſacerdotibus eius.

S. Cyrill. in epiſt. 10. lib. 9. de adoratione circa medium, in cap. 17. Ioan. in epiſt. ad Neſtorium, & in defenſione 10. Anathematiſmi.

Remigius Rhemenſ. Epiſc. explanat. in c. 8. ep. ad Hebr. tom. 5. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 3.

S. Leo ep. 83. c. 4.

Primaſius Epiſc. Vticenſis Comment. in cap. 8. epiſt. ad Rom. tom. 6. mag. Bibliot. vet. Patrum p. 2.

S. Fulgen. lib. de Fid. ad Petrum c. 2. propè finem.

Anaſtaſius Abbas cōtra Iudæos to. 8. mag. Bibliot. vet. Patrum.

S. Tho. 3 p. q. 22. ar. 1. & ſeqq. q. 26. ar. 2. & q. 63. ar. 3.

a S. Tho. 3. p. q. 22. ar. 1. in 2. arg. & ad 2.

b Pſal. 86. & 131. Iſa. 9. Ierem. 33. Matth. 1. & 22. Marci 12. Lucæ 1. & 3. Ad Rom. 1. Ad Hebr. 7. Catechiſmus Romanus in explicat. art. 2. Symb. Apoſtol. Euſeb. Epiſcopus Gallicanus hom. ad Populum in natiuit. S. Mariæ tom. 5. mag. Bibliot. veterum Patrum p. 1. S. Damaſc. in orat. 2. de B. Mariæ virginitate. S. Tho. 3. p. q. 22. art. 1. in 2. argumento.

c Lucæ vlt. 1. Cor. 10. Ad Coloſ. 2. Ad Hebr. 7. & 10. S. Proſper p. 1. & 2. de Promiſsionibus, & prædictionibus Dei. S. Damaſc. lib. 3. orthod. Fid. cap. 25. Amalarius Fortunatus Epiſc. Treuerenſis lib. 3. de officijs Eccleſ. c. 18. ad Ludouicum I. Imperatorem tom. 9. mag. Bibliot. veterum Patrum p. 1. S. Tho. p. 2. q. 101. ar. 2. q. 102. ar. 2. & 3. & 3. p. q. 22. ar. 1.

d Ad Hebr. 7. Irenæus lib. 3. adu. hæreſes c. 20. Lactan. lib. 4. diu. Inſtit. c. 24. & 25. S. Ambroſ. in illud 1. ad Timot. 2. Vnus Deus. S. Chryſ. hom. 13. in c. 7. ep. ad Hebr. S. Cyrill. lib. 12. Theſ. cap. 10. & lib. 9. in Ioan. cap. 33. S. Fulgent. lib. de Incarnat. & gratia cap. 2. in fine.

viuentem offerret Patri, morte ſua redemptu-rus [a] a peccatis homines. Quod vt intelligatur magis,

QVAERITVR II.

Quæ fuerit a Sacerdote Chriſto oblata Hoſtia.

RESpondetur dicendum. A Sacerdote Chriſto oblata Hoſtia Chriſtus [b] ipſe fuit.

Probatur. Quod ita offertur vt per ipſum liberemur a peccato, Hoſtia eſt pro peccatis.

Quæ ſi vim habeat vt conſeruet nos in gratia qua ſemper caritate Deo adhæremus, hoſtia pacifica eſt, veram nobis tribuens pacem, ex eo quod nos ſalutis noſtræ Auctori coniungit in via.

A qua vnione ſi per peccatum non recedimus, æternam nobis operatur ſalutem, quam Chriſtus Dominus offerens ſe, promeruit nobis.

a Pſal. 106. 110. & 129. Iſa. 33. & 53. Matth. 20. Marci 10. Lucæ 1. & 24. Ioan. 12. Ad Rom. 2. Ad Galat. 3. Ad Epheſ. 1. & 5. Ad Coloſ. 1. 1. Timot. 2. Ad Titum 2. Ad Hebr. 5. 1. Petri 1. 1. Ioan. 2. Apocal. 5. Catechiſmus Rom. in explicat. ar. 2. Symb. Apoſt.

b Ad Epheſ. 5. Conc. Alexand. anathematiſmo 2. Concil. Epheſ. p. 1. cap. 14. S. Athan. in lib. de humanitate Verbi. Nazian. carm. 9. orat. 31. circa principium, & orat. 36. quæ eſt 4. de Theologia propè finem. S. Ambroſ. lib. 3. de Fid. cap. 5. S. Auguſt. lib. 1. de conſenſu Euangeliſt. c. 3. lib. 4. de Trinit. cap. 14. lib. 10. de Ciuit. Dei cap. 22. & lib. qq. in Iudicum cap. 54. S. Cyrill. in epiſt. ad Neſtorium, in defenſione 10. Anathematiſmi, ep. 10. & lib. 9. de adoratione circa medium. Sedulius Scotus Hibern. in cap. 2. ep. ad Rom. tom. 5. mag. Bibliot. veterum Patrum p. 1. S. Fulgent. lib. de Fide ad Petrum Diaconum cap. 2. Gregor. Mag. in 1. lib. Regum cap. 1. explicans illud, Et aſcendebat vir ille ſtatutis diebus &c. Elias Cretenſis in primam orationem Nazianzeni explicans illa verba, Idcirco Angeli. S. Tho. p. 2. q. 102. ar. 3. & 3. p. q. 22. ar. 2.

Et ideo holocauſtum [a] dici poteſt, quod in veteri lege [b] illud erat, quod comburebatur totum, eam ſignificans vnionem, qua Spiritus Hominis in gloria Deo perfectè coniungitur abſque amiſsionis timore.

Hæc autem tria nullum veteris legis poterat tam perfectè operari ſacrificium quemadmodum ſe ipſum in ara crucis offerens promeruit Chriſtus, a quo omnia etiam veteris Teſtamenti ſacrificia vim habuiſſe, Scripturæ [c] congruit, recepit Eccleſia [d], explicant Patres [e], & huius cæleſtis diſciplinæ Profeſſores [f].

Fuit igitur hoſtia [g], & Sacerdos [g] Chriſtus Dominus, qui ſe ipſum in ara crucis pro nobis

a S.Tho. 3.p. q.22. art. 2.
b Leuit. cap.1. S. Dorotheus Abbas doctrina 23. tom. 4. mag Bibliot. veterum Patrum. S. Eucher. Lugdun. in lib. Formularum c.10. tom.5. mag. Bibliot. veterum Patrum p.1. Rodulphus Flauiacenſis in Leuit. lib.1.c.1. de Holocauſto Bouis tom.10. mag. Bibliot. veterum Patrum. S. Tho. p. 2. q.102. art. 3.
c Ioan. 1. Ad Rom.3.4.7. & 8. Ad Galat. 2.3. & 4. Ad Hebr.7.10. & 11.
d Conc. Epheſ.3.p. cap. 22. Conc. Tolet.4. c. 1.
e S. Ignatius in ep. ad Trallianos. Irenæus lib.4. contra hæreſes c.45. & lib.5.c.31. Tertull. lib.2. contra Marcionem c.4. Origenes hom.15. in Geneſ. & ad cap.5. epiſt. ad Romanos. S. Cyprianus lib.2. ad Quirinum cap.27. S. Athanaſ. in lib. de Incarnatione Chriſti circa medium. S. Baſilius in Pſal. 44. Nazianz. orat. 2. de Paſcha & orat. 3. de Theologia. S. Hieronymus in cap. 2. epiſt. ad Galat. S. Auguſt. lib. de Spiritu & littera cap. 8. & lib. 3. contra duas epiſt. Pelag. cap. 4. Chryſoſt. in cap. 2. ad Galat. S. Proſper de Promiſsionibus, & prædictionibus Dei p. 1. & 2. Ioannes Maxentius in profeſsione de Chriſto tom. 6. magnæ Bibliotecæ veterum Patrum p. 1. Primaſius Comment. in cap. 2. epiſt. ad Galat. Paſcaſius Ratbertus Abbas Corbinenſis de corpore, & ſanguine Domini in Euchariſtia tom.9. magnæ Bibliotecæ veterum Patrum p.1. S. Anſel. in c.2. epiſt. ad Galat. & in cap. 11. ad Hebr.
f Magiſt. in 3. diſt. 18. & in 4. diſt. 1. & 2. S.Thom. p.2. q.101. art.2. q.102. art.3. & q.103. art. 2. & 3. p. q.49. art.5. ad 1. q.52. art.5. ad 2. art.7. ad 1. & art.8. ad 3. S. Bonau. in 3. diſt. 18. 19. & 22. Scotus in 3. diſt. 19. q. 1. & in 4. diſt. 2. & 45. q. 1. in fine.
g Catechiſmus Romanus in expoſit. art.2. Symb. Apoſt. Cyrill. Hieroſol. catecheſi 10. de Fide in Chriſtum. S. Proſper de Promiſsionibus, & prædictionibus Dei p. 1. & 2. per multa capita. S. Proclus hom. de Ieſu Chriſti natiuit. quod Deipara ſit B. Virgo Maria tom.5. magnæ Bibliotecæ veterum Patrum p. 1. S. Primaſius comment. in epiſt. ad Hebr. poſt medium tom.6. magnæ Bibliotecæ veterum Patrum p. 2. S. Damaſc. orat. 2. de B. Mariæ natiuit. S. Thom. 3. p. q.22. art. 1. & 2.

bis obtulit, vt a peccatis mundaremur, & in gratia vſque in finem perſeuerantes, coronam iuſtitiæ quæ eſt gloria noſtra, conſequeremur.

Qui quamuis ſibi mortem non conſciuerit; oblatus [a] tamen eſt quia voluit, ſe liberè morti exponens.

Neque hoc ſacrificium Regius Propheta Dauid Pſalm. 105. damnat [b] dum ſacrificia Gentilium improperans dixit. Effuderunt ſanguinem innocentem, ſanguinem filiorum ſuorum, & filiarum ſuarum; quas ſacrificauerunt ſculptilibus Chanaan.

Nam ipſi fundebant ſanguinem non Deo, ſed Dæmoni [c], nec iuſſu Dei, verum malo ſuadente Angelo.

Chriſtus autem ſponte ſanguinem fudit, Patris vt faceret voluntatem, non ſe ipſum interficiendo; ſed interficientibus voluntariè ſe exponens Patris adimpleturus præceptum.

[a] Iſa. 53. S.Thom. 3. p. q. 22. art. 2. ad. 1. & 2.

[b] S.Tho. 3. p.q.22, ar. 2. in 2. argumento, & ad 2.

[c] Bellarm. in explicat. Pſal. 105.

CA-

CAPVT XVI.

De adoptione Chriſti.

POST Chriſti Domini Sacerdotium, non eſt ab re de eius adoptione inquirere; nam qua ratione Sacerdos Chriſtus Dominus erat gratiſſimam offerens hoſtiā Patri, ſe Hominem demonſtrauit; cui non videtur repugnare vt ſit Filius adoptiuus Dei cum gratiam & virtutes habeat, quæ adoptiuum [a] efficiunt Filium.

Quæ difficultas vt ſoluatur,

QVAERITVR PRIMO.

Vtrum Chriſtus quatenus Homo ſit Filius Dei adoptiuus.

REſpondetur dicendum. Chriſtus Dominus non eſt Filius Dei adoptiuus [b].

Probatur: Filium eſſe, non de natura, ſed de ſuppoſito, hypoſtaſi, ſeu perſona prædicatur.

Sed

[a] Matth. 5. Ioan. 1. Ad Rom. 8. & 9. Ad Epheſ. 1. Ad Galat. 4. Ad Titum 3. Iacobi 1. 1. Petri 1. & 3. 1. Ioan. 3. Conc. Triden. ſeſſ. 5. in decreto de peccato originali, & ſeſſ. 6. cap. 4. & 7. Catechiſmus Romanus in explicat. ar. 3. Symb. Apoſt. S. Cyprian. in expoſ. orat. Dominicæ. S. Athan. orat. 2. contra Arianos, & in ſermon. de Paſsione, & Cruce Domini. S. Baſil. lib. 4. contra Eunom. Chryſ. hom. 22. in Gen. hom. 13. in Ioa. & hom. 14. in ep. ad Rom. Cyrill. Alex. lib. 1. in Ioan. cap. 14. S. Aug. epiſt. 120. c. 4. lib. 3. contra Fauſtum cap. 3. lib. 1. de ſerm. Dñi in monte, c. 46. & lib. 3. contra duas epiſto. Pelagianorum cap. 3.

[b] Pſal. 2. & 109. Prouer. 8. Matt. 3. 16. 20. & 26. Lucæ 1. Ioan. 1. 5. 6. 8. 12. 14. 15. 16. 17. 20. & 22. Ad Rom. 1. & 8. Ad Galat. 4. Ad Philip. 2. Ad Hebr. 1. 1. Ioan. vlt. Conc. Nicæn. Conſtantinop. Epheſ. & Chalced. in Symbolo. Conc. Lugdun. 2. ſub Greg. X. in ep. Michaelis Imperatoris ad eumd. Gregorium. Conc. Foroiulienſe ſub Adriano I. à Paulino Aquileienſi celebratum in cau-

Sed Chriſtus IESVS qua ratione Homo ſubſiſtens, non erat alia a Verbo diuino hypoſtaſis, ſeu perſona.

Ergo nec alius Filius.

Sed qua ratione Filius Dei non poteſt dici Filius adoptiuus.

Ergo nec etiam qua ratione Homo ſubſiſtens dici poteſt Filius adoptiuus, ſed naturalis, vt ex Scripturis,[a] Concilia,[b] & Patres,[c] a quibus docemur, non eſſe alium Filium Hominis a Filio Dei.

Nec obſtat, quod Chriſti Domini humanitas creatura Deo ſubiecta per participationem exiſtens etiam ſerua[d] nominetur.

Nam

ſa Sanctiſſ. Trinit. & Incarnat. Verbi. Concil. Ratiſponenſe ſub Adriano I. in quo Felix Vrgelitanus Epiſcopus condemnatus eſt. Conc. Francofordieñ ſub Adriano I. per totum contra Elipandum, & Felicem. Catechiſmus Romanus in explicat. ar. 3. Symb. Apoſt. Adrianus primus Papa in epiſ. ad Epiſcopos Hiſpaniæ, & Galliciæ de errore Elipādi Epiſcopi Toletani. S. Hppolytus Epiſcopus Portueñ de Deo Trino, & vno, & de myſterio Incarn. cōtra hæreſim Noeti tom. 3. mag. Bibl. vet. Patrum. S. Baſil. lib. 4. contra Eunom. Cyrill. Hieroſol. Catecheſi 11. Illuminatorum. Nazianz. in epiſt. ad Chelidonium. S. Ambroſ. in lib. de Incarnat. Domin. Sacram. cap. 8. B. Vigilius Epiſcopus Trident. in Diſput. de Chriſto, & Fide Sanctiſſ. Trinit. inter Sabellium, Fotinum, Arium, & Athanaſium tom. 5. mag. Bibliot. vet. Patrum 3. par. S. Fulgent. in lib. ad Donatum cap. 5. & lib. 3. ad Traſimundum Regem de ſacram. Dominicæ Paſſionis cap. 5. S. Gregor. lib. 6. cap. 26. in lib. 1. Regum. S. Anſel. in lib. de Excellentia B. Virginis cap. 3. S. Bern. ſerm. 5. in die Natalis Domini. Magiſt. in 3. diſt. 4. & 10. S. Tho. 3. par. q. 23. ar. 2, 3. & 4. [a] Matth. 3. 16. & 17. Io. 20. Ad Rom. 8. Ad Hebr. 1. 2. Petri 1. [b] Conc. Sardicenſe in epiſt. ad omnes Fideles. Concil. Francoford. ſub Adriano I. per totum. [c] Irenæus lib. contra hæreſes cap. 21. S. Hilar. lib. 3. 6. & 9. de Trinit. Nazianz. in ep. ad Dydimum. S. Ambroſ. in lib. de Incarnat. Domin. Sacram. cap. 8. & lib. 1. de fid. cap. 9. S. Hieron. in cap. 1. ad Epheſ. S. Chryſ. hom. 40. operis imperſ. in Matth. S. Aug. ep. 120. cap. 4. lib. contra Secundinum Manichæum cap. 5. lib. 3. contra Fauſtum cap. 3. lib. 1. de conſenſu Euang. cap. 3. tract. 25. in Ioan. cap. 1. & tract. 82. S. Leo ep. 97. ad Leonem Auguſtum. S. Gregor. lib. 1. mor. cap. 6. aliàs 29. Hildephonſus Archiepiſcopus Tolet. in lib. de perpetua Virginitate S. Mariæ, ac eius parturit. paulo poſt principium tom. 7. mag. Bibl. vet. Patrū. Iſidor. in lib. de doctr. & fid. Eccleſiaſt. dogm. cap. 2. Leo IX. in ep. 3. ad Petrum Antiochenum. Magiſt. in 3. diſt. 10. S. Tho. 3. par. q. 2. ar. 3. ad 1. S. Bonau. in 3. diſt. 10. art. 2. q. 1. [d] Pſ. 85. & 115. Iſa. 44. & 42. 43. 52. 53. & Zach. 3. ex Hieron. in eiſd. locis. Ad Philip. 2. Conc. Alexandrinū in 6. Anathematiſmo. S. Athan. orat. 2. & 3. contra Arianos. S. Hilar. lib. 11. de Trinit. longè ab initio. Nazianz. orat. 1. quæ eſt 1. Apologia circa finem. S. Ambroſ. lib. 5. de fid. cap. 6. & lib. 7. epiſt. ep. 47. ad Irenæum. S. Aug. ep. 178. circ. finē. S. Cyrill. Alex. in lib. ad Euoptium, lib. 9. The-

Nam eſſe creatum, per participationem exiſtere, Deo ſubiectum eſſe non tantum de ſuppoſito creato, verum & de natura prędicatur [a].

At eſſe Filium de perſona tantum dicitur ſi propriè ſumatur, & preſſe.

ſau. cap. 3. & lib. 12. cap. 15. S. Vigil. lib. 5. contra Eutychetem tom. 5. mag. Bibliot. veterum Patrum p. 3. S. Damaſc. lib. 3. orthod. fid. cap. 21. S. Tho. 3. par. q. 20. art. 1. ad 2.

[a] S. Tho. 3. p. q. 23. ar. 4. ad 3.

OBIICIES.

SI Chriſtus Dominus qua ratione Homo non eſset Filius Dei adoptiuus, nec etiam eſset prædeſtinatus. Cum prædeſtinatio [b] ſit in adoptionem filiorum.

At Chriſtus Dominus ex dictis non eſt Filius adoptiuus.

Ergo neque etiam prædeſtinatus.

Quod eſt contra Apoſtolum ad Rom. 1. de Chriſto dicentem;

Qui prædeſtinatus eſt Filius Dei in virtute.

Huic argumento vt ſatisfiat,

[b] Apoſtolus ad Epheſ. 1. S. Ambroſ. in cap. 1. ad Epheſ. S. Hieron. in cap. 1. ad Epheſ. Chryſ. hom. in cap. 1. ad Epheſ. S. Auguſt. de Prædeſt. Sanctorum c. 10. & 15. S. Anſel. in cap. 1. ad Epheſ. S. Thom. 3 par. q. 24. art. 1. in 1. argumento, & ad primum.

QVAERITVR II.

Vtrum Chriſtus Dominus dici poſsit prædeſtinatus.

CHriſtus Dominus qua ratione Deus a Patre per æternam generationem eidem Patri conſubſtantialis procedens non poteſt dici

dici prædeſtinatus [a]. Eſsentia namque ac natura ſicut Pater, beatus eſt Filius, cui omnia quæ habet Pater communicauit, præter hoc quod eſt eſse Patrem. Cum in diuinis Perſonis ibi ſit diſtinctio vbi eſt relatiua [b] oppoſitio:

Non igitur qua ratione Deus Chriſtus Dominus dici poteſt prædeſtinatus.

Reſpondetur dicendum. Chriſtus Dominus qua ratione Homo, vel ſecundum humanitatem dici poteſt prædeſtinatus [c].

Probatur. Prædeſtinatio eſt æterna Dei præordinatio, qua gratis in tempore facienda diſponuntur, latè ſumpto prędeſtinationis nomine pro ęterna Dei prędefinitione qua intelligens creatura in ſuum ordinatur finem.

At Deus ab æterno gratis præordinauit Chriſti Domini humanitatem ad hypoſtaticam vnionem, quæ illi non natura, ſed Dei dono & gratis conceſſa fuit.

Eſt igitur Chriſtus Dominus ſecundum humanitatem ab æterno prędeſtinatus, vt ſit eius humanitas Verbo hypoſtaticè vnita.

Filius ergo Dei qua ratione Homo non fuit prædeſtinatus vt eſſet adoptiuus Filius, ſed naturalis [d]; quia eius humanitas aſſumpta fuit

a S.Tho.3. p. q. 24. ar.1.in 2.arg.& ad 2.
b Concil.Later. ſub Innoc.III. cap.Firm. Conc.Tolet. 11. in Profeſſ.Fid. Conc.Floren.ſub Eugen.IIII.ſeſſ.18. S.Dionyſ.cap.2.de diu. nom. S.Ath. de prop. perſon. ad Theophilum. S.Hilar.1 li.de ſynod. S Baſil.lib. 1.& 2.cōtra Eunom. Nazian. orat.23.25. & 37. S.Aug. ſerm. 1. & 6. in Feſto S. Trinit. S.Cyrill. Alex. lib. 3. Theſau. cap. 1. & 8. li.7.c.1.&li. 12.c.13. S. Leo ſerm. 1. & 3. de Pentec. Boetius lib.1. de Trinit.cap.12. S.Damaſc. lib. 1. orthod. fid.cap.2. S.Bern.lib. 5.de conſid. cap.7. & 8. S.Tho.p.p.q. 28.ar. 3.q. 30. art.2. q.32. art.2.& 3. q.36.art. 2.& 4.q.37. art.2.& q.41.art.6. Bellarm. lib. 2. de Chriſto cap. 22.
c Ad Rom.1. & 8. 1.Cor.2. Ad Epheſ. 1. & 3. 1.Petri 1. Conc.Tolet.11. Chryſoſtom. in c. 2. 1.ad Cor. S.Aug. in lib.de Prædeſt.SS. cap.10.& 15.de bono perſeu. cap.vlt. in Enchir. cap. 40. in lib. ad Proſperum, & Hilarium, & tract. 15. in Ioan. S.Anſelm.in cap.1. ep. ad Roman. Magiſt.in 3.diſt.7. S.Tho.3.p.q.24. art.1. S.Bonau.in 3.diſt.7. Scot. in 3.diſt. 7. q. 3.ad 1.arg.in 2.ſolut.
d Ad Rom.1. S.Aug.in expoſit. c. 1. ep. ad Rom. lib. 12.de Tri-

per vnionem hypoſtaticam ad ſubſiſtendum ſubſiſtentia Verbi, quæ Dei naturalem non adoptiuum Filium facit.

nit. c.6. lib. de Præ- deſt. SS. cap. 15. de bono perſeu. cap. vlt. & tract. 105. in Ioan. Beda in cap. 1. ep. ad Rom.
S. Bern. lib. 5. de conſid. circa finem.
Magiſt. in 3. diſt. 7.
S. Tho. 3. p. q. 24. ar. 2
S. Bonau. in 3. diſt. 7. art. 2. q. 3.
Scot. in 2. diſt. 7. q. 3.

QVÆRITVR III.

Vtrum vna, eademq. adoratione adoranda ſit Chriſti diuinitas, & eius humanitas.

[a] Pſal. 98.
Iſa. 45.
Matth. 2.
Ioan. 5. 9. & 20.
Ad Rom. 14.
Ad Hebr. 1.
Apoc. 5. & 22.
Conc. Alex. in ep. ad Neſtorium.
Conc. Epheſ. can. 8. & par 3. Anathematiſmo 8.
Quinta Synodus gener. quæ eſt 2. Conſtantinopol. collat. 8. can. 9.
Septim. ſynod. act. 6.
Concil. Trid. ſeſs. 13. cap. 5. & can. 6.
S. Athan. in epiſt. ad Eupſichium, & in ſerm. cõtra Arianos.
S. Epiphan. in Ancorato circa medium.

Respondetur dicendum. Vna eademq. [a] adoratione in Chriſto Domino humanitatem, atque diuinitatem adorari.

Probatur. Quando duæ naturæ vnitæ ſunt in vnitate ſuppoſiti, eadem adoratione adorantur.

Eſt enim adoratio [b] alicui perſonæ exhibitus honor, ſeu reuerentia propter excellẽtiam; quæ ſi eadem ſit ratione perſonę in duabus naturis, illæ duæ naturæ eadem adoratione adorantur. Sicut etiam ſi in pluribus perſonis ſit eadem

S. Ambroſ lib. 3. de Spiritu Sancto cap. 19. verſus finem, lib. 2. cap. 12. & lib. de Incarn. Domin. Sacram. cap. 7. Chryſ. hom. 5. ſup. epiſt. ad Hebr. & hom. 3. de Chriſto ſecundum carnem. S. Aug. lib. 1. de Trinit. cap. 6. enar. in Pſalm. 98. & ſerm. 58. de verbis Domini. S. Cyrill. Alex. epiſt. 10. Caſſiodor. in Pſalm. 98. S. Hildephonſus Archiepiſcopus Toletanus in lib. de Laude S. Dei Genitricis Mariæ ſerm. de Aſſumptione B. Virginis tom. 7. mag. Bibl. vet. Patrum. S. Damaſc. lib. 3. orthod. fid. cap. 8. & lib. 4. cap. 3. & orat. 1. de Imaginib. in princip. S. Anſelm. in explicat. cap. 1. ep. ad Hebr. S. Tho. 3. p. q. 25. art. 1. [b] S. Auguſt. lib. contra ſermonem Arianorum cap. 23. S. Damaſc. orat. 1. de Imaginib. in princip. & orat. 3. S. Tho. 2. 2. q. 19. art. 9. q. 81. art. 2. ad primum qu. 103. artic. 1. ad primum & 3. par. quæſt. 25. art. 1. in corp.

eadem natura, & eſſentia, eadem adoratione adorantur omnes.

Verum deitas, & humanitas in Chriſto Domino ad vnam eamdemq. perſonam ſpectant in qua ſubſiſtunt.

Vna igitur adoratione Chriſti humanitas, & deitas adorantur.

S. Thom. 3. p. q. 25. art. 1.

Quamobrem in Quinta Synodo can. 9. rectè Patres anathema dicunt ijs, qui duabus in Chriſto naturis duas exhibent adorationes, & conſequenter ſicut duas in Chriſto diſtinguunt naturas, ſic duas perſonas introducere videntur, quod non ſemel eſt ab Eccleſia damnatum [a].

QVÆRITVR IV.

Vtrum Chriſtus Dominus qua ratione Homo inter Deum & Homines mediator fuerit.

REſpondetur dicendum. Chriſtus IESVS qua ratione Homo inter Deum & Homines mediator [b] fuit.

Probatur. Chriſtus ea ratione mediator eſt inter Deum & Homines, qua ratione pro peccatis ſatisfaciendo, reconciliat Deo peccatores.

a Concil. Epheſ. per totum.
Concil. Chalced. per totum.
Quinta ſynod. gener. can. 4. & 5.
Sexta ſynod. act. 4. & 17.
Concil. Later. ſub Innoc. III. cap. Firm.
Conc. Floren. in Decreto Eugen. IV. pro Armenis.
Conc. Tolet. 1. in aſſert. fidei.
Catechiſmus Romanus in explicat. ar. 2. & 3. Symbol. Apoſt.
Bellarm. tom. 1. controu. lib. 3. de Incarn. per totum.
b Malachiæ 3.
Ad Rom. 8.
2. Cor. 5.
Ad Galat. 3.
1. Timot. 2.
Ad Hebr. 9. & 12.
1. Ioan. 2.
Irenæus lib. 3. adu. hæ.

At qua ratione Homo per mortem ſatisfaciendo, reconciliauit Deo peccatores; moriendo namq. mortem noſtram quod eſt peccatum [a] deſtruxit.

Ergo qua ratione Homo inter Deum & Homines mediator fuit.

Quæ autem de Chriſto Domino ab æterno prædefinita fuerunt, quomodo in tempore completa fuerint vt intelligamus;

Aliqua de Matre eius, & præſertim ad gratiam pertinentia, dicemus; deinceps breuiter explicaturi quæ neceſſaria videbuntur ad ſcripturas, quæ de Chriſto Domino ſunt, intelligendas.

CA-

reſes cap. 20. Lactan. lib. 4. diuinarum inſtitut. cap. 24. & 25. S. Hilar. lib. 9. de Trin. S. Epiph. in Ancorat. S. Ambroſ. in cap. 2. 1. ad Timot. Chryſ. homil. 7. in 1. ep. ad Timot. c. 2 in illud, Vnus Deus, vnus & Mediator, & hom. 16. in epiſt. ad Hebr. S. Aug. lib. 9. de Ciu. Dei cap. 15. lib. 10. c. 20. tract. 31. in Io. lib. 1. de Trin. c. 7. in Pſal. 29. lib. 2. de peccato originali c. 28. ſerm. 11. de verbis Apoſtoli, lib. 10. Cōfeſſ. cap. 43. ep. 49. ad Paulinum. Cyrill. in Apolog. pro duodecim capitibus contra Orientales, dialog. 1. de Trin. circa principium, lib. 12. Theſaur. cap. 10. & lib. 11. cap. 7. lib. 9. in Ioan. cap. 33. Theodoret. In cap 2. epiſt. 1. ad Timot. & in dialog. Inconfuſus, & Impatibilis. S. Leo ſerm. 1. in die Natalis Domini. Vigilius lib. 8. contra Eutychet. Remigius Rhemen. cap. 8. in explanat. epiſto. ad Hebr. c. 5. mag. Bibl. vet. Patr. par. 3. S. Fulgent. in lib. de Incarnat. & gratia cap. 2. in fine, & cap. 13. Ferrandus Diaconus in epiſt. ad Anatolium Diaconum tom. 6. mag. Bibl. &c, par. 1. Primaſius Epiſcopus Vticenſis Comment. in cap. 8. epiſt. ad Rom. tom. 6. mag. Bibl. vet. Patrum par. 2. Antiochus Abbas hom. 62. quod pro inuicem ſit orandum, tom. 7. mag. Bibl. vet. Patrum. S. Thom. 3. p. q. 26. art. 1. & 2. Bellarm. tom. 1. controu. lib. 5. de Chriſto Mediatore per totum. a Gen. 3. ex S. Ambroſio in lib. de Paradiſo cap. 9. & S. Gregorio lib. 5. epiſt. 14. 2. Cor. 5. Conc. Arauſ. can. 2. Conc. Trident. ſeſſ. 5. S. Aug. lib. 4. contra duas ep. Pelagianorum. S. Chryſ. homil. 20. in cap. 13. Matth. S. Bern. ſerm. 15. ſup. Cant. Bellarm. tom. 4. controu. lib. vnico de gratia primi Hominis cap. 8. lib. 4. de amiſſ. gratiæ, & ſtatu peccati cap. 2. & 16. & lib. 5. cap. 19.

CAPVT XVII.

De Virgine Dei Matre.

DEi Genetrix Virgo clara ex ſtirpe Dauid [a] ab Euangeliſtis laudatur ex genere, quod ex Tribu Iudæ [a] regali progenie trahit. Cui æternus Pater cooperante Spiritu ſancto Corpus, & Animam præparauit vt dignum Filij ſui habitaculum effici mereretur. Cuius dignitas vt nobis innoteſcat, ab eius ſanctificante gratia vnde & Angelus ſumpſit exordium [b], incipiemus.

QVÆRITVR PRIMO.

Vtrum Beata Virgo fuerit in vtero Matris ſanctificata.

REſpondetur dicendum primo. Beata Virgo in vtero Matris ſanctificantem recepit gratiam [c].

Quod probatur ex eo; quia natiuitas

[a] Gen. 19. 2. Reg. 7. Pſal. 131. ex S. Petro Act. 2. Iſa. 11. ex S. Hieron. in eund. locum. Matth. 1. & 22. Marci 12. Lucæ 1. 3. & 20. Ioan. 7. Ad Rom. 1. Ad Hebr. 7. Apocal. cap. 5. Iuſtin. Martyr q. 131. ad Gentes. Tertull. lib. de carne Chriſti cap. 21. Euſeb. lib. 1. Hiſtor. cap. 6. lib. 3. c. 11. & 15. & lib. 7. de demonſtr. Euang. cap. 5. & 6. S. Athan. lib. 1. de hum. natura ſuſcepta non longe a fine. Nazianz. in carmine de geneal. Saluatoris. S. Ambroſ. lib. 3. in Lucam. S. Hieron. in cap. 1. Matth. & in c. 2. Luc. S. Chryſ. hom. 2. in cap. 1. Matth. S. Aug. lib. 23. contra Fauſtum c. 8. 9. & 10. in lib. 1. qq. veteris, & noui Teſtam. q. 56. lib. 2. q. 6. & lib. 2. Retract. c. 7. 12. & 55. Euſebius Emiſſenus hom. de Natiuit. Mariæ. Beda ad cap. 1. Matth. & cap. 3. Lucæ. S. Damaſc. lib. 4. orthod. Fid. c. 15. S. Anſel. in c. 1. Matth. & c. 3. Lucæ.

[b] Lucæ 1.

[c] Pſal. 45. Cant. 4. Lucæ 1. Liturgia D. Iacobi. Conc. Lugdun. c. 1. de conſec. diſt. 3. S. Maximus in ſerm. de Aſſumpt. B. Mariæ. Hildephonſus Archiep. Toletanus in lib. con-

tro eos qui diſputant de perpetua virginitate S. Mariæ, & de eius parturitione tomo 7. mag. Bibliot. vet. Patrum. Nycephor. lib. 1. Hiſtor. c. 1. tom. 9. magnæ Bibliot. veterum Patrum p. 1. S. Bernar. ep. 174. & in ſerm. de excellentia, & ſanct. Ioannis. Magiſt. in 3. diſt. 3. S. Thom. 3. par. q. 27. ar. 1. & ſeqq. S. Bonau. in 3. diſt. 3. Scot. in 3. diſt. 3. Bellarm. tom. 4. contror. lib. 4. de amiſs. gratiæ &c. c. 15. [a] Lucæ cap. 1. Origenes hom. 4. in Lucam. S. Ambroſ. lib. 1. in Lucam. Chryſ. ſer. 2. de Ioanne Baptiſta. Petrus Damianus in ſerm. de Natali S. Ioannis Baptiſtæ. S. Bernard. ep. 174. S. Thom. 3. p. q. 27. art. 1. & 2. [b] Ierem. cap. 1. Tertull. in lib. de anima cap. 26. S. Athan. orat. 4. contra Arianos circa medium. Nazian. orat. 1. poſt medium. S. Hieron. in cap. 1. Ieremiæ. S. Leo ſerm. 10. de Natiuit. S. Tho. 3. p. q. 27. ar. 1. & 2.

tiuitas eius ſancta fuit, cuius Eccleſia celebrat feſtum.

Ante Natiuitatem igitur ſanctificantem recepit gratiam quæ ipſam ſanctam reddidit, vt decebat eam quæ Chriſti Mater eſſe debebat. Quod priuilegium cum Ioanni [a] Baptiſtæ, ac Ieremiæ [b] conceſſum fuerit, non videtur Matri fuiſſe denegandum.

Quo enim aliquid propius accedit ad principium ac fontem gratiarum, eò perfectius & gratiam [c] & dona recipit.

Verum nemo ad eum Filium qui ortus eſt in terris ex Matre ſine Patre ſecundum carnem propius quàm Mater accedit.

In receptione igitur gratiæ nemini ſecunda fuiſſe dicenda eſt Mater, quæ tota pulchra [d] eſt, in qua non eſt macula, & cui ab Angelo dictum fuit [e] Aue gratia plena, ex eo quod eam gratiæ plenitudinē [f] habuerit quam decebat vt Chriſti Mater quolibet tempore, ac temporis momento haberet.

Gratiam enim habuit antequam in vtero conciperet Verbum qua diſponebatur, & præparabatur vt Dei Mater eſſet; quam pleniorem & perfectiorem habuiſſe credenda eſt dum ab Angelo nunciata reſpondit [g]. Ecce ancilla Domini fiat mihi ſecundum verbum tuum; & de

[c] Cant. 4. Anſel. lib. de conceptu Virginali cap. 18. [d] S. Tho. 3. p. q. 27. art. 5. in corpore. [e] Lucæ cap. 1. [f] S. Tho. 3. p. q. 27. ar. 5. [g] Lucæ 1.

& de Spiritu ſancto Filium concipiens, Filij Dei Mater fuit per quem facta [a] ſunt omnia.

A quo in cælum aſſumpta, eſt ſuper omnes choros Angelorum exaltata, viſione beata, & perfecto amore Deo in Trinitate vni ſemper adhæſura.

Verum eſt inter Theologos agitata quæſtio. Num ſanctificantem gratiam ita habuerit in vtero Matris Beata Virgo, vt fuerit a macula peccati originalis præſeruata.

Qua de re quamuis magis audire, quàm quid ſentiam eloqui vellem; nihil de doctrinâ, pietate, ac deuotione Angelici Doctoris ſubtrahens, qui aliam illi tempori magis congruam habuit ſententiam;

Dicendum eſt ſecundo. Sanctificantem gratiam Virgini Matri fuiſſe conceſſam quæ illam ab omni macula originalis [b] peccati præſeruauit.

Proba-

[a] Ioan. 1.
Symbolum quo Eccleſia vtitur.
S. Ambr. lib. 3. de Fid. cap. 3.
S. Hieron. comment. in c. 2. Michęæ.
S. Chryſ. in c. 1. Ioan.
S. Aug. tract. 1. in Io.

[b] Gen. 4. Iob 3.
Pſal. 45. 84. 86. 88. & 92.
Cant. 2. 4. & 6.
Lucæ 1.
Sexta Synod. gener. act. 11.
Septima Syn. act. 3.
Conc. Baſil. ſeſſ. 36.
Conc. Froncoford. in ep. ad Epiſcopos Hiſpaniæ.
Conc. Trid. ſeſſ. 5.
Adrianus I. in ep. ad Epiſcopos Hiſpaniæ, & Gallicíæ.
Sixtus IV. in Extrau. Cum præexcelſa; & Extrau. Graue nimis.

Origenes hom. 1. ex varijs. S. Cyprian. in lib. de Cardinalibus Chriſti operibus cap. de Natiuit. Chriſti. S. Greg. Neocæſariensis in expoſit. Salutationis Angelicæ. S. Ambr. ſerm. 22. in Pſal. 118. circa illa verba, Quære ſeruum tuum, & lib. de Inſtit. Virg. cap. 5. S. Hieron. in illud Pſal. 77. Eduxit eos in nube diei, & ſuper cap. 10. Eccleſiaſtes. S. Ioannes Epiſcopus Hieroſol. in lib. de Inſtit. Monachorum c. 32. tom. 4. mag. Bibliot. veterum Patrum. S. Aug. in lib. de natura, & gratia c. 36. ſerm. 20. ad Fratres in Heremo, & lib. 5. contra Iulianum cap. 9. Theodor. lib. 3. in Cant. ad illa verba, Sexaginta ſunt Reginæ. Sophronius in epiſt. Synodali quæ habetur in 6. Synodo act. 11. Hildephonſus Archiepiſcopus Toletan. in lib. de S. Mariæ virginit. tom. 7. mag. Bibliot. veterum Patrum. S. Damaſc. in orat. 1. de Natali B. Mariæ Virginis. Petrus Damianus in ſerm. de Annunciatione, & in ſerm. de Natiuit. Virginis. Idiota in contemplat. Virginis Mariæ cap. 2. & 6. tom. 10. mag. Bibliot. veterum Patrum. S. Bruno Herbipoleñ. Epiſcopus in Pſal. 101. tom. 11. mag. Bibliot. vet. Patrum. S. Anſel. in lib. de conceptu virginali cap. 18. & in c. 5. ep. 2. ad Cor. S. Bernard. ſerm. 2. de Aſſumpt. B. Mariæ, ſerm. de Priuilegijs S. Ioannis Baptiſtę, ſerm. de Beata Maria, ſerm. 4. ſuper Salue Regi-

na, & epiſt. 174. Magiſt. in 3. diſt. 3. Scot. in 3. diſt. 3. Bellarm. tom. 4. controu. lib. 4. de amiſs. gratię, & ſtatu peccati c. 15. & ſeqq.

Probatur. Nam non videtur de Matre Dei quæ tota pulchra eſt, & ſine macula, virtute Spiritus ſancti habitaculum Filij Dei præparata congruè dici poſſe vt fuerit prius filia iræ, quàm dilecta a Filio, ideſt prius habuerit in ſe maculam originalis peccati, per quam eſſet in maſſa perditionis; quàm gratiam per quam eſſet inter Filios Dei ſancta, & immaculata.

Fuit igitur in inſtanti ſuæ conceptionis ſimul & ſecundum naturam condita, & per gratiam ſancta.

Neque hinc ſequitur quicquam ſubtrahi de dignitate Filij, per quem & in cuius fide [a] ante ortum Virginis tot annorum millibus Patriarchæ atque Prophetæ ſanctificantem gratiam receperunt.

[a] Conc. Trid. ſeſſ. 5. Ioannes Maxentius in profeſſione de Chriſto tom. 6. magnæ Bibliot. vet. Patrum p. 1. S. Tho. p. 2. q. 103. ar. 2. & 3. p. q. 27. ar. 1. ad 3. S. Bonau. in 3. diſt. 30. ar. 3. q. 2. Scot. in 3. diſt. 3. q. 1.

Qui tamen à Chriſto Domino redempti fuiſſe dicuntur.

Nec obſtat ſi dicas, ipſos redimi potuiſſe, quia peccatum contraxerant, a quo ſi fuit præſeruata Virgo non poterat redimi.

Nam quamuis peccatum non contraxerit; quia tamen ex ſemine Adæ per communem modum quo propagatur humana proles originem traxit, cum quo modo eſt ſemper coniuncta peccati macula, vel eam contrahendi debitum; poteſt dici redempta Virgo excellentiori quodam, & eminentiori modo ex eo

quod

quod fuerit a peccato præſeruata quod contraxiſſet [a], niſi fuiſſet Chriſti meritis præſeruata; quod eſſet de ipſa ſingulariter dictum. Quia de Chriſto Domino qui de Spiritu ſancto conceptus fuerat non poteſt dici nec a peccato redemptus, nec a peccato quod deberet contrahere ſubtractus.

OBIICIES.

Omnes [b] qui in Adam peccauerunt Redemptore indigent.

Si ergo Beata Virgo in Adam non peccauit, non indiguit Redemptore.

Reſpondetur, conceſſo antecedenti, negatur conſequẽtia. Nam Virgo Dei Mater Redemptore indigebat vt præſeruaretur a peccato quod contrahere debuiſſet; quæ eſt virtualis redemptio, qua etiam Chriſtus Dominus non indiguit, quia in ipſo nec peccatum, nec contrahendi peccati debitum [c] fuit.

Quod ſi vlterius ex S.Thoma [d] dicas. Hoc non videtur ſufficere ad hoc vt Virgo Dei Mater dicatur redempta.

Reſpondetur. S.Thomas vt ille qui erat nouitatum inimicus, & maxime Eccleſiæ traditionum, & vſus obſeruans, noluit inter primos eſſe qui a peccato originali exciperent Virginem.

[a] S. Aug. in Pſal. 85. Hildephõſus Archieſcopus Toletanus in lib. contra eos qui diſputant de perpetuitate virginitate S. Mariæ, tom. 7. mag. Bibliot. vet. Patrum. S. Anſel. de Conceptu Virginali cap. 7. & 9. Bellarm. tom. 4. controu. lib. 4. de amiſs. gratiæ, & ſtatu peccati cap. 16. Scot. in 3. diſt. 3. q. 1. & 2.

[b] Ad Rom. 5. 1. Corint. 15. 2. Corint. 5. Ad Epheſ. 2. S. Thom. 3. p. q. 27. art. 2.

[c] Lucæ 1. Matth. 1. S. Ambroſ lib. 2. comment. in Lucam. S. Auguſt. in lib. de perfectione iuſtitiæ, lib. 5. adu. Iulianum cap. 9. ep. 57. ad Dardanum, & in Enchir. cap. 40. S. Anſel. de conceptu virginali, & peccato originali c. 8. & ſeqq. Scot. in 3. diſt. 3. q. 2. Bellarm. tom. 4. controu. lib. 4. de amiſs. gratiæ, & ſtatu peccati cap. 16.

[d] 3. p. q. 27. ar. 2.

Eſt enim ex Scripturis [a] certum quod omnes Homines peccauerunt in Adam.

Et ex alia parte videbat ab Eccleſia tolerari vt feſtum Conceptionis celebraretur, voluit potius Eccleſiæ tolerantiam interpretari, quàm ſe periculo exponere malè interpretandi Scripturas, cum ſuo præſertim tempore nondum Eccleſia Romana ſub Conceptionis nomine Virginis celebraret Feſtum.

Et ideo dixit celebrari feſtum Conceptionis, quia neſcitur tempus quo in vtero Matris fuit ſanctificata Virgo genetrix Dei, quam veriſimiliter credere poterat eodem die Conceptionis poſt momentaneam ferè, atque incomprehenſibilem temporis morulam fuiſſe ſanctificatam.

Quare Conceptionis dies etiam in ſententia Angelici Doctoris [b] ſanctificatus illuxit, in quo Virgo gratiam recepit, minimam ſi illius diei temporis morulam demas in qua originalem habuit peccati maculam.

Toto igitur illo die qui Conceptionis fuit Virginem ſanctam adorare poſſumus.

Quantique facienda ſit hæc D. Thomæ ſententia, qui piè Eccleſiæ tolerantiam interpretatus, ſumma cum religione ac rigore Scripturæ verba recepit donec perfectius Eccleſiæ innoteſceret ſenſus, ex eo docemur quod ipſa hucuſque nihil in re tam graui tanquam certum

[a] Gen. 2. Ad Rom. 5. 1. Corint. 15. 2. Corint. 5. Ad Epheſ. 2. Conc. Mileuit. 2. contra Pelagium, & Cæleſtium ſub Innoc. I. cap. 2. Conc. Trident. ſeſſ. 5. S. Ambroſ. lib. 2. in Lucam, & lib. 2. contra Nouatianum. S. Hieron. in Pſal. 50. S. Aug. in lib. de perfectione iuſtitiæ, lib. 5. adu. Iulianum c. 9. ep. 57. ad Dardanum, & in lib. de Nuptijs, & concupiſc. c. 12. Euſeb. Emiſſenus homil. 2. de Natali Domini. S. Leo ſerm. 1. de Natiuit. Domini. S. Tho. 3 p. q. 27. ar. 2. Bellarm. tom. 4. controu. lib. 4. de amiſs. gratię & ſtatu peccati c. 16. & 18.

[b] 3. p. q. 27. ar. 2.

tum de Fide definire, declarare, aut credendum proponere voluit; vt conſtat ex Capitulo, Graue nimis, de Reliquijs, & veneratione Sanctorum; cui Concilium Tridentinum[a] poſt longam diſcuſſionem adhæret, vt videre eſt eius acta legenti.

His accedunt Summorum Pontificum Conſtitutiones Pij[b] Quinti, Pauli[c] Quinti, & Gregorij[d] XV. ſuper hac re editæ, in quibus nihil adhuc eſt de Fide ſancitum.

Quibus Vrbani VIII. reſponſum ad petitiones Summorum Principum addo, qui intactû reliquit quicquid a Prædeceſſoribus ſuis fuerat inſtitutum.

Cuius reſponſi tenorem & verba ſi ab eodem Sanctiſſimo facultas data fuiſſet, his addidiſſem, vt intelligeres quanta religione, pietate, prudentia, atque ſapientia ab Apoſtolica Sede res quę ad Fidem ſpectant, tractentur.

Ex quibus cognoſceres non eſſe Angelicum Doctorem damnandum qui à peccato originali noluit Virginem Matrem excipere, ne ſe periculo malè interpretandi Scripturas exponeret; quas tamen nunquam negauit[e], eam poſſe interpretationem recipere, quam illis dant qui Virginem a peccato originali præſeruatam dicunt.

Quibuſcum ego ſentiens, vtinam minimam ſaltem partem habeam illius deuotionis,

[a] ſeſs. 5. in fine.

[b] Conſtit. 94. Supe: Speculam Domini.

[c] Conſtitut. 9. aliàs 97. Regis Pacifici, tom. 3. in Append. & Conſtit. 7. Sanctiſsimus Dominus noſter tom. 4.

[d] Conſtitut. 29. Sanctiſſ. Dominus noſter. tom. 4.

[e] S. Tho. 3. p. q. 27. ar. 2. & Quodlib. 6. art. 7.

quam virtutes Virginis imitando, Angelicus habuit Doctor, præclara eiuſdem Religionis virorum Illuſtrium ſequutus exempla, quæ ita adhuc in obſequium Virginis Matris vigent ac ſi ſummo ſemper ſtudio laborarent, vt patrimonium a prædeceſſoribus ſuis relictum religione ſumma cuſtodiendum poſteri recepiſſent.

QVAERITVR II.

Vtrum Beata Virgo tantam in primo inſtanti ſuæ conceptionis gratiam habuerit, vt ei non potuerit additio fieri.

Reſpondetur dicendum. Gratiæ plenitudini [a] quam Beata Virgo in primo eius ſtatui congruentem accepit, additio [b] fieri potuit. Probatur: quia in eo ſtatu quo Filius erat in vtero Matris, eam primò decebat vt haberet gratiam, qua diſponenda, & præ- pa-

[a] Pſal. 45. Cant. 2.4. & 6. Lucæ 1. S. Ignatius in epiſto. ad Ioannem. S. Iuſtinus q. 136. Origenes homil. 1. in diuerſos, & hom. 8. in Lucam. S. Cypr. ſerm. de Chriſti Natiuit. Greg. Neocęſarienſis homil. in Annunciationē B. Mariæ Virg. S. Athan. in epiſt. ad Epictetum, & in Euang: de ſanctiſsima Deipara in fine. S. Baſil. in orat. ad Deiparam. S. Hiero. epiſt. 22. ad Euſtochium de cuſtodia Virginitatis c. 8. S. Ambroſ. in cap. 2. Lucæ. S. Chryſ. in Liturgia, & orat. in ſanctiſſ. Dei Genitricis Annunciat. S. Aug. in Enchir. cap. 36. & ſerm. 17. in Natali Domini. Chryſologus ſerm. 140. Hildephonſus Toletanus contra eos qui diſputant de perpetua Virginitat. Mariæ. Beda hom. ad Euang. in Feſto Annunciat. Mariæ. S. Damaſc. orat. 1. de Natiuit. Mariæ. Idiota Contemplat. de B. Maria Virg. cap. 1. 2. & 6. tom. 10. mag. Bibl. vet. Patr. S. Bern. ſerm. de B. Maria, & ſerm. 4. ſuper Salue Regina.

[b] Eucherius Lugdun. hom. in Euāg. fer. 4. Domin. 4. Aduen. S. Tho. 3. par. q. 27. ar. 3. & 5.

paranda erat vt eſſet Mater Dei.

Maiorem igitur, & perfectiorem potuit habere, ac recepit gratiam quando verbum de Spiritu Sancto in vtero concipiens, effecta eſt Mater Dei ſecundum carnem, cui etiam amore ſeruiens, & in tota vita ſe bonis operibus exercens, ad eam gratiæ plenitudinem perueniſſe dicenda eſt, qua maiorem nulla creatura receperit, vnam Chriſti Domini humanitatem ſi excipias, quæ Verbo in vnitate ſuppoſiti coniuncta fuit; & quæ eam gratiæ plenitudinem habuit, quam decebat Hominum, & Angelorum caput habere.

Quodq. diximus ex eo confirmari poſſe videtur, quia cum ſemper eius cor vigilaret ad Deum, non ocioſè gratiæ dona recepit; quibus cooperando, gratiæ incrementum promeruit.

Cuius gratiæ cumulum eum eſſe quidam dicunt, qui omnium Hominum [a] gratiam intenſione ſuperet, virtute excedat.

Quamobrem nec veniale peccatum [b] habuit, nec fuit in illa peccati fomes [c].

CA-

[a] Iuſtinus q. 136. Greg. Neocæſar. homil. in Annunciat. B. Mariæ Virg. S. Baſil. homil. in ſanctam Chriſti Natiu. S. Epiphan. ſerm. de laudib. Mariæ. Nazian. in Tragœdia de Chriſto patiente. S. Hieron. in ſerm. de Aſſumpt. Virg. to. 2. Chryſ. hom. in Hypopanten Domini. S. Aug. de natura & gratia cap. 36. Sophron. ſerm. de Aſſumpt. Mariæ. Theodor. lib. 3 n Cãr. Petrus Chryſol. ſerm. 152. Eucherius Lugdun. in Euang. ſer. 4. Dom. 4. Aduent. S. Greg. in lib. 1. Regum cap. 1. S. Damaſc. orat. 2. de Natiu. Mariæ. Idiota Contemplat. de B. Maria Virg. c. 2. to. 10. mag. Bibliot. vet. Patr. S. Anſel. cap. 18. de cõceptu Virginali, & peccato originali. S. Bern. ep. 174.

[b] Cant. 4. Conc. Triden. ſeſſ. 6. can. 23. S. Cypr. in ſerm. de Natiuit. Chriſti. S. Ambroſ. ſerm. 22. in Pſalm. 118. & lib. 2. de Virginib. Nyſſen. hom. 13. in Cant. S. Chryſ. hom. in Hypopanten Domini. S. Aug. de natura, & gratia cap. 36. S. Fulgent. in ſerm. de duplici Chriſti aduentu. Idiota Contemplat. de Beata Maria Virg. cap. 2. tom. 10. mag. Bibl. vet. Patr. S. Anſel. ad cap. 5. 2. ad Cor. & de Excellentia B. Virg. cap. 3. S. Bernar. ſerm. 2. de Aſſumpt. Mariæ, ſerm. 4. ſuper Salue Regina, & ep. 174. Magiſt in 3. diſt. 3. S. Thom. 3. par. q. 27. ar. 4. S. Bonau. in 3. diſt. 3. Scot. in 3. diſt. 3.

[c] Cant. 4. Ezechiel. 43. ex S. Tho. 3. p. q. 27. arr. 3. S. Cypr. in ſerm. de Natiuit. Chriſti. Cyrill. Hieroſol. catech. 17. Nazian. orat. 38. & 42. Sophronius in ep. ſynod. quæ habetur in 6. ſynod. act. 11. Damaſc. in orat. de Aſſum-

ptione.

S. Bern. in ſerm. circa illa verba, ſignum magnum.
Magiſt. in 3. diſt. 3.
S. Tho. 3. p. q. 27. ar. 3
S. Bonau. in 3. diſt. 3. art. 2. q. 2.
Scot. in 3. diſt. 3.
[a] Gen. 3. ex Irenæo lib. 4. cap. 78.
Tertull. lib. 3. contra Marcionem, & Cypriano lib. 2. ad Quirinũ cap. 9. Pſal. 131. ex Aug. in eund. locũ. Leuit. 12. ex Origene hom. 8. in Leuit. Baſilio in cap. 7. Iſaiæ, & Beda in cap. 2. Lucę. Iſa. 7. & 19. ex S. Hieron. & Cyrill. in eũd. locum, S. Ambroſ. de Inſtit. Virg. cap. 13. & S. Anſelm. in cap. 2. Matth. Ierem. 31. ex S. Hieron. ibi, S. Cyprian. ſerm. de Natiu. S. Auguſt. ſerm. 9. de Temp. & S. Bernar. hom. 2. in Miſſus eſt. Daniel. 2. ex Irenæo lib. 3. cap. 28. & Aug. Tract. 9. in Ioan.

CAPVT XVIII.

De Mariæ Matris Ieſu Virginitate.

DE ea in qua diuina diſpenſatione, gratia & dono ſuperante naturam, factum eſt vt de Spiritu Sancto Virgo conciperet, ſuſpicari ipſam aliquando non fuiſſe Virginem, Prophetarum prædictioni [a], Angelico [b] ſermoni, totius Eccleſiæ [c] conſenſui, quem omnes ſemper ſumma religione cuſtodierunt, aduerſatur.

Iſaiæ namq. 7. legitur. Ecce Virgo concipiet, & pariet Filium. Quæ ſi poſt partum Virgo permanſit, poſtquam fuit deſponſata Ioſeph a multis diuino creditur conſilio conſen-

Prou. 30. ex S. Ambroſ. in lib. de Salomone. Ezech. 44. ex Hieron. ibid. & Aug. in ſerm. 14. de Natali Domini, qui eſt 18. de temp. [b] Matth. 1. Luc. 1. [c] Symb. Apoſtolorum. Concil. Epheſ. per totum. Concil. Calcedon. per totum. Quinta ſynodus can. 6. Sexta ſynod. act. 11. Septima ſynod. in epiſt. 1. Gregorij Papę de ſacris Imaginib. ad Leonem Iſaurum Imperatorem, & act. 3. in Confeſſ. Taraſij. Concil. Later. ſub Martino I. can. 1. Siricius Papa in ep. Decretali cum Cõcilio Romano. S. Damaſus in carminib. de Chriſto. S. Leo Mag. ep. 10. c. 1. & ſerm. 1. 2. 4. & 5. de Natiu. Hormiſda in ep. 1. ad Iuſtinianum Auguſtum cap. 3. Agapetus in ep. ad Antimum. S. Gregor. Mag. in lib. 1. Regum cap. 1. & hom. 26. in Euang. Alex. III. epiſt. 32. ad Soldanum Iconij Epiſcopum. Sixtus IV. in Decreto de Feſto Conceptionis Immaculatæ Virginis Mariæ. S. Ignatius in ep. ad Magneſianos, & Smyrnen. S. Dionyſ. in ep. 4. ad Caium. Iuſtinus in Dialogo cum Triphone longe poſt initiũ. Tertull. in Apolog. cap. 21. & lib. contra Iudæos cap. 9. Origenes hom. 1. ex varijs locis, hom. 8. in Leuit. & hom. 7. in Lucam. S. Cypr. lib. 2. contra Iudæos c. 9. Lactan. lib. 4. de vera ſapient. c. 12. Ire-

ſentiente ſponſo virginitatem [a] vouiſſe ex eo quod ab Angelo nunciante petierit [b]. Quomodo fiet iſtud, quoniam virum non cognoſco?

Nec obſtat primo, quod in Epiſtola Apoſtoli 1. ad Timot. 5. legitur, quod vouentibus caſtitatem non ſolum nubere, ſed etiam velle nubere damnabile eſt [c].

Igitur ſi Virgo Ioſeph nupſit, virginitatem non vouit, quam vouere ante Chriſtum natum non licebat.

Deuteronomij enim 7. vtrique ſexui prohibebatur ſterilitas [d].

Nam qui virginitatem non minuit ſed ſacrauit [e] in Matre, cum ea voluit diſpenſatum eſſe poſt coniugium in virginitatis voto, quæ vir-

næus lib. 3. contra hæreſes cap. 9. 18. 21. 24. 26. & 27. Euſeb. lib. 7. demõſtr. cap. 2. & lib. 5. hiſtor. cap. 8. S. Athan. in epiſt. ad Epictetũ, & ſerm. de ſanctiſſ. Deipara. S. Hilar. li. 10. de Trin. S. Baſil. hom. 25. de humana Chriſti generatione, & in c. 7. Iſa. Cyrill. Hieroſol. catecheſi 12. orat. de occurſu Chriſti, & Simeone. Nazian. or. 36. de Natiu. or. 51. ad Chelidon. & in Tragœdia de Chriſto patiente. S Epiphan. hęreſi 30. propè finem & hęreſi 77. & 78. S. Ambroſ. &c. in Reſcripto ad Siricium Papam, quod habetur tom. 1. Conc. Gener. & Prouinc. par. 1. pag. 560. B, C, lib. 1. & 2. de Virginib. de Inſtit. Virginit. cap. 14. & lib. 2. in cap. 1. Lucæ. Nyſſen. orat. de ortu Saluatoris, & homil. 13. in Cant. S. Hieron. in cap. 7. Iſa. lib. 1. contra Iouinianum, cap. 18. & in Dialogo 2. contra Pelagianos. S. Chryſ. homil. 2. de ſymb. hom. de Ioanne Baptiſta, & hom. 5. in Matth. S. Aug. in lib. de nuptijs, & cõcupiſ. cap. 12. lib. de ſancta Virginit. cap. 4. & 6. epiſt. 30. in Enchir. cap. 34. ſerm. 2. 4. 7. 11. & 14. de Natiu. & ſerm. 11. 15. 18. 156. & 160. de temp. S. Cyrill. Alex. in lib. cõtra Anthropomorph. cap. 27. & hom. contra Neſtorium dicta in Conc. Epheſino. Theodor. ſerm. 10. de Prouidentia, & Dialogo 2. Iſidor. Peluſiota lib. 1. ep. 404. S. Fulgent. in ſerm. de laudib. Mariæ ex partu Saluatoris, ſerm. de duplici Chriſti Natiuit. in lib. de Incarnat. & gratia cap. 6. Petrus Chryſol. ſerm. 142. 143. 144. 145. 146. & 148. Hildephonſus Toletan. contra eos qui diſputant de perpetua Virginit. Mariæ. Iſidor. in lib. de Virginit. Mariæ, cap. 1. Beda hom. in Natiuit. omnium Sanctorum, homil. in Vigil. Paſchæ, & ad cap. 2. Lucæ. Damaſc. lib. 4. cap. 14. 15. & 25. Idiota Contemplat. de B. Maria Virgin. tom. 10. mag. Bibl. vet. Patr. S. Anſelm. in cap. 15. 1. ad Cor. & hom. in Euang. Lucæ cap. 10. S. Bern. ep. 174. hom. 72. in Cant. & ſerm. 4. in Vigil. Natalis Dñi. Magiſt. in 4. diſt. 28. S. Th. 3. p. q. 28. per tot. Bonau. in 4. diſt. 3.

[a] can. B. Maria 27. q. 2. S. Th. p. 3. q. 28. ar. 4.
[b] Luc. c. 1.
[c] can. Vouẽtib. 17. q. 1. & 27. q. 1. per tot. S. Hier. lib. 1. cõt. Iouinianum. S. Aug. lib. de bono Viduitatis cap. 9. Exod. 23. Deuter. 25. 1. Timot. 5. S. Hiero. in c. 56. Iſa. S. Aug. in lib. de bono coniugali c. 9. & lib. 14. cont. Fauſtum c. 13. S. Tho. 3. p. q. 28. ar. 4. ad 1.
[d] S. Tho. 3. p. q. 28. ar. 4.

virtute Spiritus ſancti erat conceptura Filium, cui poterat & in voto poſt deſponſationem conſentire Ioſeph, de quo ante cogitaſſet Virgo deſiderio [a] virginitatis ſemper oblectata.

Non obſtat ſecundo, quod fratres Chriſtus Dominus ſæpè habere legatur [b].

Nam Chriſtus Dominus in Scripturis habuiſſe fratres cum dicitur, Fratrum nomine intelliguntur ij qui erant ex eodem ſanguine [c] nati, vt conſobrini, & alij qui non ſunt fratres germani ex eodem Patre, & Matre immediatè nati; vt ex Scripturis [d] ſæpè videre eſt, & præſertim Geneſis cap. 13. vbi Abraham fratrem Loth vocat, qui tamen filius [e] fratris erat. Vt autẽ quæ de Genetricis Dei Mariæ Virginitate excitauimus difficultates, ſoluãtur melius,

QVAERITVR.

Vtrum inter Mariam & Ioſeph fuerit verum matrimonium.

REſpondetur dicendum. Inter Mariam & Ioſeph verum fuit Matrimonium [f].

Probatur ex ijs Scripturæ locis, in quibus Maria Dei Mater

[a] 27. q. 2. can. Beata Maria. S. Aug. in lib. de ſancta Virginitate c. 4. Beda in c. 1. Lucæ. Magiſt. in 4. diſt. 30. S. Tho. 3. p. q. 28. ar. 4 S. Bonau. in 4. diſt. 30. art. 1. q. 2. Scot. in 4. diſt. 7. q. 30

[b] Matth. 12. & 13. Marci 3. & 6. Lucæ 8. Ioan. 2. 7. & 10. 1. Corint. 9. Ad Galat. 1.

[c] Euſeb. Cęſar. lib. 2. Hiſtor. c. 1. & lib. 3. cap. 11. S. Hieron. in lib. contra Heluidium, & in c. 12. Matth. S. Aug. in lib. qq. ſuper Matth. q. vlt. lib. 22. contra Fauſtum c. 5. & 36. tract. 10. & 28. in Ioan. S. Chryſ. in c. 1. Act. hom. 5. 33. & 42. in Matth. & 47. in Ioan. Iſidor. in lib. de vita, & obitu SS. Patrum. Beda lib. 2. in Marcum c. 23. & lib. 3. in Lucam c. 30.

[d] Gen. 12. 20. & 29. S. Epiphan. hęreſi 29. S. Hieron. contra Heluidium. S. Aug. lib. 16. de Ciuit. Dei cap. 19.

[e] Gen. 12. & 14.

[f] Matth. 1. Lucæ 1. & 2. 27. q. 2. c. Beata Maria. Conc. Epheſ. p. 2. Act. 1. S. Ignatius Martyr in ep. ad Philadelph. Origenes hom. 6. in Lucam, hom. in c. 1. Matth. in illud, Cum eſſet deſponſata &c. & hom. 1. in diuerſos Euangeliſtas. S. Hilar. de Natiu. Chriſti in c. 1. Matth. S. Baſil. hom. 25. de hu-

ter coniux Ioſeph dicitur, & vice verſa, Ioſeph vir Mariæ aſſeritur.

In quem ſenſum in Concilijs, & extra recipiuntur ſcripturæ a Patribus.

Id autem ex eo confirmari poteſt, quia verum, & ratum Matrimonium conſenſu perficitur.

Quod ſi dicas. Hic conſenſus eſt vt per eũ vir in corpus mulieris poteſtatem habeat, & vice verſa, mulier in corpus viri.

Hic autem conſenſus non poteſt eſſe cum voluntate Virginitatis ſeruandæ. Nam qui coniugum vult virginitatem ſeruare, non vult alium in eius corpus poteſtatem habere.

Si ergo ante coniugium Dei Genitrix Virgo virginitatis amore illecta, eam ſemper cuſtodire optauit [a], non poterat ſui corporis dominium in alterius transferre poteſtatem.

Reſpondetur. Dei Genitrix Virgo ante coniugium deſiderio virginitatis conſeruandæ tenebatur.

Verum hoc deſiderium iuxta Dei voluntatem regendum [b] duxit, a cuius mandatis ſeu præceptis noluit vnquam recedere.

Quare dum nupſit iuxta Dei diſpoſitionem ſui corporis poteſtatem in Ioſeph coniugem tranſtulit, a Deo ſperans hac non vſurum po-

Ee teſtate

manaChriſti generat.
S. Ambroſ. lib. 2. in Lucam cap. 1. lib. 3. in cap. 3. in princip. & lib. de Inſtit. Virg. cap. 6.
Nyſſen. in diem Natalem D.N. Ieſu Chriſti circa medium.
S. Hieron. in cap. 1. Matth. ſup illud, Cum eſſet deſponſata, & in lib. contra Heluidiũ.
S. Chryſ. hom. 2. operis imperfecti in Matth. ſuper illa verba, Antequam conuenirent.
S. Aug. lib. 2. de conſenſu Euangeliſtarum cap. 1. lib. 1. de nuptijs, & concupiſcentia cap. 11. in lib. de ſãcta virginit. cap. 4. lib. 23. contra Fauſtũ cap. 8. & lib. 5. contra Iulianum Pelagianum cap. 9.
Eucherius Lugdunẽ. q. 2. in Matth.
Beda lib. 1. in Lucam cap. 8.
S. Bern. homil. 2. in Miſſus eſt.
Magiſt. in 4. diſt. 28. 29. & 30.
S. Thom. 3. p. q. 28. ar. 1. ar. 3. ad 2. & q. 29. ar. 1. & 2.
S. Bonau. in 4. diſt. 30
Scot. in 4. diſt. 30.
[a] Can. Beata Maria 27. q. 2.
S. Aug. in lib. de ſancta virginit. cap. 4.
Beda in cap. 1. Lucæ. Magiſt. in 4. diſtinct. 28. 29. & 30. S. Thom. 3. par. q. 28. ar. 4

[b] 27. q. 2. can. Beata Maria. S. Aug. in lib. de ſancta virginit. cap. 4. Magiſt. in 4. diſt 28. 29. & 30. S. Tho. 3. p. q. 28. ar. 4. in corp.

teſtate Ioſephum. Quod illi contigit adiuuante Deo in quo ſperauit, qui innoteſcere Ioſeph fecit, bonum eſſe ſi in votum [a] virginitatis Mariæ quæ ei deſponſata fuerat, conſentiret.

[a] S.Tho. 3. p. q. 28. ar. 4. in corp. & ad 1. & 3.

Quod probatum & confirmatum a Deo cognoſcere potuit quando per Angelum Mariam coniugem de Spiritu Sancto concepiſſe cognouit [b]. Sicut & ante Angelo reuelante in votum virginitatis Mariæ conſenſiſſe, credere par eſt [c].

[b] Matth. cap. 1.

[c] S.Tho. 3. p. q. 28. ar. 4.

Qui poſt Mariæ partum dum oculis Verbi carnem inſpexit, & Deum Hominem factum eius manus contrectauerunt [d], tanto credendus eſt fuiſſe virginitatis amore incenſus, vt delicias eius in amore virginitatis poſitas fuiſſe ſummo iure credere poſſimus.

[d] 1. Ioan. 1.

CAPVT XIX.

De Conceptione Saluatoris.

VERBVM Dei ſecundum carnem de Virgine conceptum, & factum Hominem quando Maria Virgo Angelo annuncianti [e] dixit, Ecce ancilla Domini fiat mihi ſecundum verbum tuum,

[e] Lucæ 1. S.Hieron. ſerm. de Aſſumpt. Virginis in princip. S.Aug. in libello de Aſſumpt. B. Mariæ pit. 4. & ſerm. 14. de Natali Domini. S.Greg. hom. 34. in Euang. S.Thom. 3. p. q. 30. ar. 2. & ſeqq.

Ex

Ex Scripturis[a], & traditione ſemper Eccleſia credidit.

Quam Verbi ſecundum carnem conceptionem vt intelligamus magis,

QVÆRITVR PRIMO.

Vtrum caro Chriſti fuerit ſumpta de Adam.

AD quæſitum intelligendum, Animaduertendũ eſt vno modo carnem ab aliquo deſumptam dici, quę eſt ab aliquo immediatè per generationem, vt caro filij dicitur deſumpta ex Patre immediatè.

Alio modo dicitur aliquis eſſe ex ſemine alterius, quia per lineam rectam ab illo deſcendit[b], & originem trahit per veram generationem non immediatè, ſed mediatè & per alium; vt Nepos dicitur ex Aui ſemine natus.

His poſitis,

Quæſito reſpondetur dicendũ. Caro Chriſti fuit ſumpta de Adam[c] mediatè non autem immediatè.

Probatur. Nam caro Chriſti ſumpta eſt ex ſemine Dauid[d], & Abrahæ[e], producta generatione vſque ad Ioſeph virum Mariæ, de

[a] Matth. 1. Lucæ 1. Ioan. 1.

[b] S.Tho.3. p. q.31. art.1.

[c] Matth. 1. Lucę 3. S.Aug lib.13. de Trinit.cap.18. Euſeb. Epiſc.Gallicanus homil.ad Populũ in Natiu. S.Mariæ to.5.mag.Bibl.vet.Patr. par.1. S.Tho.3.p.q.4.ar.6. & q.31.art.1.

[d] 2.Reg.7. 1.Paralip.17. Pſal.88.& 131. Iſa.9. Ierem.33. Michææ 5. Matth. 1.12. 20.21. & 22. Marc. 12. Lucæ 1.& 3. Ioan.7. Ad Rom. 1. S.Chryſ.hom.2. in cap.1. Matth. S. Aug. de conſenſu Euang.lib.2.cap.3.& 4.& q. 47. in lib.Iudic. Iſidor.Peluſiota lib.1 epiſt. ep.478.

[e] Geneſ. 12.13. 15. 22.& 26. Eccleſ.44. Matth. 1. Lucæ 3. Act. 3. Ad Galat. 3. Ad Hebr. 2. S. Hieron. in cap. 1. Matth. S.Tho. 3.p. q.31.art. 1.& 2.

qua natus eſt IESVS qui vocatur Chriſtus.

Non igitur fuit immediatè deſumpta ex ſemine Adæ, cuius mors tot annorum ſæculis Chriſti Domini conceptionem præceſſit.

Dicitur ergo tota Hominum ſubſtãtiæ corporeæ [a] maſſa fuiſſe in Adam; quia communicata eſt illis ab Adam tanquam a primo principio [b] generationis, quæ aucta in poſteris, eſt dilatata in omnes.

Nec tamen hinc inferre potes, in Chriſti Domini carne neceſſitatem fuiſſe originale contrahendi peccatum.

Corpulenta namque ſubſtantia ex Adam ſumpta peccati originalis maculam [c] non inducit, niſi virtute ſeminis agentis quod maris eſt, & efformantis corpus, fueritcommunicata.

Verum Chriſti Domini corpus ex puriſſimis [d] Mariæ Virginis ſanguinibus Spiritus Sancti virtute [e] formatum fuit: & ideo Chriſti anima virtute Spiritus Sancti efformato corpori adueniens, peccati originalis maculam non contraxit, nec contrahere debuit.

OBIICIES PRIMO.

SI caro Chriſti ſumpta eſſet ex Adam [f]; quia ſumpta eſt ex Dauid [g] qui in genealogia Chriſti Domini ponitur, Iechonias etiam Chriſti Domini Pater diceretur, & habuiſſet

[a] S.Tho. 3. p. q. 31. art. 1.

[b] S.Tho. p. p. q. 92. art. 3. ad 2. & 3. par. q. 31. art. 5. ad 2.

[c] S.Tho. 3. p. q. 31. ar. 1. ad 3.

[d] S.Damaſc. li. 3. orthod. fid. cap. 2. S.Th. 3. p. q. 30. ar. 2. ad 2. & q. 31. ar. 5.

[e] Matth. 1. Lucæ 1. S.Aug. in Enchir. S.Damaſc. lib. 3. orthod. fid. cap. 2. S.Tho. 3. p. q. 4. ar. 6. q. 29. art. 1. ad 2. q. 30. art. 2. ad 2. q. 31. art. 1. ad 1. & 2. & q. 32. ar. 1. & 2.

[f] S.Tho. 3. p. q. 31. art. 1.

[g] Iſa. 9. Matth. 1. Lucæ 1. & 3. Ad Rom. 1.

buiſſet ex ſemine ſuo Filium qui ſediſſet ſuper ſolium Dauid, Chriſtum nempè Dominum, vt habetur Lucæ 1.

At Iechonias Ierem. 22. & ſterilis dicitur, & de eius ſemine negatur futurus vir qui ſedere debeat ſuper ſolium Dauid.

Reſpondetur. Iechonias dictus fuiſſe ſterilis, quamuis genuerit Salatiel, & alios ſeptem in Babilonis captiuitate, vt habetur primo Paralip. 3. quia nemo [a] illorum qui ab illo traxerunt originem ſucceſſit in Regno.

Chriſtus autem IESVS quamuis ſit Filius Iechoniæ [b] vtpote ex ſemine eius ſecundum carnem procedens, de quo dixit Angelus [c], Dabit ei Dominus Deus ſedem Dauid patris eius:

Hoc principaliter non eſt temporale Regnum.

Nam Filius Dei Rex [d] Regum, & Dominus Dominantium licet a Patre omnem receperit poteſtatem; principalis tamen iuriſdictio, Regnum, dominium, & auctoritas quã exercuit in domo Iacob, non temporalis, ſed ſpiritualis [e] fuit.

a S.Ambroſ. lib. 3. in Lucam cap. 1. S.Hieron. in cap. 22. Ierem.

b Matth. cap. 1. S. Ambroſ. lib. 3. in Lucam circa finem. S.Thom. 3. p. q. 31. ar. 2. ad 3.

c Lucæ 1. Iſa. 9.

d Pſ. 2. 8. 24. & 109. Ezech. 37. Iſa. 9. Ierem. 13. Michææ 5. Matth. 17. 27. & 28. Marc. 11. Luc. 1. & 19. Ioan. 5. 12. & 18. Act. 10. 1. Cor. 15. Ad Hebr. 2. Apoc. 1. & 19. S.Athan. in ſerm. de ſanctiſſ. Deipara poſt medium. S.Hilar. in illud Pſal. 2. Ego autem conſtitutus ſum Rex. Naziã. or. 36. quę eſt 4. de Theologia n. 12. S.Epiph. hæreſi 29. S.Chryſ. homil. 82. in Ioan. S.Aug. Tract. 115. in Ioan. explicans illud Pſal. 2. Ego autem conſtitutus ſum Rex. S.Cyrill. lib. 4. in Iſa. cap. 41. S.Greg. hom. 8. in Euang. S.Damaſc. lib. 4. de fide cap. 15. Nicetas in orat. 42. Nazianzeni. S.Bernar. lib. 3. de conſid. ad Eugen. cap. 1.

e Pſal. 2. Ezech. 21. & Ierem. 22. ex S. Hieronymo in eiſd. locis. Lucæ 23. S.Hilar. in Pſalm. 131. & 144. S. Athan. ſerm. 3. contra Arianos explicans illud Act. 2. Quia Dominum eum, & Chriſtum fecit Deus. S.Baſil. in illud Luc. 1. Dabit ei Dominus. S. Ambroſ. lib. 3. in Lucam non longè à fine. S.Aug. Tract. 13. 14. & 51. in Ioan. & lib. 17. de Ciu. Dei cap. 6. 7. & ſeqq. Beda in illud Pſal. 5. Intende voci meæ, & in illud Lucæ 1. Dabit ei Dominus ſedem Dauid. S.Bernar. hom. 4. ſuper Miſſus eſt.

Venit

a Matth. 15. Lucæ 4. Ad Rom. 15. S.Tho.3.p.q.47.a.4. b Gen. 37. c Ioan. 18. S. Chryſ. homil. 82. in Ioan. S. Aug. tract.115.in Ioan. S. Cyrill. lib.12.in Ioan. c.10.& 12. S. Leo ſerm. 4. de Epiphania. S. Gregor.hom.8. in Euang. S. Thom. 3. p. q.36. ar.2. ad 3.

Venit enim vt ſaluaret primò [a] Populum Iſrael, quæ eſt domus Iacob [b].

Et ideo Chriſtus Dominus dixit [c], Regnum meum non eſt de hoc mundo; quia qua ratione in Mundum a Patre miſſus fuerat, principale eius Regnum fuit peccati Regnum deſtruere, a ſeruitute peccati liberare, terrenos Homines affectu cæleſtes reddere.

OBIICIES SECVNDO.

d Lucæ 1. S.Thom.3.par.q. 31. ar.2. in 2. arg. e S. Hilar. can.1. in Matth. Nazianz. in carm. de genealog. Saluatoris. S.Epiphan.hęreſi 78. poſt medium. S.Ambroſ. lib.3.in Lucam,& lib. de Benedictìon. Patriarch. cap. 3. & 4. S.Aug.li.83.qq.q.61. S.Thom. 3. p. q. 29. art.1. ad 4. & q.31. ar. 3. ad 3. S.Bonau.in 4.diſt.30. ar.1. q.2. in fine. f Exodi 6. 2. Paralip. 2. Lucæ 1. S. Ambroſ. lib. 3. in Lucam. S. Aug.lib.23.contra Fauſtum cap. 9. Nicephor. lib.2. Hiſtor. cap.3. S.Tho.3.p. q.31. ar. 2.ad 2.

IDeo caro Chriſti ex Adam deſumpta dicitur, quia per Dauid Chriſtus Dominus ex Maria Virgine Matre genitus eſt.

Sed Dei genitrix Virgo cognata cum legatur Eliſabeth [d] quæ erat de filiabus Aaron Summi Sacerdotis, non de tribu Iuda, ſed Leui [e] fuiſſe videtur.

Non poſſumus igitur certo affirmare deſumptam a Domino carnem ex Adam, quia eſt ex Dauid ſumpta.

Reſpondetur, Virginem Matrem dici poſſe Eliſabeth cognatam, quia non erat interdictum [f] his duabus Tribubus inter ſe inire coniugia, vt ex Sacerdotali, ac Regali tribu ortum duceret Homo ille ſecundum carnem, qui & Rex Regum fuit, & in æternum etiam Summus Sacerdos permanet.

OBII-

OBIICIES TERTIO.

DAuid fuit Pater [a] Ioſeph, non autem Mariæ Matris.

Sed Chriſtus Dominus virtute [b] Spiritus ſancti ex puriſsimis Mariæ virginis ſanguinibus carnem ſumpſit.

Non igitur certum eſt quomodo æterni Patris Filius ex Adam carnem ſumere potuerit.

Reſpondetur. Chriſtus Dominus ex Virgine Matre carnem ſumens, ex Adam etiam ſumpſit, & ex ſemine Dauid; quia Ioſeph vir eius ſicut & ipſa de Tribu erant Iudæ [c] ambo ex Dauid ortum habentes.

Nec inter ſe differunt Euangeliſtæ ſancti, ex eo quod Matthæus [d] patrem Ioſeph dicat Iacob, cum tamen Ioſepho det Lucas [e] patrem Heli.

Nam huic difficultati reſpondent multi [f], Heli fuiſſe fratrem primogenitum Iacob, quo mortuo abſque liberis vxore ſuperſtite, eam ſumpſit Iacob, vt ſecundum legem ſuſcitaret ſemen demortui fratris, ex

qua

[a] Matth. 1. Lucæ 3. Origen. ſuper ep. ad Rom. S. Aug. lib. 2. de conſenſu Euangel. c. 2.
[b] Matth. 1. Lucæ 1. S. Tho. 3. p. q. 31. ar. 5. & q. 32. ar. 1. & 2.
[c] Gen. 29. 2. Reg. 7. Pſal. 131. Iſa. 11. Matth. 1. 11. & 22. Marci 12. Lucæ 1. & 20. Ioan. 7. Act. 2. Ad Rom. 1. Apocalip. 5. Tertull. lib. de carne Chriſti cap. 21. Euſeb. Cæſar. lib. 3. Hiſtor. cap. 11. & 15. & lib. 7. de demonſt. Euang. c. 5. & 6. S. Athan. lib. 1. de hum. natura ſuſcepta. S. Ambroſ. lib. 3. in Lucam. S. Hieron. ſuper c. 1. Matth. circa finem, in cap. 22. Ierem. & in cap. 4. Zachar. S. Aug. lib. 23. contra Fauſtum cap. 8. 9. & 10. lib. 1. qq. veteris, & noui Teſtam. q. 56. & lib. 2. q. 6. Theodor. in cap. 22. Ierem. Euſeb. Emiſſ. hom. de Natiu. Mariæ. S. Damaſc. lib. 4. de Fid. cap. 15. S. Bernar. in ſerm. ſignum magnum. S. Tho. 3. p. q. 31. a. 1. 2. & 3.

[d] cap. 1. [e] cap. 3. [f] Iuſtinus Martyr q. 131. ad gentes. Euſeb. Cæſar. lib. 1. Hiſtor. Eccleſ. cap. 6. & 7. Nazianz. in carm. de genealogia Saluatoris. S. Ambroſ. lib. 3. in Lucam circa med. S. Hieron. in c. 1. Matth. & de viris illuſtribus. S. Auguſt. lib. 2. qq. Euang. q. 5. lib. 2. de conſenſu Euangeliſt. cap. 3. & 4. lib. 8. Re-

tract.c.7.12.& 55.
Beda c.15.in Lucam.
Damaſc. lib.4. orth. Fid. cap. 15.
Niceph.lib.1.hiſtor. cap. 11.
S.Anſel.in c.1.Matth. & in c. 3. Lucæ.
S.Tho.3 p.q.31.ar.2. ad 2.

qua genuit Ioſephum, qui dicitur filius Heli ſecundum legem; quamuis natura ſit filius Iacob.

QVAERITVR II.

Vtrum Corpus Chriſti de puriſsimis ſanguinibus Virginis formatum fuerit.

RESpondetur dicendum. Corpus Chriſti ex caſtiſsimis, & puriſſimis Virginis ſanguinibus [a] formatum fuit.

[a] Sexta Synod. gen. act. 11.
S. Aug.lib.83.qq.56.
Sophronius in ep. Synod. quæ habetur in 6. Synodo act.11.
S. Damaſc. lib.3. orthod. Fid. cap.2.
S.Tho.3.p.q.30.a.2. ad 2. & q.31. ar.5.

Probatur. Corpus Chriſti eiuſdem naturæ eſt cum corporibus cæterorum Hominum.

Sed corpora cæterorum Hominum ex ſanguinibus Matris qui ſunt materia quam præbet Mater, efformantur.

Igitur & corpus Chriſti ex Matris ſanguinibus debuit efformari, ſublatis ijs quæ in cæteris fœminis corruptionem carnis inducunt, ad quam neceſſitas ſequitur originalis peccati maculam contrahendi; quæ in Chriſto Domino de Spiritu ſancto cõcepto qui venit ſaluum facere quod perierat, humanum genus a peccatis redimens, non poterat reperiri.

Fuit igitur ex puriſsimis Virginis Matris ſanguinibus Chriſti corpus efformatum.

Cuius

Cuius caro in patribus obnoxia [a] fuiſſe peccato dicitur; quia caro [b] patrum obnoxia peccato fuit.

QVÆRITVR III.

Vtrum Chriſtus Dominus conceptus ſit de Spiritu ſancto.

Conceptionis nomine hic ea ſumitur corporis efformatio cum qua ſimul coniuncta eſt Animæ infuſio, & vnionis hypoſtaticæ productio, per quam Verbum ſecundum carnem conceptum legitur.

Et hæc æterni Verbi ſecundum carnem conceptio quatenus eſt viſibilis Filij Dei miſſio, a ſolo Patre eſt, a quo tantum mittitur [c] Filius cum ab ipſo ſolo [d] procedat.

Dicendum tamen eſt, Vnigenitus Dei Filius Chriſtus Dominus ſecundum carnem de Spiritu ſancto [e] verè conceptus dicitur.

[a] Origen. hom. 28. in Lucam. S. Hieron. in cap. 1. Matth. Magiſt. in 3. diſt. 3. S.Tho. 3.p.q.30.a.7. & 8.in 3.arg.& ad 3.

[b] S.Tho. 3.p. q.31. ar. 7. & 8. ad 3.

[c] Ioan. 8. Ad Galat. 4. S. Aug. lib.4. de Trinit. cap.20. S. Tho. p. 1. q. 43. ar. 1. & ſeqq. & 3.p. q.32. ar.1. in 2.arg. & ad 2.

[d] Matth. 3. & 17. Lucæ 3. Ioan. 1. 5.7. & 8. 2. Petri 1. Concil. Nicænum in Symbolo. S. Athan. in Symb. S. Aug. lib.4.de Trinit.cap.20.lib.5.c.5. & 6. tract.1.& 31.in Ioan. & lib.2.contra Maximin. c.4. Beda in c.7.& 8.Io. S. Tho. p.1.q.27. & deinceps.

[e] Matth. 1. Lucæ 1. Ioan. 3. Rom.1. 1. Cor. 12. Ad Galat. 4. Symb. Apoſtol. S. Cyprian. in ſerm. de Natiu. Nazianz. orat. 2. de Paſcha. S. Baſil. hom. de humana Chriſti gener. S. Ambroſ. lib. 2. de Spiritu ſancto cap.5. & in lib. de Myſterijs c.3. Nyſſen. orat. de ſancta Chriſti Natiuit. poſt medium. S. Chryſ. hom. 1. operis imperf. in Matth. S. Auguſt. in Enchir. c. 40. S. Martinus Epiſcopus Turonen. in profeſs. Fidei tom. 4. mag. Bibliot. vet. Patrum. S. Optatus Mileuit. de ſchiſmate Donatiſtarum adu. Parmenium, lib. 1. tom. 4. mag. Bibliot. vet. Patrum. S. Greg. lib. 18. Moral. c. 12. Beda in cap. 1. Lucæ. S. Damaſc. lib. 3. orthod. Fid. cap. 1. & 2. S. Bernar. hom. 4. in Miſſus eſt. Magiſt. in 3. diſt. 4. S.Tho. 3. p. q. 32. ar. 1. & ſeqq. S. Bonau. in 3. diſt. 4. Scot. in 3. diſt. 4.

Probatur; quia Filius Dei ſecundum carnem ideo de Spiritu ſancto conceptus dicitur; quia corpus eius abſque viri opera diuina virtute ex puriſsimis Virginis Matris ſanguinibus temporis momento ita formatum fuit, vt ſimul ei anima coniuncta fuerit, quæ vna cum corpore eodem inſtanti Verbo fuit vnita. ex qua coniunctione factum eſt vt Deus ſit Homo, & Homo Deus.

Verum hoc & prædixerunt [a] Prophetæ, manifeſtauit Angelus [b], Eccleſia [c] credit.

De Spiritu ſancto igitur Vnigenitus Dei Filius ſecundum carnem conceptus verè dicitur; quamuis a tota Trinitate [d] eius corpus efformatum fuerit, producta anima, & vnita corpori, quod ſimul cum anima fuit a Verbo aſſumptum: nam quæ amoris ſunt opera, quamuis a tota ſint Trinitate, Spiritui tamen ſancto per appropriationem, vti loquuntur Theologi, tribuuntur [e].

QVÆRITVR IV.

Vtrum Beata Virgo ſit Mater Dei.

REſpondetur dicendum. Beata Virgo Dei Mater [f] eſt.

Probatur. Ea Mulier Mater dicitur quæ concipit & parit Filium.

At

[a] Iſaiæ 7. Ezech. 44. ex S. Aug. ſerm. 14. de Natali Domini, qui eſt 18. de temp. & S. Tho. 3. p. q. 28. ar. 3.
[b] Matth. 1. Lucæ 1.
[c] Concil. Later. ſub Martino I. can. 2. & 3 Concil. Tolet. 11. in profeſs. Fidei. Catechiſmus Romanus in explicat. ar. 3. Symb. Apoſt. S. Hieron. in Expoſit. cath. Fid. tom. 2. S. Auguſt. in Enchir. cap. 38. S. Leo ep. 10. ad Flauianum, & ep. 13. ad Pulcheriam Auguſtã. S. Tho. 3. p. q. 32. ar. 1. 2. & ſeqq.
[d] Conc. Tolet. 6. c. 1. Concil. Tolet. 11. in profeſs. Fidei. Conc. Tolet. 16. in profeſs. Fidei. Concil. Florentinum ſub Eugenio IV. ſeſſ. 25. cap. 6. Catechiſmus Romanus in explicat. art. 3. Symb. Apoſt. S. Aug. lib. 1. de Trin. cap. 4. & 5. S. Tho. 3. p. q. 32 a. 1.
[e] 1. Corint. 12. S. Tho. p. 1. q. 37. a. 1. & 3. p. q. 32. ar. 1.
[f] Iſa. 7. & 11. Matth. 1. & 12. Lucæ 1. & 2. Ioan. 2. & 19. Ad Rom. 1. & 9. Ad Galat. 4. Concilium Epheſi.

At Beata Virgo concepit & peperit Filium Dei qui eſt Deus.

Ergo Beata Virgo Mater eſt Dei.

Probatur minor. Ideo namque cæteræ mulieres concipere dicuntur filios, quia ſuppeditant materiam, quæ in earum viſceribus diſpoſita eſt vt ſit apta materia fœtus, qui virtute ſeminis viri in corpus efformatur humanum.

Sed glorioſa Virgo puriſſimos diſpoſuit ſanguines, ex quibus virtute Spiritus ſancti in vtero eius efformatum eſt corpus quod Anima rationali animatum fuit, & ſimul cum Anima a Verbo aſſumptum, quod eſt ſuppoſitum illud quod ſecundum carnem generatur.

Illud igitur genuit, & peperit. Sed Verbum eſt Filius Dei [a], & Deus [a].

Concepit igitur Virgo Dei Filium ſecundum carnem, materiam ſubminiſtrans quam diſpoſuerat.

num per totum. Conc. Chalced. multis in locis. Sexta Synod. act. 4. & 11. S. Dionyſ. in epiſt. ad Caium. Iuſtinus Martyr q. 15. ad Orthodoxos. Irenæus lib. 3. contra hæreſes c. 27. & 32. Tertull. lib. 5. contra Marcionem c. 8. lib. contra Iudęos c. 9. & lib. de carne Chriſti cap. 7. S. Cyprian. ſerm. de Paſsione Domini, & in lib. de Cardinalibus Chriſti operibus c. de Reſurr. Chriſti. S. Epiphan. lib. 3. hæreſi 78. Nazian. orat. 51. S. Ambroſ. in lib. de Benedictionibus Patriarcharum c. 4. lib. 2. de Spiritu ſancto c. 5. de Inſtit. Virgin. c. 9. & lib. 10. ep. 82. S. Hieron. in cap. 7. & 11. Iſa. & tom. 1. ep. 47. de vitando ſuſpecto contubernio. S. Chryſ. hom. 84. in Ioan. hom. 30. & 45. in Matth. & in Pſal. 21. S. Auguſt. ſerm. 3. de Temp. tract. 8. & 119. in Ioan. in lib. de Fid. & Symb. c. 4. lib. de S. Virginit. c. 3. & ſerm. 2. de Annunciat. S. Cyrill. Alex. hom. 6. contra Neſtorium, in lib. de Fide ad Reginas, & lib. 12. in Ioan. c. 34. Caſſianus lib. 1. & 2. de Incarnat. S. Proclus hom. de Ieſu Chriſti Natiuit. S. Leo ſerm. 4. de Natiu. & ep. 83. & 97. Vincentius Lyrinen. adu. hæreſes c. 21. S. Greg. lib. 9. Regiſtri ep. 61. & lib. 18. moral. c. 27. alias 35. S. Damaſc. lib. 3. orthod. Fid. cap. 2. & 12. S. Tho. 3. p. q. 30. ar. 2. ad 2. q. 31. ar. 5. q. 32. ar. 3. & 4. & q. 35. ar. 3. & 4.

[a] Matt. 8. Ioan. 1. Lucæ 2. Conc. Nicæn. per tot. Conc. Sardic. in ep. ad omnes Epiſc. Quinta Synod. collat. 6. Alexander Epiſcopus Alexandriæ ep. 1. & 2. in Conc. Nicæno. S. Athan. in ep. contra hæreticos. Nazian. orat. 36. de Filio. S. Baſil. hom. de Fid. & lib. 2. contra Eunom. Nyſſenus ep. adu. Apollinarem. S. Aug. lib. 7. de Trinit. c. 2. & lib. 15. c. 14. S. Cyrill. lib. 2. Theſau. c. 2. & lib. 5. c. 7. Beda in c. 8. Ioan. S. Leo ſerm. de Transfig. Domini, & tract. adu. errores Eutychetis. S. Damaſc. lib. 1. de Fide cap. 6. & 9. S. Bernar. ſerm. 3. in Vigilia Natalis Domini.

Quem Filium cum genuerit, & pepererit, illius eſt dicenda Mater. Illum namque Spiritu ſancto operante concepit, ac peperit.

OBIIÇIES PRIMO.

Virgo Maria eum concepit, & peperit, cui ſuppeditauit materiam [a] iuxta modum ſupra expoſitum.

Sed Homini ſuppeditauit materiam.

Hominem igitur concepit, quem & genuit & peperit.

Ergo & Hominis tantum Mater eſt; quia illum tantum genuit.

Reſpondetur, conceſſa maiori, & minori, ac prima conſequentia, quod ſcilicet Beata Virgo hominem genuerit, cuius eſt Mater.

Negatur ſecunda cōſequentia, quod Deum [b] non genuerit.

Nam ille Homo quem Virgo genuit, Filius Dei eſt, & Deus. & ideo cum hominem hunc ſcilicet Chriſtum genuerit, qui eſt Filius Dei; Deum etiam genuit, & illius eſt Mater.

Non eſt enim in Chriſto Domino alius [c] Filius Hominis, & alius [c] Filius Dei; ſed vnus eſt Filius in duabus ſubſiſtens naturis, humana nempe, atque diuina.

Qui cum ſecundum Deitatem a Patre ſit genitus ab æterno ſine [d] Matre;

In

[a] S.Tho. 3. p. q. 31. ar. 3. ad 1. & ar. 4. & q. 35. ar. 3. & 4.

[b] Matth. 1. Lucæ 1. & 2. Conc. Epheſ. can. 1. S.Thom. 3. p. q. 35. ar. 4.

[c] S. Hilar. lib. 9. de Trinitate. Nazian. in ep. ad Didymum. S.Leo ep. 97. ad Leonem Auguſtum. S.Tho. 3. p. q. 2. ar. 3. ad 1. & q. 35. art. 5.

[d] S.Tho. 3. p. q. 32. ar. 3. & q. 35. ar. 4. & 5.

In tempore virtute Spiritus ſancti ſecundum carnem conceptus eſt ex Matre ſine [a] Patre.

Et ideo Virgo ſanctiſsima Dei genitrix & Mater dicitur.

Actiones namque, ac paſsiones de ſuppoſitis ſeu perſonis prædicantur [b] in quibus ſubſiſtunt naturæ; vt etiam videre eſt ex Philoſopho tum alibi [c], tum libro primo de Anima text. *64*.

Ergo ſi glorioſa Virgo materiam ſuppeditauit, & diſpoſuit ex qua conceptus ac genitus eſt Homo qui eſt Deus; non ſolum Hominis, ſed & Dei Mater dicenda eſt.

Nam neque in generatione puri Hominis Pater, aut Mater Animam producunt quæ eſt formalis ratio [d] conſtitutiua Hominis; & tamen Pater, & Mater illius ſunt Hominis in cuius generationem materiam ſuppeditarunt, diſpoſuerunt, & efformarunt tantum, non producentes intelligentem Animam quæ eſt ratio formalis conſtitutiua Hominis.

Si igitur Beata Virgo illius Hominis Mater [e] eſt qui ſuppoſito, hypoſtaſi, & perſona non diſtinguitur a Verbo, etiam Verbi qui eſt Deus, & Dei ipſius Mater erit ſecundum temporalem generationem quæ eſt ſecundum carnem ſeu humanitatem, non autem ſecundum Deitatem ſeu naturam diuinam.

[a] Matth. 1. Lucæ 1. & 2. Ad Galat. 4. Ad Hebr. 7. Nazianz. orat. 38. in principio. S. Ambroſ. ep. 82. S. Chryſ. hom. 12. in ep. ad Hebr. S. Tho. 3. p. q. 35. a. 4. & 5.

[b] Conc. Florent. ſeſſ. 18. & 19. S. Damaſc. lib. 3. de Fid. cap. 15. S. Tho. p. 1. q 29. a. 1. q. 40. art. 1. ad 3. & ar. 2. 2. 2. q. 58. ar. 2. & 3. p. q. 2. ar. 3. q. 3. ar. 1. q. 19. ar. 1. & q. 20. ar. 1. Scot. in 1. diſt. 12. q. 1. §. Item actio, & in 3. diſt. 2. q. 1. §. Contra hoc arguo 1. Bellarm. tom. 1. controu. lib. 2. de Chriſto cap. 15.

[c] lib. 1. meth. in principio.

[d] Ariſtot. lib. 2. de Anima tex. 4. 5. 6. & 24. & lib. 12. meth. tex. 16. Conc. Viennenſe ſub Clemente V. §. Porrò, de ſumma Trinitate, & Fid. cath. Conc. Later. ſub Leone X. ſeſſ. 8. S. Tho. 3. p. q. 50. ar. 3. in 3. arg.

[e] S. Aug. in Enchir. cap. 38. S. Tho. 3. p. q. 35. ar. 3. 4. & 5.

OBII-

OBIICIES SECVNDO.

TOta Trinitas Pater nempe Filius, & Spiritus ſanctus efficiens principium [a] ſunt non ſolum corporis, ſed & Animæ, totius humanitatis, & hypoſtaticæ vnionis.

Tota igitur Trinitas Filij Dei Pater eſt, atque ita etiam Filius ſui ipſius Pater erit,

Reſpondetur, omnes Homines tanquam ab efficienti principio a tota Trinitate pendere, a qua è nihilo educti totam recepere ſubſtantiam; ſecundum quam rationem aliquo modo dicuntur Filij [b] per creationem ipſius Dei; & per conſequens Patris, Filij, & Spiritus ſancti, qui ſunt vnus Deus rerum omnium ſecundum quamcunque rationem efficiens [c] principium, etiāſi ipſæ careant anima, vt lapides, & pluuiæ.

Nihil enim eſt per participationem exiſtens quod non ſit tanquam ab efficienti principio ab exiſtenti per eſſentiam.

At per veram generationem viuentium non eſt Chriſtus Dominus qua ratione homo a Deo [d] procedens.

Eſt enim generatio origo [e] viuentis a viuente principio coniuncto in ſimilitudinem naturæ.

Quod Filio ſecundum carnem naſcenti non conuenit [f].

CAP.

[a] Conc. Tolet. 6. c. 1. Concil. Tolet. 11. in profeſſ. Fid. Concil. Tolet. 16. in profeſſ. Fidei. Concil. Florentinum ſub Eugenio IV. ſeſſ. 25. cap. 6. Catechiſmus Romanus in explicat. art. 3. Symb. Apoſt. S. Thom. 3. p. q 32. art. 1.

[b] S. Tho. 3. p. q. 32. art. 3.

[c] Eſther 13. 2. Machab. 1. S. Dionyſ. c. 1. de diu. nominib. S. Hyppolitus Martyr Epiſcop. Portuen. de Theologia, & Incarn. contra Beronem, & Helicen hæreticos c. 1. tom. 3. mag. Bibl. veterum Patrum. S. Cyprian. de Idolorum vanit. Lactan. lib. 1. Inſtit. cap. 3. S. Athan. orat. contra Idola. S. Hilar. ad Pſal. 134. Nazian. orat. 49. S. Ambr. ad c. 9. Lucę. S. Bonau. in 1. diſt. 2. art. 1. q. 1. & in 3. diſt. 14. ar. 1. q. 2.

[d] S. Tho. 3. p. q. 32. art. 3.

[e] S. Tho. p. p. q. 27. art. 2. Nos ſupra tract. 2. de Deo Trino cap. 1. quæſ. 2.

[f] S. Tho. 3. p. q. 32. art. 3.

CAPVT XX.

De Natiuitate Domini noſtri Ieſu Chriſti ſecundum carnem.

NAtiuitas qua ratione a conceptione diſtinguitur, partus eſt, quo in vtero Matris efformatus fœtus, & in ſpeciem hominis perfectè redactus, in lucem editur: de qua

QVÆRITVR PRIMO.

Vtrum Filio Dei in tèmpore naſci ſecundum carnem conueniat.

REſpondetur dicendum. Fide credendum eſt, Dei Filium ſecundum carnem in tempore [a] natum.

Probatur ex ijs Scripturæ [b] locis quibus in veteri Teſtamento prædicta eſt per Moyſen, & Prophetas Domini noſtri ſecundum

[a] Conc. Chalcedon. in confeſs. F.d. Quinta Synod. collat. 8. can. 3. Sexta Synod. c. 8. & act. 11. in epiſt. Sophronij. Conc. Later. ſub Martino I. conſultat. 5. can. 3. & 4. Theleſphorus Papa in ſua ep. decret. c. 2. Clemens Alex. lib. 1. ſtromat. verſus finem. Euſeb. in Chronico. S. Athanaſ. q. 17. ad Antiochum. S. Epiphan. hęreſi 51. S. Hieron. in cap. 1. Ezech. & in c. 2. Iſa. Chryſ. homil. 1. in Lucam. S. Aug. lib. 4. de Trin. c. 5. in enar. Pſ. 132. circa finem; in ſerm. de Natiu. Domini, & lib. 83. qq. q. 56. Oroſius lib. 7. Hiſtor. cap. 2. S. Cyrill. lib. 6. in Iulianum. S. Leo Mag. in ſerm. de Natiuit. Domini, in die Circũciſionis, & in die Epiphaniæ. Sophronius in orat. de Natali Chriſti. S. Fulgent. in lib. de Fide ad Petrum c. 2. S. Damaſc. lib. 3. de Fid. c. 7. & lib. 4. c. 15. Nicephor. lib. 1. Hiſtor. c. 2. & lib. 2. c. 3. Beda in cap. 2. Lucæ. S. Bern. hom. 3. de Natiuit. Domini. S. Tho. 3. p. q. 36. ar. 8. Baronius in apparatu ſuorum Annalium.

[b] Gen. 49. Sapient. 18. Iſa. 2. 7. 9. 35. 40. & 61. Daniel. 9. Aggæi 2. Michææ 4. & 5. Zachar. 9. 12. & 13. Malach. 3. Amos 9.

OBIICIES SECVNDO.

TOta Trinitas Pater nempe Filius, & Spiritus ſanctus efficiens principium [a] ſunt non ſolum corporis, ſed & Animæ, totius humanitatis, & hypoſtaticæ vnionis.

Tota igitur Trinitas Filij Dei Pater eſt, atque ita etiam Filius ſui ipſius Pater erit,

Reſpondetur, omnes Homines tanquam ab efficienti principio a tota Trinitate pendere, a qua è nihilo educti totam recepere ſubſtantiam; ſecundum quam rationem aliquo modo dicuntur Filij [b] per creationem ipſius Dei; & per conſequens Patris, Filij, & Spiritus ſancti, qui ſunt vnus Deus rerum omnium ſecundum quamcunque rationem efficiens [c] principium, etiãſi ipſæ careant anima, vt lapides, & pluuiæ.

Nihil enim eſt per participationem exiſtens quod non ſit tanquam ab efficienti principio ab exiſtenti per eſſentiam.

At per veram generationem viuentium non eſt Chriſtus Dominus qua ratione homo a Deo [d] procedens.

Eſt enim generatio origo [e] viuentis a viuente principio coniuncto in ſimilitudinem naturæ.

Quod Filio ſecundum carnem naſcenti non conuenit [f].

CAP.

[a] Conc. Toiet. 6. c. 1. Concil. Tolet. 11. in profeſſ. Fid. Conci'. Tolet. 16. in profeſſ. Fidei. Concil. Florentinum ſub Eugenio IV. ſeſſ. 25. cap. 6. Catechiſmus Romanus in explicat. art. 3. Symb. Apoſt. S. Thom. 3. p. q 32. art. 1.

[b] S. Tho. 3. p. q. 32. art. 3.

[c] Eſther 13. 2. Machab. 1. S. Dionyſ. c. 1. de diu. nominib. S. Hyppolitus Martyr Epiſcop. Portuen. de Theologia, & Incarn. contra Beronem, & Helicen hæreticos c. 1. tom. 3. mag. Bibl. veterum Patrum. S. Cyprian. de Idolorum vanit. Lactan. lib. 1. Inſtit. cap. 3. S. Athan. orat. contra Idola. S. Hilar. ad Pſal. 134. Nazian. orat. 49. S. Ambr. ad c. 9. Lucę. S. Bonau. in 1. diſt. 2. art. 1. q. 1. & in 3. diſt. 14. ar. 1. q. 2.

[d] S. Tho. 3. p. q. 32. art. 3.

[e] S. Tho. p. p. q. 27. art. 2. Nos ſupra tract. 2. de Deo Trino cap. 1. quæſ. 2.

[f] S. Tho. 3. p. q. 32. art. 3.

CAPVT XX.

De Natiuitate Domini noſtri Ieſu Chriſti ſecundum carnem.

NAtiuitas qua ratione a conceptione diſtinguitur, partus eſt, quo in vtero Matris efformatus fœtus, & in ſpeciem hominis perfectè redactus, in lucem editur: de qua

QVÆRITVR PRIMO.

Vtrum Filio Dei in tempore naſci ſecundum carnem conueniat.

REſpondetur dicendum. Fide credendum eſt, Dei Filium ſecundum carnem in tempore [a] natum.

Probatur ex ijs Scripturæ [b] locis quibus in veteri Teſtamento prædicta eſt per Moyſen, & Prophetas Domini noſtri ſecundum

[a] Conc. Chalcedon. in confeſs. F.d. Quinta Synod. collat. 8. can. 3. Sexta Synod. c. 8. & act. 11. in epiſt. Sophronij. Conc. Later. ſub Martino I. conſultat. 5. can. 3. & 4. Theleſphorus Papa in ſua ep. decret. c. 2. Clemens Alex. lib. 1. ſtromat. verſus finem. Euſeb. in Chronico. S. Athanaſ. q. 17. ad Antiochum. S. Epiphan. hęreſi 51. S. Hieron. in cap. 1. Ezech. & in c. 2. Iſa. Chryſ. homil. 1. in Lucam. S. Aug. lib. 4. de Trin. c. 5. in enar. Pſ. 132. circa finem, in ſerm. de Natiu. Domini, & lib. 83. qq. q. 56. Oroſius lib. 7. Hiſtor. cap. 2. S. Cyrill. lib. 6. in Iulianum. S. Leo Mag. in ſerm. de Natiuit. Domini, in die Circűciſionis, & in die Epiphaniæ. Sophronius in orat. de Natali Chriſti. S. Fulgent. in lib. de Fide ad Petrum c. 2. S. Damaſc. lib. 3. de Fid. c. 7. & lib. 4. c. 15. Nicephor. lib. 1. Hiſtor. c. 2. & lib. 2. c. 3. Beda in cap. 2. Lucæ. S. Bern. hom. 3. de Natiuit. Domini. S. Tho. 3. p. q. 36. ar. 8. Baronius in apparatu ſuorum Annalium.

[b] Gen. 49. Sapient. 18. Iſa. 2. 7. 9. 35. 40. & 61. Daniel. 9. Aggæi 2. Michææ 4. & 5. Zachar. 9. 12. & 13. Malach. 3. Amos 9.

cundum carnem Natiuitas. Et in nouo Teſtamento [a] æterni Verbi ſecundum carnem eſt Euangelizata Natiuitas; quæ vniuerſo mundo gaudium attulit.

Quæ hac ratione explicari vlterius, & probari poteſt.

Illud ſuppoſitum quod ſecundum naturam in eo ſubſiſtentem generationis eſt terminus, dum in lucem editur, naſci dicitur.

Sed Filius Dei in vtero Matris ſecundum humanitatem in ipſo ſubſiſtentem generationis fuit terminus.

Igitur dum in lucem editur, naſci, & poſtquam editus eſt, natus eſſe dicetur.

OBIICIES.

SI Filius Dei ſecundum carnem diceretur & naſci, & natus, terminus generationis fuiſſet.

At generationis terminus non poteſt eſſe quod non accipit eſſe per generationem.

Filius igitur Dei non poteſt dici naſci, aut natus in tempore, cum neceſſe ſit vt ſemper extiterit, vtpotè is, in cuius eſſentiali conceptu exiſtere [b] includitur.

Reſpondetur. Suppoſitũ in generatione habet rationẽ termini, ex eo quod aliqua natura in ipſo ſubſiſtens incipiat eſſe per generationẽ. Nam

[a] Matth. 1. & 11. Lucæ 1. & 2. Ioan. 1. Ad Galat. 4. 1. Timot. 3. Ad Hebr. 5.

[b] Exod. 3. Pſal. 101. Sapient. 13. Ioan. 8. S. Dionyſ. cap. 2. & 5. de diu. nom. S. Athan. ep. ad orthodoxos de Synodis Arimini, & Seleuciæ congregatis circa fin. & orat. in hoc dictũ, Ex Deo Deus eſt Verbum. S. Hilar. lib. 1. de Trinit. in principio. Cyrill. Hieroſ. cat. 6. S. Ambroſ. lib. 10. in c. 22. Lucæ. S. Chryſoſt. hom. 14. in Ioan. S. Leo ep. 93. cap. 5. & 6. Beda ad c. 8. Ioan. Damaſc. lib. 1. orth. Fid. c. 12. & lib. 2. cap. 2. S. Tho. p. 1. q. 3. ar. 4. q. 4. ar. 2. q. 6. ar. 3. q. 7. ar. 1. & ſeqq. & q. 13. ar. 11. Bellar. tom. 4. contr. lib. 4. de amiſſ. gratiæ & ſtatu peccati c. 16.

Nam Homo generari dicitur ex eo quod per generationem eius efformetur corpus, & vniatur Animæ, quæ per creationem incipit eſſe.

Sed in Filio Dei natura humana quæ in eodem ſubſiſtit de nouo per generationem eſſe incepit.

Filius igitur Dei ſecundum humanitatem, ſeu carnem incepit eſſe, & per conſequens etiã dici poteſt & verè denominari ſecundum carnem natus[a]: in cuius natiuitate cum non fuerit imminuta, ſed ſacrata virginitas, non tetigit Virginem dolor[b], quem mors detulit; vt hoc carmine pleno pietatis affectu cecinit VRBANVS Octauus plebi, ac populo ſibi commiſſo ſemper prodeſſe intentus.

Chri. *Dum*[c] *mors me rapiet, te manet acrior*
Qui, dum me pareres non tetigit, dolor:
Orbi non tulit ortus
Vitam, mors mea deferet.

[a] Iſa. 7. Matth. 1. Lucæ 2. Symb. Apoſt. Conc. Alex. in epiſt. ad Neſtorium. Conc. Chalced. act. 5 in confeſſ. fidei. Quinta ſynod. collat. 8. can. 5. Sexta ſynod. act. 11. in epiſt. Sophronij. Conc. Later. ſub Martino 1. conſult. 5. can. 3. & 4. Catechiſm. Roman. in explicat. art. 3. Symb. Apoſt. Nazianz. orat. 16. de amore pauperũ, & 51 S. Aug. epiſt. 3. ad Voluſianum. S. Leo epiſto. 10. ad Flauianum. S. Fulgent. in lib. de fide ad Petrum c. 2. S. Damaſc. lib. 3. de fid. cap. 7. S. Tho. 3. p. q. 35. art. 1. & ſeqq.

[b] Iſa. 35. & 66. ex Damaſc. lib. 4. de fide cap. 15. Nazianz. in Tragœd. de Chriſto patiente. Nyſſen. orat. 1. de Reſurrect. S. Hiero. in lib. contra Eluidium. S. Aug. ſerm. 14. de Natiu. & ſerm. 1. de Aſſumpt. B. Virg. c. 4. S. Fulgent. in ſerm. de laudib. Virg. S. Bern. homil. 3. in Miſſus eſt, & ſerm. 4. in Vigil. Natiuit. S. Thom. 3. p. q. 35. artic. 6.

[c] Colloquiũ Chriſti Domini mox morituri cum Beatiſſima Maria Matre Maffæi S. R. E. Cardinalis Barberini nunc VRBANI VIII. Pontif. Max.

CAPVT XXI.

De Chriſti Saluatoris miraculis.

[a] S.Th.p. p. q.110. art. 4. & 3. p. q. 43. art. 2.
b Ioan.14. S.Ambroſ. lib.4. in cap.4.Lucæ. S.Chryſ.homil. 50.in Matth. S.Leo ep.10.ad Flauianum cap.4. S.Tho.p.p. q. 110. art.4.& 3.p.qu.43. ar.2.
c 3.Reg.17. Ioan. 3. & 10. S.Tho.3.p.q.43. ar.1
d Exod.34. Num.23. Deuter.7. & 32. 1.Reg.15. Iſa. 49. Io.3.8. & 14. Ad Rom.3. 1.Cor.1. & 10. 1. Theſſal.5. 2.Theſsal.3. 2.Timot.2. ad Titum 1. 1.Ioan.1.& 5. Apoc.3. Catechiſm. Roman. c.1.de fide, & ſymb. S.Epiphan.hæreſ.57. contra Noetianos. S.Tho.3.p.q.5.ar.1.

EA intelligunt miraculi nomine ſcriptores Eccleſiaſtici, quæ mira [a] videntur, & raro fiūt diuina virtute [b] tantum, ad eorum comprobandā miſſionem [c] qui à Deo mittuntur; quorum doctrina miraculis confirmata ſi falſa eſſet, a Deo qui eſt veritas [d] deciperentur Homines: qui cum ſit ſuum eſſe, infinitè bonus [e], ac ſapiens [f] eſt; nec dictis nec factis quemquam decipere potens.

Quamobrem Chriſto Domino miracula neceſſaria [g] erant vt is crederetur eſſe qui Filius Dei erat, & Deus viſibili miſſione à Patre miſſus ad redimendum homines a peccatis, quem

e Sap.7. 2.Machab.1. Matth.19. Marc.10. Lucæ 18. S.Tho.p.p.q.6.p tot. 3.p. q. 1. ar.1.q.20. art.1.& q.46.ar.2.ad 3. S.Bonau.in2.diſt.5. art.1.q.2. Bellarm. to.1. controu. lib.1. de Chriſto cap. 8. f Eſther 14. Iob 21. & 28. Pſalm. 118. Eccleſ. 23.& 42. Ad Roman. 11. Ad Hebr. 4. 1.Ioan. 3. S.Hieron.cap.3.in Eccleſiaſten. S.Aug.lib.7. de Trin.cap.7.& lib.6. de Gen. ad literam cap.20. & ſeqq. Boet.lib.3.de conſol.Metro 9. Magiſt. in 3.diſt.35.S.Tho.p.p.q.14. per tot.& 3.par. q.9.ar.2.ad 1. g Iſa.35. Zacch. 13. Matth.4.7.8.9.11. & 21. Marc.1.5.7.& 8. Luc.4. 5.6.7. 8. & 23. Io.3.4.5. 8. 9.10.11. 12.14.15. & 18. Ad Hebr.2. Conc.Epheſ.p.3.c.9. S.Dionyſ. in ep.ad Polycarpum. Origenes lib. 8. contra Celſum. Lactan. lib.4. de vera ſapientia cap. 15. S. Athan.in lib. de Incarn. Verbi, eiusq. corporali aduentu. S.Hilar. cap.21.in Matth. S. Ambroſ.lib.4. in cap. 14.Lucæ, lib.5.cap.de Miſsione Diſcipulorum Ioannis ad Ieſum. S.Hieron.in cap.8.9. & 21.Matth. S.Chryſ.hom.9.28.29.30.33.37.50.54.& 68. in Matth.in cap. 1. Marc. in cap.4.Lucæ, hom.2. de Lazaro,& hom.20.21.22.& 37.in Ioan. S. Aug. epiſt.3.ad

quem recipientes, adoptionem filiorũ Dei conſequerentur, vt hęredes quidem eſſent Dei, cohæredes autem Chriſti; in quem non credentes, a conſortio filiorum Dei reijcerentur.

Neceſſarium igitur fuit vt Vnigenitus Dei Filius miſſionem ſuam in mundum miraculis confirmaret, vt is crederetur eſſe in quem credentes, fide quæ per caritatem operatur ſalui fierent; non enim aliud eſt nomen ſub Cœlo in quo oporteat homines ſaluos fieri.

Quare ijs qui miſſi erant a Ioanne interrogaturi ab eodem Chriſto Domino an eſſet qui mittendus erat, reſpondit [a], ite & renunciate Ioanni quæ audiſtis, & vidiſtis: Cæci vident, claudi ambulant, leproſi mundantur, ſurdi audiunt, mortui reſurgunt, pauperes euangelizantur.

Nec Iudæos Matth.16. reprehendit [b], quod ſimpliciter miracula quærerent; ſed poſtquã tot viderant quot ſufficientia fuiſſent vt abſq; nota leuitatis crederẽt: quem cum a Deo miſſum cognoſcere potuiſſent, ita miracula fieri petebant, vt modum ipſi præſcribere viderentur, quo eſſet Filij Dei miſſio comprobanda; quam cum per Prophetas [c] in Scripturis Spiritus Sanctus prædixiſſet, diuini conſilij quod abſque inquiſitione perfectum eſt, opus eſſe cognoſcere debuiſſent.

Sufficienti namq. facta propoſitione eorum

Voluſianũ, Tract.15. 23.24.30.44.49.71. 89.& 112. in Ioan. & lib.1.de Trinit.cap.6
S.Cyrill.Alex. in c.4. Lucæ, & lib.10. in Ioan.cap. 30.
S. Leo epiſt. 10. ad Flauianum.
S.Greg.lib.6.cap.26. in lib. 1. Regũ, hom. 10. in Ezech. ante medium, & lib. 27. mor.cap.6.
Beda in cap.9.Matt. cap. 14. in c. 4. Luc. & c.34. in c.8. Marc.
S.Tho.3.p.q.43.ar.1 & ſeqq.q.44 per totam, & q.47. ar.5.
a Matth. 11. Lucæ 7. Iſa 35.& 61.
b S.Tho.3. p. q.43. ar.1. in 1.argum.
c 1.Reg.2. 2.Reg.7. Pſal.2.3. 15.21. 40. 49.67.68. & 109. Eccleſ.24. Iſa. 2.7. 8.9. 11. 28. 35.40.42.45.46.49. 50.52.59.60. & 62. Ierem.11.19. 23. 30. & 33. Ezech. 17. 34. & 37. Daniel. 7. & 9. Ioelis 2. Amos 9. Michææ 2. 4. & 5. Aggæi 2. Zachar. 2. 3. 9. 12. & 13. Malach. 3. 4. & 5.

quę credenda sũt, ſi quis non credat, prauus ac peruerſus eſt, corde durus, & infidelis; cui non niſi miſerentis Dei eſt remittere culpam, condonare pœnam.

Cuius aduentum cum omne creaturarum genus demonſtrarit [a]; ex ſcripturis inquirenda ſunt quæ propter nos Homines, & propter noſtram ſalutem in aſſumpta carne mira operatus eſt Deus, vt diuino amore corda noſtra molliantur ad eos recipiendos aduentus Domini influxus, quibus veræ pœnitentiæ fructus efficiamus in via mandatorum Dei currentes.

CAPVT XXII.

De Chriſti Domini Paſſione, ac morte.

CHriſtum Dominum virtutes & ſigna Deum [b] eſſe confirmarunt; quem mors & paſſio verum hominem [c] eſſe declarant.

Quæ Chriſti Domini paſſio cum Animæ actio fuerit, quamuis ab extrinſeco excitata agente, atque obiecto quod etiam lædebat corpus,

QVÆ-

[a] Pſal. 61. Iſa. 60. Matth. cap. 2. Lucæ 2. Cyrill. Hieroſol. catecheſi 10. S Epiph. in lib. de vitis Prophetarum. S. Ambroſ. lib. 2. in c. 2. Luc. & in lib. de Viduis circ. princip. Nyſſen. in hom. de occurſu Domini. S. Hiero. lib. 1. in c. 2 Matth. & epiſto. 27. S. Chryſ. hom. 2. operis impfecti in Matt. hom. 6. in Matth. & in homil. de occurſu Domini. S. Aug. ſerm. 2. & 4. de Epiphan. & ſerm. 30. de Temp. Oroſius li. 6. cap. 22. & ſeqq. S. Maximus hom. 1. de Epiphania. S. Leo ſerm. 1. 2. & 4. de Epiphan. S. Fulgent. ſerm. 5. de Epiphania. S. Greg. homil. 10. in Euang. Beda de locis ſanctis cap. 8. Niceph. lib. 1. Hiſtor. cap. 17. S. Tho. 3. p. q. 36. per totam.

[b] Matth. 1. 8. 9. 21. Lucæ 6. & 7. Io. 5. 7. 8. & 9. 11. 14 15. & 18. S. Dionyſ. in ep. ad Polycarp. S. Hiero. ſup. cap. 8. 9. & 21. Matth. S. Chryſoſt. homil. 28. & 33. In Matth. S. Aug. epiſt. 3. ad Voluſianum, Tract. 15. 23. 49. 71. & 112. in Ioan. & lib. 1. de Trinit. cap. 6. S. Leo ep. 10. ad Flauianum. Beda in cap. 8. Marci cap. 34. S. Tho. 3. p. q. 43. ar. 1. & ſeqq. q. 44. per totam, & q. 47. ar. 5.

[c] 1. Petri 4. S. Leo ep. 40. ad Flauianum cap. 4.

QVAERITVR.

An Chriſti Domini anima ſecundum ſe totam verè paſſa eſſe dicatur.

PAſſiones actus vitales cum ſint, non ſolum ab obiectis dolorem ferentibus ſunt, verum & ab ipſa Anima quę [a] dolore refugit malũ præſens quod vitare nõ poteſt, & [b] timore refugit malum abſens, ſed imminens.

Cum igitur in Anima diuerſæ ſint facultates, vegetandi nempè, ſentiendi, atque ratiocinandi, quæ interdum etiam partes Animæ [c] dicuntur;

Iure quæritur, an ſecundum omnes animæ partes ſit Chriſtus Dominus paſſus.

Quæſito Reſpondetur, Dicendum primo. Si Animæ ſubſtantia ſpectetur quæ [d] indiuiſibilis eſt; Chriſtus Dominus ſecundum [e] totam animam paſſus dicitur.

Quod enim indiuiſibile eſt cum non habeat partes, non poteſt ſecundum partem vnam pati, quin & totum patiatur.

Dicendum ſecundo. In parte Animæ Chriſti vegetante non fuit dolor.

Probatur. Nam vegetare [f] commune eſt Hominibus, Animalibus, & Plantis.

[a] S. Tho. 1. p. q. 64. a. 3. & p. 2. q. 35. ar. 1. 2. & 3.
[b] Ariſt. li. 2. Reth. c. 5. S. Aug. in Pſal. 127. Caſsiod. in Pſal. 127. in Prologo. S. Tho. p. 1. q. 42. a. 1. q. 58. ar. 4. & 2. 2. q. 19. ar. 11. S. Bonau. in 3. diſt. 34. p. 2. dub. 1.
[c] Ariſtot. in libris de Anima ſæpiſsime. S. Tho. 3. p. q. 46. ar. 7.
[d] Ariſt. lib. 2. de Anima tex. 21. & lib. 3. a tex. 1. vſque ad 20. Claudian. Mamercus Presbyter Vlennenſis de ſtatu Animæ aduerſus vanos Poetas lib. 1. cap. 19. lib. 2. c. 6. & 7. & lib. 3. c. 14. cap. 2. de Vita tom. 5. mag. Bibl. Vet. Patrũ p. 1. S. Tho. 1. p. q. 75. ar. 5. 3. par. q. 46. art. 7. Nos ſup. tract. 4. de Opere ſex dierũ c. 6. quæſ. 5. de immortalit. Animæ.
[e] Pſal. 87. S. Tho. 3. p. q. 46. ar. 7.
[f] Ariſt. lib. 3. de Generatione Animaliũ cap. 2. circa finem.

At Plantæ ſunt doloris expertes.

Nihil eſt igitur quod ſecundum hanc portionem Chriſtum Dominum paſſum eſſe dicamus.

Dicendum tertiò. Chriſtus Dominus ſecundum eam animæ portionem quæ ſentiens erat, pati [a], triſtari [a], ac dolere [a] potuit.

Probatur; quia ſenſitiua portio in corpore exiſtens paſſionibus ſubiecto, pati ac dolere poteſt.

At Chriſtus Dominus paſſionibus ſubiectum corpus [b] habuit; quia mori potuit:

Et dolorem igitur ſenſit, qui cum eſſet à voluntate imperatus, per eum mereri potuit ſui corporis gloriam, nominis exaltationem, hominibus a peccatis redemptionem, gratiam, virtutes, & dona quibus gloriam conſequuntur.

Dicen-

a Pſal. 87. & 93. Iſa. 11. & 53. Treni 1. Matt. 8. 16. & 26. Marci 3. & 14. Lucæ 7. & 22. Ioan. 12. Sexta Synod. gen. Act. 4. 8. 11. 17. & 18. Conc. Later. ſub Martino I. Act. 5. S. Cypr. in ſerm. de ieiunio, & tentationib. Chriſti, & ſerm. de Paſsione Chriſti. S. Athan. in lib. de Incarn. Chriſti poſt medium. S. Hilar. in Pſal. 53. 68. & 118. & lib. 3. de Trinit. S. Ambroſ. l. 2. de fide ad Gratia. c. 2. & 3. S. Baſil. lib. 4. con Eunom. circa finem. S. Epiphan. hæreſi 66. 69. & 76. S. Hieron. in cap. 26. Matt. ſuper illud, cœpit triſtari. Nyſſenus in lib. cont. Apollinarem. S. Chryſoſt. hom. 24. & 27. in Matth. S. Aug. in Pſal. 21. 87. & 93. li. 14. de Ciu. Dei c. 7. 9. & 15. li. 1. contra duas epiſt. Pelagianorum, lib. 2. de peccatorum meritis, & remiſſ. c. 29. l. de corrept. & gratia c. 11. lib. 4. Hypognoſt. circa finem. l. 1. Gen. con Manichæos c. 8. li. 1. con. Aduerſar. legis, & Prophet. c. 7. & lib. 22. con. Fauſtum cap. 13. S. Cyrill. li. 10. Theſau. c. 2. & 3. li. 4. in Ioan. c. 1. S. Fulgent. li. 1. ad Traſimundum cap. 21. 22. & 27. S. Leo epiſt. 11. ad Iulianum Epiſcopum Coenſem, & ſerm. 7. de Paſsione. Agatho Papa in ep. ad Imperatores, quæ habetur in 6. Synodo Act. 4. Sophronius in ep. Synodali, quæ habetur in 6. Synod. Act. 11. Beda li. 2. in Matt. c. 8. & li. 2. in Lucam c. 15. S. Damaſc. li. 3. de fide c. 15. 18. 20. 23. & 26. S. Anſel. in c. 8. Matth. S. Bernard. ſer. 1. de S. Andrea. Magiſt. in 3. diſt. 15. & 16. S. Thom. 3. p. q. 15. ar. 4. & ſeqq. q. 18. ar. 6. & q. 46. per totam. S. Bonau. in 3. diſt. 15. ar. 2. q. 2. & ſeqq. & diſt. 16. Scot. in 3. diſt. 15. & 16. Bellarm. explicat. in Pſal. 87.

b Iſa. 53. Matt. 4. & 27. Lucæ 22. Ioan. 4. 1. Cor. 15. Ad Heb. 2. & 12. 1. Pet. 3. & 4. Conc. Epheſ. per totum. Conc. Chalced. Act. 5. Quinta Synod. Act. 8. Sexta Synod. Act. 11. & 13. Conc. Later. ſub Martino I. Conſult. 5. c. 2. S. Damaſus in ep. ad Paulinum de profeſſ. ſuæ fidei. Eutychianus Papa ep. 1. ad Epiſcopos Bæticæ. Leo Magn. ep. 11. & ſer. 7. de Epiphania. S. Greg. Magn. l. 17. mor. c. 18. S. Ignatius in ep. ad Tral-

Dicendum quarto. In voluntate Chriſti quæ eſt rationalis appetitus cum viſione beata connaturali [a] modo non potuit eſſe dolor.

Probatur. Gaudium quod ex ſummo bono clarè viſo oritur, omnem expellit dolorem: nullum namq. malum, aut triſte quid accidere poteſt voluntati quæ ſummo bono clarè viſo amore adhæret: quæ enim voluntas bonorum omnium fonte fruitur, nullius mali triſtem poteſt ſentire motum, vel dolore affici: nam in ſummo bono, qui eſt vltimus finis, ita quieſcit rationalis & intelligens creatura, vt nullo alio indigeat ad beatè perfectèq. viuendum.

Dicendum tamen quinto. Non [b] implicat contradictionem in Chriſti Domini voluntate qui eſt rationis appetitus, cum perfecto gaudio quod ex viſione ſummi boni procedebat, dolorem fuiſſe ex aliquo malo ob quod liberè dolere, mæreri, aut triſtari voluerit.

Pro-

lianos, & in epiſt. ad Smyrnenſes. S.Dionyſ. c. 2. de diuin. nomin. p.1. Iuſtinus martyr in expoſit. fid. Irenæus li. 3. cap. 32. & lib. 5. cap. 1. Tertull. in li. de carne Chriſti, in lib. con. Iudæos ca. de claritate gentium, & li. 3. con. Marcionem. Origen. in l.1. de Principijs. S.Cypr. ep. 73. & de bono patientiæ. Alexand. Epiſc. Alexandriæ in epiſt. ad Alexandrum Epiſcopum Conſtantinop. S. Athan. orat. 4. con. Arianos. S.Hilar. l. 10. de Trin. S. Baſil. in Liturgia. Cyrill. Hieroſol. Catecheſi 4. de generat. Filij, & catecheſi 13. Illuminatorum. Nyſſen. orat. 2. de pauperibus amandis. S.Ambroſ. li. 2. de fid. cap. 4. S. Hieron. ep. 160. ad Principiam. Chryſ. hom. 18. in Matth. S.Aug. ep. 145. lib. 2. de peccatorum meritis, & remiſſ. c. 29. & de fide con. Manichæos c. 26. S. Cyrill. de recta in Deum fide ad Theodoſium. S.Proſp. ſent. 64. Cæſar. Arelaten. hom. 5. de Paſcha. S. Fulgen. li. 2. de fid. ad Petrum cap. 2. Boetius in lib. de duabus naturis, & vna Chriſti perſona. Iſidor. de doctrina & fid. eccleſ. dogmat. c. 2. Sophronius in ep. Synod. quæ habetur in 6. Synod. Act. 11. Vigilius li. 1. & 2. con. Eutychetem. Beda lib. 2. in Marcum cap. 28. S.Damaſc. li. 1. de fid. cap. [illegible] S. Anſel. in cap. 8. ad Rom. Magiſt. in 3. diſt. 15. S.Thom. 3. p. q. [illegible] per totam.

[a] S. Thom. 3. p. q. 46. art. 7. & 8.

[b] Pſal. 15. Cant. 3. ex Gregorio Nyſſeno, Maximo, Theodoreto, & S.Thoma in eundem locum. Lucæ 15. ex 1. Petri 1. Ioan. 15. ex S.Cyrillo Alexandrino l. 10. in Ioan. c. 21. Ad Hebr. 12. S.Ambroſ. li. 10. in Lucam cap. de dolore, & triſtitia Chriſti. S. Aug. in li. de vera, & falſa Pœnitentia cap. 13. in fine. S. Cyrill. lib. 16. in Ioan. cap. 21. & 22. S.Tho. 3. p. q. 46. ar. 8. & q. 84. ar. 9. ad 2. S.Bonau. in 3. diſt. 16. ar. 2. q. 2. Scot. in 3. diſt. 15. Suar. tom. 1. in 3. p. S.Tho. q. 18. ar. 6. diſp. 38. ſect. 3.

Probatur. Nam ſimul cum viſione beata, & amore quo Deo perfectè adhærebat, concipere poterat peccatum eſſe [a] malum.

Ergo poterat illud deteſtãdo triſtari. Quod & congruè dici poteſt ijs quæ docent [b] Concilia, & [c] Patres ex Scripturis, ex quibus deducunt in Chriſto non ſolum duplicem naturam, ſed & duplicem voluntatem, atque operationem fuiſſe.

Quod autem diximus, intelligendum eſt factum, aut fieri potuiſſe Dei abſoluta potentia, qui voluerit ex diuerſo motiuo Chriſti Domini voluntatem ſimul gaudere, ac mæreri, triſtem eſſe, atque lætari.

Nam quemadmodũ concipere potuit Chriſti Domini intellectus humanus bonum eſſe dolere pro peccatis ad redimendum hominem a ſeruitute peccati; ſic potuit eum adiuuare ſuo concurſu Deus, vt talem eliceret actũ eiuſdem Chriſti Domini voluntas quæ eſt rationis appetitus, per quem peccata hominum deteſtans, triſtaretur.

Cuius paſſionis & mortis voluntariè ſuſceptæ quomodo fructus nobis applicetur, vt cognoſcamus magis,

De Sacramentis erit ſequenti Tractatu agendum.

F I N I S.

[a] S.Th.3.p.q.46.a.6.

[b] Conc.Epheſin. per totum. Conc.Chalcedon.per totum. Sexta Synodus gener. per totam. Conc.Later. ſub Martino I. per totum.

[c] S.Auguſt. li.14. de Ciu.Dei cap. 9. Theodor. Dialogo 1. 2. & 3. S.Leo ep. 10. ad Flauianum, epiſt. 97. ad Leonem Auguſtum, & in ſer. de Natiuitate, & de Paſsione Dñi. S.Fulgen. in li.de Incarnat. & gratia, & de fide ad Petrum Diaconum. Agatho Papa in ep. ad Imperatores. Sophronius in ep. Synod. quæ habetur in Sexta Synodo Act. 11. B. Vigilius in lib. con. Eutychetem. S.Tho. 3.p.q. 2.3.4. & ſeqq. Bellar. to. 1. controu. in lib. de Chriſto, de Incarnatione, de Anima Chriſti. & de Chriſto Mediatore.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITT. EMANUELE

ERRATA.

Pag.	Verſ.			
14	4	*a fine in marg.*	Galliæ	Galliciæ
42	4		quod	quot
120	6	*a fine in marg.*	S. Bonau. diſt. 34.	S. Bonau. in 3. diſt. 34.
166	3		intelctu	intellectu
184	5		loquentes	loquentibus
192	9		b	c
193	8		Deo	De
197	7	*a fine*	fundabant	fundebant.